"Not only my own dreams, but also occasionally other's changed and influenced my ideas about life after death." (C. G. Jung: Memories)
"The well-being I feel, seated in front of my fire, while bad weather rages out-of-doors, is entirely animal. A rat in ist hole, a rabbit in its burrow, cows in the stable, must all feel the same contentment that I feel." (Vlaminck)
"Man himself is mute, and it is the image that speaks. For it is obvious that the image alone can keep pace with nature." (Borisz Paszternak)

Dreams About Horses - Horses' Dreams

We are on a big green field, there are a lot's of us there - we are all very happy to be together and we are eating grass. (a horse's dream) It was at my mother's house where I was born and brought up. It's in a small village called Aultbea on the North-West coast of Scotland. I was standing in the field with my back to the house and looking at the road which divides our croft from our neighbour's. An old-fashioned convertible car with the roof down came along the road. I knew the people in the car, but I can't remember now who they were. The car suddenly hit something. I looked up when I heard the noise of the impact. The fenders of the car had turned into two light -coloured horses. They had been killed and their necks were wrapped round eachother. The people in the car had disappeared. (From the collection of Dreams With Horses by B. Veszely)

I woke up and next to me on the bed, very close, a horse was laying. If I would of seen through a wide-lens camera, his mouth was very near and his gums were drwan up, and his teeth were stick out. His big warm eyes looked at me. He was laying there, as he he would of been my lover or something like that. I was sure that he doesn't want anything bad, but I was still a bit frightened. I got up from the bed and with very careful movements - that he shouldn't think, that I am scared and try to escape - I started to rush out. The space was like a labirinth, I went through lot's of doors and I closed all of them after myself, so that the horse can't find me. But still all the time - although indirectly - he could catch up. He didn't pursuit me, only just persistently followed me. I catch the last door and I closed it after myself. The horse arrived there and we looked at eachother's eyes for a long time through the glass. I started to be quiet. Then he lifted his leg up and with his hoof opened the door by the door-handle. The door opened slowly.(From the collection of Dreams With Horses by B. Veszely)

"Nemcsak a magam álmai, hanem a másoké is alakították, cáfolták vagy igazították nézeteimet a halál utáni életről" (C.G. Jung: Erinnerungen)
"A jól-levés úgy érzem, mialatt kint dúl a rossz idő, a kandallóm előtt lappang és ez teljesen állati. A patkány a lyukban, a nyúl az odujában, tehenek az istállóban bizonyára mind ugyanazt a megelégedett nyugalmat érzik mint én." (Vlaminck)
"Az ember maga néma, és a kép az ami beszél. Nyilvánvaló számára, hogy a kép tud egyedül lépést tartani a természettel." (Boris Paszternak)

Álmok lovakról - Lovak álmai

Egy nagy zöld réten vagyunk, sokan vagyunk ott - mindannyian boldogok vagyunk együtt és füvet eszünk. (egy ló álma)
Anyám házában voltam, ahol születtem és ahol nevelkedtem. Ez egy kis faluban van, amit Aultbae-nak nevez-

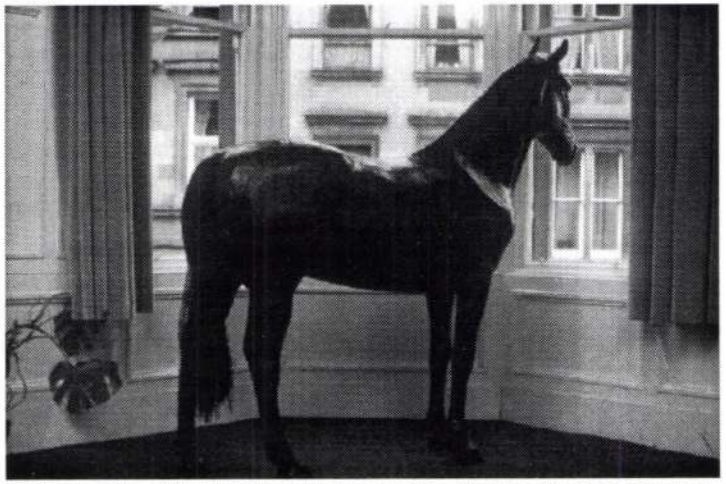

Beáta Veszely, ***Wish You Were Here Too, 1997, lifesized fibreglass cast of horse, found object***

nek, Skócia észak-nyugati partján. A mezőn álltam, háttal a háznak és azt az utat néztem, ami elválasztja a telkünket a szomszédunkétól. Egy régidivatú öreg autó lehajtható tetővel jött az úton. Ismertem az embereket az autóban , de most nem emlékszem, hogy kik voltak. Hirtelen az autó nekiment valaminek. Felnéztem amikor az ütközés zaját hallottam. Az utasok az autóban két világos színű lóvá változtak. Holtan feküdtek és nyakuk egymás köré volt tekeredve. Az emberek az autóból eltűntek. (Veszely B.: Álmok lovakkal c. gyüjteményéből)

Fölébredtem és az ágyon egy ló feküdt mellettem, egészen közel. Mintha nagylátószögű kamerán keresztül láttam volna, közel volt a szája, az ínye kicsit felhúzódott és kilátszottak a fogai. Nagy szemei melegen néztek rám. Úgy feküdt ott, mintha a pasim lett volna, vagy valami ilyesmi. Biztos voltam benne, hogy semmi rosszat nem akar, mégis megijedtem. Fölkeltem az ágyból és lassan, megfontolt mozdulatokkal- nehogy ő azt gondolja, hogy megijedtem és menekülök- kifelé igyekeztem. A hely labirintusszerű volt, sok ajtón mentem keresztül és mindent becsuktam magam után, hogy ne találjon meg a ló. Mégis minden alkalommal, kerülő úton bár, de utolért, ő sem üldözött, csak éppen kitartóan jött utánam. Elértem az utolsó ajtót. Biztosan tudtam, hogy más lehetőség már nincs, hogy a házból ki lehessen jutni. Ez egy üvegajtó volt és én becsuktam magam után. A ló odaért és hosszasan néztünk egymás szemébe az üvegen keresztül. Kezdtem megnyugodni. Akkor felemelte a lábát és patájával lenyomta a kilincset. Lassan kinyilt az ajtó. (Veszely B.: Álmok lovakkal c. gyüjteményéből)

Beáta Veszely:
Born in Budapest Hungary. Lives in London England.
Education:
1988-94 Academy of Fine Arts, Budapest H, BA Painting and MA Intermedia/Fine Arts **1992-94** Eötvös Lóránd University of Science Budapest H (Department of Philosophy) **1994** Royal Academy of Fine Arts The Hague NL (Postgraduate Studies)
Solo Exhibitions:
1998 Knoll Galéria Budapest H (with Matthew Geller), Collective Gallery Edinburgh SCO (with David Wilkinson), Horses and Dreams U.F.F. Galéria Budapest H **1997** Horses wihout pillows Transmission Gallery Glasgow SCO, Horses without pillows C3-Soros Centre for Culture and Communication Budapest H **1996** WSW Rosendale New York and Printed Matter NYC USA (cat) **1992** Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum Graz A
Group Exhibitions:
1998 Museum of Contemporary art Helsinki FIN, Galerie Atelier Köln G, Ark The Travelling Gallery Edinburgh SCO (cat), Intermedia Ernst Museum Budapest H, Transmission Gallery Stockholm Int. Art Fair SWE, **1997** Leiblicher Logos Ludwig Museum and Museum of Contemporary Art Budapest H, Young Parents The Annual Programme Manchester GB, Wish you were here too 83 Hill Street Glasgow SCO, Art 97' Business Design Cent re London GB, Exhibition of the Derkovits Scholarship Grantees Ernst Museum Budapest **1996** St. Petersburg Biennal Gallery 21 St. Petersburg RUS, Kulanz Knoll Galéria Budapest H, Permutace A Kombinace Ball-Game Hall The Prague Castle Prague CZ, Natura Naturans Arte Contemporana Nei Musei Di Trieste Trieste I (cat) The Butterfly Effect Műcsarnok/ Kunsthalle Budapest H, The 90's Szt. István Király Múzeum Székesfehérvár H, Slovenia Open to The Art Travelling Exhibition in SLO, Ars Electronica Linz A , Csörgő, El-Hassan, Veszely Júlia u.7 Budapest H, Exhibition of the Derkovits Scholarship Grantees Ernst Museum Budapest H **1995** You Show Knoll Galéria Budapest H, Exchange Resources Catalyst Arts Belfast NI (cat), Sarajevo- Budapest Műcsarnok/ Kunsthalle Budapest H and Museum of Modern Art Sarajevo BIH, Contemporary Hungarian Sculpture Műcsarnok/ Kunsthalle Budapest H (cat) **1994** Jeden Tag Galerie Christine König Vienna A (cat), Everything that gave her... Knoll Galéria Budapest H, Spectrum Újlak Exhibition Hall Budapest H, It is not like it... Bartók 32 Galéria Budapest H (cat), Group Show Hungarian Academy Paris F, Group Show The Gallery of The Royal Academy of Fine Arts The Hague NL, **1993** Paradise in Budapest Újlak Exhibition Hall Budapest H, 1992 Future Collection Liget Galéria Budapest H **1992** Ludwig Prize Barcsay Hall Budapest H

A basement is a rich setting for contradictions. No other place in a building can be so humdrum and at the same time elicit such a sense of mystery, adventure, even terror. Unwanted heirlooms, rumbling freezers and nameless insects coexist on a dark and mustry subterranean stage, where almost anything can happen. In Matthew Geller's small - scale cement basements almost anything does. And also they exhibit a certain charm that scaled-down things share, their size belies a sense of misdeed, a sense that things have gotten slightly out of hand.
A crowd of tiny bronze figures and animals carpets the floor of one basement. It is unclear wheter they have sought shelter or are imprisoned, but it is certain that they are too close for comfort. Another is more sparsely populated with construction workers and fallen I-beams, and another is empty, save for a slow leak of water that spreads out over the basement floor and drips out the door.
Each scene is a world unto its own, yet the conformity of the basements suggests that everything is happening at once. They are all pulsing fragments of some larger unknown narrative interwoven with wit and menace.
As viewers who are oversized in relation to these lilliputian structures, we are offered a fleeting sense of tranquillity that comes from being above the fray, like peering down at traffic jams from an airplane. It is when we recognize something of our own lives in all the commotion that our spirits can dive as we ponder what additional small tangles and terrors of our own device we could add.

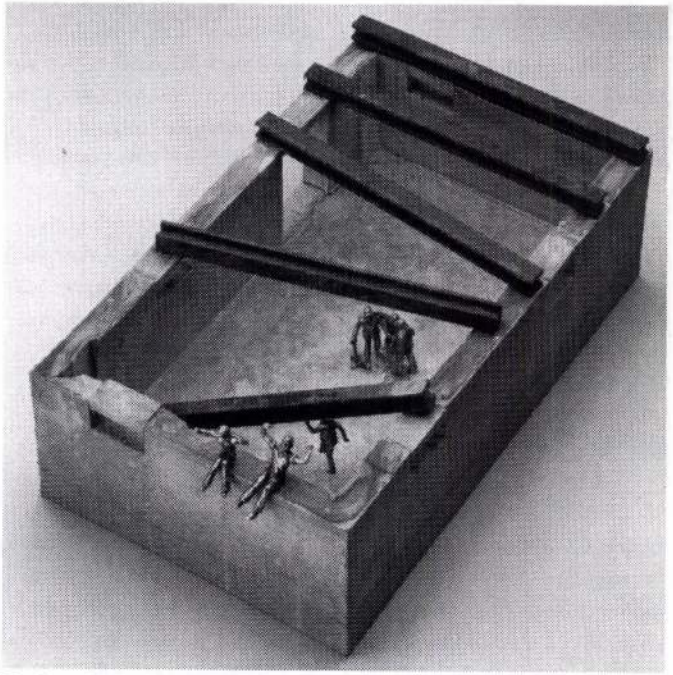

Matthew Geller, Working with disabled muse, 1996, 7x 4,25x 2,5 cm
Rockite, brass, ABS, oil

Az alagsor táptalaja az ellentmondásoknak. Nincs még egy olyan része az épületnek, amely hasonlóan egyhangú, ugyanakkor ennyire titokzatos, izgalmas és félemetes volna. Kidobásra ítélt ősrégi bútorok, zörgő hűtőszekrények és ismeretlen rovarok élnek együtt egy sötét és dohos föld alatti színpadon, melyen szinte minden megtörténhet. Matthew Geller kicsinyített cement-alagsoraiban majdnem meg is történik minden. És bár ezek a konstrukciók rendelkeznek azzal a fajta bájjal, amely az apró dolgok sajátja, méretüknek ellentmondó képzetek is társulnak hozzájuk: a bűnnek illetve annak az érzése, ahogy lassan elveszítjük a kontrollt a dolgok felett.
Pici bronz, ember és állatfigurák borítják az egyik alagsor földjét. Nem tudjuk, hogy a helyszín menedékük-e vagy a börtönük, de az bizonyos, hogy túl zsúfolt ahhoz, hogy kényelmes lehessen. Egy másikban elszórtan látunk építőmunkásokat és letört gerendákat, a harmadik üres, leszámítva a lassan csordogáló vizet, amely szétterjed a földön és kiszivárog az ajtón keresztül.
Mindegyik jelenet egy-egy különálló világ, de az alagsor hasonlósága azt az érzést kelti, hogy mindez egyszerre történik. Egy ismeretlen elbeszélés szellemesen és riasztóan egybeszőtt lüktető fragmentumai.

Mint liliputi építményeknek túlméretezett nézői szemléljük őket valahonnan kívülről azzal a pillanatnyi békével, amellyel egy repülőgép utasai nézik fentről a városi forgalmat. De mikor hirtelen a saját életünk mozzanataira ismerünk rá a zűrzavarban, megérinti lelkünket s azon kezdünk töprengeni, milyen egyéni apró problémáinkkal, félelmeinkkel és szorongásainkkal tudnánk még elmélyíteni a nyugtalanságot.

Matthew Geller:
Education:
1972 Connecticut College, BA **1976** University od Delaware, MFA
Selected Solo Exhibitions:
1998 Revolution NYC **1996** Stories contrary to the way they appear Revolution Detroit MI **1995** Reciprocal Discovery Revolution Detroit MI **1991** The Activity of Watching Television Urban Institute of contemporary Arts Grand Rapids **1990** From Receiver to Remote cotrol: The TV Set The New Museum of Contemporary Art NYC **1988** Split Britches New Television WGBH/WNET **1987** Bees & Thoroughbreds New Television WGBH/WNET **1985** Everglades City The Kitchen Center at Squat Theater NYC Everglades City Hallwalls Buffalo NY, Everglades City UC Video Minneapolis MN **1982** October 'New York Post' Printed Matter NYC, Messages to The Public Spectacolor Board Public Art Fund NYC **1981** Last War III, Mudd Club NYC, Times Square Show WNEW-TV **1979** Center Gallery Bucknell University

Folder #14m © 4.1998, Knoll Galéria Budapest
Kiadó: Knoll Galéria Budapest
H-1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 10

VESZELY BEA'TA

Beáta Veszely
Matthew Geller

Knoll Galéria Budapest
Liszt Ferenc tér 10/1. emelet
H-1061 Budapest
T+F: +36/1/2673842

E-Mail knoll@c3.hu
M1, Villamos 4/6, Busz 4: Oktogon

Nyitvatartás:
Kedd-től péntekig 14 – 18.30 óráig
Szombaton 11 – 14 óráig

A kiállítás megtekinthető:
1998 június 6 - augusztus 1-ig

Megnyitó: június 6.
szombat 19 óra

aracs Ferenc 9, 156
arl, Heinrich Ernst 283
asselik Ferenc 284
asselik Fidél 320, 322
azinczy Ferenc 157
ärgling (Kaergling), Johann Tobias 237
erker 250, 251
ininger, Vincenz 102, 103, 206–208
isfaludy Károly 37, 196, 197, 214, 215, 347, 348
lieber, Joseph 285, 357
limess, Thomas 73
ohl, Clemens 155, 218
ovatsch, Josef 194, 238
rafft, Peter 70, 71, 107
reutzinger, Josef 106
ronberger János 286
andau Lénárd 287
ántz József 34, 35
anzedelli, Josef, id. 50
ehnhardt Sámuel 171, 173, 174, 177, 199, 227, 237
iebenberg, Johann 303
ippert József 68, 187
oder, Mattheus 193
oos, Friedrich 157, 159
umnitzer János György 69
Mandl, J. 240, 241
Mansfeld, Johann Ernst 342
Mansfeld (Mannsfeld), Johann Georg 224
Mark, Quirin 73
Markó Károly, id. 24–28, 137, 144–149
Maulbertsch, Franz Anton 129
Maurer, Carl 242–249
Melegh Gábor 138, 198
Messerschmidt, Franz Xaver 288–294
Meyer, August 68
Meyer, Johann Jakob 155, 342
Miklóssy (Miklosits) József 124
Molitor József 132
Molnár Antal 188
Monnet, Charles 218
Moosbrugger, Wendelin 109
Müller, Johann Jakob 14
Neidl, Johann Josef 201
Neuhauser Ferenc 11, 29–33, 46–51
Neuhauser János 11

Neuhauser József 10
Niedermann, Johann 95, 96
Niedermayer, Franz Xaver 307
Oelenhainz, Friedrich 97, 98
Oetinger 44
Orbán Gábor 162
Packh, Johann Baptist 354, 355
Perger, Sigmund 173, 238
Petrich András 16–23, 57–59, 158, 159
Pfilff Máté 336, 337
Pollack Mihály 328–331
Pollencig József 8
Ponheimer, Kilian, id. 12, 45
Poratzky, Leopold 231
Posch, Leonhardt 295, 296
Pöltzel, Martin 7
Prepelitzay Sámuel 226
Prestel, Johann Erdmann Gottlieb 60
Prixner, Gottfried 169, 220, 225
Prokopp, Jacob Philip 297
Rahl, Carl Heinrich 70, 217, 232
Rauschmann János 56, 235
Rantz János György 309
Renner 160
Révai Miklós 176
Richter Antal Fülöp 23, 352
Rieder, Wilhelm 120
Rivetti, Pietro 345, 346
Rombauer János 13
Russ, Karl 200
Russ, Leander 201
S., J.J. 181
Schallhas Károly Fülöp 1
Schauff, Johann Nepomuk 185, 234
Schärmer, Martin 214
Schindelmayer, Karl Robert 205
Schlotterbeck, Wilhelm Friedrich 15
Schmid János 34, 60
Schmiedhammer Ferenc 68, 82
Schnorr von Carolsfeld, Ludwig 195
Schöfft (Schoefft) József Ágost 236
Schön Ferenc 136
Schroth, Andreas 199
Schrotzberg, Franz 149
Schrött, Erasmus 4–7

Veszely Beáta

NA-NE GALÉRIA

REDUKCIÓ

ERDÉLYI GÁBOR
GÁL ANDRÁS
IMRE MARIANN
KORONCZI ENDRE
SZABÓ DEZSŐ
SZALAI ATTILA
VESZELY BEÁTA

1994. ÁPRILIS 27 - MÁJUS 9

MEGNYITÓ: 1994. ÁPRILIS 27-ÉN 18 ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: NAPONTA 12-20 ÓRÁIG

CÍM: 1093 BUDAPEST, LÓNYAY UTCA 4[illegible].
TELEFON: 217-7854

különböző művelődési rendezvények hatósugara nem egyezik a város méretével. A több mint ezres létszámú Zenebarátok Köre például kétszázas létszámra csökkent az elmúlt két év során. A lemorzsolódás egyik oka, hogy az olyan európai-hírű magyar előadóművészek, akik Európa-szerte telt házak előtt szerepelnek, Fehérváron nem sokra mennek a jó hírükkel. Nem mintha rájuk únt volna már Fehérvár közönsége, hanem, mivel rájuk se kívánt, igényeivel nem ért föl hozzájuk.

Az persze valószínű, hogy a város különlegessége nem abban áll, hogy itt túl sok zeneileg képzetlen ember lakik, bár az érdektelenségnek szociológiai alapja is van. Mégpedig kettő. Egyik az, hogy nincsenek nagy hagyományaink a zenekultúrában. Fehérvár a harmincas években parasztváros volt, polgárosult rétegeinek pedig közelesett a pesti Operaház. A másik, hogy negyvenöt óta megkétszereződött a város lakossága, minélfogva hagyományokban összekovácsolódott, igazi nagyvárosi népről még alig beszélhetünk. Bár ha kialakult szokások fogadták volna az ideköltözött, vagy ide szaporodott harmincötezer embert, ha tömegeket mozgató művelődési intézményeink lettek volna már húsz éve is, akkor ahhoz idomultak volna a beköltözők, amit találtak itt. Így is csak ahhoz idomultak. Elhangzott a megbeszélésen például, hogy nyolcszáz főiskolás él jelenleg itt, s én a nemrég lezajlott irodalmi estekre és a kétszáz hangversenylátogatóra gondolva azt kérdeztem, egyelőre

rosszabbat akarok, min
van, mint ahogy azt se
szem, hogy óhajtás
szétfeszítem a megs
kereteket. Óhajtás
csak óhajtásokat sze
fölkelteni — azokban
cselekvő társak le
majd.

Beszéljünk az irodalomról először! Elhangzott a megbeszélésen, hogy legalább tízen élnek a városban, akikre mint írókra lehet számítani. Ám ez teljesen közömbös itt, mert ahogy a zene nem, az irodalom sem lehet helyi irodalom, legföljebb az irodalom népszerűsítése lehet jó itt helyben. Arra várni, hogy majd remeket írnak a helyi írók, esetleg sokba telne. Én őket is inkább mint irodalomtanárokat és irodalomnépszerűsítőket igényelném. Ha loppal egy új Hamletet is ajánlanak, azt ötlük éppen annyira szívesen kell majd venni, mint ahogy a vlagyivosztoki írótól is, de közben ne viseljék a babért a nyílt színen. Szaporítsák nap mint nap — csak az ügy babérait.

Mert azok az emberek — szintén tanárok csak — akik az Élő folyóiratot először kigondolták, nem afféle helybeli traktát gondoltak ki. A helybeli traktához csak azok ragaszkodtak, akiknek kényelmesebb volt a nagyobb tájékozódás dolgaiban nem ítélkezni. A szocialista világnézet azonban a legszélesebb tájékozódáshoz is iránytűt ad, ha nem éppen ehhez a legszélesebb tájékozódáshoz van tájolva is, ahogy már Goethe iránytűje — fél évszázaddal korábbi eredettel. Az Élő folyóirat szerkesztő

nek? Már csak
— mondtam. Legyen bennünk
több önzés, arra nézve is
több gondolat, hogy vajon az
utókor miről emleget meg
bennünket ebben a vonatkozásban is. Hogy jó szóval
emlegethessen, azon most segíthetünk.

Azóta én elgondolkodtam az önzésen. A miskolciak önös ügye talán, hogy grafikai műhelyük, művésztelepük, havi irodalmi lapjuk, önálló színtársulatuk van, és hogy évente grafikai biennálét és kisfilmfesztivált rendeznek ott? A pécsiek önös ügye lenne a pécsi balett, a Jelenkor című folyóirat s a két éve megrendezésre kerülő filmfesztivál? A hódmezővásárhelyiek önös ügye lenne, hogy egy emléktábla, egy belső téri szobor után köztéri szobrot is csináltattak Szántó Kovács emléke előtt tisztelegve?

Csillogjon az országnak bármely pontja, az ország csillog vele. S csillogjon a világ bármely kis országa, világ csillog vele. Nemc hazafinak, internacionali nak is úgy leszünk jók, ránk eső ponton mind követünk a gyorsabb dés érdekében. S csak akkor lenne lenség, ha minder rendelnénk meg lem hanyagság távolítja a na igényeket.

Taka

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
19.. NOV 13.

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Veszely Ferenc

1021

(Veszely Ferenc rajza)

Szava arany

„Beszélj, hogy hallgassalak" — szerettem volna mondani azon a megbeszélt találkozón, a bicskei szövetkezeti napon, melyre nem jött el. Oklevelek tanúsítják, hogy Nagy Erika, a bicskei középiskola idén érettségizett diáklánya nagyon szépen beszél. Tavaszon a megyei diáknapokon aranyoklevéllel jutalmazták a versmondásért, a hasonló országos fórumon pedig ezüstoklevéllel erősítették meg versmondói hitében.

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

1970 JUL 17

1021

Színek és formák

Egy fiatal festő és egy fiatal szobrász alkotásaiból rendeztek kiállítást Velencén, a klubkönyvtárban. Mindketten pályakezdők. Veszelyi Ferenc festő ezúttal bemutatja kilenc képét és meglepő regényillusztráció-sorozatát, melyet Hemingway világhírű regénye, az „Akiért a harang szól" ihletett. A fehérvári festők műhelyéből indult Veszelyi (jelenleg Pesten lakik) képeit a nyugtalanság, a vonalak dinamikája jellemzi, míg Farkas Ádám szentendrei szobrász munkái a nyugalom fenségét sugározzák.

A kiállítás a „Velencei nyár 1970" rendezvénysorozat egyik kedves, tartalmas programja, melyet Ballagó Imre festőművész avatott megnyitó beszédével. A kezdeményezés dicséretes, az üdülőterület fejlesztésének perspektívájában talán első próbálkozásként is üdvözölhetjük, mint e táj képzőművészeinek alkotásait nyaranta bemutató velencei tárlatot.

Kétségtelen érdekes és művészi élményt nyújtó eseménye lenne a majdani tóparti nyaraknak.

1965 MÁR 28

1021

AZ ABLAKBÓL MESSZIRE LÁTNI

Veszeli Ferenc mindig is szerelmese volt a színeknek. Ki tudja talán, azért is választotta a szobafestő szakmát. Igaz sok választani valója nem volt. De becsületes, szép szakma ez, szerette is mindig, kitartott mellette 57 esztendős koráig. Most pedig már aligha változtat foglalkozást.

A szobában, ahol az eltelt esztendőket pergetjük vissza, kellemes meleget áraszt a cserépkályha. Hiába van március, jólesik még a meleg. Csalóka az idő, s Feri bácsi, mióta a „motorral" baj van, szereti is a meleget. Barátságos és meghitt a szoba, a ragyogó parkettán szép szőnyegek, a fal saját festésű, galambszürke, s családias hangulatot árasztanak a bútorok és a képek.

Ezeket tavaly vásároltuk — mutat Feri bácsi az új kárpitozott garnitúrára — ez a két szekrény a fal mellett, pedig a régi bútorok maradványa.

— Eladták?

— Nem. A régiből csak ezt hagyta meg a háború.

Akkor örültünk neki, hogy ez is van, bár az igazság az, hogy nemigen volt bele mit rakni.

Később azonban lassankért telni kezdett a két ruhásszekrény is. De Veszeli Ferenc akkoriban nem dolgozott a szakmájába. Ugyan kinek jutott volna eszébe, hogy a lakását festesse? A vasúton krampácsolt, s amikor lélegzetvételnyi szünet adódott, kezébe vette az ecsetet. Rajzolt és festett, mindent megörökített a vásznon, amit csak maga körül látott. Szinte szenvedélyesen készült egyik vázlat a másik után. Mert Veszeli Ferenc gyermekkori titkos álma volt, hogy festeni tanuljon, hogy megismerkedjen a művészettel. A mindennapok robotja, a kenyérkereső, családfenntartó munka, a háború azonban a felszínre kerülni sem engedték a dédelgetett gondolatokat, vágyakat. A falon felfedezek egy kis rézkarcot. Azonnal észreveszem: ez nem Feri bácsi stílusa. Az ő szelíd, falusi tájaitól, városképeitől idegen ez a mozgalmas vonalvezetés.

— A fiam munkája — hallom Feri bácsi hangját a hátam mögött — s boldog büszkeséget érzek ki belőle.

A fiú, ifjabbik Veszeli Ferenc, aki örökölte az apja tehetségét és rajongását a képzőművészet iránt, már tovább jutott az üzemi szakkörnél, ahol pár évvel ezelőtt még együtt festegettek. Az ő tehetsége már nem rekedt meg a vágyaknál, a Képzőművészeti Főiskola ösztöndíjas tanulója. Előtte négy évig tanult Budapesten a képzőművészeti gimnáziumban.

És az apa? Ő is rég túllépett a mindennapok robotján, s munkává szelidült a kenyérkereső küzdelem. És hódolhat kedvére a festéknek, palettának — sőt eljutottak már képei a kiállításokra. A szoba galambszürke falát szelíd tájképei díszítik. De ott van, közöttük a fiáé is, akiben vágyai teljesedését látja. A fiúé, aki „szebb időkben" született, mint ő.

S míg mi az alkonyodó csendben a képeket nézegetjük, s múltat idéző gondolatok surrannak, odakünn csapódik az ajtó, s kabátos-táskás kisdiák fut be kipirultan, s a nagyapa nyakába ugrik.

— Ötöst hoztam — jelenti büszkén a jó hírt.

— Ez igen. — dicsér a nagyapa — aztán miből?

— Magatartásból... meg egy négyest számtanból.

Aztán kiviharzik az ajtón, csak a friss levegő marad benn velünk a szobában, s rövidesen lentről halljuk a gyermekek zsivalyát. Az unoka Mártié, Feri bácsi lányáé. A gyerekek sorában ő az idősebbik. Tizenhárom esztendős volt 1945-ben. Így terelődött Mártira a beszélgetés, s most arról faggatom Feri bácsit, hogy a nagyobbik gyereke életútja hogyan alakult.

Tervek és vágyak. Érdekes, különös dolgok ezek. Én hiszek az elhivatottságban, amikor valaki belső kényszertől hajtva tör a célja felé. Akiknek csak az az egyetlen pálya jelenti az élethivatást. Ilyen is van. De a többségre nem ez a jellemző. Márti pl. az érettségi után orvosnak készült. Nyilván a mama foglalkozása — aki ápolónő — érlelte benne az elhatározást. Nem vették fel az egyetemre. Könyvelő lett az Ikarusban. Tanfolyamokon szerezte meg a nagyobb szakmai tudást és most is tanul.

Az asztal lassanként megtelik vázlatokkal, olaj és akverall-festményekkel. Végigböngésszük az újságkivágásokat is, amelyeket a gondos anyai kéz hajtogatott össze és tett el az emlékeket őrző dobozkába, a fényképek mellé. Itt vannak a fiú rajzairól elismerő oklevelek, s közöttük kerül egy kiváló dolgozó oklevél is.

— Ez véletlenül került a többi közé — szabadkozik Feri bácsi, pedig nincs miért. Mert az oklevéllel az ő jó munkáját ismerték el munkahelyén, az Ikarusban, ahol a Petőfi szocialista festő brigád tagjaként dolgozik.

Hallottam, hogy a napokban — bár betegszabadságon van — bement az üzemben megnézni: hogyan dolgoznak, mit csinálnak a többiek? Nehezen telnek a gyógyulás napjai, hiszen napközben a család tagjai is hiányoznak. Felesége a kórház gyermekosztályán, lánya az Ikarusban, fia Pesten.

Jó lenne már visszatérni a brigádhoz, akikről olyan sok jót mesél. A brigádtagok vigyáznak rá, segítik.

Messzire látni innen a második emeleti ablakból. Feri bácsi kitárja az ablakszárnyat, hogy a friss márciusi levegő járja át a szobát. Messzire látni inner, előre is, vissza is. Még ha csak arra a kis ösvényre néz is hátra, amit húsz év alatt az ő családjuk megtett.

Balázs Katalin

Hadnagy Gábor rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Főszerepben az ASSZONY

Mikor a címet leírtam, hirtelen arra gondoltam, hány és hány fiatalasszony teszi tönkre életét, házasságát, mert nem tud otthont varázsolni a lakásból. Pedig lényegében nem is erről akartam szólni, hanem az országban és külföldön szerzett tapasztalataimról, amelyek mind azt kívánják bizonyítani, hogy igen sok múlik az asszony leleményességén, ötletességén, ha otthont akar teremteni férje és gyermekei számára. De amint látszik, a két kérdést nem lehet elválasztani, mert egy új étel összetételének kialakítása, a terítés módja, a hangulatos ebédek, egy csokor virág elhelyezése vagy jókedvűen végzett közös munka igazi otthonná varázsolják az együttélő közösség életét.

A mi rendszerünkben főszerepe van az asszonynak az otthon és a család együtt tartásában, a társadalom legkisebb közösségének felvirágoztatásában. Érthető, hogy minden cselekedete döntően befolyásolja valamennyi hozzátartozójának házon kívüli magatartását is. Egy darab zsíroskenyér átadása is lehet hangulatos és a legdrágább szardiniákkal, vagy kaviárral sem lehet „jóízű" vacsorát tálalni, ha a levegő savanyú.

Van ennek titka? Van és nincs is. A titok az, hogy egy nő számára mindig öröm legyen másoknak örömet szerezni. Ha az édesanya örül, amikor a gyerekei segítenek, akkor azok is szívesebben nyújtják tudásuk legjavát. A közelmúltban egy vasárnap délelőtt végignéztem egy család munkáját. Mindenki dolgozott, takarított, a mama főzött. A nagymamát igyekeztek kímélni, mert lábadozott súlyos betegségéből. A mama összebeszélt a gyerekekkel, hogy valami új ételt találnak ki, amellyel a nagymamát meglepik. Sikerült is a húst egy eddig szokatlan ízzel változatossabbá tenni, — nemcsak a szokásos fűszereket alkalmazták, hanem vásároltak egy kis doboz pritamint is és ezzel frissé tették az ételt. A gyerekek — pedig már nem kicsinyek, — mint a cinkosok úgy nézték a nagymama és az édesapa tekintetét az első falatoknál. A hatás nagyszerű volt. Ám nemcsak a nagymamának szereztek örömet, hanem a férj is elismeréssel nyilatkozott: az asztalnál, aztán megállapította, hogy az ő felesége a világon a legjobb háziasszony.

Sok ilyen „legjobb" háziasszony van a világon, de nem elegendő. Az asszonyok ugyanis nem keresik eléggé az ötleteket, hogy a családi életbe változatosságot vigyenek, pedig nem is költségtöbbletről, csupán ötletességről van szó.

Finnországban láttam például, hogy egy édesanya, aki reggel korán megy el otthonról, mindenkinek elkészíti a reggelijét és az uzsonnáját, éppen úgy, mint sokan mások. De ő, hogy valami egyénit vigyen az életükbe, mindenkinek külön ételmelegítőt készített kevés munkával, sok ötlettel. Vékony habszivacsból és maradék kartonból (ez a külső huzata) egy kis zsákot készített a teáskannára, vagy a kávésüvegre és így mindenki melegen találja a saját ételét, akár mikor indul el otthonról. A házi termoszok más és más színűek. Sőt, hogy a család szokásait is szimbolizálja, mindegyik tetejére olyan fogót varrt, amely *egy kicsit emlékezteti őket a szokásaikra.* A papa reggel ébredésnél morogni szokott. Ő megkért valakit a hivatalában, hogy rajzoljon neki egy morgó törpét, s ezt ráhímezi a kartonra, ez a papa jele. A férjnek annyira tetszett az ötlet, hogy a gyerekek jelének elkészítésénél már ő szolgált ötleteivel, sőt maga is hasznosította kézügyességét. Nem kell hozzá pénz, mégis valami olyan hangulatot teremt, amely máshol sehol nincs.

Apróságok, de nagyonis sokszínűvé tehetik az egész napi munka és tanulás után összekerülő családot.

Nagyon fontosnak tartom, ha egy mód van rá, akkor a család legalább egyszer egy nap együtt étkezzen. Miután legtöbben munkában vagyunk, a gyerekek iskolában, napköziben töltik reggeltől késő délutánig az időt, erre a legalkalmasabb a vacsora ideje. Ilyenkor a gyerekeknek módjuk van beszélni a napi eseményekről, a család egésze előtt. Tanácsot kérhetnek, sőt ők is adhatnak, ha a szülők valami nagyobb bevásárlás előtt állnak, megbeszélhetik közösen a takarékosságot. Éppen *Székesfehérvárott* ismerkedtem meg egy fiatalasszonnyal, aki részben az étkezéseknél, részben a reggeli készülődésnél igyekszik mindent megbeszélni a kisleányaival. A gyerekek nyíltan tárnak fel mindent, ami kis életükben előfordul. *Bazsóné* — így hívják a székesfehérvári asszonyt — a következőképpen fogalmazta meg ide vonatkozó felfogását: „Szeretnék olyan otthoni légkört teremteni a gyerekeknek, hogy egész életükön át jó érzéssel gondoljanak haza, s mivel lányaim vannak, ők is ezt a szellemet valósítsák majd meg eljövendő családjuknál."

Még egy érdekes megfigyelés amelyet Fejér megyében észleltem, később tudatosan figyeltem máshol. A megye egyik falujában járva, lakásokba is bekopogtunk. Szép otthonok, jól berendezett házak voltak, mindenütt szívesen fogadtak bennünket — *de a konyhában. A szép szobák lakatlanok, hidegek és így ridegek is voltak. Pedig sok pénzt költenek beruházásukba, csak éppen nem merik használni.* A drága bútor ott pompázik a szobákban, anélkül, hogy valakinek különösebb örömet szerezne használat közben. A régi szokások rabjai. Életük 90 százalékát a konyhában élik le. Pedig mennyivel szebb lenne, ha a munka végeztével akár a család együtt, akár a vendégekkel a szobában tanyáznának, beszélgetnének. Nem azt mondom, hogy a tollfosztást ott kell csinálni, kukoricát morzsolni is lehet a konyhában, vagy a kamrában. A fáradságos munkával megszerzett berendezést igenis kímélet illeti, de amikor kézimunkázunk, olvasunk, rádiót hallgatunk, vagy beszélgetünk, akkor bent a szobában kellene, hiszen azért dolgoztak az új bútorért, méghozzá nem is keveset, hogy használják, élvezzék azt.

Sok múlik tehát a nőn. Az ízlésesen felterített asztalra a magunk varrta kartonabrosz is megfelel, de a paprikáskrumplit se adjuk a család elé csupasz asztalon. Egy kis ízlésfejlesztő dekoráció mindig hangulatosabbá teszi a közösen elfogyasztott vacsorákat, ebédeket. Nagyon leegyszerűsítenénk az okokat ha azt mondanánk, hogy a férji hűségnek ez az egyetlen kulcsa. Nem az egyetlen, de ez is hozzátartozik: ha van otthona és nemcsak lakása a férjnek, ha jókedv van az otthonban, akkor szívesebben marad az övéivel, még akkor is, ha hívják a címborák.

Lendvai Vera

Móka Matyi a leleményes

— Csitt! Csatt! — Zörgött még az eső az imént a háztetőn. Aztán egyszercsak elhallgatott. A felhők mögül kibújt a Nap és arany-vödörrel öntötte a meleg fényt a kertre.

Tart a futóverseny. Most éppe
de egyszerre cseperegni kezd az e
ne ázzon a koratavaszi záporban?
Kinyitja stafétabotját, s vidáman
alatt. Leleményessége is hozzásegí

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1971 JÚL - 2

Veszely Jelena

— **A Képző- és Iparművészeti Lektorátus elfogadta** Veszely Jelena szobrászművész Rózsvölgyi Márkot ábrázoló gipszmodelljét. A mellszobrot előreláthatóan még az idén felállítják Balassagyarmaton, a Palóc Múzeumban.

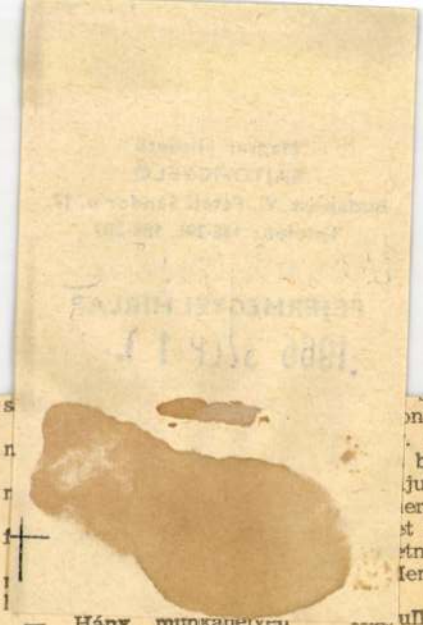

nap. A tanulást apámék sohasem tekintették munkának.

— Ellátod a jószágot, délután tanulhatsz — küldtek haza ebéd után. Mire bekerültem a szobába, örültem, ha elnyúlhattam egy kicsit. A tanulmányi eredményem persze romlott.

Negyvennégyben végeztem a polgárival. Aztán ment a német, jött az orosz, meg a csajkamesék. Az öregjeim különösebben nem tiltakoztak, mikor előálltam a középiskolával. Húsz éves múltam, mire leérettségiztem. Anyám ötvenhárom volt, apám kerek hatvan. Az első igazi összecsapásunk akkor kezdődött.

Köszönöm, tölthetsz még, kávét már nem kérek, limonádéra szoktam mostanában. Életemben először, az érettségi banketten rúgtam be. Te akkor már bölcsész voltál Pesten.

Odahaza júliusban kezdtünk beszélni a jövőmről. Arról nem akartam hallani, hogy otthon maradjak.

— Velünk mi lesz? — tördelte anyám a kezét. Valami betegsége is volt, de én a megszállottak konok gorombaságával ellenkeztem velük:

— Nem azért tanultam, hogy az eke után baktassak. Kiadják a földet, megélnek a bérletből. Ha meg kolhoz lesz annál inkább.

Az állatorvosira iratkoztam, ebbe lassan bele is törődtek. Ösztöndíj, kollégium, nem kell fizetni semmit. A problémáim akkor kezdődtek, mikor apám rákerült a kuláklistára.

Közönséges eset, százával volt akkor ilyen az országban. Mindegy már, hogyan, apám félévi börtönt kapott. Neked nem kell magyaráznom mit állt ki. Engem azért nem vágtak ki az egyetemről, mert nyilatkozatot adtam, szakítottam velük. Titokban, igen ritkán jártam haza, éjszaka. Egyszer valaki besúgott, a kollégiumból kizártak, megvonták az ösztöndíjamat is. Apám alig szabadult, a tanács újra belekötött. Akkor szervezték a téeszcsét, az öreg felfüggesztett börtönt kapott. Mikor találtak nála egy hordó elásott bort, anyám könyörgésére a börtön helyett a csoportot választotta. Adótartozását persze nem engedték el. Én alkalmi munkákkal kerestem egy kis pénzt, felét mindig hazaküldtem. Ötvenegyben feleségül vettem egyik évfolyamtársamat, mert a házasok elég jó ösztöndíjat kaptak. Az öregek adóját törlesztgettük vele. Szerettem Zsuzsát, szülés közben halt meg, a lányunk most hetedikes. Akkor én két tárgyból megbuktam az államvizsgán, aztán kineveztek az Alföldre, körzeti állatorvosnak. Ide, a városba az ellenforradalom után kerültem, népgazdasági érdekből helyeztek át. Sok volt korábban a szabadidőm, kísérleteztem ezzel, azzal, a szaklapok fölkapták a nevemet. Te akkor már itt tanítottál. Tudom, közeli barátok sohasem voltunk, de az ember a falubelijét számon tartja.

s ... ndja
n ... —
r ... baro
r ... juk
... erek
... t nem
... tni, v
... lennyi

— Hány munkahelyén dolgozott összesen?

— Az isten tudná hirtelen megszámolni!

Most egy „piszkos" munkahelyről készül elmenni. A munkakönyvében — megnéztem már tegnap — egész sor „Munkaviszony megszűnt", egy „Felmondás a dolgozó részéről" bejegyzést találok. K. István ezen a munkahelyén,

... ullad
méreg, fölve
türelmetlen,
kát.

— Az elő
tam én az ir
körül kapott,
adott fél hó
zat kereken.
hogy az els
kapott ezers
nestül, abból
kem hatszáza

Jó, köszönöm, tölts még egy pohárkával. Milyen érdekes, hogy otthon alig találkozunk! Én öt éve nősültem meg újra, a kisfiúnk most múlt, három. A szüleim bolondulnak érte, nála csak engem szeretnek jobban. Primitív, egyszerű emberek, alig voltak ki a faluból. Anyám — említettem — nem volt valami dolgos soha, elhanyagolta a háztartást is, de ha kellett, a legdurvább munkát is elvégezte a határban. Érdekes, hogy főzni sohasem tanult meg. Mert az nem étel, amit az asztalra tesz. Mondják, vannak nők, akiknek nincs érzékük a főzéshez. Anyám ilyen. Apám megszokta, de mostanában ezt is a szemére veti. Semmiségek miatt összekapnak, ölik egymást naphosszat. A rádió mellé vettem nekik egy tévét, de nem tudják megtanulni a kezelését.

Tavaly próbáltam elhozni őket, véglegesen. Nem hozzánk, a feleségem szülőfalujába. Közel van, tíz kilométer. Anyám jött volna, apám se ellenezte, amíg tettre nem került sor. Akkor megmakacsolta magát:

— Innen csak a temetőbe, oda is csak, ha visznek.

Körülbelül kéthavonként megyek haza, ők várnak minden héten. Szeretik a feleségemet is, ritkán találkoznak. Márta ért a nyelvükön, de látom, reszket, hogy egyszer magunkhoz kell őket venni. Durván hangzik, tudom, de az életünk fölfordulna fenekestől. Két szoba összkomfortos a lakásunk, hiába szereznénk nagyobbat, nem zárkóz-

PROBI

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Veszely Ferenc
FEJÉRMEGYEI HÍRLAP
1966 SZEP 11.

a világirodalmat!

1021

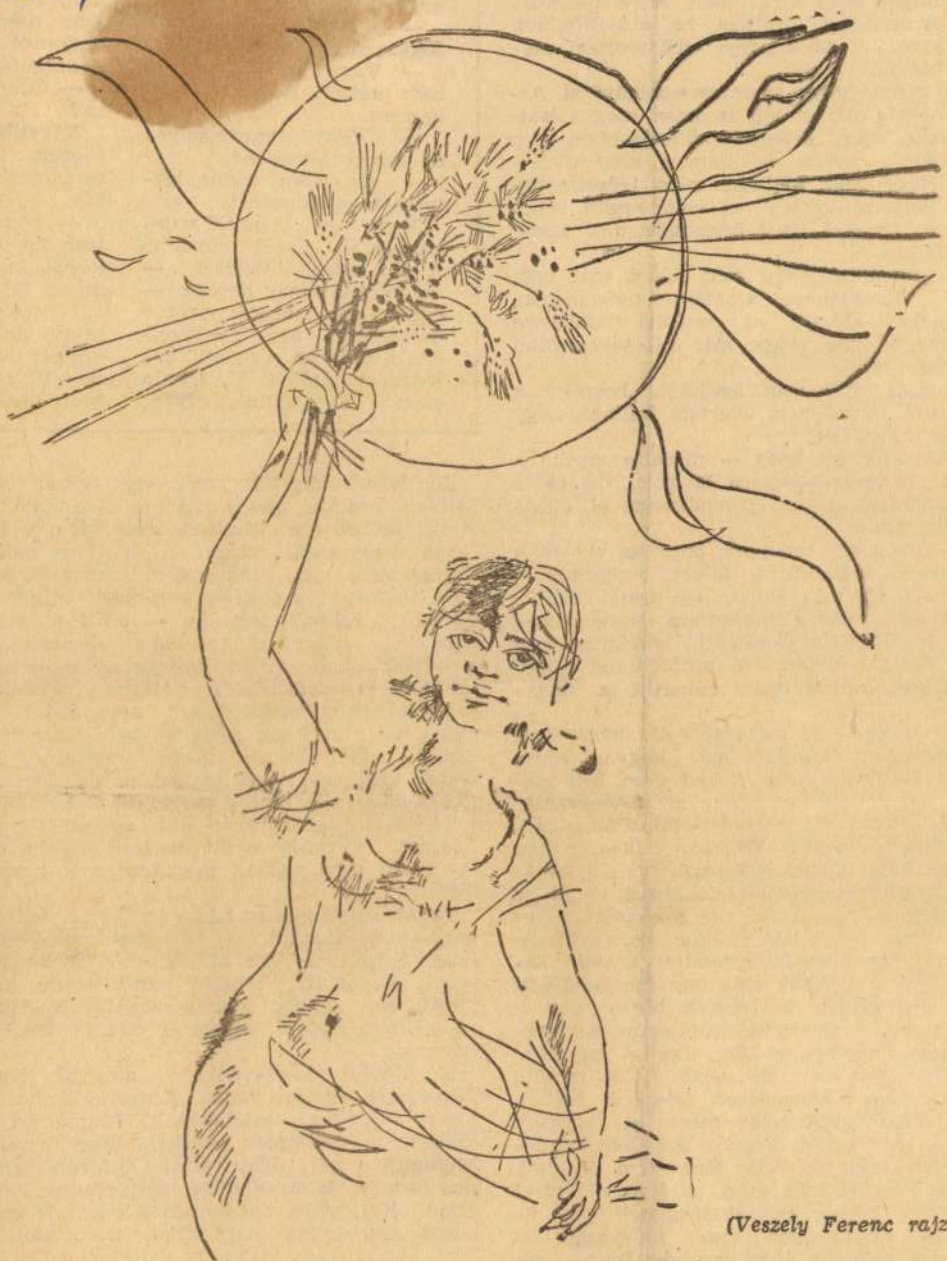

(Veszely Ferenc rajza)

kozásából Budapesten utcai
vatot csinálnak; feltűnési vis
tegségből.

Nem véletlen, hogy Párizs
a francia fiatalok között se a
rikai beat-divat, se az ams
dami „provó"-magatartás
terjedt el. Pedig a francia fiatalok
is szeretik a divatot, az újdonságot — csak éppen francia ízlés szerint, francia módon. Tudják jól, amit nálunk Babits így fogalmazott meg: „A legrégibb divat — a tegnapi divat". Mert abban már semmi eredetiség nincs.

Az igazi, az egyéni divat követése öltözködésben, slágerszerzésben, lakáskultúrában, szabadidőtöltésben fejlett ízlést követel, nagyfokú tájékozottságot, s az utánzástól, a majmolástól mentes, szabad, önálló egyéniséget. Nem különcködésről van szó: de a kialakult ízlésnormákon belüli, ma-

visszavetette a koncepció, ...
Zsdánov nevéhez fűződik, amely a szocialista realizmus fogalmát a naturalizmushoz és a romantikához kapcsolta, s amely konzervatív művészeti esztétikára nevelte a tömegeket. Ennek nagy része volt abban, hogy a képzőművészeti tömegízlés megrekedt Munkácsynál, a zenei a klasszikus operánál — az irodalmi pedig a „lobogónk Petőfi" szemléletnél, vagyis a múlt század romantikus-realista műveinél.

Igaz, ezekkel a szűkítő, elzárkózó tendenciákkal együtt is óriási fejlődés ment végbe a széles dolgozó tömegek kulturális

1967 JUN

IFJÚ
KOMMUNISTA

Veress Peter

MOLNÁR GÉZA

1021

Veszely Ferenc: PORTRÉK

IFJÚSÁGI MAGAZIN
Budapest
1968. JÚN.
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP SZERKESZTŐSÉGE BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Egy

néz „r
tárni a
mára i
meg a
és kül
egyik
fiatale
váddal
nyítja
bújni
ritka é
valóság
és társait elveszejtették, képtelen életformába sodorták.

Ne borzadjatok el — vagy ne csillanjon fel a kriminek kijáró érdeklődés a szemetekben — egyáltalán nem rendőrségi hír, amit eddig olvastatok, hanem Körössényi János Éhes falka című regényének rövid tartalma. A könyv az idén jelent meg a Móra Kiadó Kozmosz sorozatában.

Temérdek jó könyv címlapján szerénykedik a Kozmosz sorozat emblémája, „felségjelzése", pedig a legtöbb esetben nyugodtan hivalkodhatna is szerénykedés helyett. Mert a Kozmosz könyvek érdekesek, jók. Állításomat bárki igazolhatja, aki egyet is elolvasott közülük.

Illés Lajossal, a sorozat főszerkesztőjével és *Petrovácz Istvánnal*, a Móra Kiadó irodalmi vezetőjével beszélgettünk a Kozmosz múltjáról és jövőjéről. Olyan örömmel beszéltek róla, hogy szinte egymás szájából kapkodták a szót:

— Nemrég a „három egyes" jubileumát ünnepeltük, ugyanis a 111. kiadványunk látott napvilágot: A kezek dicsérete című versantológia, amely a Tanácsköztársaság évfordulójára került az olvasók elé. A versek munkaeszközökről szólnak, Achilles pajzsáról éppúgy találunk költeményt, mint napjaink szerszámairól.

„érzelmi érvekkel"
világnézeti kérdése
gondjain törik kam
sőt gyakran hosszú
kodó — üstököket.

— Amikor a nag
be lép az ifjú, bizo
nak a kérdőjelei. A
egy kicsit: az ott
szintet, őszinte lég
közegétől is az Alm
siben „kiballagott"
ezért eleinte sokszo
a fejét. Időbe kerü
zálódik, hozzászok
harchoz, a jellemet
ra tevő viszonyokh
elősegíteni a meg
gyűjteményes verses
terjesztő munkák.

Recepteket adnak
helytállásra? Korán
dulati impulzusokat
sói „tudatalattijába"
csempészeti indulato
egy árnyalattal mag
szik az olvasót saját
itt van a szerelem.
érzés élettani vonatk
retével gyanús-hango
masz-tájékozatlanság
szemérmetességét. A
szerelemről című ism
sok mindenre válas
kérdések bolygatásá
lenségétől is megvál
lansága miatt nagyv
bert.

1021

Veszely Ferenc

MINI ÖNÉLETRAJZ

Kisgyerekkorom óta rengeteget rajzoltam, pályázatokon vettem részt, és — a város kölyökcsapatában futballoztam. Később utóbbit a rajz miatt abba kellett hagynom, azóta is nosztalgiám van a sport iránt. A budapesti Képzőművészeti Gimnáziumban érettségiztem, és tavaly szereztem diplomát a Képzőművészeti Főiskolán. Közben voltam nyomdai segédmunkás, műszaki rajzoló, festékkeverő egy textilgyárban. Főiskolás évfolyamtársaimmal most rendezem negyedik kiállításomat a Műegyetem Kollégiumában. A festés mellett foglalkoztat a grafika és a reklám is.

VESZELY FERENC

1969 JUN 0
MAGYAR IFJUSÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HOBB ZŐ

szá
olc

Régi nagy kívánságát elégíti ki a TRIÁL Sport- Játék- és Hangszerkereskedelmi Vállalat azoknak a modellezőknek, akik gyűjteményüket összeragasztható modellek köréből szerezték és állították össze. A félkész modellek összeállítása ma már az egész világon hódító hobby, amelynek nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is hódolnak. Az érdeklődés az évek viszonylatában a félkész modellek iránt egyre emelkedőbb tendenciát mutat és amíg hajdanában csodabogárnak tekintették azt, aki hasznos kedvtelésből modelleket gyűjtött, addig a modellgyűjtés és összeállítás a sokféle hobbyk között vezető helyet foglal el.

annak, hogy a hobbygy
egyre népesebbé válik? A
fekvő: a modell-összeáll
a technikai készséget fej
egy-egy összeállított mode
lönféle modellgyűjtemény
lakás díszei is.

A nagy érdeklődésre va
a TRIÁL Vállalat most eg
autó-, helikopter- és hajóm
szakosan jelentős mértékb
mérsékelte. Ezzel segítsége
tani a már gyűjteménnye
modellezőknek, másrészt
érni, hogy még többen ka
bele a félkész modellek

JUN 20

102/

Veszély Ferenc

LEÁNY

VESZÉLY FERENC

időszakban teszi, amikor
ház világszerte egyre tö
lajt el műfaji jellegzete
amikor a publicisztika
kább elhomályosítja a
jelentőségét, amely ped
alapvető kifejezési eszkö
háznak, mint a színek a
Shaffer vígjátéka újra

DEMETER IMRE:

MI A TITKOD, ÉDES PIROS

Édes Piroskám, ne haragudj a tegezésért, elvégre sláger vagy, sőt állítólag szállóige. Sem slágert, sem szállóigét nem illik magázni; mindkettő természete a bensőséges hang. Régóta készülök megnézni Téged, amióta az utcáról beköltöztél a színházba, vagyis slágerből színdarab — „minioperett" — lettél. Ez a módszer meglehetősen új, a slágereknél, a vicceknél is. Azelőtt a slágerek meg a viccek is a színházból indultak el, s úgy kerültek az utcára, vagyis az emberek (ha úgy tetszik: tömegek) közé. Most megfordult a dolog: a viccek az utcáról bevonulnak a színpadra, vígjátékíróink (alkalmasint így indokolja majd a kései irodalomtörténet) merítenek a nép, a társadalom humorköltészetéből. A slágerek meg kikerülnek a televízió képernyőjéről, kampányban danolják őket, majd, ha van bennük fantázia, átalakulnak szín-

rett jegyeit, állítólag a Déryné Színház nem fizet érte, Győrött viszont jegyenként két forint lefizetésére kötelezték a színházat; ehhez nem tudok hozzászólni. (Én a „nagy szándékú", ám nagyon rossz amatőrdarabokért is szednék valamilyen adót. Jól jönne az államnak, s ha gebinbe kiadnák, magam is megélnék belőle.) De hát itt nem erről van szó, édes Piroskám, igazságban megboldogult Mátyás király sem volt ilyen országjáró, mint te. Csak van valami titkod?

Vizsgáljuk hát meg. A szöveg: *Kövesdi Nagy Lajosé;* többféle változata van, csakúgy, mint régi fólióknak. Ahány színház, annyiféle szöveg. Nem szentírás. Sok őse van; Piroska házias, portörlő pesti asszony, férje zeneszerző, aki hetvendolláros útlevéllel múzsát keres Párizsban. Ősi fortély nyomán Piroska előbb ér Párizsba, mint a férj, s az Eiffel-torony

Veszely Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 NOV 2

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Veszely Ferenc: Leányfej

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJUSÁG

1963 NOV 1

szi szín-

nek is érte. Az alapító tagok,
a mai negyedikesek, akik évek
óta itt esténeknek, úgy szeretné-
orukban
nek elbúcsúzni iskolájuktól,
pedével.

1024

VESZELY FERENC: LÁNY.

Veszely Ferenc

hagyja gondjait és kinzó gondolatait. Nobel a vagyonát hagyta a világra, Norbert Wiener apokaliptikus látomásait.

A kibernetika atyja, a tudós, aki boldognak mondotta magát, mert nem vett részt az atombomba kidolgozásában, halála előtt egy könyvet írt, művet, amely megérdemli az „utolsó üzeneteknek" kijáró fekete kíváncsiságot és szorongással teli figyelmet.

A könyv — tágan értelmezve — a kibernetika lehetőségeiről szól.

Címe: ISTEN ÉS GÓLEM RT. Hogy a félreértéseket elkerüljük, szeretném gyorsan kibökni, hogy nem az IBM-ről, vagy hasonló cégekről beszél Wiener. Ugyanúgy nem említi őket, mint ahogy az IBM-árjegyzékek nem idéznek régi rémtörténeteket, vagy meséket az Ezeregyéjszakából.

A könyvet Magyarország egyik legizgalmasabb folyóirata, a valóban *kitűnően* szerkesztett Tudományszervezési Tájékoztató, az Akadémia Könyvtárának időszaki tájékoztatója, tette hozzáférhetővé ez évi 1. és 2. számában, körülbelül 5—600 példányban, sokszorosítva, számonként 15 forintos áron.

Ezt a művet legalább annyira kezébe kellett volna kapnia a magyar értelmiségnek, mint a szerző „Matematikus vagyok" című önéletrajzát.

③

Wienernek mindössze egyetlen fényképét láttam. Érdekes helyen, a „Planète" című hihetetlenül furcsa magazinban. Kurtanyakú, golyófejű, tüskebajuszú, hegyesszakállú, szemüveges férfiú, a nyakkendője félrecsúszott, szivarcsutakot tart zömök ujjaival. Nem ha-

mesterré tulszarnyalására, képes önmaga reprodukálására, és az „eni" és „faji" fejlődésre.

„A tanulás kérdése — írja különösen a játszani tudó g kérdése látszólag távol esik mi vallási megfontolástól. Márp itt is találkozunk analógiával: a remtő és teremtmény közti j analógiájával és... ha megsz dítjuk gondolkodásunkat a min tudás és a mindenhatóság foga tól, akkor azt látjuk, hogy a remtő és a teremtmény közt j játék nagyon is reális, hiszen a remtmény, akit a teremtő sa akaratából hozott létre, s aki az képességeit köszönheti, felülmaradhat a teremtővel szemben."

És ilyen gépek már vannak.

És a játszó gépek, mint tudjuk, nemcsak a dámajátékot, vagy a sakkot tanulhatják meg, mert van ezeken kívül is számos olyan játék, „amely lekötheti a játéktervező mérnök érdeklődését, így például *a háború és az üzleti élet játékhoz hasonló konfliktusokat teremt*, s ezek is formalizálhatók úgy, hogy meghatározott szabályok szerint folyó játékot alkossanak. Valószínű, hogy máris megalkották azokat a modelleket, amelyek megmondják, hogy mikor kell megnyomni a Nagy Gombot, amely fölégeti a világot és helyt ád egy kevésbé emberi, független rendnek."

Így Wiener. S eszünkbe juthatnak azok az újsághírek, melyekből néhány évvel ezelőtt megtudtuk, hogy nagy elektronikus számológépeken a harmadik világháborút játszotta el az amerikai hadvezetés, élén Kennedy elnökkel.

A gépek — tanuló, gondolkodó, önreprodukáló és játszó gépek — nem Wiener szabadjára eresztett

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Élet és Irodalom

ben a
lkozik
a jö-
hogy
ber és
s, hi-
egész
végez-
n gé-
elen-
y kis
érten
keny-
nyei.
nném

hozza avatatlan kérdésemet.

Wiener szerint az agy egyik legnagyobb előnye, hogy pontatlanul meghatározott, homályos gondolatokkal is megbírkózik. Az „együttélés" lehetséges.

„Végezze tehát — írja könyvében — az ember azt, ami az embert illeti, s a számológép, amit az tud jobban. Ez az értelmes eljárás, ha valaki embereket és gépeket alkalmaz valami közös vállalkozás során... A gépek és emberek hasznos együttműködésének megvalósítása azonban a gépi és emberi elemeket egyaránt tartalmazó rendszerek elmélyült tanulmányozását igényli. Az ilyen rendszert nem szabad sem gépbarát, sem gépellenes előítéletek alapján megítélni."

Könyvének befejezésében ezekkel a vegyes rendszerekkel foglalkozik, a fordító-géppel, a tanuló-géppel, a gondolkodó géppel, a diagnosztizáló géppel, és az automatizációval.

Reménykedve és felélesztve a olvasó reményeit is.

„Végére értem tehát — írja –

Veszely Ferenc

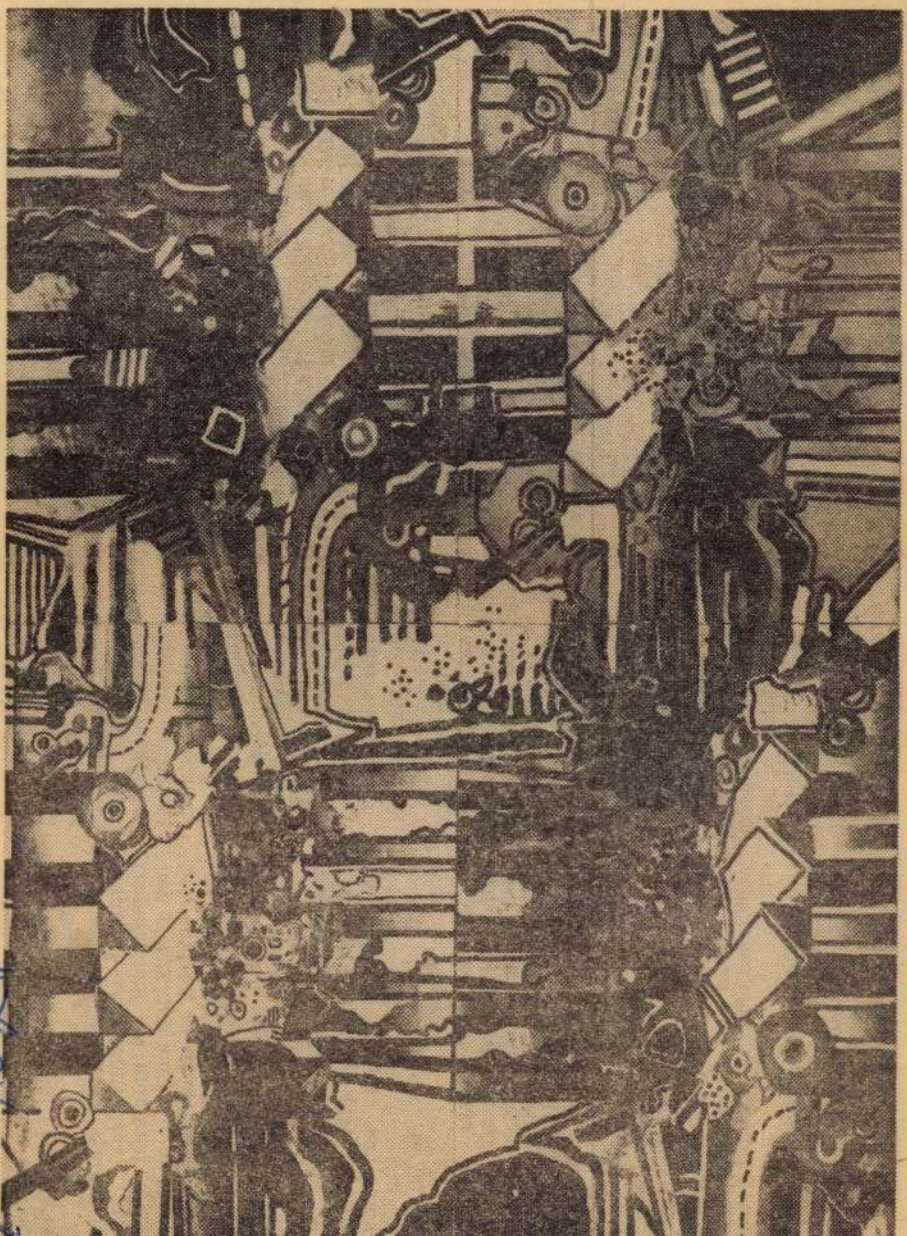

Veszely Ferenc: Montázs

növendék kerül az osztál
mert arra kell gondolnom, n
vele, ha végez". Zeneakadém
nár ismerősöm sóhajtott fel
múltkorában. Történetesen
raprofesszor, de bármelyik t
kon nyomaszthatnák hasonl
dok — kivéve a hegedűsök
utóbbi években ugyanis már
csak a jó, de a közepes heg
tékos is hiánycikk). Cinizmus
tanártól, avagy pesszimista peda-
gógiai szemlélet? Egyik sem, csu-
pán őszinte számvetés a való hely-
zettel. Zenei tehetségeink, akik szá-
zadunkban több turnusban és más-
más okokból kirajzottak a nagyvi-
lágba, hírt, nevet, megbecsülést
vívtak ki maguknak, de azoknak a
zenei tehetségeinknek a művészet-
tét, akik boldogulásuk útját itthon
keresik, sem bel-, sem külföldön
nem tudjuk kellően kamatoztatni,
más szóval, parlagon hevertetjük,
passzivitásra kárhoztatjuk azt a
rendkívül jelentékeny szellemi
erőt, amelyet tömören zenei tőké-
nek nevezhetnénk.

●

A zenei tőke kumulációja min-
den más művészeti, sőt, értelmiségi
területénél hosszasabb folyamat.
Akiből végül is muzsikus lesz, az
már hét éves korától gyakorlásra,
hangszeres játékra fordítja, a köz-
ismereti iskola végzése mellett, a
játék, vagy pihenés értékes óráit,
méghozzá a tanulmányok előreha-
ladtával arányosan a szabad idő
egyre nagyobb százalékát. A folya-
mat azonban nemcsak rendkívül
idő- és koncentrációigényes, hanem
kimenetelét tekintve fölöttébb bi-
zonytalan is. A munka és a tehet-
ség nincs feltétlenül arányban,

tészem, gépésztechnikumba iratko-
zik, és ha a gyakorlást erőltető szü-
lő, vagy a kedvetlen tanár nem
utáltatta meg vele a zenét, a to-
vábbiakban a művelt közönség so-
rait gyarapítja, esetleg némi házi-
muzsikálásban kamatoztathatja a
tanultakat. A zenetanításnak és ta-
nulásnak van egy extenzív és tö-
meges, továbbá egy intenzív és ke-
vés emberre redukált vonala. Kö-
vessük ezúttal az utóbbit figyelem-
mel. A hivatásos muzsikussá válás
gondjai a középfokú zeneművé-
szeti szakiskolákban kezdődnek.
Nem tudom, van-e olyan techni-
kuma az országnak, amely sem-
miféle befejezett képesítést nem
ad, csak arra jogosítja föl
végzett növendékét, hogy to-
vábbtanuljon. A zeneművésze-
ti szakiskola — hat van belőle
az országban — ilyen átmenet
típus, rengeteg energiát felemészt
mivel növendékei egyidejűleg vé-
geznek gimnáziumot és alapos ze-
nei stúdiumokat, anélkül, hogy
utóbbit közvetlenül hasznosítan
tudnák.

A zenei tőke gyűjtésében mé
több zavart okozott, hogy a j
tizenöt éve bevezetett zeneoktatás
reform a minimálisra csökkentett
a differenciálás lehetőségét. Meg
szűnt a korábban különállott mű
vészképző és tanárképző, jóformá
valamennyi tanszak művész-tanár
kombinált diplomát bocsátott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Veszely Ferenc

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 AUG 1 0.

1021

Veszely Ferenc: Portré

rus küldöttségének ...atosi-
Rajta kívül egyébk ... a
Kiss Jenő, a KISZ- ...szer-
bizottság titkára, tov ...
szb részéről *Weiler* ...lca-
szakszervezeti bizott ...lvek
ke, *Balla Sándor*, az ... be-
felelőse és *Szlaukó J* ...ter-

...lést megújították...

...RE VETTÉK ÁT A DOLGOZÓK A SZERSZÁMÜZEMET

— Jól figyeld meg — mondja Juhász Mihályné.

igennel válaszoltak.

A KISZ-fiatalok azonnal el is határozták, hogy az ünnepségre méltóképpen készítik fel az üzemet. Elvállalták, hogy fokozottan ügyelnek a rendre, a tisztaságra. Társadalmi munkában eltávolítottak minden felesleges anyagot és átfestették a gépeket is.

A kedves ünnepséget *Szíjgyártó Mihály* szerszámlakatos nyitotta meg. Ezután *Kiss Jenő*, a vállalat KISZ-bizottságának titkára méltatta a fiatalok kezdeményezését, majd javasolta, hogy a Budapesti Pártbizottságnak táviratban jelentsék: a vállalt társadalmi munkát eredményesen befejezték. *Kiss Jenő* ezután az alapszervezet KISZ-titkárának elismerő oklevelet adott át.

Ternyák László, az üzem vezetője megköszönte a KISZ-fiatalok segítségét, majd arról beszélt, hogy azért hívták meg a hozzátartozókat, hadd lássák, milyen körülmények között dolgoznak családtagjaik, milyen a második otthonuk. A továbbiakban kérte a szerszámüzem dolgozóit, hogy ismét vegyék át az üzemet szocialista megőrzésre.

Az ünnepi beszédek után került sor az 1966-tól 1970-ig érvényes szocialista szerződés aláírására. Ezután osztották ki a brigád- és az egyéni verseny legjobbjainak az

oklevelet és pénzjutalmat.

Egy szőke kislány, amikor látta, hogy az oklevelek kiosztását befejezték, megszólalt:

— Apu, te nem kaptál? — érthetetlen csodálkozás volt a hangjában.

— Kellett volna? — kérdezte zavarában az apa.

— Persze — mondta a kislány.

Az apa erre nem tudott válaszolni, inkább kézen fogta a leányát és magyarázni kezdte, milyen gépek is sorakoznak a csarnokban.

Az ünnepséget a gyárral való ismerkedés után a művelődési ház klubtermében folytatták a szerszámüzem dolgozói és hozzátartozóik.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Veveli Ferenc
IKARUS
1966 NOV 16

1021

Első díj Salgótarjánban

A fehérvári képzőművészeti szakkör sikere

A székesfehérvári képzőművészeti szakkör első díjat nyert az országos vasas képzőművészeti kiállításon Salgótarjánban. A mátyásföldiek kilenc képpel — grafikával, rézkarccal, monotípiával — szerepeltek, a fehérváriak öt szénrajzzal, illetve olajfestménnyel és két szoborral. Az első díjat a sokoldalú, eredményes köri munkáért adták.

A gyáregység dolgozói közös szakkörben dolgoznak a vadásztölténygyáriakkal. Önállóak voltak 1953-tól 1958-ig. Ekkor a kisebb vasas képzőművészeti csoportok egyesültek. Négyen rendkívül szorgalmasak, mégpedig *Veszeli Ferenc* festőszakmunkás, aki az alapítás óta tag, továbbá *Herczeg Lajos* szerszámlakatos, *Mező Dániel* technológus és *Pálfalvi Mária* szerkesztő. Közülük a két utóbbinak a képei szerepeltek a kiállításon.

Mező Dániel két portrét állított ki, mindkettő szénrajz. Mező Dániel 1951 óta dolgozik a gyárban, és azóta rajzol, fest délutánonként.

— *Nem hobby* — mondja —, *ez valamivel több.*

Pálfalvi Mária, aki olajjal festett *Napraforgók* című képét állította ki, ugyancsak azt érzi, hogy több a festegetés, mint puszta időtöltés.

— *Enélkül el sem tudom képzelni az életem.*

Hivatali munkájába is szeretné belopni a művészetet, és ezért szívesen lenne formatervező.

A képzőművészeti szakkörben rendszeres szakoktatás folyik. A festőket *Áron Nagy Lajos* Munkácsy-díjas festőművész, a szobrászokat *Laborcz Ferenc* Munkácsy-díjas szobrászművész tanítja. Eredményes munkájukra az is jellemző, hogy a szakkörök első díja mellett az egyéni díjak második fokozatát *Liptai Tamásnak* ítélték oda *Egyensúlyozó* és az *Ülő fiú* című szobráért. (Liptai Tamás a szakkör tagja, de nem a gyáregység dolgozója.)

Pálfalvi Mária és Napraforgó című festménye

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

Veszely Ferenc

1966 OKT 2

1021

(Veszely Ferenc rajza)

sék elhinni. Az
lesznek nagy
emeletesek, vag
tesek, folyton já
minden, ki sen

— Mit gond
még katonák?

— Az attól függ[illegible] komolyan. — Az tulajdonképpen attól függ, hogy mit akarnak a népek, azt már most tudom, mert ha nem akarnak rendesen, szépen élni, akkor kell katona, nehogy a másikat ártatlanul megtámadják és baj legyen belőle. De lehet, hogy akkor már nem lesznek katonák. Béke lesz. Ezt én már tudom, mit jelent, látom a tévében, hogy harcolnak és bombáznak és az asszonyok, gyerekek írtó módon sírnak azért, ahol lesznek a bombák és elviszik a házakat.

ÁSUJJ
ŐRŐL

— Fölmehetnek akkor a Holdba az emberek?

— Sejtem. Most már egyszercsak fönt is lesznek. Nemsokára. Van róla tudomásom. Apu is hiszi. Csak, hogy mi lesz akkor és mit hoz pontosan.

— Fognak még akkor is játszani a gyerekek?

— Noná! Az mindig lesz. Mérget veszek rá. Sőt, lesznek egészen más, modern játékok. Számológépek és automaták. Fogja az ember, leviszi az udvarra, beleadja a számolást és a gép tesz-vesz. Dolgozik neki játékból, mókázik, viszi őt ide-oda. Az sokféle lesz biztosan, ezerféle játék, mert anélkül nem ér semmit az egész. Én mondom.

— Na ha te mondod, akkor szent. És mit gondolsz, lesznek még mesék?

— Aha! Tudom, mire tetszik gondolni! Mesék lesznek. Az kell. Van nekem egy kistestvérem, szopja az ujját, de tetszene látni, ha mesélünk neki! Szopja és nagy a szeme, csillog, az kell az embernek, ha kicsi, csak persze szép mese legyen, izgalmas. Csillogjon a szeme a gyereknek. Nincs igazam?

Köszönöm Tintásujj, nincs több időm, te is menj haza szépen, melegítsd meg az ebédedet, aztán tanulj, szórakozz, majd csak megbirkózunk valahogy közös erővel, közös akarattal ezzel a bo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1981 OKT 30

Veszely Ferenc

1021

(Veszely Ferenc rajza)

TÉLI EXPRESS

A főszezon már véget ért az Express Ifjúsági és Diák Utazási Irodánál. Az év első háromnegyede jó eredménnyel zárult: húsz országból 35 ezer külföldi fiatal látogatott el hazánkba, töltött el a Balatonnál — már nemcsak Földváron — és az ország más városaiban, Debrecenben, Szegeden, Pécsett, Miskolcon 1—3 hetet. A kiutazásnál sem rosszabb a helyzet: több mint 16 ezer fiatal látogatott el közel 130 ezer napra húsz különböző országba, hogy megismerje az ott élő embereket, a tájat, szokásokat. Az idei úticélok között olyan különlegességek is szerepeltek a népi demokratikus államokon kívül, mint Svédország, Japán és az Egyesült Arab Köztársaság.

A továbbiakban, különösen szilveszterre bő a választék: közel kéthetes Moszkva—Leningrád útvonal, moszkvai szilveszterrel, az NDK-ban hét város fogadja majd az újévet köszöntőket, lehet mulatni Krakkóban, Varsóban, Rómában és Bécsben, öt-hat napon keresztül. Elkészültek már az őszi-téli belföldi utak is. A legérdekesebb ötlet talán a közkedvelt sétahajó Express-koktél „téliesítése". Minden hétvégén autóbuszokat indítanak a Mátrába másfél napra, hogy ott turistaházakban szombat este megtartsák a zenés-táncos koktélt, vasárnap pedig szánkózzanak, kirándulljanak a résztvevők. A no-

IFJÚSÁGI PRESS

Somogyország fővárosának Ifj
amelynek nagy sikere van a k

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IFJÚ KOMM
Veszely Ferenc
1968 DEC --.

1021

VESZELY FERENC: ILLUSZTRÁCIÓ

Hemingway „Akiért a harang szól" című művéhez

Az OKISZ labor most is megelőzte társait. Elsőként, a legfrissebb módjára mutatta be őszi-téli divatkollekcióját a budapesti Gellért Szállóban. A siker elvitathatatlan volt. Ez mindenekelőtt annak köszönhető, hogy az alkalmi ruhák kivételével minden darab a hordhatóság jegyeit viselte magában.

— Hogyan? — teszik fel a kérdést, — Hát nem minden ruha hordható? Minden ruha felvehető, de nem minden ruha alkalmas arra, hogy a mai ember, a munkába sietö asszony, vagy a háztartásban dolgozó nő, a fiatal dolgozó, a tanuló lány is szívesen felvegye, praktikusnak tartsa. Most a ruhák többsége szolgálta ezt a régen igényelt célt. Lehet, hogy az úgynevezett Op-Art, — vagyis a mértani vonalakat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

Veszely Ferenc

1966 SZEP -4.

1021

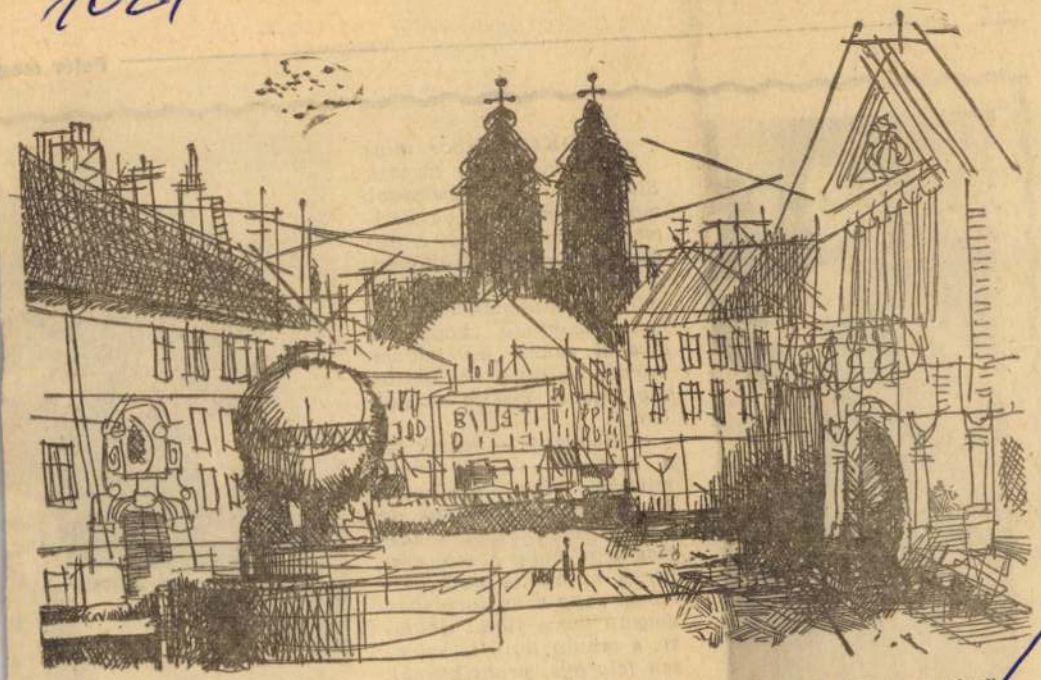

(Veszely Ferenc rajzai)

1. Örökbefogadás. A
gyereket, s a volt an
ilyen gyerek nem ka
2. Nevelőszülőknél
gyerek neveltetését
ként pénzt, és szociá
a gyerekek számára.
iskoláskorban 400 fo
után 500, súlyosabb után 600 forintot fizet az állam.

A gondozás 18 éves korig tart. Ha a gyerek továbbtanul, mint segélyezett, az állam tovább támogatja. Egy évben 1600 forint ruhapénzt, 400 forint tanszersegélyt, s az egyetemek, vagy főiskolák összes szociális juttatásait megkapják.

Ha a gyereket akár nevelésre, akár örökbefogadásra családhoz helyezik, hat hónapos próbaidő után véglegesítik csak a szülőkkel kötött megállapodást. A családhoz kihelyezett gyereket a gyermekvédelmi felügyelők minden hónapban egyszer kötelesek meglátogatni. Ha úgy látják, hogy a gyereknek jó helye van, marad, — ellenkező esetben elviszik.

A GYEREK

nevelésre. Nem válogatott, csupán egy feltétele volt: mindegyik cigánygyerek legyen. Négyet ugyan nem kapott, de a kis Jancsit nevelőmama saját csinosságával. Ahogy egymás mellett állnak, még az a nem túl sok, 11 év korkülönbség sem látszik köztük.

— Hogy vagy Vera? Hogy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Verzely Ferenc
FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP
1966 AUG 2 8.
1021

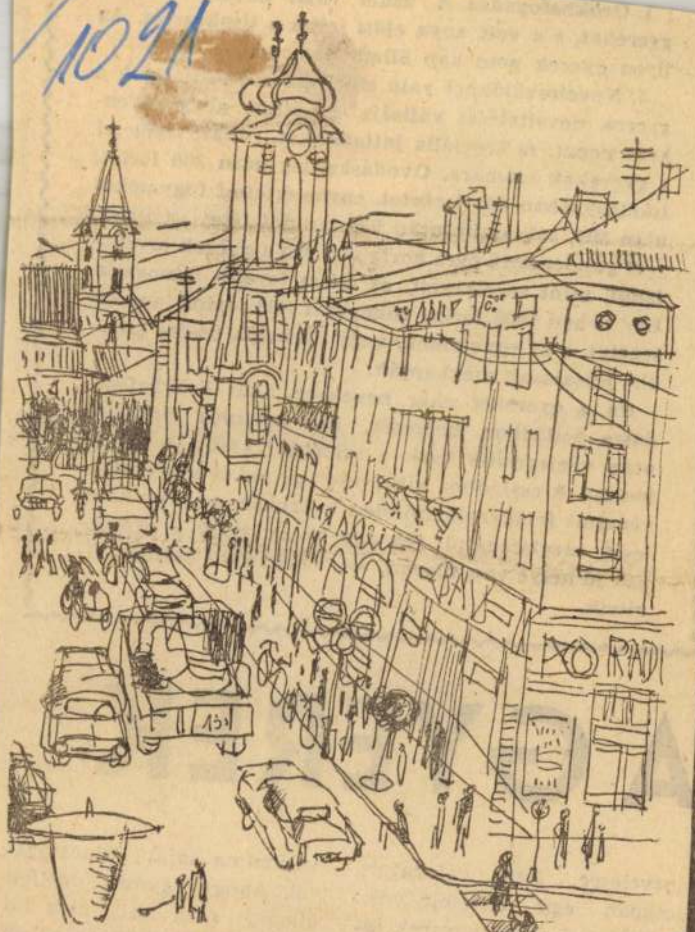

Verzely Ferenc rajza

GÁBOR ZOLTÁN:

Viharzó

Harangoznak a tulipánok,
suhog az erős kardvirág,
a lombok közül fény szivárog,
megrészegül az olajág.

Letiprott fűvek mocorodnak —
Bejárom holdas tájaid,
nomád örömmel kóborollak,
tördelve nyílt-virágaid.

Harangoznak a tulipánok,
szirmok repeszdarabja hull —
Szelídíted a szomjúságot,
lehelletedtől elcsitul.

GRIGOR VITEZ:

A szobor

Kő-álmából felriasztva
Kemény létében néz le tánk:
Mint megállított gondolat
Amely az örökkévalóságban
folytatódik.

Víz amely folyvást folyik
A végtelenbe
Búza amelyet ringat a szél
És el nem folyik sehova.

Megmozgatott
És kő-nehezékkel megállított
élet.

Előszó
Hang amely nem halliszik.
(Horváthból fordította:
Bácski György)

SASS ERVIN:

Napsugárból...

Napsugárból
gombolyítok gurigát,
ibolyától
ellopom az illatát,
az égboltról
keverem ki a kéket,

Falusiság

folyamatos önn

— A falusi vezetők művelt

— Végül is az iskolázottságom, vagy a műveltségem érdekli? — nézett rám pillantásában némi meglepettséggel a község tanácselnökhelyettese. Piacnap volt. A főutcán portékás szekerek zörögtek végig, s egy fagylaltárus éppen a beszélgetésünk színhelyéül szolgáló szoba ablaka alatt hívta föl mindenki figyelmét készítményére.

Meg kellett értenem az elnökhelyettes zavarát. Ismerjük egymást vagy nyolc éve, nem egyszer írtam is már községükről. De kérdéseim mindig ilyenek voltak: mi van a vetéstervükkel?... halad-e a törpevízmű építése?... bíznak-e abban, hogy hamarosan lábraáll a tsz-ük?...

És most rögtön a magánélete kellős közepébe kértem bepillantást. Ő is kért valamit az őszinteségért: se az ő neve, se a községük neve ne szerepeljen az írásomban.

Az iskolázottsága: annak idején csak öt elemit járhatott; a felszabadulás óta gimnáziumi érettségit tett és most járja a marxista egyféltucat posztján. Volt bíró, DÉFOSZ titkár, földművesszövetkezeti ügyvezető, a helyi sportegyesület vezetője, ideiglenes tsz-elnök és béketitkár is. „A munka szeret engem, mindig karonfogva járunk" — szokta tréfásan mondani. És nem is kérdi tőle: mikor szeretne úgy sétálni, hogy négy iskolás gyermekével diskuráljon.

Ami a művelődését illeti?

— Olvasásra alig van időm — mondta. — Amit az újságok a Rozsdatemetőről meg a Húsz óráról írnak, az csak keserít; a fél ország beszél olyan könyvekről, amiket én még nem olvastam el.

— Mozi?

Nevetett.

— Az családfői kötelességem. Minden vasárnap délután el kell vinnem a gyerekeket. Anélkül a következő héten otthon se rend, se tanulás nem volna.

— Színházat mikor látott?

Legyintett:

— Régen... A sógorom esküvője idején Pesten.

Rádiót hűven járat; a Nép-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Veneli Ferenc
FEJÉR MEGYEI HIRLAP
1965 SZEP 2.
1021

Veszeli Ferenc
rajza

... meg-szépítésének igényeivel.

Tehát sehol, se városon, se falun nem mondhatunk le arról, hogy a könyvet közelebb vigyük az emberhez, s minél több emberhez, hogy a társadalom fölemelkedésében ne legyenek kimaradott lépcsőfokok.

A könyvbarát bizottságok, amelyeket öt éve az előbb vázolt kultúrpolitikai érdekek megvalósulásáért hoztak létre, az országos tanácskozás fölmérése szerint nagyjából teljesítették hivatásukat. Nem sokat ért a munkájuk azokban a községekben, ahol laza társadalmi szervezetben tengődtek, és semmit, ahol csak papírforma szerint alakultak. Hallottunk falukról, ahol a közkönyvtár vezetője el se tudná képzelni, hogyan boldogulna társadalmi segítés nélkül, s olyanokról is, ahol a könyvtárosnak fogalma sincs arról, hogy könyvbarát bizottság létezik a faluban. Persze, hogy az ilyen helyeken egymaga küszködik, nehezen megy a munka és sehogyan se a könyvpropaganda.

De vajon azok-e a hibásak, akik jószándékkal, útmutatókkal serkentették és serkentik a faluk könyvtárosait, társadalmi közösségeit az összefogásra, vagy azok, akik a serkentés ellenére sem fognak össze? Faluhelyen szemlélődve könnyen megállapíthatja az ember, hogy egy-egy közösség sokrétű társadalmi ügyeit ugyanazok az emberek intézik, munkálják. Vannak faluk, ahol a közügyeket a hivatásos tanácsi szerveken kívül öt-hat agyonterhelt pedagógus intézi, ők azok, akik minden bizottságban szerepelnek, a többi — nemcsak pedagógus, más értelmiségi is — elvégzi napi munkáját és feléje se néz a közösség dolgainak.

Márpedig ahhoz, hogy egy-egy közösség a kor igényei-

... rendezvény... író-olvasó találkozóra kam... pány-jellegű kapkodássa... kell közönséget toborozn... hogy a jobb kéz nem tudja... mit csinál a bal, egymást fe... dő ilyen-olyan rendezvényel... zavarják az összhangot, s a... végén megállapíthatják a... érdekeltek, hogy ezúttal s... sikerült semmi.

Egyelőre sajnos igen sok... helyen ott tartunk, hogy nincs... meg a társadalmi összefogás... sokan nem látják még tisztán... milyen energiákat lehetne ki... bontani a közösségi célok érdekében azok között, akik érdektelenül mennek el országos méretű nagy gondok mellett, vagy keserű pesszimizmussal szemlélődnek ahelyett, hogy áttekintenék a társadalomban meglevő erőket, s nem torpannának meg az első zárt, vagy keskeny résre nyitott ajtó előtt.

A könyvtári munka fejlesztése, a könyvvásárlás fokozása nem egy, nem két évig ad még munkát a könyvbarát bizottságoknak, s nagyon sürgős intézkedést olyan községekben, ahol eddig meg se kísérelték a társadalmi közösségek összefogását, megerősítését. Nemcsak statisztikai igények sürgetik ezt, hanem az új ötéves terv kultúrpolitikai feladatai, amelyek ugyan számszerű fejlődési menetrendet is előírnak, de fokozottan elvárják a társadalom mozgósítását társadalmi erőkkel. Kevesen olvasnak még, ez kétségtelen, könyvet — a nagy forgalom ellenére — se vásárolnak eleget, s főként azok nem, akiknek a legnagyobb szüksége lenne rá. Ezeknek a meggyőzése, felvilágosítása, ha tetszik nevelése, elsőrendű feladata mindenkinek, elsősorban azoknak a társadalmi bizottságoknak, amelyeket a Könyvbarát Mozgalom fog össze, hogy a negatívumokat jelző százalékokat lefaragják.

Ormos Gerő

A Nagy Honvédő Háború

A Nagy Honvédő Háború Története című sorozat befejező 5. és 6. kötete 1967-ben jelenik meg a Zrínyi Könyvkiadó gondozásában. Az 5. kötet a második világháború utolsó évének eseményeit tárgyalja. A legnagyobb érdeklődésre bizonyára az utolsó kötet tarthat igényt, melyben a szovjet szerzőkből álló munkaközösség, a Szovjetunió katonai, politikai és társadalmi viszonyait elemzi a Nagy Honvédő Háború időszakában. A második világháborúról szóló különböző történelmi értékeléseket adó, jelentősebb művekről is találunk megjegyzéseket ebben a munkában: a kritikai ismertetés a tájékozódást segíti a világháború irodalmában.

A Zrínyi Kiadó 1967. évi tervei között szerepel „A Horthy hadsereg erkölcsi arculata" c. könyv, melynek írói Tóth Sándor és Morva Tamás, dokumentumok sorával mutatják be a Horthy-rendszer hadserege tisztikarának erkölcsi és politikai magatartását. A napisajtóból ismeretesek a Német Szövetségi Köztársaság újrafel-

Fejér me...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HIRLAP
1967 JAN 3

Münnich Ferenc:

VII

Életmű nem fér el 180 oldalon. A 80 éves Münnich Ferencé legkevésbé. Viharos út című könyvé...

1021

Veszely Ferenc
illusztrációi
Hemingway,
Akiért
a harang szól
c. regényéhez

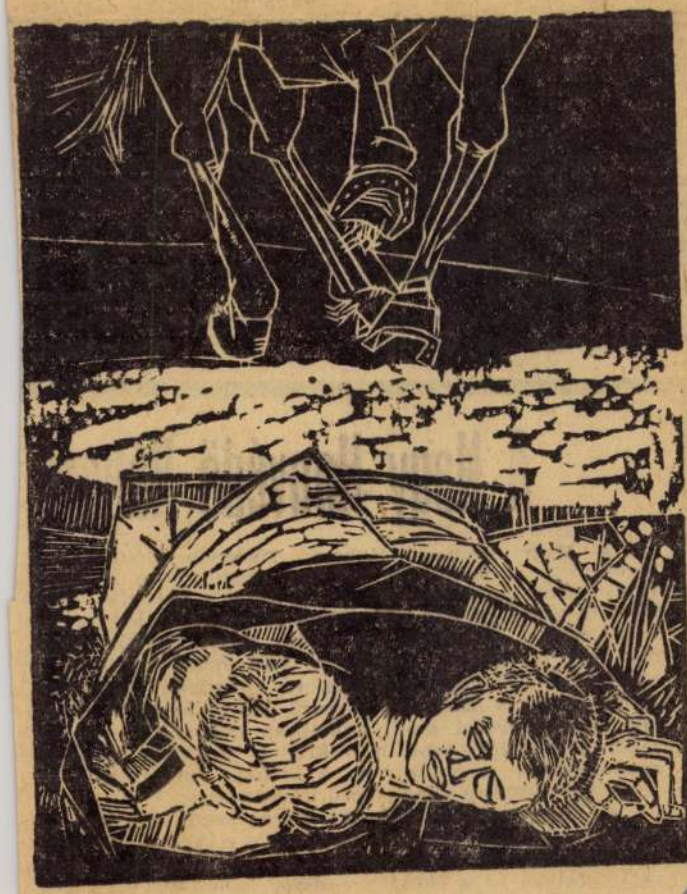

Csak egy réz

Négy egyetemista kötelező nyári gyakorlatát végezte az egyik üzemben. A munkaidő alatt rendszerint nézelődtek, kezüket bekenték egy kis olajjal, hogy legalább a látszat meglegyen, vagy éppen együtt kacagtak a munkásokkal, akik megjegyezték, hogy a lógást úgy látszik az egyetemen is tanítják, dehát igazuk van, minek strapálják magukat. Egyébként becsületes, szorgalmas fiúknak ismerik őket, dehát ők is úgy vannak, mint a helyükben sokan lennének, ha nem muszáj, nem erőltetik a munkát.

Négyük közül az egyiknek tv-antennára fájt a foga, talált is hozzá megfelelő fémrudat. Kicsire összehajtotta, aztán az alkalmat várta. Elhatározta, hogy majd valahogy a kerítés mellé csempészi, aztán kintről elemeli. Egyik délután szokás szerint unatkoztak, s valami fekhely után néztek a kerítés melletti füvön. Hárman leheveredtek és szótlanul nézték a negyedik mesterkedését, ahogy a rézcsövet az akcióra felkészíti. Munka után a portán alig tudta visszafojtani a diadalmas mosolyt, amelyet az a tudat váltott ki benne, hogy túljárt az eszükön. Amint tisztának látta a légkört, óvatosan kiemelte a rézcsövet és hazavitte.

Másnap közli velük az üzemvezető, hogy jelenjenek meg mind a négyen, beszélgetni szeretnének velük. Nem sejtettek semmit, csak akkor jött a meglepetés, amikor a tényeket ismertették; valaki észrevette és bejelentette őket. Hárman tagadták, hogy tudnak a dologról, a negyedik s félévenként ellenőrzi felkészültségét. Ezt már korábban el kell kezdeni. Az általános- és a középiskolában, s még ennél is előbb a családban. A gyerek szüleinek viselkedéséből alakítja ki legelső erkölcsi normáit, s bár számtalan hatás éri, legtöbbször az első benyomások diadalmaskodnak. De ebben a legszűkebb emberi közösségben is adódnak rossz példák. A papa, a gyárból hoz lámpát a tv-hez, a mama a munkahelyen szerzett cérnákkal varr... Említhetnénk még számos példát, ami egymagában véve jelentéktelennek tűnik, de összeadódva milliókat jelent. Meg kell tanítani a gyerekeket, hogy ne egyes példákat lássanak csak, ne azt az egy alkatrészt, amit az apu hazahozott, hanem a tények szintézisét, a sok-ezer embert, aki ha csak egyszer hozott el valamit munkahelyéről, az is óriási összegeket jelent! És miért ne tenné meg ugyanezt másodszor is, ha ezzel — úgy érzi —, nem okoz különösebb problémát és a portás, ha észreveszi, talán még rá is kacsint megértőn, mert hát azzal nem lesz szegényebb a milliós üzem. Legtöbben ilyen esetben becsületesnek, makulátlanul tisztának érzik magukat, mert ott van előttük a lebukott igazgató példája, aki milliókat sikkasztott, vagy a még mindig „virágkorát" élő főkönyvelő, akiről már két éve azt sutt[illegible]ják, hogy valami nincs [illegible] körülötte.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Veneley Ferenc

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

1965 SZEP 18.

1021

(Veszely Ferenc rajza.)

munkaszáma szerepelt. Annyit mégis megtett, hogy a számot tintával átjavította ... Ezért viszont a ... keletkezett perpa... mondták, hogy az ... állított utalványon ... javíthatnak mu... ám ebben az esetb...

tobuszhoz. Ez a kiseb... a nagyobb...

erre nem m...
vállalkozni,

mivel nem kaptak uta... tást arra, hogy a Csát... Gábor által megadott számot írják az utalványra.

Az autóbusz ugyan már rég elkészült, de még ma sem tudjuk, melyik is az érvényes munkaszám.

Véleményem szerint túlzott adminisztráció van az

...megkaphassuk.

Jó lenne megvalósítani a cikk végén írt javaslatot: „hívják össze megbeszélésre a szerkesztés, a gyártás-előkészítés, az anyaggazdálkodás, a raktár illetékeseit és az üzemi diszpécsereket." Ma még sajnos, akadnak, akik mereven elzárkóznak ez elől,

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Természettudományi Közlöny pályázatot hirdet

tudományos ismeretterjesztő cikkek

írására, elsősorban a következő témakörökből:

az ipari és mezőgazdasági termelés szempontjából nagy jelentőségű, tudományos felfedezések;

egyes tudományágak, főként a biokémia, biofizika, információelmélet alkalmazásai, a genetika, magfizika és a híradástechnika, automatizálás, kemizálás, orvostudomány kiemelkedő jelentőségű eredményei;

állatélettan;

hazai tájak és az érdeklődés előterében álló országok természeti, gazdasági földrajza;

tudománytörténet (főként hazai nagy tudósok munkássága, egy-egy fogalom fejlődéstörténete stb.).

A pályázatok terjedelme 10—12 normál gépelt oldal lehet, kívánatos 4—10 kép is. A cikkeket 5 példányban kell beküldeni. A pályázat jeligés. Beküldési határidő: 1965. szeptember 15. Pályadíjak: 1 db 1000 Ft-os I. díj, 2 db 750 Ft-os II. díj, 3 db 500 Ft-os III. díj.

A Természettudományi Közl...

KÉPES BES...

A pályázat témája lehet ... objektum, megfigyelés össze... 1—2 oldalnyi szöveggel. 8—10 ... fehér, másutt még nem közö... pályázaton. A díjnyertes pálya... tot illeti, azok a folyóirat tula...

A pályázat jeligés. Bekül... 15. Pályadíjak: 1 db 600 Ft-os ... db 250 Ft-os III. díj.

Mindkét pályázat részlet... mányi Közlöny 1965. júliusi és ...

Nemely Ferenc
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 AUG 4
IKARUS

Szórakozás és szenvedély

— Az nem az én világom, ahogyan a fiam fest, de tetszik.

— Nem fáj, hogy látja, mire viszi a fia, és hol maradt maga?

— Az nem. Hadd érjen el minél többet, ha már én nem tanulhattam — mondja Veszely Ferenc fényező. — A fiam a Képzőművészeti Főiskolán másodéves. Én akkor nem tanulhattam, s most már késő.

Ötvenhét éves. Tizennyolc éves kora óta rajzolgat, fest. Rézkarcokat, linoleum-metszeteket készített. Szeret akvarellel dolgozni, frissen. kinn a szabadban.

Heten voltak testvérek, apja bádogos, a gyerekeknek dolgozni kellett. Ügyeskezű volt és mindig érdekelték a rajzok, a színek, elment tehát szobafestőnek. Akkoriban az is érdekesebb volt, mint most. Szabadkézzel festették a mennyezetet. Falusi templomokat festettek ki és ehhez a tervet a mester vele csináltatta.

Tizennyolc éves, amikor már teljesen árva. 1932-ben önálló szobafestő lett, de nagy volt a konkurrencia, örült az ember, ha él, nemhogy festett volna. Visszaadta az ipart. 1941. óta van itt a reptér melletti gyárban. Hat elemit végzett. Az élet furcsa paradoxona, hogy 1951-ben a vállalat főpénztárosa lett, két évig végezte ezt a munkát.

A festés nála szenvedély és szórakozás. Ezzel egészíti ki és teljesíti be életét, de tisztában van azzal, amit szerényen mondott, hogy ez nem is több ennél. Képei szépek és hangulatosak; a kultúrteremben most is látható néhány, köztük önarcképe. Itt állít ki vele együtt Mező Dániel technikus, Herczeg Lajos szerszámlakatos, Jónás József tervosztályvezető, Ballagó Zita rajzoló, a képzőművész kör tagjai.

Veszely Ferenc képeivel már országos kiállításokon is részt vett. Így a Műcsarnokban, a képzőművészkörök országos tárlatán, 1954-ben, 1957-ben az Egressy Klubban, 1963-ban, majd 1964-ben a Rózsa Ferenc Kultúrotthonban. Augusztus 5-én Nógrádverőcére utazik, művésztáborba. A kör tagjai közül egyedül őt küldték el.

— Valamikor önálló képzőművészkörünk volt — mondja —, de aztán nem jöttek a fiatalok és megfogyott a létszámunk. Most a vasasüzemek együtt tartják fenn a kört.

Az üzemben a képzőművész kör tagjainak, de a fotósoknak is állandóan nyilvánosságot biztosítanak. Kéthavonként egymást váltva kiállításokat rendeznek a kultúrteremben. Most 13 képet állítottak ki, az elmúlt két hónap termését. Termékenyek, és többféle színt képviselnek. Veszely Ferenc impresszionista, konzervatívabb jellegű képei mellett ott láthatók Ballagó Zita modern felfogású, érdekes képei is.

— Azt javaslom — mondja Veszely Ferenc —, hogy tárgyalni kellene a pesti és a fehérvári képzőművész körnek arról, hogy ők itt, mi pedig Pesten rendezzünk kiállítást. Gondolom, nem lenne akadálya.

g. f.

GERŐ JÁNOS:

160 [illegible] a Szovjetun[illegible]

ÚTIJEGYZETEK

Moszkvában bokáig érő hó, másnap Frunzében harmincfokos kánikula fogadott. Az északi — illetve a Balti — köztársaságokban már beköszöntött a tél, a fákon zuzmarakucsmák csillogtak, délen fürdésre csalogató idő kényszerítette le rólam a zakót is.

Ez a Szovjetunió! Tizenhatezer kilométert utaztam, s Moszkvát nem számítva, mindössze két köztársaságot láttam.

Hazatérve sokan megkérdezték: mi tetszett legjobban? Nem tudtam válaszolni, legalábbis egy mondattal nem. Most, hogy nézegetem a jegyzeteimet és az íróasztal mellett rótom a sorokat és utána gondolok, talán azt felelném: az emberek. Nyugodtságuk, derűjük, udvariasságuk, az, hogy természetes viselkedésükből következően figyelmesek egymás iránt, hogy rendkívül tájékozottak a hazai és külföldi eseményekről egyaránt.

Talán szólamnak tűnik, de így van: tudják, hogy egyéni boldogságuk, életcéljuk csak a nagy közösség, a haza felvirágoztatásával, sőt a még nagyobb közösség, a testvéri kor kiszálltunk a kocsiból, akkor fe deztem fel, hová vezetett útunk. A egykori legnagyobb partizánbázi központjába érkeztünk.

A föld alatt egymás mellett sora koznak a szakaszok szállásai, a pék ség, az orvosi rendelő, a raktár. Min den pontosan úgy van, mint régen mint amikor itt éltek a partizánok, litván nép legjobb fiai. A Komszo molisták állították helyre, ők gon dozzák ma is. Zarándokhely lett a egykori partizánbázisból, élő memen tó az utókornak.

A fasiszták ide nem tették be lábukat soha. Megpróbálták pedig nemegyszer. Tankok sokaságával akarták kifüstölni az erdőből a partizánokat, napokig tartó csatában akarták bevenni az erdőt — sikertelenül. Tizenkilenc tank maradt fák között kiégve, s azután már csak bombázással próbálkoztak.

Pircsjupisz, ez a kis falu itt volt valaha az erdőszélen. Amikor a németek nem boldogultak a partizánokkal, elrettentő példát akartak statuálni, s felégették a kis falut. A lakosságot összeterelték, férfiakat, nő-

Budapest Magyar S. Ferenc

IFJÚ KOMMUNISTA

1021

VESZELY FERENC: **TANULMÁNY**

— És mit csinálj
Az asszony arcán r
tek a megjegyzése
nyugodt volt .

— Tudja azt ma
— biccentett Bart
figyelte, a csapkod
csak az ő Pittle
hiányzott. Kiment,
az asszony felé az
szer látta azon a
hogy egy pillantás
És az is csak a ko

Csupán az öreg
hogy valami ninc
szövőteremben
az indítókarnak
megindult alatta.
horzsolta a bőrt, Veres hajat
túrta az ütőfa. Mikor magukhoz tér-
tek az ijedtségtől, kimentek a vas-
ajtó elé.

— Nem tetszel nekem, kölyök.

— Nem is akarok csókolózni ma-
gával.

— Agy ellen szedsz talán valamit?
Még akkor is dohogott, amikor
levágták magukat a korsók mellé,
melyeket a Jani pincér műszak után
tíz perccel mindig kitett az asztalra.

A rendes műsor volt aznap is. Fé-

MAGYAR KOMMUNISTA
Budapest
1969 JUN
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ulői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

zett, ...
megemlítette, hogy egyik-másik e
téjét egy bizonyos presszóban szok
tölteni. És hogy talán ma is ben
oda, kilenc óra felé. Még akart v
lamit mondani, de aztán vissz
nyelte: hirtelen és kissé hidegebb
búcsúzott, mint eddig.

A fiú az asszony után bámult, a
tán gyorsan továbbment: nem aka
ta, hogy azt higgye, leskelődik. Ódö
gött a magas kerítések övezte ha
gatag kertek között, a faágak köz
kikukkantó stukkódíszítéseket b

Veszelyi Ferenc
1021

Tanulmányfej

Veszely Ferenc rajza

suth SE 718, 2. Csepel Auto

Az Észal
Vegyes K

Rádió és televízió

javítás pilisvörösvári műhelyünkben
(Bejelentésre háznál is. Tel.: Pilisvörösvár 204.)

Méretes cipők

tetszés szerinti fazonban készülnek.

Javítások

solymári, pilisvörösvári, piliscsabai,
pilisborosjenői, pilisszentiváni, tinnyei, nagykovácsi
és pilisszántói részlegeinkben, felvevőhelyeinken.

Fodrászatainkban

igényes, modern, új vonalú frizurák készülnek
a fentebb felsorolt községekben.

1968 JUL 6

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Veress Ferenc

1021

Eset és vész

Vasárnapi bemutatkozás

Egy festő és egy szobrász. Mindketten huszonévesek. Friss diplomások, a tinta még meg sem száradt a szép okleveleken ...

A Ferenczy Károly Múzeumban, Szentendrén, nagy a készülődés. A képek már jórészt a falakon vannak. Már-már úgy látszik, minden rendben, de *Veszely Ferenc* fiatal festő még kicserél, igazít valamit. Igy jó lesz.

Az első kiállítás, az első bemutatkozás. Izgalom. Felelősség. Az álmok, a maguk választotta út, és a tévedések vállalása is.

Farkas Ádám szobrai kőből vannak. Csak ezzel az anyaggal dolgozik. Az ablak előtt állnak majd. A fényben.

Pályakezdők. Fiatalok. Tehetségesek. Csak egyikük szentendrei, de mindketten Szentendre szerelmesei. Vasárnapra minden a helyére kerül, fél 12-kor nyílik a kiállítás. Művésztársuk, szintén fiatal grafikus, *Balogh László* nyitja meg.

kai sansculotte-ok
sban van. „Nálunk
zetek, csak ország-
zinte könnyek közt
Hogyan érthessünk
amíg nem találtuk
at?" A kérdés nem
a vár. Létezhet-e
önmagunkba zár-
kai tilalmakat ki
a legszigorúbb bör-
zenetet csempészni,
entszorultakat ér-
k valamit a külvi-
t, minden látszat
iszek abban a vég-
nden nép csak a
andó tanulni.

bebizonyosodott,
a országok művé-
etben van. Szeren-
rényünk, hogy tu-
t azoknak a proble-
iszetéről s „kifutá-
l odaát a tengeren
Valamit a „barbár
szélyes voltáról is,
ég regényesen lel-
egykor mi is, zöld-
kban. De élni tu-
t-adta előnyünk-
törni az emberi
acsabb — mert
korlátait?

es záróvetítésre
emelt ki a „most-
ncsó Miklós Csil-
ját. Összefoglalás-
k szánták — nem
n ezen a találko-

A. Tóth Sándor: Torontó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Veszely Ferenc
1968 JUL 13

1021

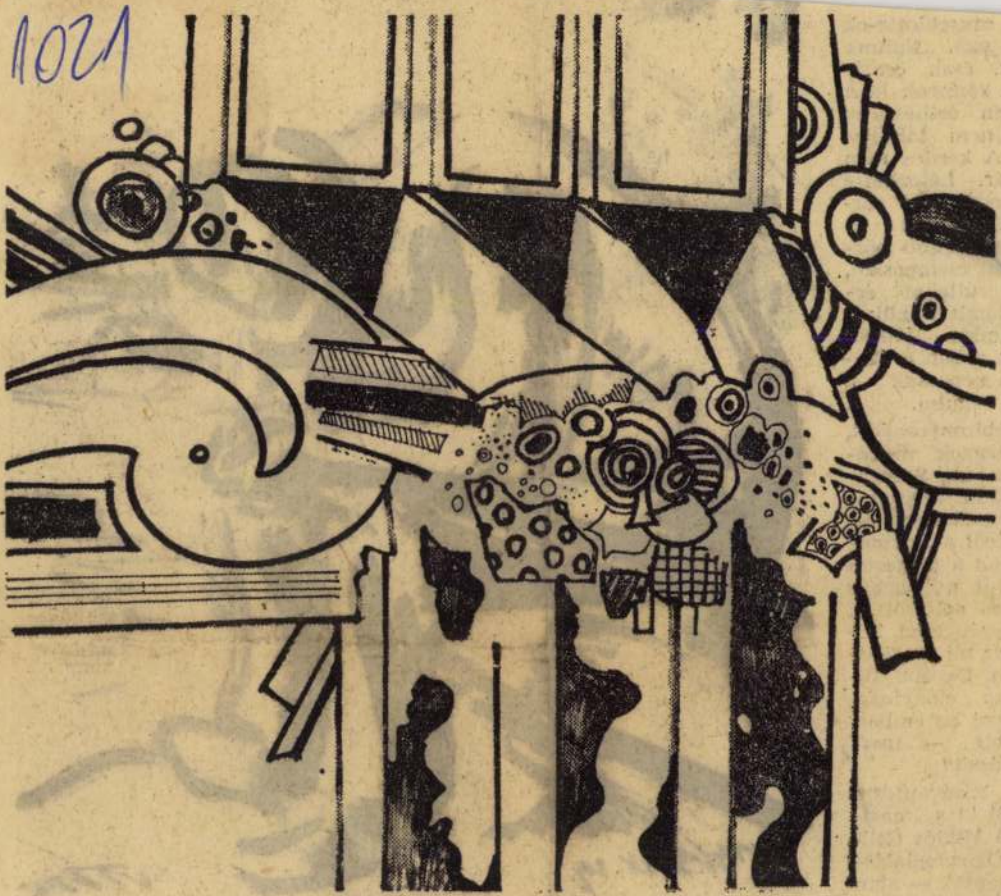

Veszely Ferenc kiállításáról: Nagyváros

szilárd és jól megalapozott
lyes kapcsolataik. (Hogy ez
tonság végül is megrendült
március 19-e után sokan
áldozatokká váltak, hogy ma
yer is koncentrációs táborb
rült, nem változtat a fenti
csupán azt jelzi, hogy 1
már nem Hortyék, hanem
akarata érvényesült. Ha eb
dulnánk ki, akár Sombor-S
nitzer Józsefet is az ellenálló
közé kellene számítanunk!)

Ha időben néhány évet visszafelé lépünk, az „ők" és „mi" képlete még inkább módosításra szorul. Es itt most nem is a sokat emlegetett denunciálásokra gondolunk, hanem arra a kétségtelen — bár nem eléggé ismert — tényre, hogy a szociáldemokrata felső vezetés létfeltételeiben, jövedelme nagyságában, és — ennek megfelelően — életmódjában, szokásaiban korántsem volt „szomszédja" a dolgozó, vagy éppen munkanélküli munkásoknak. A képviselői tiszteletdíjakból, OTI-igazgatósági tagságokból és egyéb forrásokból származó jövedelem (mint azt egy nemrég napfényre került Garami-levél is bizonyítja) meghaladta a havi 1200 pengőt, akkor, amikor a férfi napszám egy pengő körül járt. Amiből több minden következik: többek közt az, hogy nem lehet ugyanazzal a mércével mérni ezt a vezetői tevékenységet a kommunista vezetői tevékenységgel (az utóbbiért — legjobb esetben öt év, rosszabbik esetben kötél járt); nem azonos az erkölcsi súlya sem a hibáknak, sem az érdemeknek. De következik az is, hogy a „legalitásféltés" (és az ezzel magyarázott opportunista taktika) mögött nem mindig és kizárólag a mozgalom féltésének szándéka húzódott.

Mindezt nem azért idézem fel, hogy újra rámutassak a sokszor kihangsúlyozott különbségekre. De úgy vélem: a „tradíció egysége" egyenesen megköveteli a különvá-ztást, annak tisztázását, hogy

dát nem tartom jónak. Bár Mónus

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Veneljay Ferenc

ÉLET ÉS IRODALOM

1960 FEB 10
1021

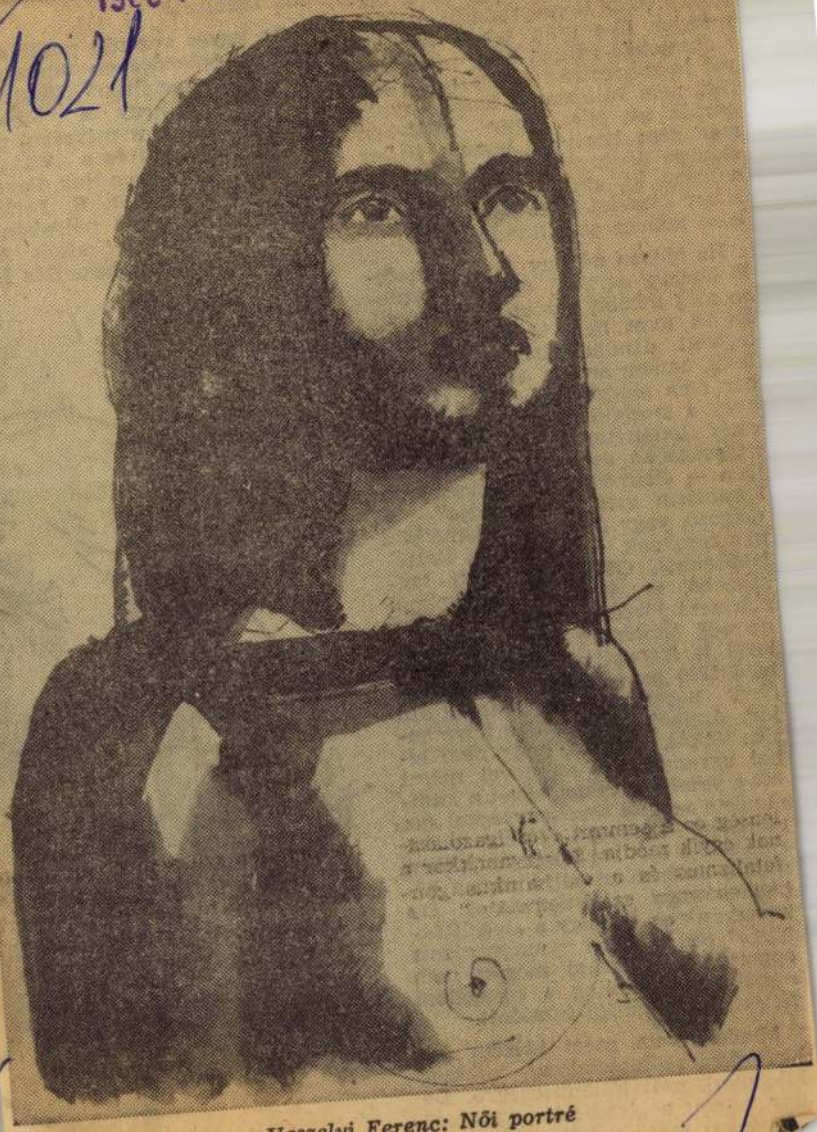

Veszelyi Ferenc: Női portré

hogy az utóbbi években derekas munkával vívták ki a kombájnaratás jó hírnevét a dégi kombájnosok. Valamennyi termelőszövetkezet nemcsak, hogy kombájnaratásra szerződött, hanem azt is szeretné, hogy az arató-

meg is teszik a legjobb szerint. Más években pé fordult még elő, hogy n az aratás első napjaib kombájnnal kezdhettek aratáshoz. Most ezt te

A nagy igénybevétel azonban fokozottabb alkatrész elhasználó-

Vajon meddig?

ARATÓ FIATALOK

„Tengernyi a búzánk
Izmos a karunk,
Kora hajnaltájban
Vigan aratunk..."

Meszíről, valahonnan a szőke, őszi árpa, búzahegyek legtetejéről lágy szellő szárnyán száll a dal, hol erősödve, majd csak lehelet finoman. A poros dülőutakon egy lélek sem jár. De nicsak, parányi, párnapos, riadtszemű kis őzike sír az egyik kepe árnyékában. Remeg a félelemtől, s látva, hogy felé tartunk, eliramodik. Mamája bukkan elő a napraforgó tövek alatt. Együtt elvágtatnak.

— Székely Erzsi VIT küldöttet keressük — szólunk, s kutatva nézzük végig a dülő bokrai alatt kévét rakosgató, uzsonnára készülő lányokat.

A kérdésre komoly, napégettarcú lány jelentkezik. Kicsit bizal-

hangzott az előbb?... „Tengernyi a búza..."

— Van aratni valónk bőven — mutat a széles határba, — s mi szívesen vágjuk..., a miénk.

Az elnök is kint van, szokásos körútja során velünk ért ide.

— Szorgalmasak a mi KISZ-lányaink, fiaink — mondja az elnök elvtárs. — Hajnali 3 órakor szó nélkül kelnek fel aratni, s még a tikkasztó hőségben sem hagyják abba, hogy hamar végezzünk. Aratják a dőlt gabonát, a táblák sarkait, amit a kombájn és az aratógép nem tud levágni.

Persze, nemcsak most aratáskor, évről évre valamennyi ünnepségen — amit a munka befejezésekor tartottak — ték a perkátai Tsz fiatal lá- it. Legtöbbjük

gyermekkora óta itt él a pusztán. Cselédgyerekek voltak — most a maguk gazdái. Övék a széles, nagy határ minden zsíros, fekete, magyar röge, minden szem acélos búzája. Jó munkájuk bizonyítékaként árulkodjon a munkaegységkönyv: Németh Gyurka 200, Völcsei István 200, Németh Erzsi 130, Székely Erzsi 130 munkaegység — s hol van még az év vége? Addig megduplázódik valamennyi szám. Van értelme az igyekezetnek. Egy munkaegységre több mint 50 forintot osztanak a szövetkezetben, a 16—18 mázsás őszi árpából, a 13 mázsás búzából, s többek között abból a sok hízóból is, amit jövőhéten adnak át az Állatforgalmi Vállalatnak. Ebből fizetnek aratási előleget.

Lassan végére jár az

uzsonnaidő. kerül a ka csavarják a terítik a s gabonakévél után 6 óra végezni ak holnap m sen az ősz lése.

Rend utá száraz ta szélben a v hajlik a lá símul a n sába a fiúl tó karja. gondolatban bizonyára az aratóbál színes forgatagába képzelik magukat, mint kipirultan forognak egy kiválasztott kislánnyal, szemrevaló legénnyel, friss, jégbehűtött sört isznak... mert nagy ünnep lesz itt pár nap múlva.

Amint az utolsó rend is a tarlón fekszik... megtartják a jó termés áldomását, hogy vígabban menjen a termés bekoronázása, a cséplés.

(molnár)

...ba exportál fekete ... Állami Gazdaság

...lit szállítottak hűtőkocsikban ...ugat-Németországba.

A gazdaság a következő két... ...om évben tíz holdra növeli a ...ete ribizlivel betelepített terü... ...t. A gazdaság különösen há... ...féle jófajtájú fekete ribizlit ...neszt.

Izlandi női kabátszövetek a földművesszövetkezetekben

Az izlandi és a magyar földművesszövetkezetek között létrejött árucsereforgalmi megállapodás keretében mintegy ötezer méter, világoskék, sima női kabátszövet érkezett.

A körülbelül hetven százalékos gyapjútartalmú izléses kabátszöveteket a vidéki földművesszövetkezetek hozzák forgalomba.

Veszely F.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUL 6.

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

610

Fiatal képzőművészek kiállítása

Vasárnap nyílt meg az István Király Múzeumban a fiatal képzőművészek kiállítása. Nem egészen érthető, hogy miért kellett ennek a kétségtelenül érdekes kiállításnak ezt a címet adni. Elsősorban nemcsak „fiatalok" mutatták be alkotásaikat, hanem az idősebbek is, másodsorban pedig túlzott a „képzőművész" kifejezés használata. Lényegében rajzköri munkák bemutatásáról van szó, amit helyesnek tartanánk kihangsúlyozni.

A kiállítást több szempontból tartjuk értékesnek és tanulságosnak. Először: bebizonyosodott, hogy lehetséges a rajzkörökben dolgozók művészeti fejlődéséről beszélni. Másodszor: a művészkedés pozitív szellemi gyarapodást jelent. Harmadszor: a természet gazdagságának felismerése nem pusztán élményanyag, hanem a mindennapi élet megértését és helyes értékelését segíti elő.

Komoly és dicséretes munkát végeznek: Áron Nagy Lajos, Munkácsy-díjas, Ballagó Imre és M. Tóth István festőművész-rajztanárok. Letagadhatatlan érdemük, hogy sikerült növendékeikben a művészet iránti őszinte szeretetet felébreszteni. Munkájuk tökéletesebb lesz, ha növendékeiket még nagyobb önfegyelemre tanítják. A szocialista világ eszménye: a közösség, a nép szolgálata. Ugyanez vonatkozik a művészetre. A szépnek is szolgálni kell. Főleg a fiatalabbak vigyázzanak, mert van egy határ, ahol a művészkedés már modorosság, a képzelt virtuozitás pedig bohóckodás.

M. Tóth István bevezető beszédében hangsúlyozta, hogy nem képzőművészeket akarnak nevelni. De micsoda pozitívum, hogy egy magyar vidéki városban ilyen sok tehetséges embert, fiatalt és öreget egyaránt sikerült a szép szolgálatába állítani. Most pedig nézzük a kiállított műveket.

Sándorfalvi S. több képpel szerepel, ami példás szorgalmát és kitartó lelkesedését bizonyítja. Úgy gondoljuk, hogy legutolsó szereplése óta sokat fejlődött. Legjobban vízparti tanulmánya tetszett. (Egyébként helyes lett volna a kiállító teljes nevét és a mű címét is feltüntetni) Farkas K. két akvarellje közfeltűnést keltett és méltán. Technikája ügyes, érzékeny, finom belső világra mutat. Tetszett Jónás J. olvasónőt ábrázoló kis képe. Rajzban, színeiben és hangulatában igen kifejező. Dr. Háden F. és Bóna J. vízfestményei, de főleg ez utóbbi fejtanulmányai figyelemre méltóak. Bóna J. tehetséges, dolgai sok mindent elárulnak. Bessenyeiné műveit megalapozottság és szolidság jellemzi. Portrék iránti érzék két már máskor is kiemeltük, bár ez alkalommal inkább egyik csendélete tetszett.

Magától értetődően nemcsak a nevezett művek előtt álltunk meg. Jók: Birkus Gy-né rajzai, tudniillik kissé hiányoltuk a grafikai anyagot. Örvendetes, hogy Jeli F. és Herczeg L. karcokkal is próbálkozik. Itt azonban lenne egy megjegyzésünk. Jeli F. „Kompozíció" című karca nem elég őszinte és eredeti. Nem tudjuk, hogy a körök rendelkeztek-e megfelelő modelekkel? Ez a múltban is komoly hiányosság volt. Az elmélyedő stúdium alapját a fej és az emberi test tanulmányozása képezi. Kedves a két Veszely F. szereplése. Az ifjú Veszely gyümölcs csendélete ügyesebb tálalásban többet mutatott volna. S ha már itt tartunk, szabadjon megemlíteni, hogy több kép adjusztálása felületes, márpedig ez nem mellékes szempont. Tetszett Édes S. temperája, melynek utólagos engedéllyel a „Hazafelé" címet adtuk.

Ha valaki festészettel foglalkozik, akaratán kívül a színek, a foltok varázsa alá kerül, ami kezdő fokon veszedelmes. Vajon ki tud szépen szavalni? Aki ismeri a beszéd-technikát, a fonetika szabályait. Ki tud egy zeneművet élvezhetően előadni? Aki ismeri hangszerét és sok-sok órát töltött unalmas sklázással. Ez alól a festészet sem kivétel. Komoly rajzi alap, önfegyelmezés és alázat nélkül nem lehet szépet, igazat alkotni. Több — egyébként tehetséges akvarell előtt — a francia romantikusok egykori jelmondata jutott eszünkbe: „Elképeszteni a nyárspolgárt." Csakhogy ami a XIX. században forradalmi tett volt, ma már nem az. A művészetnek megvannak a szilárd alapjai, melyeket mindenkinek tiszteletben kell tartania. Figyeljük meg a nagy magyar mestereket. Szőnyi István, Rudnay Gyula, Bernáth Aurél mindig is betartották. Ismertetésünkből emiatt is hiányoznak egyesek, akik joggal remélhették, hogy megemlékezünk róluk.

Mindettől eltekintve köszönjük mind a tanároknak, mind a növendékeknek, hogy ilyen értékes esztétikai élvezetben részesítettek. Kár, hogy a kiállítás július 6-án zárul.

Sz. L.

Mikes Kelemen 7.

200 négyszögöl kert a KISZ-tábornál kiadó. „Kút van" jeligére a békéscsabai hirdetőbe.

128-as Fiat eladó. Gyula, Engels u. 17.

Telek eladó, Békéscsaba, Nagy Sándor u. 31.

Okleveles gépészmérnök—óvónő házaspár állást keres. Szolgálati lakás szükséges. „Augusztus" jeligére a békéscsabai hirdetőbe.

Nagyobb mennyiségű gyepszéna eladó. Békés, VI. ker., 126. alatt. Marói gátőrház.

Gyula, Pacsirta u. 22. számú lakóház bővítési lehetőséggel, 220 négyszögöl telekkel, fürdőhöz közel, el-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 27

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Veszely Ferenc festőművész

Vidovics István fotóművész kiállítása

1021

Vidovics István fotóművész alkotásaiból rendeznek kiállítást Békéscsabán a Kner Nyomdában. Az építészet és a néprajz „szerelmese" a népi, a szecessziós és modern építészet remekeit örökítette meg. Bejárta a fél országot, Szabolcstól Zaláig fényképezte a szabadtéri múzeumokban őrzött építészeti ritkaságokat, a tájjellegű parasztházakat, falusi házak tornácait, gémes kutakat, faragott kapukat, műemléktemplomokat.

Az izgalmasnak ígérkező kiállítás február 23-án nyílik. A fotóművész munkásságát *Veszely Ferenc* festőművész méltatja.

zna a szélbe
ság peremén
gyufa lángja
valahányukat így
szló úr terebélye

üktetve kiárad
cet elfedi pulzál
vatűnő
omolygó
folyóval a fákkal

nyíló réseket
fekete-fehér
gy kései ablak
ozdulsz
ka

téli ködöt
ikolyon át
onnan a kósza zenét
arc archoz feketül

ák
is farsangi lator
ban lépsz a kifosztott
sikonkázók kavarognak
kört kör után

bályok betartása nem feltétlenül eredményez balesetmentes haladást. Minél több szabályt ismertetünk meg velük, annál biztonságosabban közlekednek ez igaz de egyre kevesebb örömet találnak e közlekedésben, amely számukra — ahogyan én látom — egyelőre nem célbajutási kísérlet, hanem létforma, az időtöltés módja. Ők még közelebbi kapcsolatban állnak a dolgokkal tárgyakkal, személyekkel, történésekkel, mint mi. A jelen idő a gyerekeké.

Mindent most akarnak, azonnal egyszerre, és minden igyekezetük arra irányul, hogy megéljék a dolgokat. Tapasztalásra törekszenek pusztán a tapasztalás örömééért nem pedig a tapasztalat majdani használáért. Mi rendszerint fordítva vagyunk ezzel cselekvéseink cél

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-526

Veszely Ferenc, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 NOV 24

Opposite page, above: Edvard Munch, Young Girl in Front of Bed, photograph, c. 1906; Munch-Museet, Oslo.

1021

Opposite page, below: Edvard Munch, Young Girl in Front of Bed, oil, 1907; Munch-Museet, Oslo.

Veszely Ferenc
Fiatal lány
ágy előtt
ofset-litó
1979
Makó,
Művésztelepi
gyűjtemény.

Veszely Ferenc: Fiatal lány, ágy előtt

etlen tér csak vissza egy-egy
ırját maga elé emeli
mint döl s képtelenül meg-
rmed a mozdulata

ogódzna a szélbe
agaság peremén
bár gyufa lángja
rzöd valahányukat így
n-foszló űr terebélye

hog lüktetve kiárad
cépeket elfedi pulzál
n tovatűnő
ba gomolygó
m a folyóval a fákkal

ltve a nyíló réseket
tszet fekete-fehér
hol egy kései ablak
iem mozdulsz
éjszaka

ban a téli ködöt
zelítve
irálysikolyon át
allani onnan a kósza zenét
amíg arc archoz feketül

az álcák
agad is farsangi lator
itaszóban lépsz a kifosztott
ébb a sikonkázók kavarognak
llámló kört kör után

akar a barátaimnak, pénzt akar kapni, dolgozni akar, hasonlítani hozzám. Én meg hozzá. Kölcsönösen csodáljuk és irigyeljük egymást — világaink felcserélhetetlenek. Azaz: én már soha nem jutok az ő helyzetébe, ő viszont előbb-utóbb felcseréli fél-tudását az én fél-tudásomra. Elvárja, hogy tanítsam.

★

Mire taníthatjuk a gyerekeinket? A „biztonságos közlekedés" szabályaira. De még arra se: a szabályok betartása nem feltétlenül eredményez balesetmentes haladást. Minél több szabályt ismertetünk meg velük, annál biztonságosabban közlekednek, ez igaz, de egyre kevesebb örömet találnak e közlekedésben, amely számukra — ahogyan én látom — egyelőre nem célbajutási kísérlet, hanem létforma, az időtöltés módja. Ők még közelebbi kapcsolatban állnak a dolgokkal, tárgyakkal, személyekkel, történésekkel, mint mi. A jelen idő a gyerekeké.

Mindent most akarnak, azonnal, egyszerre, és minden igyekezetük arra irányul, hogy megéljék a dolgokat. Tapasztalásra törekszenek, pusztán a tapasztalás örömééért, nem pedig a tapasztalat majdani hasznáért. Mi rendszerint fordítva vagyunk ezzel: cselekvéseink céltudatosak, csakhát a cél elérése

talashoz; s
retlen, az
nul a legt
Megtanulja
megtanul b
számolni,
venni az é
gokat és a
azért, hogy
A tanulás n
a szomjúság
értékű kíva
merésre: kí

Új és új
kapott vála
kielégítenék
szik, kérde
szavaival, h
pintásával,
kérdi a kör
ha nem aka
formációkka
lyel a szívé
engedi megl
világ megisr
pen e megi
megismerésn
célja, hanem
teszi elégede
tapasztalás
olyan önfele
beri életet, a
cok tudnak
lyában.

Gyerekkorá
ber, hogy a
nok: még mi
következik a
gyerekkor. s
egészen más,

ÁRA: 4,– FT

masonat kloktassak.

~~évi II. törvényünk létezéséről.~~

~~Kontrollszó~~

~~[illegible]~~

~~Várkonyi Anna~~

Veszely Ferenc

Opposite page, above: Edvard Munch, Young Girl in Front of Bed, photograph, c. 1906; Munch-Museet, Oslo.

Opposite page, below: Edvard Munch, Young Girl in Front of Bed, oil, 1907; Munch-Museet, Oslo.

Veszely Ferenc
Fiatal lány,
ágy előtt.
ofset-litó
1979
Mozó,
Művészteleji
gyűjtemény.

Veszely Ferenc: Fiatal lány, ágy előtt

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 24.
XXIII. évf. 47. sz. 2. lap.

SZABAD FÖLD

sz álma

s, fontosabb ügyekben,
áadásul érdekelt is, ha-
atizmussal hirdet hibás

fordítva az eddig csak
kérdést: hátha nem más
lizmusom, mint a csabai
hasonlóan belém táplált
gyan egy születési anya-
onat tudatom alá szorít-
azi tényt, nem eshetett-e
hogy az apai örökségként
tikai meggyőződés újra
lhomályosíthatta bennem
ődés ellen szóló (mit szó-
bizony ordító!) tényeket?
Marx szerint is minden-
ednünk, tehát saját világ-
n is? És Gramsci, akit a
gmentett a politika min-
negideologizálásától, nem
e néha azon, hogy egész
dés" volt? Pedig neki sej-
ehetett azokról a szörnyű-
melyeket az ő halála után
a szocializmus nevében!
l ilyen gondolatmenettel
az anyakönyvet korrigá-
az egész életem korrigálá-
kérdésig, amelyet a költő,
s eszmetársam a „vérző
ttán így tett fel magának:
y volt az a cél, kamasz

is kamaszfejjel lettem a
negváltását hirdető eszme
int a vallásosnak nevelt
hettem volna egy olyan
lattól, amely létem érte-
zthatna meg. Félhettem
em féltem. Még ha kérke-
zom is, de ki merem mon-

magukat, amikor észreveszik, hogy a körülrajongott személy vagy párt hibáiból túl sokat látott meg a szemük. De a vakság nem is a legjobb szó erre a jelenségre, inkább egyfajta önbódításról kellene beszélni, hiszen továbbra is láttunk, „csak" éppen öncsaló módon magyaráztuk azt, amit megláttunk. Ám ebből a szinte önszuggesztiós szellemi állapotból ismét csak a felülvizsgálatig verekedtem el magam, a mozgalmon belüli leghevesebb lázadásomig, amely immár a mozgalom keretein is kívülre sodort. S így lettem „pártonkívüli", még ha történelmileg változatlanul azon a párton állok is, amelynek programja számomra Saint-Justtől Gramsciig és tovább József Attila szavával jellemezhető: „Föl kéne szabadulni már!" Sőt (ez az én magán paradoxonom) azóta látom történelmileg megnyugtatóbbnak „a szocializmus állását", mióta nem kell vakfegyelemmel „egyre szilárdabbnak" látnom azt.

Ezért mondhatom, immár jó negyedszázada, hogy az én szocializmusom nem kamaszrajongás, nem függ személyektől, intézményektől, s ennélfogva nem cáfolhatják sem a már megismert hibák és bűnök, melyekről többet tudok, mint egy tucat hivatásos antikommunista bármelyik nyugati lapnál, sem azok a hibák s esetleges vétkek, melyeket a szocializmus nevében holnap fognak elkövetni.

„Ez nem a kormány dolga".
MARGARET THATCHER

Bármilyen fontos ugyanis számomra, hogy a célt minél kisebb áldozattal, minél kevesebb hiba és vétek

vendve mutogathatnak a szocialista országok nehézségeire (s egybenmásban e károrömnek van is alapja), de eszméket többé nem tudnak létrehozni. Egyetlen valamirevaló gondolkodó sem vállalkozik arra, hogy a tőke apologétája legyen napjainkban.

Valamirevalót mondok. Mert persze akadnak úgynevezett világhírességek, akik száz évvel Marx után még nem restellik az apológiák írását, de hogy művük mit ér, azt nemrégiben ékesen dokumentálta számomra Karl Popper. Önéletrajzának francia kiadása kapcsán 20, azaz húsz hasábon nyilatkozott az *Expressnek*. Az újságíró szelíden ellenvetette a tőkés rendet dicsérő professzornak, hogy „sok egyenlőtlenség" van e rendben, „még ha az a legjobb is". A popperi válasz: „Soha nem lesz teljesen igazságos világ. Biztos, hogy vannak egyenlőtlenségek, és az emberek többsége olyan világot szeretne, amelyben nemcsak szabadságban, hanem egyenlőségben is lehetne élni. De úgy látszik mind ez ideig, hogy ezek szemben állnak egymással; bevezetni az egyenlőséget csak erővel lehetne, ami a szabadság elvesztését eredményezné." Megtudjuk tovább, hogy mihelyt senki sem hal éhen, „nem kell többé törődni" azzal, hogy némelyek túlságosan gazdagok: „Az egyenlőség felé haladó mozgásban van egy elem, amely nem túlságosan rokonszenves: az irigység a gazdag emberrel szemben..." És ez sem pusztán spontán születik, ez az irigység: „A marxizmusban az a legroszszabb, hogy az egyéneket szerencsétlenné és elégedetlenné teszi..."
(1982. febr. 26.)

Tetszenek érteni? A tőkés országok tíz-egynéhány millió munkanélküli je (növekvő részük immár segélyt sem kap) nem azért szerencsétlen és

BUDAPEST, IX.,
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Veszely Ferenc
grafikus
Tükör

1983 JUL 31

1021

KIÁLLÍTÁS A MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁBAN

MAI

Veszely Ferenc: Makó – 82 – Kommersz – 6 – Szín – Color

VESZELY FERENC

Veszely Ferenc: Makó – 82 – Kommersz – 6 – Szín – Color

Gy

A művész „optimizı
folyamatában dialektikus
az, ami világviszonylatl
a megvalósítási lehetć
A korszerűség fogal
A matematika, a fizika
sejtette, hogy a világról
kialakítása. Nem véletleni
a Misztótfalusi Kön
röntgenfelvételek, mikro
írja a kiállítás programr
művészek, akik festői é
formába... – s így – ...hoz
harmóniákkal gazdagodjé
távlatoknak eladdig teljes
látomásként" megfogalm

„...ha a képzőművész
véleményt mondó ember

ezen az úton legyen érzékelhető" – írja a művész a már idézett körkérdésre válaszolva.

Gyarmathy grafikáiról beszélni mesterséges elvonatkoztatás révén lehet csupán, hiszen egységes gondolkodás, egyetlen logikus, egyívű fejlődés eredménye festői és grafikusi tevékenysége. Grafikáin a feketék és szürkék tónusértéket képviselnek, festőien telítettek és mégis kontúrosak; ugyanakkor festményei egy részén is szerepet kap a vonal. A festmények, rajzok és grafikák párhuzamosan születnek, s egyazon művészi attitűdöt testesítenek meg. Gyarmathy minden művével az egyetemes értelemben vett világegység előtt tiszteleg. Grafikái, rajzai átfogják az egész világegyetemet: a kozmosztól a látható világon át a mikroszkopikus összetevőkig. Ugyanaz a felfedező és a lényegi egységet felmutatni kívánó művészi lendület jellemzi tevékenységét, amikor a világűrbe, vagy amikor az anyag legkisebb egységének mélyére hatol. Egységes, összefüggő művészi világképe a világ atomi egységének, a szerkezeti rend azonosságának felismerésén alapszik. Innen eredeztethető, hogy egyforma ritmusú és léptékű

Veszely Ferenc, grafikusmüvész 1) Folytatás.
Hudra Klára: Kézjegy. 1/1

Veszely Ferenc: Murália terv (Szeged, Rókusvárosi Iskola aula) makett 1:20, 1987, Építész Novák István

Kézjegy

Müvészet, 1988. jan., 28-old.

Veszely Ferenc, grafikusművész 2.) Folytatás.
Hudra Klára: Kérjegy.

VeSzEnLy

Veszely Ferenc: Sancho Panza sorozat/serial, (Hunyadi László), vegyes technika, 60 × 50 cm, 1985

Művészet, 1988. jan. 28-old.

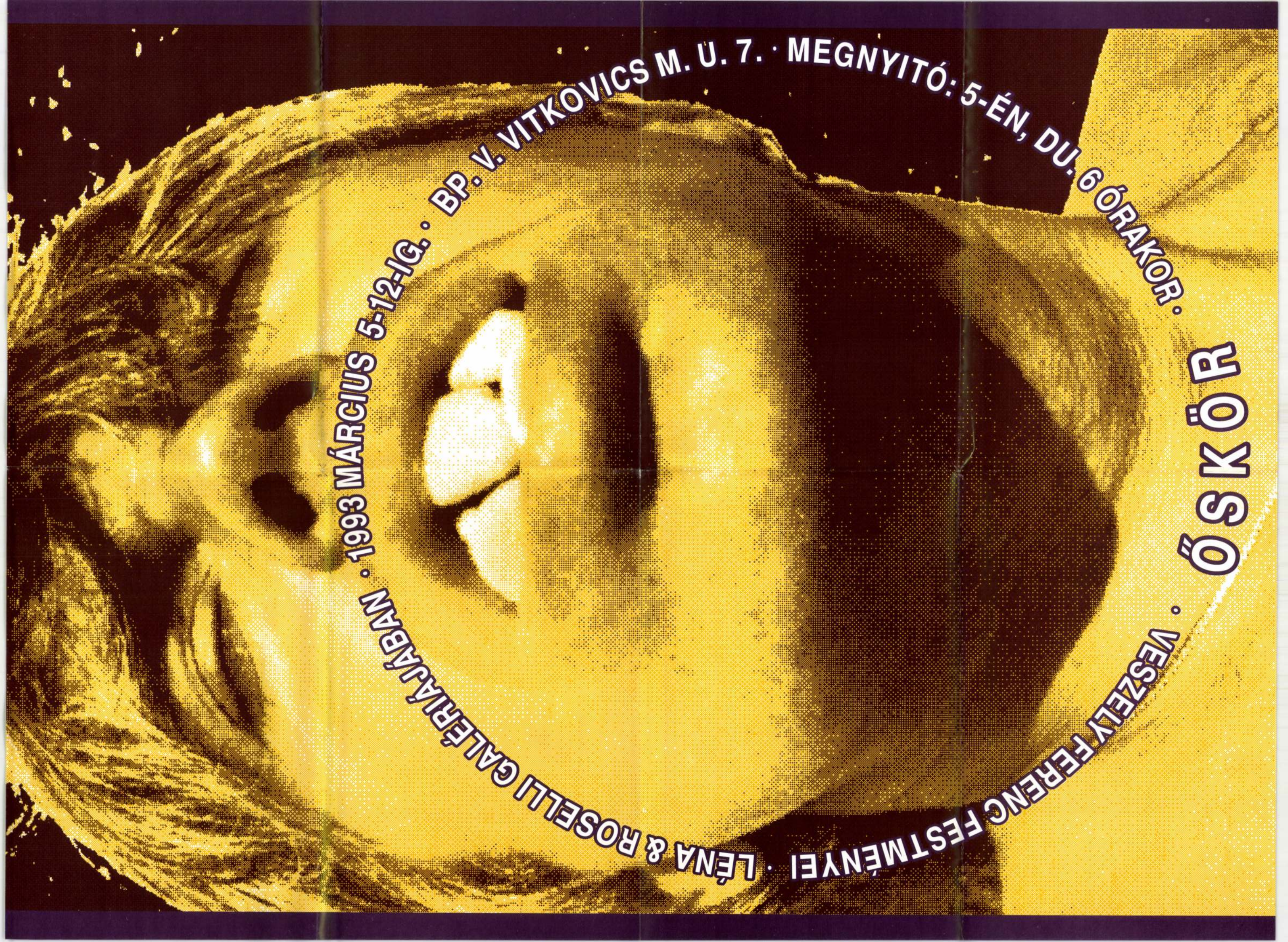
VESZELY FERENC FESTMÉNYEI · LÉNA & ROSELLI GALÉRIÁJÁBAN · 1993 MÁRCIUS 5-12-IG. · BP. V. VITKOVICS M. U. 7. · MEGNYITÓ: 5-ÉN, DU. 6 ÓRAKOR ·

VESZELY Ferenc festő

1. ábra. Az óvatosan egymásra rétegezett meleg, sós és hideg csapvíz eleinte éles határvonallal válik el egymástól. Egy kis idő múlva e határfelület elmosódik, s létrejön egy vékony, lefelé nyúló folyadékszálacskákból álló átmeneti réteg

Károlyi Mihály és Nagy László, 1948

Vizer lap EA III/VII 1979

Edvard Munch, Young Girl in Front of Bed, photograph, c. 1906; Munch-Museet, Oslo.

Edvard Munch, Young Girl in Front of Bed, oil, 1907; Munch-Museet, Oslo

Vészely Ferenc, Young Girl in Front of Bed, offset-lito., 1979. Budapest, Collection of the Artist

entelechiam
organicum
explicit

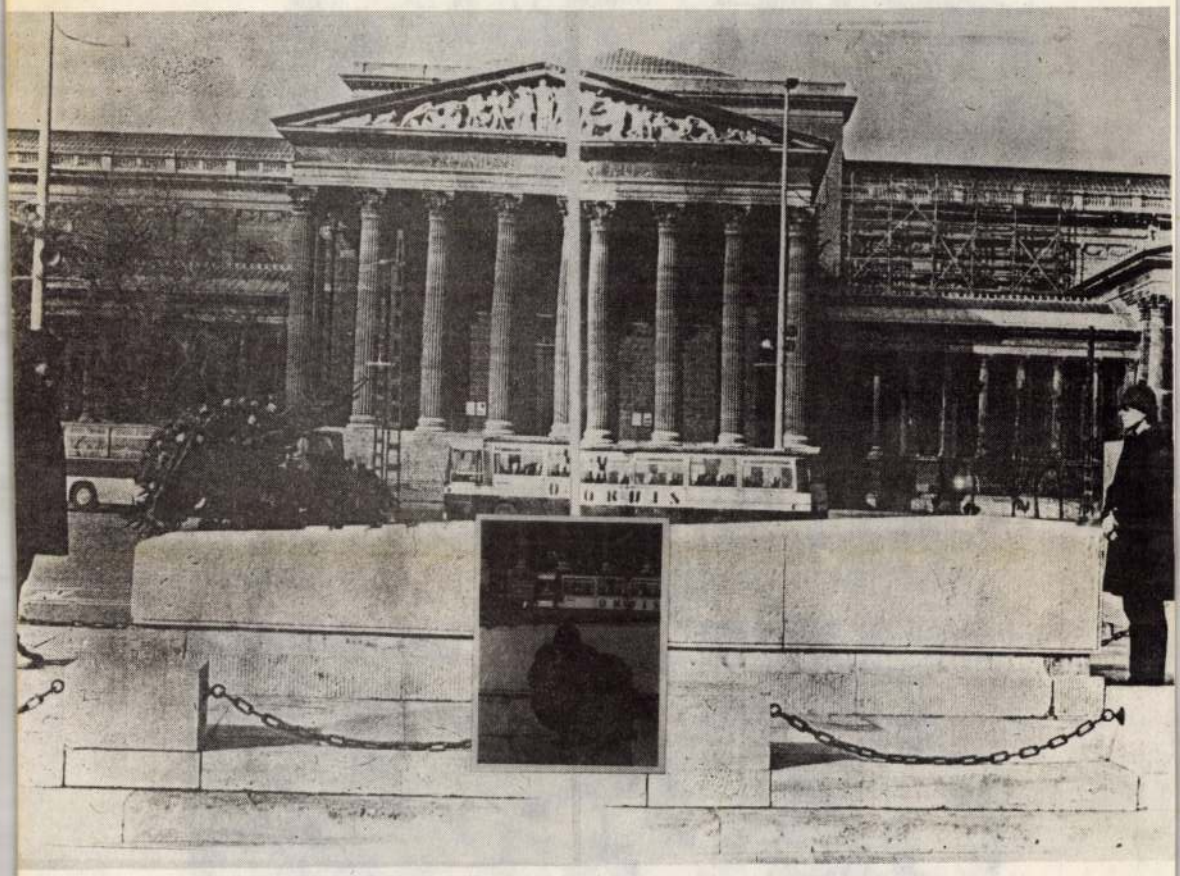

... Szól "

HEMINGWAY-t IDÉZEM, AHOGY JOHN DONNE-t IDÉZI

1981

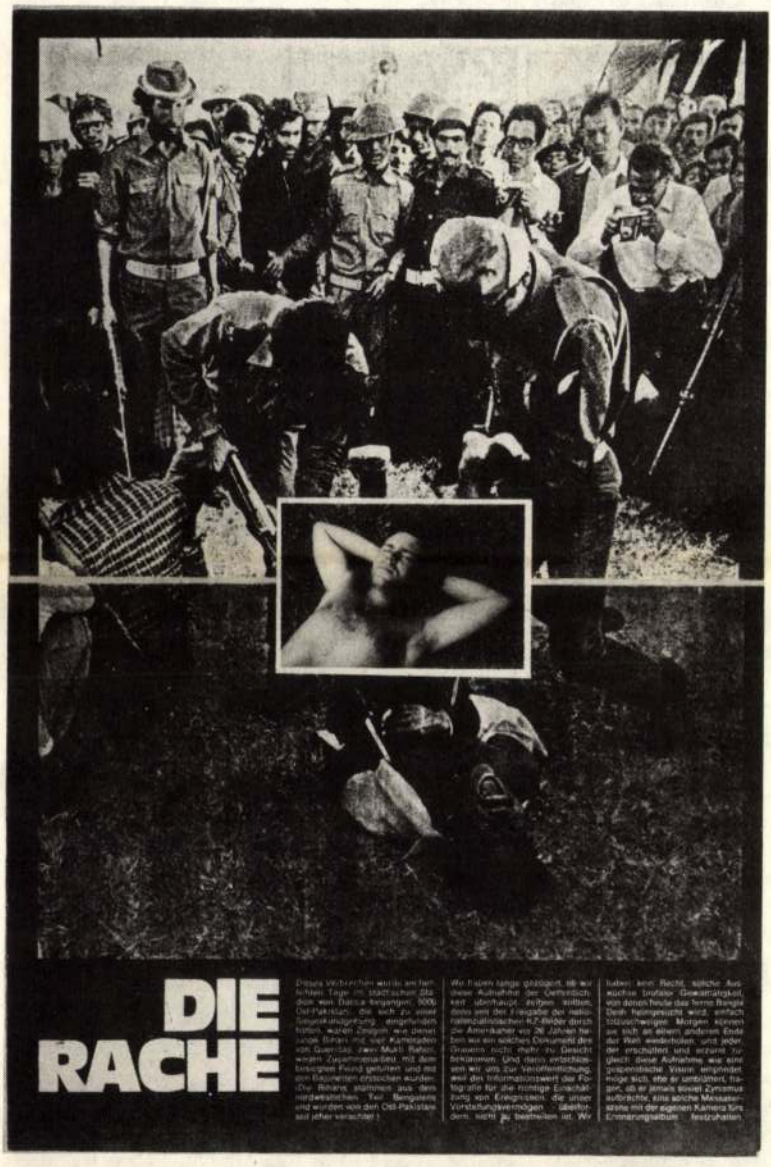

DIE RACHE

Dieses Verbrechen wurde an den frühen Tagen im Marz dieses Jahres von Dacca begangen. 9000 Ost-Pakistani, die sich zu einer Demonstration eingefunden hatten, waren Zeugen, wie dieser junge Bihari mit vier Kameraden von Guerillas, zwei Muktis, wegen Zusammenarbeit mit dem besiegten Feind gefoltert und mit den Bajonetten erstochen wurden. (Die Biharis stammen aus dem nordwestlichen Teil Bengalens und wurden von den Ost-Pakistanis sehr verachtet.)

Wir haben lange gezögert, ob wir diese Aufnahme der Oeffentlichkeit überhaupt zeigen sollten, denn seit der Freigabe der militärischen Sachen K.Z.-Bilder durch die Amerikaner vor 26 Jahren haben wir ein solches Dokument des Grauens nicht mehr zu Gesicht bekommen. Und dann entschlossen wir uns zur Veröffentlichung, weil den Informationswert der Fotografie für die richtige Einschätzung von Ereignissen, die unser Vorstellungsvermögen übersteigen, überhaupt, nicht zu bestreiten ist. Wir haben auch das Recht, solche Aufnahmen unserer Gewaltlosigkeit, von denen heute das ferne Bengla Desh heimgesucht wird, einfach totzuschweigen. Morgen können sie sich an einem anderen Ende der Welt wiederholen, und jeder, der erschüttert und entsetzt zugleich diese Aufnahme wie eine gespenstische Vision empfindet, möge sich, ehe er umkommt, fragen, ob er jemals soviel Zynismus aufbrächte, eine solche Massakerstätte mit der eigenen Kamera für Erinnerungsalbum festzuhalten.

„ ne bérdezd...

VESZELY FERENC

Én vagyok én...

Veszely Ferencről, aki grafikus és

ráér. Veszely hülyéskedik. Nagyokat röhög. Villogtatja fogsorát.

Veszely oltári rossz gyerek volt. A tanárszomorítók eminense. Az a fajta, aki kimerülten is képes bosszantani. Szavakba, helyzetekbe kapaszkodva újraéled, hogy meglepje magát, hogy játsszon.

Ráér, de nem ráérős. Megvárja, míg a poén megérik. Áll az alma alatt és vár. Előre kuncog a poénon. Csak nézi, szuggerálja az almát. Az pedig leesik. Le, mert esnie kell. Ő elhúzódik. Az alma tompán puffan. Föléje hajol. – Na, látod, kis buta – mondja.

Az alma alatt Valaki más áll. Veszely szuggerálja az almát. – Figyeld meg, a fejedre fog esni. – A Valaki fölnéz, nem hiszi el. Veszely nyomatékosan megismétli: – A fejedre fog esni. – Nevet, mert tudja, hogy az almának le kell pottyannia. S valóban: tompán puffan a Valaki fején. Veszely boldog. (A türelem a törvényszerűségek fölfedezését termi.)

V. *hülyéskedik*. A lóról a lócitromra, a citromról a fúvósokra, a fúvósokról a fingó lökhajtásosokra kapcsol. (Hülyéskedése asszociációs gyakorlat.)

V. *nagyokat röhög*. Örül, hogy a poéntól gyakorlatilag nem törik be a fejünk, de elvileg azért pórul járunk. Te, ő és mi mind.

A hátunk mögött is kiröhög bennünket. A hátunk mögött is kiröhögi önmagát. Ügyetlenségünk, esetlenségünk vicc, tehát ha játszunk (vesszük a lapot), röhöghetünk, megszabadulhatunk hülyeségünk egy részétől. (Harmonizáljuk viszonyunkat a környezetünkkel.)

A helyzetkomikumot úgy szokták példázni, hogy valaki hatalmas lendületet vesz, majd alig ugrik ki saját lábnyomából. Veszely is nagy lendületet vesz, de közben előre jelzi, nem fog nagyot ugrani, mégis meglepődünk, amikor ugrás helyett kényelmesen leül. Tehát a pihenéshez készült hatalmas energiával... Komolyra fordítva a szót: Veszely nem csavar meg semmit, azt teszi, ami gesztusaiból következik, minthogy megszoktuk, hogy bizonyos gesztusok után csavar következik (helyzetkomikum) vagy idézőjel (esetleg dupla idézőjel), meglepődünk kézenfekvő megoldásain. Az egyik grafikája például úgy készült (a címe: *Lőtt csendélet*), hogy hetvenöt példányt lyukasztott át egy pisztolygolyóval. A hetvenöt lap minden egyes darabja csak minimálisan tér el egymástól (amennyivel laponként fékeződött a golyó). Karikatúrája és egyben abszolútuma a sorozatműveknek. Hetvenöt, majdnem azonos papírserb. Geg-gyanús grafika, de hogy ne intézhessük el kézlegyintéssel Veszely könnyedségét, egy másik itt közölt grafikáját vegyük szemügyre. Saját portréját ragasztotta be egy újságkivágatba (agyonkínzott, földön fekvő embert döfnek-lőnek át). Hogy kit, miért? Az az újsághírre tartozik. Kézenfekvő lett volna, hogy a meggyilkolttal azonosuljon. Például saját portréját montírozva az áldozat feje helyére.

Sok hasonló szándékú mű készült már, melyek „a velünk is megtörténhet" érzését sugallják. Ezek lényegileg az azonosulni akarást, a részvállalást – direkt módszerrel vagy áttételesen – igyekeznek a nézővel elfogadtatni. Bármilyen humánus azonban a szándék, *távolról* az azonosulni akarás lehetetlen. Nem szívesen tárom az olvasó elé kételyeimet a fenti műtípussal kapcsolatban: a szándék és a cselekvési lehetőségek közötti objektív korlátok teszik őket kérdésessé. Vulgarizálom mondandómat, hiszen egyetlen műtől sem várható el direkt cselekvésre mozgósítás. Mégis föl kell tennem a kérdést: ha a világ más tájain emberek halnak éhen, és mi nap mint nap kenyeret dobunk a szemétbe, megsavanyodott tejet a lefolyókba, jogunk van-e a saját arcunkat az azonosulási szándék kedvéért valamelyik éhező arca helyére montírozni? Úgy hiszem, addig *nem*, amíg csak a fölöslegesből adunk, és nem megyünk *oda*. Tudom, csupán bonyolult földrajzi, etnikai, társadalmi, történelmi kérdések elemzése után jogosult a fenti kijelentés. S művészetetikai kérdésekbe sincs szándékom belebonyolódni, csupán Veszely grafikájának az eddigiektől eltérő alapállására kívánom felhívni a figyelmet. Arra, hogy volt bátorsága saját jól táplált, pihenő, napozó portréját a mindenkori legbrutálisabb helyzetet (és kiszolgáltatottságot) dokumentáló fotó közepébe ragasztani. Nem igyekszik azonosulni, nem próbál másnak a bőrébe bújni... Mégis!? parabolikus a gesztusa. Miközben gyűlöljük a jóltápláltságát és szemtelenségét, amellyel a legdrámaibb pillanatba szentségtörően gázol bele, rádöbbenünk, hogy a pillanatnyi helyzetnél nagyobb dimenziókban kell az emberrel, az emberi nemmel foglalkozni. Meddig ember az ember viszonylagos jóllakottságában, létében nem veszélyeztetve?!

Arcátlan grafika, mind tartalmában, mind szakmai értelemben. Amatőr fotó, újságlevonatba ragasztva. Egyetlen gesztus.

Most azon gondolkodom, hogy a tanárszomorító, ráérő, hülyéskedő, röhögő Veszely beletalált valamibe, és azt hiszem, hogy mindig is bele fog találni valamibe, mert beletalálásai nem csupán véletlenek... Ugye, almafa alatt álló Veszely Feri?

Szabados Árpád

Mozgó Világ 1981/11

részletképzéssel. A világítóablakok egymásól elszakított rendszere nagyon zavaros világítást adna (alsó négyzetes felső körablak!(?)

Szentsír túlmagasra nyujtott helyiségének világítása sem igéri azt a szép hatást, amit merészsége sejtet.

Perspektívái nehézkesek, sötéten rajzolva és nem adnak művészi hatást. Külső perspektívája még abból a szempontból is hibáztatandó, hogy nem az egész épületttömböt rajzolta meg, nyilván mert a paplak földszintes épülete sehogy sem hangolható összse a nagyszabású templomtömeggel.

4. számú pályaterv. A templom plasszirozása rapszódikus. amennyiben az utcabetorkolásokat, illetőleg az utcákból a templom tömegére való rálátást tervező nem veszi figyelembe.

Szélfogója túlmély és annak oldalán alkalmazott bejárók előtere feleslegesen és költségesen tagolja az árkádos előteret. Teljesen fölösleges a templom sarkán alkalmazott előcsarnok, mellyel a homlokzaton kellemetlen léptékhibát is okoz.

A templom háromhajós tere jó arányú és kedvező rálátást ad a 3 oltárra.

A két mellékoltár lapjának szélessége nem elegendő.

Szentsírt a sarokba állítja, de az eléje állított oszlop a belátást teljesen lerontja. Gyóntatótermet 3 helyiségre tagolta, ami az adminisztrációt, a tömegcirkuláció helyes lebonyolítását lehetetlenné teszi, eltekintve attól, hogy a középső gyóntatóterem a templomhajó terével teljesen egybeforr. ami esztétikailag sem indokolt. Keresztelőkápolnát jól szituálta, hiányzik azonban a sekrestyéből való jó megközelítési lehetősége. Ennek architekturája túlzott fantázia szüleménye. A félköríves szentély mögé simuló folyosó a W. C. csigalépcső sok kellemetlen zugot ad és drága.

Raktár melletti szoba fölösleges. Nagyon hangulatosnak igérkezik a paplak és sekrestyének kapcsolata egy közebiktatott árkádos udvarral. de télen csak úgy volna használható, ha beüvegeznék. Lakás túlméretezett előterekkel. szélfogóval bír.

A templom megvilágítása. dacára, hogy a program hangsúlyozta az egyszerű korszerűséget — túl komplikált. Külső és belső térhatása a zavarosan összehordott szerkezeti rendszerek, szervezetlen alaprajzból adódó túltagozottsága miatt nem ad egységes. monumentális és szakrális hatást. Belső dekorációja aprólékos. kisléptékű, inkább textilszerű. mint architektonikus faldíszítés.

Külső architekturája részleteivel (lásd a tetőn alkalmazott felfalazásokat), inkább profán épületnek látszik. Különösen zavarólag hat a keresztelőkápolna túlzott komplikált aprólékos tetőfedése.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet nagypályázatának nívója több művészi érzéket. nagyobb alaprajzi és szerkezeti szaktudást igényel. A tervek kivitelére vonatkozólag pedig az egyes lapok megrajzolásánál nagyobb szeretetet. odaadóbb munkát, részletek művészibb kidolgozását szerettük volna látni.

Végeredményben a bírálóbizottság egyhangú döntése szerint a pályamunkák egyike sem üti meg a kívánt mértéket és a díjak kiadását nem javasolja.

Budapest, 1934 március hó 14-én.

Dr. Kotsis Iván s. k. *Orbán Ferenc s. k.*
Münnich Aladár s. k. *Weichinger Károly s. k.*

Jelentés a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1933—34. évi Wellisch Alfréd alapítványi pályázatáról.

A pályázatra beérkezett összesen 11 darab pályaterv. Az alaki feltételeknek mind megfelelt.

A pályatervek részletes bírálata — a beérkezés sorrendjében — a következő:

1. sz. terv. Jelige: „Föld." Helyszínrajzában különösebb mondanivalója nincs. Az iparosok és kereskedők sorházait szétszórtan helyezi el három különböző helyre. Az iskolát és játszóteret jó helyre helyezi, azonban beillesztése nem szerves és nem használja ki az elhelyezésből adódó térrendezési lehetőségeket.

Ikerházakat tervez, melyeket az É—D-i irányú utcákkal párhuzamosan helyez el. A helységek alapterületei a kiírt méreteknek megfelelnek. Két alaprajzot dolgoz ki. Az „A" típusnál az előtérbe nyitja a lakókonyhát, a lakószobát, a WC-t és a fürdőt. A hálókamra a lakószobából nyílik; a konyhából nyílik a kamra és innen a pincelejáró. A padlás az épület mellé helyezett zárt színből nyílik. A lakókonyhának a gazdasági udvar felé külön kijáratot ad. A „B" típus hasonló elrendezésű, azonban erősen kifogásolható a WC elhelyezése, mely WC a hálószobából van kihasítva, attól csak 8 cm vastag fal választja el. Az „A" típusú alaprajza világos, áttekinthető, helyiségei jól bútorozhatók. Az előtér 1.00 m szélessége kevés. A szint és az ólakat magában foglaló melléképület szervetlenül kapcsolódik a főépülethez. A rajzok kiállítása gondos, ízléses munka.

2. sz. terv. Jelige: „196." É—D-i utakkal párhuzamosan helyezi el az épületeket. A terület közepében, egy nagy játszótér körül helyezi el az üzletek sorházait. Az iskolát és óvodát a játszótértől utcával választja el, ami helytelen. E játszótér területe túlméretezett, alakja esetleges, rendezetlen.

Ikerházakat tervez. A helyiségek alapterületei az előírásnak megfelelnek. Tornácon keresztül jutunk a tágas előtérbe. Innen nyílik a lakókonyha, a lakószoba, mely utóbbihoz csatlakozó átjáró folyosón keresztül jutunk a hálószobához, a hálófülkéhez és a fürdőhöz. Az előtérből a függönnyel elválasztott mosdófülkén keresztül jutunk a WC-be, amely a tornác felett kap szellőzést és világítást. Ez az ablak azonban nehezen kezelhető és csapadéktól, különösen hótól nem védett. A lakókonyhából nyílik a kamra, innen a pince, felette külső ajtóval a padlás-lépcső. A pince szellőzése nincs megoldva, a pince és kamra légtere közös. A járda szintjébe fektetett ablakon át világítja a pincét, mely megoldás költséges és nem tökéletes. Vízszintes lefedést alkalmaz, a középső rész fölé padlásteret épít fel. A melléképületet a négy telek találkozási pontján építi fel. A rajzok kiállítása nem artisztikus és kevés grafikai készséget árul el.

3. sz. trv. Jelige: „Külváros." Utcái É—D-i irányúak. Az iskolát és óvodát a terület déli részébe helyezi, a kereskedők és iparosok sorházait az angyalföldi állomással szemben, a terület könyökénél helyezi el, előttük piacteret alakítva ki. A játszóteret az iskolától, óvodától távol, a terület középtájára teszi.

Általában ikerházakat tervez. Keskeny, hosszú tornácon, szűkös szélfogón át jutunk a másodlagosan megvilágított, zegzugos előszobába, ahonnan nyílnak az összes többi helyiségek. Rossz a WC-nek a fürdőszobában való elhelyezése. A helyiségek alaprajzi méretei megfelelők, de elrendezésük kissé mesterkélt. A rajzok kiállítása ízléses, gondos munka.

4. sz. terv. Jelige: „Angyalföld." Helyszínrajzában építészeti gondolatai vannak. A terület közepében, egy tér köré csoportosítja a középületeket, nagy játszóterekkel. E térnek tengelyében vezetett út mentén helyezi el a kereskedők és iparosok sorházait; ily sorházakat a telep két végén is létesít. A terület közepén kialakított kisebb terek szerencsések. A Béke-útra merőleges utcák közül a telepen egy utcát sem vezet át; az ilyen irányú átmenő forgalom szempontjából az alkalmazott megtört utak célszerűtlenek.

Ikerházat tervez. Mély tornácon át jutunk a keskeny és sötét, szűkös előtérbe, innen a konyhába, a háló- és lakószobába. Rossz a WC-nek a fürdőbe való elhelyezése; az összes ajtók csak 65 cm szélesek (a bej. ajtó kivételével). A melléképületet a főépülethez csatolja. A pályaterv értéke az egységes és építészetileg megoldott utcakép nyerésére irányuló törekvésben van. Az udvar felé eső félnyereg tetőszékkel magas utcai homlokzati falat nyer. E homlokzatokat tömör, sima kerítésfal köti össze (mely fal mögött vannak elhelyezve az ólak). A nagy, sima homlokzati falakat ritmikusan tagolják a mély árnyékokat adó tornácok. Kár, hogy e szép építészeti gondolatot nem aknázta ki teljesen a pályázó.

5. sz. terv. Jelige: „Egészség." Telekfelosztása általában megfelelő. A sorházcsoport kettéosztása indokolatlan, hiba a középületeknek nem centrális elhelyezése, a Béke-utra nyitott utak kevés száma, a két zsákutca.

Ikerházakat tervez, komplikált, egymást kiegészítő telekhatárral. A lakás alaprajza rossz. Könyökben megtört előtéren át a lakókonyhát, innen a nappali szobát és ebből a két hálót lehet megközelíteni; a fürdő, WC, padlásfeljáró megoldása erőszakolt.

6. sz. terv. Jelige: „Élet." Telekfelosztás, a zöld területek elhelyezése megfelelő, a középületek, sorházak központos elhelyezése jó. A középületeknek a park felé való eltolása azonban ajánlatos lenne.

Ikerházat tervez. Alaprajza egyszerű és világos, az előszobából csaknem minden helyiség megközelíthető. Kár, hogy

az előszoba túlságosan keskeny (0.90 m), a bejárati ajtó így nem is fér el... Padlásfeljárója csak oromfalas vagy térdfalas fedélszék esetében kifogástalan, megközelítése körülményes — előszobában, konyhán és kamrán. A rajzok kiállítása ízléses.

7. sz. Terv. Jelige: „Laudandae voluntates." Telekfelosztása ötlettelen, a sorházak elhelyezése hibás, a középületek elhelyezése nélkülözi az építészi gondolatot, az egész telepen nincs egy tér sem.

Alaprajza egyszerű. Kis előtérből csak a lakókonyhába és lakószobába lehet bemenni. Kényelmetlen a lakókonyhából a kamrába vezető négy lépcsőfok; a megtörtkarú pince-padlászlépcső ugyancsak célszerűtlen. A WC-nek a fürdőbe való elhelyezése — ennél az alaprajzi megoldásnál hibás. A homlokzatnál a tornác megoldása sikerült.

8. sz. terv. Jelige: „Ikerház." Telekfelosztása kezdetleges. A sorháznak három helyre való szétszórása helytelen, a középület elhelyezése hibás. Átmenő — haránt — utjai kétszer olyan szélesek, mint a telep fő útvonala, amelyre a lakások is nyílnak.

Ikerházat tervez. Mindkét alaprajz — A- és B-tipus — általában megfelelő, hibáztatni kell azonban, hogy előtérből csak két helyiség nyílik és hogy a fürdőbe van elhelyezve a WC. ami annyiból rosszabb, mert a fürdő távol esik a bejárattól és csak több helyiségen át lehet megközelíteni és végül, hogy keskeny ajtókat ad. Homlokzata jó, ügyes kiállítású; távlati képe jó rajzkészségről tanuskodik.

9. sz. terv. Jelige: „Turán." Telekosztása kiaknázza a feladatban rejlő lehetőségeket. Útvezetése és térképzései építészeti elgondolásokat mutatnak. Gondot fordít a változatos utcaképre, utcalezárásokra, jó tereket alkot, azonban kár, hogy a főteret a két főútvonal felosztja.

Szabadonálló házat tervez. Alaprajza egyszerű, világos. Az előtérből a pincébe, a lakókonyhába és a hálófülkével megnagyobbított lakószobába jutunk. A W. C.-nek a fürdőbe való helyezése azonban kifogásolható. A homlokzatot egyszerű eszközzel, ízlésesen oldja meg. A tervek kiállítása rajzkészségről tanuskodik.

10. sz. terv. Jelige: „A." Telekfelosztása általában jó. Kár, hogy a könyökben kialakult térnél a középületek szervetlenül helyezkednek el.

Szabadon álló házat tervez. Alaprajza nem kiérett. Felépítése, tömege egyszerű, ízléses. A rajzok kiállítása gondos.

11. sz. terv. Jelige: „Talpraesett." A kereskedők és iparosok sorházait a vasútvonal mentén helyezi el, ami nem helyes. A terület könyökében vezetett, háromszorosan tört útvonal célszerűtlen.

Ikerházat tervez. Építészi gondolata kedvéért költséges és célszerűtlen megoldást alkalmaz. Két emeletsort létesít; a felsőt konzolosan kiugrasztia, hogy alatta fedett, oszlopnélküli tornácot nyerjen. A földszinti lakószobájának közlekedésén segítene az udvari előtérbe nyitandó ajtó. Az emeleti mellékhelyiségek világítása és szellőztetése mesterkélt és költséges. Cak az emeletre ad WC-t és a fürdőbe helyezi azt. Műleírásaiban említett telekhatáron épített vertvályog tömör kerítésfal rossz.

A bírálóbizottság a tervek ismételt átvizsgálása után megállapítja, hogy a pályázat sikeresnek mondható, amennyiben 11 pályamunka érkezett be. A pályaművek általában az épületek alaprajzánál mutattak gondosabb munkát, míg a telekfelosztásban rejlő művészi lehetőségeket nem aknázták ki.

A bizottság egyhangúlag első díjra javasolja a *„Turán"* jeligéjű tervet, különösen a jó és szép részletekben gazdag rendezési tervéért.

Szótöbbséggel második díjra ajánlja az *„Élet"* jeligéjű pályaművet, különösen a telekfelosztása miatt és

egyhangúlag dicséretre ajánlja a *„Föld"* jeligéjű pályaművet az ikerház jó alaprajzi megoldásáért.

A bizottság elnöke a fenti határozat útján felbontva a jeligés borítékokat, megállapította, hogy az I. díjra ajánlott terv szerzője: *Veszely Géza* szig. építész.

a II. díjra ajánlott terv szerzője: *Straubert Jenő* IV. é. ép. hallgató.

a dicséretre ajánlott „Föld" jeligéjű pályamunka jeligés levelének felbontását a bizottság javasolja, amennyiben a szerző ezt óhajtja.

Budapest, 1933 december hó 22-én.

Bardon Alfréd s. k. *Wellisch Andor* s. k.
Pázmándi István s. k.

Az 1934/35. évi pályázatok kiírása.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1934/35. évi pályázata a Kossuth közgazdasági pályadíjra.

1. *Pályakérdés:* Miként küszöbölhető ki hazai gázgyárainkból a külföldi szén.

2. *Pályakérdés feladatköre:* A pályakérdés, illetve az alapítólevélben előírt dolgozattervezet kidolgozásánál különös tekintettel kell lenni arra, hogy a meglévő és nemzetgazdasági értéket jelentő, de külföldi szénre épített berendezések hogyan volnának felhasználhatók vagy legcsekélyebb költséggel az új helyzetnek megfelelően átalakíthatók.

Egyebekben figyelembe kell még vennünk a következő szempontokat:

a) a mai helyzet nemzetgazdasági és nemzetvédelmi hátrányainak ismertetése s a megszüntetés és általános módozatai;

b) a számba kerülő eljárások tudományos ismertetése;

c) az ezekkel nyerhető melléktermények;

d) a pályázó által a legjobban vélt megoldási mód vagy módok gyakorlati alkalmazásának példaszerű kidolgozása, külön a nagy, külön a kis pályázók számára;

e) várható nemzetgazdasági előnyök.

A dolgozattervezet — az alantiak szerint — közel egy nyomtatott ívre terjedjen, a pályázónak tehát saját belátása szerint módjában van a fenti vázlat alapján egyik vagy másik szempontot részletesebben kidolgozni, de módjában van fenti szempontok figyelembevétele nélkül teljesen saját szempontjai szerint a tervezetet elkészíteni.

3. *Pályadíj:* A kereskedelemügyi m. kir. miniszter által engedélyezendő összeg. Kilátásba helyeztetett a gázgyári és a bányaérdekeltségek részéről is megfelelő hozzájárulás.

4. *A bírálóbizottság tagjai:* Rendes tagok: Fevér Gyula gm., Ordódy János gm., Hankiss Szilárd vm., Schön Győző gm., dr. Quirin Leo vkm., póttagok: Medvey Artur gm., Becker Ervin vkm.

5. *Feltételek: a)* A pályázatban a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet magyar honos tagjai vehetnek részt.

b) A pályakérdést egy (1) nyomtatott ívre (8 lap a Közlönyben) terjedő tanulmányban kell feldolgozni.

c) A pályamunkát aláírás nélkül, jól olvasható írással, (lehetőleg gépírással), zárt jeligés levelet tartalmazó borítékban, lepecsételve, a borítékon „Pályázat az 1934—35. évi Kossuth közgazdasági pályadíjra" felírással, átvételi elismervény ellenében legkésőbb 1934. évi december hó 30-án este 6 óráig a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet titkári hivatalában kell benyujtani. Postán feladott pályamunkákra a feladás idejét jelző postai bélyegző kelte a mérvadó.

d) A pályadíjat a legjobb pályamű írójának azzal adjuk ki, hogy pályanyertes köteles a díj odaítélésétől számított egy éven belül a kérdésről a hazai viszonyokat részletesen ismertető és a bel- és külföldi irodalmat kimerítően figyelembe vevő részletes tanulmányt benyujtani.

A pályázattal rendszerint összetartozó tanulmányút elengedése tárgyában az Egylet előterjesztést tesz a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrhoz.

e) Az Egylet a pályadíjnak felét a díj odaítélése után fizeti ki, a második felét pedig akkor, ha a bírálóbizottság a *d)* pont alatt előírt részletes tanulmányt megbírálva, a bizottságnak legalább 3 tagja azt akként véleményezi, hogy a pályázat követelményeinek kellőképpen megfelel.

f) A részletes tanulmányt két példányban kell az Egyletnek benyujtani.

Az Egylet a részletes tanulmány egyik példányát a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez terjeszti fel, a másikat irattárában őrzi.

g) A tanulmány az Egylet tulajdona, az Egylet közlése fölött szabadon rendelkezik.

h) Ha a pályázat bármi okból nem vezetne eredményre, akkor az évi rendes közgyűlést követő valamelyik ülésén a választmány, a közgyülés megbízása alapján a pályadíjat olyan egyleti tagnak ítéli oda, akit megfelelő programm alapján gyakorlati műszaki tanulmányok végzésére különösen érdemesnek talál.

Ugyanígy használandó fel az eredményes pályázat pályadíjának második fele, ha a fenti *e)* pont szerint véleményezés alapján nem lenne pályanyertesnek kifizethető.

i) A nem nyertes pályamunkákat és felbontatlan jeligés leveleket az Egylet az 1935. évi rendes közgyűlés után csak négy (4) hétig őrzi meg.

Pályázat lejár 1934 december hó 30-án este 6 órakor.

Budapest, 1934 április hó 14-én.

Dr. Frohner József s. k. főtitkár. *Wälder Gyula* s. k. elnök.

Veszely Ferenc, grafikus művész

Hudra Klára: Makói Mappa, 89. Sokszorosító grafika posztamens nélkül.

4 Veszely Ferenc: ns-i-dyll, ofszet, 25,5 × 20 cm, 1989

„ns-i-dyll", ofszet, 25.5 × 20 cm, 1989. (repr.)

Művészet, 1990/1., 49-old.

Veszely Ferenc: Vizes lap,
ofszetlito, 28x20 cm, 1979 (fotó Somfai)

Veszely Ferenc
grafikusművész

Művészet, Budapest,
1981. jan. 56. old.

ként vagy ernyőként bomlik ki, szárnyként kifordul vagy spirállá tekeredik, s formáját megőrzi, ha a zsinórt feszesen rögzíted.

A padlón fekvő vagy a mennyezetről lógó különféle formák egyenként is eleven, mozgékony hatást keltenek. Együtt, nyugtalan kapcsolatuk kisugárzásával pedig feszültséggel telítik, aktivizálják az egész környezetet. Legjobban organikus természeti alakzatokra emlékeztetnek. A kiállítás második termében a padlóról egyetlen

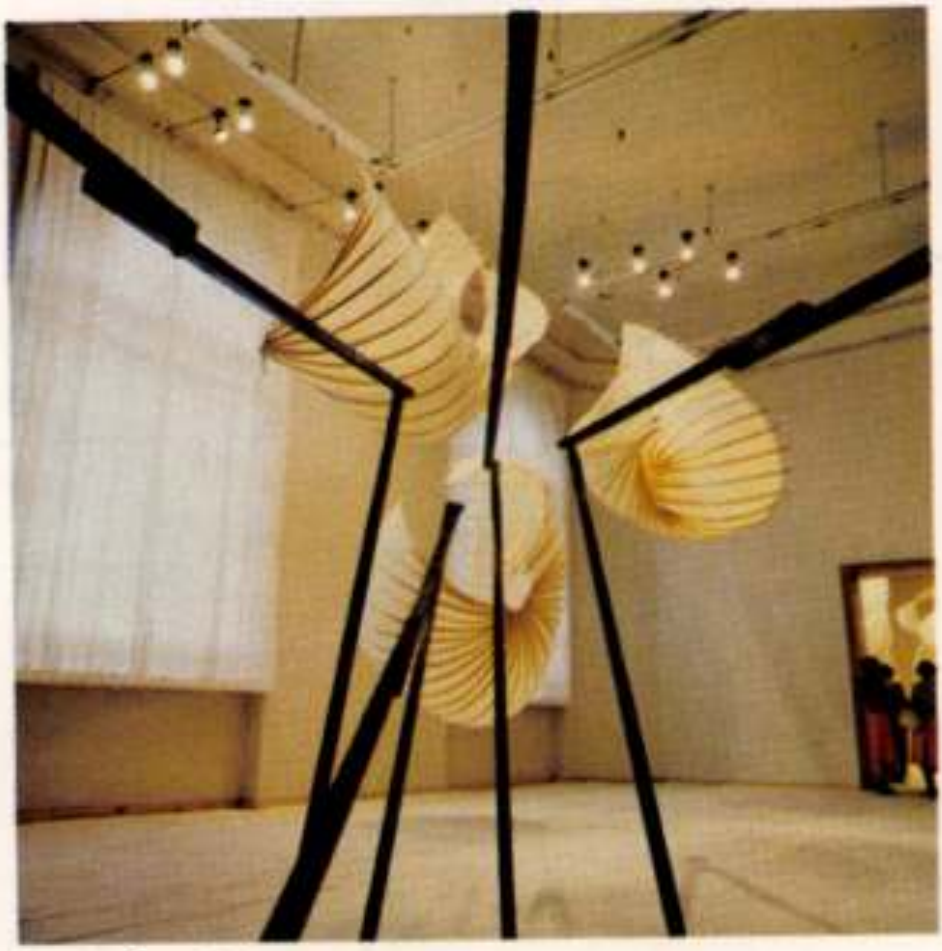

(fotok Somfai)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sz. Veress Ilona

l.

Szépmüvèszet
1943. 93. l.

Veszely Jelena

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 FEB 6.

Veszely Jelena szobrászművész Tekérő című alumíniumból készült szoborkompozícióját az Ózd-Bolyoki iskolát díszíti majd.

Veszely Jelena

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1973 MÁJ 30

VESZELY JELENA szobrászművésznő mintegy két tucat bronzszobrát, illetve rézdomborművét látják az érdeklődők a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében. A tárlatot pénteken nyi-tották.

1021

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

VESZELY JELENA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
TOLNAY KLÁRI

1970. MÁJUS 29-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK
KIÁLLÍTÓ TERMÉBEN
BUDAPEST V. DOROTTYA UTCA 8

5668 fnyv I

Verzely Jelena

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

VESZELY JELENA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

TOLNAY KLÁRI

1970. MÁJUS 29-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK
KIÁLLÍTÓ TERMÉBEN
BUDAPEST V. DOROTTYA UTCA 8

5668 fnyv I

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

VESZELY JELENA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

TOLNAY KLÁRI

1970. MÁJUS 29-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK
KIÁLLÍTÓ TERMÉBEN
BUDAPEST V. DOROTTYA UTCA 8

Venely Jelena

MEGHÍVÓ

5668 fnyv I

Sz. Veszely Jelena

CSALÁDI TÁRLAT. Szerdán a szobi Börzsöny Múzeumban megnyílt Sz. Veszely Jelena szobrász és Szilvássy Pál festő művészházaspár közös kiállítása, mely április 28-ig várja a látogatókat — hétfő kivételével — reggel 9-től délután 5 óráig.

Magyar Hírlap. 1986. III. 6.

Sz. Veszely Jelena

— **A szobi Börzsöny Múzeumban** megnyílt Sz. Veszely Jelena szobrász- és Szilvássy Pál festőművész házaspár közös kiállítása. Szilvássy Pál Szőnyi István tanítványa volt, Sz. Veszely Jelena Iván Mestrovicnál tanulta a mesterség alapjait. A kiállítás április 28-ig várja a látogatókat — hétfő kivételével — reggel 9-től délután 5 óráig.

— Hitelesen [illegible]

Nógrád 1986. III. 6.

Sz. Veszely Jelena

CSALÁDI TÁRLAT. Szerdán a szobi Börzsöny Múzeumban megnyílt Sz. Veszely Jelena szobrász és Szilvássy Pál festő művészházaspár közös kiállítása, mely április 28-ig várja a látogatókat — hétfő kivételével — reggel 9-től délután 5 óráig.

Magyar Hírlap 1986. III. 6.

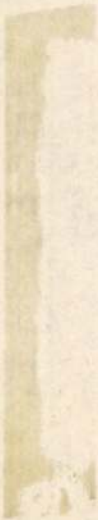

Veszely Géza

építész

l.

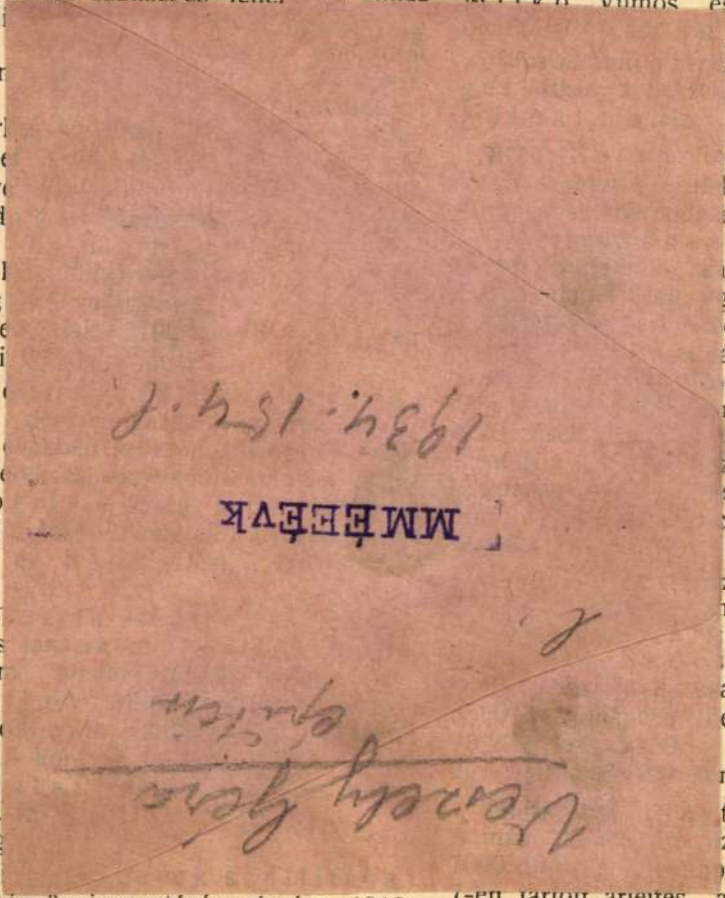

MMÉEÉvk

1934. 154. l.

és vizvezetéki berendezéseket készit és szállit

Váci-körut 47. sz. TELEFON 91—

ohánynagyáruda
artonvásár községben levő
étére a székesfehérvári m.
ignál április 28-án
áson hárman pályáztak
ig: Gresser György
0·75%, Schwarcz
al.
rtént
sijog bérbeadása.)
shidon gyakorlandó vám-
junius 4-től 1915. junius
a leendő bérbeadására a
tészeti hivatal április
t tartott. Ajánlatot tettek:
(Déva) 7500 kor., Sala-
lymos) 8767 kor. 30 fill.,
esd) 10.500 k., Krausz
kor. 60 fillérrel a 9650
emben.
ánlata került elfogadásra.
á s.) A fenyvesvölgyi m.
ık a tihai határban fekvő
ba sorozott erdőrészletei-
asználandó 12,920 drb.
ar-, 14,498 drb bükk- és
ıak 144.356 kor. 06 fill.
adására az ungvári m. kir.
rilis 27-én tartott ár-
iányában eredménytelen

tmény

Rajzoló.

Fiatal ügyes **rajzoló** keresteti
részvénytársaság gyári irodájá
Ajánlatok „Vasszorgalom"
kiadóhivatalba intézendők.

A budapesti épitőmesterek,
kőfaragó és ácsmesterek ipar
nek kiadásában megjelent alá
művek **lapunk kiadóhiva**
beszerezhetők:

Az épitőfa. Irta: *Jakabffy* Fere
Ára ... ...

Gyakorlati számvetés. Irta: *Ka*
Aladár. (3 kötet.) Ára ... ...

Geometriai szerkesztések. Ir
Palóczi Győző. Ára ... ...

Rögtöni segély baleseteknél. Ir
Dr. Aczél Károly. Ára ... ...

Az épitészet története. Irta: *K*
debo Gyula. (3 kötet). Ára ...

A klasszikus és a reneszá
épitőművészet formái. Irta: *I*
gyar Ungar Vilmos. Ára ...

Kis anakronizmus

We shall overcome

SNEÉ PÉTER

Nincs szánalmasabb az öregségnél! Időtől – és nemcsak e kortól – bezüstözött hajjal, acélkeményen feszülni az árnak, mikor az már régeste rég átcsapott felettünk. Hol van a tavalyi hó? Megelőzte valamikori nyarunkat, tavaszunkat, mi pedig állunk mereven az idei előtt, mely vastag lesz és eltemet.

No, hogy vagy, haver?

Arra születtünk, hogy elföldeljük anyáinkat és apáinkat. Hihetetlenül ósdi életformájukkal együtt, miben – mint száraz héjban a mogyoró – hasztalan zörögtek. – Gyarapodás, szorgalom – ismételgették –, haza és kötelesség. Már ahol volt ilyen; ha nem akadt, mást. Bár értelme ez volt annak is.

Micsoda idült szervilizmus! Betagozódás az isteni Tervbe fantázia és egyéniség híján. Mi nyomot hagyunk bezzeg e világon. Önképünkre formáljuk. Le az erőszakkal! – és lent lesz. Szabadságot! – és megszületik a szolgaság méhéből akarata ellenére is. Make love not war, beköszönt a megismerés korszaka a Bibliából.

Nincs szükségünk az ipari civilizáció robotjából kisarjadó jólétre. Nem leszünk egydimenziós emberek. Egyszerűen és természetesen élünk, a virágok gyermekeiként. És fenékbe rúgjuk a hamiskás mosolyú állami Jószándék Bácsikat, mert az élet miénk, nem tűrhetjük, hogy mások elvegyék. Teljes egyenlőség az ideálunk, közvetlen demokrácia.

Rendőr helyett szeretet, szappan helyett tiszta víz! – lehet ennél vonzóbb, szebb eszme, volna jelszó kedvesebb? Gyermekek fogannak a jegyében, s mily bájos lészen vélük: százmillió torzonborz, szőrös, de boldog vadember együtt, nagy családban.

Ne sírj, haver, amiért porontyaink nem eszményeinkre, hanem szokásainkra ütöttek! Nekik minket, tehát ezt kellett megutálniuk. S a tőlünk látott végletességgel és vehemenciával tagadva meg a Vágyat, visszahozni a jó svádájú, elegáns sikert. Gondosan szabott öltöny, eligazgatott haj, márkás autó. Sok munka, sok pénz. Kötelességek. Monogám párkapcsolat, mint az AIDS ellen kitűnő védekezés.

Kész zene, nekibőszült fogyasztás, hiszen világos, hogy kapni szeretne valamit a pénzéért. Kényelmet és biztonságot legalább. Vissza a megtagadott szolgáltatásokkal! A tönkrement fodrászipar újjáéledve köszönti Önt. Marketing, design, mint gazdasági húzóágazat. Modern szülők, kontra posztmodern gyerekek.

Elkapartuk a nagypapa moziját? Elő vele, hantja peregjen ránk, gyönyörködve bámulják a szép, színes, oszló hullát, és retro megint, minden mennyiségben. Ki gályázik naphosszat, és ezért – ha ügyes – zsebe megtelik, kikapcsolódásra, lötyögésre vágyik. Lazítana. Nyugtalanságát diszkréten levezetheti egy kevés nekrofíliával. Államilag szabványosított perverziók teljes választékban kaphatók. Min bőgött a nagyi? – Liebesroman; min buzgott a papi? – históriai horror. Cilike csetlik-botlik köztük, eszem a lelkét, a kis értetlenje, szerencsére fogyókúrázom éppen.

A forradalmárt ejtette a kor divatja, a világot nem megváltoztatni, szolgálni kell. Ne szólj bele, más biznisze! Feloszlott az etoni diákok kommunista alapszervezete, mellyel ellehetetlenülésük ellen küzdöttek. Megint ők lettek a módi: állógallér, frakk, szilárd konzervativizmus. Minden szép, ami ódon volt, tehát tovább viendő. Elmúlt viszont a baloldaliság gyermekbetegsége. A sokféle vörös frakcióval nem rokonszenvez többé a haladási mániájáról letett értelmiségi. Ellenkezőleg, vizsgálatot indít a brigantik támogatói ellen, bukott rendszerek képviselői voltak azok is.

Reggelenként, ha elkerülhetetlenül a tükörbe nézel, mert pilises fejeden galibát okoz – tönkrevágja frizurád, küllemed – két összekuszált hajszál is, észreveszed, haver, mennyire megváltoztál? Egykori loboncod maradványaitól megszabadultál, de rosszul. Pimasz konkurenciádnak sincs több haja, ám ő ott nyisszantotta föl, ahol néked még nőne, s ott hagyja bozsogni, hová legföljebb vendéget tehetsz. Bármint igyekezzél, ravaszabb nálad, nem simulhatsz hozzá, kilógnál a sorból. Messziről ordít rólad, más vagy. A szemed táskás, szarkalábas, tested megereszkedett, s barátnőd keserűen nevet, ha miniszoknyát erőltetnél reája.

SINKÓ ISTVÁN: **A diadalmas porbahulló**

Hiába csavargatod fejed, az már ilyen. Arra nevelted a szemedet, hogy észrevegyél mindent, kritikus vagy és született protestáló, s éles nyelvedet ma leginkább magadon köszörülheted. Láttad, végre láttad tavaly korosztályod egyik ideálját a vérbefojtott diáktüntetés hírére koncertjéről egyenesen a követséghez sietni, s hallottad a bezárt kapuk előtt énekelni ama híres-nevezetes We shall overcome-ot. Fahangon dúdoltad vele, közben megtelt a torkod könnyel, félrenyeltél, felköhögted magadból a szégyent.

Nézd, haver, nincs szánalmasabb az öregségnél! Ahelyett, hogy figarónál ülnél – kis festés, dauer – valahogy visszafiatalodni, behavazott fejjel, és egy szál gitárral odaállni és énekelni, milyen buta dolog! Mi változik ettől?

Néhány év még, s csoszogunk, roggyant térdű nagyik és papik, összefogódzva az utcán, és csókolódzunk – csakazértis – botrányosan. Kivesszük persze előbb a protézisünk. Mögöttünk összesúgnak, a rendőr már el se kéri személyinket, csak a fejét csóválja sűrűn, így figyelmeztet a társadalom-egészségügy szabályaira (oldalt éppen egy BMW száguld át a tiloson). Mi leszünk a deviánsok újra, kicsapnak a környék valamennyi nyugdíjasotthonából, ha csendespihenő alatt a Let's spend a night together-t énekeljük az éjjeliszekrényekre fordított tányérokon dobolva.

Talán kapunk egy nyugtató injekciót a főnénitől, de kinek lenne annyi ereje, hogy a rácsokat szétszakítsa, s kereket oldjon? Futni, ugyan. A gyepre sem heveredhetünk le reumás csontjainkkal. Egyetlen vigaszunk, hogy ezen éra sem tart örökké tán, már készülnek unokáink világra jönni és fordítani rajt' újólag.

Dicső elődök leszünk akkor, tisztelt ősök. Tömjént gyújtanak oltárunkon, s vadul szeretkeznek urnám alatt vagy – szerencsésebb esetben, ha megélem – besüppedt síromon. Elképzelhető-e teljesebb diadal? Előbb daccal, majd protézissel, végül haló porainkban: We shall overcome! Melyikünk anakronisztikusabb?

Szolnoki történet, két hangra

Csudamozi

MOLNÁR H. LAJOS

– Először a vállalkozásunk nehezét mesélem el, utána majd azt, ami egyáltalán nem megy. A Moziüzem Vállalatnál dolgoztam, körülbelül egy éve merült fel egy kft. létrehozásának az elképzelése. Aztán belevágtunk, a vállalati videóstevékenységgel együtt átvettünk egy évi négyszázezer forintos veszteséggel működő háromtermes mozit, bérleti díjat fizetünk az épületért, a berendezésekért. Az alapító tagok többsége itt dolgozott, újrakezdési kölcsönöket vettek fel, fejenként háromszázezer forintot, és azzal léptek be. Gondolom, annak idején, amikor ez szerveződött, ösztökélte őket az is, hogy megtarthassák munkahelyüket, hiszen a veszteséges moziban bizonytalanná vált a sorsuk. Kerestem ambiciózus és tőkével is rendelkező társat, így került a vállalkozásba a Jóska, akivel együtt, közösen alakítottuk ki a kft. működési formáját.

– Amikor elkezdtük a szervezést, az ember igyekszik körültekintő lenni, hát utánanéztünk, ki volt ennek az épületnek az eredeti tulajdonosa, és kiderült, hogy egy izraelita hitközség, és vásárlással került a magyar állam tulajdonába 1962-ben. Felkerestük a hitközség elnökét, elmondtuk neki az elképzeléseinket, és szóban megállapodtunk, hogy a két tevékenység nem zavarja egymást, ugyanis ők használnak egy imaszobát az épületben évi négy alkalommal. Az elnök csak ezt a használati lehetőséget kérte, különben hozzájárult mindenféle elképzelésünkhöz. Nem fektettük írásba, sajnos, mert később kiderült, hogy jobb lett volna.

– És hát elindult a dolog. Januárban elkezdtük az átalakítást, jelentős összeget fordítottunk a belső munkálatokra, mert ez volt a város legpiszkosabb, legócskább mozija, úgy is hívták, hogy „bolhás". Azt hiszem, most már ez a legszebb mozi Szolnokon. Saját magunk is sok kétkezi munkát végeztünk, az épület nagy része egy lomtár volt kitört ablakokkal...

– Tizenkilenc ablak volt kitörve...

– Szóval, összehoztuk a megye első magánkézben működő moziját. Úgy tűnt, nem kötöttünk rossz szerződést, ha minden pontját érvényesíteni lehetne. Az első gondok a filmellátással kezdődtek. Annak ellenére, hogy a szerződésben benne van, hogy a vállalat kiemelt filmellátást biztosít számunkra, ezt mind a mai napig – úgy tűnik – nem tudja teljesíteni.

Elképzeléseink között mindenképp szerepelt valamiféle kultúrmisszió is. Hogy például vetítünk magyar filmeket. Sokáig ide járt a környék összes iskolája ifjúsági előadásokra, melyeken irodalmi adaptációkat nézhettek meg, a kötelező házi olvasmányokat filmen. Filmankétokat rendeztünk, és próbáltunk értékeket is közvetíteni, amikor kiderült, hogy mi nem kaphatjuk meg ugyanazt az állami támogatást az értékeket hordozó művek után, mint a vállalati mozi. Bár manapság az állami mozi semmiféle értéket nem közvetít, megkapják a kétszáz százalékos támogatást, az úgynevezett társadalmi mozik meg nem. Jelenleg két kategóriát különböztetnek meg, az állami és a társadalmi mozit, társadalminak minősül minden olyan mozi, ami nem állami. Szervezkedni kezdtünk a megyében időközben alakult többi társadalmi mozival, lépéseket tettünk ez ügyben a főigazgatóság és a Művelődési Minisztérium felé, írásban kértük a támogatás szektorsemlegességét. A mai napig nem történt semmi. És ma már nem játszunk magyar filmet, ifjúsági filmet, nem rendezünk közönség–alkotó találkozót, akaratunk ellenére teljesen kiszorítottak bennünket erről a területről. Miközben az, aki felveszi az állami támogatást, ezt nem csinálja.

– A videózással is hasonló elképzeléseink voltak, és semmiképp sem mondanánk le arról, hogy videón is valamilyen értéket terjesszünk. Ismeretterjesztő filmeket vásároltunk, és olyanokat, mint a Háború és béke, a Hamlet, a Sörgyári capriccio... Próbáltunk valamilyen összhangot teremteni a különböző gyűjtemények között, hogy a megye különböző intézményeinél ne alakuljanak ki pazarló módon párhuzamos kollekciók. Saját gondunk, hogy mi a kölcsönzés és a nyilvános bemutatás jogával, tehát lényegesen drágábban vásároljuk a kazettákat, míg több konkurens intézmény azt csinálja, hogy nem vásárolja meg ezt a jogot, és klubszerűen, félhivatalosan kölcsönöz és bemutat.

– Mivel a filmellátásunk nem teljesült, a működőképesség érdekében közvetlen tárgyalásokat kezdtünk a filmforgalmazókkal. Ők meg azt mondták, akkor állnak szóba velünk, ha akkora moziparkunk lesz, mint a Moziüzemi Vállalatnak. Ezért megpróbáltuk bővíteni a megyében a moziparkunkat, és belevágtunk egy ezerszemélyes autós és szabadtéri mozi létrehozásába a szolnoki Tiszaligetben. Ezzel már úgy álltunk, hogy napokon belül indulhatna, de az SZDSZ helyi szervezete megfúrta, kábé egymillió forintunk fekszik benne. Környezetvédelmi okokra hivatkoztak, de egy sajtótájékoztatón egyértelműen kiderült, hogy nem ez motiválta az SZDSZ-t, hanem a politikai csatározások áldozata lett az autósmozi. A helyhatósági választásokra készülő pártok igyekeznek minél több témában hallatni a hangjukat, szerepelni, ha kell, ha nem. A régi államigazgatás már nem működik, és hibát hibára halmoz. Ebben az ügyben például a tanácsi vébé-ülés a szakigazgatási szerv hatáskörébe tartozó kérdésről döntött – politikai nyomásra persze –, amiben ő nem is dönthetett.

– Ez a mozi egy salakos pályán lett volna, ami ugyanúgy megmarad salakos pályának, csak az esti órákban autósmozi lett volna. Olyan átalakítást

Kezdetben volt a kedv

EGYED PÉTER

Fél év múltán és ismét egy pártállamban ébredve lapozgatom folyóirat- és napilap-kollekciómat, méghozzá előítéletekkel, avagy előszempontokkal, és bármilyen rettenetes, ezek egyike az ideológiákra vonatkozik. Marxizmus és/vagy transzszilvanizmus, *nota bene* magyar gondolat, lokálpatriotizmus, európaiság stb. stb. Hát kérem, szerencsénk van, egyelőre úgy tűnik, hogy kommunista ideológusaink, méltán elhíresült professzoraink, valamint közíróink – ezt a *valamint*et nyomatékosítanám – tehát hiába hülyítették a népet. Az elemi, anyagi és kulturális érdek és az ezt hordozó kíváncsiság – az ásványi, az archaikus – legyőzhetetlen, az eszmélő tudat érdeklődése nem azt firtatja, hogy mit tudnánk tenni világunkkal, avagy benne magunkkal, hogyan tudnánk megváltoztatni a világot és/vagy magunkat, hanem hogy milyen a világ, Isten most éppen gondviselő-e vagy nem, mi lesz velünk és utódainkkal, satöbbi. (Erre a satöbbire azért még visszatérünk, csak éppen kivándorlás lesz a neve.)

Kezdjem hát a legkedvesebbel, melynek neve *Hídfő*, és székelyudvarhelyi művelődési lapként jelent meg első száma 1990. január 19-én. „Romániai magyarokként akarjuk élni híd-szerepünket. S ezt most, hogy szülőföldünkhöz, anyanyelvünkhöz és népünkhöz fűző jogainkat meghirdetik, gyakorlásukat garantálják, bízvást tehetjük." (Istenem, e lap szerzői, szerkesztői huszonéves tanárok, természetadta joguk volt a reményhez, ezt a fajta reményt minden nemzedék csupán egyszer veszítheti el, utána következik a remény a reményben, a reményelvűség. Izmusokról ez alkalommal ne beszéljünk. Ha lehet.) A *Beköszöntő*t jegyző Szabó M. Barna így folytatja: „Eltökélt szándékunk, hogy a tudatunkat megosztó, lelkünket cellákba szorító falak lebontásával, építőanyaguk felhasználásával hozzálátunk a hídfő alapozásához. Temesvár példáját látva, bízunk abban, hogy ezúttal a túlparton is munkához látnak." (Remény és bizalomkérdésben ezúttal ne ismételjük magunkat *more ethico*, csupán azt kockáztassuk meg nagyon halkan és nagyon szubjektíve, hogy nem mindenki tudja védeni reményképességét, a tartósan a reménytelenség állapotába került nagyobb közösségek pedig meg is szüntethetik azt az időképzetet, amelyben ez a psziché működik, harcosokká válnak, menekülőkké, felismervén, hogy a bizalom lehet pusztító is.) „A közöttünk kiépülő hídnak társadalmi és korosztályok közötti szakadékokon, örvényeken is át kell ívelnie. Az Európa Házba vezető utat nyitja meg előttünk, teszi kétirányúan járhatóvá mindannyiunk számára ez a híd, amely mi magunk leszünk." Ki maradhat közönyös, rezignált ennyi harmatosság és jó szándék láttán? Ugyanebben a lapszámban: *Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata – 1948* –; Orwell-esszé; *Bizánc, avagy a demokrácia megbecstelenítése; Nagytakarítás a fogalmak világában.* És persze, Székelyudvarhelyoblige (ebből később még bajok is lehetnek): Tomcsa Sándor írása 1933-ból, *Egy alakulógyűlés körül.* A február 4-i lapszámban *(A BOLYAI egyetemért)* szerkesztőségi cikkben: AKARJUK, ÉS SZEPTEMBERBEN LESZ BOLYAI EGYETEMÜNK. *A testvériség erkölcsi géniusza* címmel Fábián Lajos készít interjút Gelu Păteanuval, mindannyiunk Gyalu Bácsijával, akinek azóta Magyarországra kellett menekülnie. *Műemlékeink. Székely erődített templomok.* A harmadik számban (február 19.) „nemzetiségi jogaink nem képezhetik semmiféle politikai egyezkedés tárgyát" (LÉTEZÜNK!), folytatódik *Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata – 1948*, udvarhelyi sajtótörténet, cserkészet, versek. 1990. március 12. (4. szám): ITT JÁRT TŐKÉS LÁSZLÓ! *A csángókról, Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról.* Hamvazószerda-összeállítás Kovács Sándor főesperes toposz-magyarázatával, részletek T. S. Eliot poémájából. Ana Blandiana, Szilágyi Domokos, Robert Browning versei. Beszélgetés a HOBO-val. (Tisztelem én is a *Hobo*t, ha nem is vagyok oda értük, alaposan kivették a részüket az ifjak hangulatának formálásából.)

Csak az tudja, aki csinálta, mindenki másmiért, más okból, célból és indokból, hitből, reményből, szeretetből, kulturális jó szándékból, szellemi igényességből, uram bocsá' szükségletek megteremtésének szándékával? Orwell és T. S. Eliot Székelyudvarhelyen? Jól van ez így, ezért örvendtem, valahányszor hallottam a beszámolókat arról, hogy rozoga, széteső nyomdán egy nyomdászritterrel készül a lap. (*Ezt* nyilván senki sem kívánhatja mégoly lelkes kezdőknek sem.) Hogy éjszakáznak, hogy kimerültek, hogy korrektúráznak, hogy, hogy...

5. szám (1990. április 4.) Kitől tanult a diktátor? (A régi, persze, tesszük hozzá. A KGB-től, tudjuk, és még Hitler. Tudta ő is.) És persze, *Marosvásárhely* Fekete Gábor marosvásárhelyi MADISZ-tag saját megverettetésű beszámolójában. Szerkesztőségi cikk a Román Televízió szabadságáról. (Akkor még Szabad Román Televízió volt, azóta Román Televízió.) „És mondják nap mint nap szabadon azt, amit – szabad nekik, szabadon mutatják ország-világnak azt, amit szabadnak tartanak (valakik), mert úgy vélik, hogy a demokrácia szellemében mindezt így kell látnia és hallania az országnak."

Megdöbbentő volt valóban, és ma is az, hogy a sajtó zöme *(a zöm!)* azt írta, amit akart, ami tetszett neki. Létezett ugyan Romániában sajtótörvény, de jól ismertem azt a rendelkezést is, amely megtiltotta, hogy a sajtótörvényről említés tétessék. Mármint *gyűlöleteske, újraválasztottunk* idején. (Újraválasztottunk, hm, vajon miért volt minden kommunista párt történetében éppenséggel a XIV. kongresszus a fatális, minden előre-, vissza- és közbekeresztelés és -számozás ellenére? Miért írt Károly Sándor is, meg Orwell is *1984*-ről? Netán létezik valahol egy páholy és valahol egy tarokk-kártyacsomag erre vonatkozólag?) Mert hát ezt a törvényt – úgy volt rossz és használhatatlan, ahogy volt – mégiscsak védekezésre használhatták volna valakik a prop. titkári szobákban és ideológiai reszortokban trónoló és többségükben hölgy-elvtársak ellen? Persze, ha ez a sajtótörvény gyűlöleteske idején volt törvény, akkor annak kigittelése után már kompromittálódott. Hiszen mégiscsak egy – 1979-ig állami cenzorokkal alkalmazott – sajtótörvény volt.

A szabad sajtó 1990-ben teljes mértékben kimerítette a szabados és felelőtlen sajtó fogalmát (a zöm!), hiszen... hiszen kit érdekelt, hogy ellenőriztek-e hírt, netán több forrásból, ki gondolt firkászként és újdondászként magánjogi felelősségére? Már én sem hiszek abban, hogy elfogadható média-, avagy sajtótörvényt ki lehetne, avagy ki kellene dolgozni, a sajtóetikán és a bíróságon kívül nem látok elfogadható koercitív erőket. Politikai kérdés marad mindaddig, amíg a sajtó a politikai társadalom része, és amíg nincsenek független médiumok. „Ha kis képességű emberek hisznek benne, nincs olyan igazság, melyet ne úgy hirdetnének, amelyben ne úgy hinnének, sőt amelynek nevében esetenként ne úgy cselekednének, mintha más igazság nem léteznék a földön, vagy legalábbis olyan nem, amelyik korlátozhatná, megszoríthatná az övéket." John Stuart Mill rezignált liberális álláspontjából kell sajnos kiindulnunk, legalábbis, ami a kis képességű emberek további meglehetős létezését illeti.

Lapozzunk tovább. *Kimutatta foga fehérét a Vatra Românească.* A belső oldalakon *hitélet, összeállítás a szerelemről, helytörténet.* 6. szám (1990. április 15.) A szerkesztőségi cikkben *(România nagy kérdőjel)* – melyben az állásfoglalás részleges, hiszen egy nyugati újságíróval osztatik meg – felbukkannak az oly sokunkat foglalkoztató kérdések, az eltüntetett *memento*, végeredményben. Választási jelszó is van az első oldalon: Egységben a jövő! Szavazzon az RMDSZ-re! Fábián Lajos miniesszéje a manipulációról: „A manipuláció nagy területei: gazdaság, politika, művelődés. Eszközei: intézmények, egyének, és a leghatásosabb: a MASS MEDIA (sajtó, rádió, TV.). A politika ma: az információk (hírek) birtoklása, ellenőrzése, szűrése. A politikus: nem érdekel, mit mond – abból tudom, mit akar velem, velünk, hogy miről hallgat..." A belső oldalakon hitélet, szerelem, helytörténet. Agatha Christie, horoszkóp. Csak egy rossz szkéma vagy a fáradság jelei kezdenek mutatkozni bájos, egyenesen „aranyoska" lapomon? (Hogy egyik szerkesztőjük szavajárását használjam.) 7. szám (május 8.) A *Hídfő* állást foglal az oroszhegyi perben: lincselés vádjával tíz év börtön vár négy emberre. A kérdés: „Felfalhatja egy forradalom a saját gyermekeit?" *Az első kongresszus tanulságai:* „Távlatokban gondolkodva reméljük, hogy a hazai politikai helyzet stabilizálódása, valamint nemzetiségi státusunk tisztázása lehetővé fogja tenni, hogy az RMDSZ az eredeti elgondolásoknak megfelelően valóban *érdekképviseleti* szervezete legyen a romániai magyarságnak, és politizálás helyett inkább gazdasági, szociális és kulturális kérdésekkel foglalkozzon. A politikai küzdőteret pedig átengedheti az időközben védőszárnyai alatt felnevelkedett hazai magyar pártoknak." (Kolumbán Gábor, Antal T. Áron) Ismét a távlatok, ismét a remény. A három bejegyzett kis párt – a független magyarok, kereszténydemokraták és kisgazdák – nem kíván kibújni az RMDSZ-ből. Talán majd a lassan alakuló negyedik...) Írás a Matricagyár éppen létrejövő Szabad Szakszervezetének ellankadó gyűléséről. RMDSZ választási felhívása. *Szexualitás, Táncháztalálkozó, Végre van SZISZ* (Székelyudvarhelyi Ifjúsági Szervezet). Apró közlemények, művelődési híradó, kínai horoszkóp, keresztrejtvény. Egyre inkább Udvarhelyről, egyre inkább Udvarhelynek. Avagy egy lap profiljának alakulása a genius loci felé. A szintén itt megjelenő *Szabadság*ban, Katona Ádám szerkesztőségi reflexiójában olvasom azután, hogy a *Hídfő*, melynek szerkesztőbizottsága a hetedik számtól megváltozott, *családi vállalkozássá és bulvárlappá* alakult. Szerkesztőtársam és kiváló barátom ok nélkül nem ír ilyet, gondolom, ezért tehát megállok a vélemény- és ítéletalkotásban a következő lapszámig.

Miközben eltelt egy fél esztendő, miközben mindenki írást kért és igyekeztünk adni, elfekvő készletekből, felújításokból, tatarozottakból és persze újból, jobbacskákból, ingyen és bérmentve, lemondva piacgazdasági-vállalkozói etikánk azon elvéről, mely szerint csak a jól megfizetett munka ér valamit. Nem itt és főleg nem most, valóban arról volt szó, hogy – ha kimondatlanul is, de – közösen lehet behangolni egy hangszert, egy nyilvánosságot, amelyet mi ellenőrzünk, tehát szabad instrumentum. Ez pedig ilyen apró, küszködő kis lapokban testesült meg először. Az öröm és az aggodalom versenyzett, mint ahogy a nagyobb tétek is: a hatalom (és a félelem), avagy a mieink tudják megteremteni az (Henri Lefèbre kifejezésével) *uralkodó problematikát?!* Amelyen kívül nincs más, alkalmasint még magunk sem.

És így talán érthető, hogy ebben a mindig tisztességtelen versenyben miért drukkoltunk oly nagyon a kicsiknek.

VESZELY FERENC: **Panoptikum**

VESZELY FERENC

SZÍNHÁZ Erkel Színház

HÉTKÖZNAPI TOSCA

Hosszú idő után lépett föl Miller Lajos újra az Erkel Színházban, ezúttal Scarpiát énekelte a *Tosca*ból. Az előadás a magyar szereplők dacára félig magyarul, félig olaszul zajlott, mert Miller mellett a Cavaradossit alakító Róka István is az eredeti nyelven énekelt, míg a címszereplő Pelle Erzsébet, a mellékalakok és a kórus Baranyi Ferenc fordítását használták.

Régi vita, hogy eredetiben, vagy a közönség nyelvén kell-e előadni az operákat, és – bár az előbbi mellett állók felé kezd billenni a mérleg nyelve – a kérdés még ma sem dőlt el. Bizonyos azonban, hogy senkinek sem jó, ha a színpadon nyelvi zűrzavar uralkodik. A szereplők nem azt a végszót kapják, amire számítanak, a súgónak két nyelven kell súgni, a közönség pedig a fejét kapkodja. Egyszerre bosszantó és komikus, ha a bariton olasz szavaira a szoprán, a szerepnek megfelelően, így felel: „Hogy? Mit mondasz?"

Néhány jel ezen kívül arra utalt, hogy ráfért volna még egy-két próba az előadásra, a katonák ugyanis még véletlenül sem léptek egyszerre, egyes színpadi mozgások függetlenítették magukat a zenétől. Az sem egészen világos, hogy vajon miért kell a közönségnek hallania, amikor a hangosbeszélő színpadra szólítja a sekrestyést.

A főszereplők közül Róka István tiszteletreméltó igyekezete ellenére is közepes teljesítményt nyújtott. Pelle Erzsébet igen különös Tosca: alakítása következetes, de, úgy gondolom, nem az, amit Puccini elképzelt. Az első felvonásban szinte semmi súlya nem volt, nem volt lényeges, amit tett. A második felvonás során, mialatt Scarpiával küzdött, lett világos Pelle szerepfölfogása: Tosca alapjában véve hétköznapi nő, akiből csak az események nevelnek hőst. Jellemző, hogy Pelle Erzsébet Toscája szinte véletlenül öli meg Scarpiát, a nőt átölelő báró belefordul a késbe. Az ilyen elképzelés azonban kockázatos, mert ha Tosca és Cavaradossi nem elég jelentős alak, Scarpia válik főszereplővé. Miller Lajos ragyogóan töltötte be a címszereplő által hagyott űrt. Hangja imponálóan bírta a magasságokat, játéka határozott volt. Scarpia az ő megformálásában minden visszataszító vonása ellenére démonian vonzó, egy nagyasszonyi Tosca habozás nélkül választotta volna őt a sápatag Cavaradossi helyett. A baj csak az, hogy Scarpia meghal a második felvonásban, így az utolsó jelenetek érdektelenné váltak. A hétköznapi emberek elpusztították a tőlük különbözőt, és hogy a harcban végül ők is meghaltak, az ugyan sajnálatos, de csak azt mutatja, hogy Scarpia még holtában is királyi vad.

Az előadás erősségei voltak még a mellékszereplők, a Spolettát éneklő Pataky Antal, aki kitűnő szövegmondásával is fölhívta magára a figyelmet, és különösen a sekrestyést játszó Szilágyi Béla. Török Géza irányításával a zenekar sok hibával, de figyelemreméltó lendülettel muzsikált.

FÁY MIKLÓS

A Debreceni Csokonai Színház Stúdiószínpada

Garaczi László: Imoga

A VÉRFARKAS TEJFOGA

Közismert színházi szabály: ha a színpadon van egy lepkeháló, akkor előbb-utóbb valaki epilepsziás rohamot kap... Azt viszont nem hittem volna, hogy Godot épp a taxisblokád alatt érkezik meg. (okt. 27.)

Kocsma az egész világ. Imoga-Godot tehát befut a pesti gyorssal, és a vízvezeték-szerelő filozófusok mindentudásával, mindenentúliságával kavarja meg a káoszt. Ismerős ez a hely... Kitaposott mackónadrágszerű életünk elevenedik meg, ahol a vodkához konyak a kísérő, ahol mindenki mindenkit megcsal mindenkivel, ahol a nagyapa megdöglik, a kutya pedig meghal, ahol senki sem képes összekaparni rongyos százezer forintot, és csak az Isten képes eligazodni a riasztó rokonsági fokok útvesztőjében. Hazaérkezünk mi is Imogával.

Nagyobb munkával járt ugyan a darab hagyományos színházi előadássá alakítása, mint a szerző szerinti értelmezés lett volna, de a társulat ezt az utat választotta, és feladatát tisztességgel végrehajtotta.

Garaczilaci részben kíméletlen szereplőivel, hisz esélyt sem ad nekik, hogy hősökké váljanak, az viszont túlzott engedékenységre utal, hogy életben hagyja őket mind egy szálig. Lelke rajta...

A történet rövid összefoglalása a következő. Dorkát, az eladósorban lévő pincérlányt privatizálják, az impotens csapos apa, Ocella, a helyi párttitkár-főispán, Istugén és szerelme (mármint Dorkáé), Imoga segítségével. Mi ez nekünk, gyakorlott pszichopatáknak, csak kacagunk! Szóval minden rosszra fordul, a poszorlegyek porhanyósak, a gébicsek dukóznak, nincs whisky!!, a konyak meg habzik. Mindenki gonosz, kéjsóvár, számító, fásult és/vagy alkoholista. Dorka Hamupipőke-szerű szerelme láttán felcsillan a remény, de még időben kicipelik a színpadról.

Garaczilaci tudja, mitől döglik a légy. Bravúrosan megoldott dialógussorozatok, beszólások, poénok. A darabban Tatus, a szenilis rezonőr (Falvay Klára) és Kukéró bácsi (Matkó Sándor) nyújt kiemelkedő teljesítményt, de az egész társulat munkája elismerést érdemel. Egyszóval... a vérfarkas elhullatta tejfogait. Piroskák, reszkessetek!

KOVÁCS IMRE

A Jelenkor Kiadó készülő könyvei:

Makay Ida: Hamu, márvány *(válogatott versek)*
megjelenés: 1991. Költészet Napja

Rakovszky Zsuzsa: Fehér-fekete *(versek)*
megjelenés: 1991. Költészet Napja

Mircea Dinescu: A halál újságot olvas *(versek)*
megjelenés: 1991. Költészet Napja

Csorba Győző: A város oldalában *(interjú)*
megjelenés: 1991. Ünnepi Könyvhét

FILM Goethe-Intézet

WIM WENDERS RETROSPEKTÍV

Októberben és novemberben egy olyan filmrendező korai, s ezért aligalig ismert alkotásainak sorozatát láthattuk a Vörösmarty moziban és a Goethe Intézetben, akinek az utóbbi években készült munkáit már jól megismerhettük, megszerethettük. E gondosan összeállított műsorban is kitüntetett figyelmet érdemelt *A kapus félelme a tizenegyesnél* című Wim Wenders-mű, amely Peter Handke regényének nyomán született – hisz a két művész jelenkori együttműködésének tudatában különösen érdekesnek ítélhető egymásra találásuk egyik korai bizonysága. E filmes adaptáció jelentőségét a szervezők egyébként azzal is kiemelték, hogy a vetítések utolsó napján, tehát zárlat gyanánt adták le ezt az 1971-ben bemutatott lélektani krimit. Talán azért, hogy a lehető legjobb benyomásaink maradjanak Wenders életművének erről a szakaszáról. S ez a számítás bevált: Josef Bloch futballkapus története e kongeniális tolmácsolás által a mozgóképeken is ugyanolyan dermesztő hatásúnak mutatkozott, mint Handke regényprózájában.

Azaz itt is a kommunikációképtelenség drámája tárul elénk. Egy olyan ember magatartása, aki arra szorítkozik, hogy csakis a számára ismerős, s ezért általa megválaszolható jelenségek körében tartózkodjon. Aki, ha teheti, az újságokba temetkezik, a rádió állomáskeresőjét csavargatja, vagy a mozivásznat bámulja. Aki nem tudja megszólítani a körülötte nyüzsgő világot, s így csupán tétován tájékozódik a rázúduló információk áradatában. Ugyanez az ember azonban attól a pillanattól fogva, hogy állás nélkül marad, a szokásos, már beidegződött reakciók helyett kiszámíthatatlan reflexeket produkál. Tehetetlenül sodródik, bizonytalan tartalmú kijelentéseket tesz, verekedésekbe bonyolódik és gyilkosságba keveredik. Minden cselekedete rögtönzéssé válik.

E film azonban a regénytől eltérően azt is kifejezi, hogy a futballkapus körül játszó civil „csapat" sem sokkal különb. Vagyis Bloch nem igazán ütközik ki a mellette felbukkanó alakok közül, akik többé-kevésbé úgyszintén kommunikációs zavarokkal küszködnek.

A kiváló színészvezetéssel pedig azt is eléri Wenders, hogy a „gyilkossági történet" legfelkavaróbb részleteiben se legyen nyoma az indulatoknak. Hogy belássuk, itt minden a jelek értelmezésének hiányosságaiból származik. Hogy rádöbbenjünk, legfeljebb ha félreértjük, de érteni semmiképp sem értjük egymást.

Nézzünk szét magunk körül. Handke és Wenders sejtései és állításai igazak. Egyre igazabbak.

TÓTH ZSOLT

A Magyar Napló 1990. október 18-i és 25-i számában megjelent Isépy Gábor két írása a magyarországi református egyház helyzetéről Diagnózis, illetve Terápia alcímmel. A szerző az eredeti kéziratot magáénak vallja, de publikálása nem állt szándékában, így a megjelenés tudta és beleegyezése nélkül történt. A két írás harmadik személytől – felhatalmazás nélkül – került a szerkesztő birtokába, aki azt – fontosságára és minőségére tekintettel – jóhiszeműen és haladéktalanul közreadta.

Szécsi Margit háromszoros József Attila-díjas költő hamvasztás utáni búcsúztatása 1990. december 7-én délután 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Írószövetség
M. K. Művészeti Alapja

AJÁNLAT

A VÁLTOZÁS JELEI címmel nyílt plakátkiállítás a Magyar Nemzeti Galériában, amelyen az 1988 és 1990 között készült magyarországi plakátok láthatók. A kiállítás a Budavári Palota C épületének földszintjén található.

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR Kobayashi Ken-Ichiro vezényletével Schumann 4. *szimfóniá*ját és Rimszkij-Korszakov *Seherezádé*jét adja elő november 29-én, csütörtökön este fél 8 órakor a Kongresszusi Központban.

„KÉP 1990" címmel a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének kiállítása látható december 9-ig a Műcsarnokban.

A BERLINI FILMMÚZEUM, az Arsenal vendégszerepel november 29-től az Örökmozgóban. Az elmúlt három év nyugat-berlini filmfesztiváljainak anyagából mutatnak be válogatást.

VERDI REQUIEMJÉT adja elő a Zeneakadémián november 30-án este fél 8 órakor a MÁV Szimfonikus Zenekar, vezényel Gál Tamás. Közreműködik Dagmar Valikova Livora, Bokor Jutta, Berle Sanford Rosenberg és Peter Petrov, valamint a Debreceni Kodály Kórus.

GYENES GITTA (1888–1960) emlékkiállítása december 18-ig tekinthető meg a Műgyűjtők Galériájában (VII., Dohány u. 82.).

VIVALDI-ESTET AD december elsején a Liszt Ferenc Kamarazenekar a Budapest Kongresszusi Központban a Jeunesses Musicales Központi Kórusával. Közreműködik Farkas Katalin, Németh Judit és Mukk József, vezényel Ugrin Gábor.

A VIGADÓ GALÉRIÁBAN Klie Zoltán és König Róbert kiállítása december 9-ig tart nyitva.

FELLEGI ÁDÁM 8 hangversenyen eljátssza Beethoven összes zongoraszonátáját. Az első estre november 30-án kerül sor, a további koncertek időpontjai: december 7., 14., 21., 28., január 4., 11. és 18. A helyszín a Fővárosi Tanács Díszterme.

A PSZICHOANALÍZIS MA címmel rendez kollokviumot a Goethe Intézet december 7–8-án a Kecskeméti u. 7. szám alatt, abból az alkalomból, hogy megjelent Helmuth Thomä és Horst Kächele pszichoanalitikai terápia-tankönyvének második kötete magyar nyelven. A rendezvényen mindkét szerző jelen lesz.

MAGYAR NAPLÓ
A Magyar Írószövetség hetilapja

Főszerkesztő:
Reményi József Tamás

Helyettes főszerkesztő:
Kis Pintér Imre

Olvasószerkesztők:
Gróh Gáspár,
Németi Rudolf

Rovatvezetők:
Csiki László *(vers, glossza)*
Lázár Ervin *(próza, irodalmi publicisztika)*
Pályi András *(Európa)*
Mátyás Győző *(műbírálat)*

Külső munkatársak:
Szörényi László *(irodalmi publicisztika)*
Bojtár B. Endre *(Európa)*
Károlyi Csaba *(kaleidoszkóp)*

Tördelőszerkesztő:
Tripolszky Dóra

Képszerkesztő:
Marosi Gyöngyi

Szervezés, terjesztési és reklámügyek:
Lencsó László

Szerkesztőségi titkár:
Sárdi Anikó

A szerkesztőség címe: Budapest VI., Bajza utca 18. 1062. **Postacím:** 1426. Bp. Pf. 108. Telefon: 142-1168; 142-1520. **Fogadóóra:** kedden 14–16 óráig. **Kiadja a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat, Budapest, Erzsébet krt. 9–11. 1073. Felelős kiadó:** Horti József vezérigazgató.
Szedés: Omigraf Kft. Budapest. Felelős vezető: Rusznák János ügyv. ig. **Grafikai előkészítés:** Intergraf GM. **Nyomtatás:** Apolló Kft. Budapest XVI., Zsemlékes u. 25. Felelős vezető: Hupján József.
Terjeszti a Magyar Posta. **Előfizethető** a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest XIII., Lehel u. 10/A. 1900. Telefon: 112-8860, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636; 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: 1 évre 960,– Ft, fél évre 480,– Ft. Egy példány ára: 18,50 Ft. HUISSN: 0865-2910.
Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat, 1939. Bp. Pf. 149., az előfizetési díj átutalható a Magyar Hitelbankhoz (H-1133 Budapest), a Kultúra 202-10995 számú számlájára. Előfizetési díj: 1 évre 70 DM, vagy 35 USA dollár.
Előfizethető még az alábbi terjesztőknél: **AUSZTRIA:** Globus Vertrieb Ausländischer Zeitschriften, Höchstadtplatz 3. A-1206 Wien. **FRANCIAORSZÁG:** Société Balaton, 12., rue de la Grange-Bateliére, 75009 Paris. **IZRAEL:** Hadaxh, P.O.B. 26116, 62160 Tel-Aviv; Gondos Sándor, P.O.B. 44515, 31333 Haifa Lepac, 15. Ramban Str. Tel-Aviv. **JUGOSZLÁVIA:** Forum Vojvode Misica broj, 1., 2100 Novi Sad. **KANADA:** Pannonia Books, P.O.B. 1017, Postal Station „BB" 6 Toronto Ont. M5T 2T8; Hungarian Ikka and Travel Service, 1208 Granville Street Vancouver, B.C. V6Z 1M4; Culture Hongroise, Mme Vera Bencze, 6958 Wilderton Ave. Montreal Que. H3S 2M5. **NAGY-BRITANNIA:** Hungarian Book Agency, Mrs. Klara Adams, 87 Sewardstone Road, London E2 9HN; Collet's Holdings Ltd., Denington Estate, Wellingborough Northants, NN8 20QT. **NÉMETORSZÁG:** H. und S. Katko, Musica Hungarica, Rümannstrasse 4. 8000-München 40.; Frau Ursula Ujváry, Titulerstr. 2., 8000-München 8. KUNST UND WISSEN, Postfach 10 28 44 7000 Stuttgart 1. **SVÁJC:** Magda Szerday, Teichweg 16., 4142 Münchenstein. **USA:** Center of Hungarian Literature, 4418. 16th Avenue, Brooklyn, N.Y. 11204; EBSCO, Industries Inc. P.O. Box 1943, Birmingham, Ala. 35201 Framo Publishina 561 West Diversey Parkway Room 19, Chicago, 111. 60614; Püski-Corvin, 251 E. 82. Street, New York, N.Y. 100028 Otto's Import Store 2320 W. Clark Ave., Burbank, Ca 91506.
Kéziratot, képeket nem őrzünk meg s nem küldünk vissza.

Egy pszichológus laikus gondolatai

Vasárnap délutáni tűnődés a szerelemről

POLCZ ALAINE

Több mint fél évszázada nézem és élem: most már lassan elhagy engem a szerelem, vagy én hagyom el? Nem, egyik sem igaz, valami más történik.

Változik körülöttem a szerelem, változom én is, *másfajta* szerelem felé fordulok.

Eltérő koordináták között alakul a mozgás.

*

A múlt

Ágnes barátnőm mondta: nekünk még szerencsénk volt, minket tiszteltek, meg akartak hódítani a férfiak. Valóban úgy volt. Éjjelizenét kaptam én is, párbajoztak értem (utolsó percben elmaradt, frontbehívó miatt), virágokat, szerelmi vallomásokat kaptam, verseket írtak hozzám.

Táncolni csak kísérővel mentünk. Ha anyámnak nem volt kedve, székely szolgálólányunk, Erzsi jött velünk. Tavaly mesélte:

„Az öreg nagysága* meghagyta, hogy mindig leghátul menjek este hazafelé, és nézzem, hogy mit csinálnak a kisasszonyok. Egyszer a vőlegény úr a gesztenyefák alatt átfogta a maga vállát, és a fülébe csókolt, de én nem mondtam meg."

Ilyen dalszövegekre táncoltunk:

„Ha éjjel meghallaná a szívem
dobogását,
kérem bocsássa meg nekem, ha
elrontom az álmát."

„Édes kicsi párom, én már alig várom,
hogy az oltár elé álljunk."

Erdélyben polgári körökben fiatal lányok előtt csúf szavakat nem ejtettek ki, káromkodást csak asszonykoromban hallottam. A kétértelmű beszédet is úgy kellett megtanulnom, asszonyfejjel.

Mindennek ellenére nem voltunk angyalok. Valóban nem. Matrózblúzomban, sötétkék rakott szoknyámban szépen elindultam otthonról a vasárnapi iskolába, és a botanikus kertbe mentem a szerelemmel, ahol bőven volt lehetőségünk ölelésre, csókra.

14 éves koromban ismertem meg első szerelmem, aki először csókolt meg, és 4 év múlva, érettségi után feleségül vett.

36-an voltunk az osztályban, ebből 8 gyűrűs menyasszony (igazgatói engedéllyel). Az egyik lányról azt beszélték, hogy lefekszik egy fiúval. (Döbbenten néztem tornaórán, mikor bukfencet vetett, milyen a teste egy *ilyen* lánynak?)

A szerelem, a házasság életreszóló volt tudatunkban, elvárásainkban.

A jelen

A medikus oktatás során azt mondják a lányok: „Hogy a kabátot felsegítse egy fiú? Sokszor a köszönésünket se fogadják! Előre köszönünk, miért ne? Egyenjogúság van. (Angliában is a nő köszön előre, mert ezzel *engedélyt ad*, hogy köszönthesse a férfi – P. A.) Ha az ember nem akar lefeküdni, otthagyják: mit kéreted magad?"

A fiúk: „Káromkodnak a lányok, büdös a szájuk a bagótól, örökös farmer és Adidas, hát ilyen nőknek lehet bókot mondani?"

15 éves Zsuzsi mondja: ezt éneklik az osztályban a fiúk: „szerelmem moslékos vödör és benne ülsz te, a béka".

Persze ez csak hangulatkeltő tűnődés az áramlat felszínéről.

A szerepváltás, ami előttünk történik, velünk történik, döntő, a nő kezdeményező a szerelemben. (A válást is magasabb százalékban indítják a nők.) Ne menjünk részletekbe, elég, ha kinyitjuk a tv-t. Élvezhetjük a majdnem bugyi nélküli, vámpír jellegű nők táncát, vad mozgását; csupa kihívás, meghökkentés, erőszakosság, vadság.

A nemzetközi statisztika szerint egy szerelem átlagideje 3 év. Ebben benne van a megismerkedés, kiteljesedés, kiábrándulás, szakítás. (Igen sok esetben volt alkalmam magamnak is megfigyelni ezt a jelenséget.) Vannak, akik *azután* is együtt maradnak, a gyerekek miatt, lakás, anyagi, presztízsokokból. Közben már 3 éves szerelmekkel bajlódnak.) Fiatal barátnőm rám csodálkozott, nem három, hanem egy év a szerelem átlagideje.

Jung szerint a kor szellemiségét a nők formálják (a férfiakon keresztül).**

József Attila így közelíti korunk problémáját:

„Éva jól vigyázz,
magadat nagyon
el ne takard az eszeddel,
játszd, ami vagy – ne túlozz
meglásd megkeres Ádám."

Majd a gyönyörű célzás:

„Szoknyás lábad mozgása
harangnyelvek ingása,
folyóvízben
két jegenye hajlása"

és aztán kimondja a lényeget:

„S aki él, mind, mind gyermek
Az anyaölbe vágy
Ölnek, ha nem ölelnek.
A harctér nászi ágy."

Agresszióhullám csap végig a világon. Nemcsak a haláltáborokban, a tüntetésekben, hanem a futballmeccseken is ölik egymást az emberek. Mindennapi kenyerünk a krimi.

A két világháború közötti vezető ideges tünet a szorongás volt, napjainkban az agresszió.

A pszichológia a nőket vádolja – nem tudnak asszonyok, anyák lenni. Hiányzik az anyaöl.

„Éva vigyázz, mert megöl Ádám"
(magával együtt mindenkit)

A régmúlt

Az ókori görögöknek, latinoknak több szava volt a szerelemre. A szerelem, a teljes szerelem összetevői: a „sex", ez a legalacsonyabb rendű, a test szeretete. Az „eros" már tágabb érzelmeket is jelent, az embert, ahogy emberi lény szereti a másikat; a „fileo" az a szeretet, ahogy szeretjük a testvért, a barátot, embertársakat és a szellemi dolgokat (filharmónia, filozófia, filatélia) és az „agape" – ahogy isteni lény szereti az isteni lényeket. Ez a *teljes* szerelem. Így kellene szeretni szerelmünket. A latin nyelv használja még a caritas kifejezést is, amit „gyöngéd irgalomnak" fordíthatunk. A szerelemben bizony erre is szükség van.

Múlnak a századok, és szegényedünk. A magyar nyelv még használja a szerelem és szeretet szavakat, németül már „liebe dich" – szeretem a gyermeket, a szerelmemet és a kirándulást.

Vannak-e még ilyen teljes, nagy szerelmek?

Claudel *A selyemcipő* vagy *A rossz nem mind a legrosszabb* című drámájában ilyen szerelmet ír meg. (Lehet, mindig is ritkaság volt a teljes szerelem.) De nem is olyan rég még emberek belehaltak a szerelembe. Nézzük csak át a szépirodalmat. És persze századok alatt néprétegek éltek-haltak kitartó házasságban, szerelem nélkül, például az uralkodók és a páriák. De a szegényedés így is feltűnő. Sokszor devalválódott már a szerelem.***

Még eltűnődhetünk azon, hogy a szigorú sintoista és keresztény erkölcs hogy nyomorította a szerelmi életet a tiltásokkal? Vajon igaz-e? A tiltott értékesebb, a titkolt érdekesebb. (Persze hogy neurotizált is, minden neurotizált, ami sok az embernek.)

Mit jelentett egy kivillanó női boka a századfordulón, és milyen érdektelenné vált a női test a bikinivel és a monokinivel. Milyen izgalmas volt nemrég a sztriptíz, ki nézdegél ma egy nudista strandon?

A szerelmi szabadosság degradálta az érzelmeket, de még a szeretkezés kultúráját is. Eltűnt a lélek, az érzelem, az eros, az agapé, a caritas, és maradt a sex. A rítus nélküli sex közelít a rítus nélkül párzó állatokéhoz. Mert van szerelmi tánc és szerelmi dal, sőt nászruha itt-ott náluk is. Gondoljunk a csalogány éjjeli dalára, mit tudnak ők, amit mi elfelejtettünk... És az anyamacska az első napokban (ami macskaélettartamban hónapokat, sőt évet jelent) csak enni és üríteni hagyja el kicsinyeit. Hová lett a szerelem? Hová lett az anyaöl?

VESZELY FERENC GRAFIKÁJA

A másik koordináta

Coitus a latin neve, amire ma azt mondjuk dugni, kettyinteni – régebben egymásé lettek, a Bibliában „megismerték egymást". Coitus azt jelenti „együtt menni". Hová? A másik felé, az extázis felé, önmagunkból kiemelkedés felé. Az exitus viszont „kimenetet" jelent (orvosi nyelven a halált) az életből. Hová? Egy másik dimenzió, önmagunk fölé, kilépve önmagunkból (nem könnyű). A nyelv géniusza pontosan kategorizál. A coitus és exitus összefüggenek – mert ha igazi, mind a kettő magunk fölé emel, az igazi szerelem nemcsak egy harmadik fogantatása, hanem újjászületés, megújulás nekünk is a *másik* által. A földi szerelem előképes, mintaképe az isteni szerelemnek, ami a másik felé fordít, megnyit és magunkból kilépésre késztet.

A divinatorikusat magunkban hordjuk, az „amor sanctust" jól ismertük, de távolodik tőlünk, vagy közeledik megint? (Megújulás, bázisközösségek.)

„Az Isten szerelmére kérlek" mondta anyám és sokan mások, csak úgy szólásmondásként nem is olyan régen.

Mire utaltunk ezzel? Nézzük csak az *Énekek énekét* a Bibliából:

7,6 „Mely igen szép vagy és mely
kedves,
oh szerelem a gyönyörűségek közt!
7,0 Én az én szerelmesemé vagyok,
és engem kíván ő
8,6 Tégy engem mint egy pecsétet a te
szívedre,
mintegy pecsétet a te karodra;
mert erős a szeretet, mint a halál,
kemény, mint a kés a buzgó
szerelem;
lángjai tűznek lángjai, az Úrnak
lángjai.
Sok vízzel el nem olthatnák
a szeretetet,
a folyóvizek sem boríthatnák
azt el..."

Kinek a szerelméről van itt szó? A menyasszony és a vőlegény? Isten vagy az ember?

Sienai Katalin erről így ír: „Akkor Isten, mintha csak megrészegült volna üdvösségünk szerelmétől..." Majd később Jézusról: Mint aki megbolondult a szerelemtől, részegen, kitárt karokkal rohantál értünk a halálba. (Mindezt az 1300-as években.)

Angelus Silesius pedig: „Tudom, hogy isten nélkülem egyet se szusszan,
S, ha én meghaltam, velem örökre kilobban."

Úgy gondolom, vasárnap délután illatos a levegő – már hullanak a levelek –, ez a teljes szerelem: a magam, a másik és Isten megismerése, önmagam fölé extázisba lépve.

És most mit csinálunk? Hát vajúdunk, ahogy szoktuk. (Régen is, máskor is.) Elnyomás után nem szabadság jön, hanem szabadosság vagy anarchia. A politikában is láthatjuk – hogy majd kialakuljon egy új egyensúly. (Vigyázat, mindig csak *egy* a sok közül!)

A szerelem devalválódása? Itt az AIDS – határokat szab. Tűnődhetünk rajta, vajon épp most, miért szabadult el ez az intelligens vírus. Azért intelligens, mert részletekkel, lényegtelen dolgokkal nem törődik. A két legfontosabbat, az immun- és a központi idegrendszert támadja meg. Ezzel kész. Gyors, pontos és kivédhetetlen. Döntően fogja változtatni viszonyunkat a szerelemhez.

Mit jelent mindez?

---

* 40 éves volt és gyönyörű, sokkal szebb, mint a lányai, de akkor öregnek számított egy negyvenéves nő.

** Minek következtében már a férfiaknak kisebbrendűségi érzésük van, hogy nem tudnak szülni, mesterségesen betelepített magzatot hordanak ki Amerikában, terhességet utánzó póthasat raknak föl, ami adja a különböző impulzusokat, például a magzat mozgását.

*** Mellesleg az egyház sem sokat törődött a szerelemmel. A XII. századig a házasság szentsége, és a cölibátus nem volt probléma, nem létezett.

VESZELY Ferenc
Magyar Napló 16

KÉNYELMESEN
ÉLHET —
DOLGOZNAK
A GÉPEK!

MOSÓGÉP,
CENTRIFUGA

MEGKÖNNYÍTI
A MÁSODIK
MŰSZAKOT

Kerékpárral a járdától számított 1 méteren belül szabad haladni

Édesanyák!

Gyermekeiket csak biztonságos helyen, kisforgalmú mellékuteában, vagy tereken tanítsák kerékpározni és oktassák őket a közlekedés szabályaira!

FOTELTISZTÍTÁS
specialistája 30 éve
NEO-COLOR
V., Petőfi Sándor utca 6.
Telefon: 185—205

ÖRÖM — JÁTÉK — SZÓRAKOZÁS — A MIKROLIN VASÚT

Mikrolin tehervonat 230 Ft
Mikrolin személyvonat 240 Ft

Ajándékozzon — nagy választék
Garanciális javítás 6 hónap

TAKÁCS ILONA: kozmetika
Bp. VIII., József körút 63. I. emelet
Telefon: 130—729.
Korszerű eljárással kezel szeplős és pattanásos arcot, egyéb szépséghibát eltávolít. Szőrtelenít rövidhullámmal

VIZET
A DUNÁBA?

NEM!
DUNÁT
A VÍZBE!

A KIFOGÁSTALAN
MINŐSÉGET
SZAVATOLJÁK

adjon
gyermekének
naponta

MÉZ -ET

fejlődését
segíti,
egészségét
óvja

AZ ÁLLAMI ÉS
A SZÖVETKEZETI
BOLTOK

1/4 kg 7·50 Ft
1/2 kg 14·50 Ft

DÍSZÍTSE
OTTHONÁT

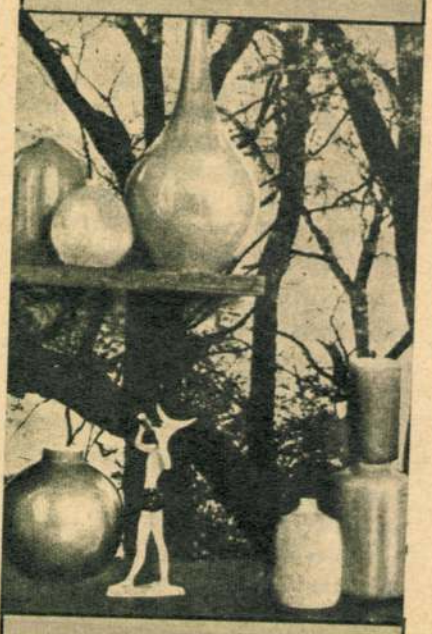

MODERN
PORCELÁN
DÍSZTÁRGYAKKAL!

1965 APR.17.

TALÁLKOZÁS A SZÉPSÉGGEL ESTE TÍZKOR

Veszely Jelena vizsgamunkájával, amely még a mester, Mestrovics kezenyomát is őrzi

A szobrász — munka közben

Anna-Mária és az első főszerep (Alsó képünk)

Molnár Edit — MTI — felvételei

1021

A riport szokatlanul kezdődik:

— Valamennyiünket látni akarsz? Akkor este tízkor gyere! — mondja a meleg asszonyi hang tárgyilagos rövidséggel, s már kattan is a készülék. Jelentkezése a hívásra ugyanilyen tömör volt. — Veszély... pattan a név nyomban az első csengetés után, így, kurtán, magyarázkodás nélkül, mintha drága kincsként őrizné a röppenő időt, mert a perceket nem lehet elpocsékolni. Munkára, alkotásra, találkozásra a szépséggel minden idő kevés...

Az első benyomás: ez az asszony önmagát emésztő láng! Téves megállapítás: melengető, termékenyítő és termelő tűz! Minden derűs és mosolygó körülötte. A műterem, a lakás, a festőművész férj, *Szilvássy* Pál és a három, eleven, egymás szavába vágó, örvénylő leány. Ő maga alacsony, szinte világítóan szőke, még őrzi a kamaszlány karcsúságát, de tömzsi keze harapófogó szorítású.

Ez a kemény csukló döntötte el élete sorsát.

A kilencszázharmincas évek közepe. *Veszely* Jelena a Zene-akadémiára jár Zágrábban. Mellesleg szobrászkodik Krsnics mester, a neves horvát művész mellett. Oktatóját meghívják Párizsba. Gondoskodik növendékeiről. Kit erre, kit arra ajánl. A legtehetségesebbet Mestrovics, a világhírű jugoszláv szobrász gondjába. Mestrovics nézi, bírálja az ajánlott fiatal szobrainak képét. Már hajlandó, mikor meghallja, hogy az illető nő! Megmerevedik:

— Nő?!... Akkor nem! Egy asszony mégcsak megbirkózni sem tud a márvánnyal, nemhogy uralkodni az anyag fölött!

Krsnics rábeszélésére mégis megtörténik a találkozás. Mestrovics egyenként végigtapogatja Veszely Jelena ujjait s harapósan rászól:

— Mutassa a karját! — s oly gondosan vizsgálja, akár egy birkózóét az edzője, aztán Krsnicsre mosolyog fanyarul: — Hát jöjjön...

Egyetlen nő a hét férfitanítvány között!

A mester mellett kemény, szakadatlan munka az élet, de a főiskolai évek végeztével azután Jelena az egyetlen, akit tanítványai közül külföldi ösztöndíjra ajánl, „mert te nő létedre is szobrász vagy!...”

A háború közbeszól. Jelena útja Párizs helyett Budapestre vezet. Feleség lesz Szilvássy Pál oldalán.

Szobrok, képek — és három leánygyerek: Szilvia, Anna-Mária, Gyöngyi. Anyjuk szobrai, apjuk képei növekedésükkel párhuzamosan díszítik szerte az országot.

Az egyetlen hely, ahol nem nyüzsög, kavarog minden, a műterem. Itt viszont a színek és formák nyűgözik le a belépőt. A Veszely—Szilvássy pár alkotásai. A főhelyen egy bronzba kalapált pajzs. Jelena vizsgamunkája. Maga Mestrovics korrigálta annak idején. Képtelen tőle megválni. Amikor készítette, az ógörög szobrászat ihlette. Könnyed mozgású lovak és harcosok szinte táncos kompozíciója.

— Akkor már a levegőben lógott a háború! — mondja alkotója. — Belső védekezésem kifejezője volt ez a pajzs a rettenet, a pusztítás ellen!...

Hosszú, hosszú évek óta viszont béke és az anyag mindent legyőző ereje fejeződik ki szobraiban.

Meggyőződésem, hogy az élet alapja a szépség, és azt kell kifejeznünk valamennyiünknek! Kinek-kinek ott, ahová a hivatása, mestersége állította. Mert minden munkának megvan a maga szépsége.

M. Lovászy Magda

– ikerabroncsok

abroncsok teherelosztását is több változat lehetséges. Szerencsés körülmény, hogy az ilyen terhelési helyzetek csak átmenetiek. Nem szerencsés azonban, hogy igen gyorsan, dinamikusan változnak, a dinamikus tényezők pedig az imént számított túlterheléseket erősen fokozzák.

Az útegyenetlenségek káros hatását alig korlátozhatjuk. Védekezésül csupán a csökkentett sebesség, óvatos vezetés ajánlható a rossz utakon, de ezek, sajnos, csak általános érvényű tanácsok. Speciálisan az ikerabroncsoknál legtöbbet a gumik teherbírásának növelése jelentene, de a méretek megtartása mellett a gumigyárak erre már alig képesek.

Térjünk most vissza a már említett problémára, a kerék-tengely és az útfelszín párhuzamostól eltérő helyzetére. Ez előállhat a 6. sz. ábrán látható módon is, amikor a két tengelyvég talajfeletti magassága különbözik. Ilyen tengelyhelyzetet okozhat: *a járművek aszimmetrikus terhelése, a kanyarban fellépő centrifugális erő, az úttest dőlése és az átmérő, vagy légnyomás különbség* a két oldal abroncsai között.

Minden olyan tengelyhelyzethez, amely nem párhuzamos az útfelszínnel, kerekenként különböző gördülősugár (rg) tartozik. Ennek befolyását a terhelés megoszlására már ismerjük, de van egy további következménye is, amely az abroncsok kopásában jelentkezik. Ennek megértéséhez nézzük először az ikerkerekek mozgását kanyar-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

Veszely Jelena

1021

Köszöntjük az anyák napját

Veszely Jelena szobra

árává választása — az 18
nuár 10. napján tart
ndes közgyűlésen egyhan
lkesedéssel történik m
letnagyságú arcképét pe
város közgyűlési termén
ízítésére olajban megf
etni elrendelik. A képvise
estület a Turinban élő na
nagyarnak Helfy Ignác
zággyűlési képviselő útjan
ézbesítette a díszpolgári
klevelet. A képet, Udvardy
Gyula akadémiai festő alko-
ását, 1891. augusztus 25-én
ízközgyűlésen leplezték le.

A nemzet halottja

Kossuth Lajos 1894. már-
ius hó 20. napján bekövet-
ezett halála után küldött-
ég indul Makóról is Turin-

leplezésre.

Születésének 175. évfordu-
lója alkalmából ismét bővül
a makói Kossuth-emlékek
köre: a Hajnal utca 13. szá-
mú ház falára, ahol Kossuth
makói tartózkodása során
Sántha Sándor másodalispán-
nál vendégeskedett, emlék-
tábla kerül.

VÍGH ZOLTÁN

Bárdosi Németh János:

Nyárfák árnya

Lefogva jó csikóim
gyeplőt a szélbe dobva
vágtatni nem tudok már,
tempósan sétálgatni
ez itt a jelszó egyre,
hol van az ifjú vágta,
virágos árokparton
nyárfák suhognak messze.

Szaladó jó csikóim
mérföldek útporában
emlék a régi tájról,
s rímeim könnyű röpte
elakad, mintha úszna,
foszlánya fent a fákon
csöng, de a csöndülése
síró harangok gyásza.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 381-748, 340-726
1977 SEP 18

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Veszely Jelena

1021

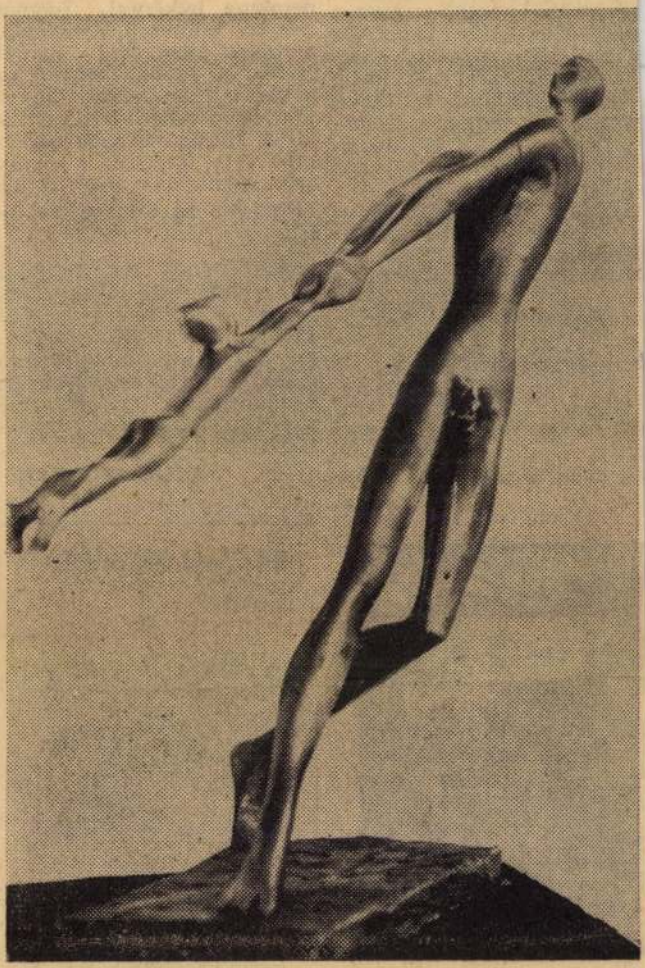

VESZELY JELENA: JÁTÉK

EGY IGAZI NÉPTANÍTÓ

Czabán Samuról állapította meg ezt a munkásmozgalom története. „Örök igazságként hirdetnünk kell, hogy nemzetünk újjászületése a nép felemelkedéséhez van kötve, minden erőnek, hatalomnak kútforrása a nép . . ." — ezek az ő szavai. Hányatott élete volt. Állásából sokszor elbocsátották bátor kiállása miatt. A Békés megyei Nagyszénáson, ahonnan egykor a grófok elűzték, ma szocialista művelődési ház viseli a nevét. 1942-ben, harminc éve, hunyt el csendőrök, fasiszta vandálok kínzásai következtében.

...ASZTÁS ELŐTT

...alános iskolás fejezi be ...lmányait. A téli szünet-...ilyen pályát választanak, ...

...pokat az osztályfőnöktől ...tt lapokat február 20-ig ...iskolákba. Felvételi vizs-...ban és a gimnáziumok ... Szakmunkásképző isko-... jelentkezni. Augusztus ...tanak.

A SZÜNIDEI PAJTÁSBAN?

Érdekes írásokkal, izgalmas történetekkel, hasznos olvasmányokkal jelentkezik a Pajtás a téli szünidőben. Főszerkesztőnk, Vasvári Ferenc Kubában járt. Útjáról számol be

Szabad Kuba

c. útirajzában. Kuba az első, szocializmust építő ország a nyugati féltekén. „Szabad föld Amerikában!" – hirdeti a felirat már a havannai repülőtér bejáratánál.

Petőfi aszódi évei

a témája Hunyady József regényének, amelynek első folytatása szintén a szünidei Pajtásban jelenik meg. Közeleg a Petőfi-évforduló, a regény Petőfi életének kevéssé ismert, de rendkívüli izgalmas szakaszáról szól.

Olimpiai előzetes

is olvasható a Pajtásban. Már itt a Téli Úttörő-olimpia, versenyzők, régi vetélytársak fenik a fogukat, birkózók gyakorolnak, sakkozók töprengenek, sízők hóért reménykednek . . . egyszóval, mindenki lázban ég. Az esélyekről is olvashatsz a szünidei Pajtásban.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 DEC 20

Pajtás

1021

Veszely Jelena

Veszely Jelena hangulatos kompozíciója. A művész a világhírű Ivan Mestrovic mester tanítványa volt a zágrábi Képzőművészeti Akadémián

VESZELY JELENA

1917. november 28-án született Ljeskovicán. Művészeti tanulmányait Zágrábban végezte 1938—1941. között. Mestere: Krsinic és Mestrovic szobrászművész volt. Megrendezték kiállítását Budapesten, Zágrábban és Nagybányán. Számos szobrát állították fel köztéren, többek között Komlón, Miskolcon, Sashalmon, Budapesten, Ózdon, Egerben.

Lakcíme: Budapest VII., Tanács krt. 7.

Géniusz, 1976, bronz, 220 cm,
Egri Ipari Szakmunkásképző Intézet tulajdona

Magyar szobrászati kiállítás Egr. 1978. V. 5-28. Műcsarnok

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

VESZELY JELENA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1975. MÁRCIUS 6-ÁN

CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

SZILVÁSSY ANNAMÁRIA

SZÍNMŰVÉSZNŐ

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST, V. VÁCI UTCA 25

MEGTEKINTHETŐ: 1975. III. 6 — 20.

HÉTKÖZNAP	9,30 — 18 ÓRÁIG
SZOMBATON	9 — 14 ÓRÁIG
VASÁRNAP	10 — 14 ÓRÁIG

VESZELY HELENA

75,039 — Képcsarnok V. Ny.

MEGHÍVÓ

VESZELY JELENA szobrász
Ljaskovica (Jugoszlávia), 1917

1941-ben kapott diplomát a zágrábi Képzőművészeti Akadémián, ahol Ivan Mestrovic tanitványa volt. 1943-46-ban Erdélyben, a nagybányai művésztelepen élt, majd 1949-ig Jugoszláviában dolgozott. 1949-től végképp Magyarországon telepedett le. 1942 óta kiállitó művész; csoportos bemutatók mellett 1970-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, 1975-ben a Csók Galériában jelentkezett önálló tárlattal. - Monumentális és kisplasztikával foglalkozik; munkáit érzékeny szellemiség, az emberi test plasztikai értékeinek, sajátos ritmikájának sokrétű prezentálása jellemzi. Szereti az érdekes egyensulyi helyzeteket, a dinamikus beállitásokat. Eddig 11 köztéri szobra került felállitásra. Munkásságának értékes tartományát jelentik varrógéppel készült lendületes rajzai.

Veszely Jelena kiállítása Várpalotán

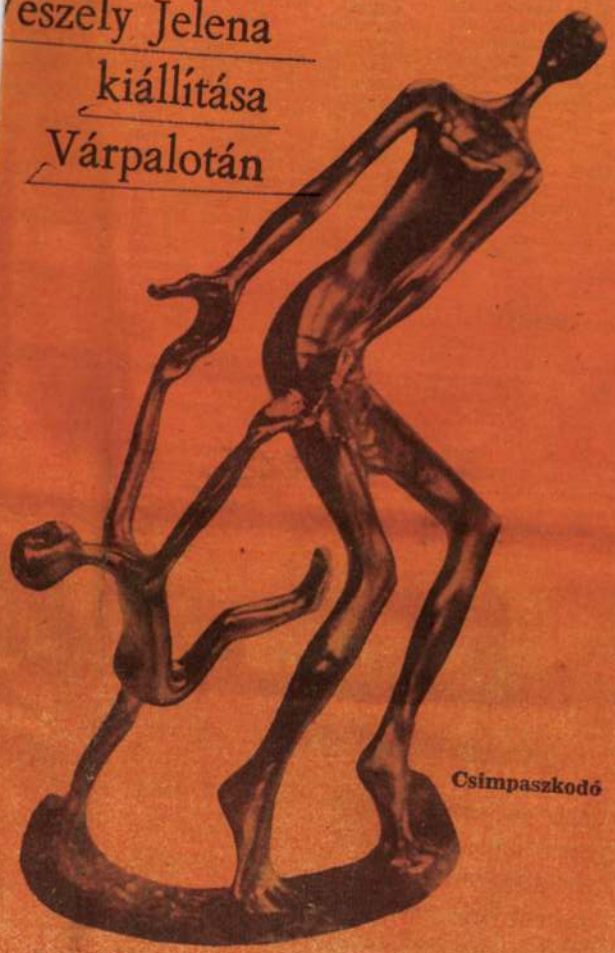

Csimpaszkodó

NAPC

Na

Megyénk legnagyobb példányszámú napilapja

A Naplóban megjelent hirdetések gyorsak, eredményesek!

A lakosság és a vásárlóközönség tájékoztatását szolgáló hirdetéseket veszünk fel:

Veszprém megyei Lapkiadó Vállalat
8201 Veszprém, Szabadság tér 15.
Hirdetésfelvétel. Telefon: 13-250, -51, -52, 12-339
Veszprém, Vöröshadsereg tér 4. Tel.: 12-566
Ajka, Szabadság tér 11.
Devecser, Bem u. 6.
Keszthely, Vöröshadsereg u. 3. Tel.: 12-212
Sümeg, Vároldal 6.
Tapolca, Lenin tér 10. Tel.: 101
Pápa, Jókai M. u. 8. Tel.: 11-474
Zirc, Vak B. u. 2.

Magyar Hirdető
Veszprém, Kossuth L. u. 6. Tel.: 12-092
Keszthely, Kossuth L. u. 12. Tel.: 12-573
Pápa, Fő tér 20. Tel.: 11-236

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 NOV 3

NAPLÓ (VESZPRÉM)
Veszely Jelena szobrászművésznő
1021

Ritmus és könnyedség

Játék

Anya gyermekév

Várpalotán a városi ifjúsági és úttörőházban látható Veszely Jelena szobrászművész kiállítása. A tehetséges művésznőnek 24 kisplasztikáját, közel 40 grafikáját állították ki.

A kiállítás katalógusában röviden így vall magáról és munkásságáról a szobrásznő: „A művészetben ritka az újszerűség. Aki alkot évezredes emberi állapotokat, érzéseket, gondolatokat fogalmaz meg újra és újra. Sokszor töprengve, vajúdva, máskor pedig a körülmények kényszerében, de a véletlen ajándékaként. Abban a reményben bocsátom útjukra ezeket a munkákat, hogy vendégeim számára is megszerzik azt az örömöt, amelyet születésük közben nekem jelentettek".

(Borbás János képriportja)

más: Kuruc vitézek folyamadványai. Bp. 1955.)

Károlyi Sándor apahidai táborában kelt jelentéséből olvashatjuk róla — Mezőmadaras, 1708. júl. 27—28. — „az ráczság kin volna az Mezőségen, Nyuzó azonnal arra fordult és szemben találkozván harczot állottanak, ... az ráczságot szélyel verték ..."

Effajta töredékes közlések mellett sokkal inkább segítette *Veszely Jelenát* a szobor megalkotásánál — a művész vallomása szerint —: II. Rákóczi Ferenc fejedelem Emlékirataink és a Vallomásoknak az olvasása, Ady kuruc versei és nem utolsósorban a kuruckori dallamok hallgatása. Végülis így tudta megteremteni a szoborban *szuggesztív tömör* kifejezését, *tartalmi sűrítését* a témakörhöz gapcsolódó érzelmi-indulati hozzáállásának. Az arányos oszlopon nyugvó mellszobor *impozánsan tölti ki a teret*, miközben a *karakteres* arc nyers ritmusai *mozgalmasságukkal* vonják magukra a néző tekintetét.

Veszely Jelena monumentális - és kisplasztikával foglalkozik. 1975-ben a Csók Galériában volt önálló kiállítása. 1950-ben telepedett le Magyarországon, azelőtt Nagybányán élt. 1941-ben kapott diplomát a zágrábi akadémián *Ivan Mestrovič* tanítványaként. Eddig *12 köztéri* alkotását állították fel (*Erkel*-portré 1954, *Figurális relief* Mezőgazdasági Múzeum 1955, *Lépegető* 1962, Budapest XV. ker., *Guggoló lány*, *Kuglizó* bronz Ózd stb.). *Vásárosnaményban* 1975-ben avatták *Anya gyermekével* c. szobrát.

Érzékeny szellemiség, az emberi test plasztikai értékeinek, ritmikájának sokrétű megfogalmazása jellemzi. Kedveli a különös egyensúlyi helyzeteket, a dinamikus beállításokat.

A két új szobor a várkastély főbejáratánál fogadja a látogatókat, felületükön még harsány ritmust játszik a napfény, de idő múltán a nemes patina majd hozzászelíditi „őket" a szoborpark többi lakójához.

Muraközi Ágota

Veszely Jelena: Nyuzó Mihály

bolcs-Szatmár megyében ez az első köztéri szobra.

Nyuzó Mihályról a ráczfejértői (újfehértói) jobbágyszármazású kuruc ezereskapitányról is keveset szól a krónika, külleméről semmit nem tudunk, legfeljebb elképzelésünk lehet a típusáról: vitéz katona volt, aki a bort, asszonyokat igen kedvelte. Előbb *Orlay Miklós* törökországi hadának, majd *Pekry Lőrinc* ezredének vicekapitánya, 1706-ban már lovasezereskapitány, ami vitézségének feltétlen bizonysága: 1707-ben a fejedelem megnemesítette. (Esze Ta-

„civilbe

Reggel fél nyolcra beszél
lálkozót, mert minden
mai is —, végtelenül z
napon Vámosgyörkre indul,
helyen találkozik a KISZ-ese
kor késő este ér vissza Pestr
elő kell venni a tankönyveket
időszak van, s a műszaki eg
neki sem adják könnyen a
még azt is tudom, hogy ezek
szervezetben: az MHSZ-ben,
Béketanácsban, a KISZ Közp
gában végez társadalmi mu
egy hónap alatt vendégeskede
kefesztiválján, a párizsi rep
állításon, meg az Interkozm
zottsági ülésén Szófiában, —
tesen megértem, miért kellet
szor, négyszer is újra időt eg
szélgetéshez.

Természetes mozdulatokkal ül le a kerti székre, érdeklődik a szabolcsiak iránt és várja a kérdéseket. Banálisnak tűnik, mégis ezzel kezdem: milyen az űrhajós élete civilben?

— Nehéz. Nem panaszként mondom, de sokkal fárasztóbb, mint a szkafanderben. Talán éppen a „civil" élet sokrétűsége miatt. Mert az embernek a nap minden órájában minden beszélgetés során rendkívül koncentráltan kell figyelni, hiszen azt is pontosan visszakérdezhetik — és nem egyszer vissza is kérdezik — amit fél éve mondtam. De azért senki ne gondolja, hogy emiatt a rossz közérzetűek táborába tartozom. Igaz azok közé sem, akik szeretnek a fényben tündökölni. Azt sem mondhatom, nem esik jól, hogy a legkülönbözőbb emberekkel találkozhatok, beszélgetek. Alkati kérdés, hogy szeretem az embereket, jól érzem magam közöttük. Akkor is, ha az utcán sétálok, akkor is, ha élménybeszámolón vagyok és akkor is, ha — mint legutóbb Berlinben űrhajós társaimmal, vagy Szófiában — régóta ismert, s általam nagyra becsült szakemberekkel hozott össze a sors.

Világűr, világhír. *Farkas Bertalan* a Szabolcs megyei Gyulaházától, a kisvárdai gimnáziumtól, a nyíregyházi repülőklubtól jutott el Bajkonurig.

A főhadnagy pilótaként, űrhajósjelöltként, de barátként és emberként is kitűnőre vizsgázott. Megbirkózott a Kozmoszban is a rábízott feladattal. Ám ami ettől jóval nehezebb, azzal a kozmikus népszerűséggel is, amellyel a repülés után a Szovjetunióban, majd hazájában, és szűkebb szülőföldjén, Szabolcs-Szatmárban várta.

Három év telt el a sikeres visszatérés óta, s azóta, hogy Farkas Bertalan egycsapásra alezredes lett, megkapta a legmagasabb magyar és szovjet kitüntetéseket. Mintha tegnap lett volna: a szülőháza, a szülőmegye lakói nagy izgalommal, tiszta megbecsüléssel és örömmel fogadta asztronauta fiát. Berci — ahogy mindenki gyorsan elnevezte —, akkor a nyíregyházi állomáson ezt mondta: „Összeszorul a szívem a meleg fogadtatást látva, érezve. Éppúgy izgulok most, mint a start előtt. Tudom, az idő igen rövid,

idén is számí
sökkel való
beszámolnak
segítséget is k
rabban" felsz
dig pozitív a
Harminchá
barátjával, M
egy számukra
hez nem kötö
állítanak össz
tatók és tanár
kilenc éves és
témában az er
Hogyan él
gyar, aki tíz
egyedül járha
vezetőkkel, ál
hatott és szor
milliók ünnep
hogy fényes a
lanságban. A
felnevet. „Ah
ember, nem
is hallottam
kaptam villát
ez meg az ege
Erre mit mon
csinálja, az n
nem is lehetn
nekem se adı
nekem is szük
nincs is hián
kapcsolatban
nék: mennyi
kem tulajdon
Négyszobás
szélén. Szeren
— mert hozz
bához, amely
dolgozhat az
iratán.
„Azért is j
minden kült
hetőség és
könyv! Több
sett, hogy az
lag ő jelente
egyeztem. Vo
első közlés j
az én megy
hiszem, terr

Sz. Veszely Jelena

— **Az Sz. Veszely Jelena szobrász és Szilvássy Péter festő** művészházaspár közös kiállítása szerdán megnyílt a szobi Börzsöny Múzeumban. A kiállítás április 28-ig várja a látogatókat — hétfő kivételével — reggel 9-től délután 5 óráig.

Magyar Nemzet 1986. III. 6.

A VIGADÓ GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt

VESZELY JELENA

szobrászművész

VISSZAPILLANTÓ

című kiállításának megnyitására

2001. szeptember 27-én, csütörtökön 17 órára.
(1051. Budapest, V. Vigadó tér 2. Tel: 318-7070)

A kiállítást megnyitja:
WEHNER TIBOR
művészettörténész

Közreműködik:
COLLEGIUM MUSICUM együttes:
KAKUK BALÁZS viola da gamba
STADLER VILMOS blockflöte
SZILVÁSSY GYÖNGYVÉR csembaló,
vers:
SZILVÁSSY ANNAMÁRIA színművész

VIGADÓ GALÉRIA

Megtekinthető:
2001. október 14-ig,
hétfő kivételével, naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Belváros-Lipótváros V. ker. Önkormányzat Kulturális Bizottsága
Veszprém Megye Kulturájáért Közalapítvány
Nemzeti Kulturális Alap
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága

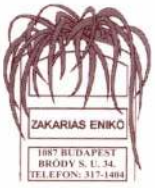

MT Reklámiroda: 436-9119

VESZELI LAJOS, FESTŐMŰVÉSZ

A Balaton közelében él és alkot. Szombathelyen végzett a főiskolán, rajz szakon. Majd Budapesten szerzett Esztétika szakdiplomát. Egy kiállításának katalógusában olvashatjuk róla: Festményei vallomások a táj látható és rejtett szépségeiről. A végtelenbe vesző horizonton gyengéden felsejlő figura, életünk, sorsunk, emberi utunk összegezése. Filozofikus értelmezésként világítanak bennünk. A Tó ezer árnyalatában elfutó távlatai pedig végtelenbe röpítik gondolatainkat.

LAJOS VESZELI, KUNSTMALER

Er lebt und arbeitet am Plattensee. Die Hochschule hat er in Szombathely besucht, Fachrichtung Zeichnen. Dann hat er in Budapeste edas Fachdiplom für Ästhetik erworben. Im Katalog einer seiner Ausstellungen steht folgendes: seine Gemäde sind Geständnisse über die sichtbaren und versteckten Schönheiten der Landschaft. Eine am ins Endlose übergehenden Horizont sanft auftauchende Figur, Zusammenfassung unseres Lebens, Schicksals, unserer menschlichen Laufbahn. Es leuchtet als philosophische Deutung in uns. Die tausend Farbtöne des Sees, die darin fortrennenden Fernsichten reissen unsere Gedanken ins Endlose.

MR. LAJOS VESZELI, PAINTER

He lives and works near Lake Balaton. He completed his studies in Szombathely of the School of Arts, followed by a Post-graduate course in Aesthetics in Budapest. The following description was given in an exhibition catalogue of him: his paintings represent a testimony of both, the visible and the hidden beauty of the landscape. A figure appears on the edge of endless horizon, representing the sum total of one's life, one's destiny and humanity. And these reflect one's inner feelings and philosophy on life. The thousand hues of the Lake's surface tend to send out inner thoughts towards infinity.

VESZELI LAJOS
festőművész, újságíró

Napló Szerk.: 8200 Veszprém
Szabadság tér 15. • Tel.: 80/27-444
Lakás: 8220 Balatonalmádi
Kisberényi u. 9/c. • Tel.: 80/38-235

Veszeli

MAGYAR IDŐK 2000 I 31

Tárlat a szünetben

Veszely Lajos festményei a Tolnay-szalonban

Sokasodó kisgalériánk sora a közelmúltban egy újabbal bővült: a a felújított Madách Színház egyik társalgójában, a Tolnay-szalonban rendszeresen kiállításokat rendeznek. A tárlatok egy hónapig tartanak nyitva, igaz, csak azok számára, akik jegyet váltottak valamelyik előadáshoz. Mégis hasznos a találkozás, amely alkalmat ad arra, hogy az est élményét megtetézzük másféle művészeti hatással.

Gyulai Líviusz után január 23-án nyílt meg itt *Veszely* Lajos kiállítása, amely ebben a hónapban társul a színházi programhoz. Ideges, érzékeny lelkű festő Veszely Lajos. Manuális készségét elsősorban az utóbbi években született munkáin lehet leméri. A most kiállított munkák között szerepelnek az utazások élménye nyomán készült tájképek, csendéletek és későbbi, mélyebb gondolati tartalmat kifejező festmények. Kisméretű tájképein napsütötte mediterrán vidékek, fehér házak, girbegurba utcák jelennek meg, a könnyed, élményekkel teli látványt széles ecsetkezelés, a vastagon felvitt festék izgalmas felülete gazdagítja.

A vegyes technikával készült nagy méretű vásznakon a festő másfajta hatásra épít. Témájuk mélyebb: irodalmi alkotások, bibliai történetek, áttételes élmények ihlették őket. A vékonyan, szinte lazúrosan felvitt vagy simán egymásba futtatott színek szolgáltatják az alapot, amelyeket izgalmas felületek váltanak fel. Ebbe rajzolja vagy karcolja bele a figura részleteit vagy magát a figurát a festő. Az ideges vonalak drámaiságát a színek fokozzák, s mint akinek még ennyi sem elég, laza szövésű zsákmatériát tapaszt rá ruhaként. A szétroncsolódó textilfelület gyűrődései vagy szétnyúló szálai megint új hatást, élményt adnak az eddigiekhez, s az egymásra rakódó hatások végül drámai képet eredményeznek. Másutt talán túlzottnak érezhetnénk a hatások ilyetén halmozását, de ez színház. Itt a drapéria, a hatásos gesztusok, a túlzás is elfogadható.

(f. j.)

Görögcs János: Egyetlen napon múlott, hogy nem a Vasas futballistája lettem

VAJDA JÓZSEF FELVÉTELE

– Abbahagytam volna korábban is, ám hiába kértem, Újpesten nem tudtak edzői állást adni. Mi akkoriban belügyi alkalmazottak voltunk, így az elnök felajánlotta, elhelyeztet a XIII. kerületi rendőrkapitányságon. Én viszont igazán csak a futballhoz értek, s egy Svédországban élő barátom unszolására felkerestem egy stockholmi orvost. Az injekciók hatására úgy éreztem, használható a lábam, s mert jött a Tatabánya megkeresése, elszerződtem a Bányászhoz. Ma már tudom, ez hiba volt. A térdem minden reménykedésem ellenére sem igen bírta a terhelést. Mivel [illegible] megrokkanni

erre a feladatra vágytam; amikor jött egy újabb kuvaiti megkeresés, bementem a sporthivatal akkori elnökéhez, *Buda* Istvánhoz, s kértem a segítségét, hadd menjek ki újra. Végleg 1985-ben tértem haza, s ekkor lettem a Dózsa vezetőedzője. A 13 600 forintos béremmel én voltam az élvonal legrosszabbul fizetett szakvezetője, a legszerényebben kereső kollégák is hozzávetőleg 50 ezer forintot vihettek haza.

– *Sosem vetődött fel önben, hogy kövesse Puskás, Kocsis, Czibor példáját?*

– Az 1960-as olimpia után Olaszországban túráztunk, s [illegible]

megfelelő erőben, emiatt sorra sérültek meg a játékosok. A bajnokságban az első öt fordulóban mindössze egy döntetlenre futotta, ezért felajánlottam a lemondásomat. Az elnök, *Hólya* István ezt nem fogadta el, de jöttek az újabb kudarcok, s akkor már nem volt visszaút – 1988. november 1-je óta nyugdíjas vagyok, igaz, 1991-ben egy évet még eltöltöttem Iránban.

– *S mit tenne, ha most hirtelen valamelyik élvonalbeli klub képviselői mégiscsak csöngetnének önnél?*

– Az én koromban már igencsak meg kell gondolni, mire vállalkozik az ember. Főként, hogy manapság a közönség időnként egészen szélsőségesen reagál egy-egy vereségre, pedig a kudarc éppúgy része a futballnak, mint a siker. Jobban vonzana valamilyen vezetői poszt, ámbár különösebben ez sem hiányzik. Van két gyönyörű unokám; a fiúnak már több labdát vettem, de [illegible] a futball így

1988. Veszprém, Megyei Őszi Tárlat
Budapest, Magyar Sajtó Háza
1989. Balatonszepezd, Balaton Tárlat
Szombathely, Művelődési és Sport Palota
1991. Balatonfüred, Balaton Galéria
Balatonalmádi, Balaton Tárlat
Veszprém, Vár Galéria
1992. Veszprém, Veszprémi tárlat
Budapest, Tiszti Klub
1993. Kézdivásárhely, Városi Múzeum

Saját és illusztrált könyvek:

Trianon (Szerk.:Bujdosó Bálint), Ohio, USA,
Magyarok Vasárnapja, 1989.
Veszeli Lajos: Katalógus, Balatonalmádi város,
1992. 26. p.

Közgyűjteményekben található munkái:

1988. Veszprém, Laczkó Dezső Múzeum, Levegőt, grafika
1992. Budapest, Magyar Honvédelmi Minisztérium, Reggel, olaj, vászon
1994. Szent István Alapítvány, Télfogság, olaj, vászon
Almádi, Zeneiskola, Zene, panno

Díj:

1989. Veszprém megye érdemérem arany fokozat

Tagság:

1979. Magyar Újságírók Országos Szövetsége
1990. Veszprémi Művész Céh

Irodalom:

Salamon Nándor: Katalógus-előszó, 1992.
Kerényi László: Katalógus-előszó, 1992.
Bencsik Gábor: Katalógus-előszó, 1992.
Szamos Rudolf: Katalógus-előszó, 1992.
Albrecht Sándor: Katalógus-előszó, 1992.
Moldova Ágnes: Riport, MTV, Napraforgó, 1991.
Moldova Ágnes-Vida Sándor: Festőiskola (12 rész),
MTV 2., 1992.
Szegváry Katalin szerk., Stúdió, MTV 2. 1992.
Érdy Sándor: Riport, Stúdió, MTV 2, 1993.

VESZELI LAJOS

Szárnyjáték
olaj, farost 25 x 45 cm, 1993.

Game of wings
oil on hardboard, 25 x 45 cm, 1993

Veszeli Lajos festő

Veszprém Hűvén Cél, 1994

VESZELI LAJOS

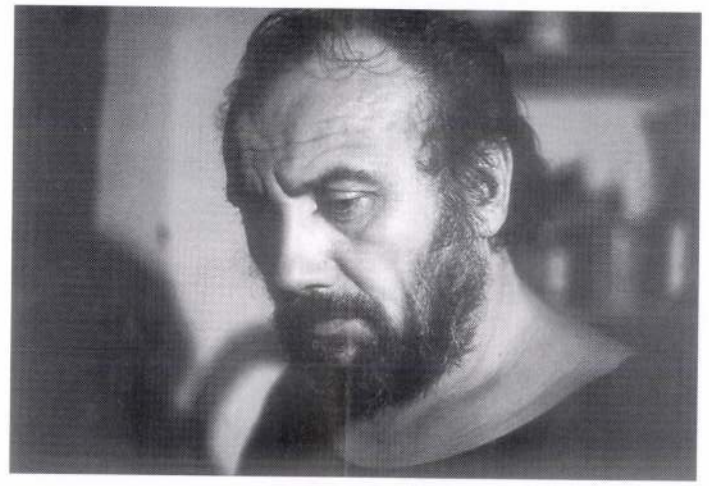

Lajos Veszeli, painter
8220 Balatonalmádi, Kisberényi utca 9/c.
Telephone: +36 88 388-235

Born in Kisuny, 1945. Graduated from the Faculty of Drawing at the Teacher Training College in Szombathely, then he acquired a special diploma in aesthetics in Budapest. He considers János Horváth his master.

Veszeli Lajos, festő
8220 Balatonalmádi, Kisberényi utca 9/b
T: 88-388 235

1945-ben született Kisunyon. A szombathelyi Tanárképző Főiskola rajz szakán végzett, majd Budapesten szerzett esztétika szakdiplomát. Horváth Jánost tartja mesterének.

Egyéni kiállításai:

1983. Budapest, Magyar Sajtó Háza
1990. Veszprém, Dési Hubert Galéria
1992. Tihany, Magyar Nemzeti Bank üdülő
Balatonkenese, Honvéd üdülő
Bécs, Collegium Hungaricum
1993. Balatonalmádi, Önkormányzat
Skutari, Városi Galéria
Veszprém, Petőfi színház
1994. Tel Aviv, Rubint Galéria
Tamási, Városi Galéria

Fontosabb csoportos kiállításai:

1979. Szombathely, Művelődési és Sport Palota

A sín, 80x60 cm, olaj, akril, vászon
(József Attila évforduló, Tematikus kiállítás – Mestermű Galéria, Veszprém)

jelenlét

Az „öreg hölgy" hűséges hódolója

Veszeli Lajos festészetéről

Aki a Balaton és vidéke kortárs képzőművészetével kíván megismerkedni, aligha kerülheti el Veszeli Lajos festőművész balatonalmádi otthonát, műtermét. Egyike azoknak, aki jó ismerője a Balatonnak, s különösen a tóhoz kötődő képzőművészeknek, sőt irodalmároknak, zenészeknek is. Joggal mondják róla, hogy a Balaton polihisztora, vagy Péntek Imre költő megfogalmazása szerint „a Balaton-vidék Don Quijote-ja, akinek ugyan lova gyakorta összeroskad, de a rajta ülő vitéz csonka dárdáját szorongatva a csillagokba néz". Veszeli Lajos ugyanis olyan ember, aki alkotó tevékenysége közben közéleti feladatokat is vállal, és szinte szüntelen harcot vív „a homo dilettánsok" megfontolatlansággal hozott döntéseivel szemben. S ha már említem közéleti szerepvállalásait, nem feledhetem az organizátort sem, hisz megalapítója és vezetője az egykori balatoni nemzetközi művésztelepnek, a Napló Galériának, a Balatonalmádiban megrendezésre kerülő Balaton Tárlatnak. Mihály Gáborral létrehozza a Padlásgaléria, majd Új Balaton címmel művészeti folyóiratot indít és szerkeszt. 2002-ben megválasztják a Veszprém Megyei Művész Céh céhmesterének.

Veszeli Lajos a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola rajz szakán szerzett diplomát, majd esztétika kiegészítő szakot végzett Budapesten. Tizenkét éven át volt rajzolóművésze és képzőművészeti szerkesztője a Veszprémi Naplónak. 1992-től szabadfoglalkozású festőművész. Rendszeresen szerepel hazai tárlatokon. Számos külföldi városban állította ki műveit. Évente két hónapot tölt Görögországban a Peloponnészoszi-félsziget csücskén található Skoutariban alkotómunkával. Festett az észak-afrikai sivatagban, Walesben, Tel-Avivban, Kuvaitban... Mindenekelőtt 1979-től Balatonalmádiban és a környék falvaiban festi a Balatont. Alkotásainak többsége balatoni kép.

Veszeli Lajos pályájának kezdetén nagyapai emlékképek, családi vonatkozású történetek, vasi tájak ihlették grafikáit. Ezek közül megrázó élményként jelenik meg az I. világháború, majd az azt követő Trianon. Az utóbbit nagyapja portréja ihlette. Ceruzarajz sorozatot készített, mely Szidiropulosz Archimedes Trianon utóélete című kötetében illusztrációként is megjelent. A valóságot hűen tükröző grafikái helyet kaptak a hatvanadik születésnapja alkalmával rendezett balatonfüredi tárlatán, mely egyben eddigi festői pályájának összegzését is felmutatta.

Művészetpszichológiai értelemben az alkotásra hívatottak általában tudatosan és ritkábban kevésbé tudatosan végzik cselekedeteiket. Zsubrits Attila Művészi alkotófolyamat és megváltozott tudatállapot című tanulmányában arra hívja fel a figyelmet, hogy „a tudatosan kontrollált esemény jól elkülöníthető az álomtevékenységtől, a képzeleti működéstől vagy a különféle pszichoaktív szervek által előidézett élménytől... A meditáció során meghatározott technikák segítségével érhető el a tudatváltozás. Különböző gyakorlatok, rituálék valamint kognitív erőfeszítés vezethet el újszerű tapasztalatokhoz. (...) a művészek alkotás közben – az ihlet és a „múzsa csókja" igézetében – szintén az általános életélményüktől megkülönböztethető lelkiállapotba kerülnek. E változás szükséges ahhoz, hogy létrehozzák műveiket." Zsubrits lélektani megállapításai Veszeli Lajos alkotói időszakaira is érvényesek. Különösen azokra az alkotásaira, melyeket áthatja a spiritualitás, az ars sacra vagy a görög mitológia. Bibliai vonatkozású képei azt bizonyítják, hogy nem hátrált meg a természetfölötti, a misztérium előtt a racionalizmust éltető ideológia korszakában. A Balatonfűzfői Római Katolikus Templom felkérésére készített oltárképei Keresztelő Szent Jánost és a fatimei jelenést idézik. Bizonyára őrzője annak a folyamatnak, amit az egyház és a művészet viszonyának mozgalmas története felmutatott, s jól tudja, hogy évszázadokon át az egyház a művészet édesanyjának számított, vagyis a hittartalom adta a művészet motívumait és témáit.

Festészetének jellegzetes vonulatát alkotják a görög mitológiát idéző képei. Az égből a tüzet ellopó Prométheusz, aki az emberi haladás, az emberben lévő teremtő erő jelképe Veszeli képén zöld és kék színfoltok között mutatja fel alakját, kitárt karjai között a tűz lángcsóváival. A befogadót a drámai hatás ellenére a fényre figyelteti. Sugallata: az ember nem más, mint

Megkopott aranyhíd
120x96 cm, falemez, vegyestechnika

Hiteles képek

Interjú Bonyhádi Károly tervezőgrafikussal Fény elemek c kiállítása kapcsán

– Elsősorban alkalmazott grafikus vagyok, de ezzel párhuzamosan művelem a fotózást már kezdetektől fogva, s ez arra is jó, hogy a személyiségem más-más részeit élhetem meg e két alkotói attitűd gyakorlása során. Míg az alkamazott grafika és a tipográfia egy intellektuális kihívás, és elsősorban a szakmaiságot jelenti számomra, addig a fotózás (újabban a digitális képek készítése) inkább az önkifejezés eszköze. A képalkotás indítéka nálam főleg konceptuális eredetű, de az eredeti elképzelésem a megvalósítás során számos improvizatív elemmel bővül. Ezek az előre nem tervezhető változások gyakran olyan intenzívek, hogy az az érzésem, egy pont után a képek maguk „csinálják" önmagukat.

– Mit takarnak a kiállítás címében megfogalmazott fény „elemek"?

– A négy őselemet (tűz, víz, föld, levegő) a középkorban kalligrafikus jelekkel ábrázolták. Ezek a jelek geometrikus, stilizált megjelenítésükben rokonok a mai kor vizuális attribútumaival: a piktogramok, emblémák, logók képi világával. Digitális képeimen az elemek jelei (vagy talán logói?), a néhol kompozíciójukban geometrikus jelként működő emberi testek, és az elemek jelentését megidéző érzelmi töltés jelenik meg. A látvány megjelenítéséhez ecsetként a fényt használom (fény-képezés). A valóság három dimenziója a képek fehér szegélyén belüli (néha azon átszakadó) két dimenzióvá, a lendület vonalakká, a túlcsorduló fények foltokká, a jelek neon elemekké: fényelemekké válnak.

Ez a kiállítás 2003-ban debütált. Ha ma állítanám össze, már másképp csinálnám: túl „szépek" lettek a képek.

– Mitől váltak „túl széppé"?

– Abból adódóan, hogy a szituáció, s maga az aktábrázolás is egyfajta esztétikai kívánalomrendszeren belül működik. A látvány, a képi világ is azt diktálta, hogy az esztétikum felől közelítsek. Szépek voltak a modellek, szépek voltak a fények, és az ember időnként „elgyengül" és hagyja, hogy a képek is azok maradjanak.

– A digitális eszközök – nem technikai, hanem művészi értelemben – adnak-e valamiféle pluszt?

– Két okból is. Maga a médium más, szemantikai értelemben más. A digitális kép objektivitása, hitelessége az analóg fotográfiához képest kérdéses, mivel más a valósághoz való viszonya. Amit a fotótól elvárunk, hogy objektív dokumentum legyen, itt eleve nem létezik. Maga a képalkotási folyamat is virtuális, hisz fizikailag nincs is kép. A monitoron megjelenő kép is csak egyfajta illúzió, ami fizikálisan csak a nyomtatásban ölt testet. A másik ok az, hogy a számítógép technikai értelemben ad egyfajta szabadságot, ugyanakkor önkorlátozásra is késztet. Csak olyan beavatkozást hajtok végre számítógéppel, amit fotótechnikával amúgy is meg lehet csinálni.

– Ez is egyfajta hitelesítés…

– Így van. A digitális felvételi technikával, számítógép használatával elsősorban a fotóműtermem eszközparkját bővítem.

De ha már hitelesítésről esik szó, ilyennel az analóg fotográfiában is találkozhattunk a fotópapír közepén vékony fekete kerettel szegélyezett képek esetében. A keret itt több puszta dekorativitásnál; dokumentum. Ha a nagyítógép fém lamelláit a film perforációjától a negatív kép széle felé toljuk, egy vékony fénycsík képződik, ami előhívás után egy fekete keretet hoz létre a papírképen, ezzel igazolva, hogy az exponált teljes képméret – a képkivágás megváltoztatása nélkül került a fényképre.

– De miért e bizonyítási kényszer?

– A hetvenes évek vizuális kísérletező műhelyeiben a fotográfiának kiemelt szerep jutott. Egyfelől próbálta felfedezni a maga mediális sajátosságait, másrészt a térben és időben megvalósuló képzőművészeti alkotások, cselekvések megragadását és rögzítését szolgálta. Mindkét esetben meghatározó a fotó és a valóság viszonya. A fénykép ábrázolta valóság hitelessége alapvető elvárás, márpedig a fotográfia ekkor már technikailag számos ponton lehetőséget adott beavatkozásra a kép létrehozásának folyamatában. A fénykép objektivitása meginogni látszott. A fekete keret kísérlet arra, hogy visszaterelje a fotót eredeti mediális eszköztárának irányába.

– Talán Eco mondta, hogy ha Michelangelónak a mai kor technikája állt volna rendelkezésére, s elkészített volna sok száz Piéta-t, ma egész másként értékelnénk őt…

– Ennek a veszélye feltétlen megvan. Magam is gyakran riadtan veszem észre, hogy ez a fajta technika egyszerűen ontja a „jó" képeket. Ettől kezdve azonban kérdéses, hogy ma is az-e a jó kép, amit tegnap még annak gondolunk.

– Konceptuálisnak nevezte a kiállítás anyagát. Körvonalazódik-e már egy új koncepció?

– Ennek a kiállításnak néhány képe kijelölt számomra egy teljesen új koncepciót. Most ezen dolgozom. Ezek a munkák reményeim szerint a jövő évben láthatóak lesznek Budapesten. Ez az új téma – bevallom – pillanatnyilag jobban is foglalkoztat, mint a most látható kiállítás anyaga. *Nemes Attila*

Erotikum, esztétikum, egzotikum

Katona Miklós fotóművész győri kiállításáról

jelenlét

1.

A festészet évezredes távlatban az emberiség ábrázoló, önkifejező eszmékkel kapcsolatot kereső művészeti ága. A fotográfia a 19. századtól tölt be hasonló funkciókat. A fotográfia káprázatos pályát futott be. Alig több mint másfél százados történelme során, olyan fejlődésen ment keresztül – mind felfogásban, mind technikában –, hogy a nagy múltú művészeti ágak egyenrangú társa lett. Mindehhez hamar társult a mozgókép, amely aztán igazán átalakította a 20. század gondolkodását, immár folytatódva a jelen századunkban. A rohamosan átalakuló civilizációs életforma a filmben, majd napjainkban már a videóban és a digitális képrögzítésben találta meg legadekvátabb kifejezési formáját.

A festészet és a fotográfia viszonya először mintha úgy alakult volna, hogy – épp a fényképezés pontos, egzakt, valóságrögzítő ábrázolási lehetőségei miatt – a festészetben visszaszorultak a realista áramlatok és nagyobb teret kapott a fantázia, a képzelet, megtaláltatott az elvont képi nyelvezet, el lehetett szakadni a látott, közvetlenül tapasztalt valóságtól. Aztán a fotóművészet autonomitásával itt is megtörtént az elszakadás a látványtól, s e művészeti ágak kölcsönösen hatnak egymásra. A fotográfia e lehetőségei alapvetően befolyásolták a 20. század festészetét, átnyúlva századunkba (még képzőművészeti felfogást is elneveztek róla a „fotónaturalizmus" terminus technicus révén), s a fotográfia eszköztára is beemelődött a képzőművészetbe, igen elterjedtek a fotóhasználat és -alkalmazás különböző módjai, de a fényképet is folytonosan alakították, folytonosan megújították „festészeti beavatkozások".

Mindezt azért fontos ilyen módon levezetni, mert Katona Miklós fotóművész egész életében, életművében, művészi gyakorlatában és most Győrben bemutatott kiállítási anyagában is több, az előző gondolatmenetben felvillantott jelenséghez szervesül művészi munkásságával. Ritkán mondható el kortárs művészről, hogy életművében egyaránt fontos a fotó és a mozgókép. Esetében azonban ez az igazság, bár más-más funkcióval. S ritkán mondható el alkotóról, hogy egyaránt fontos számára a valóság sajátos fotográfiai rögzítése és a saját maga által alkotott festői látomások fotográfiai megjelenítése. Mindamellett az is ritka, hogy valaki olyan széles tematikában érezze otthon magát, miként azt az ő életművében érezzük.

A most ismét kiállító – és szinte ünnepélyes alkalomból Győrbe visszatérő (erről majd később) – alkotó hosszú éveken át elismert filmoperatőr (aki épp Győrben és környékén forgatott mintegy négyezer [!] riportot, filmetűdöt) és fotóművész. Mint a mozgókép művésze is, rendkívül érzékenységgel rendelkezik a mozgás, az egyes fázisok áttűnéseinek, az egyes jelenségek folyamatos mozgása ábrázolásához, a fontos pillanatok megragadásához.

Mint fotográfus pedig érdeklődéssel fordul a szinte teljes világ jelenségei felé, foglalkoztatja őt a női test szépsége, utazási élményeit művészi riportfotókban meséli el, folyamatosan készít táj- és természetfotókat, otthonosan mozog a reklám, az alkalmazott fotográfia területén. Jelképesnek is tekinthetjük egész művészetére, hogy sok alkalommal egyszerre és egy időben volt kezében filmes kamera és lógott nyakában fényképezőgép, melyeket váltakozva használt az éppen látott jelenség megörökítéséhez. Katona fotói is – valószínűleg ezért – mindig rejtenek magukban valamiféle belső mozgást, dinamikát.

Így van ez sajátos akt fotóin, mely műfajnak egyértelműen egyik legkiválóbb hazai művelője, akinek azonban a nemzetközi megmérettetésben is vannak jelentős sikerei. Így volt ez a világhírű Penthouse folyóirat pályázatán. Katonának kivételes érzéke van a szép női test felfedezéséhez, meglátásához, de ehhez párosul a környezet mindig nagyon eredeti megválasztása, a fények varázslatos érzékeltetése és a fotótechnika csúcsminőségű alkalmazása. Készít aktot műteremben és természetben. Az előbbi esetében minden esztétikai értéket maga a test sugároz – természetesen a fényalkalmazás kivételességével –, az utóbbi esetben pedig harmóniát teremt fával, vízzel, natúrával és az egész mű válik műtárggyá. A csúcsfények és surlófények egyidejű vagy épp változatos alkalmazása fokozza élményünket. S Katona Miklós a szó szoros értelmében szépen egyensúlyoz az erotika, az érzékiség határterületein, s képes távol tartani magát az érzelgősségtől.

Az emelkedett szépség és esztétikum mintegy ellentéte, az e kiállításnak is fontos képanyaga, az indiai fotográfiák sora. A képek a nehéz körülmények ellenére, melyben keletkeztek, kivételes pillanatokat ragadnak meg, szintén rendkívüli igényességgel, olyan portrékkal, melyekben sorsok, történelmek, mélységek és ősiségek egyaránt megjelenítődnek. S itt vannak portréi: ismert személyiségekről, művészekről, közéleti emberekről (Kondor Katalin, Szegvári Károly, Kabos László, Tóvári Tóth István), melyek a fotográfus nagy empátiakészségéről is tanúskodnak, arról, hogy milyen mély kapcsolatot tudott teremteni alanyával, túl azon, hogy egyedülálló technikai igénnyel készültek e munkái is.

Kiállítása felvillantja reklám- és alkalmazott fotográfusi munkásságát is. A könyvborítóra kerülő portré, a naptárba kerülő aktfotó, a csapágy vagy a cipő kiemelése bizonyítja, hogy e külön szakterületet képező ágazathoz is milyen érzékenysége van. S reméljük, hamarosan kézbe vehetjük azt a könyvet, mely a művész aktfotóiból lesz összeállítva (Miskolczi Miklós bevezetőjével), s melynek költői címe ez lesz: Rebegő szélben látlak...

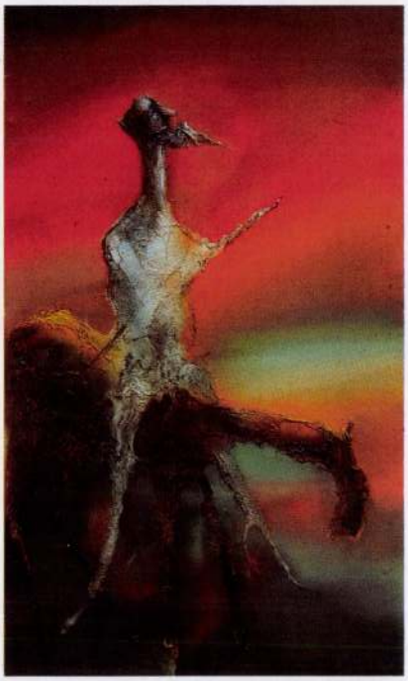

A lovag,
140x70 olaj, akril, vászon, 2001

Jégbe zárva
110x92 olaj, akril, vászon, 2004

örökös fáklya, léte az örökös küzdés. Az olimposzi istenek párharca című fatáblára festett képén megmerevedett „keretekből" kilépő isteneket láttat. Káosz és szürkeség, aranyló színekkel bedeszkázott ablakok és szín és formatöredékek mozgalmas együtthatásában feloldódó isteneinek lépteivel sejtelmes világot varázsol. Azt az érzetet kelti, mintha a héroszok, vagyis a félistenek világa folytatódna korunkra vetítve, bizonyos társadalmi szinteken.

Döbbenetes triptichont alkotott Arisztotelész és Platon szirtakija című groteszk festményén. Aranyló háttérrel, frivol táncléptekkel ábrázolja a két jelentős filozófust. A kép színeiből és alakjainak mozgásából emlékeinkbe idézhető zene humort és fricskát mutat egyszerre, utalva korunkról alkotott nézeteink harcára.

Veszeli eme festményein is kitűnően alkalmazza a színeket, melyek gondolatiságának felerősítését segítik, összhangban a mitológiára való hivatkozásaival. Konstantina Kantizelieri írja „Zeusz" és a „Szamotrakéi Nike" triptichonjairól, hogy nála „a mitológia egyfajta szimbolikus kódexként működik, ősi gondolatok és víziók válnak képpé, mint például a szabadság, a hit és az igazság. Veszeli műveiben a figurák állandóan szárnyakkal jelennek meg, szárnyakkal, melyek a fantázia és az álom világába emelnek. Talán egy olyan helyről van szó, ahol a lélek egyensúlya helyreáll. Egyféle katarzis, amellyel valamennyi ókori civilizáció foglalkozott, ám az anyagivá vált nyugati civilizáció elfedte ezt, amiért most súlyos árat kell fizetnie..."

A görög mitológiát képeibe építő festő az „idő múlását" saját élményei, tapasztalatai alapján faggatja. Kék, barna, sárga és lila szín- és formatöredékeket felvonultató vásznain, táblaképein életről alkotott meditációit sugallják hasadozó kövei, vízi örvényei. Az élmények hátterét a szüntelen változó Balaton vidéke szolgáltatja. Lelkiségében a jó és a rossz harca éled a természet csodálata közben. A télben és szelekben töredező fák, nádak, s mindazok a pusztításokat idéző emlékek, melyek a Balatont, az ott élő embereket érték, korántsem mentesek tőle. Magára is vonatkoztatva festi meg Cervantes Saavedra elmés Don Quijote-ját. A társadalmi visszásságokat és az emberi gyengeségeket gúnyoló és ostorozó irodalmi mű, nem csupán gondolatai kifejezését szolgáló kifejezési eszköz, hanem életére utaló tény, s tisztaság iránti igényének megjelenítése. Az ő lovagjának szárnya „elszállt", csupán egeket kémlelő arca töretlen. Girhes lova már-már ég és föld között baktat, ám a Nap épp most száll föl a Balaton egére. Vászonra vitt színeivel mintha azt hangsúlyozná, hogy érdemes élni az emberbe plántált humánum erejében rejlő hitért, az igazért, melyre előbb-utóbb fény derül.

Veszeli idő képei nem az állandóságról szólnak, ahogy a Balatont idézők sem.

A Jégbe zárva, Balatoni turolás, Látomás, a Horizont... s a többi festményei a szüntelen változó, Zákonyi Ferenc (a tó kiváló krónikása, történésze) metafórája szerint az „öreg hölgy" szerelméért íródnak. Veszeli, aki szinte naponta találkozik a mólokon horgászókkal, különböző munkálatokat végző szorgos emberekkel, akiknek az élete egybefonódott a tó mindennapjaival. Ő rájuk gondolt, amikor megfestette Megkopott aranyhíd című alkotását. Komor, barna és kék színei a mellőzöttek világáról árulkodnak. A móló értelmezése szerint az a híd, mely elveszti „aranyát", vagyis az embert. Párába szökő és földre hajló nádak ringnak a szélben. Ember sehol. Különben csend van és délután. A balatoni világ óriás vázlatának homokba süppedt lábnyomában is hever a csend, a ki tudja meddig tartó csend. ***Büki Attila***

Veszeli Lajos fontosabb kiállításai 2000-től

Budapest, Madách Színház, Tolnay Szalon, 2000
Budapest, Terézvárosi Galéria, 2000
Siófok, Kálmán Imre Múzeum, 2001
Balatonfüred, Art-East Galéria, 2001
Athén, G. Koridis Galéria, 2001
Fürstenfeld, Városi Galéria, 2003
Balatonfüred, Kisfaludy Galéria, 2006

Kollektív kiállítások

Genova, Palazo Ducale, 2003
Budapest, Nádor Galéria, 2004
Budapest, Újpest Galéria, 2005
Kecskemét, Cifra Palota, 2006-08-13

Az erők küzdelme II.
80x35 cm, olaj, akril, vászon

Kis Ikarusz
40x34 cm, fatábla, olaj, akril

6

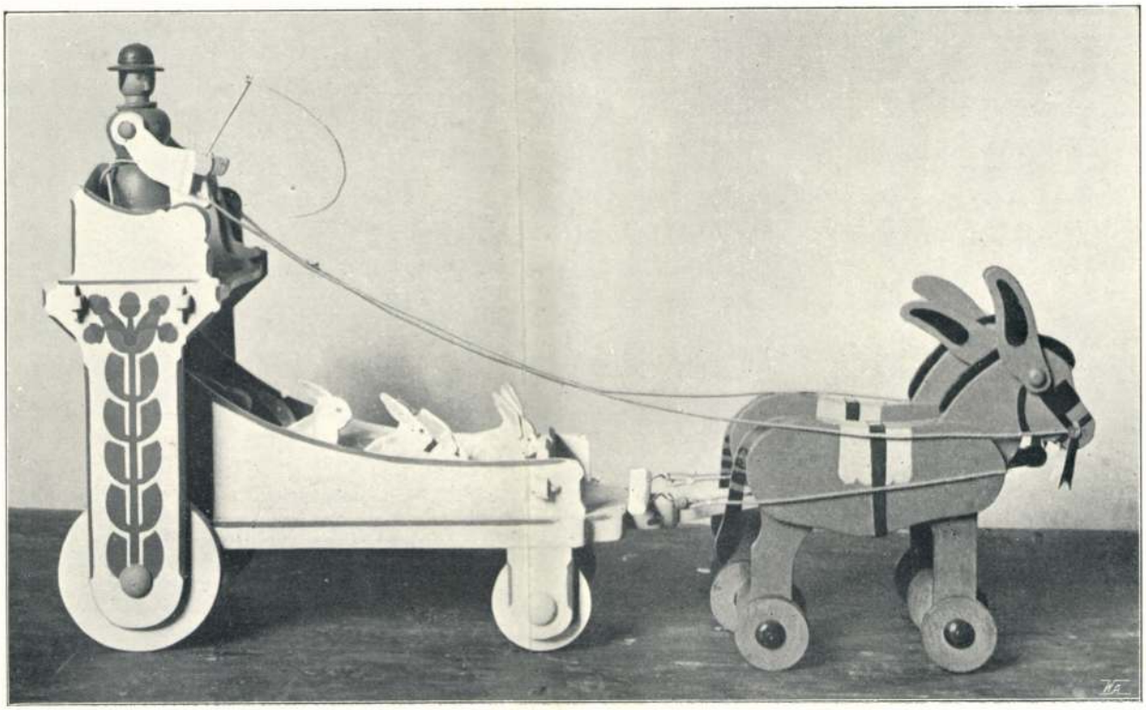

7

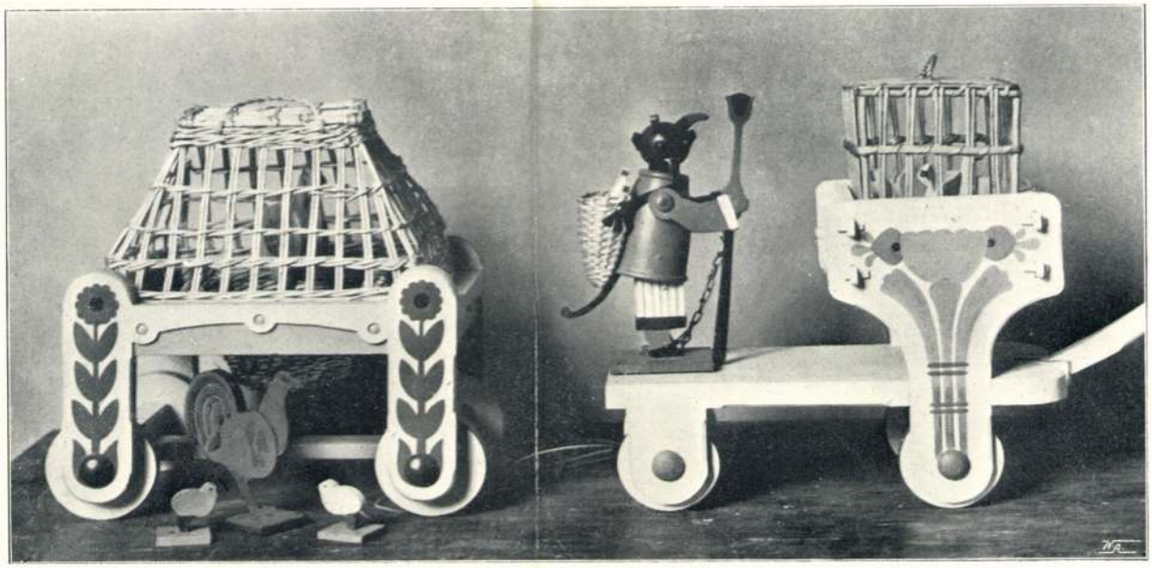

6., 7. GYERMEK-JÁTÉKSZEREK.

TERVEZTE VESZELY VILMOS.
KÉSZÜLTEK A HEGYBÁNYA-SZELAKNAI ÁLL.
GYERMEK-JÁTÉKSZER-KÉSZÍTŐ TANMŰHELYBEN.

Magyar Iparművészet
1906. 1. szám

4

4. BARSONY PÁRNÁK ÉGETETT DÍSZÍTÉSSEL. RAUSCHER LUIZÁTÓL.

5

5. POHÁRSZÉK. TERVEZTE TÁLOS GYULA. KÉSZÍTETTE TÁLOS PÁL.

217.

217. GYERMEKSZOBA.
VESZELY VILMOS TERVE UTÁN.

KÉSZÜLT A KOLOZSVÁRI
ÁLLAMI FA- ÉS FÉMIPARI SZAKISKOLÁBAN.

MILÁNÓI KIÁLLÍTÁS.

Magyar Iparművészet
1906.

218.

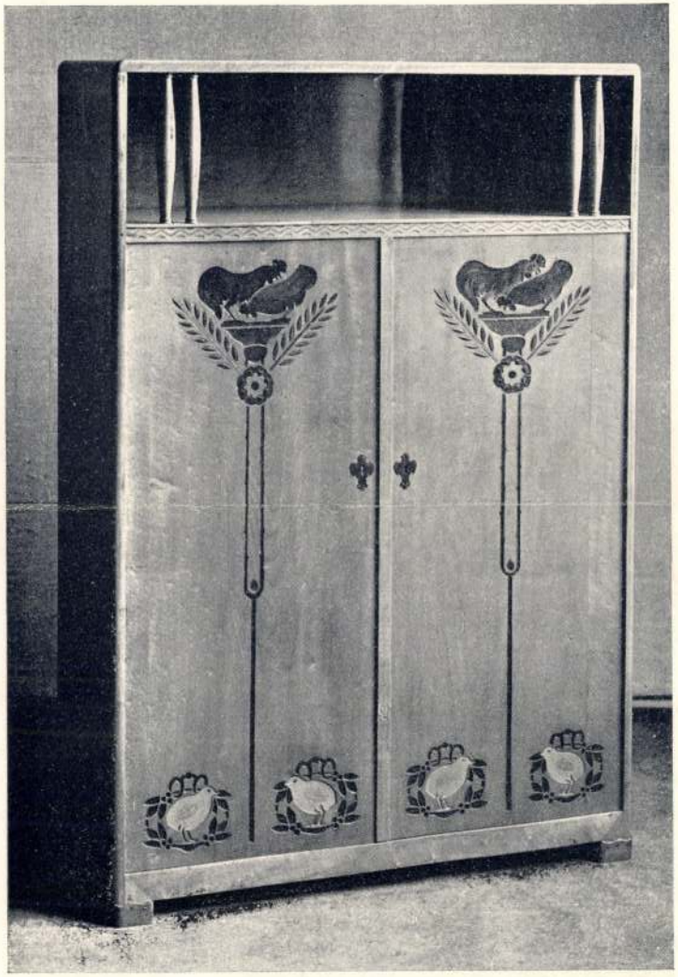

219.

218., 219. SZEKRÉNYEK
VESZELY VILMOS GYERMEKSZOBÁJÁBÓL.

KÉSZÜLT A KOLOZSVÁRI
ÁLL. IPARI SZAKISKOLÁBAN.

MILÁNÓI KIÁLLÍTÁS.

Veszely Vilmos
kézi Veszely alatt
is.

VÉSZI (WEISZ) GYULA litográfus (1887–?)

1907-ben fejezte be tanulmányait. Főleg térképeket készített.

Magya r könyvmüvészeti törekvések a századfordulón

MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz, közös kiadványa Bp. 1975.

VÉSZI *Margit*, festő, grafikus és író, Budapest 1885 ápr. 27. Itt és Párizsban tanult, azután Olasz- és Németországban volt tanulmányúton. Karikatúráival, plakátjaival és arcképeivel gyakran szerepelt párizsi, berlini és londoni tárlatokon. 1909. a Művészházban, 1910. a Könyves Kálmán szalónjában volt kollektív kiállítása. Néhány rajza a Szépművészeti Múzeum graf. gyüjteményében.

E. G II 589 l

uccinea, Helicea,
tina, Placostylus,
Megaspira Balea
Cylindrella, Auri-
. Planorbis, Lim-
lostoma, Ampulla-
oa, Rissoina, Trun-
a, Melania, Mela-
. Natica, Amaura,
ephinula, Scissurel-
nella, Bankivia, La-
larium, Rissella, Li-
vicella, Nerita, Jan-
Scalaria, Buccinum
is, Cassidaria, Onis-
nea, Harpa, Colum-
rex, Ranella, Triton
nella u. Fasciolaria,
, Strombea, Conea,
ellaria, Oliva, Ancil-
Marginella, Erato,
Sigareta, Haliotis,
n, Avicula, Mallea-
, Lithophaga, Tri-
Chama, Anodonta,
Cardita, Crassatel-
ax, Tellinidae, Vene-
en, Pholadea. Bezug
r aufgegebener Fort-
tern in jeder Art.

des 18. Jahrh.

Dieses Werk, das gleichsam eine Geschichte unseres Volkes in treuen Nachbildungen vorhandener alter Originale ist, hat sich, wie die drei nöthig gewordenen Ausgaben beweisen, bereits einen grossen Freundeskreis erworben und sollte in keiner Bibliothek eines Künstlers, Geschichts- oder Alterthumsfreundes fehlen.

Zeitschrift für Kulturgeschichte.

Bilder und Züge aus dem Leben des deutschen Volkes.

Herausgegeben von Dr. Johannes Müller und Johannes Falke.

Jahrg. 1856—1859.

Preis pro Jahrg. gr. 8. geh. M. 16

Diese von Culturhistorikern und Freunden der Geschichte unseres deutschen Volkes immer noch vielfach begehrte Zeitschrift ist nur noch in wenigen completen Exemplaren vorhanden.

Ein Prachtwerk von Bedeutung ist:

Die Geschichte des Seefahrer Ritter Martin Behaim

mit Urkunden, seinem Bildnisse der getreuen Nachbildung seines Globus etc.

Von **Dr. Ghillany.**

Mit einer grösseren Einleitung über die ältesten Karten des neuen Continents und den Namen Amerika

von ALEX. v. HUMBOLDT.

Royal 4. geb. 30 Mark.

Mit diesem Werke, das durch die Arbeit v. Humboldt's noch besonderen Werth erhält, ist alles über M. Behaim vorhandene historische Material erschöpft.

FALUSI LAK
VÉSZI MARGIT ALGRAFIÁJA

Művészet 1912. 94. l.

Vészi Margit

Ha néha megesett, hogy a szóharcok hevében igazságtalan vádakkal illették, szelíd, jóindulatú és elnéző mosolylyal, férfias nyugalommal válaszolt mindig úgy, mintha a legudvariasabb kérdést intézték volna hozzá. S haragtartó senkivel szemben sem volt. Nem egy példa volt rá, hogy azt, aki megbántotta, csak olyan jó szívvel segítette, mint a legbuzgóbb hívét.

Volt idő, amikor legmagasabbra csapkodtak egymásra a lelkiismeretlenül felizgatott és könnyen fellobbanó művészi szenvedélyek, akkor szinte gondviselésszerű volt az, hogy Benkő Kálmán kormányozta az Országos Képzőművészeti Társulat hajóját. Elfogulatlanul haladt el a pártoskodás árja fölött s a Társulatot, a magyar művészetnek ezt a viharedzett erőgyűjtőjét, sértetlenül óvta meg a jövő nemzedék számára.

Kiváló szónoki tehetsége, meleg és megnyerő hanghordozása, egyenes, meggyőző érvelése nem tévesztette el hatását. De ő nem parádézott vele. Csak akkor vett részt a vitában, ha a Társulat érdeke megkövetelte. Őrt állott mindig, hogy hevenyészett ötletek, lármásan sürgetett fantasztikus reformeszmék széjjel ne robbantsák a Társulat kipróbált kereteit. Az újításokat késleltette addig, míg a nézetek ki nem forrtak és meg nem értek. A kellő formába aztán az ő

bizottságok helyébe az egyesületi művészek által választott festészeti, szobrászati és építészeti szakbizottságok léptek. Az igazgatóság ezentúl nem öt, hanem hat tagból áll s ezek közül három csak művészek által választott művész lehet.

Ezt a javaslatot a Társulatnak 1899 április 23-án tartott közgyűlése elfogadta. A terjedelmes indokolás is Benkő Kálmán mesteri tollából eredt. Érdekes kútfőt szolgáltat az művészeti viszonyaink fejlődésének megértéséhez. Mert Benkőnek gondos mérlegeléssel szövegezett javaslata a Társulat keretében a művészeknek teljes autonomiát biztosít; minden művészeti érdekű kérdésben s különösen a kiállítások rendezésében a kizáróan művészekből álló Egyesület választottjai teljesen függetlenül járhatnak el, anélkül, hogy a Társulatnak szerves kapcsolata az egész magyar társadalommal változást szenvedett volna.

A Képzőművészek Egyesületének belevonása a Társulat feladatainak körébe Benkő Kálmán indokolása szerint „az esetben fogja hazai művészetünknek, mint elsőrangú kulturális célunknak érdekeit szolgálni, ha művészeinknek önállósított működéseit a testületi szervezkedésök útján magok között, saját erejökből kifejlesztett egészséges közszellem fogja irányítani.

Vészi Margit

923. Öregasszony. 34×44
80.—

A Gyűjtő. 1914. 3–4. f.

XVIII. aukció

U. o. 1914. 5–6. f.

XIX. aukció

XXI. aukció. U. 1915. 6. f.

418. VÉSZI MARGIT: Oreg asz-
szony 44×34 100

A befolyó vételár a tulajdonos rendelkezése értelmében a háboruban megvakult katonák intézete részére fordittatik.

Vészi Margit

XXII. aukció
A Gyüjtő 1915. 140.1.

2216. VÉSZI MARGIT: Max Reinhardt, tusrajz, karrikatura . . 30
2217. —: Camilla Eibenschütz, tusrajz, karrikatura 30

Waszvad (Komárom)

Kápolna

249

Vészi Margit

gyűjt. kiáll. a
Könyves Kálmánban

1911/4

Könyvtáramban

855.

765. 757. 909.

254. Adriaen va

Sz. Delftben 1589-ben. † Haagá

Mi mindent tesz az emb

Egy hátrafordult szép férf
vetette, azért, mert nejének lánczr
ismerősei gúnyolják. Szemközt, a
párkányán papagály ül, a mosol
nő nevet a jelenet fölött. Az ab
ezt teszi, ki bal karján kakast
a holmik kihullanak. Jobbról, a h
és egy férfi bámészkodik, a kik

egy előkelő h
gúnyolódókra.
egy fiatal nő
kétsoros felirat
maeck me al
táblácska feks
zésével.

Fa, méretei 34 : 53 cm. — Lelt.
május 16-iki 15204 sz. leirat alapján 1
től 600 K-án. — Elszámoltatott 1882

Kifüggesztésére vonatkozó ad

a) Az Orsz. Képtárban. 1888:

Wat maeck me al om gelt! — 18

de Venne: Mi mindent tesz az emb

III : 8

Vékel
1882

Vészi Margit

Berlini levél.
Művészet 1914 67–
69. l.

Veszi Margit

l.

Ujv. Mts L

948. l.

Veszprédi oltár

1742

l.

Arch. Ért. 1917

99. l.

egészen önálló építés. Alapja a bambuszház, amilyent még ma is építenek Dél-Khinában. Az épület váza vastag, erős bambusz-rudakból van, a falak sárral tapasztott, vagy egészen egyszerű nádfonásból, a tető rizsszalmából vagy bambuszból, de leggyakrabban cserépből. Kötésre nem csapokat, hanem erős hánccsot vagy elhasított bambusz-vesszőt használnak. A városi házak legnagyobb része azonban fából vagy téglából van. Jellemző, hogy soha átlós gerendakötést nem alkalmaznak. Az előkelők házainak több udvara van, a tető mindig színes cseréppel fedett. A pekingi császári palota teteje például aranysárga majolika. Az épületek lábazata, különösen az olyan vidéken, ahol árvizektől kell félni, terméskőből épül. Az épületek szerkezeti elemei mindig a bambusz-építés utánzásából származnak. Az emlékkapuk a khinaiak legszebb építményei. A sírhelyekre való bejáratok elé, továbbá erényes özvegyek emlékére és sok más célra nagy kapukat szoktak a khinaiak építeni. Az északi vidékeken fából is építenek ilyesmit. Szép példa erre Pekingben a Cung-li-jamönn kapuja. A kapun rendesen három nyílás van; a középső nagyobb, a két oldalsó kisebb. Hasonlóan készülnek a kőkapuk is. Legszebb példája a mukdeni császársírok fehérmárvány főkapuja. Különös építmények a khinai hidak. Teljesen a fahidak mintájára készítenek kőgerendából is hidat. Merész ivekkel épülnek a boltozatos hidak. A templomok a legmonumentálisabb khinai építmények. Az alkalmazott díszítések legnagyobb részt geometriaiak és mind a bambuszfonásokból erednek. 1904. évi december 31-én folytatta Cholnoky tanulságos előadását a khinai művészet többi ágáról. A khinai művészet legjobban kifejlett ága az építészet után a festészet, amely már ősi idők óta nagy pártfogásban részesült úgy a császár, mint a tehetősek részéről. A khinai festés a mienktől főleg abban különbözik, hogy nem igyekezik a természetet csalódásig hűen visszaadni, nem törődik a perspektiva, az anatomia szabályaival, hanem csak vázlatosan magyarázza a természetet. Csak épen annyit rajzol, amennyi a gondolat kifejezésére okvetetlenül szükséges és a fontos jellemvonásokat túlozza. Ezért a khinai művészet módszere és iránya a mi karrikatura-rajzolásunkkal áll egy nivón. A színezéssel való árnyékolás is ismeretlen, általában a megvilágítás sohasem szerepel mint az ábrázolás módszere. — A khinai szobrászatra nézve is ugyanezek állanak. — A khinai iparművészet néhány ága tanítómester volt Európában. Ezeknek ornamentikáját a korábban már kifejtett tulajdonságok jellemzik: a stilizálás teljes hiánya s a pillanatfényképek szokatlan vonalainak és helyzeteinek idegenszerű alkalmazása, amelyből a mi szecessziónk merítette a legtöbb elemét. — Az idegen befolyások közül igen érdekes a klasszikus művészet, a buddhizmus révén az indiai művészet és végül a jezsuiták útján a renesszansz-művészet befolyása. Az előadással sok képet és himzést mutatott be az előadó. *Cs.*

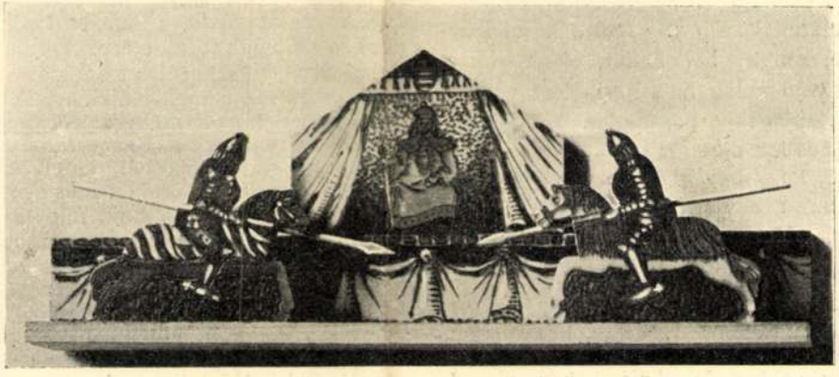

LOVASTORNA.

GYERMEKJÁTÉK VESZELY VILMOSTÓL.

KÜLÖNFÉLÉK.

BŰNÖS REKLÁM. A magyar Iparművészeti Társulat kiállításai szemmel láthatóan mutatják a nagy haladást, amelyet különösen bútor-, illetőleg lakásberendezési iparunk az utolsó évtizedben elért s az e kiállításokról szóló ismertetések egyhangulag elismerik, hogy tervező művészeink és iparosaink e téren ma már a legkényesebb izlésnek meg tudnak felelni. De nemcsak itthon, hanem külföldön, a párisi, torinói s legutóbb a st.-louisi kiállításon is a legilletékesebb bírálók a legmagasabb kitüntetésekkel honorálták iparművészetünk ez ágának magas szinvonalát. Joggal várható tehát, hogy hazánkban, mindenütt, ahol erre alkalom kinálkozik, kizárólagosan a magyar tudást és munkát vegyék igénybe, de joggal várhatjuk a hazai sajtó minden organumától is, hogy a soká mellőzött magyar iparművészet térfoglalását segítse elő. Sajnálattal kell azonban tapasztalnunk, hogy egyes lapok e hazafias kötelességről megfeledkezve, külföldi cégeknek tolakodó módon iparkodnak reklámot csinálni. Teszi pedig ezt — különösen kirivó módon — a Park-Klub és a főnemesség lapja, a Szalon Ujság, amely karácsonyi számában az Iparművészeti Társulat kiállításával nehány sorral végez, de egy bécsi bútorcégről émelygősen magasztaló több hasábos cikket közöl, s ezzel a hazai iparművészetnek beláthatlan kárt okoz. Bizony jó volna, ha a Park-Klub vezetősége, lapjának e hazafiatlan kedvtelésének jövőben elejét venné. Elvégre feltehető, hogy egy olyan előkelő testületnek, mint a Park-Klubnak lapja, nem szorul arra, hogy bécsi cégek reklámpénzeiből élősködjék.

HORTI PÁL AMERIKÁBAN. A napilapok írták, hogy Horti Pál a st.-louisi kiállítás bezárása után továbbra is Amerikában marad, ahol fényes szerződtetési ajánlatot kapott egy nagy iparművészetí vállalat vezetésére. Horti egyelőre egy esztendőre vállalta el a megbizatást s e végből a fővárostól, mint tanár, egy évi szabadságot kért, amit meg is kapott.

Ez a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak, mert mi, teljesen hiteles forrásból, úgy értesültünk, hogy Horti tanulmányainak tökéletesbítése végett egy évig Amerikában óhajt maradni és onnan Kínába, Japánba és Keletindiába megy, hogy iparművészeti ismereteit ez országokban is öregbítse. Ez egyelőre azonban csak terv. Vajjon megvalósíthatja-e, az bizonyos körülményektől függ. Annyi bizonyos, hogy két év múlva itthon lesz, hogy meggyarapodott művészi tudását hazája javára értékesítse.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MUZEUM ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSAI. Mult év december hó 17-én, szombaton tartotta *Cholnoky* Jenő egyetemi magántanár „A khinaiak művészetéről“ első előadását. Ez volt az ismeretterjesztő előadások során a második. Előadása világosan tanusította, mily élesen figyelte meg Cholnoky a látott dolgokat. Nem száraz adathalmazokkal hozakodott elő, hanem élvezetesen fűszerezte változatos epizódokkal, érdekes eseményekkel, amilyenekben bőven volt része másfél évig tartó khinai utazása alatt. Előadása úgy hatott, mintha jó ismerőseinek beszélné el tapasztalatait és épen ez a közvetlenség okozta, hogy maradandóbb nyomokat hagyott hallgatóiban, mint valami mélyen járó felolvasás. Útja legnagyobb részét gyalog tette meg és így igazán volt alkalma látni, tapasztalni. Előadásának rövid foglalatja ez: A khinai művészet megértése végett rövid pillantást kell vetnünk a khinaiak történetére. A khinaiak Belső-Ázsia pusztáiról, az öntözött területekről jöttek a mai Khina területére. A magukkal hozott művészetről legjobb tanuságot tesznek a Sang-vázák, régi bronzok, Kr. e. 1500-ból, amelyeket a lősz alúl ásnak ki. Ezeken még egészen más ornamenteket találunk, mint a mai khinai műtárgyakon. A legjellemzőbbek az úgynevezett kacskaringók, amelyekről Almásy mutatta ki nagy jelentőségüket. A khinai nép aztán meghódította a már akkor sűrűn lakott, meglehetősen kultivált Jang-ce-kiang völgyet s az ott lakó népnek kulturáját teljesen átvette. Különösen feltünik ez az architekturában, amely a mienktől lényegesen eltérő,

Magyar Iparművészet
1905. 67. (H. Amerikában)

alakjában befejezettségre igényt nem tarthat. De méltányolni akarta a tervezőnek eredetiségre való törekvését, önálló fölfogását, helyes stílus-érzékét és a pályaművön érvényesülő nyugodt színharmóniát.

Pályázat bőrtárcákra és bőrszékekre. Több bőriparos kérésére a M. Iparművészeti Társ. bőrtárcák és bőrszékek terveire szűkebb pályázatot hirdet, melyen csak az orsz. mintarajztanoda és rajztanárképző, valamint az orsz. Iparművészeti iskola jelenlegi és volt növendékei vehetnek részt. A pályázat részletes föltételei a nevezett intézet igazgatóságainál és a társulat titkári hivatalában tudhatók meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Ráth-könyvtár ünnepélyes megnyitása. Szily Kálmán akadémiai főkönyvtáros elkészült a Ráth György-féle könyvtár rendezésével s melyet az akadémiai nagygyülés keretében március 22-én ünnepélyesen nyitottak meg az akadémiai tagok jelenlétében. Az ünnepélyes megnyitáskor egyúttal leleplezték a könyvtár nagy olvasótermének falába illesztett márvány-emléktáblát, melynek szövege a következő: „Ráth György emlékezetére, ki nagyértékű régi magyar könyvtárát a Magyar Tudományos Akadémiának ajándékozta". A Teleki grófok emléktábláját, amely a könyvtár zárófalában volt elhelyezve, ahol az olvasóközönség nem is vehetett róla tudomást, szintén az olvasóterembe helyezték át, szemben a Ráth György-féle emléktáblával.

Házi ipari bazárt nyitott a m. kereskedelmi részvénytársaság a Váci-körút 34. sz. a. levő palotájában. A bazárnak bejárata az épület vadászutcai oldalán van. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Ráth György örökös emléksirja. A székes-főváros tanácsa méltó módon rótta le kegyeletét a M. Iparművészeti Társulat néhai elnöke, Ráth György irányában, amennyiben a családnak Ráth György holtteste részére örökös emléksírt ajánlott föl a kerepesi-uti temetőben. A tanácsnak ezt a fölajánlását Halmos János polgármester a következő szép megokolással kísérte:

„Ráth György özvegye az Andrássy-uton levő házát, az összes berendezésével együtt közcélra engedte át. Igy a főváros a másfél millió korona értékű s műkincsekkel rendkivül gazdagon fölszerelt ingatlannak átengedésével egy gyöyönrű s páratlan berendezésű műintézettel lett gazdagabb, amely műintézet egyik legszebb és legnevezetesebb múzeuma lesz a székesfővárosnak. Különben is Ráth György egész élete a közművelődés és a művészetszolgálatában telt el, amely működésével hervadhatatlan érdemeket szerzett, páratlan tevékenységet fejtve ki a művészetek és a kultura emelése körül, mint az Iparművészeti Társulatnak hosszú időn át elnöke s számos közművelődési intézet tagja. Művészi lelkéről, kiváló finom érzékéről tesz tanuságot különösen a közcélokra átengedett ingatlan is". Kiemeli végül a polgármester, hogy az elhunyt érdemei s az özvegy eme nagylelkű ténye előtt a székesfővárosnak is ki kell fejeznie elismerését és háláját, annyival is inkább, mert ez a műintézet a főváros érdekeit is szolgálja.

Az asztalosipar fejlesztésének érdekében. A kereskedelmi minister a műasztalos-ipar fejlesztése céljából az ujpesti állami faipari szakiskolában mester-tanfolyamot rendez. Fölvételért bármely magyar asztalosmester vagy segéd folyamodhatik. A tanfolyam április hónap közepén, husvét után kezdődik és nyolc hétig tart. Ezalatt alapos kiképzésben részesülnek a műhely- és szakrajzban, továbbá az ipari könyvvitel és levelezésben. Műipari tárgyak készítésével kapcsolatban különös gondot fordítanak szépérzékük és ízlésük fejlesztésére, valamint megismerkednek az asztalos-munka legmodernebb és legújabb vivmányaival is. A résztvevők tehetségük szerint 24 koronáig terjedhető állami ösztöndijban részesülnek. A kérvények az intézet igazgatóságához (Állami faipari szakiskola, Ujpest, Árpád-út 131.) mielőbb beküldendők. Jelentkezni levélben is lehet.

Magyar divat, magyar ipar. Az Országos Iparpártoló Szövetség előkészitő bizottsága elhatározta, hogy az országban levő összes iparpártoló egyesületekhez és bizottságokhoz, központokhoz és fiókokhoz felhivást intéz, melyben egységes mozgalom megindítását kéri a magyar viselet és ez által a magyar ipar fölkarolása

ha tanulmányainak a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács előtt igazolt eredménye őt érdemessé teszi rá.

A sajátkezűleg írt folyamodványok a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézve a Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanácsánál (V., Bátori-utca 12. sz., a vallás- és közoktatásügyi miniszterium művészeti osztályába) 1906. április 30-ig nyujtandók be. A mutatványművek pedig ugyanazon határidőig a Szépművészeti Múzeum titkári hivatalába (Aréna-út 41., földsz.) szállítandók. A beküldött művek hátsó oldalára cédula ragasztandó a következő fölirattal: „A Magyar Országos Képzőművészeti Tanácshoz. Pályázat a gróf Andrássy Dénes és neje: Franciska grófnő-féle ösztöndíjra." E cédulára a pályázó neve és lakása is szembetünő módon feltüntetendő.

A mutatványműveknek sem be-, sem visszaszállításáról az Orsz. Tanács nem gondoskodik és bérmentetlenül érkező szállítmányokat át nem vesz.

Elkésve érkezett folyamodások a pályázatból feltétlenül ki vannak zárva.

Budapesten, 1906. március hó.

A MAGYAR ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉSZETI TANÁCS.

Pályázat levelezőlapra. A milanói nemzetközi műkiállitás bizottsága nemzetközi pályázatot hirdet: egy a Simplon-alagút megnyitására és a milanói kiállitásra vonatkozó tárgyú levelezőlapra. A legjobb munka jutalma 3000 líra; az utána következő három legjobb munka 1000, 500 és 500 lirával jutalmat nyer.

Az Éremkedvelők Egyesületének pályázata. Az Éremkedvelők Egyesülete nyilvános pályázatot hirdet az 1907. évben tagilletmény gyanánt kiosztandó érem vagy plakettre.

A pályázaton csakis magyar állampolgár vehet részt.

Az érem vagy plakett tárgyát a művész szabadon választhatja; tervezhet egy- vagy kétoldalút, akár verés, akár öntés útján előállithatót.

A bemutatott minta nagysága 25—30 cm. legyen; megjelölendő a kivitel mérete és kivánatos, hogy ily nagyságú fényképet is mellékeljen a művész.

Pályadíj: 1. A kivitellel való megbizás. 2. Ha a pályabiróság a kivitelre alkalmas művet nem talál, úgy a viszonylag legjobbat 150 koronával jutalmazza. Első esetben a 150 korona, mint második kerül kiosztásra, ha a pályabiróság erre érdemes művet talál.

Határidő: 1906. november 1., déli 1 óra. Az egyesület pályabirósága a pályaművek felett 1906. nov. 15-ig dönt.

Pályázni lehet névvel vagy jeligés levéllel.

A pályázaton már sokszorosított művek nem vehetnek részt.

A díjazott pályamunkákat az egyesület jogosult művészeti és szaklapokban közzétenni.

A pályaművek az Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeumban (Budapest, IX., Üllői-út 33—37.) Csányi Károly múzeumi őrnek nyujtandók be, aki a pályázat első díját képező kivitellel való megbizás feltételeiről szivesen ad felvilágositást.

Eldőlt pályázatok. Az „Irgalomháza" bélyegére és Magyarország műemlékei c. műnek bekötési táblájára kiirt pályázatok biráló bizottsága (elnök báró Forster Gyula, tagok Kriesch Aladár, dr. K. Lippich Elek, Nádler Róbert, Rauscher Lajos és Telcs Ede) f. évi január hó 27-én döntött a beérkezett pályaművek felett. Mindkét pályázaton 29—29 pályamű vett részt. A pályabiróság ezúttal, a rendes szokástól eltérően, döntését indokolta s ez indokolást a pályaművekkel együtt több napon át közszemlére tette. A pályabiróság indokolása a következőképpen szól:

Az „IRGALOMHÁZA" bélyegére kiirt pályázat 29 pályaműve közül Földes (Feld) Imre legértelmesebben oldotta meg a feladatul kitűzött eszmét s ezért a biráló bizottság a 400 koronás pályadijat egyhangulag ennek szavazta meg. Kompoziciója befejezett és egységes. Hátránya, hogy nem tartotta kellően szem előtt a grafikai ábrázolás stilusának követelményeit, inkább képszerű hatása van.

Kivitele készitőjének nagy rajzbeli tudásáról és gondosságáról tanuskodik ugyan, de aprólékos és édeskés.

Nagy Sándor pályaművét megvételre ajánlja a bizottság, mert elismerésre méltónak tartja rajzának stilusát, valamint a kompozicióban kifejezett eszmét. Megjelenésében azonban zavaros a figurális és ornamentális részeknek egymáshoz való kedvezőtlen aránya miatt.

A „MAGYARORSZÁG MŰEMLÉKEI" cimű mű bekötési táblájára kiirt pályázat 29 pályaműve közül Helbing Ferenc oldotta meg legmegfelelőbben a kitűzött feladatot. A könyvtábla fölirása és annak ornamentális részei között megvan a kellő összhang, az elrendezés izléses. Ezért a 300 koronás I. dijat egyhangúan ennek a pályaműnek szavazta a bizottság. A 150 koronás II. pályadijat Veszely Vilmos pályaművének itélte oda a bizottság, noha tudatában van annak, hogy a pályamű jelen

Magyar Iparművészet 1906. 79. l.

8. VESZELY VILMOS: KAZETTA DOMBORÍTOTT RÉZBŐL. KÉSZÍTETTE: MLINEK ADOLF.

8.

BOÎTE EN CUIVRE REPOUSSÉ.

5. MIRKOVSZKY GÉZÁNÉ, SZALAI MARGIT:
GÉPHIMZÉSSEL DÍSZÍTETT
TERÍTŐ, TARSOLY ÉS PÁRNA.

5.

COUVERTURE,
COUSSIN ET SAC ORNÉS
DE BRODERIES.

6. KALMÁR MARGIT ÉS GERMÁNY MARGIT:
TARSOLYOK GÉPHIMZÉSŰ DÍSZÍTÉSSEL.

6.

SACS DE TRAVAIL ORNÉS
DE BRODERIES À LA MÉCANIQUE.

97

97. A MAGYARORSZÁG MŰEMLÉKEI C. MŰ BEKÖTÉSI TABLÁJÁNAK PÁLYÁZATA.

II. 200 KORONÁS DÍJJAL JUTALMAZOTT MŰ. TERVEZTE VESZELY VILMOS.

Magy. Iparművészet 1906. 87. l.

98

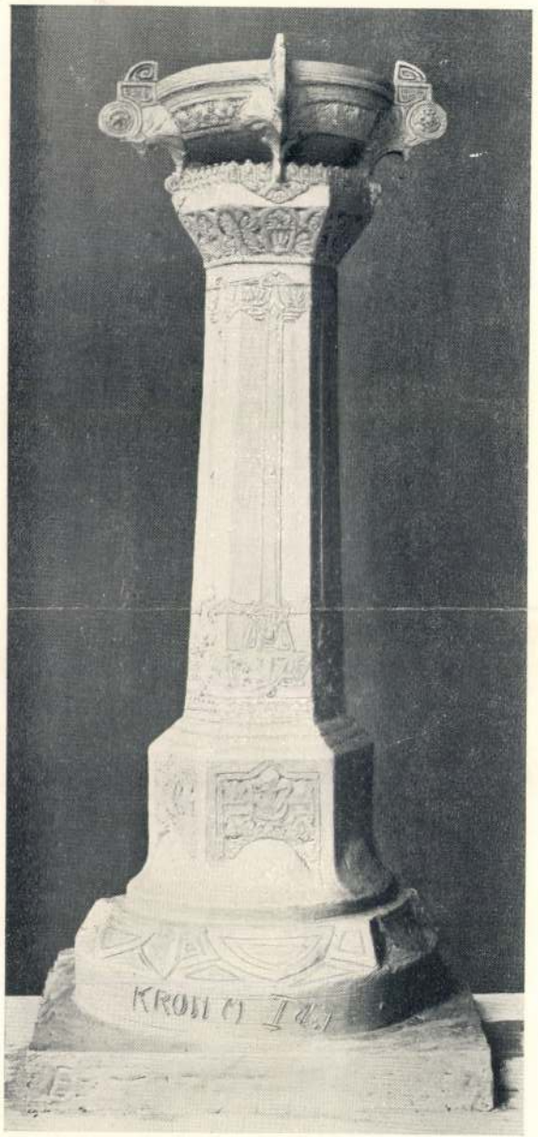

98. I. DÍJ : KRÓN MIHÁLY MŰVE.
TANÁR MÁTRAI LAJOS GY.

99

99. RUFF ANDRÁS MŰVE.

100

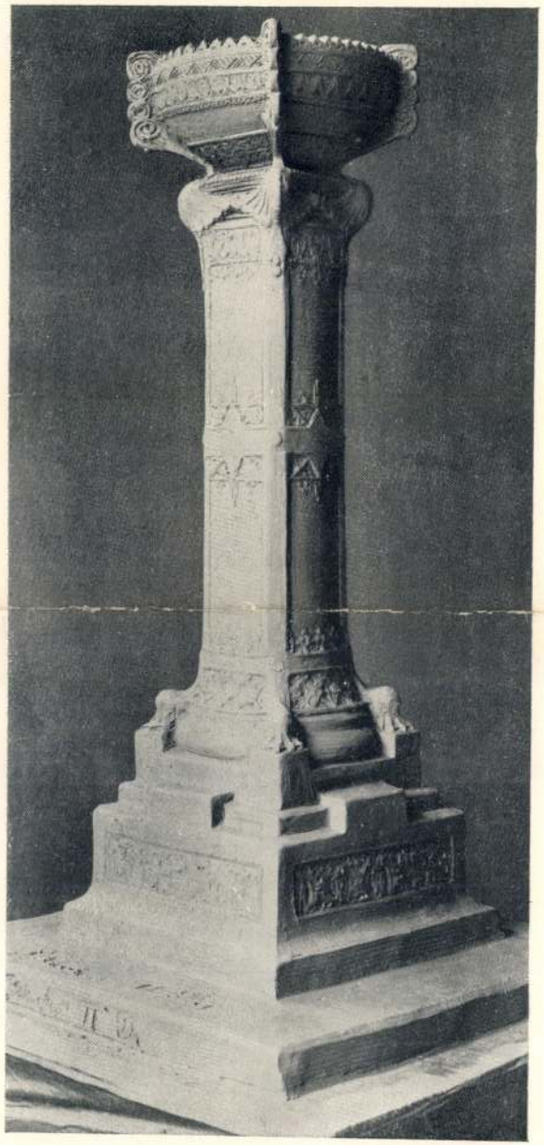

100. II. DÍJ : PFLIGLER JÁNOS MŰVE.

Vészi Éva, építész

/ " "

–: Mesterisholák

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

37

83/5

2 1

3 4

Vészi Éva (Kereskedelmi Építő- és Szolgáltató Vállalat)
Vezető építész:
Vadász György

1947-ben született Budapesten. 1973-ban végzett a BME Építészmérnöki Karán, diplomadíj I. fokozattal. Az Iparművészeti Főiskola kétéves továbbképző tagozatán posztgraduális képzésben vett részt. Az egyetem elvégzése után háromhónapos önköltséges építészeti tanulmányúton volt Angliában. Hathónapos angliai munkameghívása a Wimpey cégnél az itthoni kérvényezés első lépcsőfokán megbukott. 1974-ben a BVTV-nél kezdett dolgozni Vadász Györgynél és Perczel Annánál. Több hazai pályázaton vett részt egyedül és másokkal együtt változó sikerrel. Hat hónapig volt a Vígszínház szcenikusa, majd később 3 önálló díszletet tervezett, a miskolci és békéscsabai színházaknak. Jelenleg egy lakberendezési üzletet vezet, próbálkozik hazai viszonyok között a tervezés és tárgykultúra maga által meghatározott szintjét egyedül megvalósítani, nem utolsósorban a megfelelő anyagiakért a jelenlegi gazdasági helyzetben.

Megvalósult munkái:

Gellért Hullámfürdő, keresztszárny (Perczel Anna munkatársaként)

Tétényi úti kórház — ideiglenes központi sterilező

Sándor Pál-Péter hétvégi ikerháza, Szepezd

V. Éva ábrahámhegyi nyaralója

A képen:

1., 2. Gellért Hullámfürdő, keresztszárny
3., 4. Sándor Pál-Péter hétvégi ikerháza, Szepezd

A libereci SIAL/Stavoprojekt „Školka" mesteriskolája

Ha fellapozzuk a csehszlovákiai építészeti folyóiratokat vagy megnézzük a legutóbbi évtizedek épületeit, nem tudunk a monotónia érzésétől szabadulni. A libereci SIAL/Stavoprojekt iroda munkássága e tekintetben talán a kivételek közé tartozik. Az a kevés publikált terv és épület, melyet ez a mérnök- és építészcsoport alkotott, a hivatalos építészet vágányán kívül keletkezett, és ezért a szaksajtó nem is fordított figyelmet rájuk.

Bár a csoport történetét egészen az ötvenes évekig nyomon lehetne követni, a SIAL keletkezése mégis elsősorban a libereci Ještěd tévétorony építésének köszönhető. Az adótorony tervezése nem csupán egy önálló tervezőiroda megteremtésére adott alkalmat, hanem további fiatal építészeket vonzott Liberecbe, különösen azután, hogy Karel Hubáček, a torony tervezője az épületért megkapta az UIA Perret-díját 1968-ban. A SIAL (Sdružení inženýrů a architektů Liberec = Libereci Mérnök- és Építész Egyesület) mint önálló iroda ugyanebben az évben jött létre Hubáček vezetése alatt. Hároméves tevékenység után mint 2-es műtermet (Atelier 2) a liberecki Stavoprojekt tervező vállalatba olvasztották be. Bár az iroda belső szervezete teljesen változatlan maradt, ez a lépés bizonyos korlátozást jelentett és megmutatta a SIAL és a Stavoprojekt munkavégzéssel kapcsolatos felfogásának különbözőségét. A Stavoprojekttel ellentétben, mely 400 alkalmazottat foglalkoztató, tipizált épületek tömegtermelését végző nagyvállalat, a lényegesen kisebb SIAL alapvetően más feladatokat keresett. Olyan érdekes megbízásokra törekedett a legkülönbözőbb területekről, melyek az építészeknek és más szakembereknek új problémákat és új tapasztalatokat jelenthetnek. Ettől a munkamódszertől az iroda munkájának minőségi javulását várták.

Röviddel a SIAL megalapítása után sajátos intézményt hoztak létre az irodán belül, fiatal építészek számára. Ez volt az ún. Školka („Faiskola"), átmeneti állapot a tanulás és a gyakorlat között, ötleteket és lendületet ébresztő környezet a pályájukon elinduló építészek számára. Eredetileg a Školkát állandóan változó csoportnak szánták, melyben mintegy két évet töltenek a fiatalok. 1968—1971 között a Školkát Miroslav Masák építész vezette. Létrejötte után a Školka gyorsan hírnévre tett szert a fiatal építészek között, és tagjainak száma 1970-ben már tizenhárom volt. A tagok első hulláma nagyjából azonos korú építészekből állt, akiket már a prágai Műszaki Főiskolán barátság kötött össze. Ez a szoros kapcsolat segített nekik abban, hogy a munka során is megtalálják a közös nyelvet. Az első két év után a Školka tagsága szinte állandósult, gyorsan az iskola fontos elemeivé váltak.

1971-ben a Školka saját épületbe költözött — az egykori „Na Jedlové" zöldvendéglőt alakították át saját céljaikra Liberec közelében. A tágas ház, nyugalmas természeti környezetben 10—20 fő részére szolgált lakó- és munkahelyül (az átalakítást M. Masák tervezte).

Miután a SIAL irodát a Stavoprojekthez csatolták, a Školka külön státusza megszűnt. A fiatal építészek csoportja 1983-ig továbbra is a „Na Jedlové" épületben, majd 1975 óta részben Prágában is, a Mintavásár egykori palotájában dolgozott.

A csoport tevékenységét a külső feltételeknek és az általuk meghatározott belső viszonyoknak megfelelően nagyjából három periódusra oszthatjuk.

Az első periódus a „Školka" időszaka (1968—1971), ekkor épült fel a csoport belső struktúrája — mint egy saját belső élettel rendelkező intézményé. Erre az időszakra jellemzőek az ún. „gyakorlatok" — olyan érdekes, belső tervpályázat formájában kidolgozandó feladatok, melyekben minden érdeklődő részt vehetett. Az el-

1

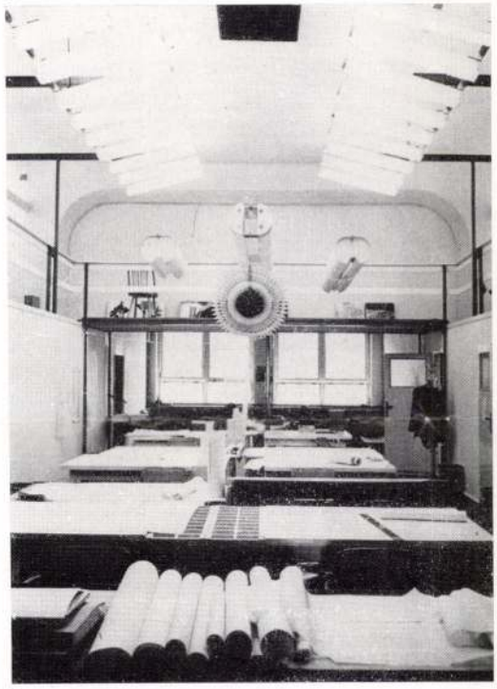

2

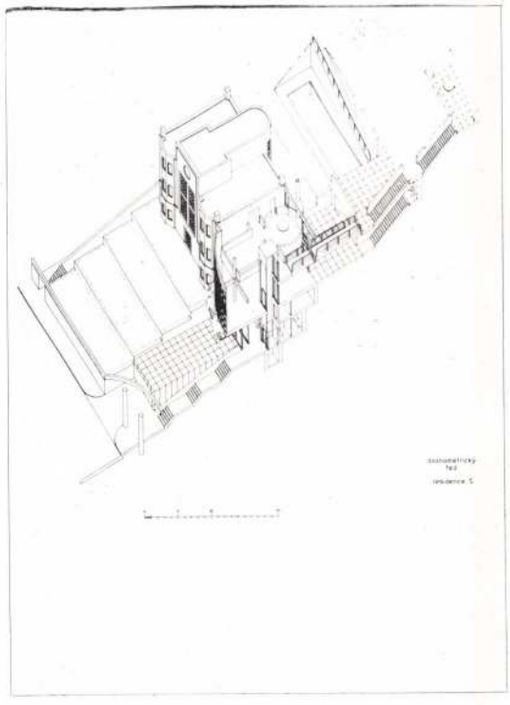

3

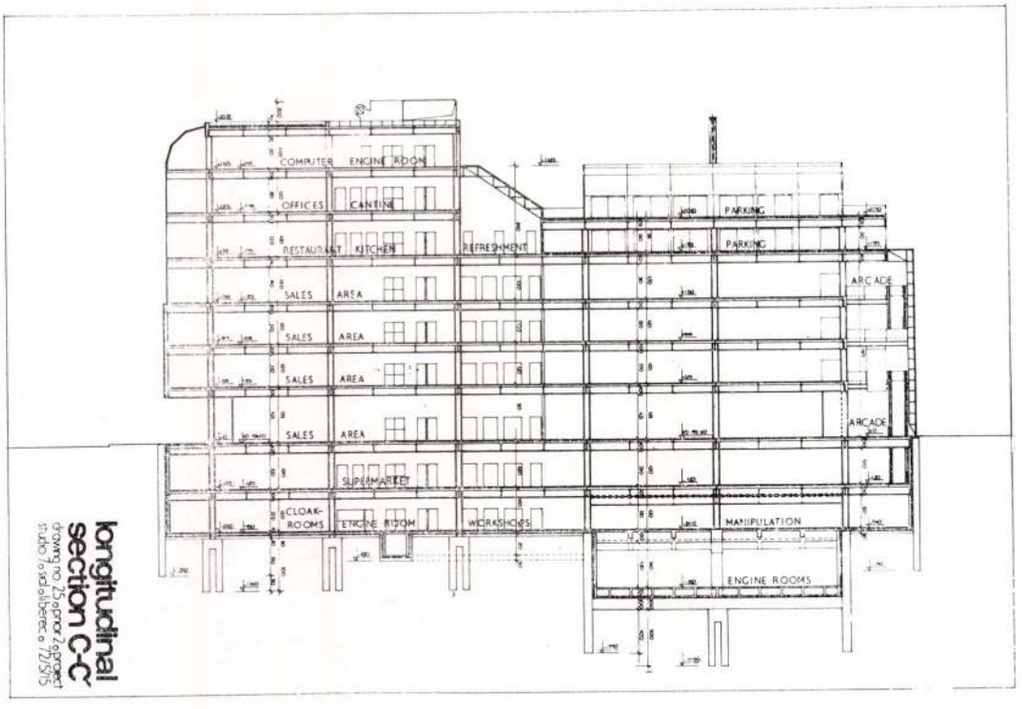

1822., az utolsó keltezés (1)827. A kiállító hatóság és a céhmesterek száraz, ill. pecsétviasz lenyomataival hitelesítve.
Az utolsó előtti lapon és a szennylapokon családi vonatkozású bejegyzésekkel.
Korabeli félbőr kötésben. **1200**

111. VARGA Sarolta

Pecsenyék és vadak készítése. 54 kitűnő sült és vad készítési módja.
Bp. é. n. Pfeifer Manó. (3), 32 p.
(Közhasznú Könyvtár 5. sz.)
A címlap hátoldalán ceruzával beírt számjegyek.
Színes eredeti papírborítóban. **100**

112. VÁRNAI Zseni tintával írt levele ismeretlennek

„Nagyrabecsült Ügyvéd Úr!" megszólítással.
Tartalom: Figyelmébe ajánlja legújabb művét, amit dedikáltan mellékelten küld. Férjével együt szívesen meglátogatná, egyben megismerné a gyűjteményét is.
Kelt: (Bp.) 1942 nov 11 Sk.
1 lev. (egy beírt oldal). Hajtogatott. Boríték nélkül. **200**

113. VÉSZI Margit (1885—1961, festő, újságíró) tintával írt levele Herman Lipótnak.

Tárgy: Megköszöni, hogy maguk közé fogadták. Érdeklődik a kiállítások időpontja felől. Szeretné a rajzait ennek tudatában Bécs—Budapest és Páris között elosztani.
Kelt: Berlin. 18/I. 1911. 2 lev. (három beírt oldal). A borítékon a bélyeg postbélyegzővel felülbélyegezve.
Hozzátartozik:
VÉSZI Margit tintával írt levele Herman Lipótnak, „Kedves Herman ur" megszólítással.
Tárgy: „Ha az anyám megfőzi azt a palit? holnap elviszlek a moziba." feliratú színes rajzát aggódva küldi el, ha rossznak találja ne közölje le.
Kelt: Berlin. I/21. 1911. 2 lev. (három beírt oldal).
A borítékon a megrongált bélyeg az indulási bélyegzővel lebélyegezve.
A borítékon grafittal írt szöveg: „Alakult egy rajzoló egyesület egy lapot akartunk kiadni, Nagy Endre szerkesztette. De most Paulinivel összevesztek az egész vállalkozás abbamaradt." **2000**

114. VITTOLA Antal

Purgátórium létele. Mellyet: — meg-mutatott. F. C. F. pedig magyarra fordított.
Po'sonyban 1799. Patzko Ferentz betüivel. (5), 44 p. **300**

115. (Viktor) VITTORIO Emanuele II. (olasz király 1820—1878) által jóváhagyott katonai kinevezés Zoppi Gaetano névre kiállítva.

Kelt: Valsavaranche addi 10 Settembre 1871.
Firmato Vittorio Emanuele Contrassegnato „Ricotti" sk.
Firenze, addi 9 Ottobre 1871.
...Ministro Segretario...Guerra... „Gibbon" (tábornok) sk. 1 lev. (egy beírt oldal).
Fejléces papíron, a hadügyminisztérium szárazbélyegzőjével ellátva.
Hajtogatott. **800**

116. Wien látképe levélpapír fejlécén.

Metsző: ismeretlen.
Kiadó: J. W. Zinke Wien Josephstadt No 216. é. n. 11 részre osztott metszetes ábrázolása Bécsnek, illetve jelentősebb középületeinek.
Képmező: 10,5 x 18,5 cm.
Tintával írt magánlevél (Frau. I. Kiellerman-nak) „Liebe Schwester!" megszólítással.
2 lev. (három beírt oldal).
Kelt: Wien den 15 März é. n. Hajtogatott, boríték nélkül. **400**

117. Wir Carl Theodor (bajor választófejedelem)... kezdetű nemesi oklevél, amelyet Philipp Jacob HUTH névre állítottak ki.

Kelt: Mannheim 5 XII 1777.
4 lev. 2 t. Huttisches Familienwappen, színes, 31 x 25 cm. Edenbachisches Familienwappen, színes, 33 x 22 cm.
A korabeli bársonnyal borított táblából a szövegrész kijár.
Kopott állapotban.
Hozzátartozik:
In Nomine Sacrosanctae et Individuae Trinitatis... kezdetű doktori oklevél, amelyet Philippo Jacobo HUTH névre állítottak ki.
Kelt: Ingolstadt. 6. II. 1771. 6 lev. (hat beírt oldal).
A teljes szövegrész pergamenre írva, a címlap betűi arannyal díszítve, és a szövegrész ugyancsak aranykeretben. A bársonytokból a szöveg kijár. **4000**

118. ZICHY Géza (1849—1924, félkaru zongoraművész) tintával írt levele Csukássy Károlynéhoz.

Tartalom: Sajnálattal értesíti, hogy ebben az évben meghívásuknak nem tud eleget tenni.
Kelt: Tetétlen februar 2. (1)887. Gr. Zichy Géza sk.
2 lev. (egy beírt oldal).
Cs. K. ...a „Győri jótékony nőegylet" Elnökének címzett borítékban.
A bélyeg az indulási posta bélyegzőjének pecsétjével ellátva. **1500**

VÉSZI Margit

Ex Libris Antekvárium
12. n. aukciójó 1992

— Hiszen mi olyan jók voltunk egyszer egymáshoz . . . úgy szerettük egymást! — röppent elő végre a szó, mint lehelet, a nő ajkáról.

— Igen . . . igen . . , persze! De hányan nem szeretik egymást ezen a világon! . . . És ti nők, ti valamennyien egyformák vagytok! Semmi más nem jár soha a fejetekben, csak a szerelem . . . És örökké tartson talán ez a szerelem? . . . És az évek elszállnak, mi pedig itt állunk, üres kézzel és miattatok elvesztettük a szerencsénket és a szabadságunkat!

— Én sohasem voltam nyomasztó teher a számodra! — mondja a panaszos női hang. — Mindig beértem azzal, amiben önként részesítettél.

— De ezek a morzsák, ha összegezzük őket, mégis csak jelentős summát adnak! — szól közbe élesen a férfi. — És neked igazán nincs okod, hogy bármit is a szememre vess. Éppen elégszer ismételtem neked, hogy nem vehetlek el feleségül, soha! Na hát! Vagy örökké így tartson ez a dolog? Mindhalálig? És engem lehetetlenné tegyél ezzel? És én legyek örökké a családom szerencsétlensége? A barátaim gúnyjainak céltáblája? Arról nem is beszélek, hogy egy idő óta egyáltalán nem valami mulatságos dolog, folyton-folyvást a te örökös siránkozásodat és sóhajtásaidat hallgatni!

Ó, többé nem fog sírni! Soha . . . Szentül elhatározta magában. Fájdalmasan, erőszakosan lecsukja a szempilláit, hogy ne törjenek elő a könnycseppek, amelyek megint szivárogni kezdenek. De egyik-másik mégis előszökik és legördül halovány arcán.

Keserü szemrehányások egész áradata zúdul reá. Kegyetlen szavak mardossák a szivét, amely vad fájdalommal szorul össze.

Éles, kényszerítő férfias logikával folytatja:

— Neked áldoztam föl ifjúságom legszebb éveit, de most már elég volt. A mérték betelt . . . Hát mi is volt tulajdonképpen a mi szerelmünk? Fölösleges valami, egy nagy butaság! Micsoda értéke volt? És micsoda értelme? A te számodra is, te szerencsétlen, szegény teremtés, — teszi hozzá résztvevően, — jobb lett volna, ha sohasem ismerjük meg egymást! Azóta már biztosan találtál volna egy derék férfit, aki elvesz feleségül. Ma már boldog feleség lennél! És most, mi vagy most? Itt van hát a legfőbb ideje, hogy eszünkre térjünk mind a ketten. Az érzelmes líra ideje elvonult és most a józanságnak kell uralomra jutnia! Nézz bátran a dolgok szemébe és cselekedj úgy, amint okvetlenül szükséges!

Fájdalmas ütésként érik ezek a szavak a nőt.

— Hát ez vár reám? — gondolja magában. — Ez a vég? Meg kell hát szoknom a gondolatot, hogy az „okvetlenül szükséges" megoldásnak vessem alá magam?

A férfi pedig folytatja:

— Hát mi az ördögöt akarsz te még tőlem? A teljes elzüllésemet kívánod? Folyton-folyvást csak a te szeszélyeidet szolgáljam? Arra legyek örök időkre kárhoztatva, hogy tolvajként suhanjak el az emberek előtt és örökké egy tiltott kehelyből kell innom? Édesem, nekem friss levegőre van szükségem! Mindkettőnknek szükségünk van erre! Meg kell nősülnöm és feleségül fogom venni azt, akit a nagybátyám kiszemelt számomra! . . . Meg fogod érteni, ha most az ő kedvére cselekszem, mert hiszen akkor a testamentumában nem fog rólam megfeledkezni . . . És te! . . . Te vigasztalódol majd . . . O, bizonyos, hogy vigasztalódol! Egyformák vagytok ti valamennyien. Kezdetben azt hiszitek, bele kell halnotok a válásba és aztán . . . aztán mégis csak megvigasztalódtok! Te is így teszel majd . . .

Olyan biztonsággal mondja ezt, olyan meggyőződéssel és határozottan, hogy eredménytelennek látszik minden ellentmondás. Csak egy gondolat alakul ki tisztán a nőben:

— Bünhődnöm kell tehát azért, hogy övé volt szerelmem!

És a nő most a férfira néz, aztán gépiesen körülhordja tekintetét a szobán, a szines olajnyomatokkal teleaggatott falon, a homályos tükrön, amely visszavetíti az ő sápadt, elgyötört arcát . . . De most már nem sír többé.

A fölszolgáló leány belép, hogy a barátságtalanul sötét szobában fölgyujtsa a gázlámpát.

— Nem, nem kell, fölösleges! — mondja a férfi. — Úgyis mindjárt megyünk.

De még nem mennek. Még keserü szavaknak kell elhangzaniok előbb.

— Hidd el, nekem sem lesz olyan könnyü a dolgom! — mondja a férfi tettetett megindulással. — Utóvégre az ember szíve nincsen kőből . . . De most össze kell szednem magam, hogy férfi módjára viselkedjem. A tétovázásból és a határozatlanságból már elég volt! Csak a saját szabadságom érdekében cselekszem most, amely végre ágaskodni kezd a hosszas elnyomatás után! Most minden kockán forog számomra: nevem, családom, karriérem, jövőm!... Gondolkodj csak a szavaimon és igazat kell adnod nekem!

A nő gondolkodik, gondolkodik, bár már éppen eleget gondolkodott a legutolsó hetekben és hónapokban. És gondolatban átéli újra a mindennapos kínzásokat, az örökös, kegyetlen bizonytalanságot, lelki megaláztatásait és most azt, hogy eldobják a szerelmét . . . Ezekre gondol és — igazat kell adnia a férfinak . . . De a szíve vérzik közben, ezernyi halálos sebből.

Megborzongva beburkolózik köpenyébe és gon-

A Könyves Kálmán kiállításából

Vészi Margit: Egy párisi kávéházban

Uj Idők 1911-12. XVIII. éf. 1. sz.

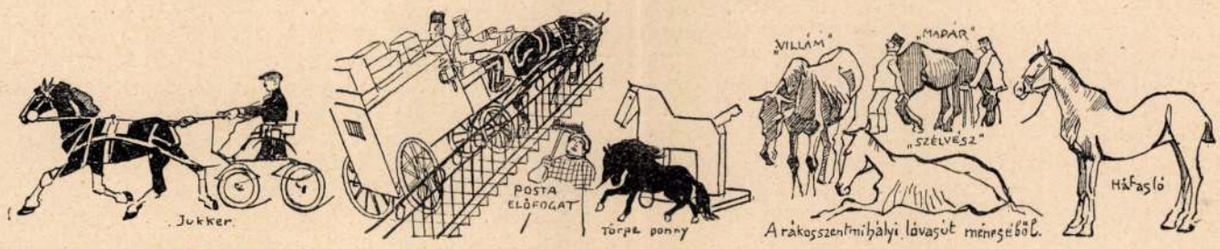

Luxuslovak kiállítása a Tattersallban

Mühlbeck Károly rajza

(Ismerem őket: fölvilágosodott és türelmes emberek.)

— Kérdezem magától: fölvilágosodott és türelmes szülők miért akarják gyermeküket fanatikus és reakcionárius tanítók kezére adni?

(Valószínüleg nem tudták, hogy az apácák ilyenek.)

— De most már tudják és azért ne is panaszkodjanak, hanem örüljenek, hogy a gyermekök nem került ilyen iskolába. Mi pedig szintén ne panaszkodjunk, hanem örüljünk velük. Jó napot!

Idegen írók

Antonio Gugliminetti

Az új olasz irodalomnak egyik talentumos tagja, akiről az irodalmi lexikonok még keveset tudnak ugyan, de akinek fejlődését szerető figyelemmel kisérik már nemcsak hazájában, hanem a külföldön is. Analizáló ereje, finom megfigyelései és brilliáns lélekrajza novelláinak magasabb értéket kölcsönöz, mint aminők az egyszerü szórakoztató elbeszélések kvalitásai.

Leszámolás

Gyönyörü pár! Karcsu és elegáns.

A férfi ifju és erős, — de amint a lebukó téli nap utolsó sugarai élesen megvilágítják arcát, — könnyü fölismerni, hogy vonásai közönségesek és semmi individualitást sem árulnak el. Nagy ember is lehet, de éppen olyan könnyen — egy névtelen senkisem. Igazi lovag, de éppen úgy kalandor is.

A nő. Már nem nagyon fiatal és nem is föltünően szép, de megjelenésében van valami elragadó, valami lebilincselő, ami több, mint egyedül csak az ifjúság, báj és a szépség varázsa.

Már hosszu órák óta kóborolnak együtt a fagyos decemberi szélben. Végighaladtak a folyó partján, amely mellett a külső város elterül és merevedő kezüket a „Milano" meg a „Varese" csónakházaiban melengették föl.

— Igazán, ma minden elhagyott vityilló valóságos kis paradicsomi tartózkodási helyet jelent az ember számára, — mondja a férfi kedvetlenül és félig megfagyott ujjait összedörzsöli.

A nő nem felel. Fáradtan lépdegél a féfi oldala mellett és reménytelenül néz a folyóra, amelynek befagyott tükre feléje csillog. Görcsös erőmegfeszítéssel igyekszik visszafojtani a sóhajt, amely kiszökni törekszik ajkán, fájdalomtól és láztól remegő ajkán. Köpenyébe burkolódzva, amely úgy látszik nem nyujt elegendő védelmet az idő szeszélyei ellen, szótlanul halad tovább.

Nyomasztó csönd lesz urrá a két ember fölött. Végre megint megszólal a férfi, idegesen és türelmetlenül:

— Kérlek, gyerünk be ide! Utóvégre nem kószálhatunk örökkön-örökké az utcán!

A kis kávéház, amelybe belépnek, olyan, mint egy piszkos spelunka. A piszoktól szinte ragadós és a nyirkosságtól csöpögő falakon nagy festett betük hirdetik az árakat: *kávé, puncs, ürmös, tea 15 centesimi.*

Az első szobában két kofa alszik az asztalok mentén. Horkolásuk lármája megtölti a kis helyiséget. A kassza mögött ott ül a kávéház női tulajdonosa, gondozatlan külsővel és most megértő szemhunyorgatással s arcátlan mosolygással fordult a belépő pár felé.

Előkelő vendégeit átvezeti a szurtos helyiségen keresztül a „szalónba", amelyben azonban semmi sincs abból a kellemes üditő, illatos melegségből, sem pedig abból az előkelőségből, aminek gondolatát ez a szó: szalón fölébreszti az emberben. Es itt, ebben a helyiségben, amelynek falaira tarka olajnyomatok vannak fölragasztva, az új pár fáradtan leül arra a pad-szerü vén pamlagra, amely rikító színü huzatával előkelőnek szeretne látszani. A kiszolgáló leány két csészével, nem éppen csábitóan étvágygerjesztő kávét hoz és „Jó étvágyat" kivánva eltünik, hogy magukra hagyja őket.

Es most ismét megismétlődik egyike azoknak a jeleneteknek, amelyek már annyiszor lezajlottak közöttük és amelyek kegyetlenségükben a szegény nő szivét halálra sebezték: a láncok már elviselhetetlenekké váltak a férfi számára . . . nem akar többé rabszolga lenni . . . Vagy talán a nő nem emlékszik már azokra a fogadalmakra, amelyeket esküvel is megpecséltelt? Most már elviselhetetlen ez a dolog és végre véget kell vetni mindennek!

A nő halálos sápadtsággal emeli föl arcát, úgy hallgatja a gyilkos szavakat. Ajkát görcsösen összeszoritja, néhogy egyetlen panaszos szó, vagy sóhaj is kitörjön belőle.

— Be kell látnod, hogy igazam van és igazán okos lehetnél végre! Ha egész életemen át magammal kell téged cipelnem, hát fuccs a jövőmnek, fuccs a társadalmi állásomnak! Te is tudod, hozzámtartozóim mennyire kivánják, hogy végre már megnősüljek egyszer. Es most a nagybátyám, a generális, igen kitünő és előkelő házasságot ajánl. Okvetlenül szükséges, hogy a lehető legrövidebben határozzak. De a becsületem azt követeli, hogy előbb veled hozzam rendbe a számadásaimat.

A férfi keze energikus mozdulatot tesz a levegőben, mint hogyha vastag keresztet húzna valamin, aminek aztán — vége.

Az előttük álló csészékből kávépárák szállnak föl, figyelmeztetőleg, de ők most nem is gondolnak arra, hogy hozzányuljanak a kávéhoz. Mint halálos ellenség ül szemben egymással a „szerelmes pár."

— Hát süket vagy, vagy néma? Felelj hát végre! — kiált a férfi a nőre, azon az izgatott hangon, amely meg akarja a másikat győzni arról, amiben tulajdonképpen ő sem hisz.

KRÓNIKA

BERLINI LEVÉL. Az idei kiállítási év jobban kezdődött mint az elmultak: változatosabb, magasabb színvonalú kiállításokkal, amelyeknek célja nem csupán az eladásért való áldatlan, de kényszerült küzködés. Érdekes szempontokat, tanulságokat nyujt a szemlélőnek a nem pusztán művészi okok alapján készült divatkiállítás is, ahol a régi selymek, megfakult csipkék mellett a dernier-cri kalapok, cipők díszelegnek. A legfinomabb régi divatlapokat látjuk itt, amelyeket még La Mésangère abbé szerkesztett. Gavarni és más kitünő rajzolók illusztrálták ezeket a rendkívül ízléses lapokat, amelyek keservesen éreztetik velünk a mai hasonló vállalatok legtöbbjének silány ízléstelenségét. Udvari festők, képtárigazgatók, akadémiai tanárok festették akkoriban a merev direktoriumruhákat s a lebbenő krinolinokat a hölgyek divatujságai számára . . . .

Az Akadémia helyiségeiben keletázsiai kiállítást rendeztek, amelynek javarésze az itteni japán konzul nagyértékü gyüjteményéből került ki. Anyaga ha nem is oly mindent felölelő mint a párisi Musée Guimet-é, — bizonyos irányban felülmulja a francia kollekciót. Így a kínai festmények, az istenek és szent császárok kétszínű brokátba foglalt hihetetlenül egyszerüen festett, jellegzetes arcképei egyedül állanak a maguk nemében; csodálatosan szépek a titokzatos mozdulatú isten-szobrok, amelyek igen ízlésesen, külön e célra épült apró fülkékben összehangolt környezetben jutnak kitünően érvényre. Temérdek pompás bronzmunka, apró ékszer és gyógyszerdobozok leírhatatlanul poetikus motivumokkal; a fekete-ezüst, nagyritkán színes, zománc költeményei: magányos papírlámpás, fekete éjszakában, — húzó darvak felhőtlen égen, — fehér fűzfa erdő szélén; mindez egy-egy skatulya-fedélen félelmetes tökéllyel előadva. Néhány klasszikusan egységes kompoziciójú paravent-on kívül a legértékesebb japán fametszetek és ó-kínai tusrajzok a kiállítás főszenzációi.

Nagy pompával, ünnepi hangulatban nyílt k meg a legmodernebb képkereskedő: Cassirer Pál ujonnan épült termei. Kitünő világítás, tágas alkalmas helyiségek és ami a fő: a csoportosításnak, az együvé akasztásnak, az egységesen uralkodó szempontnak dícséretére válik ez a kiállítás, amelynek főérdekessége: együtt láthatni a nagy francia impresszionistákat német társaikkal. Az összefüggéseket, a kiindulási pontokat, az iskolai kezdéseket jórészt ismeretlen munkákkal bizonyítja Cassirer, akinek szemmelláthatólag az volt a vezető szándéka e kiállítás összeállításánál, hogy ezt az általános rokonságot, ezt az egymásba kapcsolódást szemléltesse. Látunk Renoir-képet, amely még teljesen Courbet-ra emlékeztet, — a háttérben már dereng azonban a későbbi vérbeli impresszionista kezejárása; látunk Cézanne-t, amelyet kissé szokatlanul színes Daumier-nak tartanánk és látjuk Géricault egy oroszlánját, amely tökéletesen Delacroix-stílusú.

Ezekhez az összefüggéseket szemléltető hasonlóságokhoz hozzáfüzi Cassirer a németek azonos intenciójú festészetét. Rámutat a Manet és Liebermann, a Slevogt és Renoir, a Rösler és Van Gogh között fennálló rokonságokra. Az az összbenyomás, amely e páratlanul érdekes és becses kiállítás szemlélete nyomán bennünk kialakul, teljesen igazolja a katalógus előszavának egyik megállapítását: ez a régente vadnak, féktelennek csúfolt sereg, melynek ma már a túlhaladott álláspont, az akadémikusság vádja ellen kell hadakoznia, sokkal különbözőbb elemekből áll, sokkal nagyobb skálájú, sokkal többet felölelő, semhogy egyetlen behatárolt művészi frakciónak nevezhetné a mindenáron való beskatulyázásra törekvő esztétika. Igenis, mindnyájan találkoznak bár egy közös pontban, — de csak annyira, amennyire minden igazán művészi munka rokona minden más igazán művészi produkciónak. Valamennyinek a gyökere a multba kapaszkodik, ha még oly erős ellentétben áll is látszólag a régivel: Renoir forradalmi újszerüsége Courbet nyomában kelt és érett teljessé.

A genie elszabadul az előtte jártak nyomdokától, — az áldott középszerüség megmarad a jól ismert kitaposott úton; — ez az axioma a kifejezője a Szecesszió téli grafikus kiállításáról kialakuló véleményünknek. Ez a tarlat az epigonok, az ügyes középszerüek birodalma. Az elhalt nagyok, Menzel és Daumier pár közébük keveredett apróbb munkája agyonnyom egyéniségének súlyával — kevés kivétel híján — mindenkit. Daumier finom és félelmetesen biztos emberlátással festett képei mellett először láthatunk plasztikát a nagy francia rajzolótól. Egy nagyobb domborművön kívül egy karikatura-alakot, amely egyazon színvonalon áll a rajzai tökélyével.

A modernek közül csupán a hátborzongatóan perverz látású Pascin áll közel erő és jellegzetes egyéniség dolgában az említett nagyokhoz. Egy sor rajzát és hideg-tü metszetét nem győztük csodálni, biztos és egészen maga-kitalált megrajzolásuk miatt. Louis Corinth valahogyan túléli saját magát: rosszabbul dolgozik mint régente, — betegen és mégis mohó termékenységgel, de megdöbbentően gyöngén. Minden kritika nélkül nagy aranyrámákban, nehéz üveg alatt, széles arany-paszpartúval tálal fel apró és kevesebb mint jelentéktelen feljegyzéseket, — aminek határozottan szemfényvesztés, bluff jellege van.

Aminthogy a bluff jegyében festődött a kiállított művek jórésze: meggyőződés nélkül, a közönséget elkábítandó, ügyeskedni, csapkodni, geniáliskodni! A Degner, Rösler, Beckmann, Munch litho-grafiái is ilyen kevéssé lelkiismeretes, rosszhiszemü művek. Willy Geiger bikaviadal-képeiben sok érdekesség mellett erős a Goya-hatás. Kellemetlen

Művészet 1912

5. A díj fölött ugyanaz a pályabiróság dönt, amely a Társulati-díj és a br. Forster Gyula-féle Vaszary-díj fölött dönteni hivatva lesz.

6. Ha első ízben kiállító művészek hiánya miatt a díj kiadható nem volna, úgy arra az 1913—1914. évi Téli Kiállításon azonos feltételek mellett újabb pályázat hirdetendő. Ha ekkor sem jelentkeznék első ízben kiállító művész, a ki nem adott díj a jövő évi díjhoz csatolandó és azzal együtt adandó ki. Ez az eljárás követendő mindaddig, amíg a díjra a körülírt minősítéssel bíró művész nem pályázik.

Kelt Budapesten, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Igazgatóságának 1912. évi november hó 9-én tartott üléséből.

IV.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat néhai Wahrmann Mór alapítványának esedékessé vált kamataiból pályázatot hirdet a 600 koronából álló Wahrmann Mór-díjra.

A feltételek a következők:

1. Ezen díjra csakis hazai művészek pályázhatnak bármily fajú festészeti, szobrászati vagy metszet-műveikkel, melyeket az utolsó három év alatt fejeztek be és melyek az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tárlatán még kiállítva nem voltak.

2. A pályázat szempontjából csakis az 1913. évi Tavaszi Kiállításon a megnyitástól a bezárásig kiállított művek vehetők figyelembe.

3. Minden a fentebbi feltételeknek megfelelő festészeti, szobrászati vagy metszet-mű a pályázatra küldöttnek tekintetik, kivéve, ha a beküldő a kiállítás megnyitásától számított két hét alatt, tehát 1913 április 3-ikáig írásban kijelenti, hogy a pályázatban résztvenni nem kíván. Ezen kijelentés az illető művön „nem versenyez“ felirattal fog feltüntettetni.

4. A pályabiróság tagjai e pályázatban részt nem vehetnek.

5. A pályadíj összege meg nem osztható.

6. A díjazott mű a szerző tulajdona marad.

7. Ezen díj felett ugyanaz a pályabiróság ítél, mely a társulati díj felett ítélni hivatva van.

8. A díj az 1913. évi Tavaszi kiállítás megnyitásától számított négy hét alatt feltétlenül kiadandó.

Kelt Budapesten, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatóságának 1912 november 9-ikén tartott ü'éséből.

Ügyeskedés a gyüjtés körül. Írta Darnay Kálmán. U. o.

A szombathelyi művészettörténeti kiállítás. Írta Kádas József. U. o.

Das Ernst-Museum in Budapest. Írta Takács Zoltán. Der Cicerone, IV. okt.

A müncheni kiállítás. Írta Nádai Pál. Új Élet, VII. 16—17.

Görögország. Írta Vágvecsei Wellisch Andor. Magyar Építőművészet, X. 5—6.

A néprajzi múzeum új gyüjteménye. Írta Sz. K. Vasárnapi Ujság, nov. 3.

A műemlék-restaurálás pszihológiája. Írta Fieber Henrik. Magyar Iparművészet, XV. 7.

A vasvármegyei műtörténeti kiállítás. Írta Csányi Károly. U. o.

A német Biedermeyer. Írta Lengyel Géza. Új Élet. VII. 12—13.

Expresszionizmus. Írta Felvinczi Takács Zoltán. U. o.

A Műcsarnok téli tárlatát ösmertették a napilapok, nov. 6.

A Műcsarnok téli tárlata. Irta T. Gy. Magyar Hirlap, nov. 7.

Téli tárlat. Írta I. P. A Hét, nov. 10.

LEJÁRÓ PÁLYÁZATOK

1912 december 1-én lejár a bolgár kormány által királyi palotára és igazságügyi palotára hirdetett nemzetközi pályázat. Az elsőnek díjai: 10,000, 7000, 4500 és 1250 frank, a másodiké: 6000, 4000, 2500 és 1250 frank.

1913 január 1-én lejár a nagybecskereki színház tervére hirdetett pályázat. Díjak: 1. a kivitel, 2. 2500 korona, 3. 1500 korona, 4. 1000 korona.

1913 január 2-án lejár a Somogyi Takarékpénztár kaposvári intézete s bérháza tervpályázata. Díjak: 2000, 1200 és 600 korona.

1913 január 6-án lejár a M. Mérnök- és Építész-Egylet nagypályázata: Ujságház tervei. Díj: aranyérem és 1200 korona.

1913 január 20-án lejár a birói talár és föveg tervrajzaira hirdetett pályázat. Bővebbet l. „Művészet", 1912, 328. lap.

1913 január 31-én lejár a torinoi Bosco János szobor nemzetközi pályázata. Díjak. 5000, 3000 és 2000 frank.

1913 március 15-én lejár az Erzsébet-királyné emlékmű pályázata. Bővebbet l. „Művészet", 1912. 246. oldal.

Felelős szerkesztő: LYKA KÁROLY

Kiadótulajdonos: SINGER és WOLFNER
Budapest, Andrássy-út 10.

Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomdája.

A Művészet kliséit Wolfner M., ezelőtt Kurcz L. és társa fotocinkografiai műintézet készíti Budapesten. VIII., Hunyady-utca 32.

és hazug bennük a túlzott vázlatosság, amellyel éles ellentétben áll a rézkarc technika; tudjuk, hogy a könnyedén odavetettnek látszó eredmény pontosan kiszámított procedúra eredménye.

Berlin város lelkét finoman és festőien érzi meg Giese; már Grossmann voltaképen a Pascin szemüvegén át nézi a német életet és a berlini tipust. Félelmesen ügyesek az Orlik metszetei, amelyekben sok belső finomság is rejtőzik a technikai tréfák mögött. Lille kitünő, de tán kissé egyhangúvá vált. Érdekes és újszerű egy Von Szreniawa nevű lengyel pár klasszicitásra törekvő kompoziciója. Hofer érzékeny vonalú rajzai a kiállítás javához számítódnak. Hoetger, akinek rajzai szemérmetlenül szolgai Rodin-imitációk, néhány pompás fehérkék majolikaszobrot mutat be. Jansen és Klemm ügyes illusztrációi mellett még egyetlen honfitársunk, Bató József két érdekes és erőteljes vízfestményű kompoziciója a kiállítás legjobb darabjai közé tartoznak.

Magyar munka sikerének örültünk a Keller és Reiner kiállítási szalon helyiségében is, ahol Lesznai Anna és Berény Róbert dekorativ hímzéseit nagy közönség csodálja nap-nap után. Lesznai Anna harminc párnáját a Wertheim árúház megvásárolta és kiállította saját helyiségeiben.

Ha még megemlékezünk azokról a szép sikerekről, amelyeket Szenes Fülöp elegáns arcképei az itteni társaságban aratnak, mind több megrendelést szerezve festőjüknek, — beszámoltunk minden bennünket magyarokat érdeklő berlini művészi eseményről.

VÉSZI MARGIT

MŰVÉSZETI IRODALOM

ALLGEMEINES LEXIKON DER BILDENDEN KÜNSTLER von der Antike bis zur Gegenwart. 300-nál több szakember közreműködésével szerkeszti Ulrich Thieme. VII. kötet, Cioffi—Cousyns. Leipzig, E. A. Seemann kiadása. 604 lap, ára 32 márka. — Ennek a nagyarányú és a maga nemében páratlan képzőművészeti lexikonnak imént megjelent hetedik kötete méltón sorakozik az eddigiek mellé, sőt azt hisszük, hogy főként a meggazdagodott irodalmi utalások révén még túl is tesz rajtuk. Oly páratlan adattár, amelyet a kutató aligha nélkülözhet, mert míg a címszók alatt megtalálja minden művész fontos adatait a specialisták feldolgozásában, akik a szinte beláthatatlanná vált revű-cikkek egész seregét is feldolgozzák, vagy legalább számon tartják, másrészt a gazdag forrás-idézetek révén könnyű a jelentéktelenebb részletek felkeresése. Még az olyan nagyobbméretű cikkek is, mint például a Correggioról, Cortonáról, Corotról, Courbetről szólók is nem válnak a lexikon keretéből kieső monografiákká, hanem tömör foglalatai mindazoknak a tényeknek, amelyeket eddig a szakkuta-

Művészet 1912

a legtöbbször jelenlévő miliő és alak: a zsentri. Kubányi Lajos neve mégis, az utolsó tizenöt-húsz évben annyira feledésbe ment, hogy most, amikor május 5-én meghalt Alsóesztergályon, szinte fel kell fedezni, valósággal úgy keressük elő a magyar festőnevek és biografiák ma már fölötte megnőtt lexikonából. Kubányi Lajos 1855-ben született Alsóesztergályon, odavaló régi birtokos familiából. Festővé Budapesten képezte magát, majd később a magyar festők akkori mekkájában, Münchenben, az akadémián. Genre-képén kívül festett több oltárképet és bő számmal arcképeket is. Egész a kilencvenes évek közepéig sűrűbben kiállít, ettől kezdve azonban lassankint visszavonul a nyilvános szerepléstől, lehet, hogy a magyar művészetben ekkor induló új törekvések miatt amelyekkel úgy tetszik, nem tudott megbarátkozni. Az utolsó öthat évben már csak magának festett, félrevonulva alsóesztergályi otthonában. Ismertebb, nagyobb képei: „Déryné megtámadtatása", „Hallali", „Reinecke veszedelemben" stb.

BERLINI LEVÉL. Április hava a legfrissebb modernség jegyében indult meg a németek fiatal fővárosában: a Tiergartenstrasse egy üresen álló villáját különös és nyugtalanító képek népesítették be. A „Sturm" című kevéssé ismert folyóirat rendezett ott programmjához mérten ultramodern kiállítást, amelyből száműzve lőn minden ami tradició, ami csügg az ősöktől örökölt szépségen. Új szépséget találni: ez a jelszó. Sikerül-e? Hagyjuk meg nyílt kérdésnek. A jelen idők krónikását meg kell hogy félemlítse azoknak a megnemértőknek a példája, akik egykor nevetve, csúfolódva haladtak el egy Manet, egy Wagner munkássága mellett. S mégis, majdnem biztosan merjük állítani: ezeket az új nagyságokat nem fogja szentté avatni a végső igazságokat osztogató idő.

Keresettség, olcsó hatás, eredetieskedés jegyében festődtek ezek a különös képek nagyrészt s ha egyik-másik megérteti is velünk a festőjük szándékát, keresésének tárgyát, legtöbbje csupán rosszhiszemű feltünésvágyról tesz tanulságot.

Igy a párisi kubista Braque csendélete és tájképe vagy Burjluk vásznai minden komoly alap híján szűkölködnek. Ez utóbbi tán folthatást keres, de erőtlen és külsőséges módon. A hirhedt Kaudinsky már bevallottan semmi egyébre nem törekszik, mint színeket egymáshoz hangolni olyanféle összefüggésben, mint az abszolut zenét keresők az egyes hangokat. Az „Improvisation" a ciklus vad tobzódás tématlanul, lazán összeillesztett színfoltokban. Franz Marc izzókék óriási lovakat, citromsárga tehenet viszonyít a környezetükhöz a komplementer színek törvényének alapján. A legérthetőbb nyelven Derain beszél, aki tájképén csupán rajzbeli belső konstrukciót keres. A festők legtöbbje azonban még nem tudott a Kaudinsky „magaslatára" emelkedni, s még a régi mesterek hatását „nyögi". Igy Dufy az impresszionisták titkos növendéke, Giriend Van Gogh-ra sandít, Vlaminck képének érdekességét csak Cézannehoz való rokonsága ad. Bloch némi Gauguin hatást árul el, egyik-másik kompoziciója finoman letompított színű, érdekesen összehangolt rajzú; egyike a kevés oázisnak e szomorú tanulságokban bővelkedő helyen. Annál esztelenebbek Campendonk és Macke üres és feltünést hajhászó képei. Némi vigaszt nyujt Friesz egy pompás tájképe és Flaum szobrai, amelyek bár erősen a Rodin legutóbbi évekbeli munkáira emlékeztetnek, de finomak és átérzettek.

Egész sor Kokoschka-kép és rajz szerepel még a kiállításon, amelyeket azonban már Budapesten is láttak kiállítva. Csupán annyit kell megjegyeznünk, hogy jelenlegi környezetükben valósággal idejüket mult, akadémikus, öreges munkákként hatottak.

A Secessió tavaszi kiállítása sok értékes szándékot, nagyot-akarást, merést hozott. Fiatal emberek nagyarányú próbálkozását, akadályoktól vissza nem riadó — avagy az akadály nagyságával tisztában nem levő — de mindenképen dicséretes, lelkes nekibuzdulásokat, amelyek ha nem is visznek célhoz, szentek, mint minden nagyratörekvés. Igy Beckmann, akit széles rétegek tisztelnek prófétaként (szerintük túlbecsülvén komolyságát), szintén piszkos, rajzban zavaros, de nagy koncepciójú „Amazonharc"-ot állított ki, Berneis hatalmas, de erőtlen „Szent György"-öt. Sokkal érdekesebb, ennél apró lóversenyképe, amely izgalmas, élő, pompás. Tuch életnagyságú fürdő nőin erős Cézanne befolyás érzik, kompoziciója nyugodt és kellemes, színei összehangoltak. A kiállítás clou-ja határozottan a fiatal Max Oppenheimer „Operáció"-ja. Első impressziónk valami végtelenül nyugtalan vibrálás: Kokoschka modorára emlékeztető ideges előadással festett fejek, agyonrészletezett vakítóan fehér ingek, műszerek és egyetlen színként a vér és a véres hasüreg nehéz vörösbíbor foltja, amely egy megdöbbentő realitással festett hasüregből világít felénk. A rálátás perspektivája különös, szabályosan köralakú kompozicióhoz segíti a beállítást, amelynek eppen ez a véres hasnyílás a középpontja. Jó-e, avagy nem? egy bizonyos: különös és felejthetetlen egy kép.

A kiállítás általános jellege kevéssé örvendetes tanulság; a kitünő, szorgalmas németek a nagyok minden legegyénibb külsőségét eltanulják, eltulajdonítják. A „miként" a „hogyan" a szentségük, s a belső tartalom, a nagy törekvés erősen háttérbe szorul az ügyeskedés, a technikázás előtt. Theo von Brockhusen Van Gogh-tól csupán azt a külsőséget tulajdonítja el, hogy a vastagon felrakott világos festék bizonyos igen intenziv fényhatást nyer, Tewes a Van Gogh-arcképek előadásmódját utánozza. Törekvéseik hiú voltát a legjobban bizonyítja négy igazi Van Gogh-kép

Művészet 1912.

közelsége. Egy csodálatos virágkép, a „Hajórakodók“ és főleg az „Arlésienne“, amely kifejezésben, kompozicióban, a színek tiszta, szinte azt mondanók: bölcs, harmoniájában s a rajz káprázatosan egyszerű biztonságában egyedül áll, magasan minden felett, amit a német epigonok valaha megközelíthetnek.

Aminthogy Leibl női arcképe is kimagaslik az utánérzők rengetegéből, valamint Liebermann római képe is. Milyen szomorú látvány a német mester másik képe: amolyan csupa rutin, semmi érzés, rengeteg ügyesség-kép. Éppen ilyen külsőségesek a Corinth ezidei vásznai, sőt a virágcsendélet egyenesen rossz, gérinctelen, erőtlen, szétfolyó. E. R. Weiss azonban finom pár képet küldött; virágai, tájai anyagszerűek, festőiek, míg életnagyságú fiúaktját széttépik a túlságosan hangsúlyozott részletek.

Rendkívül sokat igérők Richter archaizált naiv képei, kitünő a Toulouse-Lautrec-finomságú Pascin. A francia ultramodernek itt is képviselve vannak. Picasso és a kubisták, valamint a kedves naiv öreg finánc, Rousseau, a maga őszintén naiv ügyefogyott képeivel, amelyek szégyenkezve tekintgetnek át az expressionisták vásznaira. A becsületes öreg pénzügyőr aligha okoskodott festésközben abban az irányban, amelyet az őt ma istenítő új szekta vall szentírásának.

A szobrászok közül kitünő egy góthikusan stilizált leányalak Lehmbrucktól; egészseges mozdulatban, végtelenül finom és érzékeny modelálásban; egyike a kevés nagy benyomásoknak. Stílusos mint mindég Barlach, fafaragványa anyagszerű kifejezése hallatlanul intenziv.

A magyarok közül Feiks Jenő egy Budapesten is ismert hangulatos képét láttuk, s meglepetésszerűen hatott a nagytehetségű Bató József két nagy képe, amelyeket előkelő, szinte főhelyre függesztett a kiállítási jury s amelyeket már a vernissage közönsége különös érdeklődéssel szemlélt; a művészek egyértelmű elismeréssel méltatták a nagytehetségű magyar festő bemutatkozását.

VÉSZI MARGIT

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

KARACS FERENC életrajzáról szóló adatokat talán a legkimerítőbb és legtüzetesebb formában toldja meg az a levél, melyet leánya, Karacs Teréz írt Haeckenasthoz, a híres kiadóhoz, aki rengeteg munkával látta el művészünket. A levél, — mely megbízásból íródott, — így hangzik:

Karacs Ferenc

térkép-metsző élet-leírása.

Kedvesebb foglalhatósággal nem bízathattam volna meg, mint atyám életének leírásával. Mindig magasra lángolt lelkem, ha egy-egy derék férfit vagy nőt ösmerhettem meg életleírása, vagy ha élő volt, tettei után. Bámultam, szerettem az emberiségnek ilyen áldásait, s ezen, tisztelet ezen szeretet folytonosan fűszerezi s boldogítja életemet.

Karacs Ferencet, a derék, lelkes hazafit, a művészethez oly lángolón ragaszkodó férfit is azok közé számíthatom, kit nem csupán úgy szerettem, mint művészhez, mint olyan művészhez, kinek fő törekvése volt hazája csodálatát előmozdítani, fő élvezete hona dicsőségét kis köre tehetsége szerint mentől fényesebbé tenni.

Karacs Ferenc született 1768-ban Szabolcsmegyében, Püspök-Ladányon, nemes szülőktől, atyja Karacs János, anyja Makay Sára volt. Hogy szülői tehetősek és tudományt tisztelők voltak, mutatja az, hogy több gyermekök közül két fiukat János és (apám) Ferencet egészen a tudományos pályára szánták. Jánosból ref. pap lett s az akkori időben nem ritkán található könyvtára zugába vonuló tudós. János, miután akadémiai külföldi útját bevégzé, könyvei közé zárkozva magán életet élt, soha nem házasodott meg. Karacs Ferenc szintén mint bátyja a debreczeni ref. iskolában végezte iskolai tanulmányait. Csokonai Mihály a költővel s a bécsi tanár Márton Józseffel több évig a főtanodában szobatársak voltak s mindkettőnek holtukig hű barátjuk atyám a tudományért lángolt, a buzgó hazaszeretet és tiszta erkölcs nemesíté jellemét. Már tanuló korában feltünőleg foglalák el őt a mérnöki tudományokhoz tartozó minden tanok s feltétele lőn mérnöki pályára lépni, a midőn bevégzé Debrecenben tanuló pályáját, Pestre ment a mérnöki tudományokat hallgatni. Pesti tanárai, mint emlegetésből tudom, Mitterbacher és a híres Dugonics volt. Karacs Ferenc itt is a tanulók legkitünőbbjei közé soroztatott, s tanárai kitüntetésekkel halmozák el a komoly ifjút. Mint a mérnöki tudományok egyik ágával, a térképek készitésével nagy szenvedélylyel foglalkozik s az országok képeit nem csak papirra rajzolá, hanem rézbe vésé, mely művészettel már debreceni tanuló korában is foglalkozott. Szép, tiszta s nagy pontossággal készített munkái a műkedvelő fiakat magyar művész iránt a tudományos körökben figyelmet ébresztettek. Apám a hon legelőkelőbbjeinél, legjelesbjeinél be lőn mutatva s felkarolva s mint olyan, ki mind kellő műveltsége, mind tudománynál fogva azon helyek, melyek betöltött, tökéletesen el tudott foglalni.

Azon tudósok, főrangú papi és nem papi előkelők által, kik művészi tehetségét megismerék s azon hittől vezéreltették, hogy ennek pártolása által a haza javát, csinosodását mozdítják elő, arra igyekeztek Karacs Ferencet beszélni, hogy mellőzve a mérnöki pályát, egészen művészetének éljen.

Ki író, színész, s bármiben művész, az képzelni tudja, hogy mily könnyű egy a művészetért lángoló fiatal lelket arra rábírni, hogy ő egészen lelke ábrándjának szentelje magát, még azon esetben is,

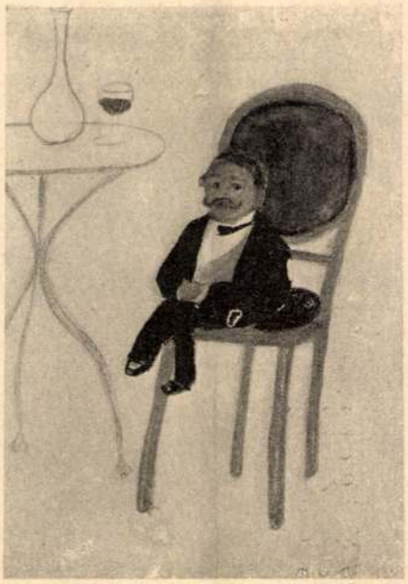

Vészi Margit karikatúrái a Művészház kiállításán

Bíró Lajos — Csergő Hugó — Róna József

és a felnőtt-széptan nem hasonlít egymáshoz. Pedig a gyermekvilágban is fejlődési folyamaton esik át az, ami azután szépnek minősíttetik. A krumpli-ember eleinte még csak szerzői öröm, az alkotás diadala. Széppé igazán csak akkor kezd válni, amikor részben por-rétegek rakódnak a zsebkendő ráncai közé, részben lekvár pirul és vajpecsét sáppadozik rajta. Szóval, amidőn már látszik, hogy emberkénk részt vett a gyakorlati életben. Az új baba még tökéletlen, mert életrajzi adatai, kalandjai még nem olvashatók le róla. Széppé, kedvessé, elválhatatlanná akkor válik, amidőn büszkén mutogathatja sebhelyeit, vagy ha már kificamodott a feje. Minden anatómiai baleset értékét emeli. Ott láttam a gyermekszobában a krumpli-embert nagyon előkelő társaságban: valódi párisi babák közt. De amikor kis gazdája hazajött a sétáról, az első, akihez futott, akit ölébe kapott, a piszkos, viharvert krumpli volt: hiába páváskodtak körülötte a puccos dámák.

Ismertem néhány barit, nyuszit, elefántot is. A barinak már csak alapformáit lehetett felösmerni: négy-öt szőrszál kunkorodott rajta szomorúan. Végtagjai eltüntek. Fülei helyén csupán mélyedések voltak láthatók. Holott az elefánt büszke tökéletességben tündökölt, mert életrajza csak éppen pár napra nyúlt vissza. Ezért megkapta méltó büntetését: mellőztetett s este a bari került az ágyba s volt kénytelen angyalkákról álmodni. Mert ő már át volt teremtve. A baba, a játékszer, amint a boltból kikerül, még csiszolatlan gyémánt: csak a gyermekkéz mestermunkája képes értékessé formálni. Széppé csak akkor kezd válni, ha már rajta van a kis művész kézjegye, manuprópriája, ha már átalakította a saját esztétikájának parancsolatjai szerint.

A felnőttek társadalma régóta töri a fejét azon, miképpen lehetne a gyermekek társadalmának babákat készíteni. Gyárak ontják a kis világ számára való holmit. Kereskedések és iparvállalatok alakultak e szükséglet kielégítésére. A krumpli-ember nagy művészetét azonban még nem érték el. Mert rendesen olyan babákat készítenek, amelyek a felnőtteknek tetszenek. S feledik, hogy a gyermekek esztétikája ma is a háziiparból szedegeti tanulságait.

Hogyan lehetne mégis igazi játékot csinálni?

A gyárosok évszázados kudarcok után végre rájöttek, hogy tulajdonképpen vannak a felnőttek közt is gyermekek: a művészek. Hátha rájuk bízná az ember ennek a fontos feladatnak megoldását? És egypár esztendő óta ime látjuk, hogy kecskeszakállu szobrászok és hosszuhaju piktorok serénykednek e probléma körül. Már bevonultak alkotásaik a műcsarnokokba is. Medáliák kaphatók értük. Belekerülnek az oeuvre-lajstromokba, mint egy szimfónia: opus XXXI. Védjegy jut a fülük töve mögé s ez kiváló alkalom lesz egykoron ifj. Schultzius számára, hogy lexikálisan összeállítsa a babák mesterjegyeit. Minő perspektiva!

Még csak egy valami hiányzik s ez komoly ügy. Nincs még a baba-művészeknek iskolájuk. Enélkül viszont nincs módszeres haladás és intézményes biztosítás. Az iskola pedig csak akkor lesz valamire való, ha okosan szervezik. A padokban és a műhely-asztalok körül kell majd ülniök a kecskeszakállu szobrászoknak és a hosszúhaju piktoroknak, a katedrán pedig Balog Jancsi III/A. oszt. tanuló fogja előadni a baba-esztétikát.

Mert ez az egyetlen tudomány a világon, amelyet csak gyermektől lehet megtanulni.

Lyka Károly

Egy tiszta asszony

Elbeszélés

Irta Bíró Lajos

Az asszony egészen eszméleténél volt. Kék szeme bágyadt, de nyugodt tekintettel siklott végig a szobán, átsurrant a férjén, átsurrant az orvos és az ápolóné fölött, azután megállapodott Györgyön. A szobában bántó, rossz csend volt, mindenki mereven és erőlködve ült, hogy semmi neszt ne okozzon, és ebben a fojtott csendben, ebben a süket erőlködésben az asszony bágyadt, haldokló kék tekintete rászállott Györgyre. Rászállott, megnyugodott és megpihent rajta. György visszahúzódott a sötét sarokba, mert azt hitte terhére van a haldokló asszonynak. Az asszony tekintete azonban szelíden és makacsul követte. György ekkor reszketve és elfogódva belenézett az asszony szemébe. Eltelt egy félóra, azután egy óra és az asszony hervadó, szép kék szeme változatlanul, beszédesen, csendesen, mozdulatlanul nézett bele az övébe,

Uj Idők 1909. XV. 52 77 -

A krisztkindli

Mühlbeck Károly rajza

Sötétedett. Az orvos fölállott és odalépett az asszonyhoz. Föléje hajolt, azután megfordult és odaintette Jánost, a férjét. János fölpattant, odaugrott az ágyhoz és rögtön megértett mindent. Keserü, fájdalmas, gyötrődő zokogásba tört ki. Az orvos utasításokat adott az ápolónénak, György pedig reszketve és hangtalanul ült a sarokban.

— Most menj ki innen, — mondta azután Jánosnak az orvos.

Odafordult Györgyhöz:

— Kisérd ki, — mondta neki. — Maradj vele. Itt nincs rátok szükség.

György odalépett Jánoshoz és karon fogta. Kimentek. Áthaladtak három szobán, azután beértek a János szobájába. Egészen sötét volt már. György meggyujtotta a lámpákat, azután leültette Jánost és maga is leült vele szembe. János sírt; György hallgatott. A János könnyei végre elapadtak, a tenyerébe támasztotta a fejét és égő, vörös szemmel bámult maga elé. Lassan, halkan, fáradtan beszélgetni kezdtek és a halott asszonyról beszélgettek késő éjszakáig. Közben bejött hozzájuk az orvos, vacsorával kínálta őket, rájuk kényszerített valami ennivalót; azután mozgás és zaj keletkezett kint: a ravatalt készitették már; János egy percre bement a gyerekszobába, hogy a fiát megnézze, de amint azután maguk maradtak, újra szomorúan és szeretettel az asszonyról kezdtek beszélni.

Éjfél elmúlt. János ekkor fölállott, odament az íróasztalhoz, kinyitotta az egyik fiókját és egy keskeny, kék borítékot vett ki.

— Mi az? — kérdezte György.

— Viola írta, — felelte János. — Tegnap mondta meg, hogy a szekrényében találom. Az utolsó üzenete, az utolsó akarata . . . Most fölbontom.

— Eddig nem nézted meg?

— Nem.

— Kibirtad?

— Ő így akarta. Így kellett tennem. Nem csalhattam meg.

— Igaz, — mondta György, — nem csalhattad meg.

János óvatosan és gyöngéden fölbontotta a borítékot és kivette belőle a levelet. Az asszony rendes, parfümös, kék levélpapirja volt ez, rajta néhány gyors kézzel irott, finom betűs sor. János átfutotta a levelet, hirtelen elfehéredett, fölkapta a fejét és szédülő, ájuldozó szemmel pillantott Györgyre. György nyugodtan állott és csendes várakozással nézett vele szembe. János újra ráhajolt a levélre, vonagló arccal olvasta el újra, kétségbeesve, tántorgó rémülettel kereste végig a sorokat, hátha rosszúl olvasott valamit, azután odadobta a levelet Györgynek.

— Olvasd el, — kiáltott rá.

György elkapta a földre hulló levelet, a lámpa felé fordult és olvasni kezdte. János reszkető, gyanakvó szemmel figyelte az arcát. György olvasás közben egyszer föltekintett, azután gyorsan visszahajolt az irás fölé és végigolvasta. A levélben ez volt:

„János, én azt akarom, hogy a fiamat György nevelje. A fiamat, a vagyonomat, mindent neki hagyok. A fiam legyen az övé. Úgy kellett volna, hogy a fiam az ő fia is legyen. De későn ismerkedtem meg vele. Én téged el nem hagytalak volna már és talán ő nem is akart volna engem. De én ő rá gondoltam mindig, mindig, mindig; akkor is, amikor a fiam még nem volt meg, akkor is, amikor meglett. A fiam legyen az övé. Ezt akarom tőle és ezt akarom tőled. És ezt akarom magamnak és ezzel az akarattal halok meg."

György végigolvasta a levelet és fölnézett. János reszketve várta a tekintetét. Sápadtan, ijedten néztek egymásra sokáig és nem tudtak szólni.

— Mit mondasz? — kérdezte végre János rekedten, — mit mondasz?

— Én nem tudok . . . én nem tudok semmit . . . — dadogta György.

János összeszorította a fogait, keserűen megrándult az arca és hirtelen föllángoló dühvel mondta:

— Megcsaltatok . . . Aljasság . . .

György ekkor odalépett hozzá, nyugodt és tiszta tekintettel belenézett a szemébe és halkan és szeretettel mondta:

— Én megértem a fölindulásodat. De értsd meg te is, hogy én nekem éppen olyan megrendülés, éppen olyan meglepetés ez a levél, mint neked. Értsd meg, hogy sem őt, sem engem nem szabad egy tisztátlan gyanuval megsértened. Értsd meg ezt a halott asszonyt, ezt a csodálatos asszonyt . . .

— Hogyan értsem meg, — mondta János reszketve és keserűen. — Mit értsek meg?

— Értsd meg, hogy szenvedett, hogy mégis hűséges volt, hogy az izlése és a tisztasága nem engedett meg neki soha egy percnyi habozást sem arról, elárulja-e, mit érez, de hogy a becsületessége rákényszerítette erre az utolsó vallomásra.

János kínlódva nyögött. Hebegve kereste a szavakat:

— És . . . és . . . soha nem volt . . . közöttetek semmi?

György átkarolta.

— János, édes fiam, — mondta neki melegen, — szabadulj meg ettől a rongy félelemtől. Mit féltesz most már! . . . És hogyha lett volna közöttünk valami, hát itt volna vajjon ez a levél? Nem egy tiszta asszony, nem egy becsületes ember írta-e ezt a levelet abban a feltevésben, hogy becsületes emberekhez szól?

— Semmi . . . semmi sem volt közöttetek?

— Semmi. Amikor én megismertem, már a te feleséged volt. Soha, egyetlenegy mozdulattal, egyetlenegy hangárnyalással meg nem mutatta nekem, hogy mást is érez irántam, mint rokoni, testvéri szeretetet. Egyetlen egyszer volt egy hosszu, meleg, búcsúzó, nekem akkor még érthetetlen pillantása a számomra . . .

— Mikor?

HOGY LESZ?

Baboskendős szárnyas lovon
Egyszer csak bevágtatok,
Majd ha hívnak.
S fehér ruha feszül a lányokon,
Úgy várnak, fogadnak.

A legszebbik eljön hozzám,
Rózsát tűzök a hajába.
Karját fogom.
Keblére ölel kettőnket anyám
S vezet a templomba.

Nászra gyűl sok kedves barát,
Vígan szól a hegedű,
Csapong a dal
S szentté avatunk egy kis szobát,
Feketlen mámorral? —

*

Fekete ló vonta fekete szekérrel
Bevisznek egy koporsót.
Sóhajos szájjal, hulló könnyével
Senki sincs, aki várná.

Végigvonul a lány, napsütéses utcán,
Nyílt torkú temetőnek.
Szegény! — mondják. S életem zárt titkát
Meghagyják szemfedőnek? —

SZŰZ HEGY AVAROS KEBLE.

Szűz hegy avaros keble
Ölelj magadhoz, ölelj.
Szád, a felhideglő föld,
Csókoljon fagyos csókkal,
Haláldallal — suttogóval.

Hűsítsd az agyam, hűsítsd,
A bűn — a gyönyör-várat,
Buta álmok termőjét.
Ébressz föl — fagyos csókkal,
Haláldallal — suttogóval.

Kopár, józan szentessé
Formáljad a lelkemet,
Ne legyen vágyam, dalom.
Váltsál át fagyos csókkal,
Haláldallal — suttogóval.

Vagy ne! inkább ölj meg,
Szívd ki testem erejét
S míhamar végezz velem
Véghozó fagyos csókkal,
Haláldallal — suttogóval.

A TOLL CHARCOSAI

VÉSZI JÓZSEF.

Üneményes palyájának csúcspontjához érve, oda került Vészi József vissza, a honnan egy emberöltővel ezelőtt kiindult. Mint riporter lépett be a mult század hetvenes éveinek végén a Pester Lloyd szerkesztőségébe és most több mint harmincéves ernyedetlen ujságirói és politikai működés után ugyanannak a lapnak főszerkesztői székébe ült. Mint tősgyökeres aradi gyerek, akkor csak törödözötten kezelte a német nyelvet, most Vészi a monarchiának Lajtán innen és túl legragyogóbb tollú német publicistája. Ez az irói kvalifikációja, párosulva a legszélesebb körű általános műveltséggel, a politikai viszonyok alapos ismeretével, lángoló hazaszeretettel, intranzigens szabadelvűséggel és itéletének érett voltával, szinte predesztinálta őt arra a magas polcra, amelyre Falk Miksa annyi fényt árasztott. Pályája nem volt egyenes vonalú, sima lefolyású; olykor-olykor legyőzhetetlennek látszó akadályok tornyosultak rajta, amelyek nem egyszer kizökkenést is okoztak, de Vészi nagystílű talentuma post tot discrimina rerum mégis győzedelmeskedett; győzött, mert győznie kellett.

Nem német publicistának, hanem magyar költőnek indult az ifjú Vészi. Már mint gimnázista irt ízmos lírai vénáról tanuskodó verseket és műfordításait szívesen közölték a lapok. Heinéből egy kötetre valót magyarositott; sajnos, ennek a kézirata elkallódott. Az egyetemen kedvelt tanitványa volt Gyulai Pálnak és Greguss Ágostnak, akik a magyar nyelv és irodalom tanárává akarták nevelni. De képességei és talán még inkább az élet szüksége a maga emberségére utalt ifjút az ujságirás felé terelték. De mielőtt a magyar költészetet otthagyta volna, gyors egymásutánban két kötet verset adott ki („A bánat dalaiból" és „La traviata"), szive vérével, vérének izzó hevével irott verseket. A két verskötet ma bibliográfiai ritkaság; talán Vészinek magának sincs belőle. A kenyérkereset kényszerítő hatalma az öreg Lichtensteinhoz vezette, a hol a „Pester Korrespondenz" részére német kivonatokat kellett készitenie a magyar lapok vezércikkeiből. Soha keservesebb munka annak, aki a német nyelv saisi fátylát még alig-alig lebbentette fel. De Vészit bámulatos nyelvtehetséggel áldotta meg a gondviselés. Gyors egymásutánban, szinte egyidejüleg megtanult németül, franciául, angolul, olaszul, románul és mindezeken a nyelveken oly folyékonyan, gördülékenyen beszél és ir, mint édes anyanyelvén. A nyolcvanas évek elején már

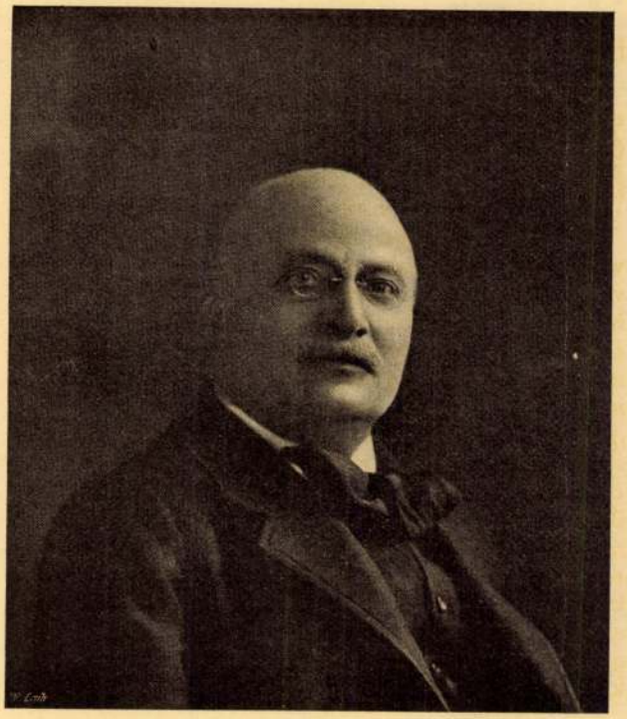

Vészi József. M. Joseph Vészi.

a Pester Lloydnál találjuk, onnan a Neues Pester Journalhoz került, azután a Budapester Journalhoz és amikor ez megszünt, a Budapester Tagblatthoz, ahol mint vezércikk- és tárcaíró aratott sikereket. Egy sajtópörben, amelyet akkortájt valamely szolgabíró indított ellene, gyönyörű improvizált beszédben szállt a bíróság előtt a sajtó és a zsidóság igazaiért sikra.

Jelentős fordulata pályájának, amikor 1894-ben a régi Pesti Napló szerkesztőségét veszi át. Ragyogó, tartalmas vezérczikkei csakhamar az első magyar publicisták sorába emelték. Két évvel később megválik a Pesti Naplótól és a Budapesti Naplót alapítja meg. Széll Kálmán, aki fényes tehetségét felismerte, a szászsebesi országgyűlési mandátumot juttatja neki és Vészi bevonul a képviselőházba, amelyben szónoki tehetségével feltünt. A következő két ciklusra a főváros III. kerülete (Óbuda) választotta meg képviselőjének. Amikor Mikszáth Kálmán lemondott a budapesti ujságírók egyesületének elnökségéről, ez a tiszt, amelyben az ujságírói kar bizalma központosul, Vészinek jutott, aki azt évekig, kollégái általános megelégedésére, viselte. Fontos szerepre jutott Fejérváry Géza br. miniszterelnöksége alatt. Fejérváryhoz régi vonzalom fűzte és bár jól tudta, hogy a „darabont-kormány" támogatása népszerűségének, sőt jövőjének kockáztatását jelenti, kötelességének tartotta, Fejérváry br. megtisztelő meghivásának engedve, a miniszterelnöki sajtóiroda vezetését elvállalni. Szócsöve, lelke volt ő ez állásában a kormánynak, amelynek tehetségével és ismereteivel mérhetetlen szolgálatokat tett. Ami előre volt látható és amivel Vészinek számolnia kellett, bekövetkezett: a Fejérváry-kormány visszavonulása, a koalíció uralomra jutása arra kényszeritette, hogy a közélettől hosszabb időre távol maradjon. De Vészi nem az az ember, akit a sors forgandó kereke letéritene útjáról. Munkakedve és munkabirása, tántoríthatatlan hazaszeretete és jogosult önérzete egy pillanatra sem hagyták el. Berlinbe ment és ott fejtett ki lázas publicisztikai tevékenységet, hogy a német közönséget felvilágositsa hazája közviszonyairól. Három évet töltött a német fővárosban és az ott végzett derekas munkát befejezvén, visszatért Budapestre, ahol a Jung-Ungarn cimü folyóiratot adta ki, amely széles mederben ismertette Magyarország politikai, társadalmi és irodalmi mozgalmait és sikerült forditásokban közölte a magyar költészet modern remekeit. Majd kicsiny lett neki a havi folyóirat kerete és Budapester Presse cimén napilapot indított. Ez is körülbelül egy évig jelent meg, addig, amig Singer Zsigmond meghivásának engedve, a Pester Lloyd első vezércikkirójának ment. Singer korai halála után Vészi lett az utódja, aminthogy általános meggyőződés szerint mást és méltóbbat nem is illethetett ennek az előkelő publicisztikai orgánumnak főszerkesztői állása.

Ami Vészinek, kiváló kvalitásain kivül, mindenkinek rokonszenvét biztositja, az az ő egyenes, lovagias jelleme, elrettentethetlen bátorsága, végtelen szivjósága. A magyar virtusok egyesülnek benne a zsidó erényekkel, amely utóbbiak közül különösen az emberbaráti kötelességeknek legmesszebb menő gyakorlását és a családi érzéknek legintenzivebb kiképződését találjuk nála. Hogy mint képviselő és sajtófőnök mennyi mindent járt ki — a szó nemes értelmében — a zsidóság és egyes zsidók érdekében, azt már azért sem lehet elmondani, mert az ilyeneket ő maga titkolta legjobban. Egy markáns eset azonban mégis kitudódott. Valamelyik felsőmagyarországi pénzügyigazgató — nem tudni mi okból — egyszer kerületének valamennyi zsidó korcsmárosától se szó, se beszéd rövid záros határidőre megvonta az italmérési jogot. Szegények Pontiustól Pilátushoz futottak segitségért, hiába. Végre utolsó nap, nem — az utolsó percben, egy küldöttségük felkereste Vészit és kérte, hogy járjon közbe érettök a miniszterelnöknél. Annak a napnak hajnalán keresték fel Vészit, amelyen a jogmegvonás kezdődött volna; ha valaha, ez volt a periculum in mora esete. És Vészi megtette azt, amit rajta kivül alig tett, alig tehetett volna más. Ágyából keltette fel Széll Kálmánt, a mindenható kormányfőt, előadta neki az ügyet és oly meggyőzően védte a szegény korcsmárosok igazát, hogy Széll Kálmán azonnal távirátilag intézkedett a sérelmes pénzügyigazgatósági rendelet visszavonása iránt. Hogy különben is, fanatikus hazaszeretete mellett,

Mult és Jövő 1923. apr. máre szám.

mennyire érez mint zsidó és a zsidósággal, arról a napilapokban és folyóiratokban megjelent számos cikke tesz tanuságot. Külömben a „Mult és Jövő" is munkatársai közt tisztelheti Vészit; olvasóink csak nemrég gyönyörködhettek „A zstdóság és a publicisztika" czimű mély filozofiai fejtegetéseiben, melyekben épen a publicisztika és a zsidóság szoros belső kapcsolatát mutatta ki.

Egyedül boldognak családja körében érzi magát, itt találja összes vágyainak kielégitését. Nehéz is volna egyhamar kedvesebb, derekabb családi kört találni. Hat gyermeke közül szellemileg legidősebb leánya, Margit, áll hozzá legközelebb; az apa csodás univerzálitása, publicisztikai talentuma megvan leányában is, akit különben tehetséges rajzolónak, ügyes karikaturistának is ismerünk. De többi gyermekében is méltán telik öröme; hogy csak egyet emlitsek: idősebb fiát, alig hogy elvégezte tanulmányait, a bonni egyetem orvosi fakultásának asszisztensévé nevezték ki.

Új méltóságának friss lendülettel, nemes ambicióval indult neki Vészi; oly pozició ez, amelyben erős, harmónikus egyénisége teljesen fog érvényesülni. Zseniálitásának legértékesebb termékeit csak ezután fogjuk élvezhetni. *Ignis.*

NAGY IMRE: A FIÚ.

A fiúban van a holnap,
a sors a fiúban játszik velem,
a fiú az öröm, a fiú a gond,
a fiú a türelem.

Van szőke haja, van kicsiny szive,
van egy pár harapós foga,
és minden botorságra
van ma még joga.

Nevet, ha intő kéz üti
és sir, ha nevetni kéne,
ami a rosszaság benne,
az az erénye.

Ő a reggel, sugaras nappal,
ő az érlelő meleg,
ő az oltár, ha napnyi bünért
vezekelek.

Ő minden, ami lehet,
hit, csodálat, cél és remény,
apróka pont csak és nálunk
hasábra szóló hangos esemény.

Ő minden, ami lehetetlen,
király a királyok felett,
nagyobb, mint hegycsúcs, jobb, mint a jó
és édesebb az édes se lehet.

Ő az egyetlen, ő a minden,
teremtő csudáknak a mása,
angyalok hosszú, nagy sorának
emberré váló folytatása.

DR. BOLGÁR MÓZES: KISS JÓZSEF.

Eszögletes gyémánt szinjátékának a titkát vajjon ki fejti meg? Tudósok állitják, hogy selyemszálvékony sugarak törnek meg rajta és ezek a szilánkok kápráztatják a szemet. Talán igazuk van, ki tudja. És vajjon ki elég vakmerő hinni, hogy egy nagy költő vibráló lelkének szinvillódzását elemeire tudja bontani és megmondani: honnan ered a fénye és honnan az árnya; vajjon árny-e e lélek, melybe néhány sugárkéve hullott, vagy fény-e, mely felett felhő borong. Ki mondja meg? „Rejtély a költő, titkos jel a zára — S azt soha senki meg nem magyarázza." Mégis, a kutató elmének gyönyörűsége telik a kisérletezésben és ilyen kisérlet lesz majd ez a néhány sor is, melyben — annyi előd után — egy-két halvány reflekszíót kivánok fűzni a hetvenéves Kiss József költészetéhez és semmiesetre sem akarok bibliai elemekből álló, tudományos mozaikot összerakosgatni annak a költőnek a műveiből, kinek a költészete már életében bibliává nemesült.

*

Kiss József idegen planéta módjára jelent meg a magyar ég boltozatán. A szokatlan jelenség zavarba hozta a hivatásos, regulázott csillagászokat. Nem szólva az „akadémikus baglyokról, kik behunyták a szemüket és azt mondták: mi nem látunk semmit" az olyan előkelő lelkek, mint Gyulai Pál is tétován álltak meg és nem tudták: vajjon a Simon Judit költője utódja-e a Rozgonyi Cecilia mesterének vagy profanizáló utánzója. A költő rajongói — talán a költő maga is — feljajdultak: sötét felekezeti elfogultság! Pedig csupán emberi gyarlóság volt; az emberi szemnek az a végzetes gyengesége, hogy könnyezik, káprázik, ha idegen fényhatások érik, az emberi elme ősi csökönyössége, mely a szokatlant, érthetetlent vészesnek tartja.

Felmerül a kérdés: mi annak a titka, hogy jeles és becsületes esztéták, kik idegen országok és idegen nyelvek irodalmát oly könnyen megértik, Kiss József bűvös magyar igéit évtizedeken át, következetesen félreértették, sőt félreértik? Úgy hiszem: ennek egyetlen oka az, hogy Kiss József zsidó. Nem úgy értem, hogy születése, felekezete, vagy vallása szerint zsidó, hanem — hogy úgy mondjam — költőileg zsidó és pedig specifikusan: magyar-zsidó. Ez a költői dualizmus új volt és idegenszerű s ezért értelmetlenül csóválták előtte a fejüket a legnagyobb magyar esztétikusok is. Zsidó költőt — egy Bialikot, egy Morris Rosenfeldet — esetleg megértettek volna, de egy személyben: magyar-zsidó, — ez olyan mixtum compositum, melynek megértéséhez különös lelki diszpozició kell.

Sejtem, hogy ez a disztinkció sokak előtt homályos lesz, de talán meg tudom világitani, ha

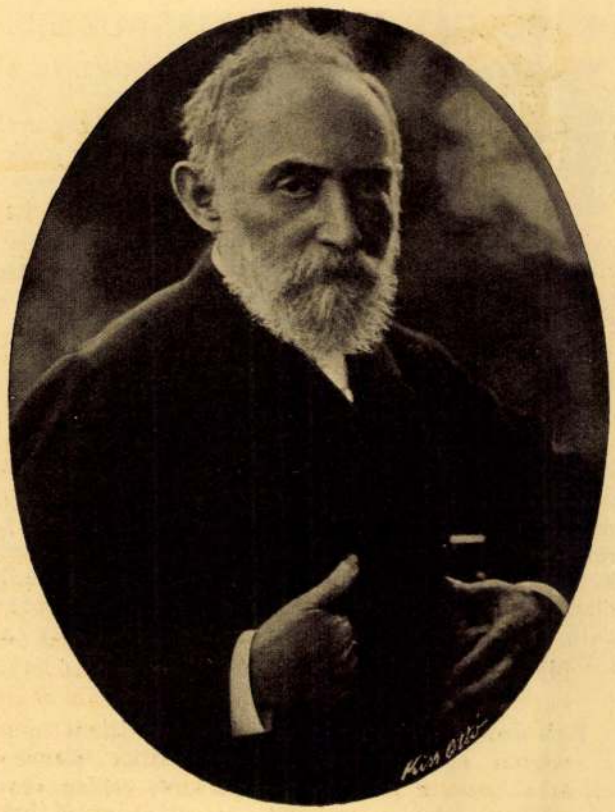

Kiss József. Portrait du poète Joseph Kiss.

tísztázni sikerül az alapfogalmat: ki nevezhető valamely nemzet költőjének? Akinek a lelke akkumulátorként magába tudja sűríteni egy nép multjának homályos hagyományait és reflektorként közéje tudja szórni jövőjének ragyogó reményeit, ezt nevezem én ama nép költőjének. Hadak útja, Talpra magyar, Operenciás tenger, Hol volt, hol nem volt, — csupa bolygó szó, csupa mesefoszlány, csupa apró fénypont és mégis ezek adják meg a költői nyelvnek a színét, a szónak a zamatját s ezekkel ébreszti fel a költő a nép szunnyadó vágyait, ábrándos sejtelmeit, ezek összetétele a — Hangulat!

Most pedig képzeljük el, hogy nagy multtal biró nép egy másik nemzet kebelében él, egy nép, mely költők zengő zsoltárait, próféták harsogó szózatait, bölcsek érces mondásait, egy nagy, eleven reminiscenciát: a bibliát hozta lelkében a távoli Keletről, de itt az új talajon, új ég alatt íme más madarak és más énekek élnek a levegőben! A Choreb bugó visszhangja mellett Tihany riánó lánya trillázik; a Halljátok hát Szodoma urai és Gomora népe kezdetű profécia mellett, a Romlásnak indult hajdan erős magyar komor intelme dübörög . . . A régi és az új hangok összeverődésére pedig egy sajátszerű és eddig névtelen dongás támad a lelkekben, mint mikor különböző méhrajok egy közös kaptárba kerülnek és az, aki ennek a melódiának szavakat tud adni, az költő, a legnagyobbak közül való és egy új szimfóniát ad a világnak. És ezt tette ebben az országban Kiss József.

Mi predesztinálta Kiss Józsefet erre a csodás és kissé hálátlan szerepre, azt minden művelt magyar tudja, hiszen a költő maga írta meg. Már gyermekkorában magyar lelkész ajkáról hallotta a zsidó biblia ígéit. (Egy református lelkész emlékezete.) Az ifjú Kiss József költői kivirágzása arra az időre esett, mikor a magyar nép elnyomott és felszabadult energiája borította el a lelkeket és Arany János klasszikus szelleme lebegett az irodalmi vizek felett. De ugyanakkor írta meg Kiss József a legragyogóbb magyar nyelven legszebb zsidó dalait és templomi énekeit. „Mikor leültem e zsoltárokat, énekeket írni — mondja az Ünnepnapok előszavában — behunytam szemeimet és lelkem elé idéztem régen bemohosodott képek egész sorozatát." Csak be kellett hunynia az ő világító szemeit „kik lemerültek a szépség kútjába" és kettős lelkében felzendültek az elfelejtett világok dalai és a távolban elenyésző hangok sajátságos zümmögő melódiájára írta meg az imákat, énekeket. És ugyanakkor ő, mint úttörő bele tudta magát élni Gabirol, Ibn Giát és Juda Halévi költészetébe. Férfikora delén, hírneve tetőfokán, mikor a vérvád tébolya szállta meg a lelkeket ezen a földön, egyszerre felriadt a dicsőség mámorából és megírta Az ár ellen gyengéd, remegő poemáját. Most pedig, mikor megtörtént vele az a kivételes csoda, hogy hetvenéves korában — egy korban, melyben még csak egy Goethe tudott alkotni — újra megifjodott, most íme a Legendák könyvét írja.

Kiss József költői életének ez a rapszodikus áttekintése magyarázza az ő művészi dualizmusát is, melylyel a versírás birodalmában egyedül áll. Lírai versei lihegnek az elfojtott szenvedélytől, a magyar temperamentum lüktetését érezzük bennök, de valamely gyémántcsiszoló ősének cizelláló művészetével vannak rímekbe szedve. Balladáinak a tárgya akármilyen komor lehet — az iskolás poétika szerint nem is lehet más! — mindig kivillog belőle valami a Heine eleven humorából. Második ifjúkorának nagyszerű eposza (Legendák a nagyapámról) pedig csak úgy szikrázik a lírai reflexióktól.

De nemcsak témái, formái dualisztikusak, épp olyan kétrétű költői meglátása is. Balladáinak zsidó alakjai igaz, eleven zsidók, de azért a magyar nép szemével nézte őket s úgy is rajzolta meg. Sőt maga az ő halhatatlan nagyapja: reb Mayer Litvák is bizony sokszor inkább magyar garabonciás deáknak, mint üldözött orosz kántornak van beállítva és mi néha úgy érezzük, hogy ezt a hőst — hiába — mégsem a pogrom kergeti, hanem a szél hordja s nem is kopott kaftán, hanem a hagyományos lebernyeg libeg rajta, vagy talán az unoka fantáziájának varázsköntöse. De hát ki csinál e poéma olvastán,

Veszprémi vár

1.

Erdélyi Gyula

Veszprém története
a török idők alatt.

Veszprém 1913.

BELFÖLDI ÖSZTÖNDÍJASOK

Aczél Márton, 69
Babos Ernő, (800 P), 69
Bacsó László, 66
Balog Győző, 66
Balogh Ilona, 70
Balogh János, (800 P), 70
Bartha Katalin, 77
Benda Kálmán, 70
Benkő István, 66
Bónis György, (800 P), 65
Boros János, 68
Dezső Lóránt, 70
Domján Anna, 79
Lechner Kamill, 81
Lovassy Andor, 78
Major Ervin, 83
Makkai László, 74
Mayer Erzsébet, 78
Márkus József, 83
Mátrai Lászlóné Zemplén Jolán, 81
Mentler Sándor, pusztazámori, 82
Mezősi József, 80
Molnár Ernő, 74
Mórotz Kálmán, 83
Nemeskéri János, (800 P), 85
Nőtel Rudolf, 65

Veszprém vára

Erdélyi Gyula =

Veszprém város története a török időkben alatt.

Ism. Zsinka Ferenc

Hadtört. Közl.

1914. 480-l.

első rikkancs kirohant az utcára. Herczeg Géza elbeágrott és megvette tőle a lap első, még a rotációsgép ölelésétől forró és nyomdafestéktől nedves példányát.

Sebesen átlapozta a lapot, kereste a Mihajlovicsról irott cikkét. Még egyszer végigszántott ujjaival A Nap zizegő oldalain, most hátulról visszafelé nézte a hasábokat, majd ujra elölről lapozgatta és tépte a kezében levő példányt. Ajka hirtelen elsápadt, szempillái őrületesen remegni kezdtek, különös, soha nem érzett izgalom fogta el: — a cikk nem jelent meg, a cikk nem volt sehol.

Dühösen vágta le a lapot, berohant a szerkesztőségbe, orditozni kezdett, s szinte magánkivül volt kétségbeesésében. A szégyenre gondolt, arra, hogy Mihájlovics Géza felelősségre vonja, felkeresi és keresztüllövi. Száguldott föl-alá a rikkancsoktól nyüzsgő udvaron, végre meglátta Braun Sándor derüsen mosolygó arcát és Hacsak Géza jóságos, kissé sunyi és évődő tekintetét. Hacsak hozzálépett, vállára tette a kezét, majd meg-

49. kép Veszprém vorát és környékét ábrázoló freskó
Castiglione d'Olona, Palazzo dei Conti Castiglione-Venegono

Veszprém vára

otton beszélgetett a feleségével, s a dobozt letette az asztalra.

Mialatt a csók tartott, roppant óvatosan kettőt léptem előre. Végre elérhettem a cigarettát. Lassan érte nyúltam. Elvettem. Azok úgy csókolództak, mint a bolondok. Lassan húzódtam vissza. Aztán a neszfogó szőnyeg talaján baj nélkül visszatértem a szobámba. Még az ajtó sem nyikorgott.

Másnap reggel úgy tíz óra előtt jöttem ki a szobámból. Ott találtam a verandán a két asszonyt. Üdvözöltem őket. Nelli arcán azonnal megláttam, hogy alig tudja izgalmát türtőztetni. Pár percig beszélgettünk, teljesen közömbös dolgokról. Akkor egyszerre Nelli felállott.

— Mama, én lemegyek a melegházba. Tegnap otthagytam a táskámat.

— Jól van, mehetek én is. Sétálok egyet.

— Nem, semmiesetre ne fáradj. Úgy-e, maga lesz olyan szíves és addig szórakoztatja a mamát?

Ránéztem Nellire. Erősen a szeme közé. Közben kivettem a zsebemből az Elemér cigarettásdobozát.

— Hogyne, örömmel, csak menjen nyugodtan.

Nelli meglátta a cigarettát a kezemben. Abban a pillanatban olyan sápadt lett, mint a fal. A következő pillanatban pedig olyan piros, mint a pipacs. Dermedten nézett rám. Én még hozzátettem:

— És adja át meleg baráti üdvözletemet a virágoknak...

Megértette. Kezet nyújtott. A keze reszketett. Aztán elindult, le a veranda lépcsőin. Pár pillanat múlva már el is tűnt a lombok között. Én ott maradtam Anna nénivel. Rágyújtottam egy cigarettára. Elkezdtünk beszélgetni.

A szökést egy negyedóra mulva már felfedezte Anna néni. Mivel Nelli nem jött vissza, elindult utána. A melegháznál nem találtuk Nellit. Sőt a kertész kijelentette, hogy errefelé nem is járt. Ekkor jött futva egy cselédlány a veteményeskert felől.

— Most ment el a fiatal nagyságos asszony kocsin.

— Hova? — kérdezte Anna néni megdöbbenve.

— Nem tudom. Elemér nagyságos úrral mentek el ketten. Nincs egy perce, hogy láttam őket indulni a tó mellett.

Anna néni azonnal elájult. De magához tért hamar. Nem lett semmi baja. Tombolt egész nap. Én másnap elutaztam. Jóska kísért ki. Igen jókedvünk volt, mind a kettőnknek.

Eleméréktől éppen a minap kaptam levelet. Nagy boldogsággal közölték, hogy trónörököst várnak, s ettől Anna néni úgy meghatódott, hogy megbocsátott neki. Ha két hét múlva ráérek, szaladjak le hozzájuk Komádra.

Le is megyek. Elemérnek viszek egy doboz Camelt.

Amit mindenkinek tudnia kell

Veszprémről

Irta: **Nyilas Jenő**

Nyomogassunk össze egy agyagdarabot, gyúrjuk minden rendszer nélkül szeszélyesen össze-vissza. Ez, milliószoros nagyításban, Veszprém talaja, a leghegyvölgyesebb magyar városterep, amelyhez legfeljebb régi bányavárosaink hasonlíthatók.

Enyhe túlzással elmondhatjuk, hogy ennek az érdekes fekvésű, kedves városkának talán egyetlen vízszintes utcája sincs. Az első meglepetés ott éri az embert, amikor a pályaudvarról befelé vezető út hirtelen veszedelmesen lejteni kezd. Ez a tünemény aztán állandósul: mindenféle meredek lejáratokkal, lépcsőkkel, kapaszkodó közökkel találkozunk, jobbra-balra völgyszakadékok tátonganak és a Püspökvárba olyan út vezet, mely felér egy kiadós hegymászással.

Annak a hármas lépcsőzetnek, amely a Balatontól a Bakonyig emelkedik, éppen a középső fokán van a veszprémi fensík: a magyar királynék ősi városának színpada. Micsoda sajátságos látvány a belőle szigetszerűen kiemelkedő vár! Mintha a föld hirtelen ficánkolni kezdene, hullámot vetne, — sziklák freccsennek ki belőle, bércek ágaskodnak, vadregényes kőalakulatok, melyeknek a házak, a tornyok, mintha természetes meghosszabbodásai lennének. A sasbérc fokán még ma is ott mohosodnak a viharvert bástyafalak, lent pedig, a mély völgyben a rakoncátlan Séd kanyarog és vén tornácos házak közt évszázadok óta zúg a vizimalom. Olyan kép ez, melyet nem lehet egykönnyen elfelejteni, akár nyáron nézzük, mikor lombban áll minden és a sugárzó égről élesen rajzolódnak le a távoli hegyek, akár télen, mikor egyenesen anderseni hangulata van a zárkózott, nyugalmas kis városnak.

Ha alaposan beletekintünk a dolgok lelkébe, rájövünk, hogy Veszprémnek nemcsak alakját, hanem jellemét és történetét is földrajzi adottságai határozzák meg. *Ez a dolomitsziget több mint egyszerű topografiai elem. Ez maga a város sorsa, jó és bal-végzetének alakítója.*

Ennek a talajnak köszönheti Veszprém nemcsak azt, hogy olyan lett, amilyen, hanem hogy meg is maradt olyannak, szinte változatlanul, századokon keresztül. Ami más lett rajta, az csak a házak alakja, diszítése; magához az összképhez emberi kéz hiába is nyúlt volna. Ahol még a 18. század végén lőporral kellett az utcák közepén éktelenkedő sziklákat felrobbantani és ahol a rendkívüli színvonalkülönbségek folytán a vízvezeték és csatornázás még ma is gondot okoz, ott sohasem lehetett komoly városrendezésre gondolni. A régi metszetek nagyjában ugyanazt mutatják, mint a legújabb várostérkép. Hiába, Veszprém alapjelleme a dolomit: kemény, következetes, jellemes matéria...

És festői, ezt talán elsősorban kellett volna említenünk. Festői olyan értelemben, hogy lépten-nyomon változatos látványokra nyujt lehetőségeket és *olyan panorámákat varázsol a néző elé, melyekkel Veszprém versenytárs nélkül áll a magyar városok közt.* Az utcák olyan kiszámíthatatlanok, hogy sohasem lehet tudni, mikor szolgálnak valami mulatságos meglepetéssel. Itt egy völgydarab bukkan elő, ott egy terraszosan emelkedő városrész, amott hirtelen megszakad a házsor és ideint a Bakony. Mint valami óriási forgószínpad, olyan változatos mindez és olyan gyönyörködtető.

„Tizenhárom várost látsz itt egy városban" — írja egy 160 évvel ezelőtt keletkezett verses leírás és mi sem jellemzőbb ennek a városnak a szaggatottsá-

Uj Idők 1934. márc. 11. 11. 2.

Veszprém. A Püspökvár

gára, mint az, hogy ma is 11 városrészből áll, mely alig függ össze egymással. Igy aztán nem csoda, hogy akármerre fordulunk, új kilátásban van részünk. Azt a körképet, mely a török minaretre emlékeztető barokk Tűztoronyból tárul elénk, vagy azt a kilátást, amelyet a Várbástyáról élvezhetünk, joggal Magyarország legmeglepőbb látképei közé sorozhatjuk. Már ezért az utóbbiért is, melyet a köznyelv a „világ végének" nevez, érdemes Veszprémbe menni. A vár legkiugróbb részén, hatalmas mélység fölött uralkodik a bástyakilátó: félköralakú mellvéd gotikus címertöredékekkel, ahonnan órákig nem lehet elszabadulni, oly lenyűgöző a látvány... Érezni a város nyugodt, egészséges lélegzetvételét. A Sédvölgy összevisszaságában töméntelen apró ház, udvar, kert. Balra a Temetőhegy, tetején egyszerű templom. Elől a Szentbenedekhegy, csupa kopár szikla. Szabadon nyargal a friss szél. Amott szemben, félkörben egymás mellett a szépnevű hegyek: a Feketehajag, a Papod, az Ámos, a Hajmatető... És látni az édeskúti romot is, Szent Katalin apácaklastromának középkori maradványát, ahol Árpádházi Boldog Margit töltötte első gyermekéveit, amíg a Nyulak szigetének kolostora nem fogadta falai közé.

Ahol ilyen kitűnő védelmi pont kínálkozik, ott a magasban várat kell építeni és ahonnan így el lehet uralkodni a környék felett, oda Szent István bölcsesége püspökséget alapít... Ha a veszprémi püspökség alapítólevelének 1009-es évszáma későbbi toldaléknak bizonyult is, az kétségtelen, hogy Veszprém már a magyar királyság első éveiben püspöki székhely volt. Még hozzá kivételes jelentőségű: a mindenkori veszprémi püspököt illette meg a királyné megkoronázásának joga, lévén Veszprém az Árpádok alatt a királyné és a királyi család gyermekeinek mindennél biztonságosabb tartózkodási helye. Ez a jog egészen napjainkig csorbítatlanul fennmaradt és egyenes vonalban köti össze az első királynét, Gizellát, aki a ma is álló, veszprémi székesegyházat alapította és akinek emlékét ugyanott egy ritka szépségű kápolna is hirdeti, Zitával, akit Hornig bíboros-püspök koronázott meg 1916-ban.

A Püspökvár ma is a legpatinásabb része Veszprémnek. Külön kis világ, fent az előkelő magasban, mely a régi idők nyomát viseli minden kövén. Templomok, kanonoki házak, iskolák zsúfolódnak az aránylag szűk helyen, történelmi levegőt árasztva. És a finom kis Szentháromság-téren, melynek egyik végén a kéttornyú Székesegyház ágaskodik, ott látjuk a püspöki palotát, a magyar barokk egyik legkitűnőbb építőjének, Fellner Jakabnak művét, aki a tatai Eszterházyak szolgálatában olyan műveket alkotott, mint az egri érseki liceum, vagy a nagyszerű pápai plébániatemplom. Ez a főpapi rezidencia, melyet Maulpertsch freskói díszítenek, előlről kedves lakópalota, hátulról azonban, különösen a Buhimvölgyből nézve, valóságos fellegvár, mely óriási erkélyével őrködik az egész táj felett.

De ahol vár van, ott meg is kell szenvedni érte, — ime, így nyilvánul meg, közvetve, a sziklatalaj történelemformáló ereje. Mint viharban a kiemelkedő szálfa a villámot, úgy vonja magára háborús időkben az ilyen hely a hódítók vágyait. A török hódoltság alatt négyszer vették be Mohamed hívei a várat és ilyenkor kő kövön nem maradt. És mikor Veszprém szabadságszerető népe önként Rákóczi Ferenchez szegődött, a bosszúálló Heister tábornok példátlan kegyetlenséggel tört a városra. A sziklába, amelyre Veszprém épült, eleve be volt vésve fátuma, — azonban az is, hogy ez a szikla túl fogja élni az idők bajait.

Vannak bizonyos történelmi alaphelyzetek, melyek adott körülmények közt mindenütt törvényszerűen bekövetkeznek. Veszprém esete jó példa erre. Ahol vár van, ott a vár alján rövidesen népes telep keletkezik kalmárokból, iparosokból, földművelőkből, akik a várbeli uraságot szolgálják. Így jönnek létre a ‚váralják", „újvárosok", „suburbiumok", melyekkel egész Európában találkozunk és melyekre legjellemzőbb, hogy amint kissé megtollasodnak, amint felébred lakosaikban a polgári önérzet, szembefordulnak a földesúrral. Veszprém egész 18. századát a polgárság és az egyházi fennhatóság közjogi pereskedése tölti ki. Egyik küldöttség a másikat éri, a város

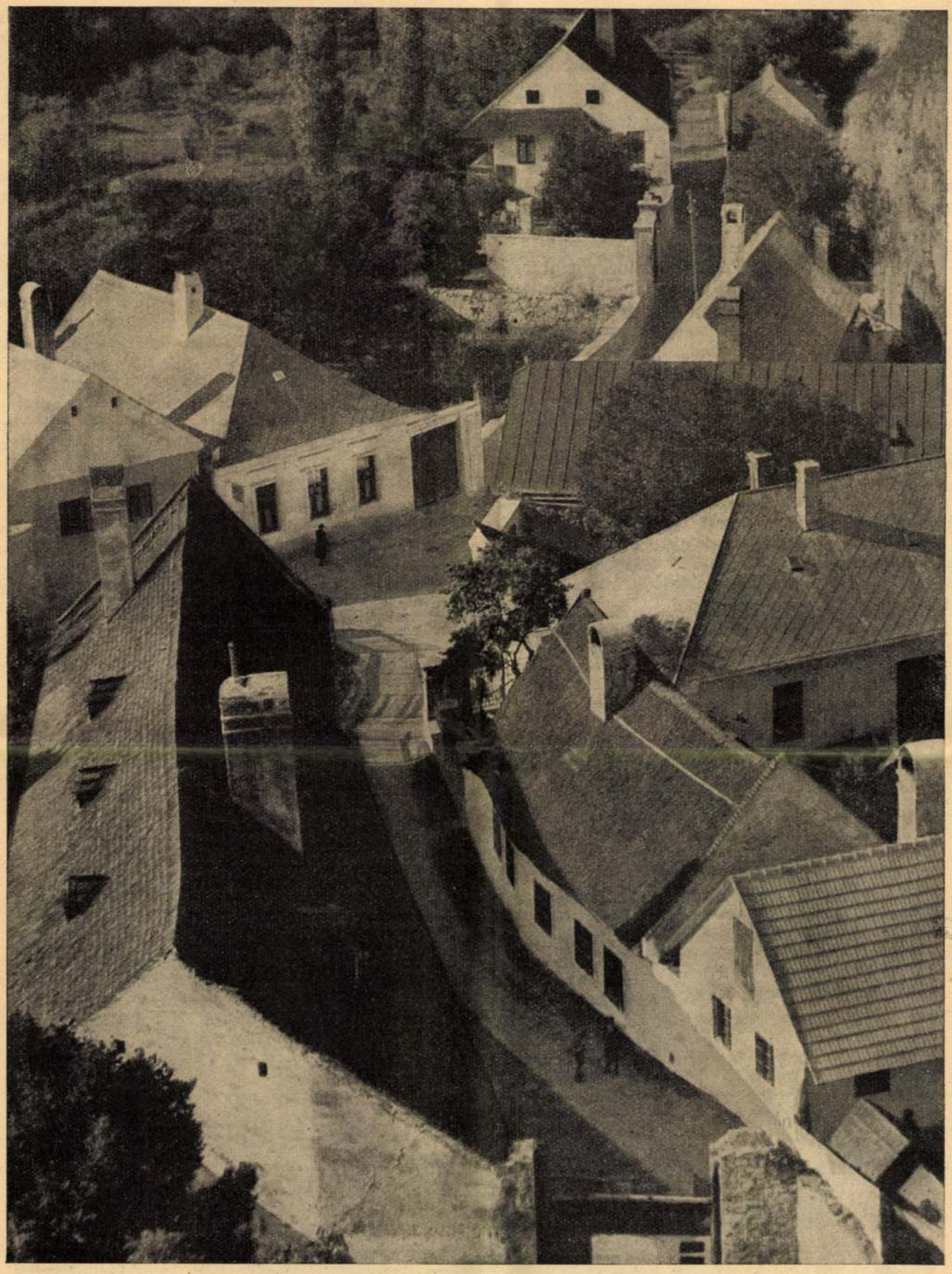

Veszprém. A váralja. Vadas Ernő fényképe

Bécsben és Pozsonyban „ágens"-eket tart, akik vagyonokat költenek ajándékokra azzal az egyetlen céllal, hogy megszerezzék a szabad királyi városi jogot. Erőlködésük meddő maradt. Veszprém, bár egyidős a magyar állammal, még csak a mult század derekán lett önállóvá. Nagy lendületet persze ez sem adhatott Veszprémnek: különleges fekvése egyszersmindenkorra megszabta a fejlődés szűk határait.

Terjeszkedésre nem volt alkalom, a vasút is mostohán bánt a várossal. A fejlődés iránya, kultúrtörténeti szemmel nézve, a lélek, a műveltség, az életforma mélysége volt, — a dunántúli szellemnek az az

intenzitása, mely Veszprémnek évszázadok óta jelentőséget adott.

Iskoláinak hírét már árpádkori oklevelek igazolják. Református elemi iskolája 320 éves. Kegyesrendi gimnáziumában olyan férfiak nevelkedtek, mint Bacsányi János, Békefi Remig, Endrődi Sándor. De Veszprém adta a magyar kultúrának Weszprémi Istvánt, az első magyar orvostörténészt (megh. 1799), Borsos Józsefet, a táblabíró-kor édes-bájos festőjét, Simonyi Zsigmondot, a nagy nyelvtudóst és a Cholnoky-fivérek izgatóan egyéni tehetségét is. Veszprém egyik bőkezű rajongója vastag kötetbe gyűjtötte a város irodalmi, művészeti és történelmi vonatkozásait. Ebben a könyvben seregszám találkozunk fontos és ismerős nevekkel. *Nem véletlen, hogy egy aránylag apró helyről ennyi neves ember származik:* Veszprém világa évszázadokon át megőrizte törzsökös jellegét és így mindenkor jó talaj volt határozott rajzú tehetségek számára.

Legérdekesebb talán az a különösen gazdag szerep, melyet Veszprém városa a magyar zene történetében játszik. 1830-ban Kocsi Sebestyén Gábor ügyvéd és költő, kiről oly színesen tudott anekdótázni Eötvös Károly (maga is veszprémmegyei származású) Zenekedvelő Társaság-ot alapít. Ez a buzgó kör, megelőzve a mai népzene-gyüjtést, 15 füzetben kiadta a veszprémmegyei nótákat, melyek nem kisebb muzsikus által „alkalmaztattak fortepianóra", mint Ruzitska Ignác.

Sajátságos módon azonban Ruzitskán kívül, aki a székesegyház karnagya volt, még két nagynevű zenész működött Veszprémben. A verbunkos-kor legnépszerűbb zenésze: Rózsavölgyi Márk ott született, a kalandos életű Csermák Antal pedig ott is van eltemetve. És a zene géniusza mind a mai napig hű is maradt Veszprémhez; a Veszprémi Dalegyesület országos viszonylatban is első helyen áll a komoly kóruskultúra ápolásában.

Eddig magáról a városról beszéltünk, mint testi-lelki függvényéről annak a tájnak, amelybe Isten rendelte. Azonban hiányos lenne az arckép, ha elhagynók mögüle a hátteret, a megszegényedett magyar föld egyik leggazdagabb tájképét — a Bakonyt. A kettő: Veszprém és a Bakony tulajdonképpen *egy* fogalom. Egy fogalom volt azokban a ponyvaromantikus időkben, amikor Bakonyerdő gyászban volt, mert innen vitték Veszprémbe akasztani a Sobrikat, Liliomokat, Milfaitokat, *(Milfait Ferenc útonálló Rabló, Felakasztatott 1836. dec. 24-én* — mondja egy megható kőrajz a remek veszprémi múzeumban). És összetartozik ma is, amikor a turista, aki végigvándorolt a Cuhavölgyön, úgy kapja meg útja végén Veszprémet, mint valami csodás ajándékot. A Kerteskő sziklaszurdoka, a zirci apátság vadregényes parkja, a Kőristetőről mutatkozó fejedelmi kép, a cseszneki rom, a Cuha-patak pillanatonként változó vidéke, a sűrű erdők áhitatos csendje: mindez egyetlen képpé olvad össze, melynek uralkodó színe a mélységes, nedvdús sötétzöld és melyet a mult emlékeitől körüllebegve koronáz meg a sziklákra épült ezeréves város.

Veszprém. A Püspökvár belseje. Balogh Rudolf fényképe

Veszprémi rékeszgyház

Czobor - Szalay II.

PÉCS

VESZPRÉM

negyedeit s az Andrássy-út végére került a milléniumi emlék ég felé nyúló szobra és félköralakú királygalériája. Mert a gyors lendületnek, amely egészen világvárosias jellegű volt, kettős forrása közül csak az egyik a felszabadulás roppant öröme : a másik a honfoglalás ezeréves fordulójának ünnepe. Ez egyrészt kötelességeket ró a városra, hogy mutasson minél tökéletesebb arcot az idezarándokló külföldieknek és vidéki magyaroknak, — bizonyítsa be, hogy méltó a feléje áramló szeretetre és büszkeségre. Másfelől serkentő és csábító alkalom a milléniumi ünnepek alatt Pesten járt magyarok számára : jöjjenek ide, telepedjenek le itt, hiszen itt még több a magyar lélek, ösztönzés és dicsőségillat a levegőben, mint bárhol másutt!

Természetesen van mindebben gazdasági tényezők hatása is, ámbár nem oly parancsoló és elsőrendű, mint a külföldi nagyvárosok kialakulásában. A jobbágyság felszabadítása, amit a nemesség a maga jószántából, egy igazán nemes gesztussal végzett el, nem mehetett végbe minden zökkenő nélkül. Sok földesúr gazdasági helyzete megrendült s így aránylag könnyen engedtek olyan csábításoknak, amelyek a fővárosi háziúr szerepkörét reményteljesebbnek tüntették fel, mint a mezőgazdasági termelőét. Ezzel volt kapcsolatos a vidéki gentrynek a városi hivatalnoki pályára való tódulása, ami csak a világháború után ért véget.

A fővárosba áramlás anyagi előnyeit a szemfüles zsidóság aknázta ki, amely ebben a századvégi spekulációs korszakban lett olyan hatalmassá, hogy a világháború előtt a főváros irányítását is csaknem teljesen kezében tartotta. S a lendület heves, szinte boszorkányosan hirtelen diadalmaskodása magyarázza azt a hangulatváltozást, amely a vidéki lakosságban a főváros hátrányára bekövetkezett. Volt ebben egy szemernyi irígység is, egy kis tiltakozás is a szinte magától kialakuló és természetesen túlzástól sem ment központosítás ellen. De igazi oka mégis az, hogy a vidéki magyarság úgy érezte : a fényes tükör, amelyben önmaga eszményi arcát szerette nézni : az Ősbuda alatt ragyogó, magyar Budapest mintha elhomályosult volna. Mintha »nemzetközibb« lenne, mint a magyarság zöme szerette volna. Idegen koreszmék harsogtak, a vidékről felszármazott középosztály szerepe nem volt már olyan jelentékeny, mint eleinte ; s elkövetkezett az »őszirózsás forradalom« és az abból kinövő kommuniz-

Veszprémi művésztelep

Lap: Veszprémi Hirlap
Megjelent: 1943 JAN. 6.

30

A veszprémi művésztelep

Innen-onnan két hónapja lesz, hogy a kultuszminiszter elmondta költségvetési beszédét. Ebben számtalan megvalósítandó tervet említett. Többek között megemlítette azt is, hogy a művészeti felsőoktatás tervezett reformjának első gyakorlati lépése az új, korszerű és minden tekintetben megfelelő művésztelepek felállítása lesz.

A bejelentés elhangzása óta elmult idő alkalmasint nem telt el tétlenségben és a minisztériumban is, meg a vezető művészi körökben is gyakran szóba kerülhetett a művésztelepek felállításának kérdése. Sőt ezen túlmenően, bizonyára történtek egyes városok részéről is olyan lépések, amelyeknek célja egy-egy ilyen művésztelep megszerzése volt.

Nem tudjuk, a minisztérium illetékesei gondolnak-e majd Veszprémre, amikor a művésztelepek helyét fogják kijelölni. Azt sem tudjuk, vajjon a város részéről történt-e már intézkedés aziránt, hogy ki ne maradjunk ebből is. Azt azonban méltán és joggal hírdetjük, hogy kevés város érdemli meg úgy, és nem sok vidéke az országnak alkalmas annyira művésztelep létesítésére, mint éppen Veszprém.

Semmiképen sem túlozunk és a lokalpatriotizmus vádjával nem illethetnek bennünket, amikor megállapítjuk, hogy a magyar képzőművészetek egyik legrégibb és remekbekészült alkotása: a koronázó palást, veszprémi munka. Nem egy írásos bizonyíték szól a veszprémi székesegyház kincstárának csodásabbnál-csodásabb műkincseiről, amelyek nyilvánvalóan bizonyítják az itteni ötvösművészet magas fokát. Az sem kétséges, hogy a középkor képzőművészete nem a festészetben és a szobrászatban, hanem elsősorban az építészetben és ötvösségben érte el legmagasabb fokát. Veszprém mindkettőben kitűnt.

De nemcsak a középkorban, hanem később is, amikor a török hódoltság idején a művészetek Magyarországon szinte kihaltnak tetszettek és a nagy mesterek helyett kisiparosok mentették át a magyar diszítő-művészetet boldogabb korokba, a veszprémi szűrdiszítések már akkor is országos hírűek voltak. A legújabb korban pedig nem is egy nagynevű — közöttük világhírű — képzőművészt adott ez a város a magyarságnak és az egyetemes művészetnek.

A mult tehát mindenképpen megvan, amely multnak szerves folytatása lehetne egy új és korszerű művésztelep.

A művész azonban nem csupán a multból él. Neki szüksége van ihletre és témára is. Valószínűleg kevés hely van, ahol ezeket jobban megtalálhatja — mondjuk egy festő —, mint éppen ebben a városban. Itt szinte lépten-nyomon kínálkoznak a művész ecsetje alá a szebbnél-szebb városrészletek és a hangulatosnál-hangulatosabb tájképtémák. A karsztos fennsikok felett vibráló pára, a lomha kék testükkel szinte lihegni látszó hegyek, a bájos patakvölgyek és szürkehátú sziklák szinte kimeríthetetlen bányái a művészi tanulmányoknak és alkotásoknak. S mindezek mellett a közeli Balaton ezerféle változatban pompázó szépsége.

Egy művésztelep felállítására végezetül az a sok-sok szívesen hozott áldozat is érdemessé teszi Veszprémet, amelyet a vármegye és a város hozott éveken keresztül a nyári művésztelepek érdekében.

Mindezt összevetve, elmondhatjuk, hogy vétkes mulasztás terhelne mindazokat, akik akár kellő körültekintés hiánya miatt, akár nem törődömségből vagy éppen anyagi askodásból hozzájárulnának ahhoz hogy a művésztelepek helyének kijelöléséből Veszprém kimaradna. A illetők nem csupán egy városnak ártanának, hanem a magyar képző művészetnek is súlyos kárt okoznának. Sőt talán jóvátehetetlen kárt.

Sz. F

Cs na magyára vihetnének:

, a gyáva lelkek,
mat számon tartják

szakoktatás fejl

A gazda legnagyobb értéke a szaktudás, hiszen ennek segítségével tudja még a tőkehiányból és a szegénységből származó nehézséket is leküzdeni. Csak egyetlen számbeli összefüggésre utalunk: Magyarországnak azokon a vidékein, ahol legkevesebb az analfabéta, ott a legnagyobb a termésátlag. Ezért érdemel különös figyelmet az a hatalmas szakoktatási építő program, melyet a földmívelésügyi kormány állított össze és amelynek gyakorlati megvalósítása már teljes erővel megindult.

1943-ban főiskolákká alakítják át a kolozsvári és magyaróvári gazdasági akadémiákat. E főiskolák felszerelésének és tanszemélyzetének kiegészítése mellett 390 akadémiai ösztöndíj mozdítja elő a tudományos utánpótlást.

Két új középfokú gazdasági tanintézetet létesítenek 1943-ban s ezekkel együtt összesen tiz ilyen tanintézetünk lesz. Itt említjük meg, hogy a csikszeredai téli gazdasági iskolát speciális havasi gazdasági iskolává szervezik át.

Tiz új téli gazdasági iskolát építenek, úgyhogy az év végéig összesen 75 ilyen iskolánk fog működni, hatezer tanulóval. Ezenfelül 12 új téli gazdasági vándoriskolát létesít a földmívelésügyi kormány.

Száz új téli gazdasági tanfolyam létesül 1943-ban s így összesen 500 ilyen tanfolyam fog működni, amelyen húszezer felnőtt gazdát oktatnak ki a legszükségesebb ismeretek-

Körzeti szappanfőzők ú biztosítják a szappanell

Már a mult világháború folyamán tapasztaltuk, hogy a hadviselés nagy mértékben megnöveli a harcoló országok zsiradékszükségletét. A mostani háború fokozottabb gépesítése folytán a zsiradékok szükséglete aránytalanul nagy.

A békeidőkben a technikai zsiradékok nagy részét import útján fedeztük. Ma a szállítási nehézségek és a világszerte érezhető nyersanyaghiány miatt alig áll módunkban jelentősebb mennyiségű technikai zsiradékfajtát beszerezni.

A hiány elsősorban is szappanellátásunk terén mutatkozik. Nem kis mértékben azért, mert a lúgkő szabad beszerzésével megszünt a háziszappan főzés. A lúgkőpótló szerek használata viszont olyan ismereteket kíván, ame tése csak hosszú f ka után lehetséges

Éppen ezért a k ter elrendelte, hogy hatóságban, lehető székhelyén körzeti tesüljenek.

Minden törvén köteles, lehetőleg vetkezetek bevon gye területén te iparjogosítvánnya mesterekkel olyan tesíteni, amely a közületi szerv delkezésére bocs bérmunkában sza za. A hatóság, va megbízott szövet

. . . Reggel jelentette a szanitész az ezredorvosnak, hogy Vitéz Pál — kiszenve- . . .

A papirszeletet megtalálták. Görcsösen szorongatta a kezében. Egy sor volt csak rajta:

Egy rózsát a csákómra . . .

Ezzel bucsuzott Vitéz Pál a világtól. Holttestét levitték a halottas kamrába.

VI.

. . . Nagy parádéban vannak a katonák. Temetnek egy huszárt . . . Vitéz Pált ik utolsó utjára. Ragyogó egyenruhákban vonultak ki a tisztek s teljes diszben a ység. Egyik gyalogezred zenekara borus harmoniában játsza a gyászindulót. S a s sokaságban a gyászhintó mögött szinte kiáltó szomorusággal halad talpig feketé ben okogó asszony: — a jobblétre tért huszár édesanyja . . .

Koszoruk is vannak: három összesen; — a következő felirásokkal.

Vitéz Pálnak — a bajtársak . . . Egyetlen fiának — özvegy id. Vitéz Pálné . . . és — *vitézebb huszárnak — bajtársi szeretettel: K. I. . . .*

A koporsón keresztbe volt fektetve Vitéz Pál kardja. Középen a huszárcsákó . . . A lószőrforgó mellett — egy piros rózsa viritott . . .

Veszprém

Szentháromság-szobor

Képe repr.

Pehm 147. l.

Veszprém

Lukcsics József: Veszprém
város újkori története.

Lukesics József és Pfeiffer

János: A veszprémi püspöki

vár a katholikus restaurálás

korában.

Veszprém 1934

Veszprém

Veszprémi egyházmegye

Hornig K. Monumenta Romana Episcopatus Vesprimiensis. 4 Kötet. Bpest 1896. — 1907.

Kőváry László

beveendő azon írók sorában, akik magyar képzőművészeti műveket írtak.

Erdély építészeti emlékei cz. műve.

feldolgozva?

Veszprém műemlékei

a XVIII. századból.

Lukcsics Pál dr — Pfeiffer

János dr: A veszprémi

püspöki vár a katolikus

restauráció korában.

Veszprém, 1933. 42 képpel

és rajzzal.

Név- és helyiség mutató

alapján feld.

Veszprémi püspökök

Pehm József: Padányi Biró Márton veszprémi püspök élete és kora. 36 képpel. Zalaegerszeg. Szerző, 1934. 497 l. (A veszprémi egyházmegye multjából 2.) 12.—

Veszprémi püspökség

Hornig K. Padainyi
Biró Márton naplója
1903.

Veszprém vk. plé-
bánia templom

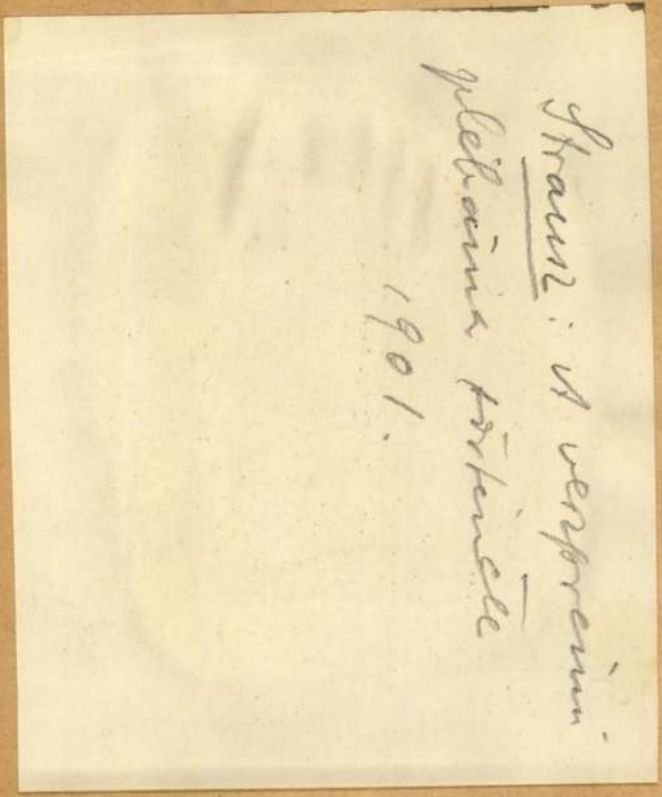

Strauss: A veszprémi
plébánia története
1901.

Veszprémi székes-
egyház

Cséte A. A veszpré-
mi székesegyház leírás!

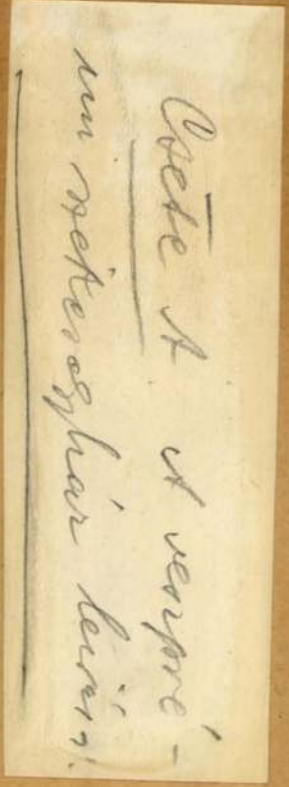

Veszprémi plébt. templom

Strausz Antal: A veszprémi plébánia története. Kézirat.

. A magyarok találkozóhelye. rsékelt árak. Crnkovic József

zálló és gyógyintézet. Tel- legnagyobb kényelem. A szál- rmegyei nagybirtokos vette főúri közönség pártfogásába ót.

odern kényelemmel berende- ünő konyha, mérsékelt pensió- kodás. Igazgató Gundel József.

gi-posta-utcza 6. Levélpapirok szerek és nyomtatványok rak- ára.

égi előkelő szálloda az Elba nyörű fekvéssel, kerttel és magyar és osztrák arisztо- gató Ronnefeld Richárd.

Párisi-utcza 3. Magyarország

VILÁGITÁS

*

Győr. Meixner Hotel Royal-szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Lift. Központi fűtés. Kitünő konyha. Kávéház. Kül- és belföldi lapok.

*

Győr. Hungária Kávéház. Buffet, kitünő italok, bel- és külföldi lapok, esténkint jó czigányzene és mozgófénykép. Tulajdonos Ludassy Mór.

*

Herring D. A. (Leutner utóda) udvari czipészmester. Bécs, I., Göttweih rgasse 2. Műhelyek: IV., Fleischmanngasse 6.

*

Hofmann udvari kalapgyáros. Bécs, I., Kohlmarkt 7. Angol uri és női kalapok. Legujabb divat, legnagyobb választék.

*

Hüttl Tivadar, cs. és kir. udv. szállító. Porczellán- és üvegraktár. Porczellángyár Óbuda. Raktár V., Dorottya-u. 14.

*

Kolozsvár. Pannonia szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Fürdő. Kitünő konyha. Kocsik minden vonathoz. **Fészl J., szállodás.**

*

Kölber Testvérek, csász. és kir. udvari kocsigyár VIII. ker., Salétrom-utcza 5. sz. Alapíttatott 1780. Párisi világkiállítás. 1900. Aranyérem.

*

Krakkó. Café Secessio. Kitünő kávéházi italok, figyelmes kiszolgálás, az összes bel- és külföldi lapok.

*

ettől a mestertől származik a templom hat másik faragott kisebb padja is.

A stallumok ma, sajnos, siralmas állapotban vannak, restaurálásuk elkerülhetetlen. Az intarzia sok helyen kihullott, egyes részek letörtek és sokat ártott nekik a hozzá nem értő kezek „javitása“ is.

★

GYŐR is, mint a tatár pusztitásnak és a török megszállásnak kitett városaink általában, a barokk stilus virágzása idején tér magához a háboruk okozta kábulatából és lép ujra a müvészi fejlődés utjára. Eredetileg román, majd gót stilusban átépitett székesegyháza is a XVII. században barokk jelleget kap. A Szent István korából származó, egykor háromhajós román bazilika ősi képét mai felemás, de érdekes formáiból nehéz lenne rekonstruálni. A restaurált szentélyfalakkal szemben a homlokzat megmaradt barokknak Giovanni Battista Rani érdekes tornyával. A gótika emlékét egyedül déli kápolnája őrizte meg, amelyben a Szent Imre-ünnepségekkor Budapesten is látható volt s a Kolozsvári testvérek terve szerint készült hires Szent László ereklyetartó hermát őrzik. A sekrestyében elhelyezett kincstár méltó párja az esztergominak. A dómot ezeken kivül

Oszlopfők a veszprémi bazilikából.

A veszprémi püspöki palota középső szárnya.

Donner reliefjei és Maulbertsch freskói és oltárképei diszitik. Nevezetesebb barokk emlékek még a hajdani jezsuita, ma bencés- és a karmelitatemplom, valamint a festői hatásu Frigyszekrény-szobor, amelyet III. Károly király állittatott engesztelésül az Oltáriszentség ellen elkövetett merénylet alkalmából. A számos kedves barokk lakóházak között és a vármegyeház mellett valóságos kuriózum a megyeház-utcai elemi iskolának árkádos, reneszánsz-udvara.

★

SZÉKESFEHÉRVÁR legjellemzőbb és legszomorubb példája középkori városaink sorsának. A török hódoltság koráig az ország fővárosa, koronázó királyi székhely, e rangjához méltó müvészeti kulturával. Ma az egyetlen Anna-kápolna s a püspöki palota kertjében kiásott s a hajdani királyi pompáju bazilikát jelző falomladékok hirmondói annak. A mai székesegyház Mária Terézia-korának barokkjában épült épugy, mint a város számos egyéb középülete, kincstárában nagyértékü egyházi szerelvényekkel. A hajdani pálos Szent János- és a papnevelőintézet Szent József-templomában Maulbertsch csodálatosan szép falfestményeit csodálhatjuk. Előbbinek faragott padjai a butormüvesség remekei.

S ha a barokk privát házakkal be

Magyarság pub. evkönyve
Brest 1930.

A budapesti epreskerti kálvária.

is fejezhetjük, amit Alba Regia csonka művészetéről ma mondhatunk, megértjük, mit siratott Prohászka a püspökkert dómromjai fölött, kérdezve: mi lenne itt, ha István király sirján lámpások loboghatnának az ősi egyház romlatlan falai között?

★

VESZPRÉM négy dombon épült, festői fekvésü város a Séd völgyében, amelynek művészete négy megszállás (tatár, török, osztrák, francia) pusztitásait sinylette meg. A török idők emléke a várban levő minaret. (Ma tüztorony.) Székesegyháza teljesen elpusztult, ennek helyébe a XVIII. században barokk dómot emeltek. Ugyancsak a barokk higgadt felfogásában épült a hatalmas püspöki palota, amely a XII. századi rendkivül érdekes Gizella-kápolnát is magába foglalja. Ennek XIII. századi, nem a legelőnyösebben restaurált falfestményei legritkább ilynemü emlékeink sorába tartoznak. Érdekes a ferencrendiek temploma és a székesegyház jellegzetes altemploma, amelyet kriptának használnak. A szomszédos Szent Benedek-hegy alatt láthatók a hajdani Szent Katalin-templom és Domonkos apácazárda romjai, ahol árpádházi boldog Margit gyermekkorát töltötte.

★

BUDAPEST. Természetesen fővárosunk is egész sereg olyan nagybecsü müemlékkel dicsekedhetik, amelyek itt vannak közelünkben, hogy élvezzük őket s mégis a legtöbb ember szinte bekötött szemmel megy el mellettük. Mert például muzeumainkra büszkék lehetünk, de nem állithatjuk ugyanezt muzeumkultuszunkról. Bizvást mondhatjuk, hogy ebben nagyrészben nem a közönség a hibás, hanem inkább az a tény, hogy hiányzik az a megoldás, amely a kiállitott mütárgyakat népszerü formában a közönség megértéséhez és érdeklődéséhez közelebb viszi. Erről sokat lehetne irni. Itt csak annyit jegyzünk még meg, hogy a muzeologia figyelmének ki kellene terjednie a közönségre is, mert különben a csupán önmagáért való kutatómunka egy fontos szociális kulturfeladatot kapcsol ki munkálkodási köréből.

Budapest muzeumain kivül is számos olyan mükincset számol, amelyeket bármely idegen főváros Baedeker-e csillaggal jelölne, mint különleges látnivalót. Céltalan lenne és helyünk sem volna elég ezek felsorolására. De ha csak néhány olyan pompás emléket idézünk, mint amilyen például a Központi Papnövelde mesébe illő rokokó könyvtárbutorzata, amely egy pálos szerzetes munkája, vagy az Epreskertben ujonnan felállitott régi pesti kálvária, vagy az ujabb müvészet alkotásai közül Operaházunk Lotz-tervezte mennyezete, amely kiállja a versenyt világvárosok operai freskóival, láthatjuk, hogy kevésbé emlegetett müvészi alkotásaink között is van sok megismerésre méltó müremek. De kinn, fővárosunk utcáin is egész sora van művészi értékü emlékeinknek, amelyek megérdemelnék, hogy megismerjük őket. Ugyan hányan ismerik közülünk a Vár hangulatos kis szögleteit, az Uri-utca kedves barokk portáit, a Jezsuita-lépcsőt, az utolsó Árpád-sarj sirját a koronázó főtemplomban, régi temetőink ódon köveit, Aquincumunk becses leleteit. Elmerültünk-e vagy egyszer ferenceseink, szervitáink, pálosaink barokk templomainak pompájába, megyeházunk, miniszterelnökségi palotánk, Nemzeti Muzeumunk higgadt klasszicizmusába, Operánk, Vigadónk, királyi palotánk dekorativ formagazdagságába?

Nem sokan. Ezek — mint cimünkben mondottuk — „mükincsek, melyeket most fedezünk fel."

★

Az a kis körut, amelyet csonka hazánk főbb müvészeti empóriumaiban tettünk, korántsem akar szigoru és teljes szemle lenni, hanem csupán bepillantás abba a kincstárba, amit müvészeti kulturánk jelent s amelyet barbárok háromnegyedrészben kifosztottak. *Pipics Zoltán dr.*

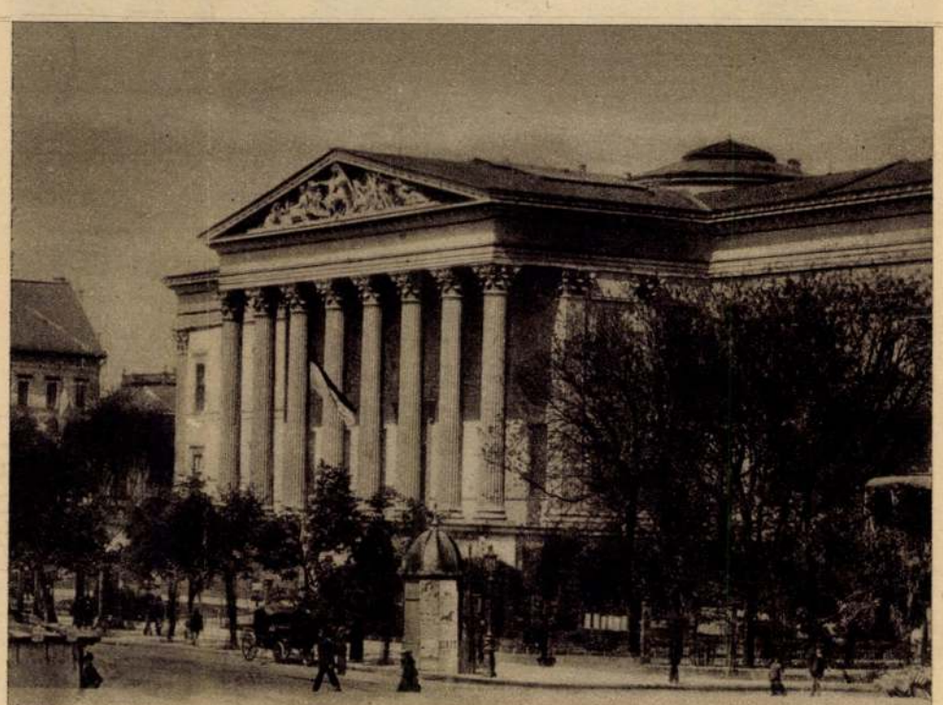

A Magyar Nemzeti Muzeum.

A második napi vadászaton csak fáczán mintegy 2500 esett, a két napon pedig összesen 3000-nél több fáczánt lőttek. A puskások száma mindkét napon tíz volt.

E hó elején macedóniai (Temes vármegye) birtokán rudnai *Nikolics* Mihály báró is vadászatot rendezett. A háromnapos vadászaton a házigazdán kívül vizeki *Tallián* Béla, *Joanovich* Sándor kormánybiztos, vizeki *Tallián* Vilmos, vizeki *Tallián* Emil s mások vettek részt. A vadászat eredménye 317 nyúl, 56 fáczánkakas, 1 fáczántyúk, 18 fogoly, 13 erdei szalonka és 1 róka volt.

A vadászati idénynek azonban, sajnos, már áldozata is van. Mint ugyanis részvéttel értesülünk, vadászat alkalmával ifjabb *Wesselényi* Miklósné báróné, született *Paget* Ilona Alsólugoson leesett a lováról és eszméletlenül terült el a földön. Beszállították kolozsvári lakására, a hol orvosi ápolás alá vették. Attól tartanak, hogy agyrázkódást szenvedett. A báróné elnöke a kolozsvári női iparpártoló mozgalomnak. Balesete általános részvétet kelt.

Dessewffy Aurél grófot ő felsége a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. *Dessewffy* Aurél gróf, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének élén, hosszú évek során át kifejtett kiváló működésének elismeréseül kapta ezt a nagy kitüntetést. Ez talán az első hivatalos elismerése a társadalmi munka nagy értékének. Nemcsak annak az általánosan kedvelt kiváló uri egyénnek szól, a ki a Dessewffy Aurél gróf nevét viseli, hanem azoknak az egyesületeknek is, a melyeknek a kitüntetett férfiú hosszú ideig elnöke volt. Sajnos, csak volt. A politikai közszükség azt kívánta Dessewffy Auréltól, hogy a főrendiház elnöki székét foglalja el és eddigi társadalmi tevékenységét megossza. Nemrégen olyan eset merült föl, a melynek során ellentétbe került az Országos Magyar Gazdák Egyesülete egyik vezéregyéniségével, de mégis oly kérdésben exponálta magát, a melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevelt nagyra. Dessewffy Aurél teljesítette, mint a főrendiház elnöke a maga fontos politikai kötelességét és a tőzsdei határidőüzlet megrendszabályozása kérdésében nem hozta kényszerhelyzetbe a kormányt, a mely iránt bizalommal van. De magára nézve puritán szigorúsággal vonta le a következéseket. Úgy fogta föl a helyzetet, hogy az ő gazdasági társadalmi vezéri állása összeférhetetlenné vált a főrendiházi elnökség politikai követeléseivel. Miután pedig a jelenlegi országos politikai helyzet föltétlenül azt kívánja, hogy a főrendiház elnöki székében maradjon, lemondott a két nagy országos egyesület elnökségéről. Sem tisztelői kérése, sem a két egyesület ünnepies marasztása nem tudta elhatározásában megingatni. A király és kormánya igazán a közvélemény óhajtását találták el, a mikor a legnagyobb kitüntetéssel tették emlékezetessé Dessewffy Aurél gróf elbucsúzását azoktól az egyesületektől, a melyek munkája olyan előkelő helyet foglalt el Magyarország ujabb történetében.

A veszprémi püspöki palota, melyben királyunk lakott. (I.)

Fogadóterem (I.)

Nákó Sándor gróf, fiumei kormányzó nagyszentmiklósi birtokáról Fiuméba érkezett.

Csáky Károly gróf, váczi püspök Bécsbe utazott.

A Csákyak ősi törzse örömünnepre készül. Körösszegi és adorjáni *Csáky* Gusztáv gróf dr., Szepes vármegye örökös főispánja, a 13. dragonyosezred tartalékos hadnagya, körösszegi és adorjáni *Csáky* Viktor gróf, Szepes vármegye örökös főispánja, főrendiházi tag és neje, született *Normann-Ehrenfels* Anna grófnő fia, november 24-én délelőtt tizenegy órakor tartja esküvőjét Budapesten a Jézus Szent Szivéről nevezett templomban barkóczi *Rosty* Mariettával, néhai barkóczi *Rosty* Flóris császári és királyi kamarásnak és követségi tanácsosnak és nejének, ghimesi és gácsi *Forgách* Ilona grófnőnek leányával.

Hohenlohe herczeget tudvalevőleg Nagyszeben plébánosává választották. A herczeg 7-én érkezett

Fogadóterem. (III.)

Nagyszebenbe, hol ünnepi fogadtatásban volt része. *Vay* Sarolta bárónő Tiszalökről zenei tanulmányainak befejezésére czéljából Lipcsébe utazott.

Gallassy Gyuláné állandó tartózkodásra Budapestre érkezett.

A magyar közszolgálatnak neves halottja van. E hó 8-án meghalt a fővárosban *Szalay* Péter kereskedelemügyi államtitkár, a magyar posta-, táviró- és telefonintézmény elnökigazgatója. Az elhunyt több mint negyven esztendeig állott a magyar posta szolgálatában és tizenhárom esztendő óta vezette a kereskedelemügyi minisztérium ötödik szakosztályának, a posta- és táviróigazgatóságnak ügyeit. E tizenhárom esztendő alatt az ő nevéhez és munkásságához fűződött a magyar posta minden sikere, tüneményes fejlődése és minden dicsősége, a melyet hazánknak a külföldön szerzett.

A veszprémi püspöki rezidenczia.

A MAGYAR Jeruzsálem — a mint az iskoláinkban is tanítják — nemrég, alig néhány héttel ezelőtt vendégül látta királyunkat. A házi gazda, a magyar katholikus klérus egyik legkiválóbb tagja: *Hornig Károly* báró v. b. t. t. veszprémi püspök volt. Királyunk a történelmi nevezetességű püspöki palotában lakott, ottléte alatt és elutazása után is a legnagyobb megelégedéssel nyilatkozott a hagyományos ősi magyar vendégszeretetről, melyben ez alkalommal is része volt. Veszprémi tartózkodása alatt királyunk a legelőzékenyebb figyelmesség központja volt s *Hornig* báró mindig és mindenütt személyesen intézkedett, a hol bármi tennivaló volt, ifjú frisseséggel tett eleget házigazdai tisztének és joggal boldog volt a nemes főpap, hogy uralkodónk nála nagyon jól érezte magát.

A hires és gyönyörű püspöki palota egy hegytetőn díszlik pompás külsejével, melylyel méltán vetekedik egyszerű, de a legnagyobb izléssel berendezett belseje.

Ezek közül bemutatjuk azon termeket, melyekben királyunk lakott. Gyönyörű a Steiner Rudolf soproni akad. festő által renovált fal- és mennyezetfestményekkel diszített óriási méretű ebédlő terem, továbbá a fogadó- és dolgozótermek, egyszerűségében igen érdekes a hálószoba és

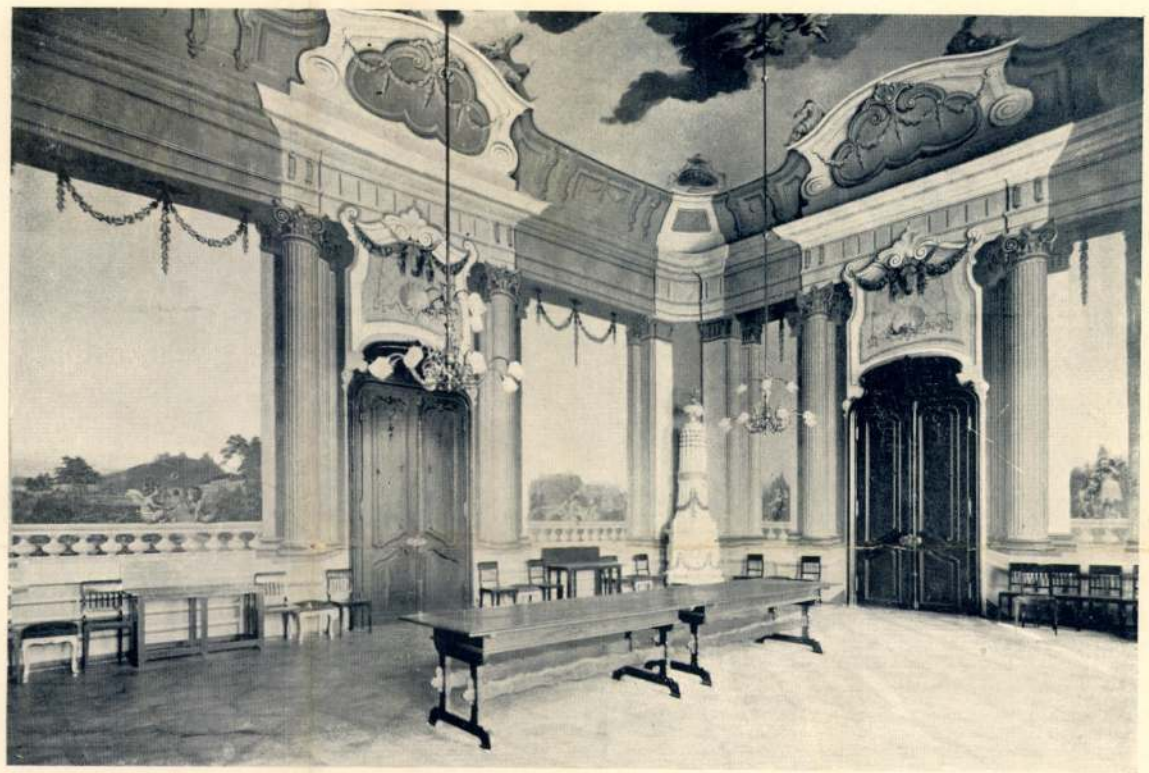

Ebédlőterem. (IV.)

Házi kápolna. (V.)

régiségénél fogva remek oltárával a házikápolna.

Megörökítjük ezen képeket lapunkban és olvasóinknak bizonyára kedves emlékül fog szolgálni s mindnyájan a legnagyobb tisztelettel és szeretettel fognak gondolni báró Hornig Károlyra, a ki mindenkor hű képviselője volt az igaz magyar főpapnak, a kinek hazafisága, királyunk iránti hódolata és szeretete vallásosságával mindig párhuzamosan haladt.

AUDIENCZIA

ISMÉT csöndes a budai vár. Az utolsó audienczia alkalmával történt, hogy több öreg főúr jött össze a fogadóterem előcsarnokában és várva sorukra, egyről-másról beszélgettek.

A ki sokáig él — sokat megér. A hófehér hajú arisztokraták is visszaemlékeztek a mai ragyogásban régi, borús napokra, azokra az időkre, mikor magyar ember, ha csak tehette, kerülte a budai várat és a legvégső esetben fordult csak az uralkodó hatalomhoz; csak a legvégső esetben kért *audienczíát.*

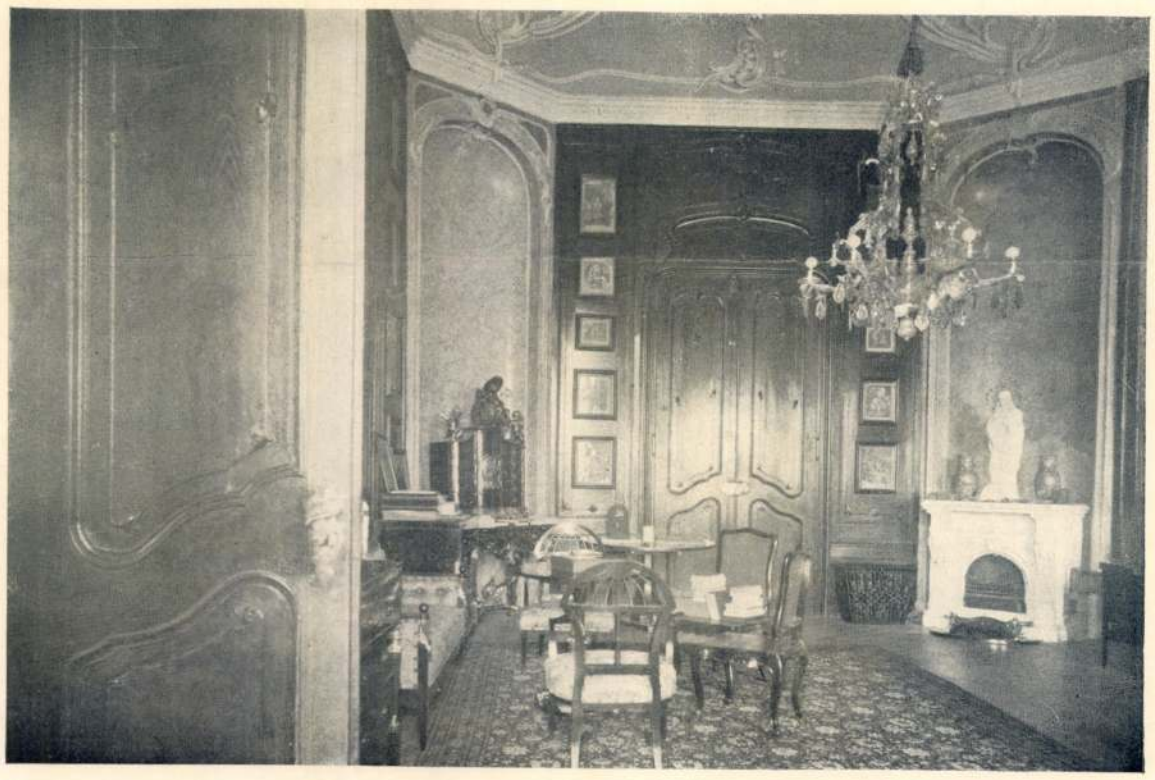

Dolgozó szoba. (VI.)

Fazekas István: Az ötlettől a találmányig

Fazekas István könyvének ezt a cimet is lehetett volna adni: Tudományos mesék. Műve napjaink legérdekesebb problémájával, a találmánnyal foglalkozik. A modern élet utjait találmányok szélesitik ki és éppen ezekben a napokban tudósok és kormányok, tudományos intézetek és laboratóriumok a háborus idők átmentőin, a hasznos találmányok *népszerüsitésén* fáradoznak. Találmány volt a napoleoni időkben a cukorrépából készült kockacukor és találmány ma a műrost, amely pótolja a gyapjut, kenyeret ad a textilgyári munkásnak és tovább foglalkoztatja a kereskedőt és az iparost.

A találmány uj gép, vagy anyag, amely pótolja a természetes nyersanyagokat. A műgumi, a műbenzin, a műgyapot és a könnyü fémek használhatóságát feltalálók adták az emberiség kezébe. A tudósnak és a zseninek erről a munkájáról és a találmányok utjáról szól *Fazekas* István rendkivül érdekes könyve, amelynek külön értéke: *szórakoztató előadása.* Egy-egy találmány utját az ötlettől a kivitelig olyan lebilincselően és szórakoztatóan irja le, hogy könyvét *alig lehet letenni.* A mai kor emberének nemcsak olvasmány ez a könyv, hanem meséskönyv, lexikon és szakmunka mindarról a számos világjelentőségü találmányról, amelynek áldását mindannyian érezzük. A gondos kiállitásu könyvet számos kép disziti (Rózsavölgyi kiadás.)

Sziklay János: Dunántuli kulturmunkások

Kegyeletes érzéssel vettük kezünkbe ezt a nagyszabásu, öt és félszáz lapon tuljáró kötetet. Hogyne, hiszen szerzője a katolikus szellemü irodalom és hirlapirás mai Nesztora, a 85 éven tuljáró Sziklay János! De nemcsak hosszu, hanem nagytermékenységü, sokoldalu irói pálya is az övé: költeménykötetek, regények, ifjusági müvek, sőt tudományosak is, egyaránt az eredményei. A Balatonnak például a veszprémi születésü iró költője is, bibliografusa is.

Jelen művéhez hasonló részletmunka már tiz év előtt megjelent tőle: *Veszprém város az irodalomban és művészetben.* Az uj kötet átfogóbb, egyetemesebb ennél. Alcimének megfelelően valóban a Dunántul művelődéstörténete életrajzokban. Kiterjeszkednek ezek nemcsak a dunántuli születésü, hanem az odakerült, ama bájos országrésszel valahogy kapcsolatba jutott régi és jelenlegi szellemi munkásokra is, még pedig a kulturális működésnek legkülönbözőbb területein. Világos, könnyed, igazi ujságirótollal megrót biografiák ezek, sok olyat tartalmazók, amit semmiféle könyvben nem találhatnánk, amit már csak a nagy időt megért kortárs emlékezete őriz. Nem tudunk elképzelni embert, aki hol egyben, hol másban ne lenne hálás e mű elolvasása után szerzőjének. Mintha a magyar kultura hőseinek egy kedves szavú mesemondóját hallgatnók.

Különös tekintettel van a Balaton-kultusz fejlesztésére, a Dunántuli Közművelődési Egyesület céljainak szolgálóira, megvalósitóira. Érthetően, hisz mindenkor közéjük tartozott, élükön járt. Vannak ugyan — éppen a mű nagyszabásu, sokirányu voltából szinte elkerülhetlenül következően — benne itt-ott hiányok, elavult adatok, indokolatlan felvételek, tévedések és sajtóhibák is, ám mindez nem von le a nagyarányu vállalkozás értékeinek, érdemeinek lényegéből. Kedves, értékes mű, kezdve mindjárt a Dunántul művelődéstörténetének könnyed vázlatánál a kötet elején. Szinesek az egyes vármegyékről irt általános jellemzések is. Sziklay János uj művét szivesen vesszük ujra meg ujra elő, mindig találunk benne valami megkapót, ismeretünket kiegészitőt, szivünket a Dunántulhoz egy-egy szállal még szorosabbra füzőt. Az érdemes Dunántuli Közművelődési Egyesületnek ez a szép kiadványa megérdemli az általános felkorolást és elterjedést.

— Dr. Csikós Nagy Béla: Nagytérgazdaság. Az értekezés négy részre tagolja a tárgyalt anyagot. Az alapvető fogalmakat tisztázó első részt a különböző gazdasági rendszerek összefoglaló ismertetése követi, a harmadik rész a nagytérgazdaság tartalmi rendjét vizsgálja, a negyedik pedig a nagytérgazdaságra való átmeneti kérdésekkel foglalkozik. Nagytérgazdaság — a szerző véleménye szerint — ugy jöhet létre, ha a gazdálkodás a nagytérségben rendelkezésre álló tőke és munka megfelelő egybevetésével a népesség létfenntartását biztositja. Ezenkivül a nagytérgazdaság hatalmilag is biztositott élettér. A nagytérgazdaság viszont akkor vezet tartósan kiegyensulyozott fejlődéshez, ha a nagytérségben élő népek és nemzetek kölcsönös megegyezésének eredménye. A szerző a továbbiakban az egyéni tőkeuralmi, a népi munkauralmi és a szocialista rendszerekben vizsgálja a nagytérgazdaság és a nemzetgazdaság viszonyát. Az utolsó fejezet a békegazdálkodásra való átmenetet mérlegeli. Ebből a szempontból a legfontosabb kérdés, vajjon a most folyó háboru tisztázza-e az élcterek problémáját? A békegazdálkodás kezdetét a szerző arra az időpontra teszi, amikor a gazdaságpolitika feloldást adhat azok alól a megkötöttségek alól, amelyeket a háborus gazdálkodás igazolt. Ez az időpont, amikor a gazdasági élet ismét a fogyasztás szolgálatába állitható és a fogyasztás szabályozására általában elégségesek azok a közvetett gazdaságpolitikai eszközök, amelyek az árak és a bérek rendezésén keresztül érvényesülnek.

Megvette már a
KÉPES KRÓNIKA
legujabb számát?

NÉVJEGYCSERE

irta: KONCZ KÁROLY

I.

A Balaton kék volt és sima, mintha csak akkor kente volna vászonra a művész ecsetje. Mint távolból lobogtatott fehér kendők, lebegtek a tó tükrén a vitorlások s messzire elhuztak a parton sorakozó nyárfáktól. Délelőtti csendbe veszett a viz mozdulatlan kéksége, amelyet még az a két fürdőző sem zavart, akik a nyilt pályán az imént megállt vonatról ugrottak le és hatalmas szökkenésekkel közelitették meg a frissitő habokat.

Az egyik éppen felbukkant a vizből szorgalmas bugyborékolás közben.

— Te, Sándor... baj lesz ebből, meglásd...

— Bánom is én — felelte félig a viz alól a másik — ráérek majd akkor kijózanodni!...

Hajnalig együtt mulattak, mindenről megfeledkezve, még arról is, hogy a déli vonattal igértek érkezésüket az asszonyoknak. Aztán valahogy mégis felkerültek a vonatra s éppen Sándor ötlete volt, hogy az alapos spicc után jó lenne, ha felfrissülve érkeznének a fürdőhelyre, ahol már várja őket a két feleség. A nyilt pályán való megállás még kapóra is jött s mire a vonat tovább indult, ők már a viz felé rohantak.

— Te, Sándor, állj meg!... Magán terület... Tilos az átjárás...

— Bánom is én! Még mindig kisebb baj, mintha igy meglátna Sárika...

Levetkőztek a nyitottajós kabinban s hamarosan eltüntek az esetleges kiváncsi szemek elől. Fürdés közben azután egymást bátoritották.

— Sem betörést, sem zártörést nem követtünk el, mert a kabin ajtaja nyitva volt. Nem igaz? Mit szólsz hozzá? Te vagy a jogász...

— Legfeljebb kis magánlaksértés... Azt meg majd csak kiheverjük...

A parton, a vasuti sinek mellett huzódó fasorban zárt hintó közeledett. A libériás kocsis olyan peckesen ült a bakon, mint nyársat nyelt vásári mutatványos. A lovak közé lógatta az ostort, mintha pénzt akarna felhorgászni az ut porából.

A hintó ablakán türelmetlenül kopogtak.

— János. Álljon meg. Szálljon le s menjen oda a két urhoz...

Jött is a nyársat nyelt léghorgász feltartott fejjel és lógó karokkal, mint a farsangi menetben az óriásbábuk. Egyenesen a fürdőzők felé.

— Ha meg nem sérteném az uraságokat, a méltóságos asszony aziránt kiváncsiskodik, hogy kik is legyenek az uraságok, akik az ő tulajdonát merészkednek használni?...

A hirtelen jött leleplezés lecövekelte mindkettőjüket a vizbe. Sándor nagykeservesen kitápászkodott a mólóra.

— Hát aztán hol kiváncsiskodik a méltóságos asszony?

— Ott, a hintóban-e...

— Akkor hát mondja meg a szépséges hölgynek, hogy bakonyi haramiák vagyunk és állunk rendelkezésére... Itt a névjegyem... Fogja.

Alig fordult meg a derék kocsis, beugrottak a kabinba s kapkodni kezdték magukra a ruhát. Tükör hijján egymásnak kötötték meg a nyakkendőt s egymás haját fésülték meg. Még a lóhalálában történő cipőfüzésnél tartottak, amikor a libériás kocsis ujból megjelent, de most már sokkal nyájasabb arccal s nagy kalapemelés közben Sándorhoz fordult.

— Azt üzeni a méltóságos grófné a tanár urnak, kegyeskedjék csak továbbra is jól érezni magát és ne zavartassák magukat az urak...

— Mióta vagy te tanár? — fordult Sándorhoz Gábor. — Tudtommal csak egy rossz festő vagy?...

— Hát te azt hitted, hogy a saját névjegyemet küldtem el? Ugyan. Egy barátomét. Sebészfőorvos, egyetemi magántanár.

Gábor leült a kabin padjára, összecsapta a két kezét.

— Te, Sándor! Micsoda botrány lesz ebből?...

II.

Vámos Gábor ügyvéd és Balog Sándor festőművész sugárzó arccal ültek a fürdő szállodájának terraszán, habzó sör mellett s közösen kiagyalt rémmesével szórakoztatták az asszonyokat odautazásukról. Frissek voltak és szellemesek s igy a feleségek leghalványabb gyanuja is eloszlott. Ugy tervezték ki, hogy a legutolsó vonattal mennek vissza Pestre, inkább feláldozzák a második éjszakát is az asszonyok kedvéért egy kiskocsmában.

Ám a sors mást akart és másként határozott.

Finom ropogós rántott csirkét ettek éppen ebédre, tejfeles uborkasalátával, amikor a csengős pincér végigment az asztalok között a figyelmeztető táblával: „Dr. Rétsági Tihamér egyetemi magántanár urat kérik a társalgóba."

Gábor vésztjósló szemekkel méregette Sándort: na, itt van, kezdődik a botrány!

Sándor egy ideig idegesen feszengett a fonott székben, majd hirtelen elhatározással felpattant és kirohant, — a társalgóba.

— Ez csak én lehetek.

Porköpenyes férfi várta.

— Bocsánat, a grófné titkára vagyok. Ezt a levelet küldte professzor urnak és azt üzeni, hogy a kocsija rendelkezésére áll.

Sándor hanyag mozdulattal nyult a levél után. Ha már elkezdte a komédiát, végig is csinálja. Felbontotta, olvasás közben aztán összeráncolta a homlokát s elborult arccal válaszolta:

— Mondja meg kérem a grófné őméltóságának, negyedóra mulva ott vagyok.

Az ebédezők kérdőjellel arcukon, várták már a visszatérő festőművészt. Sándor, — akár iró lehetett volna dus és szines fantáziája után — olyan frappáns történetet kerekitett, hogy senki sem kételkedhetett benne.

— A csengős pincérről jutott eszembe, hogy az órámat kint felejtettem a társalgóban. Szerencsémre még ott találtam. Képzeljétek, az ember már egy ilyen vacak fürdőhelyen sem tud elbujni. Ahogy kiléptem a társalgóba, azonnal felismertek. Sőt, sürgős megrendelést is kaptam. Bocsánat, már mennem is kell...

— Sándor, meg sem ebédelsz?

— Nem szivem. Nagyon sürgős!

Gábor szeliden kuncogott, mintha megcsiklandozták volna. Majd hirtelen berántotta a fejét vállai közé s alighanem szivdobogást kapott. Nem tudta biztosan, csak sejtette, hogy hová ment Sándor. A minden pillanatban kitörhető botrányra gondolt, ijedtében kiejtette kezéből a villát, amely véletlenül sem esett a földre, hanem függőlegesen beleállt az éppen arra talpaló pincér lábába.

Az oroszlánorditás fülbemászó dallam ahhoz képest, amit a pincér hallatott s elriasztotta mindhármukat a félig megevett ebédtől.

III.

— Tudtam, hogy eljön professzor ur. — Nyujtotta kezét a grófné. — Ugy aggódom a kisfiam miatt...

Sándor magával hozta Gábor ügyvédi táskáját, egy pincértől pedig szemüveget kért kölcsön, hogy ezzel is erősitse az orvosi látszatot. A szemüveget persze minden pillanatban le kellett hogy vegye, annyira rövidlátónak készült, aki üveg nélkül a saját tenyerébe is beleütötte az orrát.

— Sürgős műtéti beavatkozás? — Érdeklődött nagy tapintatosan Sándor, némi aggodalommal.

— Nem. Nem hinném. Nem annak látszik. Egyelőre.

Sándor a felgyülemlett izgalomtól nagyot sóhajtott. Hála Istennek, hogy igy van. Most már — biztonságban — még fölényeskedett is.

— Nos, lássuk a kisfiut.

A kisfiu hosszulábu kamasz volt. Éretlen gyümölcsöt evett, elrontotta a gyomrát.

— Ugy látom — tudálékoskodott Sándor — semmi különös. Receptet nem is irok. Kis koplalás... Vizben főtt krumplipüré... Cukortalan tea... És a kisfiu hamarosan rendbe fog jönni. Sajnos, még ma éjjel Pesten kell lennem egy halaszthatatlan műtét miatt s igy nem jöhetek el ujból meglátogatni a kisfiut, de majd elküldöm egy kitünő kollégámat.

— Hálás vagyok professzor ur. Nagyon megnyugtatott.

Sándor, hogy megszabadult a sokkal kellemetlenebbül végződhető helyzetből, szinte futott keresztül a mindenki mást megállásra kényszeritő gyönyörü parkon, hogy minél hamarább kint lehessen az utcán.

A kapunál ujabb meglepetés várta. A titkár diszkrét boritékot nyujtott át neki. Ropogós százpengős volt benne. Az egyetemi magántanár honoráriuma. Sándor a pénzt hanyagul zsebrevágta s fütyörészve indult vissza a szállodába.

— Ide nézzetek — lobogtatta meg a pénzt a társaság előtt — már előleget is kaptam a megrendelésre. Csak egy baj. Már is utaznom kell vissza — a megrendelés értelmében... Nagyon sürgős...

Sárika a hir hallatára ugyan letört, de meglátva a pénzt, jól nevelt feleséghez illően kiderült az arca.

— Sanyikám... Igazán, no... Ne menj?! De ha már ugyis mész, magad helyett kárpótlásul hagyd itt a százast... Talán valami okos dologra fel tudom használni...

IV.

Könnyen szerzett pénz igy szalad el még könnyebben. Fontos a családi béke.

Gábor természetesen mint az árnyék követte Sándort s valami ürüggyel ő is haza utazott. Hogyisne. Hogy még itt találja a kitört botrány.

Pesten persze megint reggelig mulattak.

Alig nyitották ki jóformán a kapukat, amikor Rétsági Tihamér egyetemi magántanárt viharos csengetés riasztotta fel álmából. Sándor ugyanis elhatározta, hogy mindent sürgősen bevall Tihamérnak a névjegycseréről a százpengősig. A tanár maga nyitott ajtót s rámordult Sándorra.

— Hajnalban még neked sem rendelek. Mi ütött beléd?

— Majd meghallod, csak eresz be.

Egy kis sziverősitő ilyenkor pompásan segit. Olyanokon is, akinek nincs semmi bajuk se. Feloldja a haragot és őszinteségi rohamba kergeti a kertelőket. Ugy anynyira, hogy pillanatok alatt hahotába fulladt a papucsférj Sándor diszes kalandja.

Rétsági tanár ur szemeiből egyszeriben elszállt az álom. Még ugratta is a megszeppent Sándort.

— Öregem, ha kitudódik, ezért még be is csukhatnak. Először is jogtalan név és cim használat... Másodszor kuruzslás, harmadszor és legfőképpen, enyhénszólva: csalás. Lám, igy jár az, aki nem mer igazat mondani az asszonynak. Mondhatom, szép kis eset, szép kis csendélet egy festő számára, nem mondom. Egy alkalmas pillanatban, azt tanácsolnám, mindent be kell vallanod a grófnénak.

Két hét mulva lecsapott a villám. Rétságit telefonon felhivta a grófné. Az igazi Rétságit. Leányát sürgősen meg kell operálni s autón már is indulnak.

— Öregem, még csak most az egyszer segits — könyörgött Sándor Tihamérnak.

— A százast kamataival együtt megadom.

— Várjcsak. Tudod mit? Én leszek az első asszisztensed. Az altatásnál és az ébresztésnél már ott lehetsz s igy a grófné semmit sem fog megtudni. A honoráriumot ezuttal természetesen én vágom zsebre.

Az operáció kitünően sikerült. A grófné az örömtől repeső arccal magas összegről szóló csekket nyujtott át Sándornak.

— Méltóságos asszonyom. Szó sem lehet róla. Egy krajcárt sem fogadok el. De itt van az én derék asszisztensem. Talán, ha a tiszteletdijat...

A grófné gondolkozás nélkül széttépte a csekket s Tihamérnak, az asszisztensnek sokkal kisebb összegről töltötte ki.

— Professzor ur, — fordult Sándorhoz — nagyon örülnék, ha egyszer elhozná hozzánk az asszisztensét is. Ugy látszik ügyes lehet... Hja, aki a professzor ur keze alatt tanulhat, annak öröm lehet az élet...

Sándor elrohant és napokra eltünt, mint a kámfor. Nem mert Tihamér szeme elé kerülni. De Tihamér levele mégis utolérte. Igy szólt:

„Öregem. Mindent lenyeltem, de hogy még kevesebb honoráriumot kapjak, mint egy kuruzsló, azt már nem birtam lenyelni. Ezért megirtam a grófnénak, hogy amit velem tett, az — enyhén szólva — smucigság. A levelet természetesen a te névjegyedre irva küldtem el. Ölel Öreg barátod!"

V.

A provokálásra nem került sor. Egyik fél részéről sem. Soha.

Hónapokkal később ugyanis Rétsági Tihamér egyetemi magántanár ur feleségül vette a grófné leányát. A grófnénak közben Tihamér mindent bevallott, de azzal a szépitéssel, hogy a fürdéstől kezdve mindent ő agyalt ki, hogy a leánya közelébe kerülhessen.

A grófék strandja mellett azóta feltételes megálló létesült s ha Sándor és Gábor spiccesen utaznak le az asszonyokhoz, leszállnak és megfürödnek a grófi strandon. Ezt a trükköt viszont még nem árulták el, mert Tihamérnak is szüksége lehet még rá olykor-olykor.

Megjelent
a kerti és szobai növények származását, történetét, ápolását ismertető
Virágos könyv
folytatása:
NATTER-NÁDMIKSA
Uj Virágos könyv

PALLAS NYOMDA R.-T.
Megrendelhető: A Nemzeti Ujság kiadóhivatalában. Ára 10 pengő.

A csáktornyai országzászlóavatás

A Muraköz népe páratlan lelkesedéssel ünnepelte julius 9-én annak évfordulóját, hogy az elmult évben visszatérhetett az ezeréves haza kötelékébe. Az ünnepségek középpontjában a csáktornyai országzászló felavatása állott. Közel 25 ezer főnyi közönség sorakozott fel a főtéren lévő országzászló köré, hogy Muraköz népe gyönyörü hüségnyilatkozatot tegyen Szent István birodalma mellett. Az országzászlónál, amelyen a magyar cimer mellett elhelyezték a Zrinyiek és Csáktornya város cimerét is, először dr. Krátky István, Nagykanizsa polgármestere mondott beszédet, átadva a nagykanizsaiak által fölajánlott első országzászló-lobogót. Brandt Rudolf alispán szavai után az EONB nevében vitéz József Ferenc főherceg mondotta el avató beszédét. Rámutatott arra, hogy 22 évi hazaszeretetünk oltára immár az országzászló, ezen áldoztunk Nagy-Magyarország gondolatának, miként a Zrinyiek is áldoztak a haza oltárán. Zrinyi szava fogant meg a muraközi nép lelkében. Együtt végezte az országépités munkáját magyar és horvát, együtt szóltak harangjaink és együtt szöttük Szent István palástját is. Az országzászló gondolata egybehivás, szebb jövőnk kialakitásának ügye. A nagyhatásu beszéd után Kékessy Elek, szentszéki tanácsos mondott beszédet, majd dr. Pecsornik Ottó, országgyülési képviselő, polgármester vette át az országzászlót. Ezután a honvédség helyezte el koszorúját az alapzaton, majd a testületek hosszu sora járult az országzászló elé koszorujával. Diszmenet fejezte be a lélekemelő ünnepséget, amelyen számos előkelőség is megjelent, dr. Teleki Pál zalamegyei főispánnal az élén.

— (LISSABONBAN LEÁLLTAK A MAGÁNAUTÓK.) A portugál kormány az egyre növekvő üzemanyaghiány következtében az ország fővárosában, valamint Portóban és Bragában megtiltotta a személyautóforgalmat. Az ország többi részében csak közérdekből maradhat kevésszámu magángépkocsi forgalomban.

— (FEKETEHIMLŐ LONDONBAN.) Londonból érkezik a hir, hogy egy Bombayból befutó gőzös kikötése után himlőjárvány tört ki. A megbetegedettek közül eddig négyen haltak meg. Megállapitást nyert, hogy a veszedelmes járványt egy utas hurcolta be, aki az indiai gőzössel érkezett.

— (TELKET KAPOTT EGY SZERENCSÉS GYERMEK.) Az Országos Egészségvédelmi Szövetség felkérésére a Hangya Központ 2 ezer vándorbabakelengyét küldött szét az ország ötszáz községében. A mozgalom megindulása óta most született az ezerötszázadik gyermek, aki a vándorbabakelengye áldásaiban részesül, a vasmegyei Csehimindszenten lakó Tóth Lajos mezőgazdasági munkás nyolcadik gyermeke. E szerencsés ujszülöttnek a Hangya 400 öles telket vásárolt. A telket vasárnap adták át ünnepélyes keretek között.

FILLÉRES HIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket felvesz a központi kiadóhivatalon kivül a KSV fiókkiadóhivatala: „Christophoros" Utazási és Menetjegy Iroda IV., Kossuth Lajos-u. 5., VIII., Rákóczi-ut 1., Belvárosi Könyvszalon IV., Veress Pálné-utca 8.

Minden szó hétköznapon 15 fillér. — Vasárnap 20 fillér. — Első és vastagabban szedett szavak duplán számitanak. Legkisebb hirdetés 10 szó. — Állást keresők 50 százalékos engedményben részesülnek. Keretes hirdetések milliméter sora hétköznap 25 fillér, vasárnap 30 fil.

Házasság

KÖSZÖNTÖM k. hiveimet és házassági ügyekben kipihenten, készségesen áll: Méltóságos Aszszony, Főpostafiók 304. Válaszboriték.

VASUTI TISZTVISELŐ vagyok. Magamnak feleséget, 7 éves fiamnak anyát keresek vidéki urinő személyében. Kétszobás családi házam, 400 P havi jövedelmem van. Kelengyére, hozományra nem nézek, mert butorom is van. Megbizottam: Klinovszkyné, V., Csáky-utca 16, I. em. 7. Válaszbélyeg. 3692

FÉRJHEZ adnám csinos, házias, takarékos, harminchárom éves, szelidlelkü, budai villatulajdonos leányomat negyvenes, katolikus, egészséges, biztos megélhetést nyujtó igazi urhoz. Választ „Főtisztviselőnek" kiadóba. 1482

Háztartási állás

PLEBÁNIÁRA házvezetőnőnek ajánlkozom, főzésben, baromfinevelésben gyakorolt. B. M. Budapest, VIII., Nagytemplom-utca 21., földszint 5. 1465

SZORGALMAS gazdasszony plebániára ajánlkozik. Mindenben jártas, hosszu bizonyitványa van. Szükség esetén kauciót is ad. Más állást is elvállal. „Megbizható", jelige Menetjegyiroda: Kossuth L.-u. 5.

HÁZVEZETŐGAZDASSZONYNAK ajánlkozom rendházba, intézetbe, kisebb-nagyobb **plebániára**, minden háztartási munkákban, főzésben kiváló jártassággal rendelkezem. Voltam már plebánián. „Jo gazdasszony" jeligére Kossuth L.-utca 5. Menetjegyiroda.

KÖZÉPKORU mindenes állandó tiszta urihelyre alánlkozik. Özv. Ramaszéderné, Szászváros-utca 9. Pestszenterzsébet. 1479

Betöltendő állások
(férfiak részére)

PENZBESZEDŐ cégek és egyletek részére a Beszkárt nyugdijas egyesület utján (IX., Ferenc-körut 2—4, I. em. 5. Telefon 184—056) kapható. 1451

VIDÉKI RUHÁZATI fiókjaink részére keresünk fiatal keresztény **szakképzett** kereskedősegédeket. Ajánlatok: „Biztos jövő" jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 1473

Álláskereső nők

MOZIBAN vagy szinháznál, esetleg más finom üzemnél pénztárosnői állást vállalna abszolut megbizható katolikus idősebb müvelt nő, ki jól számol és németül, keveset franciául beszél. Levelet kér Cz. M. jeligére Kispest, Kossuth Lajos-u. 148. 1480

URIASSZONY délutáni állást keres. Vállal otthonra cimirást, másolást v. hasonló gépirási munkát. Irógéppel rendelkezik. Megkeresést „Lelkiismeretes" jeligére a kiadóhivatalba kér. 1470

Nyaralás

Besnyő üdülő
Máriabesnyő
XX évf. Középmagaslati üdülőhely

OLCSÓ butorozott szobák. Weekend. Vadaskert. Hüvösvölgy. Telefon: 365—790.

Felkérjük

igen tisztelt feleinket, hogy **hirdetéseiket a megjelenést megelőző napon** legkésőbb három óráig küldjék be, mert későbben érkezőket technikai okokból nem fogadhatunk el. Apróhirdetéseket **vasárnapi számaink részére pénteken csak három óráig** veszünk fel.

Különféle

Kirakatállványok
áruasztalvédők elsőrendü kivitelben legolcsóbban **KIRAKATÁLLVÁNYKÉSZITŐ KFT**-től Budapest, VII., Izabella-utca 13. sz. Telefon: 224—800. Használt állványok vétele és eladása.

Betegtolókocsi,
tricikli, férfi, női, gyermekkerékpár. Készitőnél: Stefka, Rökk Szilárd-utca 23. Telefon: 337—420.

BETEGTOLÓ és önhajtásu kocsik nagy választékban. Kölcsönzés is. Kerékpárok. Gyermekkocsik. **SIESTA** Járművek. Budapest, VII., Damjanich-u. 49. Tel. 420—656. Dijmentes prospektus.

Leszármazási okmányok
(nemcsak nemességi) beszerzése ügyében forduljon **HERALDIKA NEMESSÉGI** irodához, IV., Gróf Károlyi-u. 14. T.: 381—199, 184—644.

Ellátás — Szoba

KERESZTÉNY urihölgynek, esetleg házaspárnak különbejáratu butorozott szoba kiadó. Pestszentlörinc, Katona József-ut 10. 1481

Üzlet

EGY JÓMENETELŰ tüzelőanyagüzlet eladó. Érdeklődni a helyszinen Budapest, XIV., Bosnyák-tér 10. 1481

PAPIRKERESKEDÉS, könyvüzlet kölcsönkönyvtár főutvonalon, bevezetve, iskolákkal szemben azonnal átadó. „Komoly egzisztencia" jeligére kiadóba. 1482

Vétel — Eladás

ANGORAFONÁST tanitok, bérfonást vállalok. Német-utca 45. I. 9. 1483

Ékszer

BIEDERMAYER
12 szem. massziv ezüst evőkészlet 1930.— P.
Szigeti Nándor és Fia
II., OLASZ-FASOR 35.

ARANYAT, EZÜSTÖT fogaranyat, brilliánst **legdrágábban veszek**, zálogból dijmentesen kiváltom. **Baross ékszerház**, Grósz. Baross-u 83 Telefonáljon: 140—969.

Szőnyeg

Válogatott
keleti perzsa szőnyegeket
bizalommal, alkalmi áron vásárolhat. Z. Vajda Ilona, V., Honvéd-u. 25.

PERZSASZŐNYEGET veszek legmagasabb árban. Sternberg, Dobutca 2 Telefon 224—246 1287

MAGYAR perzsát készitőnél vásároljon! Más helyen lerakatunk nincs. Ügynököt nem tartunk, eladás kizárólag **Ferenciek-tere 3., udvarban.** Békésszentandrási Háziipari Szövetkezet. Tel.: 183—692.

Oktatás

NEVELŐNŐNEK uri családhoz egy-két 10 éven aluli gyermek mellé elmenne németül perfekt beszélő 20 éves őskeresztény mérnök leánya. Ajánlatokat „Budapesten vagy földbirtokos családnál" jeligére a kiadóhivatalba. 1452

FIATAL született német magánórákat és forditásokat németre vállal. Cim: Izabella-u. 39. II. 11. 1478

HÖLGYEKET polgári magánvizsgára, javitóra, különbözetre havi 30 pengőért előkészit okl. polgári iskolai tanárnő VI., Szív-utca 35. III. 23.

Vegye meg a
KÉPES KRÓNIKA
legujabb számát.
Ára 20 fillér

Rußázkodás

VIHARKABÁT
hátizsák, hálózsák stb
Molnár Gyula
Vil., Károly-körut 3/c
T. 427—575. Saroküzlet.

LEPEDŐ, ANGIN
ágynemüvászon, paplanlepedő, köpper, damaszt, köpenygrádli, ing-puplinok, prima, **nem mürostos** törülközők, konyharuhák, lenés pamutdamaszt étkészletek, kanavász, rendkivül olcsón. **Weisz, Paulay Ede-utca 58., udvarban.** Liszt Ferenc-tér mellett.)

KEVESET használt és uj férfi ruhát veszünk és eladunk. Frakk, szmoking kölcsönzés. Forgács szabóüzlete. Budapest. Dohánytutca 68

HASZNÁLT ruhát, zálogban levő tárgyat, egész háztartást, hagyatékot és mindent veszek. Vidéken is. Nutovits, Népszinház-utca huszonhat. Telefon: 340—967.

Lakás — Bérlet

Zsigmond király-ut 96. sz.
bérházban juliusra
2 szobás hallos és 2 szobás legmodernebb lakások
(központi fütéssel és melegvizszolgáltatással) és
üzlethelyiségek
KIADÓK. Felvilágositás a helyszinen és az épitési irodában. Telefon: 123—619, délelőtt 9—1-ig és délután 5—7-ig.

MAGÁNOS nyugdijas hölggyel háromszobás tiszta butorozott házamat gyümölcsös kerttel szerény lakbérért megosztom. Angyal nyugdijasnő, Gödöllő Rózsautca 8. 1459

AUGUSZTUSRA beköltözhető modern 4 és 2 szobás, komfortos, adómentes családi villák kedvező feltételek mellett eladók. Dijtalan felvilágositást nyujt Löffler Zsigmond épitési vállalkozó, Rákospalota, Szőcs Bertalan-u. 22. 1468

FIZETŐ VENDÉGET fogadok belvárosi szökőkutas kertre nyiló komfortos lakásomba, egy vagy két szoba. T. 349—814.

Öröklakás

XI., Bocskay-uti
épités alatt álló
TÁRSASHÁZUNKBAN különböző nagyságu
öröklakás
KAPHATÓ: Terv és felvilágositás: épitési irodában, vasárnap délelőtt is.
XI., Lenke-tér nyolc.

FŰRJ-UTCÁNÁL prima villában öröklakások eladók. Tulajdonos: 257—592.

III., SZÉPVÖLGYI-UT 1/b. és V., KRESZ GÉZA-UTCA 37.
három társasházunk
épül elsőrendü kivitelben. 25 éves adómentességü
öröklakások
közp. fütés és melegvizzel, **rendkivül kedvező feltételekkel** kizárólag a szervező és épitő
Németh és Mérő
okl. mérnök, épitőmesterek bej. cégnél köthetők le. **XI., HORTHY MIKLÓS-UT 42.**
Telefon: 465—301.

Villa eladó

BALATONALMÁDIN kétszobás villa 17.000-ért eladó. Zentay János, Dunaharaszti, Vörösmarty 18.

ESTÉLYI ÉS DÉLUTÁNI
RUHÁKAT
a legrövidebb időn belül, a legjobb és legszebb kivitelben készit
FLAPPER DIVATSZALON
Budapest V., Arany János-u. 9.
Tulajdonos: LEOPOLD EDITH
szabómesternő.
KABÁTOK. KOSZTÜMÖK.
TELEFON: 116—53.

Rádiót és törött **grammofonlemezt** vesz vagy cserél
Sternberg
hangszergyár, RÁKÓCZI-UT 60.

Hangszer

HEGEDŰ,
VIOLA, CSELLÓ, koncert, zenekar, isoklai célra és összes felszerelések, részletfizetésre is beszerezhetők. **TÓTH** János hegedükészitőnél, Budapest, Kossuth Lajos-utca nyolc. 41 éves cég. Árjegyzék dijtalan.

ANGOHARMONIKA, ZONGORA, HEGEDŰ
REMÉNYI Király-utca 53. legolcsóbb, ingyen árjegyzék. Részlet.

Zongora

Vásároljon a forrásnál!
Az ország egyetlen zongoragyára
MUSICA
VII., Erzsébet-körut 43. (Royal).
Telefon: 222-282
Zongorák, kis pianinók garanciával. — Kedvező fizetési feltételek.
Bérlet, csere, vétel, javitás, hangolás.
Kérjen dijmentes ajánlatot!

Legjobb zongorát, pianinót legolcsóbban vásárol részletre is **SZÁVITS NÁL.** Vétel, becslés. Javitás, hangolás preciz kivitelben. **Budapest, BAROS-TÉR 1.** (Rákóczi-ut sarok)

SCALA Erzsébet-körut 15
Fürster-, Bechstein-, Ibach-, Büsendorfer-, Hofmann-, original Stingl-zongorák, pianinók legolcsóbban. Részletfizetés!

KERESZTÉLY

HIRNEVES ZONGORATERME
V., VILMOS CSÁSZÁR-UT 66.
CSALÓDÁS SOHASEM ÉRHETI

Zongorák, pianinók
legolcsóbban, részletre
GRIMM mesternél, **József-krt 65.**

FIGYELMÉBE ajánlom **RÁKÓCZI-UT ÖTVEN ZONGORATERMEMET.** Rengeteg zongora, pianino vásárolható feltünő olcsón, csekély részletre is. 3359

TIPOLD
RÁKÓCZI-UT 61
Divatcsarnokkal szemben. Nagy választék, olcsó árak részletre is Keresztény cég Baross-tag

EHALL Andrássy-ut 15. sz.
Legnagyobb keresztény vállalat. Zongorák, harmoniumok páratlanul olcsón Kedvező részletfizetés

Rövidebb ZONGORÁT
VAGY PIANINOT sürgösen vennék **VIDÉKRŐL IS.** ár, gyártmány közlésével. Stroki, Aréna-ut 9., földsz. 2. Telefon: 225—662.

HA zongorát, harmoniumot vesz, elad, ajánljuk Mendölné zongoratermét, Bezerédi-utca 10. T. 14-64-11. Őskeresztény cég. 351

VENNÉK zongorát vagy pianinót priváttól készpénzért. Telefon: 115—934. 20773

A legfrissebb déli lap az
ÚJNEMZEDÉK

Hosszu részletre jó Butort Bertalanné
keresztény butorszalonjában
Rákóczi-ut 82. I. 3
Vidékre árajánlatot küldünk

Szenzációs szabadalmak be.).
1 recamier + 4 szék = 2 személyes recamier.
ülés fekvés **Epeda FOTELÁGY**

78 P

LÁNCZ kárpitos
Podmaniczky-u. 19
Nyugatinál.
Kérjen árjegyzéket.
Szállitás vidékre is.

SKYE-TERRIER
törzskönyvezett 12 hetes kölykök külföldi szülőktől, gyönyörü példányok eladók. Szolnok, Korona-szálló, Tel.: 249. 1450

Cianozás

Dr. JÁMBOR mérnök Cianoz T. 268+2=70. XI., Lehel-u. 73.

Cianozás, patkányirtás
olcsón jótállással. **KÖNIGSTEIN** mérnök, Andrássy-út 57. T. 228-073. 951

Magánnyomozó

SZABÓ ÖDÖN legolcsóbb diszkrét
MAGÁNNYOMOZÓ
Rákóczi-út 47. Telefon 130-571.

Irógépek

TRIUMPH irógépek magyarországi vezérképviselete Édes és Decsy, Budapest, Akácfa-u 13. Telefon: 222—624.

Las- és rézbutor

GYERMEKKOCSI, gyermekágy, babakocsi, gyermekszék legolcsóbban Prohászka gyárból, Gróf Zichy Jenő-utca 46. Fiók: Üllői-ut 7.

Expressz fotó
Váci-utca 19. 3 kép 2.40 pengő

Bélyeg

„DUNA" BÉLYEG-bolt

ritkaságok, ujdonságszolgálat, V., Mária Valéria-u. 19. (szemben a Ritz-szállóval). Telefon: 382—473. Legujabb magyar árjegyzék 80 fillérért.

ÁCS fest, tisztit
Alkotmány-u. 5. ● T.: 116-684.

Lakástakarítás

LAKÁSAT tükörfényessé és fényegmentessé teszi Grebenár Károly ablak- és lakástakarító vállalata Budapest, Tengernagy-u. 5. Ugyanitt tiszta méhviaszból készült beeresztő krém kapható. Telefon: 259—180.

Vendéglői-, kávéházi-berendezések

KERTI BUTOR,
fa-, vas- és fonott szék, asztal, **Sör- és borpult, billiárd.** alpakkáru
FRIED, Király-utca 44.

Lakberendezések

Butor és Textil
keresk. rt. Liszt Ferenc-tér 5
Egy helyen — egy számlán
részletfizetésre: hálók, ebédlők kombináltak, szőnyegek, függönyök, kelengyék. **Dijtalan árajánlatot küldünk vidékre is.**

KIRÁLY-U. 112
JÖJJÖN hozzánk. Megtátja érdemes! Használt és uj különleges márkás mübutorok, hálók, ebédlők, urizobák, szalonok, kombináltak, antiquitások irodabutorok, egyes darabok utolérhetetlenül olcsón Butorüzlet, Király-utca száztizenkettő (Lövöldetérnél.)

MÁR heti részletre konyhák, rekamiék, szines butorok, irodaberendezések, Bányafalvinál. Izabella-utca 11. 3855

10 RAKTÁRBAN
100 KÉSZITO
1000 BUTORA
Universal
MŰBUTOR-, IRODABUTORGYÁR
VII., WESSELÉNYI-U. 8.
Telefon: 226—692, 226—693.

URI és kombináltszobák, rekamiék, stil-börgarniturák, ujak, használtak. Szücs, Semmelweis-utca tizenhét. 1294

ÉVA ÁGY
Fotelágy és kétszemélyes kanapéágy. Egy mozdulattal nyitható-csukható. VII., Alpár-utca 10. Telefon: 428—669. 453

NAGY SÁNDOR 26.
Károly-körut
GYONYORU mübutorok, márkás hálók, ebedlők, uriszobák, börgarniturák, velurgarniturák, stylszalonok, irodabutorok. **CSODÁS** kombinált berendezések legujabb tervek szerint **NAGY SÁNDORNÁL, KÁROLY-KÖRUT HUSZONHAT.**

LÁSZLÓ BUTOR
MEGBIZHATÓ ÉS OLCSÓ
JÓKAI-U. 6.
BEJÁRAT AZ Ó UCCÁBÓL

ZIMERMAN
AKÁCFA-U. 7

Szenzációs butorhitel
Csodás kombinált berendezések, hálók, ebédlők óriási választékban. **Minden 100 pengő után havi 7 pengő RÉSZLETRE.** István-ut 22., GROSZ.

BUTORT részletre is, gyönyörü hálószobákat, kombinált berendezéseket. Arban, feltételekben vezetünk. Eichler, Nagymező-utca huszonöt.

GLÓRIA
Epedár
fotelágy, kanapéágy
Egy mozdulattal nyitható, csukható. 10 évi jót.
GLÓRIA KÁRPITOS ÜZEM. THÖKÖLY-UT 89

SZÉKELY BUTOR Modern és barokk kombináltak olcsón. Tartós háló 750. kombinált-szoba 860. ebédlő 980-tól. Vilmos császár-ut 63. Berlini-térnél.

jó befektetés.
ÉBNER BUTOR
VIII. HARPFENSTEIN-U. 2/a

FELKÉRJÜK MÉLYEN TISZTELT OLVASÓINKAT, HOGY VÁSÁRLÁSNÁL HIVATKOZZANAK MINDIG A NEMZETI UJSÁGRA

Veszprém Mátyás-
korabeli emlékei

Gutheil Jenő: Mátyás korának veszprémi emlékei. (Olasz kivonattal.) *Dunántúli Szemle* VII. évf. p. 119—134. 5 kép.

1940.

A veszprémi Művészetek Háza és Vass László műgyűjtő

meghívja Önt

2004. február 7-én, szombaton 12 órára a Modern Képtár – Vass-gyűjtemény Galériájába

MŰVÉSZPORTRÉK A VASS-GYŰJTEMÉNYBEN

fotókiállítás megnyitójára

Megnyitja: SZELÉNYI KÁROLY fotográfus

VASS COLLECTION

Modern Képtár – Vass-gyűjtemény Veszprém, Vár u. 3–7.

A kiállítás megtekinthető: 2004. április 30-ig.

Információ: Művészetek Háza Veszprém, Vár u. 17 • Telefon: 88/425-204, 88/561-310 • e-mail: arthouse@mail.uti.hu

MŰVÉSZPORTRÉK

DORON, Ritter	*Erdélyi Gábor, Gál András, Wolsky András (2003)*
HERVÉ, Lucien	*Henri Matisse*
KELETI Éva	*Kassák Lajos, MTI fotó*
LÁBADY István	*Kassák Lajos*
MOLNÁR Edit	*Kassák Lajos, Kondor Béla–Barcsay Jenő (1966), Kondor Béla, Kós Károly, Borsos Miklós (1976), Korniss Dezső (1978), Barcsay Jenő (1984)*
REISMANN Mariann	*Medgyessy Ferenc (1931)*
SIMON Csilla	*Lossonczy Tamás (2000)*
SZENDI HORVÁTH Éva	*Barcsay Jenő–Keserü Ilona (1983), MTI fotó*
SZLUKOVÉNYI Tamás	*Barcsay Jenő (1975), MTI fotó*
TÓTH István	*Anna Margit, Barcsay Jenő, Bernáth Aurél, Czóbel Béla, Deim Pál (2003), Farkas Ádám, Hetey Katalin (2004), Konok Tamás (2004), Szervátiusz Jenő, Tóth Menyhért*

Veszprémmegye
népi építkezése

Vajkai Aurél: Veszprémmegye népi építkezése. Budapest: Kertész ny. 8°, 58 p. — Kny.: *A Néprajzi Múzeum Értesítője* XXXII. évf.

1940.

[középületek diszitésére és más gyüjtemények gyarapitására illetőleg államielhelyezések czéljaira

4384, Ziffer Sándor,
Sz, Egerben 1880 máju

Virágcsendélet,

Zöld teritővel let
égetett agyagedényben lévő
melyből legfölül két telje
és buzavirág, alól pedig e
rózsa válik ki. Ez utóbbit
diszlik sárga középpel és
lekkel. Mögötte sötét-pirc
münkbe, amelynek támláján
jobbra: Ziffer Sándor 191

Vászon, méretei 65:
az 1912 augusztus 15-iki
(1690-912),-- Kifizettete
-- Elszámoltatott 1912 ok

lásra nézve lásd a 3161-91

Sz.n.
1773
Át,le

2.

Veszprém

Horváth, Enrico: Una veduta di Veszprém in un affreco di Castiglione d'Olona. /Kny. Corvina./ 8 o. 9 K, 24 L, Roma-Budapest, 1926.

dith: A magyar festészet a 19. szá-
o, 0 K, 18 L, Budapest, 1936.
dith: Jegyzetek a régi magyar táblakép-
ez. /Kny. Archeologiai Értesitő./ 4 o,
, Budapest, 1937.
dith: A müvészet a magyar irodalom és
tanitásában. /Kny. Kereskedelmi Szak-
8 o, 0 K, 12 L, Budapest, 1937.
dith: Pozsony a középkorban. Elfelej-
zek, elpusztult emlékek. 8 o, 0 K,
pest, év nélkül, /1938./
: Stare umeni na Slovensku. 8 o. 104 K
ga.
s: Benczur Gyula. 8 o, 16 K, 80 L,
1938.
ádár: Árpád sirjának kutatása. 8 o.
Budapest, 1912.
anáz: A boldogasszonyi kegyhely tör-
o, 14 K, 64 L, Mezsider, 1926.

168

VESZPRÉM

Gerevich: M. romankori eml.

Veszprém

OSZLOPFŐ ÉS PÁRKÁNYRÉSZLET

XI. SZÁZAD. VESZPRÉM, VESZPRÉM VÁRMEGYEI MÚZEUM

Gerevich: M. romankori Emk.

Veszprém

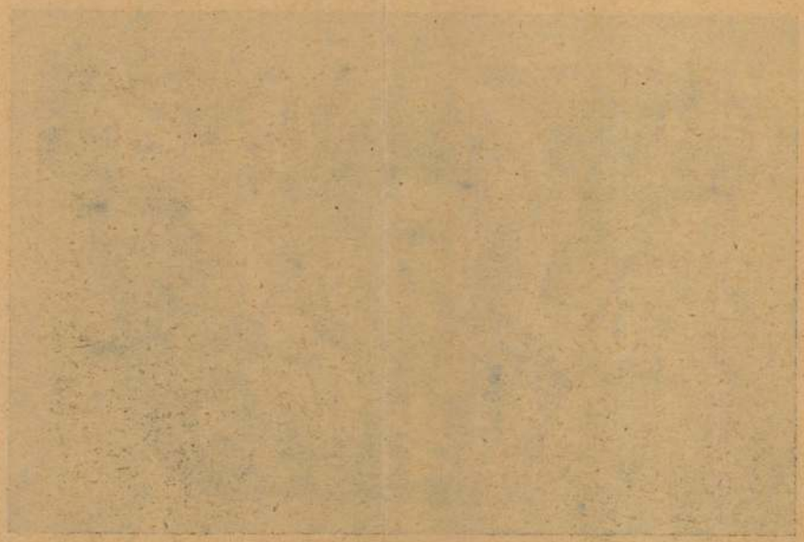

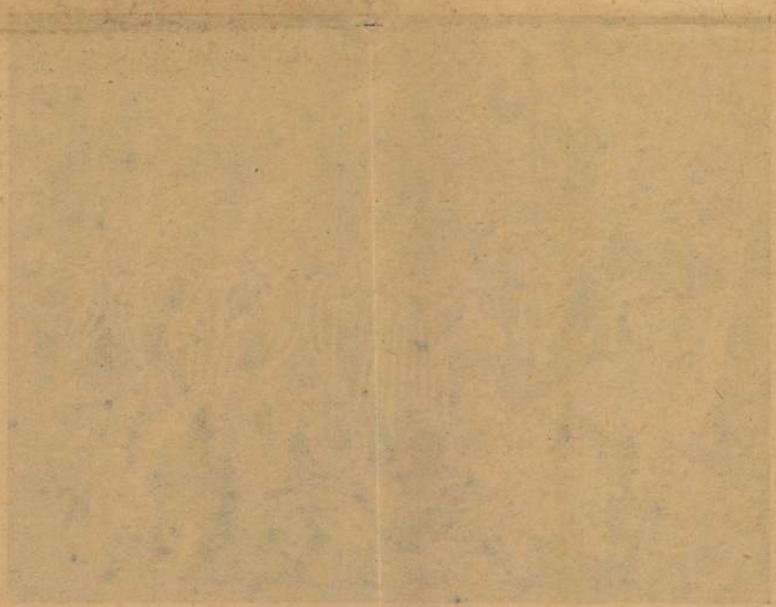

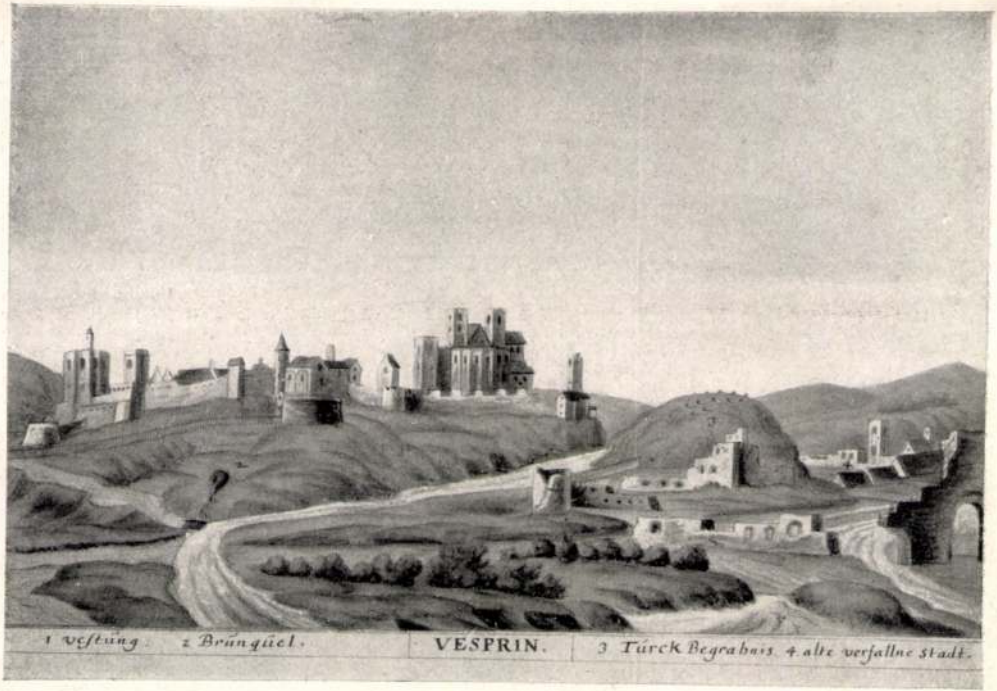

VESZPRÉM 1662-BEN Geografiae Blauianae Amstelaedami Atl. Tom XXXIII. (Eredeti tollrajz a bécsi Hofbibliothek térképgyüjteményében.) 1. A vár. 2. Forrás. 3. Török temető. 4. A régi, rombadőlt város.

(l. a 214. l.-ot)

Kogutowicz K. felv.

A DUNA VÖLGYE DUNAFÖLDVÁR FÖLÖTT
(l. a 132. l.-ot)

A kép balfelén terül el a dunántúli táj. A lombtalan fa alatt jól látszik az ártér síkja, melyről 40 m-nyi lépcsővel emelkedik ki a **Mezőföld** fiatal fennsíkja. A fényképfelvétel is erről a tetőről készült. Az ág végében fehérlő házcsoport ezen a fennsíkon van. A Duna balpartja (a kép jobbfelén) alföldi lapály.

Kogutowicz K. felv.

ALACSONY FENNSÍK A BAKONY NYUGATI TÖVÉBEN, DEVECSERTŐL

Altalaja régi dolomit, rajta fiatal harmadkori rétegek, melyeket síkká egyengetett egykor a tenger és később a szél romboló munkája. Baloldalt a háttérben a Széki-erdő mögött a boráról híres Somlyó emelkedik ki a fennsík

Veszprém apáca

templom

Nemzeti Újság képes mell
1938 nov. 27

A XVIII. századbeli veszprémvölgyi jezsuita templom helyén állott egykor az apácazárda, ahol a koronázó palást készült

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Veszprémi ref. templom

XV. századbeli
gótikus kelyhe
van.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1934. 184. l.

V e s z p r é m.

Gizella kápolna. Hajdan emeletes, tetején félhengeres falpillérnyalábok láthatók. Bejárati falafelett feliratos tábla, mely szerint Koller püspök 1772-ben helyreállitotta. A hajó két keresztbordás bolszakaszu, a szentély egy, az utóbbinak egyenes hátfalán XVIII. században csucc-ives izlésü ablakot törtek. A szentélytől balra kis sekrestye, jobbra az eredeti lépcsős lejárat / a mai főbejárat XVIII. századi/ Zárókövek a bejárattól a szentély felé: 1.rosetta,2.növény disz, 3.farkába harapó sárkány, 4. Agnus Dei, 5. Dextera Domini. A boltozat hevederiveit konzolok tartják.

A bal oldalfalon három csucsives mezőben falképek: két-két apostol plasztikus dicsfénnyel, állva. Legjobb állapotban a bal első / szent János és Péter?/ a freskók a bizánci stilus hatását mutatják, XIII. században készültek. 1938-ban a Müemlékek Orsz. Bizottsága megbizásából Dex Ferenc renoválta, ugyanekkor eltávolitotta a jobb oldali fal rossz, XVIII. századi utánzatait.

A koragotikus, XIII. századi kápolnát Koller a föld alól ásatta ki. Nem voltak ablakai, az eredeti kriptás épitmény temetőkápolna,/ossarium/Karner/ lehetett, amire a székesegyház közlsége vall és az, hogy régi temetőben áll.

Gerthon Mária

Veszprém

CIPÖK

uzeum-körut 39.

Hengerpapirgyára

Veszprémi műemlékek

Restaurálják a veszprémi Gizella-kápolnát

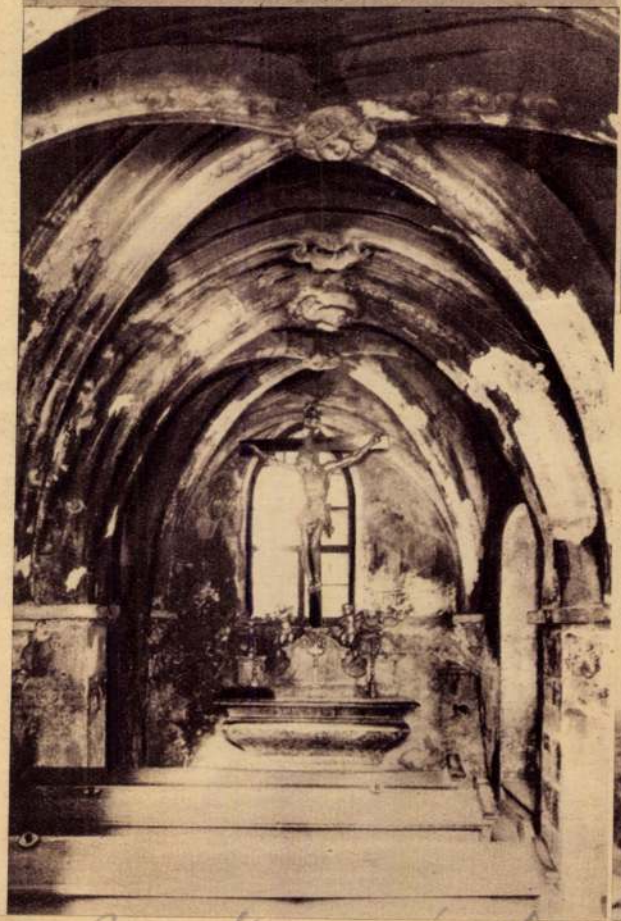

A Boldog Margit-zárda romjai Veszprémben

Új Magyarság Vasárnapja 1935 jan. 27.

Veszprémi Boldog Margit
templom felszereléséből

Nemzeti Ujság Kejes mell.
1939. máj. 14.

A veszprémi Boldog Marg
templom

A soproni m.

Vas. Ujs. 1869.

Ez soká nem maradhatott titokban.

Egy este, midőn Sasku vacsorájáról haza ballagott, a nemz. muzeum keritése mellől egy csapat rend- és csendőr szuronyt szegezve rohanta meg öt, s a rendöri hivatalba vivé, a hol egy bérkocsin, száját betömve, a Rókuszkórházba, még pedig egyenesen az örültek osztályába hurczolták, s midőn először agybafőbe félholtra verték volna, egy pricsre féloldalt fekvő helyzetben kegyetlenül leszijazták, s 14 álló napig szakadatlanul, mint örültet kinozták. Az orvosok tanácsára azonban, mint nem veszélyes s nem is örült, legfölebb csak rögeszmével vesződő egyén, s a mellett tudományosan képzett ember, 14 nap mulva szabadon bocsáttatott.

Eme kegyetlen bánás volt kétségkivül, a mi szegény Saskuban örökre kiirhatatlanná tette ama rögeszmét, melynek akkor, fájdalom elég alapja volt; de melytől aztán ő később sem szabadulhatott meg, s mely benne néha valódi örültségig is fokozódott.

Élete végeig nem szünt meg gyülölni a rendör-kémeket s rólok tulzott képzeleteit mindenkivel közölni. E sokszor igen sajátságos képzeleteket, egy pár száz pontban foglalva, le is irta, s mindig magánál hordozta. Ez irat némely érdekesb pontjai a következők:

„A policzei-spionok, orvosok-, tudósoknak, ügyvédek-, kézmüvesek-, művészeknek stb. adják ki magokat, s legfőbb feladatuk az, hogy Pesten minden házban szállást fogadjanak; ha pedig ez nem sikerül: a lakókat egymás között összeveszitik, igy azután valamelyik kihurczolás-kodván, az üres lakhelyiséget a policzei-spion veszi ki, ekkor felmegy a padlásra s a falakat ekként furkálja át, hogy abba a Dionysius csövet beleillesztvén, minden lakónak beszédjét kihallgassa. — Pesten tehát minden ház meg van furkálva s mindenütt hallgatódznak a policzei-spionok.

„Továbbá a policzei-spionok egyik padlásról a másikra egymásnak Dionysius csöveken telegraphiroznak, miután az egész városban minden padláson tartózkodnak, a honnan az utczákon járókelőkre Läthroll-csövekből kén-, szén-, egérkő-, fokhagyma- stb. gőzt és gázt fúnak, a népet mérgezvén; sőt nem egyszer villanygép segélyével le is dobbantják az embereket. A lovakat megszilajitják, hogy a kocsit elragadván, az embereket összetiporják.

„Az ételbe, italba, szivarba mérges gázokat fúnak, sőt még a levegőt is megmérgezik.

„Betegség nem létezik, minden látszólagos kór oka a policzei-spion mérges fuvása; ha valaki meghal, azt a policzei-spionok ölik meg, senki sem hal meg természetes halállal, mert nálunk Magyarországon, a 45—47-ig fok alatt, a lég oly egészséges, hogy az embereknek egytől egyig száz éven felül kellene élni.

(Midőn beszélni hallotta, hogy valaki szélhüdés- vagy guttaütésben mult ki, azt állitá, hogy a policzei-spionok villanygéppel ütötték agyon.)

„Oly mérges gázokat fúnak az ember koponyájára, hogy az ember agyveleje feledékenységbe sülyed.

„Álmába beszélni kényszeritik az embert, s ekként csalják ki magánosak titkait.

„Az ember gondolatait lephotographirozzák.“

Ugy látszik, ez volt a legtulzottabb, a legfelfokozottabb képzelödése.

Puerta del Sol Toledoban.

Ezen s még ezekhez sok hasonló dolgokat jegyzett ő fel a policzei-spionokról, kik ellen mindennap több izben dühösen kikelt, s olykor midőn munkaközepett el volt mélyedve, felfelugrott, fogta a csákányát s futott fel a második emeletbe, a hol a kályhalyukakat mind átkutatta, a policzei-spionokat keresvén azokban, s ha ott sem talált reájok (mi igen természetes), akkor a házmesternek ki kellett nyitni a padlást s ott tartott reájuk vadászatot. Azután kimerülten tért vissza, szinéből kikelve s zúgolódott, hogy a házmester megszöktette öket.

Leginkább akkor volt elemében, midőn hetivásár alkalmával a vidékiek Pestre jöttek. Sasku ilyenkor korán kelt fel, a piaczra sietett, maga köré gyüjté a falusi pórnépet, s a policzei-spionokról szónokolt nekik órahosszakon át. Olyankor mindig későn jött a hivatalba, de ez már fel sem tünt.

A ki azt merte állitni, hogy a policzei-spionok korántsem oly veszélyesek, annak szemébe megmondta, hogy a ki a társadalom eme gyilkosait védelmezi és mentegeti, az maga is czinkosuk. A ki tehát ismerte, ráhagyta a mit beszélt.

E szerencsétlen rögeszmén kivül nem volt benne semmi más örültség, mert midőn a legdühösebben szidta s fokosával fenyegette a policzei-spionokat, ugyan abban a perczben bármily tudományos kérdést is lehetett hozzá intézni, s ő a legnagyobb komolysággal s figyelemmel válaszolt. Azonban tagadhatlan, hogy az egész emberben sok sajátságos különczség volt.

Veszprém.

Alakja és öltözetje sajátságos volt. Mindig magyar öltönyt viselt, több éven át veres nadrágot, hosszuszáru magyar csizmát, melyre pakfongból gombos kis sarkantyu volt ütve, télen-nyáron piros prémes kucsmát, mely viselet mindig egész simára kiborotvált arczával nagy ellentétet képezett. De mind e gyöngéi, különczségei, rögeszméi valódi értékéből mitsem vonhat-

tak le. Tekintsük azért öt erről az oldaláról is.

Sasku Károly okleveles ügyvéd és mérnök volt, a theologiát végezte, az orvosi tanfolyamat hallgatta, tehát a természettudományokban is, különösen a füvészetben jártas volt, valamint a csillagászatban is, annyira, hogy egy álló helyből elmondta mind az északi, mind a déli égöv csillagcsoportozatait, ismerte az egyes csillagokat s hogy mily távol esnek földünktől. Legkedvesebb tárgyai a bölcsészet, mennyiségtan és a nyelvészet voltak.

A magasabb számtanban szakadatlanul buvárkodott, nem egyszer egész éjeken át küzdött egy-egy mathematikai föladattal, s megfejtéseit nemcsak magyarban adta ki, hanem latin nyelvre is leforditván, a külföldi tudományos társulatokkal is közölte; egy izben a londoni akadémiától dicséretet is nyert, ugy szintén több mások is elismerésre méltatták. Sok történeti ismerete volt, ugy hogy képes volt minden nevezetesb esemény évszámát megmondani. Nyelvismerete sem csekély volt: anyai nyelvén kivül a német, latin, görög, héber, franczia, angol, olasz, spanyol és portugall nyelvekben szép jártassággal birt; különösen a görög- és héberben.

Mint irónak már régóta ismert a neve. Harmincz kisebb-nagyobb munkánál többet tett közzé. Az egykori „Tudományos Gyüjtemény"-ben számos czikke jelent meg; erkölcstana s illemtana közönségesen ismeretesek; továbbá irt neveléstant, bölcsészeti és számos mennyiségtani munkát.

A tudomány minden ágaira kiterjedő ismereteinek az akadémiánál viselt javitnoki állása is sok táplálékot adott. Ez hozta öt össze hazánk számos elsőrangu tudósaival is, kik sokoldalu ismereteiért, lankadhatlan tudományszomjáért, ritka emlékező-tehetségeért nagyra becsülték az egyszerü férfiut.

Mindezt azonban felülmulta önzéstelen nemeslelküsége. Ő örült, boldognak érezte magát, ha bárkinek is szolgálatot tehetett, s bármire is szólitották, kérték öt fel, azt soha sem tagadta meg, hanem egész napokon s s éjeken át dolgozott s munkálódott a legnagyobb készséggel másoknak, de dijt és jutalmat soha el nem fogadott.

Mértékletes életmódja egyszerüségét csak az athenei Diogenesével hasonlithatni össze. Reggel, este egy pohár hideg tejet ivott meg, délebédje legfelebb 24 krajczárból került ki, bort, szeszes italt soha nem ivott, mindig korán lefeküdt.

Jövedelmének nagyobb részén könyveket nyomatott, s azokkal az ország valamennyi tanintézeteit elárasztotta. A mi felesleg pénze megmaradt, azt a szegények között osztá ki.

Jellemző volt benne, hogy bankjegyet senkitől el nem fogadott, fizetését mindig ezüst pénzben kivánta, s maga is ezüsttel fizetett.

Történt egypárszor, hogy az utczán bankjegyet talált, egyszer a többi között öt forintosat; megállott s rátette fokosa nyelét és várt, mig egy szegény napszámos jött, ekkor odaintette s szeliden kérdé: „van-e magának szüksége erre az izére?" Képzelhetni a szegény napszámos örömét, ki az öt forintot mohón felkapván, hálálkodva elsietett.

Még csak élete utolsó szakáról pár szót.

Midön már sulyos betegen feküdt, hazánk egyik legkitünőbb orvosa dr. *Kovács Sebestyén Endre* kétszer látogatá öt meg, ápolónőjének pénzt adott, lelkére kötvén, hogy a beteget hün ápolja; s midön már meghalt, öt tiszteségesen saját költségén eltemettetni ajánlkozék; erről azonban az akadémia elnöke, b. *Eötvös József* nagylelküleg gondoskodott.

Sasku Károly mint nőtlen halt meg; Felső-Bányán még két testvére él.

Ritka tünemény volt mind különczségére, mind ismeretei sokoldaluságára nézve.

Egervári Ödön.

A Puerta del Sol Toledoban.

A vaspálya Madridtól kezdve Toledoig sivatag és felette szomoru hangulatu vidéken visz keresztül, melyet mindenfelől kopár hegyláncok öveznek. De mikor végre három órai menet után Toledo közelébe értünk és a sziklafokot, mely a várost a közeledő utasok szemei elől eddig rejtve tartá, megkerültük, az elénkbe tárult látvány lelkünkre oly festői és oly vadregényes hatást gyakorol, melyet még a legmerészebb képzelem sem képes kellőleg kiszinezni.

A város fekvése királyi, büszke, páratlan. A Tajón, mely Toledo alatt vadul tajtékzó és zugó hullámait egy szük hegyszorosan hömpölygeti keresztül, két hid vezet át: a Szt.-Márton és Alcantara-hidja. A regényes folyam sárgásszinü hullámai sajátságos öszhangzatot képeznek a környező, gyéren benőtt, vastartalmu hegyek vöröses alapszinezetével és a háttérben sötéten borongó romokkal. Miért nem siet minden festő, minden költő Toledoba? A benyomások oly ujak, oly meglepők, oly annyira „festeni valók", hogy a leirásnak erőtlenül, megszégyenülve kell visszavonulnia. Első tekintetre Toledo látképe oly nagyszerü, oly megragadó, hogy mikor az ódon kapuboltozaton át a hidra léptünk, minden perczben mintegy lebűvölve állunk meg egy-egy uj kilátás előtt, habozva és töprenkedve, hogy melyik tündéries részletet bámuljuk meg előbb.

Ha Spanyolország e majdnem legrégibb városának mindenféle nevezetességét le akarnók irni, kötetek telnének be azokkal. Ez alkalommal tehát csak azt az ősrégi kaput mutatjuk be olvasóinknak, mely a város felé közeledőnek leghamarább szemébe tünik. E nagyszerü tömör épület a *Puerta del Sol* napkapu. A városok napkeleti oldalán épült kapuknak e képletes elnevezése annyira el van terjedve Spanyolországban, hogy az majd mindenik nagyobb városban előfordul. Madridban is van egy Puerta del Solnak nevezett hely, de ott már a kapunak többé nyoma sem látható, noha bizonyos, hogy egykor ott is állott egy ily nevü hatalmas kapu; ennek helyét most a spanyol főváros legszebb disztere foglalja el.

A toledoi Puerta del Sol csakugyan kapu, még pedig massiv, maur izlésben épült kapu, mely az Alcantara hid közelében emelkedik fel roppant nagy, mogorva tömegével. E nagyszerü arab épitmény, mely igazán megérdemli, hogy oly nevezetes városnak szolgáljon bemenetül, mint Toledo, egészen szinpadias kinézéssel bir, s bátran lehetne a legpompásabb diszitményül alkalmazni valami középkori, romantikus hősies darabhoz, a nélkül, hogy rajta bár a legkisebb részletet is változtatni kellene.

Hanem annyiban ma már a Puerta del Sol sem érdemli a „kapu" nevet, a mennyiben a városba vezető ut mellette vonul el, és a kaput jobb felől hagyja.

Toledo egykor Spanyolország legnépesebb, legiparüzőbb és leggazdagabb városa volt, mielőtt II. Fülöp király székhelyét Madridba nem tette át. Vele minden élet, minden fény az uj fővárosba költözött, s Toledo élőhalott muzeuma lőn a spanyol birodalom egykori nagyságának. Most valami komor, gyászoló hangulat ömlik el az egész város felett, és e sötét vonás még föltünőbbé válik az által, hogy Toledoban a papság sokkal inkább előtérben áll, mint az ország bármelyik mai városában.

S. L.

Veszprém.

Ha az utas Pest felől Székesfehérváron és Palotán át, a szép Bakonyalján közeledik Veszprémhez, távolról egy kellemes sikság közepéből hiszi kiemelkedni a várost, melynek a „vár"-ban levő kiválóbb épületei messze ellátszanak. Azonban csalódik, mert maga a város egy különösen hegyes, sziklás környezetü völgyfenékbe van épitve, s csakis a közepén kiemelkedő bércztető templomai, püspöki, káptalani és megyei épületei tünnek fel messziről, de az összezsufolt, majdnem egymás tetejére épitett, s többnyire földszinti lakházak el vannak fedve szem elől. Csak akkor látja ezeket, midőn Veszprém széléhez ért a várost szidni pedig akkor fogja, midőn egy kis körutat tett a természet által már rég megalkotott, de emberkéz által nem igen háborgatott kövezetén, rendetlen utczáin, s a sziklahegy oldaláról lenézegető házak között.

De nekünk most nem feladatunk uti rajzot irni, csak röviden akarjuk ismertetni e régi városunkat.

Veszprém nevét sokfélekép származtatják. A hagyomány Gizella királyné „Vessz el prém" szavától, a legtöbb történész a német Weisbrunntól; de legvalószinübb vélemény Fejér Györgyé, ki azt vitatja, hogy Bratizlaw Bezprém, Keczil herczeg fiától kapta nevét, mint a ki a honfoglalás ideje táján e vidék ura volt. Annyi kétségtelen bizonyosságu, hogy már a római uralom korában volt ott egy város, s hogy I. István már 1008-ban Veszprém néven nevezi.

István már királysága 8-dik évében (1008.) püspökséget alapitott Veszprémben, majd a veszprémvölgyi apáczáknak adott görög nyelven okmányt. Ezek zárdájából ma is vannak fenn még némi maradványok a város nyugoti oldalán fekvő egyik elrejtett szép völgyben.

Később mint vár, s a róla nevezett vármegye székvárosa volt ismeretes, de legnevezetesebbé tette mégis hajdani egyeteme, melynek jog- és hittudósai az akkor leghiresebb párisi egyetem tudósaival is vetekedtek. S daczára e tekintélyes állásnak, mégsem igen tudunk arról egyebet, minthogy IV. László javadalmakkal látta el.

A török hódolások idejében mint végvár, sok zaklatásnak volt kitéve ugy a török, mint a közeli osztrák hatalom részéről, mignem a Rákóczi-felkelés tartama alatt vára lerontatott, s püspökei elkezdették mai alakjába önteni.

Vallási viszály is gyakran háborgatta lakosait. Hatalmas főpapok ültek a gazdag püspökség székén, a kik, mint p. o. az éleseszü, de rendkivül türelmetlen Biró Márton a mult század közepén, a protestans mozgalmaknak tüzzel-vassal ellenébe állottak, noha a megye és város lakosságának nagyobb része a prot. egyházhoz tartozott.

De mind e viszontagságot kiállotta, s épen napjainkban jutott azon helyzetbe, hogy sokszorosan kedvező helyzetét felhasználhatja. A mult év őszén nyerte meg egy Veszprém felé vezetendő vasutvonal engedélyét, a mely egy veszprémi emlékirat szavai szerint, legrövidebben köti össze Párist Pesttel, s igy világkereskedelmi vonal, s egyszersmind értékesitő utja a gabonadus Mezőföldnek, a fa-, kőszén-, porczellán- és kőgazdag Bakonyságnak, s a város különböző gyári készitményeinek. — De még egyéb tekintetben is szerencsés fekvése van. Közel van hozzá a Balaton, és a folyvást emelkedő balatonfüredi fürdő, mi Veszprémre nézve azért fontos, mivel Füred közelében ez a legnagyobb város.

Ezenkivül a dunántuli honvéd-kerületnek is székvárosa, miután azon egész területnek ez legtermészetesebb központja, s mint ilyennek is kilátásai vannak az emelkedésre. Ezekből kitünik, hogy Veszprémnek szép jövője van, s ha országos befolyása nem lesz is valami rendkivüli, de Dunántul városai között tekintélyes — ha nem a legtekintélyesebb — hely van kijelelve számára, épen helyi körülményeinél fogva.

S napjainkban már irodalmilag is ébred. — Egyidőben nehány évig e tekintetben is hires, hogy ne mondjam: „hirhedt" volt, a mennyiben itt tanyázott az ósdiság Mondolatos tábora, de a nyelvujitási viták lezajlása (1825.) után egész 1866-ig — kivéve 1820—1824-ig a róm. kath. „Egyházi Értekezések"-et — nem igen adott életjelt magáról. Ekkor azonban alapitottak ott egy „Veszprém" czimü lapot, mely 1866. s 1867. utolsó felében járt is, s mint vidéki közlöny megállotta helyét, 1868-ban szünetelt, mignem ez évben ujra meginditottak egy „Veszprém vm. Közlöny" czimü hetilapot, de ez is kevés ideig állott fönn.

Művelődési közegei közül megemlitjük jól berendezett róm. kath. papnöveldéjét és gymnasiumát, valamint az angol kisasszonyok kezében levő nőnevelő-intézetét; van ezenkivül még Veszprémben e század eleje óta egy árvaház, melyet Zsolnai Dávid kanonok alapitott, s egy jól felszerelt nyomda.

Megjegyzünk még annyit, hogy képünk az ugynevezett „vár"-at észak-nyugati oldaláról tünteti föl.

E. L.

Dávid-árvaház.

A VESZPRÉMI VÁR KÉPE A PÁPAI UT MAGASÁRÓL NÉZVE.

E kiállításon fogják odaitélni a közoktatásügyi miniszter által alapított két darab 500 frank értékű nagy művészeti aranyérmet.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az akadémia jutalomtételei közül a következő *tizenkét pályázat* határideje jár le folyó évi szept. 30-ikán: a gróf *Teleki*-jutalom (vígjátékok) 100 arany; a *Karátsonyi*-jutalom (komoly drámai művek) 200 arany; a *Gorove*-jutalom (az æsthetika története) 100 arany; a *Farkas-Rasko*-jutalom (hazafias költemények) 100 forint; a *Nádasdy*-jutalom (elbeszélő költemény) 200 arany; a *Lévay*-jutalom (Fáy András életrajza) 500 forint; a *Marczibányi*-jutalom (a Jordánszky- és Érdi-codex nyelvi sajátságai) 40 arany; a *Gorove*-jutalom (a magyar nyomdászat története) 100 arany; az *Oltványi*-jutalom (a karthausi rend története) 500 forint; a *Lukács*-jutalom (az állami vállalkozás méltatása) 1000 forint; a *Sztrokay*-jutalom (a szeszes italok befolyása a büntettek szaporodó számára) 100 arany; végre a *Lévay*-jutalom (a szarvasmarha-istállózás kérdése) 1000 forint.

A kereskedelmi muzeum érdekében Trefort miniszter uj rendeletet adott ki a közalapítványi uradalmak főtisztjeihez. Arra figyelmezteti őket, hogy az uradalmak összes fölszereléseit és szükségleteit kizárólag hazai vállalkozóktól s itthon készült anyagból szerezzék be, s mikor csak alkalom kinálkozik rá, vegyék ama kereskedelmi muzeum közvetítését igénybe, mely noha csak három évnegyed óta áll fenn, máris gazdag tárházát nyujtja hazánk jól kiállitott és jutányosan megszerezhető termékeinek.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A szatmári püspökségre a kormány, hir szerint, *Meszlényi* Gyula esztergomi kanonokot, Kossuth Lajos sógorát hozza javaslatba.

Az erdélyi ref. püspök Romániában. *Szász* Domokos erdélyi ref. püspök a hét elején indult el Romániába, hogy sorba látogassa a romániai ref. misszió egyházközségeit: Galaczot, Brailát, Pitestet s szombaton lesz Bukarestben. Itt aztán ünnepélyes isteni tiszteletet tart s ezt követőleg vezeti a nagy gyűlést, mely hivatva lesz az összes misszió-egyházaknak egy esperességgé való egyesítését megállapítani. A főpásztort útjában az igazgatótanács titkára, Bodor Antal kiséri.

MI UJSÁG?

A király a magyarországi hadgyakorlatokon. A magyarországi nagy hadgyakorlatok első része, a *nyitrai*, e hó 7-ikén ért véget. Nyitra három napig oly elevenséget élt, minőben nem igen van része. Messze környékből összegyült mindenki, hogy láthassa és üdvözölhesse a királyt, ki a küldöttségek fogadása után egész idejét a hadgyakorlatoknak szentelte, s a táborban a k tonaság közt vett szállást is. A fényes katonai kiséreten, külföldi katonai attachékon kivül jelen volt *József* főherczeg, báró *Fejérváry* honvédelmi miniszter, báró *Orczy* miniszter, *Albrecht Vilmos* és *Frigyes* főherczegek. A sátortáborban, a parancsnoki lakásban rendezték be ő felsége szállását.

E hó 4-ikén reggel érkezett a király *Nyitrára*, s gr. Gyürky főispán és Szalavszky alispán üdvözölték, a sátortáborban pedig Kostyál polgármester. A király megérkezése estéjén Nyitrát kivilágitották. A befejező hadgyakorlatok e hó 5-ikén kezdődtek, s mind végig igen kedvezett az idő. Ő felsége már 7 órakor megjelent Lehotta falunál, hol az ütközet kezdődött. Majd Könyök helysége közelében nézte tovább a gyakorlatok fejlődését. Ő felsége e hó 6-ikán a gyakorlatok után látogatást tett *Roskoványi* püspöknél s megnézte az apácza kolostort, a polgári leányiskolát, a gyermekmenhelyet és a kórházat. E hó 7-ikén végződtek a gyakorlatok, egyes csapatok már aznap megkezdték a hazaindulást. Ő felsége teljes megelégedését fejezte ki. Az udvari ebéden is, melyre hatvanan kaptak meghivót, ő felsége elösmerőleg nyilatkozott nyitrai tapasztalatairól. A honvéd-huszárokat, kik a nagy melegben Keszthelyről gyakorló lovaglással, teljes rendben érkeztek Nyitrára, külön megdicsérte. A királyi elismerés egy b. *Catty* táborszernagyhoz intézett legfelső kéziratban is tudomására hozatott a csapatoknak. Az alispánnak és polgármesternek a fogadás és a lakosság magatartása felett fejezte ki ő felsége ujabb elismerését. Esti 8 óra után utazott el Nyitráról ő felsége. A pályaházhoz nagy néptömeg kisérte ki éljenezve az uralkodót. A katonai, polgári s egyházi hatóságok, a megye és város főbbjei jelentek meg bucsázásra. A királylyal utaztak Albrecht és Vilmos főherczegek s a külföldi katonai attachék. Ő felsége még egyszer elismerését fejezte ki a látottak és tapasztaltak felett a tisztelgésre megjelent urak előtt s azután a tömeg lelkes éljenzése közt robogott ki a külön vonat a pályaházból.

A király Nyitráról elutazása előtt 2100 frtot ajándékozott jótékony czélokra Ő felsége éjjel utazott Zalamegyébe, Budapesten keresztül. Hosszabb megállapodás, üdvözlés sehol sem volt.

Csáktornyára e hó 8-ikán reggel érkezett az uralkodó, s a szomszédos megyék küldöttségei is ott várták a földiszített pályaudvaron. A szomszédos Horvátországot gr. *Héderváry-Khuen* bán, *Bedekovich* Kálmán horvát miniszter, *Mihálovics* zágrábi biborнok-érsek képviselték, s többen a horvát főurak közül. Megjelent gr. *Széchenyi* Pál kereskedelmi miniszter szintén. Tizedfél órakor érkezett meg a vonat, s ő felségét Zalamegye nevében *Svastics* Benő főispán üdvözölte. A király a zala-ujvári kastélyban szállt meg, hol a házi gazda, gr. Festetich Jenő hódolattal köszöntötte. Ünnep lévén, ő felsége misét hallgatott, s azután a küldöttségek fogadása következett, miközt ő felsége a küldöttségek tagjaihoz több kérdést intézett. Legimpozánsabb volt a 120 tagu horvát küldöttség fogadása, melynek nevében a *bán* szólt. Délután ő felsége pihenőt tartott; hat órakor udvari ebéd volt. Fste Csáktornyát és Ujvár falut kivilágították. A gyakorlatok e hó 9-ikén kezdődtek.

A király e hó végén jön Budapestre, hogy a [illegible] összehivott országgyűlést meg-

[illegible] látszi[illegible] terjedő majorság s az arra támaszkodó mintegy 5 ezer négyszögölyi terület közt van választás, melyen két magán villa s egy kincstári erdész-lak van. Ugy beszélik, hogy a királyi villa építését már októberben megkezdik.

A trónörökös pár Erdélyben. Az idei görgényi medvevadászatok október hó 3-ikán veszik kezdetüket. A trónörökös kiséretével együtt október 2-ikán a délutáni vonattal fog megérkezni a szászrégeni vasuti állomáshoz, honnan a már ott várakozó kocsikkal Görgénybe megy. Ő fenségével fog jönni fenséges neje és a kis Erzsébet főherczegnő is. A vadászatra szükséges előleges intézkedések megtételére báró Bánffy Zoltán és báró Kemény Kálmán még szeptember 4-ikén Görgénybe érkeztek. A vadászkastélyban is már megkezdődtek a rendezések. Néhány szoba a napokban egészen új berendezést nyert. Vad az idén is sok van, s igy bizonyos, hogy a vadászat ép oly kedvezően fog kiütni, mint az 1885-ik évi.

A trónörökösasszony Jersey szigetén. Stefánia trónörökösné e hó 4-ikén érkezett meg Jersey szigetére, hol a sziget kormányzója, a katonai és polgári hatóságok fejei fogadták.

A királyné koszoruja egy költőnek. Párisból irják, hogy egy ottani nagy virágkereskedés a minap távirati megrendelést kapott egy diszes élő virágkoszorura — Erzsébet királynétól. A koszorunak, mint azt a távirat meghagyta, Stefánia trónörökösné megérkezésének napjára kellett készen lenni, széles fehér selyemszalaggal, rajta aranyhimzéssel e szavak: «Erzsébet királyné kedves költőjének»! A koszoru *Heiné*-nek szólt. Erzsébet királyné közelebbi utazása alatt meglátogatta Heine nővérét: Embden Sarolta asszonyt Párisban. A látogatás alatt kifejezte abbeli ohajtását, hogy szeretne a nagy költő sirjára koszorut tenni, de mivel maga most nem mehet, megvárja, hogy családjának egy nőtagja Párisba jön. A trónörökösnének Párison való átutazása megadta ez alkalmat s Heine sirját most királynénk koszoruja diszíti.

A «Segitség» emlék-album előfizetői még folyvást nagy számmal érkeznek. Ily rendkivüli érdeklődésre számítani sem lehetett. A kiadóhivatal kimutatása szerint szept. 6-ig 67 darab száz forintos, 1416 tiz forintos, 8412 három forintos és 22,308 egy frtos példány rendeltetett meg, *összesen 67,594 frt értékben.* Az uj kiadás már sajtó alatt van, s az előfizetők rövid türelemre kéretnek.

Száz forintos példányokat rendeltek meg ujabban: *Saxlehner* András, Nógrád-vármegye, *Kölber*-testvérek, *Ganz* és társa vasöntő és gépgyár (az utóbbi két db. száz frtos példányt), az *árvai* közbirtokossági uradalom képviseletében *Zichy* Edmund gróf Alsó-Kubinról és a magyar államvasutak *szolnoki* állomásának személyzete. Az utóbbi napokban beérkezett gyüjtőivek közül felemlítjük az északkeleti vasutéit, a melyeken összesen 2040 frt áru példány rendeltetett meg, továbbá Szikszay Lajos alispán ivét, melyen Zilahról 193 frtnyi megrendelés érkezett (Szilágy-megye közönsége 100 frtos példányra fizetett elő). Molnár Sándor ive Nagy-Mártonból 318 frt, a kassai póstaigazgatóságé 203 forint, a trencsén-tepliczi póstahivatalé 141 forint, a beszterczebányai püspöki irodáé 98 forintnyi összeget tüntet elő. Továbbá nagyobb összegű megrendelések érkeztek Debreczenből az I-sö magyar általános biztositó társulat főügynökségétől (441 frt); az északkeleti vasut vezérigazgatóságának központi osztályaitól (187 frt); Bánffy Hunyadról Kertész Samutól 180 frt; Zala György szobrásztól 152 frt; stb. Tavarnokról br. *Stumer* Ágostonné egy tiz forintos példány megrendelése mellett 20 forintnyi külön adományt küldött be. A

nagyobb összegü megrendelések mellett felemlítendő, hogy oly aláirási ivek is érkeztek, melyeken több szegény ember együtt rendelt meg egy-egy forintos példányt.

Szinházi katasztrófa Angliában. Ismét egy borzalmas szinházégés volt, mely szomorúan bizonyítja, hogy ha előadás közben tör ki a tűz, mennyi emberélet esik áldozatul. A bécsi Ring-szinház, a párisi opera comique szörnyű eseményei ismétlődtek e hó 5-ikén Angliában, *Exeterben*, a Devon grófság székhelyén, hol *kétszáz embernel* több veszett oda a kigyult szinházban.

Az exeteri kir. szinházat, miután egy pár évvel ezelőtt teljesen leégett, ismét fölépitették s csak a mult évben nyitották meg újra. Szept. 5-ikén este a «Romany Rye» czimű melodrámát adták, a melynek negyedik felvonása alatt, féltizenegykor egyszerre csak leeresztették a függönyt; a következő pillanatban vészteljes lárma hallatszott a szinpadról; rögtön előtörtek a lángok a függöny megett, s a tűz belekapott a nézőtérbe és a szinpad prosceniuma, a páholyok falai egy pillanat alatt lángot fogtak. Mindenki őrülten rohant a kijáratok felé; de a tűz oly gyorsan terjedt, hogy még a földszinti és az első emeleti közönség. valamint a szinészek is csak a legnagyobb küzdelemmel menekülhettek előle. Három percz alatt az egész nézőtér lángtengerben uszott. A karzatokról alig menekülhetett meg valaki, pedig az egész szinház tömve volt. Sokan az utczára vetették magukat, hogy megmeneküljenek a füst- és tűzhaláltól, és halálosan összezuzva vagy élettelenül hevertek a kövezeten. Mások, menekülést keresve, az épület párkányára vagy tetejére kerültek, hol csakhamar összecsapott felettük a láng s vagy viszszabuktak a tűzhalálba, vagy lezuhantak a kövezetre. A tűzoltóság öt perczczel a tűz kiütése után már a helyszinén volt s derekasan hozzálátott az oltáshoz, de minden siker nélkül. A szinháznak egyetlen zugát sem lehetett megmenteni; egy óra alatt vége volt az egész katasztrófának. A tüzoltók mindjárt kisérletet tettek a mentő-létrákkal is, melyeket az épülethez támasztottak, hogy az ablakokon, párkányzaton jelentkező szerencsétlenek megmenthessék magukat; de a tűz oly rendkivüli gyorsasággal tolult ki az ablakokon át a födélzetre s olyan gyorsan elborította az egész épületet, hogy mire a létrákat felállíthatták, pedig ugyancsak siettek velök. akkor már nem volt ki hasznukat vegye. Már a szinház égése alatt is kezdték összeszedni a halottakat. Tizenegy óra előtt öt perczczel, tehát huszonöt perczczel a tűz kiütése után, huztak ki először tizenkét holttestet a karzat legalsó lépcsőjéről; a szerencsétlenek gyorsan menekültek, hogy elérhessék a lépcső alját, de a fojtó füst még gyorsabb volt, utolérte és megölte őket. Mikor a tűz véget ért, féltizenkettőkor, mindenekelőtt a karzatot kutatták föl, hol rövid félóra alatt százharmincz holttestet találtak legnagyobbrészt a kijáratnál s a lépcsőkön nagy tömegekben. Éjfélig azonkivül huszonhárom sebesültet is szállítottak a kórházba, hol közülök három csakhamar kimult. Az exeteri szinházégés áldozatainak száma azokkal a sulyosan sebesültekkel együtt, kik szintén meg fognak halni, körülbelől *kétszáznál* többre tehető; vagyis e szinházi katasztrófa a színházégések történetében a legborzasztóbb esetek közé tartozik. A tűz. mint legtöbbször történni szokott, a szinpadon keletkezett: a szinpad alatt a szinfal-tologatóknál gyuladt meg egy darab rongy; mikor észrevették, akkor már tüzet kapott tőle a szinpadon mozgatható kulisza s ettől az egész szinpadi gépezet. — Az angol ujságok egyhangulag követelik, hogy az összes szinházakat mindaddig be kell csukni, míg a szinházlátogató közönség életbiztosságáról teljesen nem gondoskodnak.

Ujabb hirek a következőket tudatják: A karzaton levő 190 látogató közül 150 lelte halálát a lángok közt. Az elégettek leginkább a munkásosztályhoz tartozó házaspárok s igy roppant nagy lesz a hátramaradt árvák száma. A karzatnak csak egy kijárata van s igy természetes, hogy az áldozatoknak legnagyobb része a karzatok látogatói közül való. A karzatra 191 belépő jegyet adtak ki, s ezek birtokosai közül alig sikerült 20-at megmenteni. A szinházban a tűz kitörésekor körülbelől 800 ember volt jelen. A szereplő személyzetet sikerült megmenteni, a szinház azonban porig leégett. A katasztrófa tulajdonképeni okát aligha sikerül kideríteni, mivel a szinpadon elfoglalt munkások mind a lángok közt lelték halálukat. A megmentettek közül már hatan meghaltak a szenvedett égési sebekben. A sebesültek száma meghaladja a százat. A kormány az alsóházban kinyilatkoztatta, hogy a törvényhozás gondoskodni fog a jövőben az ilynemű borzasztó katasztrófák elhárításáról.

A Magyar-Franczia biztositó részvény-társaság (Franco-Hongroise) életbiztositási osztályához 1887. augusztus hóban benyujtatott 329 ajánlat 617,160 forint összegről és az előző hóról elintézetlenül maradt ajánlatokkal együtt kiállittatott 292 kötvény 554,140 frt biztositott összegről. Az 1887. év január 1-től augusztus végeig 2816 ajánlat 5.338,200 frt összegről nyujtatott be és 2632 kötvény 4.872,866 forint biztositott összegről állittatott ki.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Kökényesdy Mihály, főesperes, mármarosmegyei román püspöki helyettes, 55 éves korában, Barozánfalván. — Mezö Dániel, ref, lelkész, élete 79 évében, Tapolczafőn.— Sztapkovics Gyula, adófelügyelői számtiszt, élete 25-ik évében. Sátoralja-Ujhelyen. — Török Miklós, színész. 41 éves korában, Nagy-Enyeden. — Idősb Péchy László, nyug. m. kir. belügyminiszteri hivatalnok és h.-ügyvéd, életének 68-ik évében, Budapesten. — Rikósy József, uradalmi nyug. főszámvivő, 80 éves korában, Pápán. — Odry Imre, Odry Lehel énekesünk nagybátyja,65 éves korában,Balassa-Gyarmaton. — Ciparin Timót román nyelvész, az «academia romana» alelnöke és az «Asotiatiunea Transilvana» elnöke. 81 éves korában. — Hubói Hubay Ágoston, 66. évében, Péderben. — Rácz Vilmos, Bács-Bodrogh vármegye közgazdasági előadója és a Ferencz József-rend lovagja. — Géresi Balogh István kir. tanácsos élete 75. évében, Budapesten.— Paál Lajos, élete 79. évében. Bethlenfalván. — Id. Ökrös János, városi bizottsági tag, 69 éves korában, Debreczenben. — Perbay Sándor, a hunyadmegyei árvaszék jegyzője. 55 éves korában, Déván. — Jaross Károly, földbirtokos, élete 65. évében, Koltán. — Lojka Hugó, az állami felsőbb leányiskola képzett tanára, ki tizenhárom év óta működött az oktatás terén. 44 éves, Budapesten.

Ifj. bárdosi Bárdossy Lászlóné, nárai Szabó Mari 21 éves korában, Szombathelyen. — Özv. noszticzi Thurzó Ignáczné, szül. Bónó Noszky Zsófia, életének 69-ik évében, Czegléden. — Özv. Pánn Józsefné, szül. Illés Anna, élete 70-dik évében, Győrött. — Vörös Károlyné, szül. Fábián Lilla, Vörös Károly váczi ref. lelkész felesége, élete 26-ik évében. — Gubás Ferenczné, szül. Debreczeny Mariska, 24 éves, Miskolczon. — Özv. Issekutz Jánosné, sz. Másvilági Katalin. 45 éves korában, Déván. — özv. Bócz Imréné, szül. Lovászy Terézia asszony, 70 éves korában. Nagyváradon. — Báró Dukáné, szül. Inkey Melánia, Pozsonyban. — Török Áronné, szül. Jakab Ida, unitárius esperes neje. élete 38-ik évében. — Szalay Sándorné, szül. Tieff Konstanczia asszony, élete 28-ik évében. — Ruschill Mária, 23 éves korában Temesvártt. — Bodnár Istvánné, szül. Polonkay Ida, Egerben. — Özv. Pongrácz Mihálynė, szül. Gellén Mária, 64 éves, Losonczon. — Kröb Pálné, szül. Theisz Krisztina, Zalamegye néhai tanfelügyelőjének özvegye, 58 éves, Uj-Verbászon.

SAKKJÁTÉK.

1456. sz. feladvány. Fusz O.-tól

Sötét.

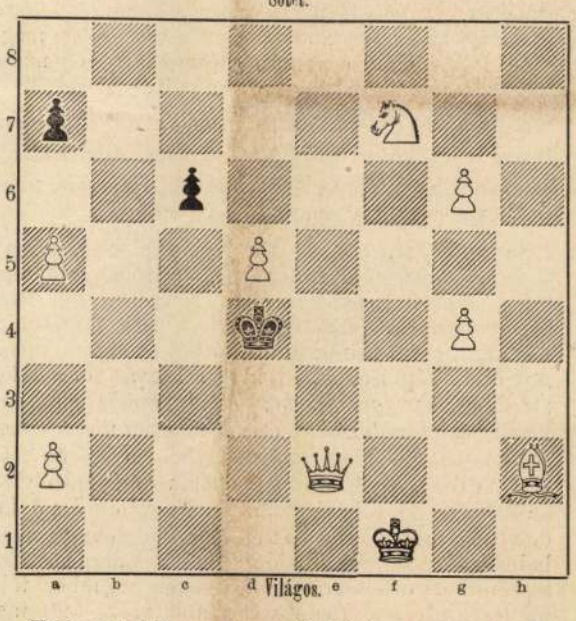

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1449. sz. feladvány megfejtése.

Bláthy O. F.-től.

«Pollux».

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Ba1—f1	d4—d3
2. Bf1—f3	Bd5—e5 † (a)
3. Kg5—h6	B—t. sz.
4. B megfelelő †	
5. F matot ad.	

a.

2.	Bd5—d6:
3. Bf1—f8	Bd6—d5
4. He8—f6	t. sz.
5. Bf8—c8 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. Andorfi S. Kovács J. — *Az Erkel sakktársaság nevében:* Exner Kornél. — *Tarnóczon:* Németh Péter. — *Nagy-Enyeden:* Nagy András. — *A pesti sakk-kör.*

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Búcsu. Elég csinos, alig némi csiszolást kivánna még (mintegy az utolsó ráspolyt), de ezt magának kellene megtenni rajta. Az 1. strófa 2. sora egy szótaggal hosszabb mint kellene; 4. sorában utánom, a rím kedveért, helytelen ragozás, utánam helyett. A 2. str. 3. sorában a *világot* szó rosz rhythmust ad; a megfelelő rímszóval egyező méretű szó: (—o—) kell helyére. Ezeken segítsen s aztán küldje be újra.

Lujzámnak. Szeretetre s tiszteletre méltó apai és házastársi érzelmek; de költészetnek vajmi gyarló. Mondja el prózában s tegye is meg — több hatása lesz.

Dixi. Semmi mondani valónk, csakhogy — nem közölhető. Dixi.

HETI NAPTÁR. Szeptember hó.

Nap	Katholikus és protestáns		Görög-Orosz	Izraelita
11 V.	B 15 Már. sz. u.	B. 14 Prótus	30 D 14 Sándor	22
12 H.	Guidó	Szirus	31 B. A. övl.	23 Tamás
13 K.	Amát	Loránt	1 Szept. Sim.	24 Zakeus
14 S.	Szt.-Kereszt f.	Ker. felm.	2 Manánt	25
15 C.	Eutrópia	Nikoméd	3 Antim	26
16 P.	Eufémia sz.	Eufémia	4 Bábil. é.	27
17 S.	Lambert pk.	Lambert	5 Zakarj. p.	28 Sab. V.

Holdváltozásai: ● Ujhold 17-én 3 óra 16 pk. d. u.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Szines, fekete és fehér selymesatlasz 75 kr. mtrje
10 frt 65 kr.-ig (18 különböző minőségben) küld egyes ruhákra és végekben vámmentesen a házba **Henneberg G.** selyemgyári raktára, (cs. k. udvari szállító) **Zürichben.** Minta postafordultával. Levélre 10 kros postabélyeg illesztend..

A ki a jónak tapasztalt, szilárd hitelü, népies gyógyszerek használata ellen harczol, ezzel ugyan a kevésbbé jómódu, a szegényebb néposztálynak nem tesz semmi jó szolgálatot. Minden korban, a meddig csak emlékezetünk elér, voltak oly gyógyszerek, a melyeket minden családban háziszerekül használtak. Az előhaladó tudománynyal ezek is mindinkább javultak, tökéletesedtek, s a pásztorember kenőcse, a javas asszony bájitala s csodacseppjei helyét oly háziszerek foglalták el, melyeket szakértők kipróbáltak s ajánlottak. Ez áll főkép Brandt R. gyógyszerésznek, a közönség által már oly sok év óta kegyelt svájczi labdacsaira nézve. Legelső orvosi tekintélyek s százai a gyakorló orvosoknak ajánlották, mint legkellemesebb, legbiztosabb s legártalmatlanabb hashajtó szert. Ép ezért semmiféle gáncsoskodó nyilatkozatok által ne engedjük magunkat befolyásoltatni, hanem tegyünk kisérletet a svájczi labdacsokkal, melyek dobozonkint 70 kr. a gyógyszertárakban kaphatók, s az orvosok itéletének igazat fogunk adni.

Van szerencsém teljes tiszt. köztudomására hozni, hogy
férfi-ruhákra bérletet nyitottam.
Aránylag csekély összegnek lefizetése mellett nálam a legelegánsabban lehet ruházkodni. — **London és Párissal** folytatott állandó és közvetlen összeköttetéseim, valamint nagyszabásu modorban berendezett termeimmel összeköttetésben álló műhelyeim segélyével, melyekben **állandóan 60—70 munkást foglalkoztatok,** azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindig a legujabbat és legdivatosabbat nyujthatom és a legnagyobb igényeknek megfelelhetek. — Kivánatra a bérlet módozatát illetőleg részletes tervezettel szolgálok.
Deutsch F. Károly, férfi-szabó,
IV., Gizella-tér 2. sz. a., I. emelet, vácz utcza sarkán.
793. számu telephon-állomás.

sorbeli 12 sátor csak erős deszkafalból kő alapzattal készült, mindenike 4 altiszt és 196 legény elhelyezésére való. A tábor hátterét képező szakasz ezekből áll: egy markotányos bódé, tiszti lóistálló 32 lóra s 16 ápolói fekhelylyel. Északfelé van három lovassági sátor, mindegyike közepén 96 huszárnak fekhely, jobbra-balra pedig ugyancsak 96 lóra való állás, végül a szénatartó pajta, kovácsmühely s a lovassági legénység konyhái, lovarda stb. Déli oldalt a töltényraktár, a gyalog-legénységi konyhák szegélyezik a sátort, mely e szerint összesen 96 tisztre, 3034 legényre és 320 lóra való helyet ád.

A tábor épitésére tényleg a következő kiadások tétettek. A házilag beszerzett tégla- és kőanyagokért fuvar és munkabér 42,706 frt 50 kr., Gregersen G. épitészeti vállalkozónak fizettetett a szerződésileg megállapított dijak szerint 207,203 frt 80 kr. és a pótmunkabér 2,250 frt, összesen csak 252,160 frt 35 kr.

Ezen eredmény még kedvezőbbnek mutatkozik, ha tekintetbe veszszük, hogy a tábor-telep déli részének nagyon lejtős voltánál fogva az épületek alapzata és szilárd lábozata közel 50,000 frtba került. A lövölde-épület s berendezése egészben házilag állíttatván elő, mindössze csak 3984 frt 64 krba, igy a táborban utólag előállított fürdő is csak 383 frt 93 krba került.

A VESZPRÉMI TŰZVÉSZ.

E nyár folyamán borzasztóan gazdag aratása volt hazánkban az elemi csapásoknak. Tűz és viz, jégeső és aszály szövetkeztek, hogy az ország egyes vidékeinek lakosságát koldusbotra juttassák. Különösen a nagyobb tüzesetek sorozatának vége is alig akart szakadni s évtizedekre kell visszamennünk, hogy az elemi csapások e nemében oly megdöbbentő számmal szerepeljen a statisztika mint ez idén.

Legujabban Veszprém pusztulásának szomoru hire szaporitá meg ezt a gyászkrónikát. Kétszáz épületnél több lett a tüz martalékává, mely nagy méreteit a tüzvésznek csak ugy érthetjük meg, ha Veszprém városának képét közölve, a város fekvésével is megismertetjük az olvasót.

Veszprém négy halomra, négy kőhegyre van épitve még a római uralom idejéből. Az egyik halom a *várhegy*, mely egykor köröskörül nagy völgygyel, meredek mélyedéssel volt körülvéve, most azonban a mult század óta a piacz felől kényelmesen be lehet kocsival is menni, miután a piacz felőli mélyedés eltöltetett. A *várhegyen* van a megyeház, törvényszék, szolgabiróság, püspöki lak, 11 kanonoki lak, plébánia, deficientia, a kegyesrendiek zárdája, temploma és főgymnáziuma, a püspöki székesegyház, a szeminárium, a Szent István korából eredő Gizella-kápolna, a városi őrtorony és tűzoltótelep s néhány magánépület. A vár maga külön városrész.

A vártól keletre, ettől nagy völgygyel s részben a *Séd* vizével elválasztva fekszik a *Cserhát* nevű városrész egy összefüggő fensikon a *nagy piaczczal*. Itt van a gabnavásártér, a lutheránus templom, a zsinagóga. Ezen át vezetnek ki az utak Zircz, Várpalota, Almádi fürdő és Balatonfüred felé.

A vártól délre egy beépített mély völgyön túl fekszik a *Jeruzsálemhegy* nevű városrész, melyen az angolszüzek temploma és zárdája s a kálvinisták temploma fekszik. Ezen vezet ki az ut Nagy-Vásonykő felé.

A vár, Cserhát és Jeruzsálemhegy közti völgyben fekszik a *belváros* a belső piaczczal, a városházzal, az uj megyeházzal, a főispáni lakkal, adóhivatallal, takarékpénztárral, hitelegyletekkel, gyógyszertárakkal, a szürke nének zárdája templomával, az Anna-kápolnával, a kórházzal, püspökkerttel, stb.

A vártól éjszakra mély sziklavölgyek és a Séd vize által elválasztva fekszik a *Temetőhegy* nevü városrész egy magas fensikon. Itt vannak a Dávid-árvaház, a temetőbeli Hermina-kápolna, egy árpádkori zárda romjai, stb. A hajdan gazdag csapók és szürszabók, a timárok, cserzők, tobakok, saruvargák gelencsérek stb. főleg e városrészt lakták, ma szegényebb sorsú kisiparosok és kisgazdák telepe. Ebből égett le 12 utcza közel 200 épülettel, inségre juttatva közel másfélezer lelket.

Kutjai Veszprémnek minel kevesebb számban s ezek is mind a völgyekben vannak s többnyire forráskutak. Fent a várban a püspöki palota előtt van egy kút, melynek vizét elmés malomgépezet hajtja fel a Séd folyóból. Ugyane püspöki kút ereszti le feles vizét a piaczon levő kaszinó-kutba is. A Cserhát, Jeruzsálemhegy és Temetőhegy városrészek magas fensikon feküsznek, ezeken hát kutnak, vizvezetéknek, forrásnak nyoma sincs s a háztartáshoz szükséges vizet a völgyekből szállitják fel. Hogy tüzveszély esetén mégis legyen viz, a város természetes cziszternákat, tómélyedéseket tart fenn ezeken, melyekben a megszaladt esővizeket gyüjti össze és őrzi gondosan, hogy pajkos emberek ki ne ereszszék. De oly szárazság, mint az idei, nagyon kiaszalja ezeket s főleg e körülménynek tulajdonitható, hogy a lelkes veszprémi nép oly nehezen tudott ura lenni a borzasztó tűzveszélynek.

A városi képviselő-testület gyülésében a polgármester meghatott hangon rajzolá a *Temetőhegy* városrész elhamvadásának körülményeit. Leégett 107 lakóház, 53 gazdasági és több melléképület s az összes kár 170 ezer ftra tehető. A pusztító vésznek egy gyermek élete is áldozatául esett. A leégettek a szabad ég alatt tanyáznak s a közrészvét igyekszik nyomorukat enyhíteni. A veszprémi káptalan 500, a vöröskereszt-egyesület 300 frttal nyitotta meg az adakozások sorát, mely utóbbi gyüjtést is nyitott s azokat a «Vöröskereszt-egyesület igazgatóságához» (Budapest II. ker. lánczhid-utcza 1. sz.) kéri intéztetni.

Lábához vonja életét,
Hogy, melyet a kin megszakaszta,
Kifújja hű lehelletét?
Ez-é a női szerelem?
E szenvedő, igénytelen?
Örömben élv, bánatba' kin?
Nyugodt *lemondás* ajakin? . . .
Egy szikra, melyet, mint hamu,
Őriz meg a sok évi bú,
S egy új lehelet lángra fú? . . . .

Igen! de e láng a *boszú* . . . .

A harmadik az *Oldöklő angyal* czímet viseli, s a Tatárjárás történetéből volna merítve, de a tatárok bejövetelének hirével félbeszakad mindjárt. Egy nász jelenet van csak leirva benne s a menyasszonytáncz mesteri rajza, mely a *magyar táncz* czím alatt, mint töredék már a költő előbbi kiadásaiban is megjelent az Elegyes holmik között. — E három töredéket követi a legnagyobb: a «Daliás Idők» (Toldi szerelmének első alakja) négy éneke, a legelső kidolgozásban: Lajos király álruhában a Rozgonyi-házban, a versenytorna a szép Rozgonyi Piroska kezéért, melyen Toldi legyőzi s megöli a cseh Holubárt, de szabálytalanul — a miért a király számüzi (kegyelemből) kedvelt bajnokát; Endre királyfi megöletésének hire érkezik s Lajos a bosszuló nápolyi hadjáratra készül. E töredék befejezése még a következő füzetre maradt. — Arany e hátrahagyott kincseinek gyüjteménye a legbecsesebb hagyomány, mit valaha költő nemzetének hagyott. Ráth Mór a hagyaték ritka becsének megfelelő diszes foglalványban nyujtja azt közönségének, mely azt hiszszük, szintén érdeme szerint fogja méltányolni tudni, a mit benne nyer.

A trónörökös könyve. Az «*Osztrák-Magyar Monarkhia irásban és képben*» czímű néprajzi vállalatból megjelent a bevezető kötet 17-ik füzete. «A monarchia alakulásának a története», melyet Zeisberg Henrik irt és Acsády Ignácz fordított, Mária Terézia, II. József és Lipót uralkodásáig haladt előre. A szöveget arczképek: Mária Teréziáé, gr. Lacyé, II. József császáré, Laudon grófé; emlékérmek, kézirások hasonmásai diszitik. A bevezető kötet gyorsasággal halad befejezése felé s a most folyó fejezettel végződik.

Jókai új szinműve. Jókai «A kőszivű ember fiai» czímű regényéből drámát irt «Keresd a szived» czím alatt. A nemzeti szinház drámabiráló bizottsága előadásra ajánlotta már tavaly; az előadás azonban elmaradt, s most gr. Keglevich István intendáns a koszorús költőhöz intézett levélben tudatta vele, hogy a darabot nem óhajtja előadatni. Állitólag azon akadt fen az intendáns, hogy a szinmű egy része a szabadságharczra esik. Az intendáns eljárását a lapok megtámadják és sértésnek tekintik a nagynevű szerző iránt, kinek fényes neve maga elég felelősség, s kitől föl sem lehet tenni, hogy a szabadságharczot úgy tárgyalná, mely bármely körben visszatetszést okoz-

Az operaszinház játékrendje műbecs tekintetében is igen gazdagodott Wagner «Mesterdalnokok« dalművének betanulásával, melyet a nemzeti szinházban 1883 adtak elő. Wagner, ki oly sok gáncsnak volt kitéve életében, többé nincs az élők közt, az ítélet elfogulatlanabb iránta, s alkotásait ma nyugodtabban és igazságosabban tekintik. A dalmű-költészetben korszakot alkotott s a «Nürnbergi mesterdalnokok» egyike legnevezetesb műveinek. Víg opera de nem a könnyű, játszi melódiák fajából, hanem a legmagasb művészi körbe emelkedik, és Wagner izmos tartalmassága az előadásra is nehéz feladatokat ró. Hogy énekeseink aránylag mégis jól beletalálták magukat, nem közönséges érdemök.

A dalmű legnehezebb szerepe: Hans Sachs, most is Odry kezeiben volt, ki alakításával s énekével feladatának magaslatán állott. Dávid vargainas szerepét Pauli adta, ügyes komikummal. Láng Beckmesserje jellemzetes, jó alakítás. Elismeréssel szólhatunk Saxlehner asszony Magdalénájáról is. Uj volt Pogner szerepében Ney Dávid, izléses, kifejező énekével. Maleczkyné mint Éva, Hajós mint Walter lovag működtek közre. A zenekar Erkel Sándor vezetése alatt jelesül teljesítette föladatát.

A népszinházban e hó 7-ikén a «Boccaccio» és «Fatinicza» szerzőjének Suppé Ferencznek *Bellmann* operetteje került színre, félig telt házban, félsikerrel. A népszerű bécsi szerzőnek Bécsben sem tudott zöld ágra jutni ez az operetteje, s ebben egyforma része van a szövegiróknak (West és Held) meg magának a zeneszerzőnek. A mese zürzavaros, hosszadalmas; sokféle szálaiból nehezen és lomhán bontakozik; a zene alig egy-két helyen vall mesterére, csak keresi, de nem találja meg a zenei forrást, s mindegyre korábbi operettejeiből merit a szerző, aki pedig elég gazdag volt eddig zenei gondolatokban

Hőse egy svéd költő, Bellmann (Horvát Arnold), kit honfitársai «svéd Anakreon»-nak neveztek, ép egy gazdag kereskedő leányával (Ligeti Irma) készül kézfogót tartani, midőn Ulla grófnő (Margó Czélia), a királyi kegyencznő, üldözve az ellenpárttól, hozzá menekül. Minden félreértés daczára, mely ebből keletkezik, Bellmann megvédelmezi és Ulla grófnőt átvezeti az ellenséges táboron, hol menyasszonya s annak szülői is vannak. A királyi kastélyban kettős jutalom vár reá: kinevezése királyi magántitkárrá és a gyanu eloszlatása után, menyasszonyának elnyerése. Az előadás a gondosabbak közül való. Ligeti Irmának, Margó Czeliának egy-egy dalát meg is ujrázták. Németh, ki egy heringkereskedő kisebb szerepét játszotta, jól kigondolta a szerep részleteit és mulattatóvá tette.

A műcsarnok őszi kiállitása. A képzőművészeti társulat az idén is megtartja szokásos őszi kiállítását Andrássy-uti műcsarnokában. A kiállításnak két sorozata lesz, az első október 1-től október 31-ig, a második november 10-től deczember 10-ig tart. Az első sorozatra a bejelentések már megtörténtek s a beküldési határidő szeptember 15-én jár le. A második sorozatra még október 10-ig lehet műveket bejelenteni, mig a beküldést október 20-ig kell eszközölni.

mondta, hogy Burford herczeggel milyen kirándulást tett múlt nyáron?»

Sherlock arcza olyan szinű lett, mint a vörös czékla. Azt hittem, mindjárt sirva fakad, de e helyett megint elfogta a dadogás.

«Mi . . . mit a . . . akar ezzel mondani? — hebegte. — Tu . . . tudja-e, mit beszél?»

«Oh igen, tudom, — válaszoltam, annál nyugodtabban, minél inkább észrevettem, hogy ő fel van izgatva. — Jobban mérlegelem szavaimat, mint ön tette, mikor azzal dicsekedett, hogy Burford herczeg az ön barátja. Véletlenül együtt voltam vele abban az időben, mikor ön, állítása szerint, automobiljában körülkocsikáztatta.»

«*Maga* a herczeggel? — kiáltott fel Sherlock metsző gúnynyal. — Kivel akarja ezt elhitetni?»

«Miss Randolph el fogja hinni, — válaszoltam. — Burford herczeg múlt nyáron saját automobilját használta. Most már értheti ön, hogyan lehettem én együtt vele. Még egy ember ült a kocsiban, az ön Montie barátja, Lord Lane, a kinek szolgálatában szintén álltam már egyszer. (Reménylem, nem veszed rosz néven, hogy rád mint régi gazdámra hivatkoztam, Etonban mint *fag* csakugyan kiszolgáltalak.) Nagyon jól ismerem. Hát Lord Lane nagyon ügyes ember, de automobil vezetéséhez nem

FLÓTÁS A VÁCZI-UTCZÁBAN.

ért. És még egy körülmény kikerülte becses figyelmét. Lord Lane ez idő szerint Davosban tartózkodik. Csak nehány napja, hogy irt nekem onnét; nagyon figyelmes régi szolgái iránt. Miss Randolph furcsának fogja találni, ha azt hallja öntől, hogy Lord Lane-nel a Rivierán remél találkozhatni, mikor én a lord levelét mutathatom fel, mely azt bizonyítja, hogy hat hét óta Davosban tartózkodik. Lord Lane-hez különben sürgönyt is intézhetek, bizonyosan válaszolna.

«Maga zsivány! — lihegte Payne, — pénzt akar zsarolni?»

«A világért sem, — válaszoltam. — Alkudjunk meg, de pénz nem kell nekem. Én csak azt akarom, hogy ne veszítsem el állásomat. Ha ön nem áskálódik ellenem, én sem árulom el turpisságát. Ha erre nézve megegyezünk, egy szót sem kell többé mondanunk.»

E párbeszéd alatt farkasszemet néztünk egymással, de most ő monoklival felfegyverzett tekintetét elfordította. Olyan furcsa kifejezést öltött arcza, hogy én is abba az irányba néztem, a hová ő, és megláttam — ép úgy, mint ő, — Miss Randolphot, ki több úrhölgy társaságában a klubépület egyik nagy ablakánál állt.

Egy pillanatig sem habozva, megragadtam Payne karját és a pázsiton át vonszoltam olyképen, hogy engem eltakart testével. A mint a ház sarkán túl voltunk, útnak eresztettem, nem

ÚRI KINTORNÁSOK.

merve sokat alkudozni vele. Csak annyit mondtam a ficzkónak:

«Emlékezzék, megegyeztünk, hogy a míg ön eleget tesz alkunk pontjainak, én is úgy teszek, de tovább egy pillanatig sem.»

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Husvét. Ennek a mostani husvétnak az idő aktuális tartalmat is adott. Jézus föltámadásának ünnepén egy más föltámadást is ünnepelhetünk lelkünkben. Föltámadását a modern emberiség legnagyobb jóltevőjének, minden munka, minden haladás, minden fejlődés, minden boldogulás nemtőjének: az olajágas Békének. Már-már úgy látszott, hogy elveszítjük. Reátört a zivataros események ereje és a hosszú megkinoztatásban úgy elgyöngült, hogy már szinte-szinte élet se volt benne. Láttuk hadaknak fenyegető fölvonulását, borús és fekete ég alatt indultak el a hivó szóra tizezer számra erőteljes férfiak, rózsás arczú délczeg leventék, fiaink, testvéreink, apa, férj, vőlegény oda, a hol a halál arat, garmadába döntvén a lekaszált életet. Keserves napokban aggódó szivünk kiállotta a megfeszíttetés fájdalmát, míg azután — kiderült az ég és megint reánk mosolygott a feltámadott Béke sugárzó, nyájas arczulata. Ez a sugárzás töltse meg

NÉPTÖMEG A KOSSUTH LAJOS-UTCZÁBAN.

A BUDAPESTI GYERMEKNAPRÓL.

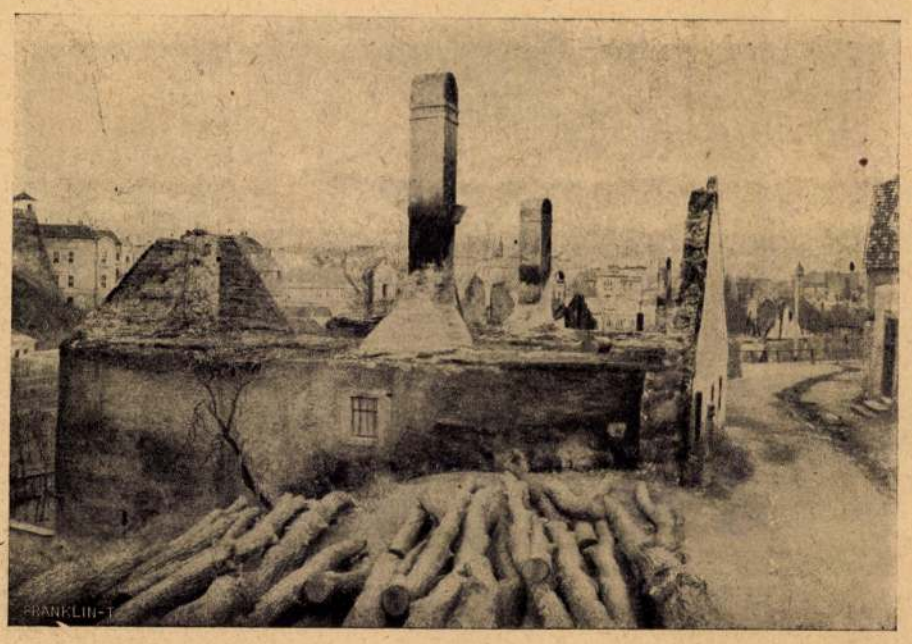

LEÉGETT HÁZAK A VÁR ALATT.

a lelkeket derüvel és melegséggel a föltámadásnak ájtatos, szép ünnepén.

*

Két ügyvédjelölt. Két egymásra következő napon Budapesten öngyilkos lett két ügyvédjelölt. Előre kell bocsátani, hogy az esetükben semmi olyan nincsen, a mi az ügyvédjelölti voltukra, ennek az állapotnak az általános sorára speciálisan jellemző lehetne. De a két öngyilkosságnak a találkozása a motivumaikról igen érdekes, tragikus és bizarr perspektivát ád a szemlélődő léleknek és gondolatnak. Mind a két öngyilkos már koros ember volt ahhoz képest, a meddig a pályájukon előrejutottak, a minthogy korosabbnak látunk egy katonatisztet, a ki már harminczöt éves és még csak hadnagy, mint egy másikat, a ki még csak ötven éves és már generális. Mind a két ügyvédjelölt a negyven év közelében járt, mikor az egyik el akarta emészteni magát, mert nem tudta elérni azt, a mit viszont a másik olyan kevésnek érzett, hogy inkább meghalt, semhogy beérje vele. Az egyik szegény fiú volt, a ki temérdek éhezés közepett vánszorgott el a diploma küszöbéig, a másik gazdag és mulatós, a ki viszont azért tette meg olyan lassan az útját eddig az állomásig, mert irtózott tőle, hogy átlépjen ezen a küszöbön oda, a hol — dolgozva kell megkeresni a kenyeret. Ugyanazt a küszöböt az egyik a paradicsom küszöbének nézte, a másik a pokolénak. Az egyik esengő vágyakozással törtetett és kúszott feléje a nélkülözés meredek lejtőjén, a nyomorúság sziklái és tövisei között, a másik automobilon ért el hozzá és mikor a maga fiatalos könnyelműsége, prédasága «kilőtte» alóla az automobilt, inkább a folyamba vetette magát, minthogy ezután — gyalog járjon. Az egyiknek még húsz koronára lett volna szüksége, hogy tovább élhessen, a másiknak ezerszer annyi se volt elég, hogy életben maradhasson. És íme: egészen egyformán szegénynek érezte magát mind a kettő, mert a ki anyagi bajok miatt az életével fizet, az mind a legutolsó értékével fizet, akármennyi volt is neki azelőtt. Hol kezdődik tehát a gazdagság és hol végződik a szegénység? Hol az a mérleg, a mely egy abszolut mennyiséggel tudja megmutatni minden ember számára az *eleget*? Íme: a mi az egyiknek epedett eszmény, a másiknak rettegett bukás, a mi az egyiknek az élet csúcsa, a másiknak az elmerülés feneke. Hol van tehát az a bizonyos *emberi egyenlőség*, az *egyenlő emberek* lelkében és gondolatában?

*

Áldozat? Egy játékos, a ki vesztett és mikor a maga pénzét elveszítette, ellopta a másét, hogy ezt is elveszítse — a börtönbe került. Az ujságok szélesen és bőven megírják az esetet és a czíméül azt írják, hogy: tragédia, a hőséről pedig, hogy: áldozat. Maga a história, sajnos, annyira tipikus, annyira szokványos, hogy minden tanulság, a mit belőle levonhatnánk, csak közhelyekké lett igazságok ismétlése lehetne. De annál helyénvalóbbnak gondoljuk az eset közkeletű minősítésének, a műfaji meghatározásának némi revideálását. Ha egy tisztességes munka végzésével hasznos föladat teljesítésére törő vállalkozást a viszonyok mostohasága örvénybe sodor és megfojt, ez kétségtelenül tragikus eset, vagy mondjuk így: tragédia. Ha egy szegény asszony, a kinek a munkás férje betegen fekszik és a négy gyereke hideg szobában éhezik, rettenetes kétségbeesésében egy kiló szenet vagy egy kiló kenyeret lop és ezért a földi igazságszolgáltatás vesszeje végig kell, hogy suhintson rajta, ez a szerencsétlen asszony kétségtelenül: áldozat. De a kártyázás, még ha nem is bűncselekmény, nem szerepel a hasznos hivatású polgári foglalkozások sorában. Legalább olyan emberről, a ki például az adóbejelentési ívébe ezt vallaná vagy írná be a kenyérkeresetének, mesterségének, nem tudunk. Talán van, a ki tehetné, de nincsen, a ki csakugyan tegye. Kenyérkeresetnek a szerencsejáték tehát *letagadott* természetű, szórakozásnak pedig bizonyára *nem kötelező*. Sőt bizonyos, hogy azt a szenvedelmében elvadult embert, a kinek van tisztes foglalkozása meg vagyona, a miből szépen megélhetett volna, a hozzátartozói sírva és kétségbeesetten iparkodtak visszatartani a romlástól. De inkább adta a lelkét az ördögnek, mint a munkájának, a tisztességnek, a kötelességnek és a szeretetnek. Ha ő nem sajnálta a lelkét, kell-e, hogy sajnálja a társadalom? Emberi jóérzésünk teljes épségében se tudjuk kötelességünknek elfogadni, hogy *tragédiának* minősítsük a rosz kártyajárást és ép oly kevéssé tartjuk egy tragédia áldozatának a malőrös játékost, mint a milyen kevéssé lennénk hajlandók diadalmas hősnek magasztalni azt, a ki a pénzét — esetleg a lopott vagy sikkasztot pénzét — elnyeri tőle.

*

A szép czím. Valamelyik ujság a héten kiszerkesztette a derék R. K. mestert, a kinek a műhelye fölött ez a czégfölirat ragyog: *Orvosilag elismert lábruházati minta műterem.* Ha egy idegen embernek lefordítják ezt a czégföliratot, legföllebb csak annyit érez, hogy ez nagyon szép és hatásos, de azt már bizonyára nem fogja kitalálni, hogy: mit jelent? A budapesti ember azonban egyszerre tisztában van vele, hogy ez az orvosilag elismert lábruházati minta műterem egy — suszterműhely és talán meg se ütődik rajta, hogy ilyen szépen van megfogalmazva. Nekünk boldog budapestieknek ugyanis ebben a tekintetben megvan a kellő gyakorlatunk, hogy az ilyen szép és hangzatos föliratokat megérthessük és meg is szokhassuk. Budapesten már nincs is például kávéház. A kávéház ugyanis «nagykávéház» ha nem kicsiny, és «kávécsarnok» ha nem nagy. A borbély boltja, ha akkora is, hogy három ember nem fér el benne, minden körülmények között «terem». Az üzlet, a melyben két segéd foglalatoskodik, «áruház». Dollárfejedelmek, sajnos, nem igen akadnak nálunk, de van: kalapkirály, nyakkendőkirály, harisnya-király, esernyő-király. A melyik bolt nem áruház, az okvetetlenül «telep». A varróiskola «műszabászati liczeum», a tánczmester az illem nyilvános rendes tanára. Ha minden ilyen pompázó és nagyzoló czégfölirást bokrétába akarnánk gyűjteni, ez kitenne egy egészen takaros kötetet. Lehet, hogy talán épen ez adja meg a mi fővárosunknak azt a bizonyos «keleti zománczot», a mit a nálunk járt idegenek útleirásai és följegyzései olyan következetesen emlegetnek. Hiba-e, nem-e, ennek a fejtegetésébe nem akarunk belemenni, de az letagadhatatlan, hogy a formatáblának ez a czímkórsága, ez a fényűzés a foglalkozások megjelölésében egy nagyon általános sajátossága Budapestnek. A pompázó hajlandóságunkat naiv és elemi őszinteséggel hirdeti a boltok és műhelyek homlokán. Valami gyakorlati haszna ugyan nincsen, de viszont a — legolcsóbb luxus ebben a méregdrága világban.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» áprilisi száma első helyén *Viszota* Gyula *Széchenyi, Vörösmarty és az Akadémia működésének első évei* czím alatt becses adalékot nyújt azoknak a tárgyalásoknak bővebb ismeretéhez, melyeket annak idején Széchenyi ki-

A VÁR EGY RÉSZLETE A TŰZ UTÁN.

A VESZPRÉMI TŰZVÉSZ.

való kortársaival, különösen Vörösmartyval, Schedel (Toldy) Ferenczczel és Fáy Andrással folytatott az Akadémia szervezése tárgyában. Ezek az adatok egyuttal érdekesen egészítik ki az akkori irodalmi viszonyokra vonatkozó ismereteinket is. A továbbiakban *Szalay* Imre közli visszaemlékezéseit nagynevű apósára, Trefort Ágostonra, *Hekler* Antal az ókori szobor-másolásról értekezik, *Kéki* Lajos Tompa Mihály ifjukori költészetéről szóló részét közli nagyobb monografiájának, *Károly* Rezső folytatja *A gazdasági szakoktatás Magyarországon és a külföldön* című nagyobb értekezését. Szépirodalmi olvasmányok: *Hall Caine* regénye, *A főbiró Balla* Mihály fordításában, *Vargha* Gyula *Csalárd tavasz* című költeménye és *Radó* Antal egy-egy műfordítása Browning Róbertből és Christina Georgina Rossettiből. *Katona* Lajos a finn Krohn Gyulának magyar átdolgozásban is megjelent s a finnugor népek pogány istentiszteletéről szóló könyvét ismerteti, *Lanson* franciából fordított Voltaire-tanulmánya is folytatódik. Az *Értesítő* rovat könyvismertetései egészitik ki a füzet tartalmát. A *Budapesti Szemle Gyulai* Pál szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában jelen meg minden hó elsején; előfizetési ára fél évre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

Irói arczképek. Dr. *Szelényi* Ödön, kinek egy az öngyilkosságról szóló sok ismeretre való munkáját ismertettük már e helyen, most kilencz korunkbeli iró jellemzését tartalmazó tanulmány-gyüjteményt adott ki *Irodalmi arczképek* czím alatt. Munkája czéljául saját bevallása szerint azt tűzte ki, hogy neves irókat mutat be s jellemzi az általuk képviselt kor-eszméket. Ezért nagyon különféle irókat tárgyal, a filozofusok közül a kolozsvári egyetem tudós tanárát, Bőhm Károlyt és a német Haeckelt, a társadalom-vizsgáló Ellen Keyt és költőket: Ibsent, Maeterlincket, Otto Ernstet, Sudermannt, Tolsztojt és Wildet. Sok alapos olvasottságra való dolgot mond el róluk, de egy kissé az olvasószoba ablakából nézi az irókat, műveiket s a dolgokat általában, hiányzanak belőle azok a mindeneket átfogó nagy szempontok, melyeket az igazi essay természete megkiván. Ezért néha kicsinyeskedésbe esik, néha pedig idegen szempontokból néz olyan dolgokat, melyeket önmagukból kellene nézni. Nem szeretjük a tudományos eszthetikai szempontoknak gyakori összekeverését a morálisakkal, a mi kelleténél jobban elárulja a szerzőben a jóindulatú pedagogust. Mi azt hiszszük, teljesen czéltalan dolog azt vizsgálni, hogy pl. Wilde munkái megfelelnek-e a közkeletű morál kivánalmainak vagy sem. A mig irodalom lesz, addig mindig lesznek irók, a kik a konvenczionális morál bástyáit ostromolják s ettől nem fogja őket elriasztani a komoly moralisták boszús szemöldök-ránczolása, tehát hiába minden morálpredikáczió. Az irodalom ép úgy a társadalom produktuma, mint akármely más kulturfolyamat s ha bizonyos szellemi vagy erkölcsi irányzatok mutatkoznak az irodalomban, ezek nem magukból folynak, hanem tünetei bizonyos társadalmi jelenségeknek. Ha tehát baj van, a gyökerét, a társadalmat kell megragadni és gyógyítani, mert a symptomatikus kezelés itt sem használ sokat. Szó nélkül elismerjük azonban, hogy Szelényi Ödön könyvéből sokat tanulhat különösen az, a ki első tájékozást keres a mai szellemi élet jelenségeiben. Sok figyelemreméltó újjmutatást kap belőle s az egyes irónak bár vázlatos, de nagyjában gondos tanulmányozáson alapuló ismertetését találja meg benne. Az egyes irók arczképeit a czikkek előtt bizvást elengedtük volna, a miben persze a nyomda a hibás, nem a szerző.

A SZÉKESEGYHÁZ ÉS KÖRNYÉKE.

A mai Magyarország. Egész kis könyvtárra szaporodik ma már azoknak az angol és franczia könyveknek a száma, melyek hazánkat, politikai életünket, gazdasági helyzetünket, kulturális állapotainkat ismertetik. Most az angol parlament tagja, *Percy* Alden szerkesztett egy könyvet *Hungary of to-day* czímmel, a melyben fő vonásaiban megtalálható az egész mai Magyarország képe, úgy, a hogy a mai magyar élet vezető emberei látják. Mert a könyv egyes fejezeteit — leszámítva a szerkesztő magvas bevezetését — csupa olyan emberek írták, a kik a bennük tárgyalt egyes ágaknak főemberei. Az első fejezetet, mely Magyarországról, népéről és pénzügyeiről szól, *Vargha* Gyula irta, azután egész kis minisztertanács következik gróf *Apponyi* Albert (a magyar alkotmány), *Günther* Antal (igazságügy), *Wekerle* Sándor (adóreform), *Kossuth* Ferencz (ipari munkás-törvényhozás) czikkeivel. Az államnak a mezőgazdaságról való gondoskodását *György* Endre, a közoktatást gróf *Apponyi* Albert és *Vargha* Gyula, a szellemi életet *Beöthy* Zsolt, a magyar zenét az elhunyt *Káldy* Gyula, a társországok közjogi viszonyait pedig *Gosztonyi* Mihály dolgozták fel, míg a gyermekvédelmi intézkedéseket ismét a kiadó, *Percy Alden* ismerteti. Ily módon a könyv, — melyet nagyszámú s nagyobbára sikerült illusztráczió is élénkít, csakugyan nagyon hatásos képe mai állapotainknak, — most már csak az a kivánatos, hogy mennél több angol olvasója akadjon.

Hirlapirók iskolája. A politika mellékfolyosóit, melyek a parlamenti küzdőterekről a mindennapi gyakorlati életbe vezetnek, nagyon kevesen ismerik nálunk olyan jól, mint *Radó* Sámuel, kinek az utóbbi időben több ebből a szövevényes világból való könyve s nagyszámú hirlapi czikke került a közönség elé. Most a hirlapirás köréből írt könyvet *A hirlapirók iskolája* czímmel. A kis könyvben több czikk van: a hirlapiró-iskola kérdéséről, a melyre vonatkozólag neki is az a nézete, hogy a hirlapirást iskolában tanulni nem lehet; a hirlapirók és politikusok viszonyáról, miközben jut egy kis maliczia a politikusoknak; beszélgetés formájában elmondja véleményét a hirlapiró társadalmi és erkölcsi helyzetéről; szinte essayvé szélesedik ki *Bismarck sajtóirodája* czimű czikke, a mely a nagy német államférfiúnak a sajtóhoz való viszonyát fejtegetve sok nagyon figyelemre méltó dolgot mond el a sajtónak a nemzeti politikában való fontosságáról. A kitüzött tárgykörből való kitérés számba megy a deák iskoláról, vagyis az iskolai latin tanításról szóló czikk, a végén pedig a hazai viszonyokról való külföldi tudósításról mond el okos és épen most nagyon időszerű dolgokat. Iróembert elsősorban érdekel saját mestersége közéleti kapcsolatainak ez a fejtegetése, de a nagyközönségnek is kedves lehet, mert élvezetes, könnyed formában sok olyan szempontot kap, a melyekből nézve jobban megértheti és megfigyelheti a körülötte lefolyó nyilvános élet jelenségeit.

Magyar irók élete és munkái. Szinnyei József nagy munkájából, melyet az Akadémia megbizásából szerkeszt, most jelent meg a 114. füzet (XIII. kötet 5. füzete), a Széles és Szerdahelyi nevek közé eső 304 irónak életrajzát foglalja magában, többek közt a következőket: Szelestey László, Széll Kálmán, Szemere Bertalan, Szemere Miklós a költő, Szemere Pál, a költő, Szentkirályi Móricz, Szentkláray Jenő. Az eddig megjelent 114 füzetben 24,960 irónak életrajza és munkáinak jegyzéke van felsorolva.

A méh és világa. A méhészet gazdasági hasznosságát annyit s annyiféle formában hangoztatták már nálunk is évtizedek óta, hogy teljesen fölösleges volna mindezt ismételni. De a méhészeti ismeretekről már kevésbbé mondhatjuk, hogy eléggé el vannak terjedve, gazdáink nem fordítanak kellő figyelmet erre a kereseti ágra, a mely pedig akár foglalkozásszerűen, akár mellékesen űzve bő haszonnal kecsegtet. Épen ezért nagy hasznukra válik, ha szorgalmasan olvasgatják *Sötér* Kálmán *A méh és világa* című két kötetes nagy könyvét, a melyben megtalálnak mindent, a mi a méhek természetének és életföltételeinek ismeretéhez szükséges s a mit tudni kell, hogy a méhekkel való foglalkozásnak meglegyen a kellő anyagi haszna. A szerző már 36 éve foglalkozik a méhészettel; munkájának elméleti része már régebben elkészült s most adja ki a gyakorlati részt, két könyvben. Világos, tárgyszerű előadásában, bőséges tapasztalatokon alapuló szakértelmében megvan a biztosíték arra, hogy a nagy terjedelmű munka a magyar méhészetnek hathatós előmozdítója lesz.

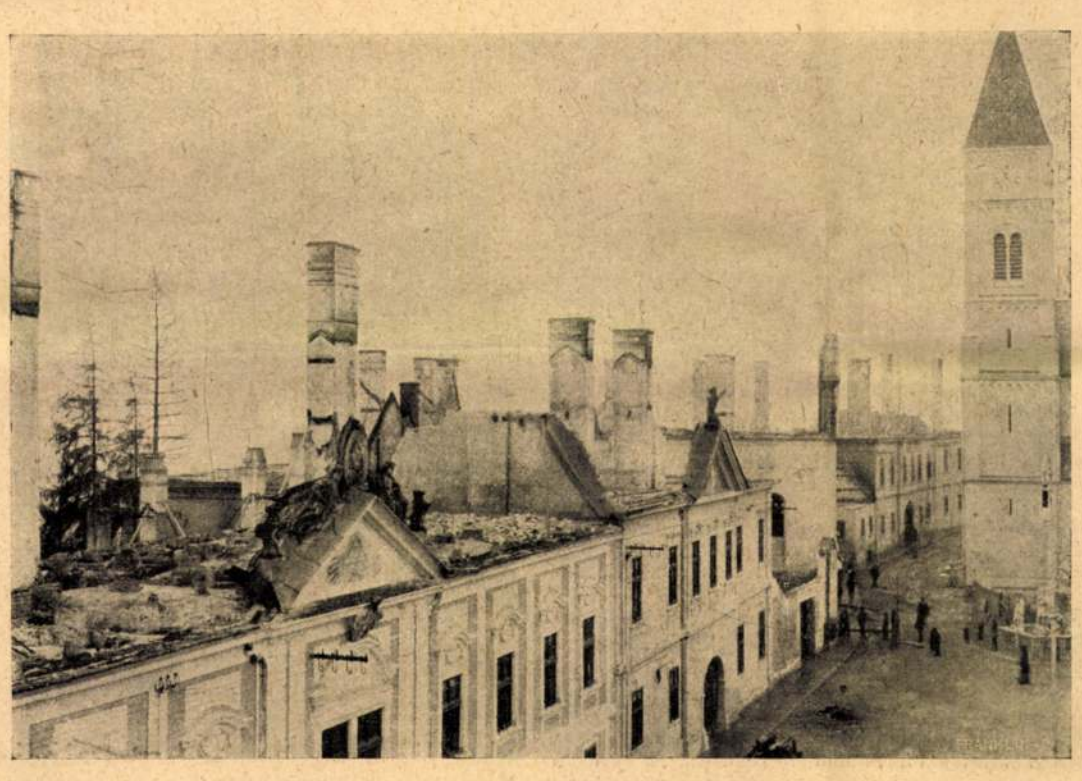

A LEÉGETT KANONOKI HÁZAK.

A VESZPRÉMI TŰZVÉSZ.

Benczúr Gyula nagyszabású festményét, mely a törvényhozás tagjainak a király előtti hódoló tisztelgését ábrázolja s mely a Műcsarnok mostani tavaszi kiállításának fő vonzóereje, a «Könyves Kálmán» czég szines másolatban is kiadta s forgalomba hozza. Igy tehát ez a ritka művészi becsü kép a nagy közönség közé is kerül, a mi annál örvendetesebb, mert ez a millenniumi ünnepeknek legmaradandóbb becsü művészi emléke.

Uj könyvek.

Irói Arczképek. Népszerű tanulmányok, írta dr. *Szelényi* Ödön. Késmárk; ára 2.50 korona.

Hungary of to-day. By members of the Hungarian government etc. Edited by *Percy Alden.* London, Eveleigh Nash.

Hirlapirók iskolája. Irta *Radó* Sámuel. Budapest, a Budapesti Hirlap kiadása; ára 2 korona.

Magyar irók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbizásából irta Szinnyei József. 114 füzet. (XIII. kötet 5 füzete). Budapest, Hornyánszky Viktor. Egy-egy füzet ára 1 korona.

A méh és világa. Irta *Sötér* Kálmán. Budapest, Franklin-Társulat. II. kötet, gyakorlati rész; ára 24 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Ifj gróf Esterházy Mária Ferencz Pál Miklós Alajos galánthai báró, fraknói gróf, ő cs. és apostoli kir. felsége titkos tanácsosa és kamarása, sz. k. m. kir. honvédhuszár hadnagy, a főrendiház örökös tagja, a tatatóvárosi hitbizomány és Devecser örökös ura stb. stb. 50 éves korában Bécsben. — Fertősalmási Vargha László alsónémedi ref. lelkész a pesti ref. egyházmegye tanácsbírája 69 éves korában Alsónémedi-ben. — Felsőkubini és nagyolaszi Kubinyi Imre székesfővárosi főmérnök 49 éves korában Pusztaszentlőrinczen. — Kubesch János nyug. m. kir. kataszteri főmérnök, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa 73 éves korában Budapesten. — Fáji Fáy István 50 éves korában Budapesten. — Kekéts József földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag Gyöngyöstarjánban. — Szeszich Lajos nyug. igazgató főmérnök Nyiregyházán. — Tordai Armand a «Budapesti Hirlap» kiadóhivatalának főtisztviselője Budapesten. — Mayer József ujságíró 57 éves korában Temesváron. — Idősb Török Péter földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, 87 éves korában Hódmezővásárhelyen. — Lulicsek Izidor verebélyi plébános, kiérdemült esperes, aranymisés áldozó-pap, Bars vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 75 éves korában Verebélyen. — Horváth Sándor államrendőrségi irodatiszt, Ujpesten. — Szieber Ede a kassai tankerület nyug. főigazgatója 74 éves korában Ungváron. — Dollinger Lajos gyáros 58 éves korában Budapesten. — Batta Béla máramarosszigeti ev. ref. gimnáziumi tanár 24 éves korában Budapesten. — Csikós József, Csikós Ádámnak, a «Gyógyszerészek Lapja» szerkesztőjének egyhónapos kis fia Budapesten.

Özv. Baukert Györgyné szül. Strasser Nóra háztulajdonosnő 87 éves korában Budapesten. — Thurner Jozefa 55 éves korában Kolozsváron. — Özv. kismagyari Magyary Kálmánné, szül. kisrécsényi és kamocsai Kamocsay Irma, 60 éves korában Budapesten. — Özv. Kindermann Józsefné, szül. Reim Mária, 88 éves korában Győrött. — Özv. sédeni Ambrózy Antalné szül. kárisi és kanizsai Szerviczky Francziska 88 éves korában Ungváron. — Dobrovolni Iréneke 20 éves korában Rákos Szentmihályon. — Polgár Józsefné szül. Fekete Lili Marosvásárhelyen. — Tichy Antalné szül. Szilágyi Margit 26 éves korában Debreczenben. — Özv. Kesszenheimer Jánosné szül. Vermes Erzsébet 87 éves korában Nagykárolyban. — Vértes Sándorné született Billitz Róza Ipolyságon. — Bayer Alajosné, szül. Telbisz Karolina 56 éves korában Nagykikindán.

EGYVELEG.

* **Új barométer.** Kölnben, a német természettudósok gyülésén egy Bruns nevű tudós érdekes és nagyon egyszerű új barométert mutatott be, a mely a következőkép van szerkesztve: Tudjuk, hogy ha a rendes barométerben a higanyt vízzel helyettesítenők, 10 méter magas oszlopra volna — a 75 centiméteres higany-oszlop helyett — szükség, hogy egyensúlyozza a légköri nyomást. Ezt a nehézséget a német tudós a következőkép hárította el: készüléke egy részben vízzel megtöltött, vékony üvegcsövecske, mely alul kaucsuk-hengerben végződik. Erre a kaucsuk-hengerre gyakorolja a légkör a nyomást. Miután a hengerben levő levegő tömege ismeretes, könnyű dolog ezt fokokkal mérni a gázak nyomásának törvénye alapján.

A singléri Szultán-forrás ma már a legelterjettebb és az orvosok által legmelegebben ajánlott gyógyvizek egyike, melyet kivált lithiumtartalmának bőséges mennyisége miatt ajánlanak. Legutóbb dr. Weiser István kir. fővegyész, főiskolai magántanár és dr. Pálfy Mór, a m. kir. földtani-intézet főgeologusa vizsgálták meg tudományosan. Az utóbbinak geologiai és hydrologiai véleménye többek közt a következőket emeli ki:

...A singléri völgy mentén halad végig a vetődési vonal, a mely vonalon a föld mélyéből feltör a szénsavgáz. E szénsavgáz a vetődési vonal mentén teliti a fennebb emlitett idősebb képződményekből összegyüjtött vizet és a szénsavval telitett viz a vele érintkező kőzetekből kioldja azokat a gyógyitó hatásu ásványi anyagokat, a melyeket a vizben a chemiai elemzés kimutatott, a Szultán-forrásban különösen a tekintélyes mennyiségü lithiumot. E vetődési vonal mentén a singléri völgyben két helyen törnek fel a szénsavgázzal ily módon telitett vizek. Az egyik Singlér községben levő Szultán-forrás, mely a Singlér-patak hordalékán át fakad a felületre, a másik ettől körülbelül 1000 m.-re északra, Szinyelipócz község határában a Salvator- és a környékén levő források, a melyek nagykiterjedésü láp közepette jutnak a felületre. A Szultán-forrásnak annyival előnyösebb a helyzete, hogy az a singléri patak hordalékának közepette fakad és láp nincsen körülötte.

Divattudósitás. A divatról irja a Schweizer & Co., kir. udv. szállító czég (Luzern U. 23., Svájc): Már bontakoznak a tavaszi és nyári divat körvonalai és biztos jelei mutatkoznak, hogy a selymek között sétaöltözéseknél: az Ottoman, Cotelés, Surah és Shantung; estélyi öltözékeknél a Liberty, Crépe de Chine, Mesaline és Crépuscule nagyon népszerüek lesznek. A szinek változatossága bámulatos, különösen bájos pasztelszinekben. Nagyon keresettek az egyszinüek, ezek között a zöld minden nüánsza, azután a lila, szilvaszinü és szürke, valamint a barna minden árnyalata, végül a kacsa- és páva-kék tónusok. A sávozott és koczkázott Liberti, barége és foulard szöveteket ismét nagyon fogják kedvelni. Habár a tehér szin nem szorítható ki a meleg hónapokban, nagy lesz az érdeklődés a szines himzésü ruhák iránt. A párisi divattermekben nagyon sok himzést és csipkét használnak, mert a mostani divat nagyon praktikus és ezért nagyon kedveli a himzett ruhákat batisztból, cachemirből, zefirből, vászonból, shantingból, tüllből, pongéeból, selyem-mousselin-chiffonból, és crépusculeból, melyeket a nevezett czég, épp úgy, mint selyemszöveteket bér- és vámmentesen házhoz szállit. Mintákat mindezen ujdonságokból divatképekkel a nevezett czég kivánatra szivesen küld ingyen és bérmentve.

A **Modern és Kertész** bécsi-utczai ismert szolid czég üzletét áthelyezi, miért is az összes raktárán levő czikkeknek árait rendkivül leszállitotta, felhivjuk a hölgyközönség szives figyelmét a mai számban megjelent hirdetésre.

A Pulmogen belégző-készülék és a Pulmogen gyógyitómód egy orvos találmánya, a ki hosszu ideig asztmában és idült légzőszervi hurutban szenvedett. Betegségének megszüntetése érdekében az összes létező gyógyitómódszerekhez folyamodott, eredmény nélkül. Végre sok évi gondos, beható és fáradságos tanulmányozás után feltalálta a Pulmogen-készüléket és Pulmogen-gyógyitómódot, melynek segitségével nemcsak önmagát gyógyitotta ki kinzó betegségéből, de egyszersmind a szenvedő emberiségnek is nagy szolgálatot tett feltétlenül segitő gyógykezelési módszerével. Prospektust küld: Pulmogen-vállalat, Budapest, Dohány-utcza 7.

Schmid nővérek, IV., Kigyó-tér 1. szám alatti grammofon-kereskedés hirdetésére fölhivjuk olvasóink figyelmét. Ár- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

A főváros egyik előkelő és ismert fogmüterme a dr. Edelmann József fogorvos és Márfai Arthur vezetése alatt álló, Károly-körut 26. sz. alatti fogorvosi és fogtechnikai müterem, melyre fölhivjuk olvasóink figyelmét. Bővebbet a hirdetések között.

A Szent István tornyánál is magasabb az élvezet, mit az az étel nyujt, a mely a Kálmán-féle szab. Biborpaprikával van főzve. Árjegyzéket ingyen küld Kálmán József paprikanagykereskedő Szeged, Dugonics-tér 16.

A lezajlott kirakatverseny egyik érdekes kirakata volt Brand Sámuel nap- és esernyőgyáros királyutcza 16. sz. üzletének kirakata, a mely a gyáros saját készitményü czikkeiből oly ügyesen volt rendezve, hogy a járó-kelők szivesen álltak meg előtte s nagy tetszéssel szemlélték.

A kerékpározók trainingjére nézve, valamint a turákhoz megkivántató feltételek megszerzése és megtartása czéljából a Kwizda-féle «Kigyó» védjegyü fluid kiváló hatással bir. Ismert dolog, hogy a frottirozás erőltető testi gyakorlatok után nagyjelentőségü, mivelhogy az erőket energikusan regenerálja és káros következmények ellen megvéd. — Nagyban elősegiti ezt a jótékony hatást a Kwizda-féle erősitő és az idegeket élesztő fluid használata. A sportmunka előtt használva, az izmokat és az egész szervezetet ellenállóvá teszi és képesiti az embert a legnagyobb strapák elbirására; a munka után pedig az elernyedt izmok ujjáélesztését eszközli; megszünteti a fáradtság nyomasztó érzetét és az ezzel járó fájdalmakat. Az a kerékpáros, a ki nem közömbös egészsége iránt, jól teszi, ha ezt a kiválóan kipróbált szert használatba veszi.

Nagy Imre lakberendezési vállalatának (Váczi-körut 9) jelen számunkban megjelent hirdetésére felhivjuk az olvasó figyelmét.

Ha hull a haja, használja a nires amerikai Brool tanár-féle Petrol-balzsamot. Egyedüli biztos szer hajhullás és korpaképződés ellen. Az összes amerikai klinikákon állandóan rendelik. Nagy üveg ára 3 korona. Silány utánzatoktól óvakodjunk. Kapható Petrovics-drogériában, IV., Bécsi-utcza 2. szám.

A Fonciére Pesti Biztositóintézet április hó 15-én fogja ez évi rendes közgyülését megtartani. A zárszámadásokból, melyeket ez az intézet az 1908. évre vonatkozólag nyilvánosságra hozott, a következő lényegesebb számadatok tünnek ki:

A mult évi dijbevétel a törlések levonása után az elemi- és baleset-ágazatokban 12.703,321·51 koronát és az életbiztositási ágazatban 4 425,157·44 koronát, összesen tehát 17.128,478·95 koronát tett ki, mig a későbbi években esedékes tüz- és baleset-ágazatbeli dijkötelezvények és dijváltók összege 31.893,351·31 koronára rugott. Az életbiztositási összállomány az elmult üzleti évben 100.064,844·— korona tőkét és 47,139.— korona járadékot tett ki. A dij- és nyereségtartalékalapok, valamint a dijáthozatok 29.266,339.95 koronát tesznek ki. Az intézet összes tartalékai a nyereség-tartalék ez idei javadalmazása után 1.937,364 koronával szaporodtak. Az intézet tőkéi a képviselőségeknél levő készpénz-állomány, a folyószámla követelések és a képviselőségeknél és feleknél künn levő egyenleg belevonása nélkül a következőképpen vannak elhelyezve: Pénztári készpénzállomány az intézet központi székhelyén 179,465·16 korona. Hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 4.088,145·76 K. Az intézet budapesti, wieni és prágai tehermentes házaiban 3,326.466·— K. Állampapirokban, vasuti részvényekben és elsőbbségi kötvényekben, valamint óvadékképes záloglevelekben 16.431,704·45 K. Tárczabeli váltókban 259,785·75 K. Az intézet életbiztositási kötvényeire adott kölcsönökben 3,754.480·— K. Az 1908. évre kimutatott 272,900·58 korona nyereségből részvényenként 14 korona (7%) osztalék kifizetését inditványozza az igazgatóság.

Szerkesztői üzenetek.

Margitszigeten. Az első strófa Szabolcska legszebb s legismertebb költeményének ügyetlen átirása, a többi csupa laposság vagy népdal-reminiscentia.

A vén czigány. Ha eljő az itélet órája. Az efféle verseken már messziről megérzik az önképzőköri iz, de még ebben a genreben is gyöngék a dolgai.

Várni. Ha dal. Örök temetés. Majd ha kivergődik az utánzásból, akkor beszélhetünk róla, van-e tehetsége s mennyi.

Végszó. Az igéretből. Ábrándozó dilettantizmus, — van benne bizonyos őszinte melegség, de egyéb semmi.

SAKKJÁTÉK.

2636. számu feladvány Daniel A. W.-től.

(A «Western Daily Mercury» H. feladványversenyén II. díjat nyert.)

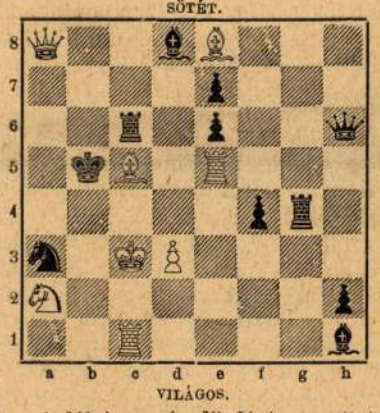

Világos indúl és a második lépésre mattot ad.

A 2609. számú feladvány megfejtése Blake F.-től.

		a.	
1. Bf3—f4	e5×f4 (a)	1. ___	Fe8×b5
2. Ve3—e6 †	Kd5—c5	2. Bf4—c4!	Fb5×c4
3. Ve6—d6 † matt.		3. Fd3—e4 † matt.	

KÉPTALÁNY.

A 11-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Nem hull a forgács vágás nélkül.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

HIRDETÉSEK
a
Vasárnapi Ujság
számára kizárólag
:: :: **BLOCKNER I.** :: ::
hirdető-irodájában
Budapest, IV., Sütő-utcza 6. sz.
vétetnek fel.

Vas. Ujs. 1860

nyomtatványai közzül kevesebbet bírok mint gyermekim' száma. De veszteségeden nincs mit aggódnod; ez a' fej a' rezen nem az én fejem, bár nevem alatta áll; láthatod azt, ha a' rezet azon olajfestéssel hasonlítod össze, melly Bécsben Igaz barátunknál függ. Nem sokára más rezen fog megjelenni eggy jobb, 's akkor eggyike lészesz az elsőknek a' kik azt venni fogják.

Látád e már a' Guzmics Theokritoszát? Én azt tegnap vevém, de annyira el voltam és vagyok foglalva, hogy gondosan még meg nem olvashatám. Guzmicstól én igen sokat várok; gyönyörü tolla van, mint lelke. — Különben barátink köre most Aspásiát, a' Bacsányi Faludiját, az Uj-Szellemet, 's a mi Döbrenteink Elysiumi Dialogusát nézheti figyelemmel. — Az uj Szellemre minden jegyzésem az, hogy tréfának mindég igen rövidnek kellene lenni, ez pedig igen hosszu, 's sósnak, 's ez sótalan, de keserü; a Bacsányi beszédére, hogy tanitásai közzé dölyf és epe keveredett, és hogy az asperitas agrestist Párizsban sem tudta magáról ledörzsöltetni. Hát a' mi Döbrenteink Dialogusára? Fáj kimondanom. Ő azt tanítja, hogy Magyarnak bajusz kell és szíjas nadrág, a' mit én nem hittem soha, és soha sem fogok. Aspasiában a' prósa igen is, hogy nevetséges és boszantó; micsoda az a' *kellemkecs*, az a' *szellemgyümölcs*? De Döbrentei és én a' Kovatsóczy' és Bajza' korában nem adánk olly versezeteket mint ezek és Vörösmarti, 's talán még most sem; 's ezen versezeteik miatt arra az ő oláh czifrájokra — a' halmozottra, és a' mellynek az üveg-kláris is gyémánt — behunyom szemeimet. Idővel elhagyják azt.

Élj szerencsésen, és ha érdemlem, szeress; sőt szeress, ha nem érdemlem is. — Széphalom, Abaujban, egy órányira a' Zemplény' Ujhelye felett est-éjszak felé, Aug. 29 b. 1824.

II.

Kiss Sámuelnek Kazinczy Ferencz baráti szíves idvezletét.

Érdemes társam, barátom! Fogadd-el szíves köszönetemet emlékezetedért, 's engedd mondanom, hogy valamint Téged első megjelenésed olta becsültelek, ugy indulatodért hálásan szeretlek. — Dietai hírek nélkül nem szükölködünk; de kedves vala nekem tudnom a' miket Te írál, mert ollyakat a' mi Levelezőink, kik a' Nyelvet tudósan nem értik, 's az *ódik*-okra nem figyelmeznek, a' szóll*any*it, mond*any*it, ten*ny*it, ven*ny*it kárhoztatják ugyan, de kicsinységnek nézik 's felőle nem tesznek jegyzéseket, nekünk nem írnak.

Hogy Ponori is, Bajza is Pozsonyban vannak, hogy Ti eggymást szeretitek, örömmel hallom. Idvezeld mindkettejét, kérlek, 's az eggyiknek addáltal ide zárt levelemet, a' másikat kérd, hogy ha Hunyadya kijöve a' sajtó alól, eggy nyomtatványt számomra tégyen-le szolgabíró Kozma Miklós Urnál a Zemplényi Követ Consil. Mélt. Szemere István Úr szállásán, és, ha lehet, *kötetlen*, mert úgy a' csomóban inkább elfér; sőt jó volna, ha levélformában adná által ott, lepetsételve, 's belé téve mind azt a' mit méltónak vél a' közlésre. De Dietai nyomtatványokra nincs szükségem, hanemha azon ívet küldené, melly a' vármegyei 's meg nem jelentek követeinek nevét mutatja. Ajánlom nektek József, András, és Victor Öcséimet. Tartsátok őket szemmel, és gerjesszétek szívekben a' jó' szikrájit. — Vay Ábráhám Kazinczy Sophienak, az atyám testvére lyányának férje. Dicső tett felőle a' mit ez estve hallék. De az ollyat csak az olly gazdagságú teheti.

Kovacsóczyt égek látni. Ő nagy dísze ügyünknek. Ha ismét szerencséltetsz leveleddel, tudósíts, kinél ő Titoknok? és hol lakik?

Melly nagy szerencse az egész Nemzetre, és tireátok is, édes barátim, ez a' Dieta! Látni ezt a' kegyes Királyt, ezt a' díszét a' maga nemének, a' Királynét, a' Nádort, 's azokat a' Nagyokat és Jókat! eggymást látnotok, 's eggymástól gyúladnotok! Sógorom makacssága és vétke engem megfoszta azon szerencsétől, hogy eggy csoportban találjalak 's öleljelek ott : de a' Dieta után Pesten leszek, 's általesvén peremen, barátimnak fogok elni, 's Pannonhalmára megyek-fel, Bécsbe, és Sopronyba 's Simegre és Keszthelyre ,s Miklára. — Hét gyermek atyja, 16 eszt. olta kinozva igazságtalan, nemtelen Sógorom által, (ki talán bánja a' mit tett, — hiszen tisztább lelkü szüléket és testvért 's sógort ő nem kaphatott — de vétkeiből ki nem tud szabadulni, 's tompasága még inkább elmeríti) — meg vagyok fosztva ez örömtől. 'S én Octób. 27 d. léptem-be 67 dik évembe. — De nem vagyok megfosztva azon reményemtől, hogy téged is megláthatlak. Hidd, óhajtom azt! —

E levelemet küldd által Igaznak, 's leveleidet ne frankózzd. Úgy veszélyben forognak, 's én örömest fizetek postán. Hagyd-el gyakorlott titulaturádat is. Minek az? — Élj szerencsésen!

Széphalom. Novemb. 12 d. 1825.

III.

Tisztel. N. A. Kiss Sámuel urnak Kazinczy Ferencz baráti idvezletét.

Édes barátom; Titulusokon kapni, 's ezt soknak, azt kevésnek tekinteni, nagy gyengeség; 's ha magokat a' föld' Isteneit is tézzük a' gondosabban írt deák levelekben, ha francziában mindent Vousnak szóllíthatunk, miért ne lehetne azt tennünk magyarban is? és nem lehet e itt is mutatni tiszteletet, elsőséget, figyelmet a' *te* mellett? De minden szokatlan, még ha jó is, visszatol, és ha mindent tézünk, mint fogjuk legkedvesbb, legbelsőbb barátinkat? Öregebb társaim húsz harmincz esztendővel ezelőtt nekem rosz neven vevék, hogy mindennek tézve írtam, sőt szóllva is a' *te*-vel éltem, 's elvonták tőlem magokat e miatt. Elmondám Neked a' mi történt, 's azt vetem mellé, hogy nékem a' világnak minden titulusa eggyeránt kedves ha nem bántó; de hadd valljam-meg, hogy a' *Tudós* titulust soha nem hallhatom pirúlás, sőt visszásság nélkül. Ki az a' *tudós*, hogy így neveztethessék? és nem szenvedhetetlen pedantismus e, a' világ emberei közzt Tudományemberének neveztetni?

A' mi Igazunk' halálán senkinek nincs nagyobb oka kesergeni mint nékem; én benne nem csak eggy szeretetre méltó, szerény és minden pedantismustól ment, tisztalelkü barátomat, hanem hű segédemet is vesztettem-el, és ollyat, a' ki által némelly kíványaim tellyesedést értek. Illyen volt az is, hogy Hébe a' darabokból vett haszontalan rezek' helyett a' Mesterség' remekjeit vette, 's kevés eseteket kivévén, ollyakat, mellyek méltók voltak felvétetni. — Hébéjének folytatása eránt olvasád jelentésemet a' Magyar Kurír 2-ik levelében. Siettem, hogy valaki meg ne előzzön, ollyan tudnillik, a' ki nem született arra; s rövid voltam, hogy le ne legyek kötve, 's szabadon bánhassak. A' mit adni fogok, nem Zsebkönyv formában lesz, 's így segítek a' lelkes és általam szívesen szeretett Kisfaludy Károlyon is, kinek Aurórája nehezen hozza-be a' mibe került.

Miért tiltatott-meg a' Minerva' negyedik füzete, nem tudom. 's nem szeretem, hogy megtiltatott. A' Juniusi darab eddig kész, de az Ürményi képe hozzá az Igaz halála által megrekedt, 's annak leérkeztét bé kell várni. Ennek életét velem dolgoztatá Ellinger, minekutána a' két mások által dolgozottat nem nézte méltónak a' felvételre. Bár én dolgozhatám vala a' Pázmányét is. Bárány*) ott sokat mondott a' mit nem kelle, és sokat nem monda, a' mit kelle. Szégyellé megvallani azt is, a mit Práy nem szégyenle, hogy . .

Az Academiába olly emberek akarnak felvétetni a' mint hallom, a' kik oda ugyan nem valók. Ne adja Isten, hogy a' Cato szavaira kelljen fakadnunk : Di boni, quam ridiculos doctores habemus! Szörnyü dolog volna, ha a' széket ott úgy osztogatnák mint alamizsnát az éheknek. Nem bánom én azt, sőt akarom, hogy a' két ellenkező felekezetből is (a' Grammaticait értem) vétessenek tagok, 's miattam ott ülhetne Verseghi, ha, a' mit érdemle, nem idvezült volna; nem bánom, ha a' laudator temporis acti Bacsányi ott ülhetne is, a' ki szint úgy érdemli az idvezséget, mint két társa : de azt is akarnám, 's hiszem hogy úgy lesz, hogy a' Választók ismerjék a' felveendőket. *Libertas et Concordia!* légyen ez a' Magyar Társaságnak is jelszava, mint eggy Hollandiainak volt.

Beregszászit megsujtá a' guta, de gyógyúl, és ismét ír egy Grammaticai deák Munkát, mellyben benünket conjugálni tanít. Az is szükséges, mert én ugyan semmit nem tartok illethetetlenek a' Nyelvben, mint a' Paradigmákat, és szintúgy bosszankodom, mint B., ha valaki az *ik*-es ígék' imperfectumáit *ék* nélkül stb. ejti. — — — — — Élj szerencsésen!

Ujhely, Jul. 22 d. 1826.

Cicerónak Leveleit elkezdém fordítani. Eggy kötetet már kiadhatnék belőle. Nem mondhatnád meg nekem, ki adta a, Wieland' Előbeszédét ezekhez a Minervában? Bár valaki mind azt lefordítaná a' mit az Epistolákhoz Wieland dolgozott, 's segítene vele.

VI.

N. A. Kiss Sámuelnek Kazinczy Ferencz baráti szíves tiszteletét.

Az Istenek tudják, mikor adhatom én ki Anthologiámat. Olly sok és olly sok nemü gondok kapkodnak-el attól, a' minek egyedül akarnék élni, hogy semmit nem igérhetek. — — — Igaz Dániel, a' Sámuel testvére, Hébét folytatni akarja. Szeretem Aurórát 's lelkes kiadóját, de nem szeretem, hogy csak Auróránk van. Igaz Dániel bízik magához, 's eggyütt dolgozott testvérével, a' mint írja.

Bacsányinak Verseit ő maga adá-ki. Én azokon úgy nem lelek semmi szerethetőt, mint magán őrajta. Döbrenteinek, gondolnám, kedvesek lesznek, mert mentek minden Neo- és Xenologismustól. Most őtet ez a' lélek szállá- meg.

Az Élet és Literatura tiszteletet érdemlő munka, de a' Kölcsey szerencsétlen hypochondriája nagyon érezteti magát benne. Nem szóllok a' Vályi-Nagyot illető nemtelen perről; de kelle e megtámadni a' szeretetre-méltó szerencsétlen Berzsenyit? Osztán az az Aestheticázás úgy ront-el mindent, mint a' Grammatikázás. Kell Aesthetica, kell Grammatica : de a' Nyelv és Mesterség körül inkább kell Izlés mint tanulás. — A' Kölcsey' különösségeihez tartozik az a' Hit, Remény, Szeretet is. A' Poetának Isten kell : de — — — — —

Élj szerencsésen, kedves barátom. Ajánlom magamat barátságos emlékezetedbe. — Máj. 11 d. 1827.

Csermák, a magyar zenész.

Csermák nevét akkor szoktuk emliteni, midőn a legjelesb magyar zenemüvészekről és hangszerzőkről emlékezünk. Eredetéről csak annyit tudunk, hogy lengyel származásu, életéről annyit, hogy az viszontagságokkal terhes volt s még haláláról is csak homályos

---

ményben, szépirodalmi munkáim a Hébében, Minervában, Kedveskedőben, Szépliteraturai Ajándékban stb. Kazinczy Igaz Sámueltől, Bécsben a Hébe és Kedveskedő kiadójától tudakozá : ki az a N. A. Kiss Sámuel? mi ő és hol lakik? Minthogy Bécsben két éven voltam, és Igaz Sámuellel személyes ismeretség- és barátságban, utóbb is holtaig folytonos levelezésben valék, arra biztatott : irnám meg magam Kazinczynak, a mit tudni kiván. Ez megtörtént. Igy jöve létre köztünk a levelezés. Több levele közől csak azokat adom itt, melyek leginkább jellemzők; az eredeti irálylyal, betüszerinti hüséggel lemásolva, csupán azon pontokat hagyván ki belőlük, melyek magán-érdekük. *Kiss Sámuel.*

*) Debreczeni Bárány Ágoston, Pázmány bibornok életirója az akkori F. M. O. Minerva egyik füzetében. — *Kiss S.*

*

adataink voltak ekkoráig. Pedig Csermák volt — Patay József müértő nézete szerint is — a magyar palotás-zene legfőbb mestere s a mult század utolsó évtizedétől kezdve számos jeles magyar nóta szerzője, melyeknek csak nehánya maradt fenn, elszórva, egyes gyüjteményekben. Azonkivül a hegedüt is mesterileg játszá.

Eddigi legteljesb magyar encyclopaediánk, az „Ujabbkori Ismeretek Tára“ is szentel az ő emlékének egy czikket, de e czikk irója is csak egy pontot szemel ki a müvész életéből — mert hihetőleg többet meg nem tudhatott — azt t. i., midőn a már akkor testileg lelkileg megromlott, s az örjöngés világos jeleit tanusitó Csermák 1818-ban mai köztiszteletü hazánkfiát s akkor is zenekedvelő Fáy András, ennek gombai falusi jószágán meglátogatá. Mint e czikkben mondatik, a kalandos müvész feldult arczvonásai még ekkor is feltünteték a deli külsővel párosult szép lelket, és finom udvarias társalgása, választékos kifejezései egykori jobb sorsát és müveltségét gyanittaták; azonban elhanyagolt, rongyos külseje ekkor már hangosan hirdeté nyomorult állapotát. Mellény, nyakravaló s felső öltöny nélkül, kopott katonanadrágban s bakancsban tevé látogatását Fáy Andrásnál. De a mint az ágról szakadt alak kezébe vevé a neki nyujtott hegedüt, tüstént észre lehete venni, hogy a hangszert nem mindennapi ember szoritá kebléhez. Az ihletett müvész oly rendkivüli ügyességgel, oly szabatos és a szív mélyéig ható előadással kezdi egyik legfönségesebb magyar hangszerzeményét játszani, hogy a kik hallották, csodálattal telének el. Midőn dicsérettel halmozák, az örjöngésre hajlandó müvész e szókat mondá : „Ezt én az Uristen számára componáltam, - ő szegény, velem együtt igen szomoru állapotban van, mert bölcsőben ringatják s nemsokára meg fog halni.“ — Fáy András ekkor ruhával ajándékozta meg, ezt el is fogadá; azután magyar szokás szerint borral kinálta meg, de már azt nem fogadá el, mert még birt annyi öntudattal, hogy ismerve bortól könnyen hevülő természetét, ily tisztes háznál nem akará magát gyalázatba keverni. Azonban a korcsmában, hol Csermák szállva volt s hol Fáy András szivességéből nyilt hitelt nyert annál inkább kipótolta a mulasztást, fesztelen magányában czimborákat gyüjtött maga mellé és, ön vesztére, véghetetlen volt a bornak prédálása.

Gombáról azután bement Pestre, az akkor nagyhirü „Zrinyi kávéház“-ban egy czigánybanda élére állott s remek játéka által rövid idő alatt sok pénzt keresett, azonban ez sem tartott nála sokáig; a mint jött, ugy el is tünt.

Ennyit ir róla az emlitett forrás. Hová lett később Csermák, s átalában mint végezte életét, arról eddigelé nincsenek adataink. Némi világot reménylünk behozni e homályba, midőn ezuttal a népszerü müvész sirkövének rajzát közöljük. Biztos adatok vannak abban, miket följegyeznünk illő.

Napjainkban, midőn nemzeti zenénk iránt hazaszerte élénkebb figyelem kezd nyilvánulni, és mint az e körüli mozzanatoknak figyelmes kisérői a Vasárnapi Ujságban a magyar zene egyik legjelesebb bajnokának, Lavottának, arczképét és életrajzát is közöltük, nem lesz érdektelen, ha Lavotta kortársa és tanitványa, Csermák életének végső éveiről is nehány adattal szolgálhatunk.

Veszprém délkeleti nagy temetőjében, közel a csinos kápolnához, egy, már félig beomlott sir fölött áll mintegy 4 lábnyi magas homokkő-emlék, melyen következő sorok olvashatók :

Csermák Antal sirköve a veszprémi temetőben.

Veszprém

Csermák Antal

több jeles magyar nóták szerzőjének porai felett.
Ki meghalt LI. esztendejében, October XXV.
MDCCCXXII.
A nemzeti csinosodás kedvelői által emeltetett.
MDCCCXXVI.

Bizonyság ez az elhunyt müvész széplelkü jóakaróiról, kik neki ez emléket emelvén, zajtalanul és csendben áldoztak emlékezetének a nélkül, hogy a világ e szép tettükről tudott volna valamit.

A siremlék felirata kétségtelenné teszi, hogy az alatta pihenő : *Csermák Antal*, a „jeles magyar nóták szerzője“, született 1771-ben.

Életrajzának szükséges kiegészitéseül, buzgó ügybarátok (névszerint Bécsből F—g N. J—s ur) tudósitásai folytán mondhatjuk, hogy a hányatott életü müvész, hihetőleg azonnal, az emlitett 1818. év után a dunántuli vidékre, nevezetesen Veszprémbe vetődött, hol még most is élő és öt ismert tanuk állitásaként huzamosan tartózkodott és utóbb ugyanott meg is halt. A veszprémi székesegyház akkori egyik érdemteljes karzenésze, ***Ruzsicska***, maga is szintén jeles zenész levén, fölismeré a rongyos külsejü Csermákban is a müvészt, pártolása alá vevé és ellátta nagyobb részt a legszükségesebbekkel. Gondtalan, könyelmü életét Veszprémben is folytatá Csermák, sőt a bornak annyira rabja lőn, hogy utóbb elméjében is meggyengülvén, a városiak átalán örültnek tartották. Ruzsicskával egész éjeket töltött együtt a hegedü mellett, de a boros kancsó ilyenkor soha sem hiányozhatott; mert épen a tölt kancsó mellett volt ő legnagyobb müvész, és ha ilyenkor kezébe vevé rendesen hóna alatt hordozott hegedüjét, a bor hevétől fellángolt képzelőtehetsége szabad szárnyra kelve, a leggyönyörübb ábrándokat játszta el hurjain, miket — mint mondják — Ruzsicska legtöbbnyire le is irt.

Ez időtájban Bihary is gyakran megfordult Veszprémben, és Ruzsicskában szintén pártfogóra és jóbarátra talált.

Csermák átalában kedvelt ember volt Veszprémben; de ennek daczára mégis nyomorban élt; barátainak törekvései, öt jobb állapotra segiteni, sikeretlenek valának. De jóakarói még sem hagyák el a szerencsétlen müvészt, mert midőn egyszer megbetegedett, közbenjárásukra a polgári kórházba vitetett, hol aztán meg is halt. Szépen, tisztességesen, zenével temettetett el az egyházi zenekar tagjai által. Sirkövét adakozás utján a megyei urak emeltették.

Végül még csak annyit kell megjegyeznünk, hogy egyik jónevü fiatalabb regényirónk közelebb a kalandor müvésznek eseményekben, örömekben, szenvedésekben gazdag életét választá regénye tárgyaul. A négy kötetre terjedő mü készen van s kiadóra vár. Bár mielőbb ez is, mint hazai emlékeink s nevezetes embereink egyik megörökitője, a közönség kezébe jutna!

Földalatti vasut Londonban.

Az angol vasuthálózat középpontja London, honnan mintegy 16 irányban lehet az ország bármely részébe utazni. A vasuti pályaudvarok rendesen a város szélén vannak, de a fővonalok azonkivül még a város középpontján is birnak indóházzal. A város közepébe benyuló vasutvonalak azonban az utczai közlekedést nem gátolják. A külvárosokban, a hol dombok emelkednek, az ily

Vas. Ujs. 1859

Sötét éjben ott áll mint sötét kisértet,
Melly a mult lelkeként, sirjából kilépett,
Ott áll mint a régi nagy idők emléke,
Belebámul busan a rémséges éjbe! . . .

Fölötte ott a hold, mintha danát zengne:
Hogy jöjön meg ujra a hegy régi kedve,
Csillagkönyüket sir az éj bánatában,
Temetője, sirja ott lesz a Mátrában

Vagy tán ő születi felhőkkel az éjet? . . .
Körülötte a völgy gyászos csendbe mélyedt;
A vihar, melly rajt zug, örök idők átka
Mellytől elátkozva áll ott a vén Mátra.

Akármi vagy, azért szeretlek én téged,
Ugy nézlek én, mint egy időt-jelző képet,
Benézesz a multba, belátsz a jövőbe —
Ugyan mondd el : mi jót olvassz ki belőle?! . . .

Kormos Béla.

Az utolsó budai basa.

Történeti elbeszélés JÓKAI MÓR-tól.

(Folytatás.)

Petneházy elöször vett részt e mystériumokbau. Mint református és akadémiákon utazott ember, nem tartotta az egészet egyébnek mulatságos vegykémleti tréfánál s azt a meggyözödését nem is igen iparkodott titokban tartani. Neki sok szabad volt, mert vitéz kurucz létére szerették a török urak; söt tán Abdi basa még azt is feltette róla, hogy egykor vejévé teheti. A fiatal nagyon szerelmes volt Abdi basa egyetlen leányába, Tellibe; a basa tudta azt és nem bánta nagyon : vitéz és eszes ember elött fényes ut van nyitva.

Ihánzáde jósló figyelemmel nézte az üveggömb nedvében terjengö büvészi alakulásokat, s beszélt belölük Abdi basának egész komolysággal.

— Látod ezt a sárga kört, Abdi? ez itt Buda várának a sánczа; köröskörül kék, reczés felhök tódulnak feléje minden oldalról : ezek a keresztyének seregei. Ostromra jönek.

— De a sárga körön nem birnak keresztültörni.

— Hétszer visszaveretnek; de most nézz oda, egy veres vonal támad, mint egy hosszu kigyó a kék felhö között; az behatol a sárga körbe.

— De a feje ott szakad, s maga visszazsugorodik.

— Most ismét egyesül a fejével s keresztültör, az egész kör lángveressé válik : a gyöngyök mind lefelé szállnak, felfelé egy sem. Meglátod Abdi, hogy az idén elveszited Buda várát és nem menekül meg belöle senki, s te fogsz lenni az utolsó basa Budán.

Abdi basának egy vonása sem rándult meg e szóra.

— De el fogok esni vitézül?

Ihánzáde összevont szemölddel nézett az üveggömbbe :

— Az a czikázó csillag, melly legtovább ellenkezik a veres felhö gomolyagában, te vagy. Lassan mulik el; azután egy világos kék csepp hull sebesen a fenékre; az te *voltál*.

Abdi fejével bólintott csendesen; helyeselte a magyarázatot.

Petneházy nagyon mosolyoghatnék volt azon, hogy két komoly, tekintélyes állásu férfi illyen gyermekjáték felöl ollyan komolyan beszél. Megszólitá Ihánzádét :

— Hát én hol vagyok ott, Imám? nézz utánam, ha megtalálsz.

A dervis száraz reszketeg újjával odamutatott az üvegre.

— Te vagy ott annak a veres kigyónak a feje : első fogsz lenni, a ki a budai sánczokra mászik s a magyar zászlót kitüzi rájuk.

Ekkor a kigyónak a feje másodszor is elszakadt s czikázva hullt alá a büv-csoportozatból. Ihánzáde hirtelen megrázta az üveggömböt, arra egy szürkés köd lepte el az egészet, mellyben nem látszott többé semmi alakzat.

— Ha Allah ugy rendelte, legyen ugy. Szólt Abdi megindulás nélkül.

— Ugy fog lenni. Monda rá Ihánzáde, s azzal felvette az üveggömböt, köpenye alá rejté s papucsait elökeresve, a kerevet mögül, eltávozott.

Petneházy nem állhatta meg, hogy nagyot ne nevessen, mikor egyedül maradt Abdival.

— Mehemed apó egy kissé eszelös.

— Az eszelösökön Isten lelke van, fiam : felelt rá Abdi; azokban idegen szellem lakik, a kit nem jó megcsufolni.

— Tán csak nem hiszed, a miket itt jósolt.

Abdi sokára felelt rá valamit.

— Valóban Érsekujvár elvesztét is megjövendölé : és a Bécs alatti vereséget; megjósolta egy évvel elébb Ibrahim szultán trónról lecstét. Sztambulban, a hol az emberek napfényben fürdenek, rémül töle minden föur; azért is kellett neki onnan eljöni ide, és Budát nem szabad elhagynia.

— De hiszen, ha mindent elhiszesz, a mit mondott, akkor azt kell tenned, hogy engemet rögtön lefejeztess, mint a ki szerinte első lennék Budavár falain.

Abdi basa nyugodt arczczal viszonzá rá :

— Isten kezét senki se előzze meg. Ha te lészsz az első, te lészsz, ha más lesz, más lesz; azért, a mi meg van irva, ki nem lesz törülve.

— De ha most engem lánczra veretnél, ugy e bár nem lenne semmi Mehemed jóslatából?

— Beteljesülne az mégis. Én pedig egy hajad szálát sem görbithetem meg, hanem ollyá tartalak, mint édes fiamat, a kire rábizom a fejem örzését, mikor alszom.

Petneházy forrón szoritá meg ez eléje nyujtott kezet s föltette magában, hogy rögtön utána megy a dervisnek; számon kérendö töle, honnan veszi e képtelen jóslatokat, a mik ollyan messze vannak a teljesülés lehetségétöl, mint az ég a földtöl.

Petneházynak nem volt tovább maradása Abdi basánál; nyugtalan, izgékony kedélye sietteté Ihánzáde felkeresésére, kinek a Szentgyörgy-téren levö templomban volt lakása; ez a szép márványkövel kirakott templom egy része ugyanis török mecsetté volt alakitva, másik része pedig elfalaztatván, fegyvertárnak használtatott; a sekrestyében volt az imám lakása.

Petneházy sokszor ment már e templom udvarán és hosszu folyosóin keresztül, de sohasem tetszett neki olly felötlönek, hogy a fülkékbe faragott martyroknak le vannak verve a fejeik. A bolond török még az arkangyal lábai alatt heverö sárkánynak is letördelte a fejeit, mintha az is valami szent állatjok volna a keresztyéneknek. Petneházynak máskor nem jutott eszébe, hogy felsóhajtson, mikor ez elektelenitett bolthajtások alatt végig ment.

Az imám nem volt szállásán, hanem a csausz, ki a fegyvertárra örködött, mondá Petneházynak, hogy elöre meghagyta neki, ha majd a fiatal keresztyén bég jöni fog, és kérdezösködik utána, küldjék hozzá a könyvtárba.

Tehát már ezt is elöretudta, hogy Petneházy öt keresni fogja.

A kurucz-hadnagy ment utána a könyvtárba.

Mátyás király világhirü könyvtára volt az; egykor a palota föteremében, mellyet faragott tornáczokon kellett körüljárni; fehér eres kék márványból voltak a falai; karzatait aranyozott oroszlánok emelték, hanem abban a teremben nem maradhattak a könyvek; egyrészt azért, mivel minden jövö-menö követ, tolmács és alkalmatlankodó idegen folyvást lopta a javát; a kurd örök egypár ezüst pénzért a legbecsesebb kéziratokat el engedték czepelni, de nagyobb baja volt a könyvtárnak az, hogy a mint egy ágyugolyó valaha a réztetöt behorpasztotta, azon lassankint keresztülázott a padmalya, s a könyvekre csorgott az eső, ugy hogy mire észrevették, csupa penész és gomba volt valamennyi. Akkor aztán, hogy a maradékot megmentsék, kiszedték szép fehérre festett, aranyozott szekrényeikből, lehordták az alatta levö pinczébe, ott halomra hányták, s ha jöttek kiváncsi német tudósok, megnézni Mátyás király könyvtárát; odavezették le öket; a kik is aztán örültek, hogy mentül hamarább kiszabadulhattak onnan. Néha pecsétet is ütöttek az ajtóra, mikor valami babonás várparancsnok elhitette magával, hogy abban lakik a keresztyének minden bölcsesége, a mihez, ha egyszer hozzáférhetnek, megint visszafoglalják Buda várát.

Mikor Ihánzádét a mysticusok üldözése napjaiban Budára számüzték, az lön rábizva, hogy szedje rendbe Mátyás király könyvtárát s a mi Törökországot érdeklö iratokra talál, azokat válogassa külön s küldje fel Sztambulba. Azt hitték, hogy e munkába majd belehal. Azonban már akkor a negyvenezer kötetböl álló könyvtár alig állt négyszáz foliánsból, az imám régen elvégezte a reábizott munkát, s sürgette haza bocsátását; azonban otthonn régen el volt felöle határozva, hogy soha se lássa meg többé az „édes vizek palotáit.“

*

Petneházyt egy ört álló janicsár bebocsátá a nagy vasajtón, melly a pincze bejáratát örzé, s onnan harmincz lépcsőn levezeté egy alacsony bolthajtásos terembe, mellynek dohos szagát dohány füsttel iparkodott elverni a benne dolgozó imám.

A félablak nem adott annyi világot kivülről, hogy a mécsest nélkülözni lehetett volna; nappal is ott égett az Ihánzáde asztalán: ki az ifju kuruczot látta jöni, megkinálta hogy üljön le kerevetére s meghagyta a jancsárnak, hogy a mig együtt vannak, senkit se bocsásson hozzájuk.

Mikor egyedül maradtak, Petneházy szemrehányásokat kezde tenni az imámnak.

— Tudod-e azt, kedves barátom, hogy te engemet a mai hókuszpókuszoddal a legbolondabb galibába hoztál? Én nem hiszem a jóslatodat, te magad sem hiszed; de hitelt ad neki Abdi; s ha most ő nem szeretne engemet annyira személyesen, könnyen megérhetném töle azt a tréfát, hogy a fejemet a tenyerembe téteti.

Az imám keserü gunynyal tekinte a könnyü vérü ifjura.

— S bizonyos vagy-e a felöl, hogy Abdi basa azért, a miért ollyan nagyon szeret, egy este nem adja ki a parancsot, hogy másnap reggelre lemessék a fejedet, ha eszébe jut töled félni? Oh, én sokkal kedvesebb fejeket is láttam már a földön végig gördülni, a miknek homlokát azelött egy órával a szultánok csókolták.

— No annyival inkább veszedelmes helyzetbe hoztál bolondos jóslatoddal. Én itt most a miatt szüntelen az életemmel játszom.

— Nem fogsz vele játszani, ne félj.

— Hogyan nem?

— Mert el fogsz szökni Budáról három nap alatt, s nem jösz vissza másképen, mint a hogy mondám: „fegyverrel a bástyarésen.“

— Hogy én három nap alatt elhagyom Budát? Azt nem éred meg, jó imám. Elöször is már egyszer kurucz vagyok s hozzátok vagyok kötve; itt kell gyöznöm, innen várok minden jót szegény népemre; — másodszor meg — szerelmes vagyok az örülésig. (Folytatása következik.)

Veszprém.

Veszprém.

A kies Balaton tó, — e magyar Tempevölgy — és a hires Bakony-hegység és erdő közt elterülö vidék, mellynek közepe táján *Veszprém* városa fekszik, nem tartozik ugyan azon regénydus tájakhoz, mellyeket a természet pazarul ékitett fel bájaival, de mint minden vidéknek, ugy ennek is megvannak a maga szépségei. — A Veszprém felé vezető ut nagyobbrészt egyenetlen legelök és dombos völgyes hullámzó szántóföldeken visz keresztül, s csak néhol szakitják félbe ez egyhanguságot egyes fák és facsoportozatok. E terület közepén, csaknem egyenlő távolságra a Balaton és Bakonytól egy, a Séd vize által nedvesitett mély sziklás völgyben fekszik Veszprém város; mellynek közepéből kiemelkedett kősziklás hegyén régi hires várának még csaknem ép barna falai s bástyái körül a legszebb ujdon épitésü házak és templomok tündöklenek elé. Azonban különös, hogy az utas, ha Veszprém felé közeledik, e várnak, — melly kivéve délről, majdnem mindenütt 20—24 öl magasságu — semmi nyomát sem látja; mert a város körül fekvő dombok, mellyeken a város egy része is el van már terjedve, távolról nem engedik falait láttatni, csak magasabb épületei és tornyai látszanak ki, s ezek is a dombon fekvő városrészhez látszanak tartozni. De annál jobban lepi meg az utazót, midön már a külvárosba belép, — megdöbbenve látja azon mélységet, mellyben a város többi része fekszik, s mellynek közepéből roppant sziklás, meredek hegyen régi várfalak mögül diszes épületek, sőt egész uj város kandikál.

Veszprém egyike Magyarország legrégibb és legnevezetesebb városainak, melly már öseink bejövetelekor fenállott, és később szent István király alatt az ország legvirágzóbb városai közé tartozott. Már a rómaiak uralma alatt is, ***Rhispia*** néven, Közép-Pannonia praetoriumaként emlittetik.

Midön a magyarok Pannoniát elfoglalták, akkor ***Svatopluk*** tót király lakott itt, kit ***Uszubu***, a magyarok egyik vezére, 10 napi ostrom után innen kiüzvén, a várost Árpád kegyelméből birtokába kapta. Később sz. István ellen Kupa somogyi vezér 998-ban felkelvén, Veszprémet ostrom alá vette, de a veszprémiek addig védték magukat, mig Hunt és Pázmán vezérek Esztergom környékéről megérkezvén, Kupát legyözték. E vitéz viseletért azt nyerte Veszprém, hogy a királyné rendes lakhelyévé tétetett, püspökséggel és kaptalannal felékittetett; a főtemplom a királyné templomává, s lakosai királyi udvarnokok lettek; továbbá a veszprémi nemesség leányainak nevelésére sz. István apácza-zárdát alapitott egy völgyben, s jövedelmeül Vörösberényt rendelte. Itt neveltetett Imre herczeg, ki miután házasságra lépett, a főtemplom alatt levő szent György-kápolnájában hitvesével együtt örök szüzességet fogadott.

Több magyar királynénak kedvencz tartózkodási helye volt Veszprém, és különösen Gizelának, az első magyar királynénak; onnan magyarázható, hogy a veszprémi püspökök eleitől fogva mindig a királyné kanczellárjai voltak, s a királynék megkoronáztatása is öket illette; melly jogot 1437-ben el akarta tölök tagadni az esztergomi érsek, de a székesfehérvári országgyülésen előbbi joguk meghagyatott és megerösittetett.

Veszprém lakosai több századon át csaknem teljes békében és nyugalomban éltek királyaik által adott szabadságaikban egész 1552-ig, midön a törökök a várost elfoglalván, a lakosságot részint leöldösték, részint elhurczolták.

1557-ben kiverték ugyan egy kis időre, s a káptalan is visszatért menhelyéről, de csakhamar a törököktől való félelem miatt ismét elköltözött. — Ugyanis 1563-ban ezek már Palotát ostromolták erösen, de a veszprémiek segitségül sietvén, innen csufosan visszaverettek. Megtudván I. Ferdinánd a veszprémiek e vitéz tettét, mindjárt az ütközet után 13. napon tulajdon kezeirásával a lakosoknak mindazon szabadságaikat megerösitette, mellyeket sz. Istvántól kaptak. 1564 ben ismét bevette a török Veszprémet, de Salm cs. k. vezér közelgésének hirére oda hagyta 1566., miután több nevezetes épületeit lerontatta és felégette. 1593-ban Szinán basa 100,000 emberrel ostromolván, elfoglalta, s csak 1598-ban vették vissza Pálffy és Schwarzenberg cs. vezérek. 1663-ban ismét a törökök jöttek falai alá, de miután a várat be nem vehették, a várost feldulták, felégették, s lakosait fogságba hurczolták. 1702-ben a vár felső parancsolatból lerontatott.

Honi egyháztörténetünk az itteni püspököket sorban ugy tünteti elé, mint a haza legjelesebb főpapjait, például Biró Márton, Koller Ignácz, Kopácsy József, és többeknek érdemei még fris em-

lékezetben élnek. A káptalan is mindig olly egyéneket birt tagokul, kik tudomány és nemeslelküségre nézve diszei voltak a magyar kath. egyháznak. Nem csoda tehát, hogy az első magyar *egyetem*, melly a XIII. században itt virágzott, e jeles káptalanra bizatott. Bár igen kevés részletes adatot birunk ez egyetem felől, annyi azonban mégis kétségkivüli, hogy : alapitása az európai egyetemek első korára esik, s hogy rendeltetése : különösen a jogtudományok terjesztése volt. Horvát István (a Tudom. Gyüjteményben 1821. III. köt.) egy 1276-ik évben kelt okiratot közöl, mellyből kitünik, hogy ez egyetem a veszprémi káptalan felügyelete alá helyeztetett. Igen valószinü, hogy az akkori nagyprépost, ki *„Magister Paulus dominus legum“* nevet viselt, ugyanaz, ki ugyancsak a XIII. században ***Paulus Ungarus*** név alatt, mint az egyházi jog legjelesebb tanára, ünnepeltetett a bolognai egyetemen. — Később sokat szenvedett ez egyetem, s daczára azon tetemes adományoknak, mellyekkel Kun László megajándékozá, hanyatlásnak indult, s a XIV. század bonyodalmai alatt végkép elenyészett, és ujra felállitásának minden reménye megszünt azáltal : hogy Nagy Lajos a pécsi egyetemet állitotta fel, mellyet V. Orbán pápa 1367-ben megerösitett.

Egy turkó arczképe. (Természet után.)

Valamint Magyarország több más vidékén, mellyek hajdan a török iga alatt nyögtek, ugy itt is a török uralom lényeges változásokat idézett elé. Azelött a külváros a Séd vize hosszában nyult el meglehetös kiterjedésben, és azon helyen, hol jelenleg Veszprém szebb része van, nem igen voltak még lakházak. Oka ennek a még mai napig is érezhetö vizhiány lehetett, mig a Sédvölgye elegendö mennyiségü vizet szolgáltatott. A hajdani dominikánus zárda romjai a Séd vize balpartján, eléggé bizonyitja a hajdani külváros szebb részének helyét; még azon hely, hol jelenleg az uj város, vagyis a mai Veszprém szebb része elterül, csak annyiban emlittetik régi okiratokban, hogy ott egyes és még maig is meglevö kutak, — mint a komakut — neveztetnek meg, de lakházakról, annál inkább városrészről szó sincs.

Igen természetes volt, hogy midön a törökök 1552-ben Veszprémig nyomultak és az egész megyét elfoglalták, a külváros sem kerülhette el végpusztulását, és miután 1598-ban a vár és környéke visszafoglaltatott, a város ujra felépitéséről szó sem lehetett, mert a törökök még mindig a közel vidéken tanyáztak, és a fögond a várnak, — mint a mögötte levö vidék védbástyájának — fentartására volt irányozva. Igy történt, hogy a külváros csak a XVII. XVIII. században épülhetett fel : de mivel már ekkor más nézetek szolgáltak irányul az épitésben, a külváros a mai Veszprém szebb részén épült fel, és a régi város helyeit csak a szegényebb néposztály foglalá el.

Ámbár ma már Veszprém, egészben véve, levetkezé ódon jellemét, azért egyes részei még sem tagadhatják meg azt egészen. Az itt találtató régi nevezetes épületek közöl legérdekesebb a ***Gizela-kápolna***, a püspöki lak jobb szárnyán, mellyet Koller Ignácz püspök Mária Terézia alatt megujittatott, mint a rajta levö felirat bizonyitja. *)

E kápolna kicsiny ugyan (42 láb hosszu, $10^1/_2$ láb széles és 12 láb 8 hüv. magas); de ha tekintjük tiszta római stylü épitészetét, s a falak szép festményeit és diszitményeit, mellyek a XII. századból, vagy még régibb idökből valók, ugy egyikét látjuk benne

Egy zuáv arczképe. (Természet után.)

Magyarország legbecsesebb müemlékeinek. Egyházai közöl legszebb a püspöki templom, melly a törökök által elpusztitott régi fötemplom helyére van épitve. A kripták, vagy az ugynevezett katakombák még a régi templom maradványai, és ezek alakja után itélve a XIII. vagy XIV. században épülhetett. Néhai Csapody Lajos nagy prépost két oltárral diszitette. A templom belsejének fényét leginkább gr Eszterházy Imre, s Koller püspököknek köszönheti, kik valóban példásan iparkodtak mind a várat mind a várost csinositani, nem kimélvén semmi fáradságot, sem költséget. Emlitésre méltó a szép izléssel épült püspöki palota, hová 24 ölnyi mélységü völgyböl, malomkerék forgása által mozgatható szivatytyuk segedelmével hajtatik fel a viz, innen pedig a város piaczára bocsáttatik; hol egy vörös márvány viztartóból 4 ágra löveli ki

*) „Sacellum hoc, quod a B. S. Gizela, S. Stephani primi Regis Apostolici Conjuge conditum esse traditur, diu desolatum, Ignatius Koller de Nagy Mánya Episcopus Veszprimiensis, priori formae, et nitori restituit atque Altare Christo Domino pro nobis crucifixo dicatum consecravit, die 10. mensis Apr. anno 1772.“

magát. Ezt is Koller püspök csináltatta, ki ezeken kivül egy árva, s egy szegények házára nevezetes összeget hagyott.

A várban vannak még a kanonokok lakásai, a papnövelde, gymnasium, és diszes magán épületen kivül, a vármegye háza, mellyen e chronosticon olvasható : „Has aeDes sVperIs patrIae sVIsqVe CIVIbVs nobILIs VnIversItas VeszprémMIensIs eLeVaVIt.“ – (1757.)

A városban emlitésre méltó a sz. Ferencz szerzetbeli atyák klastroma és temploma, mellyen szintén érdekes felirat van : „PIe sVM ConDeCorata eX rVInIs.“ (1723,) Továbbá a piaristák temploma és zárdája, a várral átelleni hegyen csinos reform. templom, evang. egyház, zsinagoga, s több jótékony intézet.

Sok vitára szolgáltatott okot, már a mult század jelesebb történet-buvárainak is azon kérdés : vajjon szent Gizela, szent István neje és özvegye, Veszprémben, vagy Passauban van-e eltemetve, hová férje halála után visszavonult? Ez olly kérdés, mi még maig sincs tisztába hozva. *Cornides* és *Pray* Veszprémet állitják temetkezési helyéül, mi igen valószinünek látszik bizonyitásaik folytán; mégis mindeddig semmi nyoma sem mutatkozott a sir helyének. Mások ellenben azt bizonyitják, hogy szent Gizela sirját egyedül Passau-ban lehet keresni és megtalálni. Mondják, hogy Koller püspök is azon meggyözödésében, hogy sz. Gizela csakugyan Passauban fekszik, az ottani apáczaklastrom elöljáróival alkudozásba is bocsátkozott, hogy megmaradt ereklyéjét átengedjék, az általa megujitott Gizela-kápolna számára; söt, hogy azok megis találtattak; és csak az érdemes püspök halála vetett gátot ennek kivitelében.

Végül érdekesnek találom itt még *Horvát Istvánnak* a Tudományos Gyüjtemény-(1821. III. köt.)-ben Veszprém vára nevéröl közlött terjedelmes czikkéből a következö ide vonatkozókat közölni:

„Veszprém vára nevét és eredetét többen igyekeztek már megfejteni, de a helyes iparkodásnak nem felelt meg a próbákat ki nem állható találmány. Bonfinius, ki elégséges tudomány nélkül is minden vár és város nevét magyarázgatni szerette, minden tétovázás nélkül irta historiájába:“ Hinc e conspectu ad occasum Veszprimiensis comitatus est, ab Episcopali Civitate nominatus: quondam civitas ab *albo fonte Alemannica lingua nomen accepit.*“ E szerint Veszprém rontása volna csak a hibátlanabb *Weissbrunn* német névnek, s a helyett hogy a magyar Fehérkutvárnak nevezte volna, a mit nem vala nehéz neki anyanyelvén tennie, Veszprém várát inkább magyarul is németesen Veszprimnek mondotta Mások szintén elég hibásan származtatják Veszprémet a *Veszsz-el-prém, veszett-prém* szavaktól.

„Németországban hajdan a kerületek első grófjaiktól, azaz föispánjaiktól, s különösen ezek *kereszt* neveitöl kapták nevöket. Igy volt a szokás Magyarországban is, a mit sokáig tudtak atyáink, midön Pozsony vára, Orod vára, Veszprém vára, Csanád vára stb. birtokos szólásmódokkal éltek. Igy Veszprém várának neve sem egyéb valóságos kereszt névnél, melly nevét Boleslaus lengyel királynak *Beszprém* nevü fiától nyerte, kinek *Judith*, Géza vezér leánya, és sz. István testvére volt anyja, s a ki üldöztetvén atyjától és testvéreitöl, mindaddig Magyarországban tartózkodott, mig sz. István közbenjárására Konrád német császár lengyel királylyá nem tette.

„Ezen állitást számtalan, a királyoktól kiadott okiratok is látszanak bizonyitani, hol mindenütt *Beszprém* formában találtatik. Igy szent László király 1082-diki hiteles levelében háromszor fordul elö, u. m. „Presulis sedis de *Beszprém*.“ — „Ecclesiae sancti Michaelis de *Beszprém*.“ — „Separatur parochia de schola a *Beszprém*.“ — Későbbi oklevelekben Veszprém vára majd Beszprém, majd Veszprém vára nevezet alatt fordul elö, de a köznép szájából, a mit csodálni kell, most is leginkább *Beszprém* hallatik.“

Zombory Gusztáv.

Hogy készül a tajtékpipa

A tajtékpipa *tajtföldből* (Meerschaum) gyártatik, melly fejéres szinü, átláthatlan, fénytelen, nagyon könnyü s a nyelvhez tapadó állomány. Vegyészi összetételére nézve kova-, keserföldből és vizből áll. Legkitünöbb minöségben Kisázsiában fordul elö, hol még nem eléggé ismeretes körülmények közt Konie város közelében ásatik. Görög-, Spanyolországban söt Morvában is találtatik.

Egyetlen és föhaszna abban áll, hogy tajtékpipák gyártására szolgál, melly jelesül Bécsben és Pesten nagy mérvben üzetik. Feldolgozása azon sajátságánál fogva lesz alkalmatos, hogy vizbe tétetve mepuhul, midön aztán késsel könnyen faragtathatik. A morvaországi tajtföld kevésbé alkalmas tajtékpipák készitésére, a spanyolországi jobb, de nem tiszta mindig, s nem is jö elö nagy darabokban. A görögországi megközeliti a kisázsiait, de nem kaphatni elegendö mennyiségben és választékban. Ezelött a tajtékpipák Törökországból kinagyolva, otromba idommal és szükre furva kerültek hozzánk, s itt nyertek tetszetös külsö alakot. De már régibb idök óta kerekded gumókban kapjuk a tajtföldet Görög- és Törökországból s az emlitett városokban ahoz értök által dolgoztatik fel.

Régibb tudositások nyomán Törökországban a tajtföldnek pipákká idomitása következöleg történt : a kiásott ásvány frissében falaktól környelt gödörbe tétetett, s vizzel megöntetvén megpuhittatott, s miután péppé vált, egy darabig csendesen állott. Eközben a pép bizonyos nemü forrásba jött, midön könkén (hydrothiongas) fejlett ki, épenugy, mint a porczellánkészitésnél. A tömeg most ujra megnedvesittetett, és sárgarézből készült formákba nyomatott, s nehány nap mulva kifuratott. A kiszáradás után kemenczében kiégettettek a pipák, s innen csak a teljes kihülés után szedettek ki. Végre téjben kifözettek, s lenolajjal és viaszszal kellöen kezeltetvén, kannamosóval csiszoltattak és börrel megdörgöltettek.

Altmütter irta le pontosan a tajtföldnek feldolgozását, mint az jelenben Bécsben és más városokban üzetik. A tajtföldgumók — ugy mond — nagyság-, alak- és jóságban különböznek. Nagy baj, ha belöl repedések, erek, egyenetlen helyek találtatnak, mert ezek a feldolgozásnak utjában állanak; ahonnan nem könnyü mesterség a darabok megválasztása. Nagyobb darabok, mellyek krétatömeg neve alatt ismeretesek, kevesre becsültetnek, valamint az igen könnyük is; ellenben a középnehézségüek igen becsesek. Minthogy a tajtföldnek a feldolgozás alatt nedvesnek kell lenni, elsö dolog a darabokat vizbe helyezni. A könnyü darabok csak egy negyedóráig, a nehezebbek egy napig is puhulhatnak. Azonban az idönek pontos eltalálása e tekintetben nagyon fontos, mert némelly darab, ha nagyon megnedvesittetik, feldolgozásra puha lesz, a kiszáritásnál összehúzódik, vagy repedéseket kap; ahonnan legbiztosabb a darabokat gyártás alatt többször beáztatni.

A pipagyártónak legfontosabb müszere a kés, melylyel ö elsöben a pipát körrajzolja, s figyel arra, hogy az elég nagyra üssön ki. Vigyáz arra is, hogy a hibás helyek eltávolittassanak vagy szembe ne tünjenek, s hogy a pipa tetszetös alakot és jó arányt nyerjen. Néha kézi fürészt is alkalmaz a fölösleges helyek kivágására vagy a darab elosztására. Ha a gyártó a kést ügyesen tudja használni, azzal a czifrázatot is tökéletesen megteheti, különben az esztergály, fúró és más müszerek is szolgálatára állnak. A kész pipák kiszáritttatnak és kannamosóval megsikároltatnak, s végre fehér olvasztott viaszba helyeztetnek, mi a könyebb tajtföldnél 15 perczig, a nehezebbnél több óráig is tarthat. Mindezek után finom pallérfölddel, késöbben oltott mészszel megdörgöltetnek. Ezen kezelés által nyeri a tajtékpipa azon tulajdont, hogy használat után barnává lesz.

A tajtföld magas ára nyujtott alkalmat áltajtékpipák gyártására. E czélra a tajtföld metszésénél és esztergályozásánál elhulló forgács és más használhatlan darabok fordittatnak, mellyek megöröltetvén, vizben megfözetnek, s a tömeghez sokszor finom pipaagyag is adatik, részint kötszerül, részint kimélés végett. A fözés alatt kissé megdagadt és pépnemüvé lett tömeg négyszögü formákba töltetik, hol összezsugorodván, száraz szobába tétetik. Minthogy a formának tartalma adja az áltajtékpipák anyagszerét, a tömeg pedig a kiszáritás alatt legalább egyharmadát elveszti, ezen körülményt tekintetbe kell venni, hogy a formák a készitendö pipák nagyságához legyenek alkalmazottak. Ha a darabok nedvességöket elvesztették, azon módon kezeltetnek, mint az igaziak. Az illyen tömegpipák (Massenköpfe) gyártása különösen Szászországban honos, de bizony divik az Bécsben és Pesten is. *S. J.*

Semiramis városa Arméniában.

Örményország (Armenia) lakói Ázsiában azt hiszik, hogy az ő földükön épült a legelső város a világon, mellyet Noe emelt gyermekeivel, midön özönviz után az Ararat hegyén fönakadt bárkájából leszállt volna. Erinwa, Azuri s más városok keletkeztét is Noe idejébe teszi a monda.

Fars-on tul fekszik a szép Wan tó, körülbelöl olly nagy, mint a Márványtenger, két szigettel, mellyeken nagy örmény zárdák emelkednek. A tó

Vas. Ujs. 1869

Ez soká nem maradhatott titokban.

Egy este, midőn Sasku vacsorájáról haza ballagott, a nemz. muzeum keritése mellől egy csapat rend- és csendör szuronyt szegezve rohanta meg öt, s a rendöri hivatalba vivé, a hol egy bérkocsin, száját betömve, a Rókuszkórházba, még pedig egyenesen az örültek osztályába hurczolták, s midön elöször agybafőbe félholtra verték volna, egy pricsre féloldalt fekvö helyzetben kegyetlenül leszijazták, s 14 álló napig szakadatlanul, mint örültet kinozták. Az orvosok tanácsára azonban, mint nem veszélyes s nem is örült, legfölebb csak rögeszmével vesződö egyén, s a mellett tudományosan képzett ember, 14 nap mulva szabadon bocsáttatott.

Eme kegyetlen bánás volt kétségkivül, a mi szegény Saskuban örökre kiirhatatlanná tette ama rögeszmét, melynek akkor, fájdalom elég alapja volt; de melytöl aztán ö később sem szabadulhatott meg, s mely benne néha valódi örültségig is fokozódott.

Élete végeig nem szünt meg gyülölni a rendör-kémeket s rólok tulzott képzeleteit mindenkivel közölni. E sokszor igen sajátságos képzeleteket, egy pár száz pontban foglalva, le is irta, s mindig magánál hordozta. Ez irat némely érdekesb pontjai a következök:

„A policzei-spionok, orvosok-, tudósoknak, ügyvédek-, kézmüvesek-, müvészeknek stb. adják ki magokat, s legfőbb feladatuk az, hogy Pesten minden házban szállást fogadjanak; ha pedig ez nem sikerül: a lakókat egymás között összeveszitik, igy azután valamelyik kihurczolóskodván, az üres lakhelyiséget a policzei-spion veszi ki, ekkor felmegy a padlásra s a falakat ekként furkálja át, hogy abba a Dionysius csövet beleillesztvén, minden lakónak beszédjét kihallgassa. — Pesten tehát minden ház meg van furkálva s mindenütt hallgatódznak a policzei-spionok.

„Továbbá a policzei-spionok egyik padlásról a másikra egymásnak Dionysius csöveken telegraphiroznak, miután az egész városban minden padláson tartózkodnak, a honnan az utczákon járókelőkre Läthroll-csövekből kén-, szén-, egérkő-, fokhagyma- stb. gőzt [és gázt] fúnak, a népet mérgezvén; sőt nem egyszer villanygép segélyével le is dobbantják az embereket. A lovakat megszilajitják, hogy a kocsit elragadván, az embereket összetiporják.

„Az ételbe, italba, szivarba mérges gázokat fúnak, sőt még a levegőt is megmérgezik.

„Betegség nem létezik, minden látszólagos kór oka a policzei-spion mérges fuvása; ha valaki meghal, azt a policzei-spionok ölik meg, senki sem hal meg természetes halállal, mert nálunk Magyarországon, a 45—47-ig fok alatt, a lég oly egészséges, hogy az embereknek egytől egyig száz éven felül kellene élni.

(Midőn beszélni hallotta, hogy valaki szélhüdés- vagy guttaütésben mult ki, azt állitá, hogy a policzei-spionok villanygéppel ütötték agyon.)

„Oly mérges gázokat fúnak az ember koponyájára, hogy az ember agyveleje feledékenységbe sülyed.

„Álmába beszélni kényszeritik az embert, s ekként csalják ki magánosak titkait.

„Az ember gondolatait lephotographirozzák.“

Ugy látszik, ez volt a legtulzottabb, a legfelfokozottabb képzelödése.

Ezen s még ezekhez sok hasonló dolgokat jegyzett ö fel a policzei-spionokról, kik ellen mindennap több izben dühösen kikelt, s olykor midön munkaközepett el volt mélyedve, felfelugrott, fogta a csákányát s futott fel a második emeletbe, a hol a kályhalyukakat mind átkutatta, a policzei-spionokat keresvén azokban, s ha ott sem talált reájok (mi igen természetes), akkor a házmesternek ki kellett nyitni a padlást s ott tartott reájuk vadászatot. Azután kimerülten tért vissza, szinéből kikelve s zúgolódott, hogy a házmester megszöktette öket.

Leginkább akkor volt elemében, midön hetivásár alkalmával a vidékiek Pestre jöttek. Sasku ilyenkor korán kelt fel, a piaczra sietett, maga köré gyüjté a falusi pórnépet, s a policzei-spionokról szónokolt nekik órahosszakon át. Olyankor mindig későn jött a hivatalba, de ez már fel sem tünt.

A ki azt merte állitni, hogy a policzei-spionok korántsem oly veszélyesek, annak szemébe megmondta, hogy a ki a társadalom eme gyilkosait védelmezi és mentegeti, az maga is czinkosuk. A ki tehát ismerte, ráhagyta a mit beszélt.

E szerencsétlen rögeszmén kivül nem volt benne semmi más örültség, mert midön a legdühösebben szidta s fokosával fenyegette a policzei-spionokat, ugyan abban a perczben bármily tudományos kérdést is lehetett hozzá intézni, s ö a legnagyobb komolysággal s figyelemmel válaszolt. Azonban tagadhatlan, hogy az egész emberben sok sajátságos különczség volt.

Alakja és öltözetje sajátságos volt. Mindig magyar öltönyt viselt, több éven át veres nadrágot, hosszuszáru magyar csizmát, melyre pakfongból gombos kis sarkantyu volt ütve, télen-nyáron piros prémes kucsmát, mely viselet mindig egész simára kiborotvált arczával nagy ellentétet képezett. De mind e gyöngéi, különczségei, rögeszméi valódi értékéből mitsem vonhat-

Puerta del Sol Toledoban.

Veszprém.

tak le. Tekintsük azért öt erről az oldaláról is.

Sasku Károly okleveles ügyvéd és mérnök volt, a theologiát végezte, az orvosi tanfolyamat hallgatta, tehát a természettudományokban is, különösen a füvészetben jártas volt, valamint a csillagászatban is, annyira, hogy egy álló helyből elmondta mind az északi, mind a déli égöv csillagcsoportozatait, ismerte az egyes csillagokat s hogy mily távol esnek földünktől. Legkedvesebb tárgyai a bölcsészet, mennyiségtan és a nyelvészet voltak.

A magasabb számtanban szakadatlanul buvárkodott, nem egyszer egész éjeken át küzdött egy-egy mathematikai föladattal, s megfejtéseit nemcsak magyarban adta ki, hanem latin nyelvre is leforditván, a külföldi tudományos társulatokkal is közölte; egy izben a londoni akadémiától dicséretet is nyert, ugy szintén több mások is elismerésre méltatták. Sok történeti ismerete volt, ugy hogy képes volt minden nevezetesb esemény évszámát megmondani. Nyelvismerete sem csekély volt: anyai nyelvén kivül a német, latin, görög, héber, franczia, angol, olasz, spanyol és portugall nyelvekben szép jártasággal birt; különösen a görög- és héberben.

Mint irónak már régóta ismert a neve. Harmincz kisebb-nagyobb munkánál többet tett közzé. Az egykori „Tudományos Gyüjtemény"-ben számos czikke jelent meg; erkölcstana s illemtana közönségesen ismeretesek; továbbá irt neveléstant, bölcsészeti és számos mennyiségtani munkát.

A tudomány minden ágaira kiterjedő ismereteinek az akadémiánál viselt javitnoki állása is sok táplálékot adott. Ez hozta öt össze hazánk számos elsőrangu tudósaival is, kik sokoldalu ismereteiért, lankadhatlan tudományszomjáért, ritka emlékező-tehetségeért nagyra becsülték az egyszerü férfiut.

Mindezt azonban felülmulta önzéstelen nemeslelküsége. Ő örült, boldognak érezte magát, ha bárkinek is szolgálatot tehetett, s bármire is szólitották, kérték öt fel, azt soha sem tagadta meg, hanem egész napokon s s éjeken át dolgozott s munkálódott a legnagyobb készséggel másoknak, de dijt és jutalmat soha el nem fogadott.

Mértékletes életmódja egyszerüségét csak az athenei Diogenesével hasonlithatni össze. Reggel, este egy pohár hideg tejet ivott meg, délebédje legfelebb 24 krajczárból került ki, bort, szeszes italt soha nem ivott, mindig korán lefeküdt.

Jövedelmének nagyobb részén könyveket nyomatott, s azokkal az ország valamennyi tanintézeteit elárasztotta. A mi felesleg pénze megmaradt, azt a szegények között osztá ki.

Jellemző volt benne, hogy bankjegyet senkitől el nem fogadott, fizetését mindig ezüst pénzben kivánta, s maga is ezüsttel fizetett.

Történt egypárszor, hogy az utczán bankjegyet talált, egyszer a többi között öt forintosat; megállott s rátette fokosa nyelét és várt, mig egy szegény napszámos jött, ekkor odaintette s szeliden kérdé: „van-e magának szüksége erre az izére?" Képzelhetni a szegény napszámos örömét, ki az öt forintot mohón felkapván, hálálkodva elsietett.

Még csak élete utolsó szakáról pár szót. Midön már sulyos betegen feküdt, hazánk egyik legkitünőbb orvosa dr. *Kovács Sebestyén Endre* kétszer látogatá öt meg, ápolónőjének pénzt adott, lelkére kötvén, hogy a beteget hün ápolja; s midön már meghalt, öt tiszteségesen saját költségén eltemettetni ajánlkozék; erről azonban az akadémia elnöke, b. *Eötvös József* nagylelküleg gondoskodott.

Sasku Károly mint nőtlen halt meg; Felső-Bányán még két testvére él.

Ritka tünemény volt mind különczségére, mind ismeretei sokoldaluságára nézve.

Egervári Ödön.

A Puerta del Sol Toledoban.

A vaspálya Madridtól kezdve Toledoig sivatag és felette szomoru hangulatu vidéken visz keresztül, melyet mindenfelől kopár hegyláncok öveznek. De mikor végre három órai menet után Toledo közelébe értünk és a sziklafokot, mely a várost a közeledő utasok szemei elől eddig rejtve tartá, megkerültük, az elénkbe tárult látvány lelkünkre oly festői és oly vadregényes hatást gyakorol, melyet még a legmerészebb képzelem sem képes kellőleg kiszinezni.

A város fekvése királyi, büszke, páratlan. A Tajón, mely Toledo alatt vadul tajtékzó és zugó hullámait egy szük hegyszorosan hömpölygeti keresztül, két hid vezet át: a Szt.-Márton és Alcantara-hidja. A regényes folyam sárgásszinü hullámai sajátságos öszhangzatot képeznek a környező, gyéren benőtt, vastartalmu hegyek vöröses alapszinezetével és a háttérben sötéten borongó romokkal. Miért nem siet minden festő, minden költő Toledoba? A benyomások oly ujak, oly meglepők, oly annyira „festeni valók", hogy a leirásnak erőtlenül, megszégyenülve kell visszavonulnia. Első tekintetre Toledo látképe oly nagyszerü, oly megragadó, hogy mikor az ódon kapuboltozaton át a hidra léptünk, minden perczben mintegy lebűvölve állunk meg egy-egy uj kilátás előtt, habozva és töprenkedve, hogy melyik tündéries részletet bámuljuk meg előbb.

Ha Spanyolország e majdnem legrégibb városának mindenféle nevezetességét le akarnók irni, kötetek telnének be azokkal. Ez alkalommal tehát csak azt az ősrégi kaput mutatjuk be olvasóinknak, mely a város felé közeledőnek leghamarább szemébe tünik. E nagyszerü tömör épület a *Puerta del Sol* napkapu. A városok napkeleti oldalán épült kapuknak e képletes elnevezése annyira el van terjedve Spanyolországban, hogy az majd mindenik nagyobb városban előfordul. Madridban is van egy Puerta del Solnak nevezett hely, de ott már a kapunak többé nyoma sem látható, noha bizonyos, hogy egykor ott is állott egy ily nevü hatalmas kapu; ennek helyét most a spanyol főváros legszebb disztere foglalja el.

A toledoi Puerta del Sol csakugyan kapu, még pedig massiv, maur izlésben épült kapu, mely az Alcantara hid közelében emelkedik fel roppant nagy, mogorva tömegével. E nagyszerü arab épitmény, mely igazán megérdemli, hogy oly nevezetes városnak szolgáljon bemenetül, mint Toledo, egészen szinpadias kinézéssel bir, s bátran lehetne a legpompásabb diszitményül alkalmazni valami középkori, romantikus hősies darabhoz, a nélkül, hogy rajta bár a legkisebb részletet is változtatni kellene.

Hanem annyiban ma már a Puerta del Sol sem érdemli a „kapu" nevet, a mennyiben a városba vezető ut mellette vonul el, és a kaput jobb felől hagyja.

Toledo egykor Spanyolország legnépesebb, legiparüzőbb és leggazdagabb városa volt, mielőtt II. Fülöp király székhelyét Madridba nem tette át. Vele minden élet, minden fény az uj fővárosba költözött, s Toledo élőhalott muzeuma lőn a spanyol birodalom egykori nagyságának. Most valami komor, gyászoló hangulat ömlik el az egész város felett, és e sötét vonás még föltünőbbé válik az által, hogy Toledoban a papság sokkal inkább előtérben áll, mint az ország bármelyik mai városában.

S. L.

Veszprém.

Ha az utas Pest felől Székesfehérváron és Palotán át, a szép Bakonyalján közeledik Veszprémhez, távolról egy kellemes sikság közepéből hiszi kiemelkedni a várost, melynek a „vár"-ban levő kiválóbb épületei messze ellátszanak. Azonban csalódik, mert maga a város egy különösen hegyes, sziklás környezetü völgyfenékbe van épitve, s csakis a közepén kiemelkedő bérctető templomai, püspöki, káptalani és megyei épületei tünnék fel messziről, de az összezsufolt, majdnem egymás tetejére épitett, s többnyire földszinti lakházak el vannak fedve szem elől. Csak akkor látja ezeket, midőn Veszprém széléhez ért a várost szidni pedig akkor fogja, midőn egy kis körutat tett a természet által már rég megalkotott, de emberkéz által nem igen háborgatott kövezetén, rendetlen utczáin, s a sziklahegy oldaláról lenézegető házak között.

De nekünk most nem feladatunk uti rajzot irni, csak röviden akarjuk ismertetni e régi városunkat.

Veszprém nevét sokfélekép származtatják. A hagyomány Gizella királyné „Vessz el prém" szavától, a legtöbb történész a német Weisbrunntól; de legvalószinübb vélemény Fejér Györgyé, ki azt vitatja, hogy Bratizlaw Bezprém, Keczil herczeg fiától kapta nevét, mint a ki a honfoglalás ideje táján e vidék ura volt. Annyi kétségtelen bizonyosságu, hogy már a római uralom korában volt ott egy város, s hogy I. István már 1008-ban Veszprém néven nevezi.

István már királysága 8-dik évében (1008.) püspökséget alapitott Veszprémben, majd a veszprémvölgyi apáczáknak adott görög nyelven okmányt. Ezek zárdájából ma is vannak fenn még némi maradványok a város nyugoti oldalán fekvő egyik elrejtett szép völgyben.

Később mint vár, s a róla nevezett vármegye székvárosa volt ismeretes, de legnevezetesebbé tette mégis hajdani egyeteme, melynek jog- és hittudósai az akkor leghiresebb párisi egyetem tudósaival is vetekedtek. S daczára e tekintélyes állásnak, mégsem igen tudunk arról egyebet, minthogy IV. László javadalmakkal látta el.

A török hódolások idejében mint végvár, sok zaklatásnak volt kitéve ugy a török, mint a közeli osztrák hatalom részéről, mignem a Rákóczi-felkelés tartama alatt vára lerontatott, s püspökei elkezdették mai alakjába önteni.

Vallási viszály is gyakran háborgatta lakosait. Hatalmas főpapok ültek a gazdag püspökség székén, a kik, mint p. o. az éleseszü, de rendkivül türelmetlen Biró Márton a mult század közepén, a protestans mozgalmaknak tüzzel-vassal ellenébe állottak, noha a megye és város lakosságának nagyobb része a prot. egyházhoz tartozott.

De mind e viszontagságot kiállotta, s épen napjainkban jutott azon helyzetbe, hogy sokszorosan kedvező helyzetét felhasználhatja. A mult év őszén nyerte meg egy Veszprém felé vezetendő vasutvonal engedélyét, a mely egy veszprémi emlékirat szavai szerint, legrövidebben köti össze Párist Pesttel, s igy világkereskedelmi vonal, s egyszersmind értékesitő utja a gabonadus Mezőföldnek, a fa-, kőszén-, porczellán- és kőgazdag Bakonyságnak, s a város különböző gyári készitményeinek. — De még egyéb tekintetben is szerencsés fekvése van. Közel van hozzá a Balaton, és a folyvást emelkedő balatonfüredi fürdő, mi Veszprémre nézve azért fontos, mivel Füred közelében ez a legnagyobb város.

Ezenkivül a dunántuli honvéd-kerületnek is székvárosa, miután azon egész területnek ez legtermészetesebb központja, s mint ilyennek is kilátásai vannak az emelkedésre. Ezekből kitünik, hogy Veszprémnek szép jövője van, s ha országos befolyása nem lesz is valami rendkivüli, de Dunántul városai között tekintélyes — ha nem a legtekintélyesebb — hely van kijelelve számára, épen helyi körülményeinél fogva.

S napjainkban már irodalmilag is ébred. — Egyidőben nehány évig e tekintetben is hires, hogy ne mondjam: „hirhedt" volt, a mennyiben itt tanyázott az ósdiság Mondolatos tábora, de a nyelvujitási viták lezajlása (1825.) után egész 1866-ig — kivéve 1820—1824-ig a róm. kath. „Egyházi Értekezések"-et — nem igen adott életjelt magáról. Ekkor azonban alapitottak ott egy „Veszprém" czimü lapot, mely 1866. s 1867. utolsó felében járt is, s mint vidéki közlöny megállotta helyét, 1868-ban szünetelt, mignem ez évben ujra meginditottak egy „Veszprém vm. Közlöny" czimü hetilapot, de ez is kevés ideig állott fönn.

Művelődési közegei közül megemlitjük jól berendezett róm. kath. papnöveldéjét és gymnasiumát, valamint az angol kisasszonyok kezében levő nőnevelő-intézetét; van ezenkivül még Veszprémben e század eleje óta egy árvaház, melyet Zsolnai Dávid kanonok alapitott, s egy jól felszerelt nyomda.

Megjegyzünk még annyit, hogy képünk az ugynevezett „vár"-at észak-nyugati oldaláról tünteti föl.

E. L.

Két apostol a veszprémi püspöki kápolnából.

kal szemben a homlokzat megmaradt barokknak Giovanni Battista Rani érdekes tornyával. A gótika emlékét egyedül déli kápolnája őrizte meg, amelyben a Szent Imre-ünnepségekkor Budapesten is látható volt s a Kolozsvári testvérek terve szerint készült hires Szent László ereklyetartó hermát őrzik. A sekrestyében elhelyezett kincstár méltó párja az esztergominak. A dómot ezeken kivül

Oszlopfők a veszprémi bazilikából.

A veszprémi püspöki palota középső szárnya.

Donner reliefjei és Maulbertsch freskói és oltárképei diszitik. Nevezetesebb barokk emlékek még a hajdani jezsuita, ma bencés- és a karmelitatemplom, valamint a festői hatásu Frigyszekrény-szobor, amelyet III. Károly király állittatott engesztelésül az Oltáriszentség ellen elkövetett merénylet alkalmából. A számos kedves barokk lakóházak között és a vármegyeház mellett valóságos kuriózum a megyeház-utcai elemi iskolának árkádos, reneszánsz-udvara.

★

SZÉKESFEHÉRVÁR legjellemzőbb és legszomorubb példája középkori városaink sorsának. A török hódoltság koráig az ország fővárosa, koronázó királyi székhely, e rangjához méltó müvészeti kulturával. Ma az egyetlen Anna-kápolna s a püspöki palota kertjében kiásott s a hajdani királyi pompáju bazilikát jelző falomladékok hirmondói annak. A mai székesegyház Mária Terézia-korának barokkjában épült épugy, mint a város számos egyéb középülete, kincstárában nagyértékü egyházi szerelvényekkel. A hajdani pálos Szent János- és a papnevelőintézet Szent József-templomában Maulbertsch csodálatosan szép falfestményeit csodálhatjuk. Előbbinek faragott padjai a butormüvesség remekei.

S ha a barokk privát házakkal be

Magyarság jubileumi evkönyve
1920–1970.

A budapesti epreskerti kálvária.

is fejezhetjük, amit Alba Regia csonka művészetéről ma mondhatunk, megértjük, mit siratott Prohászka a püspökkert dómromjai fölött, kérdezve: mi lenne itt, ha István király sirján lámpások loboghatnának az ősi egyház romlatlan falai között?

★

VESZPRÉM négy dombon épült, festői fekvésü város a Séd völgyében, amelynek művészete négy megszállás (tatár, török, osztrák, francia) pusztitásait sinylette meg. A török idők emléke a várban levő minaret. (Ma tüztorony.) Székesegyháza teljesen elpusztult, ennek helyébe a XVIII. században barokk dómot emeltek. Ugyancsak a barokk higgadt felfogásában épült a hatalmas püspöki palota, amely a XII. századi rendkivül érdekes Gizella-kápolnát is magába foglalja. Ennek XIII. századi, nem a legelőnyösebben restaurált falfestményei legritkább ilynemü emlékeink sorába tartoznak. Érdekes a ferencrendiek temploma és a székesegyház jellegzetes altemploma, amelyet kriptának használnak. A szomszédos Szent Benedek-hegy alatt láthatók a hajdani Szent Katalin-templom és Domonkos apácazárda romjai, ahol árpádházi boldog Margit gyermekkorát töltötte.

★

BUDAPEST. Természetesen fővárosunk is egész sereg olyan nagybecsü müemlékkel dicsekedhetik, amelyek itt vannak közelünkben, hogy élvezzük őket s mégis a legtöbb ember szinte bekötött szemmel megy el mellettük. Mert például muzeumainkra büszkék lehetünk, de nem állithatjuk ugyanezt muzeumkultuszunkról. Bizvást mondhatjuk, hogy ebben nagyrészben nem a közönség a hibás, hanem inkább az a tény, hogy hiányzik az a megoldás, amely a kiállitott mütárgyakat népszerü formában a közönség megértéséhez és érdeklődéséhez közelebb viszi. Erről sokat lehetne irni. Itt csak annyit jegyzünk még meg, hogy a muzeologia figyelmének ki kellene terjednie a közönségre is, mert különben a csupán önmagáért való kutatómunka egy fontos szociális kulturfeladatot kapcsol ki munkálkodási köréből.

Budapest muzeumain kivül is számos olyan mükincset számol, amelyeket bármely idegen főváros Baedeker-e csillaggal jelölne, mint különleges látnivalót. Céltalan lenne és helyünk sem volna elég ezek felsorolására. De ha csak néhány olyan pompás emléket idézünk, mint amilyen például a Központi Papnövelde mesébe illő rokokó könyvtárbutorzata, amely egy pálos szerzetes munkája, vagy az Epreskertben ujonnan felállitott régi pesti kálvária, vagy az ujabb müvészet alkotásai közül Operaházunk Lotz-tervezte mennyezete, amely kiállja a versenyt világvárosok operai freskóival, láthatjuk, hogy kevésbé emlegetett müvészi alkotásaink között is van sok megismerésre méltó müremek. De kinn, fővárosunk utcáin is egész sora van művészi értékü emlékeinknek, amelyek megérdemelnék, hogy megismerjük őket. Ugyan hányan ismerik közülünk a Vár hangulatos kis szögleteit, az Uri-utca kedves barokk portáit, a Jezsuita-lépcsőt, az utolsó Árpád-sarj sirját a koronázó főtemplomban, régi temetőink ódon köveit, Aquincumunk becses leleteit. Elmerültünk-e vagy egyszer ferenceseink, szervitáink, pálosaink barokk templomainak pompájába, megyeházunk, miniszterelnökségi palotánk, Nemzeti Muzeumunk higgadt klasszicizmusába, Operánk, Vigadónk, királyi palotánk dekorativ formagazdagságába?

Nem sokan. Ezek — mint cimünkben mondottuk — „mükincsek, melyeket most fedezünk fel."

★

Az a kis körut, amelyet csonka hazánk főbb művészeti empóriumaiban tettünk, korántsem akar szigoru és teljes szemle lenni, hanem csupán bepillantás abba a kincstárba, amit művészeti kulturánk jelent s amelyet barbárok háromnegyedrészben kifosztottak. *Pipics Zoltán dr.*

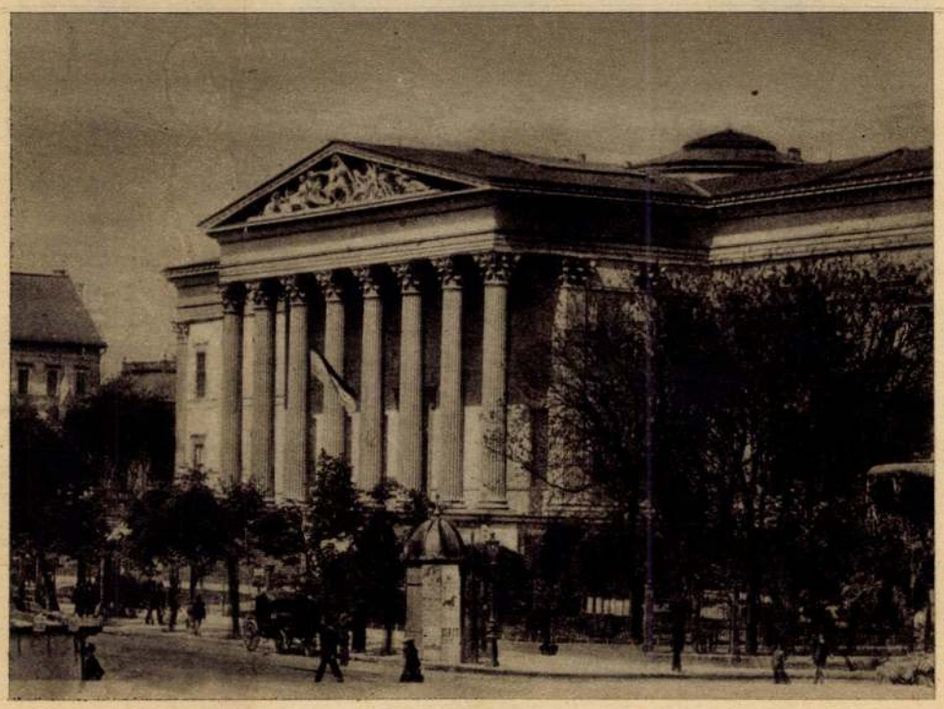

A Magyar Nemzeti Muzeum.

Ungarisches Magazin-jában van két munkája németre forditva ily czim alatt: *Beschreibung des ehemaligen Türkischen Gouvernements Szolnok in Ungarn.* (II. köt. 303—308. l.), és: *Beschreibung des ehemaligen Zustandes der jetzigen Theile von Ungarn, welche unter dem Türkischen Joche seufzten, aus Paul Thuri's Handschriften.* (III. köt. 478—490. l,)

II. Nevezetesebb kéziratai. — 1) *Filius Posthumus,* vagy az Erdővidéki Ref. Tractus ismérete, a Reformatión kezdve 1771-ig. — 2) *Synodi Erdödenses Geminatae, prior Generalis a. 1545. altera a. 1555. in oppido Erdöd celebratae,* az ezekben megállapitott hitczikkelyekkel együtt. A végén *Chronologicae Consignationes de Magnifica Dragfiorum Familia ab a. 1383. 25.* plagul. (Mindkét kézirat az erdővidéki esperesség levéltárában van.) — 3) *Közép-ajtai készitésü spanyolviasz* stb. Irta 1790. — 4) *Flora Transsilvanica.* Ezen az erdélyi növényekről szóló kézirata, melyet mind halálaig nagy gyönyörrel folytatgatott, vénségében legnagyobb kincse volt. — 5) *Nobilis Siculus non pluribus obligatur in Principem, quam nobilis Hungarus.* — 6) *Maria Christierna in numerum legitimorum Transsilvaniae principum relata.* (Emliti maga „Tudósitásában.") — 7) *Székély-Udvarhelyi Novitius Deák,* vagy azon iskola esmérete, melyet 1773. irt és az akkori professornak átadott. (Lásd: Franss. Tom. II. pag. 295.) — 8) *Székely lakodalom,* vagy székelyek menyegzői szokásairól és asztalaikról. — 9) *Az erdélyi nemesek catalogusa.* Ezen sok ivre terjedő munkájában az erdélyi nevezetesebb családok és személyek betürend szerént voltak leirva; hogy ez, valamint a 4. és 5. szám alatti kézirat, melyet öregségében még nála látott, hol legyen, életirója, Benkő Ferencz, nem tudja. — 10) *Tudósitás* az Erdély historiája iróinak magyar nyelven találtató kézirásaikról. — 11) *A Hóra-világra vonatkozó számos iratai,* gr. Kemény József gyüjteményében. — 12) *Ön-életrajza.* (Saját kézirata gr. Kemény József gyüjteményében.)

Ennyi munka terhe s a közbevegyült viszontagságok alatt naponkint roskadozott ereje, s neje halálával (1805.) addig jó karban volt gazdasága is pusztulásnak indúlt. Életének alkonyát József fia körében töltötte, folytonosan szegénységgel küzdve, de az olvasással s gyógynövények gyüjtésével mindvégig fel nem hagyva. Közép-Ajtán áldozott le neki utólszor a nap, d. c. 28-kán, 1814. épen midön hetvennégy életévet betöltött. A hanyatló öreg felöltözve várta fia szobájában, mint örök béke hirnökét, a halált. Egy erös gyomorfájdalom rohama alatt fia ápoló karjai közt összeroskadt .... s szive nem vert többé. Tetemei a középajtai sirkertben azon hársfa árnyában pihennek, mely szülei s rokonainak hamvait jeleli. „Emlékezést, emlékezést neki! mert e hazában olyan sok jeles sirján ingatja vándor fuvalom a feledésnek tüskebokrait." Erdély magasztos érzettel mutathat a hársra, hol Klio virraszt a halhatatlanság könyvével s annak lapján a költő jósigéivel:

Századok zengnek s maradékainknak
Áld maradéka" *Vass József.*

Jertek vissza ....

Olyan csendes, hideg keblem,
Mint télben a madárfészek:
Elszálltak belőle régi
Lakói, — a szenvedélyek.
Csendesen pihenő tó az,
Még nincs nyugta, boldogsága ...
Régi vágyak, szivküzdelmek,
Értetek sohajtok ujra!

Ez a kinos nyugalom, oly
Fásulttá teszi lelkemet ...!
Szivem zugó patak medre ...
Melynek forrása berekedt.
Nem viritanak körülte:
Elszáradtak a virágok,
Jertek vissza tündérálmak,
Ködbe vesző szép ábrándok!

Ez iszonyu nyugalomban
Sötét éjfél ez az élet ...
Hogyha szivem nem dobogna,
Elfelejteném, hogy élek, ..
Hosszu, hallgatag éj után
Feltünik a hajnalcsillag ...
Oh jőjetek vissza ujra:
Régi vágyak, régi álmak ...!

Csatatér volt keblem egykor
Szenvedélyek küzdtek benne.
Elfáradott ... megpihent, és
Ujra kész a küzdelemre.
Rajta ismét! hiszen ugyis
Küzdelemből áll az élet ...
Oh jőjetek ujra vissza,
Rég leharczolt szenvedélyek.

Nézem a csillagos eget,
S szent áhitatra nem éleszt;
A természet egy hitvány kép,
Melyben nincs szellem, nincs élet.
S mi volt hajdan? ... bűbajos kép.
Öröktavasz bokrán, fáján ...
Minőt csak angyal álmodik
Menyegzője éjszakáján.

És szivem most sötét, csendes,
Denevértől lakott barlang.
Nincs a ki felkiáltozza:
Csendesen pihen a viszhang ...
Virágtalan kopár sirdomb
Széles sivár pusztaságon.
Oh jer vissza szerelmem, te
Bűvösbájos tündérálom ...!

Szomjuhozó csendes berek ...
Fonnyadni kezd a lombsátor ...
Mért nem jön reá zivatar:
Barna felleg, sűrü zápor ...?
Vihar után szivárvány kél ...
Uj lombot hajt a fonnyadt fa ...
Rég megharczolt szivküzdelmek
Oh jertek még egyszer vissza!

Hadd legyen életem ismét
Szerelemnek csatatére:
Hogy ha a vivandó harcztól
Lepereg is szivem vére ...
Ugy mosolyog a bimbó is,
Mikor kebele megreped ...
Szerelmében megrepedni
A szivnek is kéjérezet.

Kóródy B. Sándor.

Vas. Ujs. 1861-

A debreczeni kastély.

Regény. — JÓKAI MÓRTÓL.

(Vege.)

„Ad arma! ad arma! ad arma! hangzott a riadó a debreczeni kollegium kapuin belül, midön megtudták odabenn Keresztszegi elfogatását; mert ámbár a seniorok értesitve voltak a tanács által előre az eseményről s a vigilansok által bezárathák a kapukat, nehogy az ifjuság valami garabonciát kövessen el, azok még is megtudták azt az ablakon keresztül felkiáltott sürgönyökből, s egy pillanat alatt pad alá voltak vágva a studiumok és kalamárisok, feltörve a szekrények, mikben a tüzverő botok álltak s azután a kaput kivetni sarkából, az épen csak egy gondolat volt.

— Ad arma! árulás van a városban! kiáltozá végig a vásártéren Ormándy; a nehéz „első botot" forgatva feje fölött: „incendium!" ég a város becsülete! Elfogták Keresztszegit.

„Elfogták Keresztszegit!" zajdult végig a vásáros nép között a rémkiáltás; s azzal egyszerre fölkeveredett a világ; a csizmadiák, szürszabók hirtelen szétszedték sátraikat, s vállaikra vetve a sátorkarókat ügettek a diákok után; a hentesek előrohantak állásaikból taglókkal és fejszékkel s hogy minden módja meg legyen adva a vészlármának, nehány polgár elfoglalta a kistemplom tornyát s a zendülő zsivajban egy félrevert harang gyászkondulása kezdett szólni.

A tanácsot nem lepte meg a zendülés. Fel voltak rá készülve, még pedig nem patkószegekre töltött ágyukkal, nem spanyol lovasokkal, avagy petárdákkal, hanem a debreczeni magyar polgár rettenetes phlegmájával.

Még az ajtókat sem záratták be, nehogy azokban is valami kár történjék, jöhessen, a ki jönni akar a tanácsterembe, mint egyébkor.

Humanissime Ormándy volt a legelső, a ki berohant az ajtón, s fustélyát plántálva maga elé, rettenetes mennydörgő hangon elkiáltá magát.

— Ki volt az a vakmerő, a ki elfogatta Keresztszegi biró uramat?

Igyártó nagy malátiával szólt erre a haragos diákhoz.

— Kicsoda kend? hogy vetödik kend ezen helyre?

— Nevem Ormándy Gábor, felelt a diák kegyetlen bassus hangon. Első masinista és nagy botos, nem különben első bassista a kollegiumban. Hát kend kicsoda ott az asztal végén?

A betódult diákság rettenes bruhahával fogadta e furcsa interpellatiót, melyben annyi igazság volt, hogy Igyártót csakugyan nem tartozott még senki azon a helyen illetékesen elismerni.

Erre a főjegyző állt föl helyéről s szurós, gunyolódó orrhangon felele Ormándynak.

— Ha kegyelmed studiosus, lásson a studiumok után. Ha kegyelmed első bassista, praecanáljon az auditoriumban; ha kegyelmed excedálhatnék, bajoskodjék otthon a carcerrel és a pedellussal; a tanács dolgainak pedig hagyjon békét.

Ormándy nem hagyott neki többet beszélni

— Minthogy pedig azonkivül debreczeni polgár is vagyok; számon kérem, ki vezette fogságra választott főbiránkat, s ki tett helyébe mást, a kit mi nem választottunk?

„Igen! követeljük Keresztszegi szabadon bocsáttatását!" kiálta több hang a tömeg közül, mely lehangzott a piaczra, s megszaporodva ezernyi torok orditásával tért megint vissza.

A tanácsbeliek készen voltak a jelenetre. A mint a terem megtelt a lázadó néppel, mindenik tanácsos vette a süvegét s föltette fejére.

Főjegyző uram volt a példaadó: Szép, nagy nyersprémes kalpagja volt, veres kifityegővel, azt magas, kopasz homlokára nyomva, hivatalos hangon monda:

„Kocsma, nem tanácsház!"

E szóval rendesen minden hivatalos ténynek félbe kelle szakadni.

De humanissime Ormándy, a mint ezt meglátta, hosszu legény volt, hirtelen, mint a lecsapó kigyó, áthajolt az asztalon s elérve hosszu hordtávolu kezével főjegyző uram fejét, lekapá róla a süveget.

Azonmódon a többi tanácsos fejéről is egyszerre elragadozák a süvegeket s igy képtelenné tevék őket a gyülés profanatiojának legalább jelvényessé tételére.

A tanácsos urak a méltatlan bánásmódra egészen felgerjedé-

*

nek; többen követelék süvegeiket vissza; a mikre voltaképen még azután is szükségük lehetett, s kezdték a latinságot saját nyelvén, azaz diákul fenyegetni, a miből nagy lárma keletkezett.

— Silentium! Kiálta Ormándy, végig vágva bunkójával a hosszu asztalon. Üljön le a nemes tanács. Most csak a süvegeket még, később majd talán a fejeket!

E martialis rendreigazitás után átlátták a tanácsurak, hogy csakugyan legtöbbre lehet menni az elébbeni taktikával, a vis inertiaevel, a hol a jus pugionist kell leküzdeni, s leültek helyeikre szépen.

Ormándy e tusakodás közben kezébe kaparintá a jegyzőkönyvet.

— Hallatlan ez! Keresztszegi fogságra itélve, azért mert bátor és vitéz vala.

Azzal kapta a nagy ólomkalamárist az asztalról; s igy szólt a tanácshoz.

— Akarja-e a nemes tanács e decretumát rögtön megmásitani? (Senki sem felelt.) Jó, nem akarja. Tehát majd én ráadom az utolsó áldást. S azzal a határozatot végig önté tintával; az üres kalamárist pedig odanyujtá a kis botosnak: ecce humanissime Dorozsmay, dugja azt bunkónak a gerundiuma végére, a nemes tanácsnak pedig holnap reggelig több tinta ne adassék, se innen el ne bocsáttassanak, hogy ujból ne decretálhassák az elfogatást. Most pedig menjünk a tömlöczajtóra.

A tanácsterem előtt Dorozsmait még egy csoport fiatalsággal hátrahagyva, sietett le az erőszaktevő nép a börtönhöz s annak ajtajáról leverve a lakatokat, nagy ujjongással hozá elő fogságából Keresztszegit.

Már ekkor a harczias czéhek fegyverfoghatói, a milyen széles a tér a városház és a nagy templom között, ugy betölték azt, s szünni nem akaró vivátozással fogadák a vállakon emelt Keresztszegit.

Tóbi András, a választó polgárság szónoka fogadta a kiszabadultat.

— A tanács hütlen lett a város decretumaihoz, a tanács nem elöljáróságunk többé! Kegyelmed foglalja el a birói széket, s rendeljen még ma uj választást.

Keresztszegi felállt egy vásári asztalra s inte, hogy szólani fog. Az egész zajgó néptömeg lecsendesült.

Keresztszegi szava semmivel sem volt határozatlanabb, mint egyébkor.

— Szülöttehazám fiai! A nemes tanácsot ne vádolja senki: ők akképen cselekszenek, a hogy ő nekik a nagyságos fejedelem parancsolta; a kinek engedelmeskednünk kötelesség. Mi ő érte fogtunk fegyvert, s azt ő ellene nem fordithatjuk. Azért ne kivánja senki a nemes tanácsot sérteni, mert a fejedelmet sérti meg benne, a ki a mi urunk és a vallás fentartója. — Én pedig kinevetni való volnék, ha oly büszke akarnék lenni, mint Coriolanus, hogy midőn megütött Róma, átfussak a Volscusokhoz. Azért vegyék be kegyelmetek az én tanácsomat. Tegyenek le minden fegyvert, s hagyjanak föl minden erőszakkal. Én ime önként számüzöm magamat e városból, és soha többet ide visszatérni nem fogok. De addig el nem hagyom börtönömet, a mig mindenki haza nem tér, s az északi harangszónál egyetlenegy lélek sem fog járni az utczákon. Akkor elmegyek és elébb nem: kiséretlenül, zajtalanul. Kegyelmetek pedig, hogy megmentsék a törvény lelkét és az ősi szabadságot, nehogy vagy a törvény, vagy a fejedelem ellen fejüket fölemelni kénytelenittessenek, végezzék el maguk között, hogy eltávozásom után válaszszák meg szabad akaratukból Igyártó uramat birájuknak, mintha nem történt volna kineveztetése. Egyebekre nézve az Isten áldása legyen kegyelmetekkel és egész városukkal.

Veszprém város.

Mint a gyászoló felek a temetőből, ugy hullongtak haza a férfiak a piaczról, e szomoru beszéd után; hallgatva, duzzogva, fejüket süvegbe subába rejtve, Keresztszegi pedig mint mondá, visszament ismét tömlöczébe, csak azt ismételve a marasztalásra: „majd ha tiszta lesz az utcza.“

Alig lehetett még öt óra, midőn jöttek hozzá jelenteni; hogy „tiszta már az utcza“ s a kedvéért bizonyosan elébb meghuzták egy negyeddel a délesti harangszót.

Akkor megindult a nyitott börtönből a számüzött vezér.

Nem kisérte senki, a hogy kivánta, ő sem tekintett sem jobbra sem balra, ki néz utána a zárt kapuk mögül?

Nem énekelt zsolozsmákat, miként ellenese, nem csinált érzékeny jelenetet eltávozásából, még csak egy kutyája sem volt; a legelső sikátornál becsapott, hogy észrevétlenül hagyhassa el a várost.

Megkeményité szivét. Föltette magában, hogy csak egyszer sem fog visszatekinteni.

Megállhatta egész az utolsó házig, ott megállitotta valami nehéz kő; valami átléphetlen nagy kő — ott a szivben: ne forduljon e még egyszer arczczal vissza, hogy meglássa azokat a tornyokat utoljára.

Nem!

Indult. Ekkor egy kéz fogta meg kezét s megszoritá. Összerezzenve tekinte hátra. Ilonka állt mögötte. Igyártó leánya, az eljegyzett menyasszony, ki őt számüzött apjáért évek előtt elhagyá.

— Én vagyok itt, suttogá a leány: utánad jöttem és veled megyek.

— Kit elhagyál apád miatt! szólt Keresztszegi szomoru kétkedéssel.

— Akkor apám volt számüzött, most te vagy az. Akkor neki volt szüksége társra, most te neked.

A keményszivü férfiu nem állhatá meg, hogy keblére ne szoritsa régi szeretőjét és soká, igen soká ne sirjon előtte. A leány pedig csak mosolygott, csak csókolt és nem sirt.

— Isten áldjon meg ezért, rebegé Keresztszegi, hogy szive megkönnyebbülhetett. De most eredj vissza. A hová én megyek, oda te velem nem jöhetsz.

— Én pedig veled megyek tüzbe, vizbe, földbe!

— Én a „rettenetes“ *kastélyba* megyek! szólt szikrázó szemekkel Keresztszegi.

A leány átölelte nyakát erős karjaival.

Oda is veled megyek.

(Vége az első résznek *).

*) Jelen regényemben azt a még kevéssé ismert küzdelmet akartam rajzolni, mely a vallás és nemzetiségért folyt háboruk idejében hazánknak egy legnevezetesebb városát foglalkodtatá. Adataim többnyire az akkori időkből fenmaradt városi kronikákból vettem. Tény Igyártó házának lerontatása hadból eljövés miatt; tény a csatábani részvét, tény az ingadozás a harcz és béke között a városi pártok feljül kerülése szerint, tény a tanács végzéseinek elbontására feltámadott „rebelles et rebellium fautores“ ellen kiadott kemény számüzési itélet: a diáksággali conflictus felderitésére pedig az illető jegyzőkönyvi helyet magát idézem: conclusum est: szomoru casus ugyan, hogy ily mater ecclesianak florilegiumja pusztul és periclitál, melynek főokát az erkölcstelen ifjakban ismerik lenni, kik convincaltattak is, mert bárányköntöst viselő farkasok voltak; pro eo, valamint az ecclesiasticum forum convincalta is az ilyeneket, tartsák törvényekhez magukat; Tornai uramnak s schola mestereknek izenni kell, hogy a convictusokat sem scholában, sem a városban nem patiálja a tanács, hanem a deliberatum szerint alkalmaztatja magát. Alioquin non sit senatus in causa, ha hol mi esik a deákon? (Commentaria a margine: a deákok elei rámentek a városházára, o t több tanácsbelieket süvegektől megfosztottak, sok és nagy excessusokat csináltanak.)

E mozgalom iránya Keresztszegi számüzetésével megszünt; s a mi ezután következik, az egészen más téren, más alakokkal folyik le; ugy hogy azt bizton nevezhetem külön regénynek, mint a mely csupán egy pár főszemély ugyanazonsága által köttetik az előbbenivel össze, s melyet e lapok hasábjain uj évben kezdendek meg e czim alatt: „A hír nélküli hősök.“

Még egy tárgyról tartozom számadással olvasóinknak.

Ez év elején tőlem e lapokban közlött: „Életem legszomorubb napjai“ czimü élménytöredék utolsó száma alá tévedésből volt téve „folytatása következik,“ annak ott valóban vége volt. Nem azért, mintha életem szomoru napjai ott már végződtek volna; hanem azért, mert a mik azután történtek, azok ez idő szerint nincsenek nyilvánosság elé szánva.

Jókai Mór.

Veszprém város.

A Vasárnapi Ujság 1859. évi 33 számában Veszprém városának történeti és helyirati bővebb vázlata olvasható s ugyanott kisebb rajzban a város képét is bemutattuk. Nem akarjuk ismételni az ott körülményesebben elmondottakat, de kénytelenek vagyunk némi pontokat ujra érinteni ez alkalommal, midőn a városnak egy sikerültebb, nagyobb rajzát közölhetjük. Régi szándékunk, hazai városainknak minél tökéletesebb látképeit összegyüjteni, hogy igy müvészeink segélyével, azok jelen alakját a későbbi nemzedék számára is hiven megőrizzük. Mily jó volna, ha valami mult századbeli magyar képes ujságban néha néha lapozgathatnánk s az akkori idők viszonyait, jellemét ezuton is tanulmányozhatnók!

Elég legyen itt csak annyit emlitenünk, kogy Veszprém városa a Balaton és Bakony közt elterülő vidék legnevezetesebb pontja, s egyike hazánk legrégibb városainak, mely már öseink bejövetelekor fennállott s Sz. István korában nagy virágzásnak

Lovasposta Kaliforniában.

indult. Ezen király alatt lett a királyné rendes lakhelyévé; püspökséget, káptalant, apáczazárdát és külön szabadalmakat nyert. Itt neveltetett Imre herczeg is. Gizella királyné után is több magyar királyné lakott itt; s tudva van, hogy a veszprémi püspökök eleitől fogva a „királyné kanczellárjai“ voltak s azok megkoronázása is az ő jogaik közé tartozott. — A török idők alatt e város is sokat szenvedett s lakosai több izben vitézül tüntették ki magukat. — A legelső magyar tudományos egyetem itt állott fel a XIII. században, s akkor szünt meg, midőn Nagy Lajos a pécsi egyetemet áliitotta fel.

Ámbár Veszprém város, külső tekintetben is mindinkább az ujabb kor jelleméhez simult, mindazáltal azon városainkhoz tartozik, melyben a régiség s az ódon jellem leginkább meglátszik. Épületei között nevezetesebb: a Gizella-kápolna, a püspöki templom s az alatta elterülő katakombák (kripták); a szép izléssel épült püspöki palota; a kanonokok lakásai, a gymnasium, a vármegyeháza, a sz. ferencziek és kegyesrendiek klastroma s temploma; a várral átelleni hegyen csinos ref. és evang. templom, zsinagóga stb. Az angol kisasszonyok nem régiben épült csinos zárdáját és templomát minap külön mutattuk be (V. U. f. é. 48 szám).

A városnak u. n. vár-része kősziklás hegyen emelkedik ki s ennek barna falai s bástyái körül a legszebb ujdonépitésü magánházak s középületek tünnek elő — mint azt mellékelt képünk mutatja.

Lovas posta Kaliforniában.

Nagyfontosságu az, hogy Északamerika keleti és nyugati országai gyors és biztos közlekedési eszköz által egymással összeköttetésbe jőjenek, miért is régóta tervben volt e czélrai vasutak és távirdák felállitása. A nagyszerű terv kivitelét azonban, melynek különben is számtalan akadály gördülendett utjába, a kedvezőtlen időviszonyok miatt jobb időkre kellett halasztani. E közben egy vállalkozó férfiu, Russel W. H., legalább a levélforgalomra nézve, egy kisegitő módot gondolt ki, egy „Pony-Express-Company“ czimü társulatot alakitván, mely a Missouri állam vasutvonalai és gőzhajózásához kapcsoltatva, az innen mintegy 2000 mérföldnyire fekvő Kaliforniát a keleti államokkal oly közel és gyors összeköttetésbe hozta, a minő azelőtt sohasem létezett.

Állomások jelöltettek ki, egy csapat bátor és ügyes lovag fogadtatott fel, kiknek számára 600 ló vásároltatott össze a javából. 1860. év april 9-én indultak ki az első lovas pósták St. Franciscoból, illetőleg a Missouri mellett fekvő Sz. József városból, s habár épen ekkor a legkedvezőtlenebb évszak volt, az egész, 1900 mérföldnyi utat 7½ nap alatt tették meg. De nem sokáig maradt háboritlan e különös módja a levélszállitásnak. A nyugati sikságok lakói, a vad, harczias indusok háborgatni kezdék a forgalmat. Nem a levelekre, hanem a futárok fegyvereire fájt az ő foguk, mi kitetszik onnan, hogy utközben feltalálták egy agyonlőtt futár holttestét, fegyverei nélkül, mig a levéltáska sértetlenül feküdt mellette. Később a kormány fegyveres erőt adott a társulat rendelkezése alá, mi a háborgatókat elriasztá, s legalább egy időre ártalmatlanokká tevé. Igy lovagol most a bátor futár gyakran sok mérföldet egy huzamban, kietlen, puszta mezőségeken át, éjjel nappal aggódva a bekövetkezhető rosz idő miatt, s a vörös bőrüeket kémlelve, övében töltött revolverrel, s puskáját kezében szűntelen készen tartva, hogy szükség esetében ő tehesse az első lövést. Rendszerint 50 mérföldet halad egy huzamban, utjában egyszer váltva lovat a 25-ik mérföldnél. A levéltáska ugy van nyergéhez alkalmazva, hogy ha őt valami baj éri, a táska a lóról leeshetik, s aztán ott a földön meglelhető. Ily módon a levéltáska, egyetlenegy esetet kivéve, még eddig mindég rendeltetése helyére jutott. E kivételes eset is csak azért történt, mert a futár a táskát utasitása ellenére lovához csatolta. E futár sötét éjjel egy hidon volt átnyargalandó, melyen épen egy ökör feküdt, s ezen keresztül lovastól együtt a vizbe bukott. A lovag szerencsésen partra uszott, de a ló a levéltáskával együtt odaveszett.

A magyarok régi vallásos szertartásai.

(Vége.)

Imáik. Hogy az Isten meghallgatja a könyörgéseket, azt kétségbevonhatlanul hitték a régiek. Socrates a belső szépségért könyörgött az istenekhez. Plató igy imádkozott: Mindenek királya, add meg nekünk a jót, akár kérjük, akár nem; a roszat pedig ne add meg, ha kérjük is. Hogyan imádkozhattak őseink? miután vallásbeli áhitatosságukon, valamint származásukon az előidők kiderithetlen homálya borong, arról bizonyost keveset tudunk. Béla király névtelen jegyzője igy ir: „Árpád vezér, kinek segitője volt a mindenek ura, felfegyverezvén, seregét hadirendbe állitva, az Istentől segitségért könyörgött, mely katonáit bátoritotta és midőn a Duna vizéből és Pannon földjéből az ország megvizsgálására kiküldött követek mutatványt vittek Árpádhoz, a vizet hadi kürtjébe töltvén, az ég felé emelte és háromszor Istent mondván, az Istenhez imádkozott ezen országnak sok bujdosás után végre birtokába adásáért. Az Istenhez intézett könyörgések pedig kétfélék voltak: imádság és hálaadás. Az imádság, mely az *Im* (lásd) és *adás* (adományból) lön, a hálaadás ezen chaldaeai szóból: *hálál*, mely dicsérni, tisztelni jelent, eredhetett, nem pedig a törökök *Állájából*, mint Hager vélekedik, mely szintén Istent tesz. A könyörgés eredetét vehette ezen chaldaeai zsidó szóból: *Kanareach*, mely annyit tesz: valamit megnyerni, szerezni kivánó.

Énekeik. Régi eleink az Istent leginkább éneklésben tisztelték, arról Theophilact emlékezik, midőn igy ir: „A törökök (magyarok) a földnek és égnek hymnusokat énekelnek; az égnek, hogy azáltal az Isten létezését, tökéletességét és müveit dicsérjék, — a földnek pedig, hogy terméseinek hasznát elöszámlálván, a feletti elégedettségüket, örömüket, hálájukat kinyilatkoztassák.

Az ének dallama egyszerü és természetes utánzása volt a madarak énekének, melyek kikeletkor bájhangjaikkal töltik el az erdőt, ligetet, leginkább pedig a tárgy mivoltához alkalmazva volt, s hihető, hogy a mit a táltosok előre elénekeltek, azt a közönség utána mondotta, a természet egyszerü hangjain.

Ünnepeik-Üdvnapok. Feszler szerint minden évben hét ünnepök volt eleinknek, melyekre családostul elmentek, hol az arra kijelelt helyen sátorokat épitvén, nevezték azokat *sátoros-ünnepek*nek, ily ünnepek voltak: *Radina*, mely a read-*rád* és *ina* szóból származhatott.

Puzdarek valószinüleg a puzdrától, mely születésnapi ajándék volt. A többiek a portol és mától *Pomodáknak* neveztettek. Örömmel töltötték öseink a szent napokat; azért nevezték azokat *ünnag*-nak, mely zsidó szó kedvére való élést, lelki s testi jókban való részesülést jelent. Beregszászi itélete szerint azonban hihetőbb, inkább a régi perzsa *id* vagy *üd* (festus, dies festus) és a magyar *nap*-ból üdnap lön, mely aztán idővel ünnepre változott.

Hihető, hogy ily ünnepeken voltak a *szer*tartások is, mely alkalmakkor alkoták törvényeiket, a népnek kihirdették, megmagyarázták; közérdekü ügyeket eldöntöttek és nagyobb ügyes bajokat elintéztek. Ily ünnepi szertartás tartatott Pusztaszeren, Árpád vezér alatt, midőn az országot első izben szervezte.

Tor, ravatal és halottak tisztelete. Hogy öseink halottjaikat a földbe temették, az kétségkivüli. Azt hitték, hogy valamint az áldozatnak, ugy az embernek is csak a lelke kedves az Isten előtt, ez pedig a testből kiköltözvén, visszamegy az égbe, a világosság atyjához, az Istenhez. A testet tehát illendőbbnek tartották, visszaadni a nagy anyának a földnek, hogy ott a természet or zágában szétoszolván, ismét uj életre találjon. Ezt a szokást követték a perzsák is, ők sem égették meg a holt testet, illetlennek tartván, az Istent — kit tüz alakjában tisztelték — az emberek lelketlen testeivel táplálni.

A temetkezési helyek rendesen forrásoknál, patakoknál, ligetekben választattak. Árpád herczeg egy kis pataknak a forrásánál, mely kőárkon folyt alá Etele városában; Rétel és fia Tulma Komáromban a Duna mellett, Botond közel Verőcze patakjához Tomy-Oba nejével együtt az Obadi rév mellett temettettek el. Halottaiknak mély gödröket ástak, melyeket a sirástól *sirnak* neveztek, a helyet pedig, melyen az ásatott, a *temni*, *tömni* igéből *temetőnek* hitták. Midőn az elhunyt testet a sirba tevék, mellé rakták fegyvereit, diszöltönyeit, söt kedvencz lovait is megfojtva a sirba tették.

A temetés után halotti tort tartottak, mind a rokonok, szomoru-felek vigasztalására, mind a tisztelkedők megjutalmazására, mely tiszteletet még az ellenségnek is megadták. Igy azon szláv származásu várparancsnok Laborcznak is, kit nem messze Zemplén-től futásközben elfogtak és egy folyam partján a harcz hevében felakasztottak, gyásztorát megtartották és valamint a folyót *Laborczának*, ugy a helyet, hol a halotti tort tarták, a szomoru torról *Zomotor*-nak nevezik Zemplénmegyében maig is.

Mily mélyen és szenvedély sen gyászolták halottaikat eleink, azt kesergést jelenlő számos szavaink bizonyitják, mint: *sirás, siralmas, siralom*, mely főkép abban állott, hogy a férfiak szakálukat, melyet máskor le szoktak borotválni, megnöveszték, a nők pedig szétkuszált hajzatban jellemzék az elhunytak feletti mély fajdalmukat.

Vas. Ujs. 1861.

könyvének 1743-ik évbeni kinyomatása előtt a feledékenység elmosta, ugy azt most valaki alig gyanitotta. E hét halom a puszta sikján egymástól szabálytalan irányban ugyan, de oly távolságban létez, mely mindannyi hadoszlop számára elegendő letelepülést, lovai és barmai részére tágas legelőt engedett. A halmok mostani nevezete oly köznapi, hogy azok közül csak az egy *Sáregyházi* halom bir némi jelentőséggel, mely Zsigmond király 1389 ik évi oklevelében is emlittetik, a többinek valószinüleg a 200 év óta itt legeltető kecskeméti pásztorok adtak nevet; — példaul :

1-ször. *Kovácsné halma*, Pusztaszer északnyugati részén a városi major mellett, mintegy 20 ölnyi átmérővel, s 4—5 ölnyi magassággal, igen szabályos kerek alaku, egészen ép domboru kuppal, melynek tetejéről délnyugatra letekintve, illetőleg környékét vizsgálva, meglepőleg szembe ötlik ma is amaz ősgyeppel bevont s a föld szinén alig észlelhető lapály, melyről itt táborozott öseink e halmot süvegeik és tarsolyaikkal összehordották.

2-szor. *Sáregyházi halom*, a kisteleki határ felöli oldalon, 24 öl átmérőü, 5 ölnyi magas; e mellett is nyilván észlelhető nyugati oldalán azon mélyedés, melyből készittetett; — tetején, mint neve is mutatja, a földből ki nem tetsző, de a terméskö-morzsalékból kétségbe vonhatatlan épület nyoma mutatkozik; északi oldala omladozó félben van, melyből a homokban talált s 4-ik Béla és 5 ik István királyok nevével jelölt ismeretes rézpénzdarabok gyakran előfordulnak. — Ennek irányában mintegy a puszta középtáján van ismét

3-szor. *Szárnyék halom*, amazoknál laposabb, annálfogva terjedelmesebb, de magassága 4 ölnél nem nagyobb.

4-szer. *Veszszős halom*, Tömörkény felöli oldalon, közel Kis-Pusztaszerhez, — épen közepén metszi át azon határvonal, mely Kecskemét város és Palliavicini örgróf közötti felosztás alkalmával a két pusztarészt elkülönitette; alkatrésze sürü barna homok, mindkét felöli lejtője szántás alatt van, mégis ugy látszik, hogy nem igen kopik, most is van 30 öl átmérője s mintegy 6—7 ölnyi magassága, egy nagy kiterjedésü szikes tó közelében.

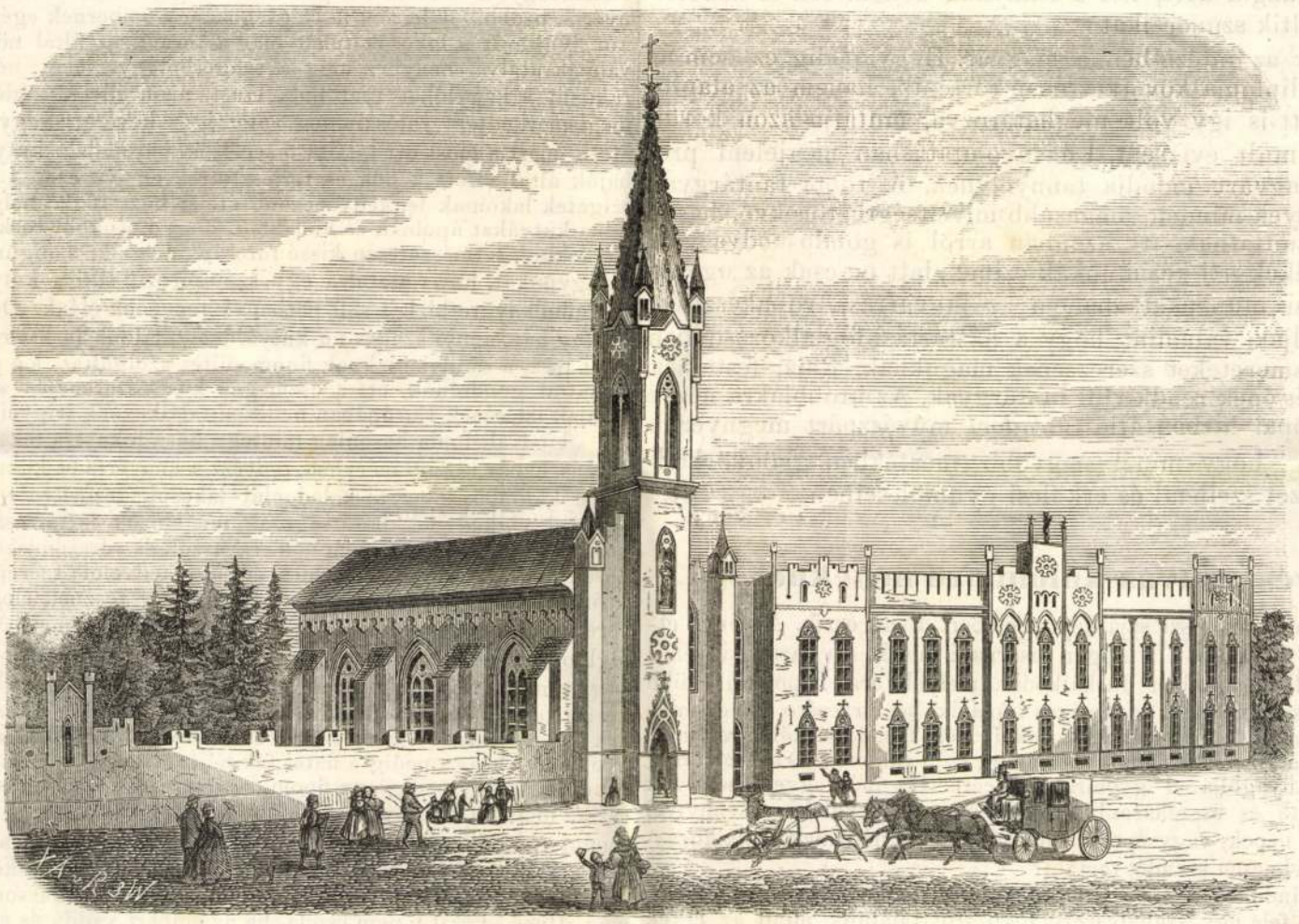

Az angol kisasszonyok intézete Veszprémben.

5-ször. *Kártyás halom*, Palliavicini örgróf birtokában levő Alsó Pusztaszerben, a tiszaréti lapály közelében, gyenge szürke homokból összehordva, átmérőben 15, magasságban 4 ölet mutat. — A következő két halom jelenleg nem a tulajdonképeni Pusztaszerben van, hanem a föntebb emlitett azon részen, mely a határper folytán Pusztaszerből Tömörkényhez alkalmaztatott, de még ma is kis Pusztaszernek neveztetik, — ugymint

6-szor *Császárné halma*, a tulajdonképeni Tömörkény határához közel, Pusztaszer északi oldala felöl; e halom valamennyi közt legnagyobb és legszebb, átmérőben 30, magasságban 7—8 ölet mutat, most szép gonddal ápolt élőfákkal töből tetőig beültetve van.

7-szer *Lukas halom*, Kis Pusztaszernek Tömörkény felöli azon csúcsán, mely épen a tiszaréti lapályra dül; 15 ölnyi átmérőben 4 ölnyi magasságban mutatkozik.

* * *

A Kecskemét város községhatósága által kiküldött bizottmány, utasittatásához képest, hivatalos jelentését következő vélemény kiséretében mutatta be :

„ a) Béla király névtelen jegyzőjének hiteles tanutétele szerint, *Pusztaszer* sikján tartatott a beköltöző Magyar Nemzet első közgyülése, melyen az elfoglalt ország szerveztetett; annak emlékeül emeltetett itt a *Hét Halom* s annak emlékezetére alapittatott itt utóbb, a már elpusztult, de czimmel maig is fennálló *Szermonostori Apátság*.

b) Az ily nagy nemzeti ünnepélyes cselekmény emlékezetére vonatkozó tárgyak fentartása, örökitése, különösen nekünk magyarokul, kik nemzeti emlékek dolgában oly igen szegények vagyunk, tagadhatatlan kötelességünk levén, — a folyamodó érdemes polgárok által megpenditett hazafias nagy eszmének foganatositását a t. községhatóság figyelmébe ajánlani főfeladatul veszszük; mihez képest

c) A kecskeméti pusztaszeri majorház mellett állói gien szép halom mostani egyszerü és köznapi „Kovácsné halma“ nevezetének *„Árpád halma“* nevezetre átváltoztatását községhatóságilag elrendeltetni és azt alkalomszerü ünnepélyességgel foganatositatni javaljuk.

d) Minthogy időközben az országgyülés eloszlattatván, a folyamodók által Pusztaszeren felállittatni inditványozott országos emlék végetti folyamodás lehetősége jelenben hiányzik, igénytelen véleményünk oda terjed : hogy a t. községhatóság az ország minden törvényhatóságait körlevéllel megkeresni s a Pusztaszeren felállitandó országos emlék létesitése végett azok figyelmét felgerjeszteni méltóztassék.

e) A pusztaszeri halmok közül három, t. i. a Kovácsné halma, Sáregyházi halom, és Vesszős halom kegyeletes fentartására nézve tisztelettel javaljuk : hogy a két első megbontott aljának kijavittatása és behantoltatása iránt intézkedni, a Vesszős halomnak pedig szántás alóli kihagyatását elrendelni, és e végett annak más oldalán a Palliavicini örgróf uradalmi tisztségét is figyelmeztetni méltóztassék, s mennyiben e halom területe az ottani haszonbérlők illetményébe volna számitva, az illető bérlők mindkét részről adandó földpótlékkal elégittessenek ki.“

Kecskemét város községhatósága még e tárgyban nem határozott.

Hornyik János.

Az angolkisasszonyok intézete Veszprémben.

Rajzunk egy kedves külsejü templomot és kolostort mutat, melyet Ranolder János veszprémi püspök ur székvárosában Veszprémben a női nevelésnek szentelt. Az intézet épülete mult 1860-k

évben készült el, a midőn a Pesten és Balassa-Gyarmaton működő angolkisasszonyok rendjének adatott át, s az iskola, valamint a nevelőintézet, ugyanazon évi október hónapban nyittatott meg. A tanintézet, négy osztályt képező iskolái nyilvánosak, mérsékelt tandij mellett, (mig a keresztyén szeretetről nevezett paulai sz. Vincze-szerzetbeli szüzeknél valamint eddig, ugy ezentul is ingyen nyerhetni oktatást). De egész nevelésbe is fogadtatnak fel leánykák, azon biztositás mellett, hogy ott valódi keresztyén nevelésben részesülnek s édes anyai gonddal és szeretettel őrködnek felettök az illetők. A tanitást 10 angolkisasszony eszközli, és pedig olyanok, kik részint St.-Pöltenben, részint Pesten már több év óta elismeréssel működtek e pályán, főnöknő pedig a tapasztalt. *Pirnstill Teréz* kisasszony, ki a balassa-gyarmati hasonló intézetet 9 évig igazgatá. Egyébiránt a fönnevezett alapitó püspök ur az intézet fölötti közvetlen felügyeletet magának tartotta fenn. Egészségi tekintetben is e nevelőintézet tökéletesen megfelel czéljának, miután Veszprémnek jó hegyi levegője és vize van, az intézeti épület pedig emelkedettebb helyen állván, helyiségei szárazak, világosak, tiszták s kellő kényelemre rendezvék; közvetlenül az épület mellett terül el egyrészt gyümölcsössel és veteményessel beültetett szép angol kert, hol a leánykák kellemesen és háboritlan csendben töltik szünóráikat

A tannyelv az intézetben a magyar. Hogy pedig ez nem az október 20-iki diploma következtében történik, hanem az alapitó által már azelőtt is igy volt meghatározva, mutatja azon körülmény, hogy a mult évi sept. 1-én nyomtatásban megjelent programm is a magyart mondja tannyelvnek. A többi tantárgyak ugyanazok, melyek minden, magasabb miveltségre törekvő, hason intézetekben tanittatnak, itt azonban arról is gondoskodva van, hogy a növendékek női kézimunkák czime alatt ne csak az ugynevezett fényüzési munkákat, hanem az ingvarrást, ruhakészitést stb. is megtanulják, valamint hogy a háztartási foglalkozásokban szintén kellő ismereteket szerezzenek maguknak. Rajz, festészet, táncz, zongora és ének rendkivüli tantárgyak. Az utóbbiakra nézve sikerült az európai hirben álló *Caradori* müvészpárt megnyerni.

Adja az ég, hogy minél nagyobb mértékben gyönyörködhessünk ez intézet szellemi és erkölcsi gyümölcseiben. *Cz.*

Az evés és ivás különböző népeknél.

Nem a ruha, hanem az teszi sajátkép az embert, a mit eszik. A pór jó étvágygyal költi el gombóczát, a polgár vasárnapi sültjét, s a gazdag inyencz gyomorrontó nyalánkságokban duskálkodik, melyek ára naponkint több szegény családnak volna elég, egészséges tápláléka beszerzésére. De ez mindig igy volt, s valószinüleg még igen sokáig nem leend másként, valamint az sem, hogy némely ember éhezik, csakhogy szép ruhában járhasson, mig más öltözetét hanyagolja el gyomra kedveért. Ha már egyes osztályok konyhái szemlélete és összehasonlitása is némi érdekkel bir, mennyivel érdekesebb, egész népek, vagy épen a föld mindenféle népeinek táplálkozásmódja fölött figyelmesen szemlét tartani?

Tekintve mindenekelőtt az Európában divatozó táplálkozási módot, ugy déltől észak felé egy szabályszerü fokozatot találunk mind az étkek táperejét, mind mennyiségét illetőleg. Magában értetik, hogy kizárólag csak a nagy tömegnél divatozó étkezést veszszük ezuttal szemügyre, nem tekintve az egyes kivételeket. A török, főleg a forró nyári évszakban, nehány sós ugorkával s egy kis fekete kávéval egész nap igen jól el tud lenni; csaknem ily mértékletesen él a görög is; a spanyol nem tartja koplalásnak, ha csak nehány vöröshagymát eszik is; a nápolyi beéri egy kevés makaronival; a római pórt egy kis saláta, egy darab kenyér s hozzá egy pohár bor kielégiti. S mindezen népeknél a pálinka, még télen is, nagyon jelentéktelen vagy épen semmi szerepet sem játszik, sőt még a borral is oly mértékletesen élnek, hogy az ittas állapot náluk csak kivételkép fordul elő.

A mértékletességi öv a tápszereket illetőleg átalában addig terjed, meddig a rizstermesztés, s ezzel körülbelől összeesik a soká el nem tartható borok termővidéke is. Fönnebb észak felé már keményebb borokat találunk, melyek csak több évi állás következtében nyerik meg valódi zamatjokat. Itt kezdődik a liszt vidéke is, mely a délibb részeken kukoriczából, fönnebb északnak buzából, és rozsból, még fönnebb zabból készül, s többé kevésbbé állati zsirral készittetik élvezhetővé, mi helyett a déli vidékeken olajt szoktak használni. Még fönnebb észak felé, hol a bor már nem igen terem, kezdődik a sör vidéke, melylyel rendszerint a husétel nagyobb elterjedése van kapcsolatban. A sörvidéken tul észak felé a pálinka és vaj vidéke kezdődik, mely utóbbi végre az északi sarkvidéken a szalonnának és halzsirnak ad helyet.

Tekintsük e fokozatot közelebbről. Még Milanoban, Paduában és Velenczében naponkint rizst esznek, s a könnyü belföldi bort iszszák; de ugyanitt egyszersmind a polenta is divatozik, a mely a déli Tyrol szegényebb lakóinak főtáplálékát képezi, mig Veronában a gnocchi tünik fel, s átmenetet képez a galuska, gombócz, rétes és más hasonló német tésztás ételekhez. Németország délibb folyói mentében, a Rajna, Mosel, Neckar és Duna mellett sokáig elálló borok teremnek. Bajorország, Salzburg és Felső-Ausztria, melyek éghajlata a bortermesztésnek nem kedvező, fő sörivó országok, s Szász- és Poroszországban már a pálinka foglalja el a tért, s a vajat itt napi szükségletre átalánosan használják. Egy erőteljes északi német, reggelire játszva vág be egy jó negyedfont vajat, megfelelő nagyságu kenyérrel s mellé nehány jó korty pálinkával, mig az ily reggelitől a szicziliai bizonyosan megbetegednék. A hamburgi ugy szereti a hust, ha még félig véresen hozzák fel asztalára, mig a bécsi undorodik, ha csak egy kis vörösséget lát is rajta. Mind-e különbségek nem az emberek szeszélyétől, hanem legfőképen az éghajlattól függnek, s e különbségektől van föltételezve az emberek egészségi állapota, sőt életkora is. A déli katonaság könnyen élelmezhető, de nem is igen tünteti ki magát a csatamezőn; az angol katona vitézül küzd, de beefsteak kell neki. Irföld a burgonya, Skóczia a lepény hazája, s még fönnebb északon a halevők vidéke kezdődik, kik száritott hallal élnek, mi egy déli országbelinek talán halált okozna.

Most azonban hagyjuk el Európát s tekintsünk be más világrészek konyháiba, ha ugyan a szeretetreméltó szakácsné ki nem főzőkanalaz kuktálkodásunkért. Kezdjük ismét délen.

A Sandvich szigetek csak 20 foknyira vannak az egyenlitőtől s éghajlatuk kitünően kellemes, egyenlő távolságban a tropikus forróságtól s az északi fagytól. Terem itt paradicsomfüge, banán s a megbecsülhetlen kenyérfa, utóbbiból három fa elégséges, egy embernek egész éven át táplálékot nyujtani; a lakosok tehát már a természet által növényi táplálékokra vannak utalva, melyhez még a tengerből nyerteket, névszerint a halakat, rákokat s kagylókat csatolják. Hust, azon ideig, midőn az európaiakkal megismerkedtek, valószinüleg vagy igen keveset, vagy épen semmit sem ettek, mert a most ott találtató sertések, baromfiak, kutyák és patkányok a hajók által vitettek oda és terjesztettek el. Nevezetes, hogy a kutyahus e szigetek lakóinak legkedvenczebb ételei közt foglal helyet; mi több, egész falka kutyákat ápolnak és hizlalnak, hogy husokból torkig dobzódhassanak. Ez nekünk természetesen kissé furcsán hangzik, s aligha el nem vesztenők étvágyunkat, ha az asztalra egy szép pirosra sütött kutyát, vagy épen egy tál gömbölyüre hizlalt sült patkányt tennének elénk. De bizonyos az, hogy a hány ház, annyi szokás: a kutya, mely nálunk hü kisérői, vagy őri szolgálatot tesz, a sandvichiaknak finom sültet szolgáltat, s a patkány, melyre mi utálattal gondolunk, ott a csemegék közé szerencsés soroztatni. A sandvichiak izlésének Európában nehezen találkoznak irigyei.

Uj-Kaledonia hasonlag mintegy husz foknyira fekszik az egyenlitőtől, s itt is, habár kisebb mérvben, tenyész a kenyérfa és kokuszpálma; de menynyire különbözik az uj-kaledoniai lakosok természete a sandvichiakétól! Amazok vigkedvüek, barátságosak, megelőzők és társaságkedvelők, mig az utóbbiak duzzogók, czivakodók, ravaszok és vérszomjazók, s a miről különösen nevezetesek, az emberhusnak nagy kedvelői; szerencsére azonban ezen irtózatos étvágyuknak többnyire csak akkor tesznek eleget, ha csatába keveredvén, az ellenségen győzelmet vínak ki, mikor aztán a szerencsétlen foglyokat semmi sem menti meg fogaiktól. Az uj-kaledoniai sokkal restebb, hogysem magának valamit termeszteni kedve volna, s az a kevés gyümölcsfa, mi ott találtatik, korántsem nyujt elegendő táplálékot az összes népességnek; kagylók szedésével is restel fáradozni, inkább átengedi ezt az asszonyoknak, ő maga pedig a fiatal fák héját vizben megfőzi s azzal tölti meg bendőjét; vagy pedig egy finom, zöldesszinü s nagyon szalonnás földnemet eszik, melyből ökölnyi darabokat nyel le egyszerre. Ebben természetesen semmi táperő sincs, de törődik is ő azzal, csakhogy a hasa ne korogjon. Ha pedig karácsonyt akar magának csinálni, nagy erdei pókokat szed össze százankint, melyek ott bőven tenyésznek, s azokat parázson megpörkölve eszi meg. Ilyen „koszt“ nem csoda, ha az embert vaddá és állativá teszi.

Látogassuk meg most a Senegal és Gambia közt lakó négereket. A mi ezeknek a növényországból vett táplálékait illeti, arról nem sok mondanivalónk van; de már husételeiket illetőleg, nem ülnénk velök egy asztalhoz, a nélkül, hogy a miatt a finnyáskodás vádját megérdemlenők. Kinek is volna közölünk kedve, rothadt elefánt- vagy krokodilhust falatozni, mit e négerek undorodás nélkül tudnak megenni? A majomhust pedig legalább is ugy szeretik, mint mi például a sült csirkét. Legkedvesebb ételök azonban az olajban sütött héring, melyet oly pogányul megborsoznak, hogy egy európai ember az eget is bőgőnek nézné tőle. Italuk vizen kivül a pálmabor, és egy neme a sörnek, mit kukoriczából főznek, s melynek nyelvökön „pitot“ a neve. De mindenféle ital közt legjobban szeretik a pálinkát, olyannyira, hogy ha csak rágondolnak is, szilaj kedvök kerekedik. Ez rájok nézve oly rendkivüli vonzerővel bir, hogy még a csillagokat is leszednék érte az égről. Midőn pálinkát isznak, könnyelmüségök határt nem ismer, s ilyenkor attól is képesek megválni, a mi legbecsesebb, legdrágább szivöknek. Az európaiak nem követhettek el nagyobb bünt ellenök, mint hogy a pálinkával megismerteték őket, mely a rabszolgakereskedést is tetemesen elősegiti, mert az apa képes gyermekét, a férj nejét, a testvér testvérét egy üveg pálinkáért a rabszolgakereskedőknek eladni.

Madagaskar lakói nevezetesek tiszta asztalaikról, mert nemcsak hogy asztalaikat abroszszal beteritik, hanem még asztalkendőt is használnak, sőt mi több, egyet sohasem használnak egyszernél többször. Természetes, hogy abroszaik és asztalkendőik nem a rumburgi vászongyárakban készültek, hanem nagy pálmaleveleket használnak e czélra, melyeket naponkint ujakkal cserélnek föl. Konyháik is tiszták s ételeik legalább megehetők. Rizszsel és

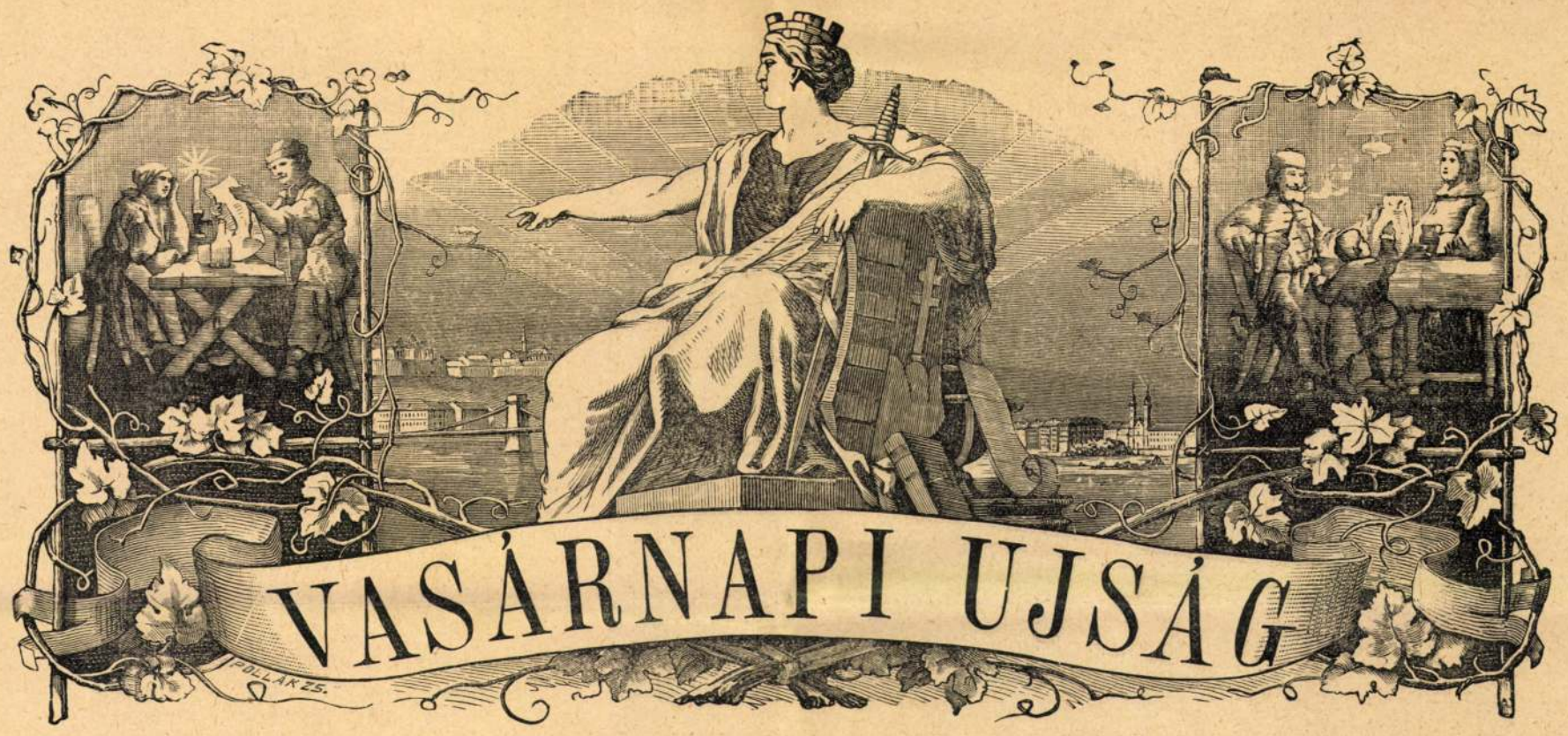

39. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, SZEPTEMBER 27.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona.

A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A VESZPRÉMI VÁR.

VESZPRÉM.

Pannoniának nagy napjai vannak most, a mikor ezek a sorok kelnek. Király van, nagy király Veszprém kicsiny, de stilusát és hangulatát megtartott várának falai között és talán most, talán épen most ott áll a püspöki palota bástyára kiszögellő erkélyén, nézve a hadi felvonulást, talán ugyanarról a helyről, a hol évezreddel ezelőtt Szent István király állt, aggodalmas szemmel tekintve végig a Táborállás magas síkját, a melyen serege ütközőben volt Kupa és Vata pogányaival. Odább pedig, arra felé, a honnan a fölkelő nap először ontja aranyát az ébredező hadinépre, királyi herczeg táboroz, a koronához legközelebb álló. Hajmáskéren, alig egy nyillövésre Jutas herczegnek, Árpád kedves fiának a földjétől: Ferencz Ferdinánd, a trónörökös igazgatja a hadak útját. Pannoniának nagy napjai vannak.

Pannonián kell kezdeni a szót, a mikor a toll Veszprémről akar beszélni. Mert kétségtelen, hogy a mikor ez a város még Cimbriana volt, a római korban is középpontja volt a mai Magyarország ama részeinek, a melyek túl a Dunán vannak. Nemcsak azért, mert Mogentiana (a mai Keszthely) mellett ura volt a Balatonnak és téli menedékhelye a fürdőben, borban meg szőlőlugasban telhetetlen rómaiaknak, hanem azért is, mert a Julius Caesar hagyományain nagygyá növekedett római katonaelme tüstént felismerte olyan pontnak, a melyből Aquincum, tehát a Duna biztossá tehető, a felette lakó barbárok pedig meghódíthatók fel, egészen a germán tölgyekig. Itt, Cimbriana mellett kereszteződött a két nagy hadiút, a melyek közül az egyik a mai Pécsen át jött a Balkánról és felhúzódott Győr fölött a Csallóköz alsó Duna-ágáig, a másik pedig az Adriától indulva el a mai Varasdon, Csáktornyán, Keszthelyen keresztül, azután a Balaton északi partján haladva végig, kötötte össze szinte közvetetlenül magát Rómát, egész Itáliát Aquincummal. A légiók nagy gyülekező helye volt ebben az időben Cimbriana és akkor még beépítetlen hét halma is talán az Urbsra emlékeztette a távolba küldött harczost, hogy itt elesve, haldokolva — «dulce moriens reminiscitur», — eszébe jusson neki még egyszer Róma.

A római kor után következő idők, a népvándorlás csaknem egészen elvették Cimbrianától a jelentőséget. A Duna és a Tisza földjét nem a régi lakók ellen s nem délről fenyegette többé a római hódítás. Új hódítók jöttek észak és kelet felől, az ütközőpontok a Kárpátok alá meg a Tisza folyásához helyezkedtek át, mert a bennlakó népeknek onnan kellett védekezni és a hatalmas Cimbriana lassankint

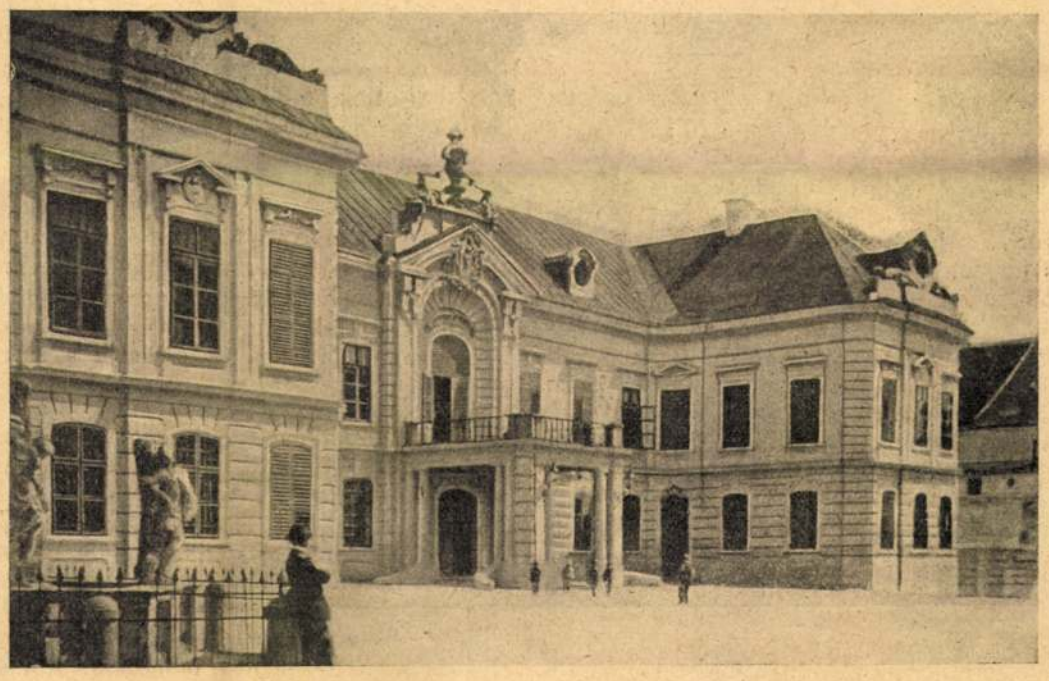

A VESZPRÉMI PÜSPÖKI PALOTA, A HOL A KIRÁLY SZÁLLÁSA VOLT.

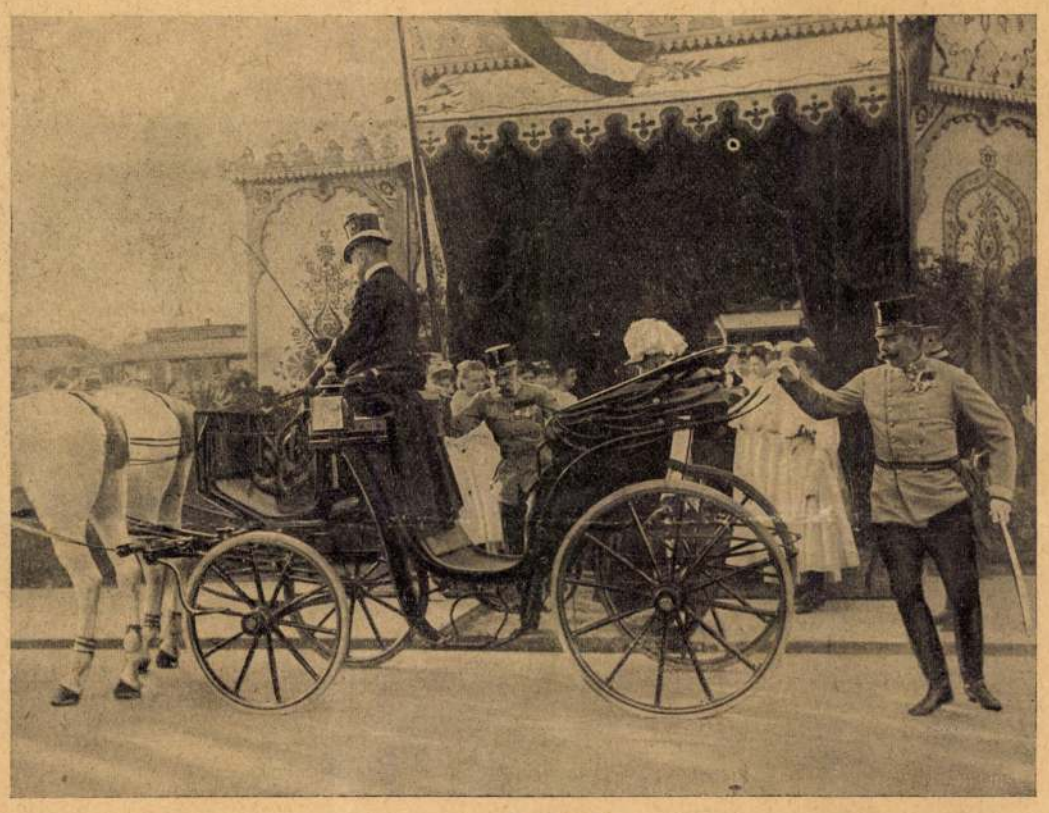

A KIRÁLY ÉS FERENCZ FERDINÁND TRÓNÖRÖKÖS MEGÉRKEZÉSE VESZPRÉMBE.

átalakult csöndes, békességben és szláv szorgalomban dolgozó Veszprémmé.

Azután pedig elkövetkezett Árpád. A hogy rekonstruálni tudjuk a szent ködből az alakját, minden idők egyik legnagyobb katonai lángelméje. Felismerte tüstént Veszprémnek az újra feléledő stratégiai fontosságát, — hiszen neki, a hódítónak most már megint a nyugati és déli népek támadása ellen kellett megvetni a lábát úgy, hogy Aquincum, a Dunahajlásnak, tehát az egész Dunának ez a szinte feltétlen ura, a nyugati határral szemben találjon támasztópontot. Legkedvesebb fiának, Jutasnak és úgy látszik, legtapasztaltabb hadvezérének, Vérbulcsunak adta oda Veszprém vidékét. Jutas királyfinak sem az életéből, sem az utódairól nem tudunk semmit, Vérbulcsu utódaiból szakadt ki a Lád-ok és a Szalók-ok nemzetsége.

Vérehullató két nagy nemzetség volt ez, védelmezői a Bakonynak, a Balatonnak, de még a Vérteseknek is és később, század multán elkeseredett ellenségei az új telepeseknek, a Nagy Károly császár rokonságából való és Roland lovag vérét hordozó Rátoldoknak. Ezek Veszprém fölött, a Bakonylejtő alján, Rátóton telepedtek meg, de sokszor ütközött össze előbb véres pajzson a Vérbulcsúk lilioma a Rátoldok hárslevelével.

Mert nagyon nyakas, nagyon erőszakos fajta volt a Vérbulcsú nemzetsége és hiába akarta elirtani István király épen Veszprém mellett a pogányságot, egy pergamentdarab mégis megmaradt, a mely elmondja, hogy a Ládok közül való Vazul püspököt akárhányszor nevezte is a római reskriptum «Basilius»-nak, ő mindig magyarul felelt vissza és csak úgy firkantotta alá a nevét, hogy «Bulcsú.»

Quoniam magis dilexit se nominare pagano ritu Bulcha, — mondja a krónikás és ez magyarul annyit jelent, hogy: «jobb szerette magát pogány szerrel Bulcsúnak nevezni.»

A nyugatra való elkalandozások keserves múltán, a sátoréletnek a kőfallal való felcserélése idején, Géza fejedelem lehiggadó korában, a mikor már nyugatról is béke igérkezett, Veszprém megint veszített a jelentőségéből. Talán csak látszóan. Mert meg kell érteni, hogy Szent Istvánnak az a választása, hogy Székesfehérvárra költözködött, megint csak azt a megismerést jelenti, hogy az Aquincumból lett Buda és a Cimbrianából lett Veszprém összekötő vonalának a felezőpontján, Fejérváron van a legnagyobb biztonság északkeletről is, délnyugatról is. Fejérvár csak székhelylyé vált, lapos területén védekezésre szinte egészen képtelenül: testőrei balról és jobbról Buda és Veszprém voltak.

Az őrszem talán még nyári éjszakán is vihart lát: a mikor már rég elmult a nyugat felől lehető veszedelem, Veszprém még akkor is megőrizte védekező, kifelé rideg karakterét. Ha a Bakonyról lezakatoló, Herend felől közeledő vonat ablakából nézed, hullámos zöld talajra kiterített medvebőrnek látod, a mely két első karmát, a Temető-hegyet, meg a Benedekhegyet kinyújtja még álmában is prédára lesve. Ha Jutas felől, a vasutállomástól kocsin indulsz neki, az első impresszió a dolomitkő ridegsége, a régi várfalak mogorva, szinte tagolatlan unalmassága. De ha a Balaton felől érkezel be Veszprémbe, akkor mást látsz. A Vár karcsúvá válik, a templomtornyok ormótlansága megcsökkenik, a török minarétből lett tűztorony páratlanul vakmerő arányai felhőt követelnek és az egész képet alulról kert és kert, zöld és zöld öleli át. A Balaton felé Veszprém is csak mosolyogni tud.

A török időkben megint nem volt Veszprémnek nagyobb jelentősége. Megostromolták, el is vették tőlünk, de könnyen vették, mert könnyen adtuk, hiszen Buda elestével a töröké volt a Duna, czél és remény nélkül való lett volna minden küzdelem. És a városnak jobb is volt így. A csupán politikai és katonai karakterű török uralom alatt élhetett Veszprém a hagyományos kulturájának úgy, a hogy a római tradiczió és az a hagyomány, a mely a Szent István által alapított egyetemből pusztultán is kisugárzott, megszabták az útját. Kicsinysége, sok évszázados szerénysége ellenére is — vagy talán épen azért, — Veszprém nagy kulturváros. Azokhoz a kicsiny német, vagy olasz városokhoz lehet hasonlítani, a melyekben már maga a születés kulturaszomjuságot, művelődésvágyat olt bele a lelkekbe. Ennek a városnak mindig voltak előkelően gondolkozó szellemei, iskoláiban mindig kitünő professzorok tanítottak, falai közt mindig dolgoztak, ha csendben is, nagy értékeket termelő tudósok.

Most, mintha négy napra megint visszatért volna az Árpádok ideje: Veszprém erre az időre középpontjává vált két birodalomnak. Fény, pompa, udvari élet, jóllét árasztotta el a hallgatag, középkorias hangulatú várost, a mely fölé a Bakony torzonborz hegytetői s Csatár sziklafoka úgy emelkednek, mint a Természet kitárt két ölelő karja a szeretett gyermek felé.

A veszprémiek az ünnep után talán kissé elbúsulva gondolnak minden szépnek a mulandóságára. Az aranjuezi napok példázata juthat az eszükbe. Pedig nem kell prófétai ihlet annak a megjövendöléséhez, hogy Veszprém újra felkelő napja nem fog leáldozni a király elutazásával. Fordultak megint az idők és Komárom vára, a mely észak felől védi a Duna vonalát, elvesztette jelentőségét a nagy orosz débacle után. Hogy úgy mondjam: Komárom Port-Arturral együtt esett el. És az új harczok, az új védekezés szinteréül új ellenség ellen most megint Pannoniát látjuk. Hiszen épen ez a magyarázata a most lefolyt hadgyakorlatnak is. Mi még csak sejtjük, a hadsereg már tudja, hogy megint a régi római hadiutak megvédésére kell gondolnunk.

És ez visszaadja, visszahozza Veszprémnek a jelentőségét.

Cholnoky Viktor.

ERDŐN.

Nincs messze még! — Tán egy szavamra vár!
— Smaragdlevelek rezgő mélyiben
Halk fényeső. — Ejh, áruló köpeny!
Mért lesked ott? El van végezve már!

Szél zörren át. Futkos tétova nesz. — —
— Most mozdul!... Oh, korhadt fatörzs az ott!
Hát el birt menni mégis, — itthagyott!
Fülembe cseng: «Utolsó szavad ez?» —

Szörnyű, — e sok fa hogy utamba áll!
Szeret, — szeret! Tudom, megbánta már,
Szeszélyem űzte el, s most nem talál.
Nem válhatunk mi így el! Oh — megyek!

— Már szétsimúlnak mind a levelek,
Az ösvény. — Csitt, ő az! Húnyt szemmel áll,
Az arcza ónszinű, mint a halál... [meg!..
— Most várok még! — néznem kell; hogy re-

Fröhlichné Kaffka Margit.

CZIGÁNY TEMETÉS.

Czigányzenétől hangos már az utcza,
Pedig még nincs is árnytól nyüzsgő éjjel.
Két-három banda szomorúan húzza,
A nap, mint órjás szem lenéz az égről,
Tűzlándzsáit még büszkén szórja széjjel,
S czigányzenétől hangos már az utcza.

Fekete mének éjszín batárt vonnak.
Nevető napsugár most rájuk téved
S megcsillan tengerén a virágoknak.
Ezüst koporsón szép aranybetűkkel:
«— Fekete János. Élt tizennyolcz évet...!»
Fekete mének éjszín batárt vonnak.

Koporsóján iharfa hegedűje
S keresztbe téve, a vonója rajta.
Ép még... Nem volt ideje, hogy elnyűjje.
A bandában üres maradt egy hely most.
Egy hang hiányzik... Ám szól még a banda
S koporsóján iharfa hegedűje.

Ki átmuzsikált annyi éjszakákat
És szolgált tégedet, öröm és vígság,
A rút halálnak milyen szép orczát ad.
Dalos muzsikával megy a halálba
S szomorú húrok a nótáit sírják,
Ki átmuzsikált annyi éjszakákat!

S kik dalt eddig csak ajtón át hallottak,
Gyerekek, lányok köznapi ruhában,
Utána néznek a szomorú halottnak.
Hegedűk, nagy-bőgők, bús klárinétek
Zokognak, sírnak, bús-borongva lágyan...
Ilyen zenét még sohasem hallottak!

...Kinek muzsikával volt színig a lelke
És szerzett édes-bús gyönyörűséget,
Most is csak dalt lop e kőrengetegbe.
A muzsika zokog, gyönyörü-búsan...
S most zeneszóval örök csendbe tér meg,
Kinek muzsikával volt színig a lelke...!

Balla Ignácz.

MIKOR A CSÁSZÁR KIRÁLYNAK KÉSZÜL.

Irta **Mikszáth Kálmán.**

Tisztelt barátim a redakczióban! Olvasom lapunkban a Nedeczky István rövid életrajzát s azt látom, egypár hiba esett benne. Reménylem, nem nehezteltek meg, ha helyreigazítom.

Az öreg Pista bácsi nekem huszonnégy év óta partnerem, rajta vagyunk a Ferraris-féle

Királyasszony városa

Öt dolomitszikla. A trón magasából észreveszik. Királyi parancsra beépül. Részvét adja a száműzöttnek, magyar a lengyelnek, király a királyfinak: Szent István Beszperimnek. Királyi időtöltésre a gyerek városa lett, hogy a Balaton türkiztükrén, a Bakony smaragdzöldjén keserűsége elolvadjon, mint a hóharmat az első napsugártól.

A gyerek városa most is, Veszprémnek hívják; az ország szíve egykor, oázisa most. A honfoglaló-királyt adó Megyer-törzs birtoka volt a Bakony-Balaton bérces-halmos, nádasfüves üde zöldje, kék vize, kék ege; Veszprém, a királyfiak vadászterülete, a királyasszony fészke, mely annyi szeretettel hívogatta koronás urának koronás gondjait. Ezért lett mindjárt a kezdet kezdetén egyházi-megyei székhely és a magyar kultúra világító tornya.

Meredek az életútja. Elhamvad 1276-, 1704-, 1895-ben; testvérkéz, a kurucvilág Haynauja, Heister és az elemek ereje gyujt alá. A török háromszor meghágja a falait; Miksa császár behódoltatja; Napoleon kirabolja. Kálváriajárás ez; másoknak lázálmokkal teli sötétség, a szenvedés világotemelő alkalma annak, akit a Géniusz táplál. Megújul önmagából, lentről; nem felülről, nem kívülről. Mikor az élet az ellenfele, nem fogad el harmadiktól segítő kezet. Fiai dolgoznak érte; egyik kórházat, templomot, a másik iskolát, nevelőintézetet, sétateret, palotát emel és biztosít örök időkre. Csöndes fejedelmi gesztusok ezek; a pusztulás tarlóján belőlük sarjad ennek az eldugott ligetnek mélységes kultúrája.

Vagy mi az, ami arra késztette, hogy a talpa alatt keresse a kincset? Hogy leásson a mélybe az élet gyökeréig? Hogy lefujja az időt a multról? Évezredek átmérőjét adja modern múzeumában. Nesze semmi, fogd meg jól — a legtöbb vidéki múzeum. Ez változatos és gazdag multjának zseniálisan elrendezett és

Foto Mészáros

A veszprémi vár

Tüzes 1934. febr.

átgondolt keresztmetszete ; érték önmagában, hazai és nemzetközi viszonylatban. Őrző helye az utolsó jégkorszak csodás állatának, a fogas teknősbékának ; a British-Múzeum pompás ajánlatára sem vált meg tőle, nem izgatták a világhatalom keleti exotikumai. Kő- és csonteszközei az illető korok első biztos adatai. Bronzkora gazdag. Kelta vasművessége remekbe dolgozik. A római kultúra minden ismert méreteit és formáit felülmúló mozaikját a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta ; párját szegénysége miatt pincéjében tartogatja. A népvándorlás hullámai átviharzanak rajta. Mese? A germán és avar sírmezők nem hazudnak ; megtalálta, kinyitotta ; kincseit őrzi.

Ezek szerint tehát Veszprém a multé? Ellenkezőleg! A mult Veszprémé! És ez minden? Nem!

A Bakony-Balaton lépcsőin épült ; terraszváros. A Magyar Középhegység szíve ; a Dunántúl közepe, kapuja, kulcsa ; a hullámvidék szuverénje ; a Magyar Tenger őre. Ez adja helyzeti energiáit.

Idetorkollik a Bakonyt kettéhasító milléniumi vasútvonal ; Győrből döcög le Pannonhalma, Zirc, a Cuha-völgyi Tündérország, miniatűr magyar Svájcon, rohanó patakon, alagúton, viadukton, erdőn, írtáson, sziklaormok tövében. Erre építik a bécsi műutat is, hogy Nyugathoz Veszprémen, Cuhán keresztül közelebb vigyék a Balatont.

A bakonyi kalauz ötszáznegyvenöt kirándulást dolgozott ki. Ebből kétszáztizenöt közvetlenül Veszprémből indul ki. Ehhez nem kell magyarázat.

Múzeum Foto Mészáros

Itt van Jutas, Árpád fiának tanyája. Itt van Fajsz, Jutas fiának fészke.

Itt kelt birokra a pogány isten a keresztény Istennel, a régi magyar az újjal, a mult a jövővel, a fejedelemség a királysággal, Kelet Nyugattal, Koppány Szent Istvánnal. Az lett az úr, aki itt úr volt.

A természet is kegyes hozzá. A pásztor nyája, a halász hala, a vadász vadja, az iparos anyaga, a kereskedő haszna megtermett és megterem itt. A bakonyi sertés, a balatoni fogas, a veszprémi szűr, csutora, cserép, a bánya és ipartelepek erről beszélnek.

Hova lett a veszprémi szűr? Megölte a gép. Ma már csak emléke él a Csapószeren. Halála legendás. Az utolsó csapómester messzelátó lelke behódol a gépnek, sőt megalapítja azt a halina- és posztógyárat, melyhez fogható még csak egy van az országban.

Hova lett a csutora? A napoleoni időkben huszonegy műhely ontotta ezeres számokban az óbudai kommandónak. Egy elaggott matador beszél csak róla ma már a Cserháton.

Hova lett a cserép? Itt a Gerencsér-utca őrzi az emlékét, de félórára innen, Herenden, Városlődön modernizálódva világhírű márkával adózik a magyar Géniusznak.

Más városokban az ipartelepek és a gyárak kiszorítják az embereket a vidék tiszta levegőjére ; itt a perifériája népesült be Péten, Füzfőn, Peremartonban, Ajkán, Városlődön, Várpalotán, Herenden. Tíz-húsz kilométeres távolságok, amelyeket a technika napról-napra csökkent. Ezért élvezi, ha tréfálják ; állomása Jutason, kaszárnyája Hajmáskéren, fürdője Almádiban van ; tizenhárom vonatpárral hozza ezeket közelebb.

Csökönyös, mint a gyerek ; szereti multját, marad üdülőnek, őrzi tiszta levegőjét, csendjét. Királyi nyaraló volt, koronázatlan királyokat akar szórakoztatni ezután is. Tud is, mert a természet pazar kézzel szórt neki hegyet, völgyet, malomzúgót, sziklafalat, erdőt, patakot, multat. Bazilikája román és gót : királyi temető. Gizella-kápolnája páratlan bizánci freskóival. Margitromja királylányok iskolája. Köz- és magánépületein a XVIII. század barokkja. Régi vára ma zsolozmázó papok és bűnbánó rabok tanyája. Királyszobrok, emléktáblák, tornácok, zárt-nyitott bolthajtások, szabadlépcsők, kapuk, terraszos udvarok bukkannak fel, mikor bandukolunk benne. Utcára könyöklő emeletek, elénkugró sarkosházak, lépcsők visznek a multba. Meg kell látni, és aki meglátta, annak egy szebb élet oázisáról regél a rejtett zugok szépsége.

Dr. Csaba Jenő

Fla-b

VESZPRÉM

Gerevich. M. Domankovi cml.

Verspreid

A veszprémi püspöki vár és környéke a nagy tűzvész után

Uj Idők 1909. XV. 15 a.

Tükörkép

Bús alkonyárnyak kúsznak a falon már.
Ott áll egy Nietzsche-kép. Komor, merész.
S egy lányfej az asztalra ráhajolva,
Ezüstlapú finom tükörbe néz.

*

Az arc:
Mi lesz velem? Már elrohan felettem
Az élet dús diadalszekere.
Én már lebuktam róla, le a porba
És szivem-lelkem sebekkel tele.

A tükör:
Szemed körül már ott a sok barázda.
Felszántotta sok gyötrő pillanat.
Ó, mélyen járt a gondolat ekéje,
Sebet ütött a homlokod alatt!

Az arc:
Mi lesz velem? Amiben eddig hittem,
Már megtagadtam minden hitemet.
Hát van-e lét? Vagy elmúlás sincs?
Csak tagadás, mely mindent eltemet?

A tükör:
Szemed nézem ... Lelked kifosztott oltár.
Nagy istenét az eszme űzte el.
A gondolat hited rommá tördelte
S a rom fölé új oltárt nem emel!

*

Az alkony nő . . . A tükör nem felel már.
Csak ott borong benne a Nietzsche-kép.
A lány fejét az árnyak elborítják . . .
S az est halkan a női szívbe lép . . .

Balla Ignác

Küzdelem a déli sarkért

Irta Halász Gyula

Amíg csak a sarkvidék valamely szerencsés vándora ki nem tűzi lobogóját a póluson, alig képzelhető expedició, amelynek a sikere kielégítené a sarki utazókat. Sőt éppen a legszebb sikerü expedició ébreszti föl a legerősebb vágyat, hogy új és még nagyobb dicsőséggel övezzék homlokukat.

A déli sarkvidék fölfedezésének története visszanyúlik azoknak a kalandos utazóknak az idejébe, akik az újkor első századaiban a Terra Australis fölkutatását tűzték céljukul. Amerigo Vespucci-t, Magalhaes-t, Drake-et, Quiros-t és Tasman-t, sőt még a tizennyolcadik század első utazóit is jórészt az a reménység csábította a déli tengerekre, hogy fölfedezik ott azt a nagy és népes déli kontinenst, amelynek a gazdagságáról legendás hírek jártak akkoriban.

Kerguelen-t már tudományos célok vezérelték 1771—72. évi utazásaiban, de a termékeny és lakott déli szárazföldbe vetett regényes hitet csak Cook-nak sikerült eloszlatnia a következő évben, amikor híres útjában eljutott a déli szélesség hetvenegyedik fokáig.

Az orosz Bellingshausen volt az első, aki határozottan szárazföldre talált túl a sarkkörön, de a legnagyobb déli szélesség elérésének a dicsőségét ekkor is angol utazó — Weddell — szerezte meg magának, akinek sikerült Cook rekordját több mint három fokkal levernie.

Ross 1841-ben a mágneses sark keresése közben fölfedezi a Victoria-földet s a „nagy jégsáncot", amely csaknem ezer kilométernyi hosszúságban nyúlik el innen kelet felé. Ross, a tizenkilencedik század első felének legnagyobb utazója, a déli szélesség hetvennyolcadik fokáig nyomul előre.

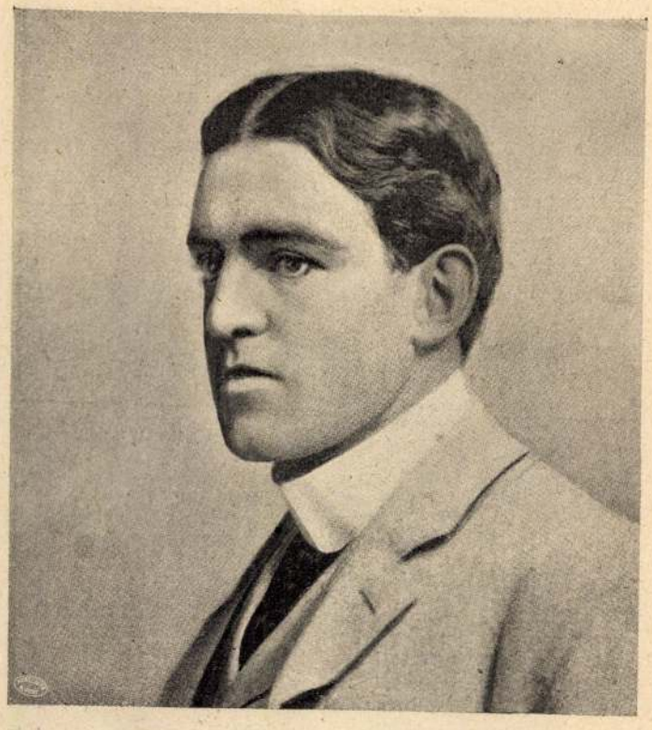

Shackleton hadnagy

Az Antarktisz térképe ettőlfogva alig módosul ötven éven át. Az 1874-iki Challenger-expedició vetette ismét fölszínre a déli sarkvidéken megoldásra váró tudományos problémákat.

A belga De Gerlache és a norvég Borchgrevink vállalkozásait négy nagy expedició követi századunk elején. A németek Drygalski egyetemi tanárt, az angolok Scott kapitányt, a svédek a legutóbb Budapesten is megfordult Nordenskjöld-öt, a skótok Bruce-t küldik ki a déli sarkvidék különböző részeibe, hogy egységes terv alapján egészítsék ki egymás kutatásait.

A franciák sem késhettek soká; 1903-ban Charcot elindul Nordenskjöld keresésére s bár ez időközben csodák-csodájára megmenekül, két telet tölt a sarki tájakon, hogy 1908-ban újból visszatérjen kutatásainak színhelyére.

Valamennyi között az angol expedició ért el legjelentősebb sikereket. A Ross-jégfal keleti végén fölfedezi az Edward király földjét s nagy déli expedicióval új rekordot is teremt. Scott útitársai között ott találjuk Ernest H. Shackleton-t, a fiatal angol hadnagyot, aki a déli szán-úton szerzett betegsége miatt kénytelen az expedició befejezése előtt hazatérni.

Shackleton energiáját nem törte meg ez a sajnálatos eset. Alig érkezik meg hazájába, munkához lát. Ujabb expediciót tervez, amelynek céljául tűzi ki, hogy az Edward-földjéről közelítse meg a sarkot. Évekig tartó fáradozását végre is siker koronázza. Kiváló egyénisége, törhetetlen bizalma, rendkívüli lelkessége magával ragadja honfitársait. Halomra gyűlnek mindenfelől az adományok; az ausztráliai meg a new-zealandi kormány sem tagadja meg segítségét s mihamar együtt van a szükséges pénz, hétszázhúszezer korona, amiből aztán föltünően rövid idő alatt fölszereli jól előkészített expedicióját.

Újításképpen egy sajátságos motoros-kocsit visz magával, amelynek a kerekei szántalpakon nyugosznak. Shackleton az első, aki a szánok húzására lovat alkal-

EGY HÉT A VESZPRÉMI SZÉKESEGYHÁZ MULTJÁBÓL.

Irta: ÁDÁM IVÁN.

Dikor a törököt kiszorították a Dunántúlból és ellenségtől nem kellett tartani, a várnak erős falait és védőműveit lerombolták. Kapuk, bástyák, kaszamaták és vártornyok pusztultak azon címen, hogy a haladásnak útjában állanak. 1702-ben nálunk már senki sem számított komoly veszedelemre. Mikor azonban Lipót hadvezérei a töröktől elvett megyékben úgy bántak a lakókkal és birtokosokkal, mintha meghódított ellenséggel állanának szemben, és mikor a külföldi tisztek az országot egyre zsarolták és sarcolták, nagy elkeseredés támadt mindenütt. Veszprémben is. II. Rákóczi Ferencet tehát nálunk is lelkesen üdvözölték, mikor a császáriakat Pozsonyig visszaszorította.

Lipót a kedélyek csillapítására Széchenyi Pált, veszprémi adminisztrátort küldte ki. A követ Rákóczihoz és Heiszterhez is elment, de a békéből nem lett semmi, mert Heisztert sikerei elbizakodottá tették. Maga Széchenyi Pál irja 1704 július 30-án kelt levelében, hogy Heiszter nem mint az ellenség megfékezője és kiirtója jelenik meg nálunk, hanem mint gyilkos, zsaroló és gyujtogató. Olyannyira, hogy ő — a püspök — inkább Rákóczi, mint a császári sereg védszárnyai alá menekül.

A káptalani Archivum okmányaiban azt olvassuk, hogy Rákóczinak nagy pártja volt Veszprémben. Mikor a város a kezébe került, Heiszter rögtön megjelent a vár előtt. Úgy látszik félt tőle, mert hamarosan el is foglalta. Az 1780-iki canonica visitatio ezeket mondja az eseményről:

Heiszter a veszprémi káptalan prépostjáról megtudta, hogy ő és káptalanja *kuruc* szellemű, sőt hogy az egész lakosság a *labanc ellen* izgat. Hihetőleg ez az igazi oka Heiszter dühöngésének, és hogy ezért pusztította el a templomokat, eresztette prédára a templomi felszereléseket, mert politikai bosszúállásának nem akart féket szabni.

A pusztulás Beke feljegyzése szerint 1704 május hó 24-ike előtt történt. Hihetőleg május 12-ikén. Babocsay Vasvár várkapitánya védte Veszprémet. Mikor ez megtudta, hogy Heiszter kivánja az ő és néhány embereinek kiadatását, egész őrségével odább állott.

A polgárság kénytelen volt meghódolni, Heiszter pedig prédára eresztette katonáit. Öltek, raboltak és gyujtogattak. A várat és a várost sole prope aequatum, alapostúl felforgatták és pusztították.

A város siralmas állapotát Széchenyi Pál püspök a császárhoz intézett levelében igy jellemzi; Sümegre jött hozzám egy veszprémi kanonokom, aki tudtomra adta Veszprém szánalomra méltó helyzetét. Jelentette, hogy Heiszter fővezér ünnepélyesen megigérte a káptalannak, hogy a várost és a kathedrálist nem bántja. Hitlevelét azonban nem respektálta; hordáit a város házaira eresztette. Mindenütt zsarolnak és rabolnak. A bazilikát is kifosztották. A felszerelést összetörik. Mintha az összes bajokért rajtunk akarnának bosszút állani.

Ugy látom Ádám Iván-nak van Ő-vége Ádám Iványnak a veszprémi székesegyházról szóló könyvéből

II.

A nagyherceg pontosan megjelent a műteremben, hogy a művész előtt üljön és a festmény tüneményes gyorsasággal készült. Karin valóságos művészi szenvedéllyel dolgozott a képen, mely már konturjaiban is műremeknek igérkezett.

A két férfiú között a gyakori érintkezés folytán valósággal barátság fejlődött ki s a nagyherceg fesztelenül mozgott a grófnál, kit bizalmasává tett.

Egy napon a munka befejeztével cigarettázva beszélgettek a műteremben, amikor Illa benyitott. Látva a nagyherceget, hirtelen vissza akart vonulni, de ez utána ment és kérte, hogy nézze meg, amit aznap Joachim festett.

Úgy találom, — mondá Illa, hogy bátyámnak ez a két legújabb műve legjobb alkotásai lesznek. Én valóban büszke vagyok képemre.

Képére, kiváncsiskodott a nagyherceg, erről még nem is hallottam. Hol van? Kutatva röpültek át pillantásai a nagy termen.

Joachim zavarodottan szólt: Egy pár napja nem dolgoztam rajta. Száradnia kell, hogy bekereteztessem. De mert látta, hogy a nagyherceg látni kivánja a képet, bár kelletlenül, mégis félretolta az egyik spanyolfalat és előtünt a mesterien festett kép.

A nagyherceg sokáig szemlélte csendes áhitattal és élvezte igaz elragadtatással a mélyen átgondolt alkotás hatását, s azután néhány meleg szóval fejezte ki elismerését.

Karin azonban alig hallgatott a dicsérő szavakra. Az ő elméjét most más gondolatok foglalták el. Észrevette, hogy a nagyherceg udvarolgat Illának. Önkénytelenül őket figyelte tehát s vére hevesen kezdett lüktetni. Megijedt. Egészen természetesnek tartotta, hogy a nagyherceg Illába beleszerethet és hogy a nagyherceg Illát érdekeli. De átlátta az ebben rejlő veszélyt is. Viszont nem merte Illát figyelmeztetni, nehogy elfogultnak lássék és a féltékenység nevetséges helyzetében tünjék fel. Hogy szivét Illa iránt nagy szenvedély tépi, ezt a titkot örökre magának akarta tartani.

És most jött a nagyherceggel ez az epizód! Most érezte csak igazán, hogy szerelme mi mélyen gyökeredzik szivében. Nem lehetett ellene okoskodni. Csak azzal vigasztalta magát, hogy a nagyherceg nemsokára Oroszországba visszamegy. Az enyelgésnek végeszakad és ő nyugalmát és önuralmát nemsokára visszanyeri.

(VÉGE KÖVETKEZIK.)

A KOSZORÚ.

(RUPHINUS.)

Székács József kiadatlan fordítása.

Tarka virágkoszorút küldök Rodoklea! körötted
Mulatozott lelkem, míg kezeim kötözék.
Van liliom, van rózsakehely s anemona közötte
Harmativó nárcis s kék ölű kis violák.
Míg kötözém, mind elhervadt — könny gyüle szemembe,
S szólék: „Lányka virulj, ah de ne mint koszorúm!“

Mikor a városból kifogytak, a kanonokok házaira vetették magokat. Nemcsak az összes értéktárgyakat vitték el, hanem a bútorokat is összetörték, sőt a legnagyobb durvasággal és szemtelenséggel a ruhát is lehúzták az emberekről. Világi és egyházi embereket a lovak közé szorítottak, és mint a barmot űzték, verték és kínozták egész Péthig, Heiszter fővezér főhadiszállásának sátoráig. A nagyprépost öt sebből vérzett. A kisprépost, egy szentéletű ember a kathedrálisban halt meg az ütések alatt. A templomba menekült hölgyeket, asszonyokat és leányokat meggyalázták, a szentséget profanálták, kiszórták és tiporták a véres padlón. Az egész város, a vár és székesegyháza füstölgő romhalmaz. A terek és utcák teleszórva véres hullákkal.

A kanonokok és világi előkelőségek félholtan érkeztek a fővezér táborába, a hol dühösen megrohanták őket, és gyalázatos kifakadásokkal illettek engemet is (a püspököt). Nem tudom, így akarja-e Felséged hadserege személyünket és vagyonunkat megvédeni, vagy teljesen ki vagyunk szolgáltatva a marsall úr önkényének?!

A császár nem felelt a püspöknek, de megjött a legfőbb parancs, hogy quas sacras res Vesprimio obtulissent, a mit a főtemplom szent tárgyaiból elvittek a katonák, és Győrben vagy más helyen eldézsmáltak vagy eladtak, azt a szervezendő kutató bizottság kinyomozza és a veszprémi székesegyháznak visszaszolgáltassa. Inquisitio instituatur, et inventae restituuntur ecclesiae Vesprimiensi.

Mi lett a vizsgálatból, nem tudjuk. De azt tudjuk, hogy az elrabolt egyházi kincsekből semmi sem került vissza a székesegyházba.

Heiszter a fehérvári felkelők menekültjei miatt is dühöngött Veszprémre, és különösen a káptalanra meg Széchenyi Pál püspökre. Mert befogadták őket és fraternizáltak velök. A püspöknek Heiszter ezt jó gorombán meg is írta, mikor az arra kérte a dölyfös fővezért, hogy ne ingerelje még jobban Rákóczi híveit.

„Megütközéssel hallom, felel rá Heiszter, hogy te a császáriak győzelmétől inkább félsz, semhogy örvendeznél. Egész Felsőmagyarország már a császáré. Csak azok nem, kik veled tartanak és hatalmad alatt állanak. De megjön az óra, mikor a te ijesztéseidre és írásbeli gonosz érzelmeidre reflektálok. Egyelőre csak azt tanácsolom neked, hogy ünként adjátok meg magatokat, különben bizonyosnál bizonyosabb, hogy fosztogatás, pusztítás és halál lesz a vége, és hogy sem feleségteket, sem gyermekeiteket nem kíméljük."

Heiszter viselkedéséről közelebbi adatokat is hallunk. Mikor ugyanis Babocsay várkapitány megszökött, a nagyprépost és Losonczy városi képviselő Heiszter elé ment, hogy megkérlelje és irgalomra hangolja a város iránt. Heiszter gorombaságokkal és ijesztésekkel fogadta. Végre kijelentette, hogy ha szabad bemenetelt ígérnek, senkinek nem lesz baja, bántódása. Mindent ígért, de semmit sem tartott meg.

A kathedrális pusztítását Beke így írja le: Mikor a főtemplomba rohantak a zsoldos katonák, követelték a káptalantól, hogy nyissák ki a konszervatoriumot, a templom raktáros helyiségét, melyben az egyház és a városi lakosok tartották 25 ládában értékes holmijukat. A ládákat fejszékkel felfeszítették, és nem törődve ígéretekkel és fogadásokkal,

egyházi vagy világi vagyonnal, templommal és tisztességtudással, a ládákból mindent kiragadtak és elhurczoltak.

A kathetrálisból a szomszédos Ferencrendiek templomába rohant a fosztogató sereg, mert meghallották, hogy a káptalanbeliek oda menekültek az üldözés elől. A prépostnak és társainak sikerült a kathetrálisba visszafutni és négy kelyhet megmenteni. De egyszerre valaki kívülről rázárja az ajtót, és újra kezdődik a házak megrohanása, fosztogatása és az emberek öldöklése.

Másnap, szombaton új had jött Péthről. Ezek a kathedrálisban az összes szentségházakat feltörték, a talált ezüst kelyheket és patenákat, valamint az oda dugott sokszínű drága velumokat, miseruhákat, szerpapi öltözeteket, pluviálékat és antipendiumokat (palást, oltár elé valók) összepakolták és elvitték.

Szombat délután a tornyokat is felgyujtották. A nagyobb orgona is áldozatul esett a tűznek.

A következő vasárnap újra jött egy nagy csapat katona. Péthről a táborból, hogy a székesegyházban még meglevő értékesebb holmiból rabolhassanak. Elvittek még hat ezüst gyertyatartót, öt aranyozott ezüst kehelyt, szentségmutatót, füstölőt, tömjéntartókat, egy pár ampolnát és hozzá való tálcát. Mind aranyozott ezüstből való. Elvittek még két ezüst szobrot, Szent Ignácét és Xaveri Szent Ferencét, valamint egy ezüst kart ereklyével együtt. Elvittek továbbá három ezüst keresztet, processiósat, egy ezüst feszületet (crucifixum), és egy ezüst pacifikálét, kézi feszületet. És elvittek még gazdag aranyszálakból szőtt és hímzett miseruhákat, körülbelül hatot, és ugyanilyen szövetből készült oltár elé való függönyöket, és két ezüst ereklye-szekrényt kristályüvegekkel.

Ezt a sok kincset a falból szedték ki a lator katonák. Egy olasz kőmíves, ki a káptalan kusztosza, őre előtt a templom vagyont érő kincsét befalazta, elárulta a helyet.

Ezeken kívül voltak a szakráriumban még szekrények és vasládák, melyeket a világi urak és asszonyok helyeztek ide. Valamennyi tele volt drága ruhával, edényekkel, díszítő tárgyakkal és egyéb kincses felszerelésekkel. Heiszter emberei mindent elvittek, miből pénzt szerezhettek.

Mikor a gyászos napon az egész városban minden égett, és láng, füst, hamu, üszök és zsarátnoknál egyebet nem láttak, méltó befejezésképpen egy újabb gazsággal tetézték lator munkájukat.

Az egyik kanonokházban még javában raboltak a zsiványok, mikor boldog emlékezetű, (felicis recordationis, mondja Hevenessi) Jambrekovics Pál, kántai prépost és a Szent-Mihály kathedrális éneklő kanonokja a vad hordáktól martiromságát szenvedte. Látván ugyanis, hogy a beteg emberből többet már nem préselhetnek ki, addig ütötték verték agybafőbe, míg tehetetlenül össze nem esett. Másoknak kellett a félholtra vert embert parazsak és üszkök között a tűzhalál elől a kathedrálisba vinni, a hol harmadnap meghalt. A többi káptalanbelieket is kínozták házaikban, ki is fosztották őket, és Isten csodája, hogy életüket megmenthették.

A következő napon Heiszter egy sereg veszprémit, káptalanbelit és világiakat, Tihanyba menesztett katonai fegyveres kísérettel. Egy nagy

csapatot Fehérvárra is küldött számkivetésbe. Utóbbiak között volt a nagyprépost is.

Harmadnapra parancsot kaptak a fehérváriak, hogy Heiszter generális péthi táborában jelentkezzenek. Ott néhány napig szabad ég alatt várakoztatta őket, étlen szomjan, azután „katonai kísérettel Győrbe küldte, hol egy hónapnál tovább internálva visszatartotta. Élelmükről azonban nem gondoskodott. A győri káptalani testvérek küldtek nekik élelmet. A miért az Isten áldja meg őket".

TOLSZTOJ REFLEXIÓK.

Irta: HERCZEGH MIHÁLY, udvari tanácsos, egyetemi jogtanár.

I.

Az egész művelt világ kegyeletes szívvel emlékszik meg a közelmult napokban elhunyt *Tolsztoj Nikolajevics Leó* grófról, a jasznájapolyánai remetéről.

Kétségtelenül nagy költő és nagy író volt s korunk legkiválóbb emberei közé tartozott. Született 1828-ban. Tanulmányait a *kazáni* egyetemen végezte. Főképen a jogtudományok és a keleti nyelvek elsajátítását tűzve ki feladatául.

Mint huszonhároméves ifjú tűzértiszt lett a Kaukázusban. A gyönyörű vidék megszólaltatta benne a költőt. Itt szerzette első műveit a *gyermekkorról* és *ifjúkorról*. Azután novellákat írt a kozákéletből. A *krimiai* hadjárat alatt résztvett Szilisztria ostromában és Szebasztopol védelmében is.

Mihelyt a háborúnak vége volt, külföldre utazott. Bejárta *Német-, Francia-* és *Olaszországot*. Kóborlásai közben bizonyára sokat tanult, egyet azonban otthon is, a külföldön is hiába keresett. Hiába kereste az élete célját, a boldogságot. Mivel pedig azt hitte, hogy ezt a házasságban találhatja föl, harmincnégyéves korában nőül vette egy moszkvai egyetemi professor tizennyolc éves leányát.

Nősülése után szülőfalujába, Jasznája-Polyánába vonult vissza s ott húsz évig tartózkodott. Ez időben írta *Háború és béke* című négykötetes regényét, mely Napoleonnak oroszországi hadjáratával és az 1812. évi orosz-francia háborúval foglalkozik. Nagyon sötét, nagyon szomorú világot tár elénk ez a regény, melyben pálcát tör a háború intézménye fölött. Ezután írta *Karenin Anna* című regényét.

Később, 1880-tól kezdve *pedagógiai* kérdésekkel és *theológiai* tanulmányokkal foglalkozott, melyek egészen új fordulatot adtak életének és irodalmi tevékenységének. A vallásalapító *Sujetán* orosz földesgazdával való ismeretsége pedig érzésben, gondolkozásban annyira átalakította, mintha csak egészen kicserélték volna. Megtagadta multját. Álmodozó

és chimérákon rágódó filozófus lett belőle. A nagy, általános emberi problémákat kereste.

Minden későbbi munkájában *naturalista* gondolkozású embernek, a *modern* haladás és felvilágosodás esküdt ellenségének mutatja magát, — gúnnyal ostromolva és nevetség tárgyává téve vallást, egyházat, hazafiságot, elvhűséget, tulajdont, a kereszténységet, az erre alapított állam és társadalmi intézményekkel együtt.

Kárhoztatta a civilizációt. Ráfogta, hogy ez hamisította meg az életet, ez az oka minden nyomorúságunknak, boldogtalanságnak. Vissza kell tehát térnünk, ugymond, a természeti állapothoz, mely békét, nyugalmat ad.

Minden munkájában ellenséges érzületet árul el a mai társadalom iránt. Rombolni akart, hogy a romokon új épületet emelhessen — egyedül üdvözítőnek vélt tantételei alapján.

A nagy ábrándozó azonban sohasem volt képes elveit megvalósítani. Mert csak a célt jelölte meg, de nem egyszersmind a hozzávezető utakat és eszközöket. Működését bizonyos határozatlanság, ingatagság jellemzi. Hol ide, hol oda tekint. Kapkod. Egyik részletből a másikba vetődik. Haragudott a társadalomra; romlottnak, elvetemültnek bélyegezte azt, de helyébe jobbat, újat nem tudott állítani. Világnézlete ingadozó, elmosódott színben, határozatlan körvonalakban jelentkezik.

Nagy feltűnést keltett a *Kreutzer-szonata* című novellája, amelyben a házasság intézményét támadta, természetellenesnek és sok baj forrásának jelentvén ki azt. Megírta még *Gyónásom, Istenországa, Kereszténység és hazafiság, Katonai kötelesség*, a *Sötétség hatalma*, a *Műveltség gyümölcse*, a *Feltámadás* és *Termékenység* című munkáit, illetve drámáit és regényeit is, melyek mind a most jellemzett gondolkozásról tesznek tanúbizonyságot.

Ez a gondolkozásmód és annak nyilvános hirdetése konfliktusba hozta az *egyházzal* is és okozta, hogy a szent színodus kiközösítette.

Tolstoj prófétának képzelte magát és ebbeli hivatását többre tartotta, mint irodalmi alkotásait. Pedig ezen képzelt prófétai hivatása sohasem fog az emberi gondolkozás történetében másképp szerepelni, mint egy *sajátszerű nagy elmének extravagáns* különcködése.

II.

Nagy igazságot hangoztat Tolsztoj *Háború és béke* című regényében akkor, midőn a háborút rablógyilkosságnak nevezi, mert az ellenféltől elveszi azt, ami az övé; elrabolja birtokát s őt magát is megöli, ha ellenáll.

Bennem is borzalmat keltenek a háború szörnyűségei, én sem rajongok érte. Én is szeretném, ha lehetséges volna, annak megszüntetése. *De azért még sem szabad feltétlenül pálcát törni a háború fölött.* Különösen pedig *ami az elmult időket illeti*, nem szabad *nekünk magyaroknak*, mert a háborúk a magyar nép harcias szellemét ébren tartották s hírnevét egész Európában félelmessé tették.

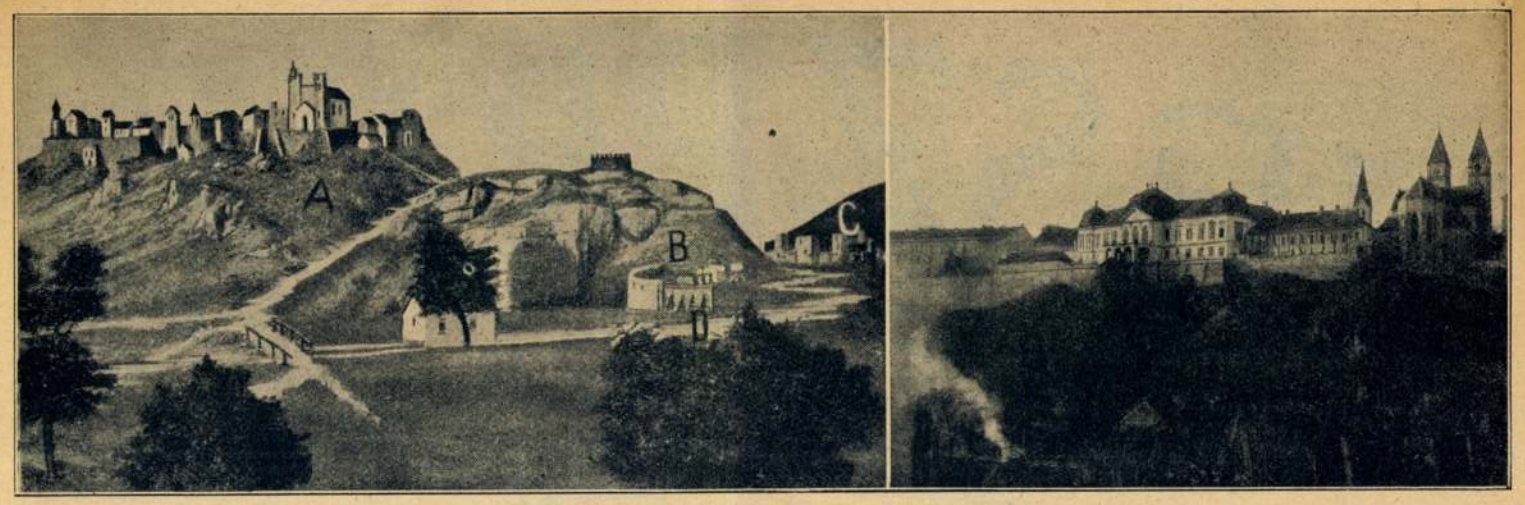

Balról: Veszprém vára a középkorban, egykorú eredeti után. A) a vár, B) török temető, C) az akkori város, D) a várost körülvevő Séd patak. — Links: Die Festung Veszprém im Mittelalter nach einem Originalgemälde. A) die Festung, B) Türkischer Friedhof, C) die Stadt zu jener Zeit, D) Der Bach Séd rings um die Festung. — Left: The fortress of Veszprém in the middle ages after an original painting. A) The fortress, B) Turkish cemetery, (C The town at that time. D) The brook Séd which surrounds the fortress. — A gauche: La forteresse de Veszprém au Moyen Age d'après une peinture originale. A) La forteresse, B) Cimetière turc, C) La ville en ce temps, D) Le ruisseau Séd tout autour de la forteresse. — Jobbról: A püspöki palota. — Rechts: Der bischöfliche Palast. — Right: Episcopal Palace. — A droit: Le palais épiscopal.

Veszprém rendezett tanácsu város

Veszprém városa triaszkoru, völgyekkel megszaggatott és őstörténelmi idők óta emberlakra dolomitfensikon fekszik.

Vára a honfoglalást megelőző időkben alapított erősség. Ősi falai alatt és közeli környékén (Csatárhegy, Táborállás) veri le a lázadó Koppány vezér pogány seregét 998-ban Szent István, aki itt 1001 táján püspökséget alapít, felesége Gizella királyné pedig székesegyházat építtet. Az Árpád-kori Veszprém a királynék székvárosa és temetkezőhelye; híres főiskolájával és apácazárdáival a keresztény Magyarország egyik legfőbb művelődési központja.

A XIII. század óta többszörös pusztulás érte. Csák Péter 1276 ban, Miksa hadai 1490-ben, enyingi Török Bálint 1537 ben okoztak nagy kárt a városnak. A török hódoltság alatt háromszor került magyar kézről török kézre, végül 1704-ben *Heister* Szigfrid serege döntötte romba, amikor legtöbb műemléke is elpusztult.

A békés XVIII. században épültek a várban a piaristák rendháza és iskolái (1711—1734), a Szentháromság szobor (1750), a püspöki székház (1766—1772), a Ferencrendiek temploma és kolostora (1776), a szeminárium és több káptalani épület; míg a XI. század elején román, később gót, a XVIII. század elején pedig barok ízlésben ujjáépített székesegyház 1910-ben nyerte mai alakját.

Az ősi Veszprém emlékét őrzik a Gizella-kápolna (XI—XIII. század) a várban, a Margit-romok (1240) a Szentbenedekhegy alatt, a Vetésioszlopfő (1476) az északi várbástyán és a székesegyház különböző korú kövei a veszprémmegyei múzeumban. Ősi építkezési emlek még a tűztorony (vigyázó-torony) alsó kerek része és az ehhez csatlakozó bástyafalak.

A város alá kanyarodó Sédfolyó mellett, a Betekintsvölgyben emelkedő rom a XI. században épült Veszprémvölgyi apácák zárdája helyén emelt jezsuita templom falmaradványa a XVIII. századból.

Veszprém ma rendezett tanácsu város, melynek élén a polgármester áll, ezidőszerint *Komjáthy* László dr., aki nagy lelkesedéssel és hozzáértéssel intézi a szépen fejlődő város ügyeit.

Veszprém Stadt mit geordnetem Magistrate

Die Stadt Veszprém liegt auf einer von Tälern unterbrochenen, aus dem Triasalter stammenden Dolomitenhochebene, welche seit uralten Zeiten von Menschen bewohnt ist.

Ihre Burg ist eine aus der Zeit vor der Landeseroberung stammende Festung. Unter ihren uralten Mauern und in ihrer unmittelbaren Umgebung (Csatárhegy, Táborállás) erlitten die heidnischen Heerscharen des aufrührerischen Führers Koppány im Jahre 998 von Stefan dem Heiligen eine Niederlage. Der grosse König hat hierselbst ein Bistum gegründet und seine Gemahlin die Königin Gisella, eine Kathedrale errichten lassen. Veszprém, aus dem Zeitalter der Árpádkönige, ist die Residenz der Königinnen aus diesem Herrscherhause und ihr Begräbnisort; sie ist mit ihrer berühmten Hochschule und ihren Nonnenklöstern eines der bedeutendsten Bildungszentren des christlichen Ungarns.

Seit dem XIII. Jahrhundert war sie der Schauplatz mehrerer verheerenden Feldzüge. Im Jahre 1276 war es Peter Csák, im Jahre 1490 die Heerscharen Maxens, im Jahre 1537 war es wieder Valentin Török von Enying, welche der Stadt vielen Schaden zufügten. Unter türkischer Herrschaft wanderte sie dreimal aus ungarischem Besitz in türkische Hände, bis sie im Jahre 1704 durch die Soldaten Siegfried Heisters vollständig zerstört wurde, wobei auch die meisten ihrer Kunstandenken zugrunde gingen.

Im Laufe des friedlichen XVIII. Jahrhunderts wurden auf der Festung das Ordenshaus der Piaristen und ihre Schulen (1711—1734) erbaut; die Heilige Dreifaltigkeitssäule (1750), die bischöfliche Residenz (1766—1772), die Kirche und das Kloster der Franziskaner (1776), das Priesterseminar und mehrere Gebäude des Domkapitels, während die im XI. Jahrhundert im romanischen, später gothischen Style, am Anfange des XVIII. Jahrhunderts im barokken Zeitgeschmack neugebaute Kathedrale im Jahre 1910 ihr gegenwärtiges Aeussere erhielt.

Die Erinnerung an das uralte Veszprém ist vor allem in der Gisella-Kapelle (XI—XIII. Jahrhundert) erhalten. Auf der Festung unter dem Skt. Benediktsberg sieht man die Margareten-Ruinen, auf der Nordseite der Stadtbastei das Säulenkapitäl Vetési (1475) und die aus den verschiedensten Zeitaltern stammenden Steine der Kathedrale im Komitatsmuseum. Ein altertümliches Bau-Andenken ist auch der untere, runde Teil des Feuerturmes (Wachtturm) und die daran sich anschliessenden Basteimauern. Die sich am Bache Séd, welche die Stadt umschlängelt, erhebenden Ruinen sind die Mauerreste der aus dem XVIII. Jahrhundert stammenden Jesuitenkirche, welche an Stelle eines aus dem XI. Jahrhundert stammenden Nonnenklosters erhoben wurde.

An der Spitze der Stadt Veszprém steht der Bürgermeister, dr. Ladislaus *Komjáthy*.

A veszprémi püspökség és káptalan

Veszprém város története szoros összefüggésben áll a püspökséggel. Már a honfoglalás korában Veszprém városa bizonyos jelentőséggel bírt s ez a körülmény bírhatta szent Istvánt arra, hogy itt püspökséget és káptalant alapítson uralkodásának legelején 1009-ben. Veszprém a királyné székvárosa, az ő megkoronázásának és felkenésének joga a veszprémi püspököt illeti. A veszprémi püspök egyben a királyné kancellárja s a XII. század elejétől fogva Veszprémvármegye örökös főispánja. — A veszprémi püs-

Vármegyeház. — Das Komitatshaus. — County Office. — Palais départemental.

Veszprém vármegye az 1926. évi tavaszi tenyészállat-kiállításokon. — Komitat Veszprém auf den Zuchtviehausstellungen im Frühjahre 1926. — The county of Veszprém on the exhibition of the brood-cattle of the spring of 1926. — Le département de Veszprém aux expositions des animaux de reproduction du printemps de l'an 1926.

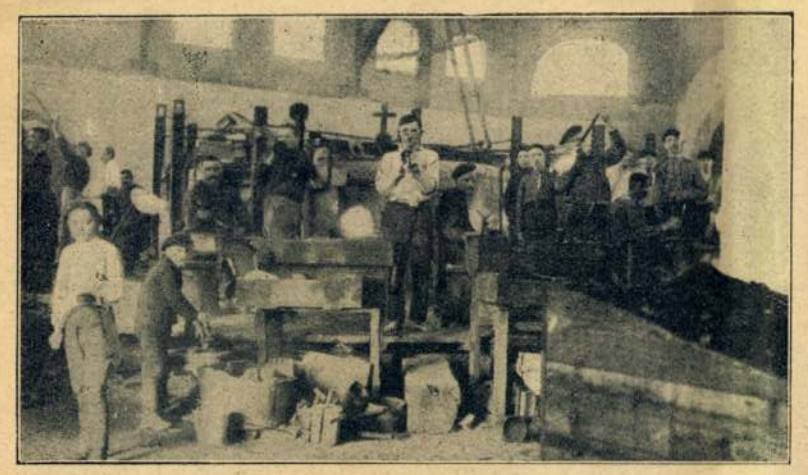

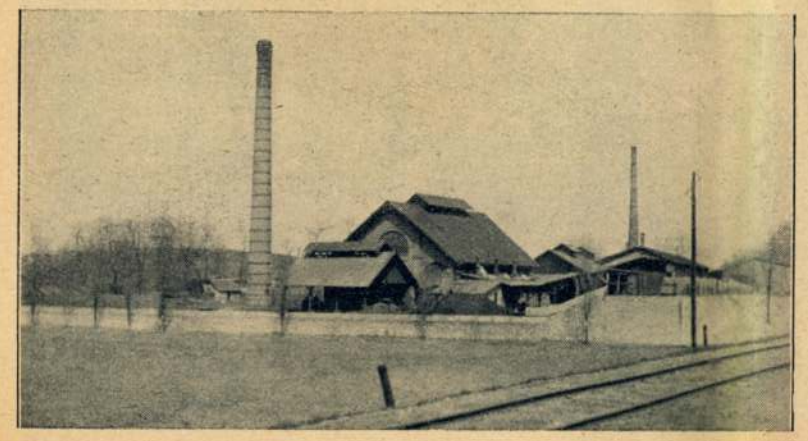

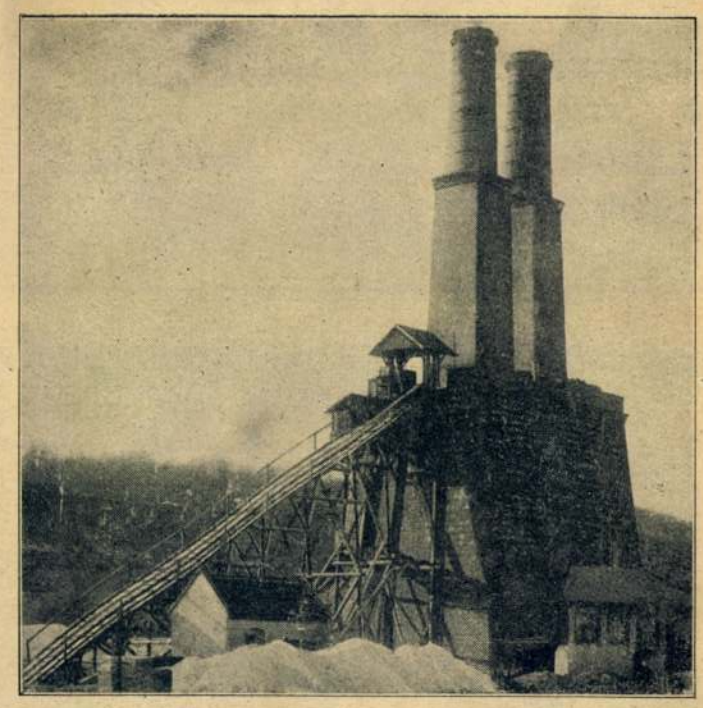

Balról: Kossuch János üveggyára, Ajka. — Links: Glasfabrik Johann Kossuch, in Ajka. — Glass Factory of John Kossuch at Ajka. — Fabrique de verreries de Jean Kossuch à Ajka. — Felső kép: Az üveghuta egyik részlete. — Oberes Bild: Ein Teil der Glashütte. — Top: A part of the glass factory. — En haut: Une Partie de la verrerie — Jobbról: A Dunántúli Mész-, Tégla- és Kőipar rt. mészégető telepe Szentgálon. A szakma egyik legtekintélyesebb vállalata. — Rechts: Kalkbrennerei-Anlage der Transdanubischen Kalk-, Ziegel- und Stein-Industrie A.-G. in Szentgál. Eine der bedeutendsten Unternehmungen des Faches. — To the right: limekiln of the Transdanubian Lime, Brick and Stone Manufacturing Co. Ltd. at Szentgál. One of the most important entreprises of the branch. — De droit: Etablissement de cuite de chaux de la S. A. Transdanubienne de Chaux, de Tuile et de Pierre à Szentgál. L'une des entreprises les plus importantes de cette branche.

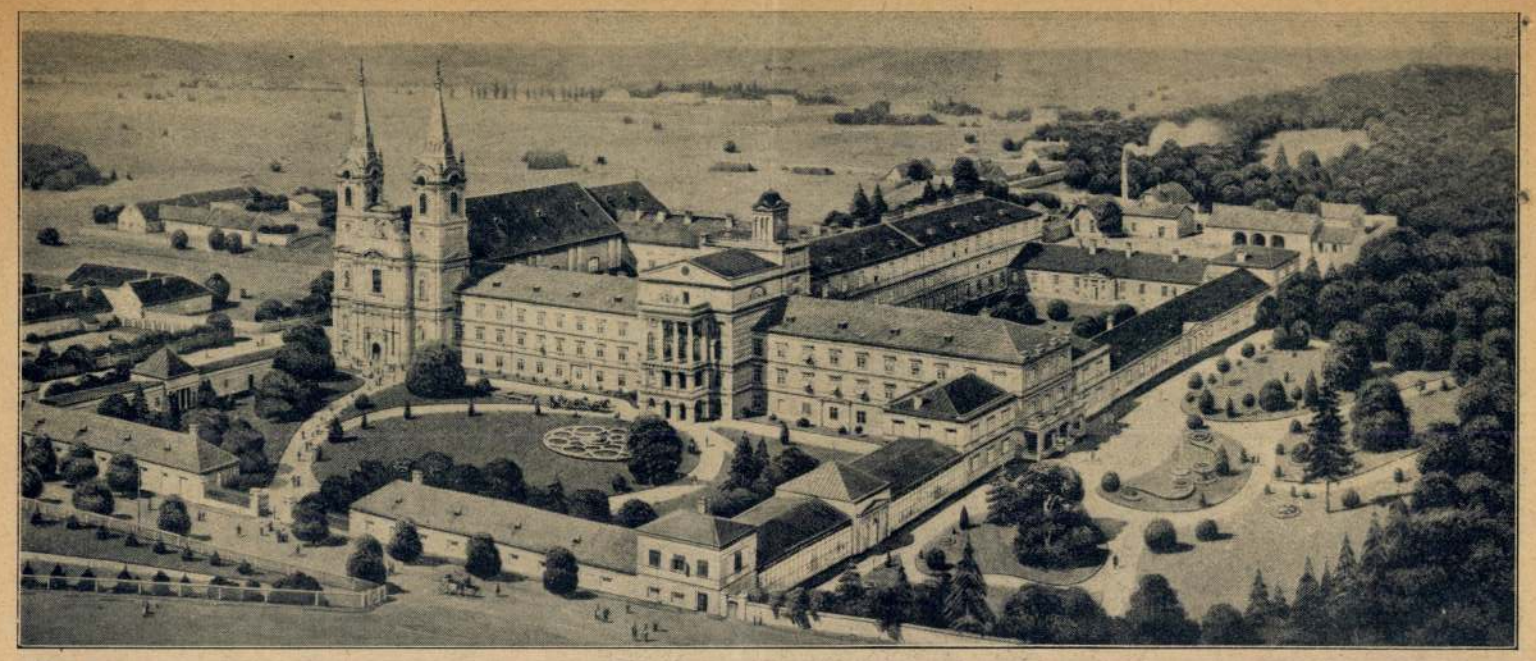

ZIRCZ. Felső kép: A zirczi monostor látképe. A régi épület alapvetésének kezdete 1726; Villax Ferdinánd apát megújította és kibővítette 1840-től; keleti szárnya 1910-ben épült, folytatólagos kiépítése most van folyamatban. Lent jobbról: A templom belseje. A templom 1732—1754-ben épült. Tervezője Witwer József (Fr. Athanasius), győri karmelita. A templomot 1891-ben restaurálták. Balról lent: A könyvtár látható, melynek állománya 39.200 mű 62.102 kötetben. Felette: az úgynevezett «királyszoba». Bútorzata a zirczi Wilde műasztalos-család készítménye. — Oberes Bild: Ansicht des Münsters von Zircz. Beginn der Grundlegung des alten Gebäude 1726; restauriert und erweitert im Jahre 1840 vom Abt Ferdinand Villax; der Ostflügel wurde im Jahre 1910 erhoben, sein weiterer Ausbau ist gegenwärtig im Gange. Unten rechts: Das Innere der Kirche. Die Kirche wurde in den Jahren 1732—1754 erbaut. Entworfen von Josef Witwer (Fr. Athanasius, Győrer Karmeliter). Die Restaurierung der Kirche gieng im Jahre 1891 vor sich. Unten links ist die Bibliothek sichtbar, welche 39.200 Werke in 62.102 Bänden umfasst. Darüber die sogenannte «Königsstube». Die Möbeleinrichtung derselben ist die Arbeit der Zirczer Kunsttischlerfamilie Wilde. — Top: View of the Zircz Monastery. Foundation stone of the old building laid in 1726; renovelled and enlarged in 1840 by Abbot Ferdinand Villax; its eastern wing has been built in 1910, additional constructions still in course. Bottom, right: Interior of the Church. The church has been built in 1732 to 1754. Plans made by Joseph Witwer (Friar Athanasius) Carmelite of Győr. The church has been restored in 1891. Bottom, left: Library containing 39.200 works in 62.102 volumes. Over it: the so-called King's Room with furniture made by the family Wilde, cabinetmakers. — En haut: Vue du Monastère de Zircz. La pose des fondements est de l'an 1726, c'est avec l'an de 1840 que les travaux de reconstruction et de l'élargissement ont été commencés par l'abbé Ferdinand Villax; l'aile d'Est date de l'an 1910, les travaux d'achevement sont actuellement en train. En bas: à droit: L'intérieur de l'Église. L'Église a été élevée dans les années 1734—1754. Ce fut Joseph Witwer (Fr. Athanasius), carmélite de Győr qui en a fait les plans. La restauration de l'Église eut lieu en 1891. A gauche: la bibliothèque est visible. Elle contient 39.200 oeuvres en 62.102 volumes. Au-dessus est la «Chambre du Roi».

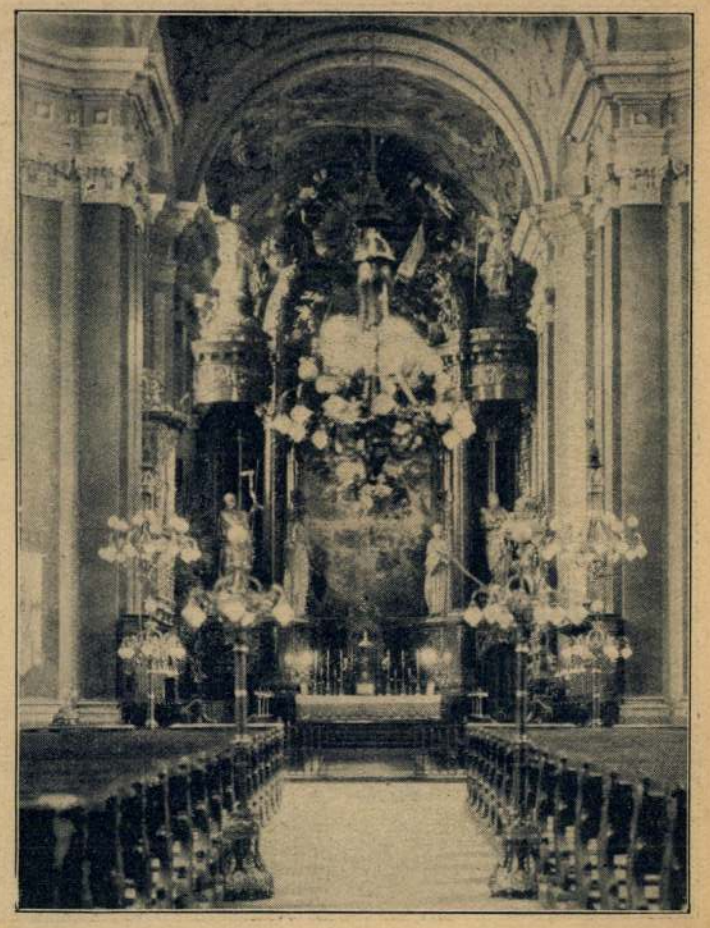

PALLAS RT. NYOMDÁJA BUDAPEST V., HONVÉD-UTCA 10. TELEFON: 5—67, 5—68. FELELŐS VEZETŐ: TIRINGER KÁROLY MŰSZAKI IGAZGATÓ.

DAS KOMITAT
THE COUNTY OF

VÁRMEGYE
DÉPARTEMENT DE

VESZPRÉM

UNGARN
HUNGARY · HONGRIE

Veszprém város délnyugati oldalának látképe. — Ansicht des südwestlichen Teiles der Stadt Veszprém. — View of the town Veszprém, from the South-West.
Vue de la partie sud-oueste de la ville Veszprém.

A NEMZETI UJSÁG KÉPES MŰMELLÉKLETE

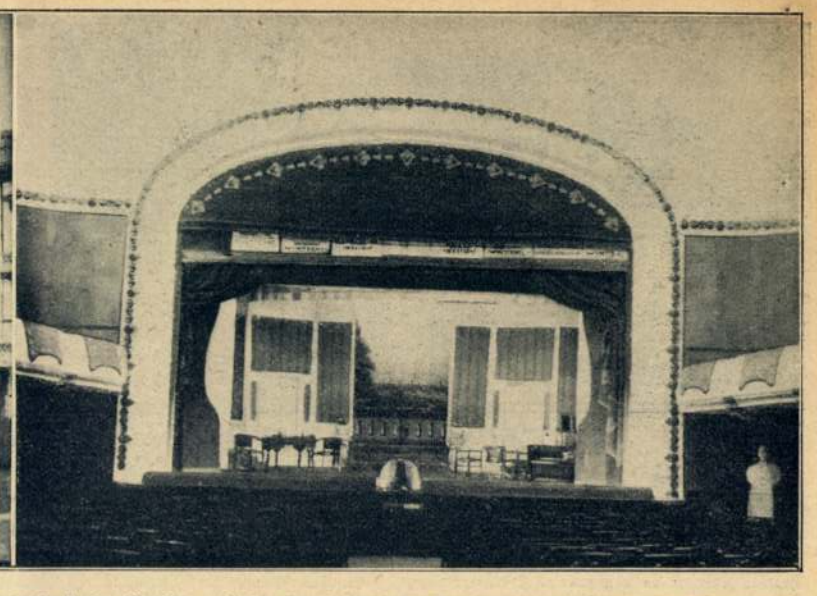

Balról: A Nemzeti Színház épülete, homlokzatán az Aranyszarvas regéje, Nagy Sándor festőművész alkotása. — Links: Das Gebäude des Nationaltheaters, an der Façade das Märchen vom goldenen Hirsch, Werk des Malers Alexander Nagy. — Left: Building of the National Theatre, with the Legend of the Golden Stag painted by Alexander Nagy, artist, on its façade. — À gauche: L'édifice du Théâtre National, sur la façade la légende du Cerf d'Or, oeuvre du peintre Alexandre Nagy. — Jobbról: A színház színpada, oldalt Óváry Ferenc, Veszprém díszpolgárának szobra. — Rechts: Die Bühne des Theaters, an der Seite das Denkmal Franz Óváry's, Ehrenbürgers der Stadt. — Right: Stage of the theatre, with the statue of Francis Óváry at the side, honorary citizen of the town. — À droit: Le scène du théatre, du côté le monument de François Óváry, citoyen honoraire de la ville.

Felsőkereskedelmi és polgári iskola a vasútállomással szemben. — Handelshochschule und Bürgerschule gegenüber dem Bahnhofe. — Commercial and Burgherschool opposite to the Railway-Station. — École commerciale et école primaire supérieure vis-à-vis de la gare.

Das Veszprémer Bistum und das Domkapitel

Die Geschichte der Stadt Veszprém ist in engem Zusammenhang mit der Geschichte des Bistums. Bereits im Zeitalter der Landeseroberung war die Stadt Veszprém von einer gewissen Bedeutung und dieser Umstand war es, welcher Stefan den Heiligen ganz zu Beginn seiner Regierung, im Jahre 1009 veranlassen musste hierorts ein Bistum und ein Domkapitel ins Leben zu rufen. Veszprém ist die Residenz der Königin und das Recht der Krönung ud der Salbung der jeweiligen Königinnen Ungarns kommt den Bischöfen von Veszprém zu. Der Veszprémer Bischof ist zu gleicher Zeit der Kanzler der Königin und seit Anfang des XII. Jahrhundert der Erb-Obergespan des Komitates Veszprém. Zum Veszprémer Bistume gehörten die jetzigen Komitate Veszprém, Fejér, Pilis, Zala und Somogy, also die ganze Plattenseegegend, die Bakony, die Hälfte Transdanubiens, von der Mur- und Draulinie bis zur Donau. Das Domkapitel hielt eine Schule aufrecht, in welcher nicht nur die «freien Gewerbe», sondern auch die Rechte vorgetragen wurden. Das Bistum und das Domkapitel bewahrten ihre althergebrachten Rechte bis zur Zeit der Türkenherrschaft; im XV. Jahrhundert hatte der Bischof von Veszprém sogar das Recht Münzen zu prägen. Unter den Bischöfen begegnen wir Namen historischen Klanges: wie Albert Vetési, Johann Vitéz, Kardinal Peter Izvalics, Martin Keszeli, usw.

Nach der Katastrofe von Mohács, gelang die Stadt in die Hände der Türken. Die bischöfliche Residenz ist eine zeitlang in Sümeg; einige der Bischöfe wohnen sogar in Pressburg und tragen lediglich den Titel eines Veszprémer Bischofs. Die Stadt erwacht zu neuem Leben erst im Jahre 1630. Bischof Stefan Sennyei, der Aeltere, erwirbt sich einen Teil der bischöflichen Besitztümer zurück.

Die schwere Arbeit der Neuorganisierung wird von den grossen pökséghez tartozott a mai Veszprém, Fejér, Pilis, Zala és Somogymegye, tehat az egész Balatonkörnyéke, a Bakony s Dunántúl fekvő a Mura és a Dráva vonalától fel a Dunáig. A székeskáptalan iskolát tart fenn, melyben nemcsak a «szabad mesterségeket», de a jogot is előadták. A püspökség és káptalan megtartotta tekintélyét a századok folyamán egész a török hódoltság koráig; a XV. században a veszprémi püspöknek pénzverő joga is van. A püspökök között történelmi nagyságokkal is találkozunk: Vettési Albert, Vitéz János, Isvalics Péter biboros, Kecseli Márton stb.

A mohácsi vész után a város török kézre kerül, a püspöki székhely egyideig Sümegen van, sőt néhány püspök Pozsonyban lakik s csak a püspökség címét viseli. Csak 1630-ban kezd feléledni a város. Id. Sennyei István püspök a birtokok egy részét visszaszerzi.

Az újjászervezés nagy munkáját a XVIII. évszázad nagy püspökei végzik el. Gróf Volkra János Ottó püspök 1711-ben betelepíti Veszprémbe a piaristákat, megalapítja a gimnáziumot és a papnevelő intézetet. Eszterházy Imre gróf, az egykori pálos barát s a későbbi esztergomi érsek megépítteti a székesegyházat 1723—25 között. Bíró Márton az egyházmegyét újra szervezi, és 107 templomot építtet és restauráltat 17 év alatt különösen azon a vidéken, melyet a törökök elpusztítottak. Jellemző, hogy míg a XIV. században 480 plébániáról van biztos tudomásunk, idők folyamán ez a szám 12-re csökkent s ezek is inkább csak névleges plébániák voltak, a plébániák száma Bíró halálakor (1762) már ismét 175. Utóda, Koller Ignác építtette a pompás renaissance stilusú püspöki palotát az ő pénzéből épül fel halála után a szeminárium két emeletes hatalmas épülete s a ferencrendi szerzetesek kolostora is.

1777-ben az egyházmegyék rendezése folytán kiszakítják a veszprémi püspökségből a székesfehérvári püspökséget és az új szombathelyi püs-

Női és férfi iparostanonc-iskola épülete. — Das Gebäude der Schule für Gewerbelehrlinge, Knaben und Mädchen. — Building of the School for male and female industrial apprentices. Édifice de l'école d'apprentis industriels, garçons et filles.

Az Esterházy grófi kastély. — Das Gräflich Esterházy'sche Schloss. — Castle of Count Esterházy. — Chateau du Comte Esterházy.

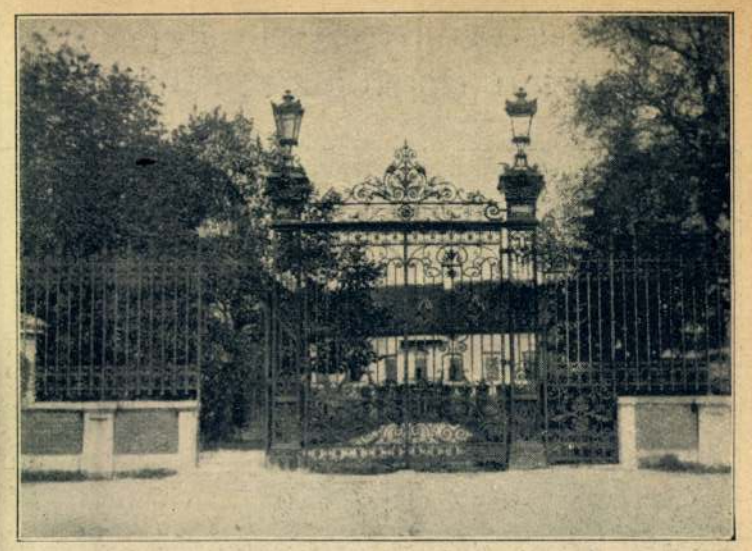

A versailles-i királyi palota egyik kapuja, melyet a mult század hatvanas éveiben hozattak Magyarországra az Esterházy grófok. Ma a pápai kastély bejáró kapuja. — Ein Tor des Versailleser königl. Schlosses, welches in den sechziger Jahren vom Grafen Esterházy nach Ungarn gebracht wurde. Nun ist es das Eingangstor des Pápaer Schlosses. — À gate of the Versailles Royal Palace, transported to Hungary in the sixties of the last century by the Esterházys. It is one of the gates of the Pápa Castle. — Une porte du palais royal de Versailles, qui a été transportée en Hongrie par l'un des comtes Esterházy vers 1840. Celle ci est actuellement l'une des portes cochères du Palais de Pápa.

Mátyás király vadászkastelya. — Jagdschloss des Königs Mathias.

Hunting Castle of King Mathias. — Château de Chasse du roi Mathias.

A magyar királyi dohányjövedék pápai dohánygyárának főépülete. — Hauptgebäude der Tabakfabrik der kön. ung. Tabakregie. — Principal building of the Tobacco-Factory of the Royal Hungarian Tobacco-Monopoly. — Bâtiment principal de la fabrique de tabac de la Regie Royale Hongroise de Tabac.

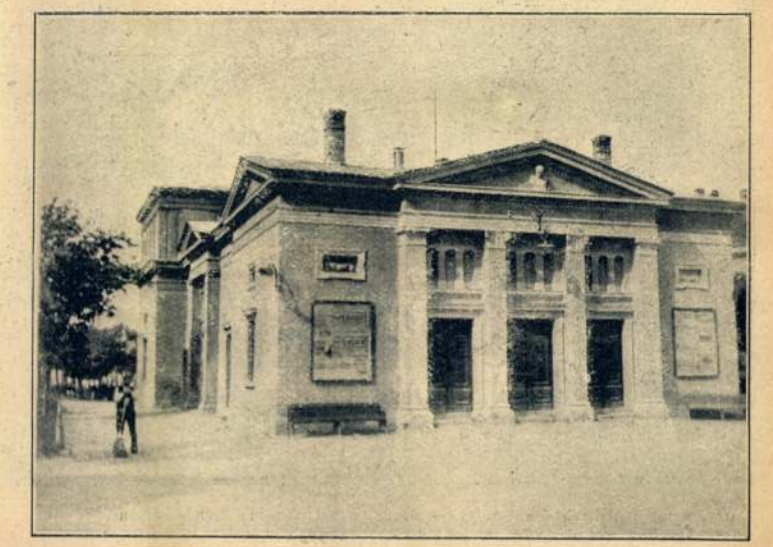

Jókai Színház. — Jókai Theater. Jókai Theatre. — Théâtre Jókai.

M. kir. Földmivesiskola, Pápán — Kön. ung. Ackerbauschule — Royal Hungarian Agricultural School — École Royale Hongroise d'Agriculture

A földmivesiskola épülete. — Gebäude der kön. ung. Ackerbauschule. — Building of the Agricultural School. — Édifice de l'École d'Agriculture.

A növendékek gyakorlati kiképzése. — Praktische Ausbildung der Zöglinge. — Practical Education of the Pupils. — Éducation pratique des élèves.

A földmivelésügyi miniszterium Csonka-Magyarország területén 10 földmivesiskolát tart fenn olyan gazdaifjak részére, kik az iskola végeztével a saját, illetve szüleik gazdaságába térnek vissza, vagy nagygazdaságban munkavezetőként nyernek alkalmazást. A tanulókat a két éves tanfolyam alatt a mezőgazdaság minden ágában elméletileg és gyakorlatilag teljesen kiképezik, úgy hogy képesek lesznek a rájuk bizott gazdaságot okszerü helyes gazdálkodással a lehető legjövedelmezőbbé tenni, vagyonuk értékét évről-évre emelni.

A pápai földmivesiskola modern felszerelésével, intenziv állattenyésztésével és gyakorlati tanitási rendszerével sokban hozzájárul a magyar mezőgazdasági termelés helyes mederbe tereléséhez.

Das kön. ung. Ackerbauministerium erhält auf dem Gebiete Rumpfungarns 10 Ackerbauschulen aufrecht und zwar für solche junge Landwirte, welche nach Beendigung der Schule auf ihre eigene, bezw. auf die Wirtschaft ihrer Eltern zurückkehren, oder in irgend einer grösseren Wirtschaft als Arbeitsführer angestellt werden.

Die Schüler erhalten im Laufe des zweijährigen Lehrganges in allen Zweigen der Landwirtschaft sowohl theoretische als auch praktische Ausbildung, so dass sie befähigt werden, die ihnen anvertraute Wirtschaft im Wege einer zweckmässigen und richtigen Bewirtschaftung je einträglicher zu gestalten und dadurch ihr Vermögen von Jahr zu Jahr zu vermehren.

Die Schule in Pápa ist auf die modernste Weise ausgestattet und treibt eine intensive Viehzucht.

The Royal Hungarian Ministry of Agriculture maintains 10 agricultural schools on the territory of dismembered Hungary for such young agrarians who intend to return to their own estates after graduation, resp. to the estate of their parents or who get employment in large estates as head-man.

Students get complete theoretical and practical education in all branches of agriculture, so that they are able to make the estate confided to their care more remunerative with efficient husbandry, to increase the value of their assets from year to year,

The Pápa school is equipped with the most modern equipment and undertakes intensive stock-breading.

Le Ministère royal hongrois de l'Agriculture maintient sur le territoire de la Hongrie mutilée 10 écoles d'agriculture pour des jeunes fermiers qui, après avoir absolvé cette école, retournent sur leur propriété ou sur celle de leurs parents, ou bien qui seront employés comme maître valets sur des plus grandes propriétés.

Les élèves reçoivent durant ce cours de deux années une éducation théorétique et pratique dans toutes les branches de l'agriculture, de sorte qu'ils seront à même de mener leur propriété de la manière la plus propre et la plus convenable afin de la rendre le plus lucratif possible et d'augmenter de cette façon la valeur de leurs biens d'année en année.

L'école de Pápa est outillée de la façon la plus moderne, elle s'occupe d'un intense élévage de bétail.

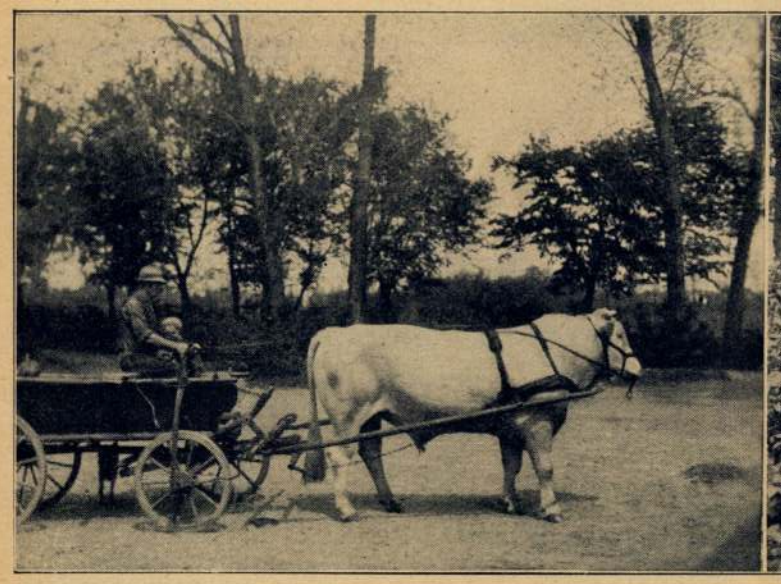

«Óvár» tenyészbika igába vonva. — Zuchtstier «Óvár» in Joch gespannt. — «Óvár» breeding bull in yoke. — Le taureau reproducteur «Óvár» mis sous le jong.

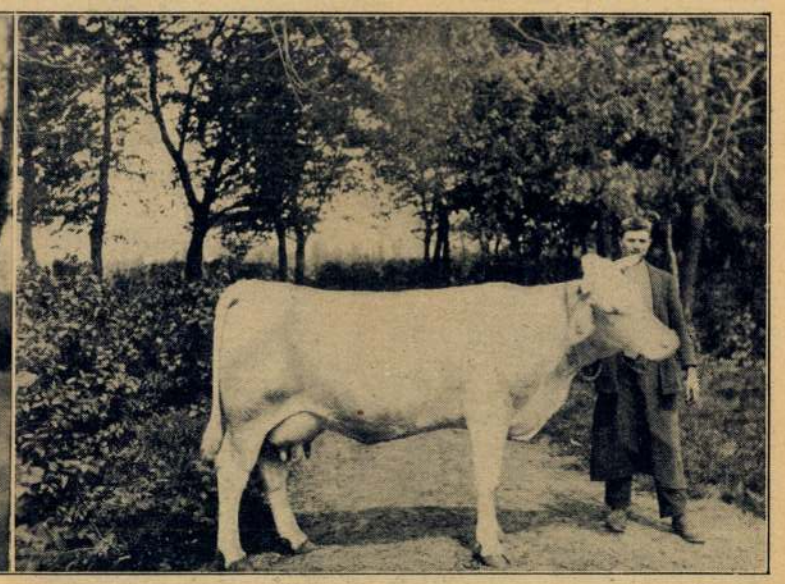

Az iskola tehenészetéből. — Aus der Melkerei der Schule. — From the Cow-breeding of the School. — De la vacherie de l'Ecole.

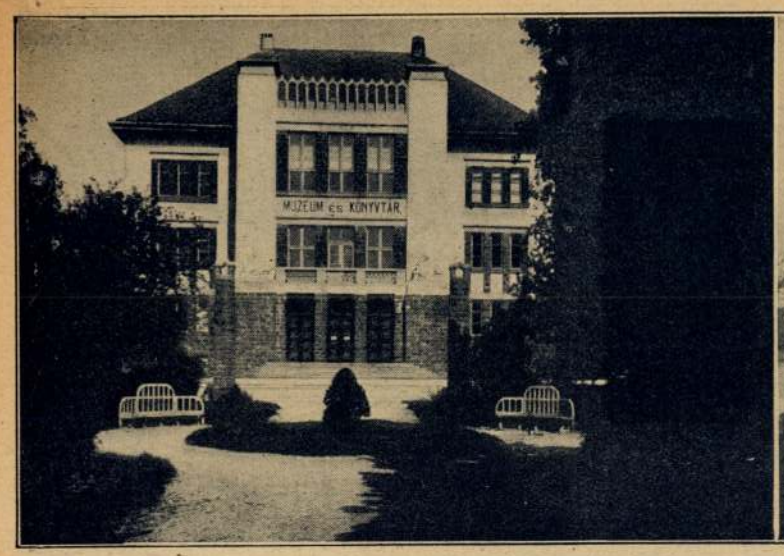

Balról: Muzeum és könyvtár az Erzsébetligetben. — Links: Museum und Bibliothek im Elisabeth-Park. — Left: Museum and Library in the Elisabeth-Park. — À gauche: Musée et bibliothèque au pare Elisabeth. — Jobbról: A városháza. — Rechts: Das Rathaus. — Right: Town-Hall. — À droit: Hotel de la ville.

Municipality of Veszprém

The town of Veszprém is situated on a tableland of dolomites from the trias age, intersected by valleys and inhabited since immemorial times.

Its fortress is a fortification established in an epoch preceding the conquest of the country by the Hungarians. It is beneath its ancient walls, in its immediate neighbourhood (Csatárhegy, Táborállás) that the hords of the revolting heathen general Koppány were defeated in 998 by King St. Stephen, who founded there a bishopric around 1001, while his wife, Gisela, built a cathedral there. Veszprém in the times of the Árpád dynasty is the capital of the queens, as well as their burial place. It is one of the principal cultural centers of Christian Hungary with its famous college and cloisters of nuns.

Since the 13th century it suffers several destructions. Great damage is caused to the town by Peter Csák in 1276, by the armies of Emperor Maximilian in 1490, and by Valentine Török de Enying in 1537. During the Turkish domination in Hungary it fell three times in the hands of the Turks, in 1704 the last time. It has been destroyed again by the imperial army of Siegfried Heister, on which occasion the most of its monuments were ruined.

In the peaceful 18th century the following buildings and monuments were erected in the fortress: the cloister and schools of the Piarists (1711 to 1734), the Statue of the Holy Trinity (1750), the bishop's palace (1766 to 1772), the church and cloister of the Franciscans (1776), the seminary and several buildings of the chapter, while the cathedral built in Roman style at the beginning of the 11th century, rebuilt later in Gothic, and again at the beginning of the 18 th century, in baroque style, received its present shape in 1910.

The memory of ancient Veszprém is preserved by the Gisela Chapel in the fortress (11 th to 13 th century), the Margaret ruins (1240) below mount St. Benedict, the pillarheads of Vetési (1476) on the northern ramparts of the fortress, stones of the cathedral from different epochs in the Veszprém Museum. Another ancient architectural monument is the Fire Tower (Watch Tower), especially its lower parts and the adjoining rampart walls.

The ruin in the Betekints valley, on the bank of the Séd brook flowing below the town, is the remnant of a wall from the Jesuit church built in the 18 th century on the place of the Veszprém valley nuns' church.

Veszprém is at the present a municipality on the head of which is the mayor, dr. Ladislaus *Komjáthy* for the present, who administers the well developping town with great enthusiasm and knowledge.

Veszprém, ville munie d'un Conseil organisé

La ville de Veszprém est située sur un plateau de Dolomites du trias, habité depuis des temps immémoriaux.

Sa forteresse date de la période avant la conquête du pays. Sous ses murailles anciens et dans sa proximité (Csatárhegy, Táborhegy) les troupes paganes du chef rebel Koppány ont été battues par Saint Étienne en 998. Le saint roi a fondé ici-même un évêché en 1001, sa femme la reine Gisèle de sa part, a fait élever une cathédrale. Veszprém de l'époque des Arpáds est la résidence des reines de cette famille royale et leur lieu d'enterrement; elle est grâce à sa célèbre école supérieure et ses couvents de religieuses l'un des centres principaux de civilisation de la Hongrie chrétienne.

Depuis le XVIII-e siècle elle a dû subir plusieurs dévastations. Ce fut d'abord Peter Csák, en 1276, ensuite les armées de Maximilien en 1490. puis Valentin Török d'Enying qui ont causé de grands dégâts à la ville. Sous l'occupation turque elle a passé trois fois des mains hongrois en mains turques, jus'qu à ce qu'en 1704 elle a été complètement réduite en ruines par l'armée de Siegfried Heister. C'est alors que la plupart de ses monuments d'art ont été détruits.

Au cours du paisible XVIII-e siècle, dans la forteresse les édifices suivants ont été élevés: la maison religieuse des piaristes et leurs écoles (1711—1739), le monument de la Sainte Trinité (1750), la résidence épiscopale (1766—1772), le monastère et l'église des Franciscains (1776), le Seminaire et plusieurs bâtiments du Chapitre, tandis que la Cathédrale qui a été élevée au commencement du XI e siècle en style romain, puis reconstruite en style ogival et au commencement du XVIII-e siècle en style baroque n'a reçu son extérieur actuel qu'en 1910.

Le souvenir du Veszprém ancien est gardé par la Chapelle Gisèle (XI—XIII-e siècle) dans la forteresse, par les ruines Marguérite (1240) sous le Mont Saint Benoît, par la colonne Vetési (1476) et par les remparts septentrionaux de la forteresse, ensuite par les pierres, datant d'époques différentes, de la cathédrale au Musée Départemental. Un souvenir d'ancienne construction est encore la partie basse et ronde de la Tour des Pompiers (échauguette) et les murs du rempart qui s'y joignent.

Les ruines dans la vallée Betekints, auprés du ruisseau Séd qui entoure la ville sont les restes d'une église de Jésuites du XVIII-e siècle qui y a été élevée à la place d'un couvent de religieuses du XI-e siècle.

Veszprém est aujourd'hui ville munie d'un conseil organisé, à la tête duquel est placé le maire de la ville, actuellement le dr. Ladislas *Komjáthy*, qui dirige plein d'enthousiasme et avec connaissance de cause les agendes de la ville florissante, qui se développe d'une manière rapide et satisfaisente.

Rákóczi-tér a tűztoronnyal és a Veszprémi Takarékpénztár épületével. A takarékpénztár előtt áll indulásra készen a veszprém-jutasi autóbusz. Rákóczi-Platz mit dem Feuer-Turm und dem Gebäude der Veszprémer Sparkassa. Vor der Sparkassa steht zur Abfahrt bereit das Veszprém—Jutaser Autobus. — Place Rákóczi with the firemens tower and with the building of the Veszprém Savings Bank. The Veszprém—Jutas autobus is standing in front of the Savings Bank ready to leave. — Place Rákóczi avec la tour des pompiers et l'édifice de la Caisse d'Épargne de Veszprém. Devant la Caisse d'Épargne on voit l'autobus Veszprém—Jutas, pret a partir.

Fent: Püspöki palota. Lent: Egyházmegyei Alapítványi Pénztár. — Oben: Bischöflicher Palast. Unten: Stiftungskasse des Kirchensprengels. — Top: Episcopal Palace. Bottom: Funds Treasury of the Chapter. — En haut: Le palais épiscopal. En bas: Trésor des fondations diocésaines.

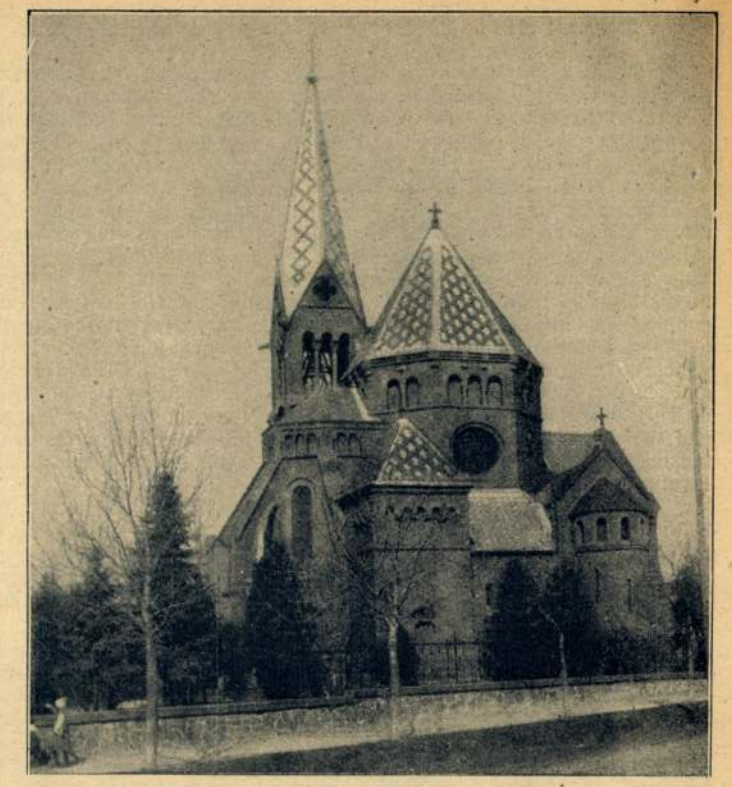

A feltámadás temploma, melyben Hornig Károly néhai veszprémi bíboros-püspök nyugszik. — Auferstehungs-Kirche, wo weiland Karl Hornig, Kardinal-Bischof von Veszprém begraben liegt. — Church of the Resurrection, where Charles Hornig, late bishop of Veszprém is buried. — Église de la Résurrection, où Charles Hornig, le défunt évêque-cardinal de Veszprém est enterré.

Bischöfen des XVIII. Jahrhunderts versorgt. Bischof Johann Otto, Graf Volkra, bringt im Jahre 1711 die Piaristen nach Veszprém gründet das Gymnasium und das Priester-Seminar. Graf Emerich Esterházy der einstige Paulinermönch und spätere Erzbischof von Gran, lässt die Kathedrale in den Jahren 1723—25 wieder aufbauen. Martin Biró reorganisiert den Kirchensprengel und lässt im Laufe von 17 Jahren 107 Kirchen erbauen und restaurieren, besonders in Gegenden, wo die Türkenverheerungen am meisten gewütet haben. Es ist bezeichnend, dass während wir im XIV. Jahrhundert bereits von 480 katholischen Pfarren Kenntniss hatten, ist diese Zahl im Laufe der Zeiten auf 12 gesunken und auch diese 12 existierten blos dem Namen nach. Die Zahl der Pfarren hat im Todesjahre (1762) Martin Birós wieder die Zahl 175 erreicht. Sein Nachfolger, Ignaz Koller liess den wunderschönen bischöflichen Palast im Renaissance-Style erbauen. Nach seinem Tode wird aus seinem Nachlasse das zweistockhohe mächtige Gebäude des Priester-Seminars erhoben und auch das Kloster der Franziskanermönche verdankt ihm seine Existenz.

Im Jahre 1777, bei der Organisierung der Kirchensprengel wird aus dem Veszprémer Bistum das Bistum von Stuhlweissenburg sozusagen herausgerissen und für das neue Bistum von Steinamanger ein Teil des Komitates Zala abgetrennt, so dass ihm mit den aus den Raaber und Agramer Bistümern angeschlossenen Pfarren insgesamt 154 Pfarren verbleiben. Diese Zahl ist bis zu unseren Tagen auf 242 gestiegen.

Der grösste Teil der Lehranstalten der Stadt ist auch bischöfliche Gründung, und zwar aus dem XIX. Jahrhundert. Bischof Johann Ranolder gründet im Jahre 1854 das Kloster der Barmherzigen Schwester, im 1860 jenes der Englischen Fräulein.

Im Laufe der 29 Jahre des Bischoftums Karl Hornigs, wurde der mächtige Palast der bischöflichen Güterdirektion erhoben, welcher in der Tat eine Zierde der Stadt bildet. Er liess die Karl-Kirche erbauen, mit der Beisteuerung des Domkapitels die Kathedrale restaurieren, welche im Laufe der Zeiten einer gründlichen Reparatur bedurfte. Seine grossherzigen Gaben haben den Aufbau des Stadttheaters und des staatlichen Kinder-

pökség számára Zalamegye egy részét, úgy, hogy a győri és a zágrábi egyházmegyékből ide csatolt plébániákkal együtt 151 plébániája maradt az egyházmegyének. Ez a szám napjainkig 242-re emelkedett.

Nagyobbrészt püspöki és kanonoki adományokból létesült Veszprémben a XIX. század elején a *városi szegényház* és a *városi kórház*. Zsolnay Dávid nagyprépost létesíti végrendeletileg 1810-ben a «*Davidicum*»-ot, mely mint árvaház és nevelő intézet büszkén tekinthet vissza százados multjára.

A város tanintézeteinek legnagyobb része szintén püspöki alapítás a XIX. századból. Ranolder János püspök 1854-ben az irgalmas nővérek, 1860-ban pedig az angolkisasszonyok zárdáját alapítja. Az irgalmas nővérek egy része a kórházban betegápolással foglalkozik, másik csoport elemi és polgári leányiskolát, kisdedovodát és leányinternátust tart fenn. Az angolkisasszonyok intézete elemi és polgári leányiskolával és internátussal volt kezdetben ellátva, 1894-ben Hornig püspök tanítónőképző intézettel, 1918-ban Rott püspök kereskedelmi iskolával bővítette. Ranolder összesen hét zárdát alapított.

A restaurált veszprémi főszékesegyház. — Der restaurierte Dom von Veszprém. — The Cathedral of Veszprém, restored La Cathédrale de Veszprém, restaurée.

PÁPA

A város főtere. — Hauptplatz der Stadt. — Main Place of the town. — Place principale de la ville.

Pápa rendezett tanácsú város

Vidéki városaink közül egyike a legszebbeknek a veszprémmegyei *Pápa*. Régi magyar város, amely nagy szerepet játszott a hazai történelemben is. Feldúlták a törökök; meg-állták a franciák, wallonok. 1620-ban *Bethlen* Gábor foglalta el. 1707-ben, a Rákóczi-felkelés idején teljesen elpusztult a város, de csakhamar felépült a régi helyen. 1809-ben *Beauharnais* Jenő olasz alkirály itt ütközött meg János osztrák főhercceggel, végül pedig 1849-ben itt szenvedtek vereséget a magyar szabadságharc katonái.

Pápa város ma már teljesen modern város 50,000 lakossal. Közművei példásan kiépítettek, így különösen vízművei érdekesek. A várostól több kilométernyire fekvő vízszolgáltató források és kutak magas fekvése miatt a természetes nyomás következtében a víz minden géperő nélkül több emelet magasságra szökik fel, ami tüzeseteknél előnyös. A város vasuti összeköttetése is igen jó. Fővonal mentén fekszik és naponta több gyorsvonat érinti.

Kézműipara fejlett, piaca messze földön híres, kereskedelmét nagy forgalma jellemzi. Számos iskolája van, az egész környéknek kulturális gócpontja.

A várost 10 tagú tanács vezeti, melynek élén a polgármester, jelenleg dr. *Tenczlinger* József áll, akinek vállán nyugszik az egyre fejlődő város irányításának sok ágazatú, fáradságos munkája.

Pápa városát nevezetessé teszi még református főiskolája, melynek tanítványai közé tartozott Jókai Mór és Petőfi Sándor is.

Municipality of Pápa

One of the most beautiful of our provincial towns is *Pápa*. It is an ancient Hungarian town, which figured prominently in Hungarian history. It has been destroyed by the Turks, occupied by the French and the Wallons. It has been occupied in 1620 by Gabriel *Bethlen*. It fell into ruins in 1707 in the time of the Rákóczi revolution, but it has been soon rebuilt. It was here that Eugène de *Beauharnais*, Viceroy of Italy fought a battle with John Archduke of Austria, and finally it was here that Hungarian soldiers suffered defeat in the war of independence in 1849.

Pápa of to day is a modern town with 50 000 inhabitants. Its public works have been perfectly constructed and especially its water-works deserve to be mentioned.

Its small industry is well developped, its market is famous in large regions, a center of lively commerce. It has several schools, the culture of the region centers around it.

The town has a goed railway connection tvo; lies on a principal line and is touched daily by several fast-trains.

The town is administered by a Municipal Council of 10 members, headed by a mayor, at the present by dr. Joseph *Tenczlinger*, who has the responsibility of the difficult task to lead a well developing town.

The town of Pápa is famous by its Reformed College, the pupils of which were also Maritius Jókai, the greatest novelwriter, and Alexander Petőfi, the greatest poet of Hungary.

Pápa, Stadt mit geordnetem Magistrate

Unter unseren Provinzstädten ist die Stadt *Pápa* eine der schönsten. Sie ist eine alte ungarische Stadt, welche auch in der frühesten Geschichte des Landes eine bedeutende Rolle zu spielen hatte. Sie wurde von den Türken verwüstet, von den Franzosen und Wallonen besetzt. Im Jahre 1620 wurde sie vom Fürsten Gabriel *Bethlen* erobert. Im Jahre 1707, zur Zeit des Rákóczi Aufstandes, wurde die Stadt vollkommen zerstört, man hat sie jedoch recht bald auf der alten Stelle wiedererbaut. Im Jahre 1809 schlug sich hier Eugène de *Beauharnais*, Vicekönig von Italien, mit dem österreichischen Erzherzog Johann, und zuletzt, im Jahre 1809 erlitten hier die Soldaten des ungarischen Freiheitskampfes eine Niederlage.

Heute ist Pápa eine moderne Stadt mit den entsprechenden gemeinnützigen Einrichtungen versehen. Ihre Einwohnerschaft zählt 50,000 Köpfe und sie verfügt über eine gute Eisenbahnverbindung. Ihr Handgewerbe ist wohlentwickelt, ihr Markt weit und breit bekannt. Ihr Handel ist durch einen grossen Verkehr gekennzeichnet. Sie hat zahlreiche Schulen und ist der kulturelle Knotenpunkt der ganzen Gegend.

Die Stadt wird von einem, aus 10 Mitgliedern bestehenden Rate geleitet. An der Spitze des Rates steht der Bürgermeister, gegenwärtig dr. Josef *Tenczlinger*, auf dessen Schultern die schwere und mannigfaltige Arbeit der in steter Entwicklung begriffenen Stadt ruht.

Die Stadt Pápa ist berühmt von ihrer reformierten Hochschule, welche auch Maurus Jókai und Alexander Petőfi zu seinen Zöglingen zählte.

Pápa, ville munie d'un conseil organisé

Pápa, dans le département de Veszprém est l'une de nos plus belles villes provinciales. Elle est une ancienne ville hongroise qui a joué un rôle prépondérant dans l'histoire du pays. Elle fut dévasté au cours des siècles par les Turcs, occupée par les Français et par les Wallons. En 1620 elle a été prise par Gabriel *Bethlen*. En 1707, a l'époque de l'insurrection de Rákóczi la ville a été complètement détruite, cependant elle a été bientôt reconstruite sur la même place. En 1809 le vice-roi d'Italie Eugène de *Beauharnais* s'est battu ici avec Jean, archiduc d'Autriche, et c'est encore ici que les héros de la guerre de liberté des Hongrois ont essuyé une défaite.

Aujourd'hui elle est une ville moderne, munie de toutes les oeuvres d'utilité publique et comptant 50,000 habitants. Sa manufacture est bien développée, son marché est connu et renommé, son commerce est caractérisé par une grande agilité. Elle a de nombreuses écoles et elle est le centre culturel de toute la contrée.

La ville est dirigée par un Conseil de dix membres, à la tête de ce conseil est le maire de la ville, actuellement le dr. Joseph *Tenczlinger* qui est chargé du travail varié et plein de responsabilités de la direction de cette ville, qui est en développement continuel.

La ville de Pápa est rendue encore célèbre par son éminente école supérieure de la confession réformée, dont Maurice Jókai, le grand romancier et Alexandre Petőfi, le plus grand poète de Hongrie ont été les élèves.

Római katolikus népiskola. — Röm. kath. Volksschule. — Roman Catholic Elementary School. École primaire catholic romaine.

M. kir. Állami Tanítóképző. — Kön. ung. staatliche Präparandie. — Royal Hungarian State Normal School. — École normale de l'État royal de Hongrie.

Szentbenedekrendi királyi főgimnázium és templom, melyet még a pálosok építettek. — Kön. Obergymnasium und Kirche des Hl. Benediktinerordens, welche noch von den Paulinern erbaut wurde.

Royal Benedictine Gymnasium and church, built by the Paulines. — Lycée royal et église de l'ordre Bénédictin, élevés encore par des Frères de l'Ordre de St. Paul.

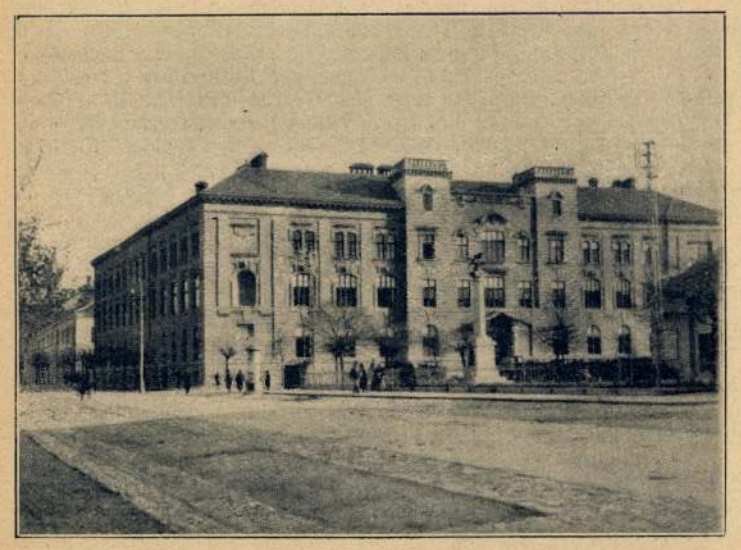

Református főiskola. — Reformierte Hochschule. — Reformed College. — École supérieure de l'Église reformée.

Református nönevelő intézet. — Reformiertes Frauenerziehungsheim. — Reformed Girls' Educational Institute. — Institut de l'Église reformée pour l'éducation des filles.

Veszprém Bishopric and Chapter

The history of the town of Veszprém is in close connection with the bishopric. The town of Veszprém had a certain importance as far back as in the times of the conquest (896), and it was probably this circumstance which suggested to King St. Stephen to establish here a bishopric and chapter right at the beginning of his rule in 1009. Veszprém is the capital of the queen, the right of her coronation and anointment belongs still to the bishop of Veszpém. At the same time the bishop of Veszprém is the chancellor of the queen, and permanent chief of the county of Veszprém since the beginning of the 12 th century. The counties of Veszprém, Fejér, Pilis, Zala and Somogy, so the whole region of Lake Balaton, the Bakony mountains, and the half of Transdanubia from the line of the Drave and the Mura rivers to the Danube, belonged to the bishopric of Veszprém. The chapter maintains a school which not only the «liberal arts» but also law taught. The bishopric and chapter kept their authority still over the centuries till the epoch of Turkish domination; even in the 15 th century the bishop of Veszpém had the right to coin money. There are several historic figures among the bishops of Veszprém like Albert Vetlési, John Vitéz, cardinal Peter Izvalics, Martin Kecseti etc.

After the catastrophe of Mohács, where Hungarian liberty fell before the Turks (1526), the town gets into the hands of the Turks, the seat of the bishop is transferred temporarily to Sümeg, even some of the bishops are living in Pozsony satisfied with the title of bishop. It is only in 1630 that the town begins to revive. Bishop Stephen Sennyei sen. regains a part of the episcopal estate.

The great work of reorganisation was undertaken by the great bishops of the 18 th century. Bishop count John Otto Volkra settles the Piarists in Veszprém in 1711, founds the gymasium and the seminary. Count Emerich Eszterházy, who was once a Pauline monk and later

Püspöki szeminárium. — Bischörliches Seminarium. — Episcopal Seminary. Séminaire épiscopal.

Postaépület. — Postgebäude. — Post Office. — Bureau de Poste.

L'Éveché de Veszprém et le Chapitre

L'histoire de la ville de Veszprém est en relation étroite avec celle de l'éveché. Déjà au temps de la conquête du pays la ville de Veszprém était d'une certaine importance et c'est évidemment pourquoi Saint Étienne l'a rendu siège épiscopal tout au commencement de son règne, en 1009, et y a fondé un chapitre. Veszprém est la résidence de la reine et le droit du couronnement et l'onction des reines de la Hongrie incombe aux évêques de Veszprém. L'évêque de Veszprém est en même temps le chancelier de la reine et depuis le commencement du XIII-e siècle le préfet héritier du département de Veszprém. Le diocèse de l'évéché de Veszprém embrassait en ce temps le territoire des départements de Veszprém, de Fejér, de Pilis, de Zala et de Somogy, c'est à dire toute la contrée du Lac Balaton; la moitié de la Bakony et de la Transdanubie, de la ligne du Mura et du Drava jusqu'au Danube. Le Chapitre maintient des écoles, où non seulement les «métiers libres», mais le droit est aussi enseigné. L'évéché de Veszprém a su conserver son autorité durant les siècles jusqu'à l'occupation des Turcs, au XV-e siècle l'évêque de Veszprém avait même le droit de frapper de la monnaie. Parmi les évêques on recontre des noms d'une importance historique, comme ceux d'Albert Vetési, de Jean Vitéz, du cardinal Pierre Izvalics, de Martin Keczeli, etc.

Après la catastrophe de Mohács, la ville passe en possession turque. La résidence épiscopale se trouve un temps à Sümeg, quelquesuns des évêques habitent même Pressbourg et n'ont que le titre d'un évêque de Veszprém. La ville ne se réveille pour une nouvelle vie qu'en 1630. C'est en ce temps que l'évêque Étienne Sennyei, sen. réussit à réconquérir une partie das biens épiscopaux.

Ce sont les grands évêques du XVIII-e siècle qui se sont acquittés de la tâche de la réorganisation. L'évêque Jean Otto, comte Volkra établit

Kanonoksor a vár főterén. — Domherrenreihe am Hauptplatze der Festung. — Canons Row on the Main Place in the Fortress. — Suite des Chanoines sur la Place Principale de la forteresse.

Kanonoksor a székesegyházzal szemben. — Domherrenreihe gegenüber der Kathedrale. Canons Row opposite to the Cathédrale. — Suite des Chanoines vis-à-vis de la cathédrale.

Hornig Károly br. 29 éves püspöksége alatt létesült a püspökségi jószágkormányzóság hatalmas palotája, mely valóban díszére válik a városnak.

Ő építtette a Károly-templomot, restauráltatta a káptalan hozzájárulásával a székesegyházat, mely idők folyamán alapos átépítésre szorult, nagylelkű adományaival lehetővé tette a városi színház s az állami gyermekmenhely építését és létesítését. 1912-ben X. Pius pápa bíborossá nevezte ki s mint ilyen 1914-ben résztvett azon a pápaválasztáson, mely XV. Benedeket állította az egyház élére. — Kovács Zsigmond püspöksége idején az egyházmegyei kegyes alapítványok kezelésére a káptalan felügyelete alatt 1878-ban Egyházmegyei Alapitványi Hivatal létesült, melyet 1856-ban díszes két emeletes palotában helyeztek el a piactér közepén.

Fehérváry József dr. kanonok építteti a szent László kápolnát s a Davidicum második emeletét. A püspök és a káptalan hatalmas pénzadományai tették lehetővé a piactér kibővítését, rendezését s általában a város kulturális fejlődését mindig áldozatkész lélekkel igyekeztek előmozdítani.

Az egyházmegye jelenlegi főpásztora *Rott* Nándor dr. 1917. szept. 30-án foglalta el a püspöki széket. A háborús viszonyok, a forradalmak s a gazdasági nehézségek daczára sokat áldoz és dolgozik új plébániák létesítése érdekében. A paphiány megszüntetése céljából a nagyszeminárium mellett kisebb papnevelő intézetet is tart fenn. 1923-ban az egyházmegye papságával zsinatot tartott. Igen sokat fárad a püspökségi birtokok reorganizálása körül is. — A veszprémi püspökség és káptalan ma is a nagy alapító szent István nyomdokain jár s a reá bízott területen a keresztény magyar kultúra fejlesztése érdekében fejti ki ma is áldásos működését s e magasztos célok érdekében a jövőben is kész minden munkára és áldozatra.

asyls ermöglicht. Im Jahre 1912 wurde er durch Papst Pius X, zum Kardinal ernannt und er nahm im Jahre 1914 an jener Papstwahl teil, welche Benedikt XV an die Spitze der katholischen Kirche setzte. Zur Zeit des Bischoftums Siegmund Kovács's entstand unter der Oberaufsicht des Domkapitels zur Verwaltung der mildtätigen Gaben des Kirchensprengels im Jahre 1878 das Stiftungsamt des Kirchensprengels, welches im Jahre 1896 ein schmuckes Gebäude am Marktplatze erheben liess. Der Domherr Josef Fehérváry lässt die Ladislauskapelle erbauen.

Der Marktplatz verdankt seine Erweiterung und Organiserung den bedeutenden Geldspenden des Bischofs und des Domkapitels, welche im Allgemeinen zur kulturellen Entwicklung der Stadt stets mit der grössten Opferbereitschaft beigetragen haben.

Der gegenwärtige Oberhirt des Kirchensprengels dr. Ferdinand *Rott* hat den Bischofssitz am 17. September 1917 eingenommen. Trotz der Kriegszustände, der Revolutionen und der wirtschaftlichen Hemmungen dieser Zeiten entwickelte er eine unermüdliche Tätigkeit und eine wahre Opferfreude im Interesse der Gründung neuer Pfarren.

Um der Priesternot abzuhelfen, erhält er neben dem grossen Seminar eine kleinere Priester-Erziehungsanstalt aufrecht.

Im Jahre 1923 hielt er mit der Geistlichkeit seiner Diocese eine Synode ab. Er gibt sich auch recht viel Mühe um die Reorganisierung der bischöflichen Besitztümer durchzuführen.

Das Veszprémer Bistum und das Domkapitel verfolgt noch heute die Spuren seines grossen Gründers, Stefan den Heiligen und auf dem ihm anvertrauten Gebiet entwickelt es im Interesse der christlich ungarischen Kultur eine segensreiche Tätigkeit und ist zur Förderung dieser hehren Ziele auch in der Zukunft zur schwierigsten Arbeit und zu den grössten Opfern bereit.

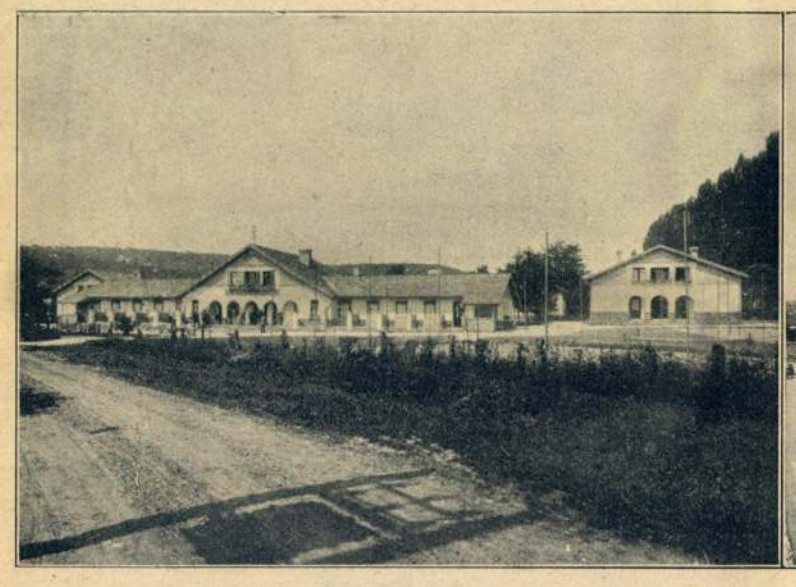

Pannonia Otthon. — Pannonia-Heim. — Pannonia-Home. — Home Pannonia

Fövényfürdő. — Strandbad. — Beach. — Plage.

Balatonalmádi fürdő

Budapesttől 150, *Győrtől* 100 km-re a *Balaton* északi partján fekszik, a *Bakony-hegység* déli lankás lejtőjén, közel 3000 holdnyi területen mintegy 400 nyaralóval. *Balatonalmádi* fürdő villanyvilágítással van felszerelve, két vasuti állomása útján a közlekedés az ország bármely részével kifogástalan. Hajóállomásáról induló hajókkal a *Balaton* teljesen körülutazható. A fürdővendégek elhelyezésére a minden komforttal berendezett *Bungalow*-rendszerrel épített *Pannónia Otthon* áll rendelkezésre, 96 erkélyes, egy- és kétágyas lakosztállyal. A fürdőzők kényelmét szolgálja a *Pannónia Otthon* tágas társalgóterme is, a hölgyszalónok és a rádióterem. A *Pannónia* éttermeit a francia szakácsművészet metódusa szerint *Budapest* egyik előkelő vendéglőse vezeti. A fürdőzők szórakoztatását szolgálja a *Balatoni Jacht Club* tóparti evezős, vitorlás parkja is s az árnyas tölgyerdőben fekvő tenniszpályák és a kiépitett parti sétány.

A tó közelében épült a Zsófia-gyermekszanatórium is, hol évente többszáz gyermek nyert gyógyulást. *Balatonalmádi* fürdő legszebb ékessége a 600 méteres új fövenyfürdő, melynek bársonyos homokpázsitja 50 méter mélyen a *Balaton* vizébe is benyulik. A fövenyfürdő emeletes szárnyaiban, hol 300 vetköző fülke és 2 nagy közös vetköző helyiség áll a fürdőzők rendelkezésére, szénsavas-, villamos-, sós- és fenyőfürdők, a kitünő pázsiton nap- és hólégfürdő, *Kneipp*-kúra, *Priesnitz*- és *Winternitz*-féle edzőgyógymód tartható. A parkfürdő cölöpökre épített kabinsorát lépcsőzet köti össze a *Balaton* nyilt vizével. A postatakarékpénztár tisztikarának takarék- és hitelszövetkezete tulajdonosa az Almádi fürdő- és építőrészvénytársaságnak egy esztendő óta. A szövetkezet ezen idő alatt több milliárdot fektetett be a fürdőbe (Pannónia-otthon a középosztály részére, stb.)

Bad Balatonalmádi

150 Kilometer von Budapest, 100 von Győr entfernt, liegt es am nördlichen Ufer des Plattensees, auf dem südlichen sanften Abhang des Bakony-Gebirge, auf einer Ausdehnung von 3000 Joch, mit 400 Villen.

Das Bad Balaton-Almádi ist mit elektrischer Beleuchtung versehen, es hat zwei Eisenbahnstationen, demzufolge wickelt sich sein Verkehr mit allen Teilen des Landes tadellos ab. Mit den Schiffen, welche von seiner Schiffstation abfahren, kann der Plattensee ganz umschifft werden.

Den Badegästen steht das mit allem Komfort ausgestattete und im Bungalow-System erbaute Pannonia-Heim zur Verfügung, das 96 Balkon-Wohnungen von 1 oder 2 Betten enthält Der Bequemlichkeit der Badegäste dient der geräumige Gesellschaftsaal des Pannonia Heimes, seine Damensalons und der Radiosaal. Die Speisesäle des Pannonia-Heimes werden nach den bewährten Methoden der französischen Küchenkunst von einem vornehmen Budapester Gastwirten geleitet. Den Badegästen steht auch der Ruder- und Segel-Park des Balatoner Yacht-Klubs zur Verfügung und im schattigen Eichenwald die Tennisplätze und die schön ausgebaute Strandpromenade.

In der Nähe des Sees liegt das Sophien-Sanatorium, wo jährlich mehrere hundert Stadtkinder sich erholen. Die schönste Zier des Bades Balaton-Almádi ist das 600 Meter breite neue Strandbad, dessen weicher Sandrasen 50 Meter tief in das Wasser des Plattensees hineinragt.

Der Inhaber der Almáder Bad- und Bau Aktiengesellschaft ist seit einem Jahre der Spar- und Kreditverein der ung. Postsparkassabeamten. Der Verein investierte in dieser kurzen Zeitfrist mehrere Milliarden in den Bau des Bades (Pannonia-Heim für die Mittelklasse, usw.).

been built, a real ornament of the town. It is he who built the Charles church, restored the cathedral with the approval of the chapter, which needed a thorough restoration due to the devastations of time, he facilitated the building and the establishing of the municipal theatre and the state childrens asylum with his magnanimous gifts. He has been nominated cardinal in 1912 by Pope Pius X., and as such he was present in 1914 at the election which set Benedict XV. at the head of the Church. In the times of bishop Sigismund Kovács, an Episcopal Funds Office has been established in 1878 for the management of the charity funds of the bishopric under the supervision of the chapter, which got a stately two story palace in 1896 in the middle of the Market Place. It is canon baron Joseph Fehérváry who builds the St. Ladislaus chapel, and the second floor of the Davidicum. The enlarging of the Market Place has been made possible with the aid of the generous donations of the bishop and the chapter, as well as its regulation, and in general the cultural development of the town has been promoted by them always in a generous spirit.

The actual chief of the bishopric, bishop dr. Ferdinand *Rott* has been installed in his dignity on the 30 th September, 1917. The troublesome conditions in the war, the revolutions, and economic difficulties did not prevent him to work zealously in the interest of establishing new parishes. In order to remedy the shortage of priests, he maintains a small seminary besides the large one. He held a synod in 1923 with the priests of the bishopric. He is very active also in the reorganisation of the episcopal estates. The bishopric and chapter of Veszprém follow still the footsteps of their founder King St. Stephen, and they develop their zealous activity on the territory under their charge for the development of the Christian Hungarian culture, and they are willing to do any work and sacrifice for these high aims.

une partie du département de Zala de sorte qu'avec les curés détachés aux diocèses de Győr et de Zagreb, il lui restent en tout 151 curés. Ce nombre à augmenté continuellement et il a atteint dans nos jours les 242.

Au cours de l'épiscopat de 29 années de l'évêque Charles Hornig le beau palais de la Direction des Biens Épiscopaux a été élévé, celui-ci est en réalité un ornament de la ville. La construction de l'Église Charles s'attache aussi à son nom, ainsi que la restauration de la Cathédrale qu'il a exécuté à l'aide matérielle du chapitre. Ses donations généreuses ont rendu possible que le plan d'un Théatre Municipal a été réalisé et qu'on a créé un Asyle d'État pour Enfants. En 1912 il fut nommé cardinal par Pape Pie X, et comme tel il prit part à l'élection en 1914 qui mit Benoit X à la tête de l'Église Catholique. Durant l'épiscopat de Sigismond Kovács un Office pour l'Administration des Fondations Diocésaines sous contrôle du Chapitre a été créé, lequel, reçut un joli palais au cours de l'an 1896, au beau milieu de la Place du Marché. C'est le chanoine Joseph Fehérváry qui fait élever la Chapelle Ladislas L'élargissement de la Place du Marché a été fait à l'aide des donations généreuses de l'évêque et du Chapitre, ainsi que sa régularisation, et c'est en général avec la plus grande magnanimité qu'ils se sont mis au service du développement culturel de la ville. Le pontife actuel du diocèse, le dr. Ferdinand *Rott* a occupé le siège épiscopal le 17 septembre 1917. Malgré les circonstances désavantageuses qui suivirent la guerre et les révolutions, il travaille avec une assiduité infatigable et un grand dévouement dans l'intérêt de la création de nouveaux curés. Pour remédier au manque de prêtres il maintient auprès du grand séminaire un institut plus petit pour l'éducation des prêtres. En 1923 il réunit en synode le clergé de son diocèse. Il se donne beaucoup de peine avec l'organisation des biens épiscopaux. L'évêché de Veszprém et le Chapitre poursuit encore au jour d'aujourd'hui les traces de son grand fondateur Saint Étienne.

Parti sétány. — Strandpromenade. — Beach-walk. — Promenade sur la plage.

Légsátortelep. — Lufthütten. — Cabins. — Cabanes.

Bath Balatonalmádi

It lies as far as 150 km from Budapest, 100 from Győr on the northern bank of the Lake of Balaton and on the southern, mild descent of the Bakony-Mountain, on a territory of 3000 acres with 400 country houses.

Bath Balatonalmádi has electric lightning, there are two railway-stations, so the communication with all parts of the country is quick and faultless. On the ships, which leave the harbour, one can easily sail round the Lake. The Pannonia Home, built in system Bungalow and equipped with every modern commodiousness containing 96 balcony-apartments with one or two beds, is at the disposal of the visitors. Its spacious parlour, its ladies saloons and its radio room, are all created for the convenience of the guests. The hotel-fare of the Pannonia Home is under the management of one of the most distinguished restaurateurs of Budapest and has adapted the repute methods of the French culinary-art. The boots and sailers of the Balaton Yacht Club are at the disposal of the visitors, as well as the tennis grounds in the shady oak-wood and the beautiful walk on the beach.

Near the Lake there is the Sophia-Sanatorium, where every year some hundred townchildren are summering. The most beautiful ornament of Balatonalmádi ist the Beach-Bath of 600 meters, where a bank of soft sands reaches 50 meters into the water of the Lake. The storied wings of the Beach-Bath are containing 300 cabins and two big undressing rooms. The Savings- and Credit Association of the officers of the Postal Savings Bank is about a year proprietor of the Balatonalmádi Bath and Construction Co. Ltd. The Association has made already investments for several milliards (As the Pannonia Home for the middle-class, etc.).

Le Bain Balatonalmádi

Éloigné de 150 km. de Budapest, de 100 km. de Győr le Bain Balatonalmádi est situé sur la rive septentrionale du Lac de Balatou, sur la douce pente du mont Bakony, sur un territoire de 3000 arpents cadastraux, ou s'elèvent 400 villas.

Dans le Bain Balatonalmádi l'éclairage éléctrique est installé; il y a deux gares, de sorte que la communication avec toutes les autres parties du pays se déroule d'une manière irréprochable. Sur les bateaux qui quittent son port on est à même de naviguer tout autour du Lac Balaton. Le Home Pannonia, étant à la disposition des baigneurs et amenagé avec tout le comfort moderne est construit en systême Bungalow et contient 96 logements avec balcons à un et à deux lits. Le parloir spacieux et les boudoirs, ainsi que la salle au radio sont mis au service du bien-être des convives. La cuisine d'hôtel du Home Pannonia est sous la direction d'un restaurateur distingué de Budapest qui suit les méthodes éprouvées de l'art culimaire français. L'établissement de canotage et de voiliers du Yacht Club de Balaton est aussi à la disposition des baigneurs, de même que les tennis-grounds dans la chênaie ombrageuse et la belle promenade sur la plage. C'est dans la proximité du Lac qu'est elevé le Sanatoire Sophie, ou tous les ans plusieurs centaines d'enfants passent l'été. Le plus bel ornament, cependent de Balatonalmádi est le nouvel Bain de Plage qui couvre une étendue de 600 mètres et dont le gazon velouté de sable avance de 50 mètres dans l'eau du Balaton Depuis uneé anne, c'est l'association d'Epargne et de Credit du corps des employés de la Caisse d'Epargne Postale qui est propriétaire de la S. A. des Bains et des Constructions de Balatonalmádi. L'Association a fait depuis ce temps des investitions de plusieurs milliards de couronnes.

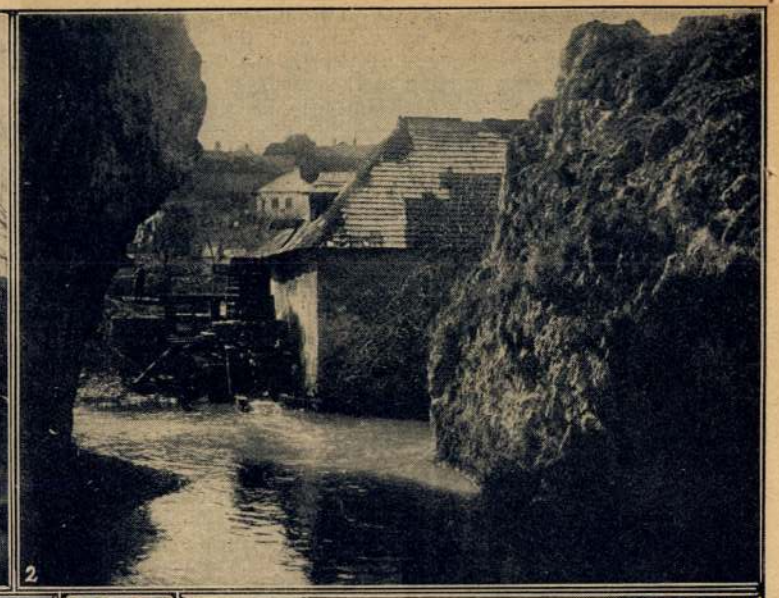

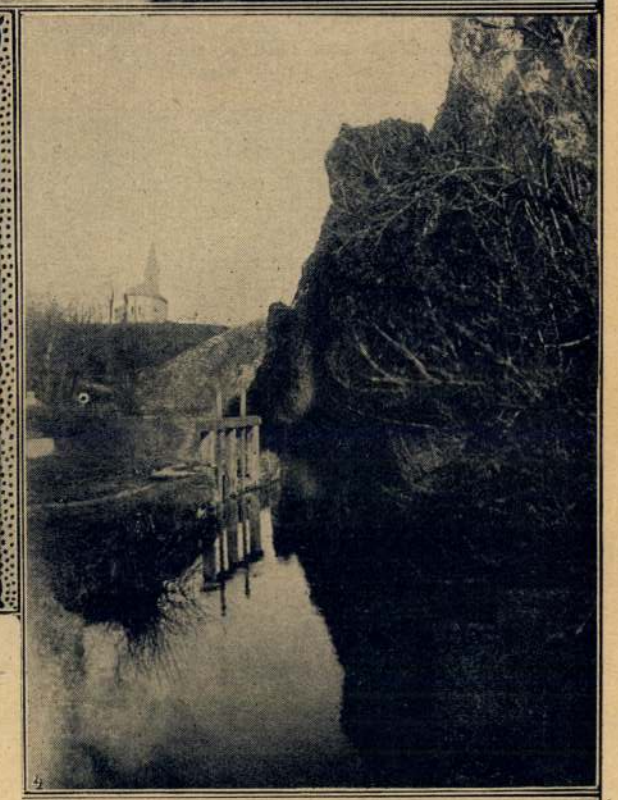

1. A XVIII. század közepén épült jezsuita-templom romjai a Séd-patak völgyében — Die Ruinen der um die Mitte des XVIII. Jahrhunderts erbauten Jesuitenkirche im Séd-Bach Tale. — Ruins of the Jesuit Church built in the middle of the XVIII-th century in the valley of the Séd-brook. — Ruines de l'Église des Jésuites, élevée vers le milieu du XVIII. siècle, dans la vallée du ruisseau nommé Séd. — 2. Malom a Szent Benedek-hegy tövében. — Mühle am Fusse des Skt. Benedikt Berges. — Flour-mill at the foot of Mount Benedict. — Moulin au pied du mont St. Benoit. — 3. A Gizella-kápolna belseje a püspöki palota tőszomszédságában. — Innenansicht der Gisella-Kapelle in der unmittelbaren Nähe des bischöflichen Palastes. — Interior of the Gisela Chapel close to the episcopal palace. — Intérieur de la Chapelle Gisèle dans la proximité immédiate du palais épiscopal. — 4. A Séd-patak völgye. — Ansicht aus dem Séd-Bach Tale. — View of the valley of the Sédbrook. — Vue de la vallée du ruisseau Séd. — 5., 6. Itt nevelkedett Árpádházi Szent Margit az 1240-es években. — Hier wurde die Heilige Margarete aus dem Hause Árpád (um 1240) erzogen. — St. Margaret from the Árpád family has been educated here (1240). — Ste Marguerite de la maison royale d'Árpád a été élevée ici (1240).

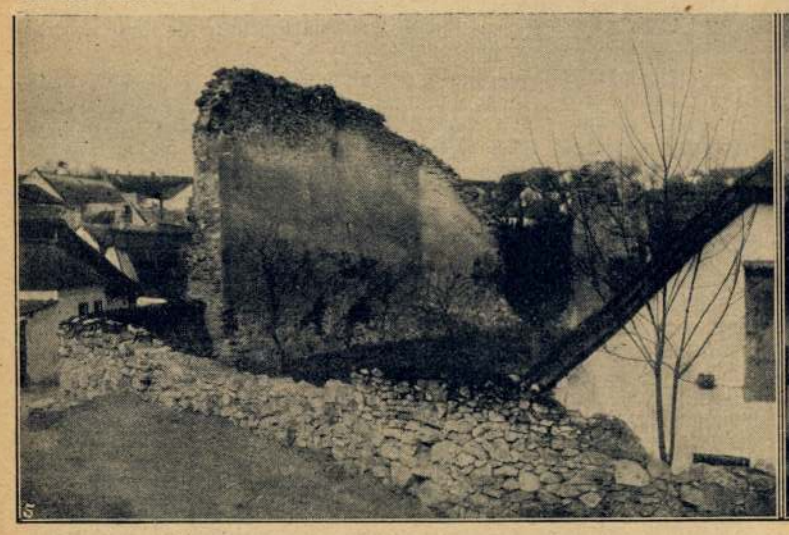

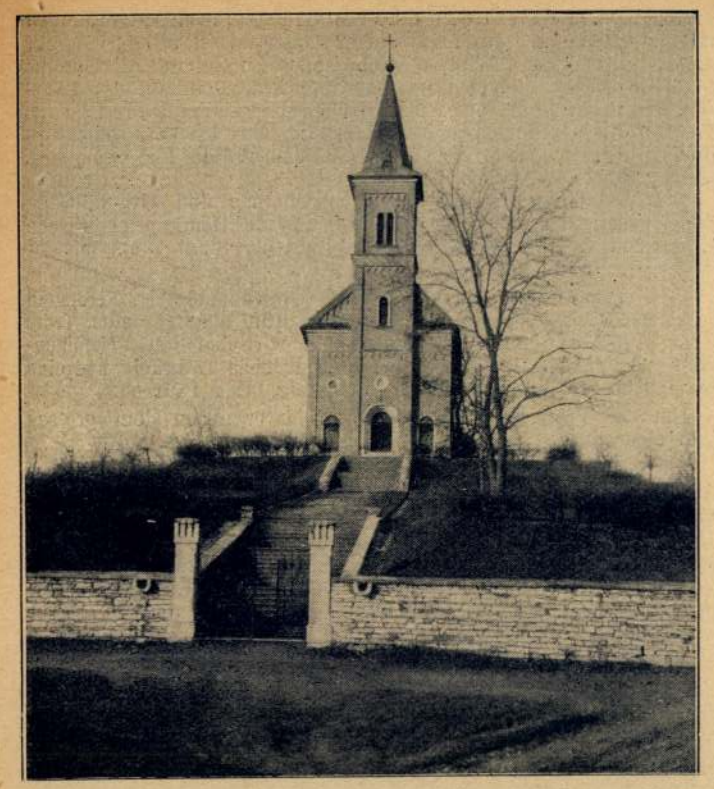

A Szent László templom, építette néhai Kolozsváry veszprémi kanonok. — Die Skt. Ladislaus Kirche, vom einst gen Veszprémer Domherren, Kolozsváry erbaut. — St. Ladislas-Church, built by the late Kolozsváry, canon of Veszprém — L'Église Saint Ladislas, élevée par feu le chanoine de Veszprém, Kolozsváry

Fennt: Az angol kisasszonyok temploma. Lennt: Az Irgalmas Nővérek intézete. — Oben: Kirche und Institut der Englischen Fräuleins. Unten: Institut der Barmherzigen Schwestern. Top: Cloister and Church of the Angelicals. Bottom: Institute of the Sisters of Mercy. — En haut: Église et couvent des Angéliques. En bas: Institut des Soeurs de la Miséricorde.

became archbishop of Esztergom, builds the cathedral between the years 1723 and 1725. Martin Biró reorganises the bishopric, and builds and restores 107 churches within 17 years especially in the regions devastated by the Turks. It is remarkable that, while there were 480 parishes mentioned in the 14 th century, this number fell later to 12, and these too rather nominal parishes, the number of the parishes was again 175 at the death of bishop Biró (1769). His successor, Ignatius Koller built the stately episcopal palace in fine Renaissance style, his funds helped to build also the vast two story seminary and the cloister of the Franciscans after his death.

In the course of the reorganisation of the bishoprics in 1777, the bishopric of Székesfehérvár and a part of the county of Zala are separated from the bishopric, the latter for the new Szombathely bishopric, so that there were left 151 parishes to the bishopric concluded the parishes taken from the Győr and Zágráb bishoprics joined to it. This number rose by now to 242.

The *muncipal work-house* and the *muncipal hospital* were built mainly from the donations of the bishops and the canons at the beginning of the 19. century. High Provost, David Zsolnay establishes in 1810 the Davidicum in his will, which as an orphanage and educational institute may look back with pride to its century old activity.

The greatest part of the schools of the town were founded also mainly by the bishops in the 19 th century. Bishop John Ranolder founded the cloister of the Sisters of Mercy in 1854, and that of the Angelicals in 1860. A part of the Sisters of Mercy are working in the hospital as nurses, another group maintains girls' elementary and Burgher school, Kindergarten, and girls' internate. A new cloister has been built for the latter by bishop Ranolder in 1872, which has been enlarged later by his successors. The institute of the Angelicals has been provided at the beginning with a girls' elementary and Burgher school, and with internate, and it was enlarged later in 1894 with a girls' normal school by bishop Rott. There were altogether seven cloisters founded by bishop Ranolder.

It was in the time of the 29 years long episcopal domination of baron Charles Hornig that the big palace of the episcopal estate management has

«Davidicum» árvaház. — Das Waisenhaus «Davidicum». — Orphanage «Davidicum». — L'orphelinat «Davidicum».

l'ordre des Piaristes à Veszprém en 1711, il y fonde le lycée et le seminaire. Comte Emeric Eszterházy, l'ancien moine de St. Paul, plus tard archévêque d'Esztergom fait reconstruire la cathédrale en 1723—25. Martin Biró réorganise le diocèse et fait bâtir et restaurer pendant 17 ans 107 églises, et cela à la plupart dans les contrées où les dévestations des Turcs se sont démenées le plus. Il est caractéristique que tandis que dans le XIV-e siècle nous avions eu connaissance de 480 curés cath. romains, leur nombre a successivement tellement diminué qu'enfin on n'en comptait plus que 12, et ceux-là non plus n'étaient que des curés nominels. En 1762, lors du décès de l'évèque Martin Biró le nombre des curés est en augmentation, on en compte alors 175. Son successeur Ignace Koller fait élever le magnifique palais épiscopal en style renaissance. Après sa mort de ses legs le puissant édifice de deux étages du séminaire est élevé; le monastère des Franciscains lui remercie aussi son existence.

En 1777, lors de l'organisation des diocèses, le territoire de l'évéché de Székesfehérvár est détaché du corps de l'évéché de Veszprém, on en détache encore

Veszprém megye

MŰEMLÉKKATASZTERT készített a Veszprém Megyei Tanács. Részletes leírás készült a megye 1099, védettséget élvező műemlékéről, műemlék jellegű és városképi jelentőségű épületéről, feltüntetve a jelenlegi állapotot, rendeltetési lehetőségeket, jelezve a szükséges védelmi intézkedéseket.

Népszabadság, 1988. febr. 5.

NAPTÉNY

• Az MDF Népi-Nemzeti Köre fórumának vendége holnap délután 6 órakor a párt Bem téri székházában Hasznos Miklós országgyűlési képviselő lesz.

• Márai Sándor-estet tart ma délután 6 órai kezdettel az MDF Akadémia. Előadók: Furkó Zoltán irodalomtörténész, a Kassai polgárok monográfusa és Török Tamás író.

• A Fővárosi Bíróság előreláthatólag november 25-én hirdet ítéletet a skinhead-ügyben. A 46 fiatalkorú és 2 felnőttkorú vádlott ügyében 29 védő mondta el perbeszédét több tárgyalási napon. Mint ismeretes, a vádirat szerint a vádlottak – skinhead csoportosulás tagjaként – 1991-ben több esetben cigány, néger és arab fiatalokat bántalmaztak.

A Blaha-tombola tegnapi nyerőszáma : 017

• Életmentőket tüntettek ki tegnap Szolnokon. Horti József 43 éves jászboldogházi lakos Éliás Zsolt 4 éves kisfiút, Kecskés Zsolt, jászberényi 20 éves fiatalember Pocsai József rokkantnyugdíjast mentette ki lángokban álló épületből.

• A Magyar Nemzet Kiadó Rt. elnök-igazgatója, Sebestyén Tamás tegnap megvált tisztségétől. A továbbiakban az igazgatóság megbízásából az elnöki teendőket Henri Morny, a Socpresse külföldi érdekeltségeinek vezérigazgatója látja el. Az rt. vezérigazgatójának Gruber Lászlót, a cég korábbi kereskedelmi igazgatóját nevezték ki.

• Országos figyelmeztető sztrájkot hirdet öt vasúti szakszervezet november 23-án reggel 5 és 7 óra között. A sztrájk a teherszállítást kevésbé sújtja, azonban közel 700 személyvonat forgalmát akadályozza meg, 10 millió forintos veszteséget okozva a MÁV-nak.

Díszpolgár:

Tőkés László

A Király-hágó-melléki református püspököt tegnap díszpolgárává avatta a XI. kerület. Az ünnepséget követő fogadáson Tőkés László válaszolt az újságírók kérdéseire is.

Gyakran többet ér egy kis kitüntetés, kedvesség, mint a világ elismerése – mondta *Tőkés László* rövid beszédében, miután átvette a díszpolgári oklevelet és *Orosz János* festőművész ajándékát. Elmondta: születésénél fogva van köze Budapest XI. kerületéhez, de nem csak ezért érzi itt családi körben magát, hanem azért is, mert azokat a tekinteteket látja, amelyek három esztendővel ezelőtt aggodalommal figyeltek Temesvárra, hozzájárulva az erdélyi város egyetemes jelentőségéhez.

A sajtótájékoztatón a református püspök kijelentette: a médiavitából kivonul, mert úgy érzi, hiábavaló volt minden kísérlete. Nem használtak a gesztusok, a kerekasztal-beszélgetések, a párbeszéd kezdeményezése sem. Ahhoz, hogy mélyebben belefolyjék a kérdés értékelésébe, nem ismeri eléggé a sajtóvita mögött meghúzódó más érdek- vagy nézetkülönbségeket. A Panorámával kapcsolatosan megjegyezte: ha Hankiss és Chrudinák között csupán személyes ellentét van, akkor azért nem volt helyes Chrudinák eltávolítása, ha más feszültség van köztük, akkor azért. Hankissnak mindenesetre nem ír, s nem is tárgyal vele többé.

D. A.

Számjeltávirat a Kossuth téri vérengzésről

Az 1956-os Magyar Forradalom Történetének Dokumentációs és Kutatóintézete megkezdte azoknak a dokumentumoknak a feldolgozását, fordítását és sajtó alá rendezését, amelyeket *Borisz Jelcin* orosz elnök budapesti látogatása során adott át *Göncz Árpád* köztársasági elnöknek. A dokumentumok nagyobb része (47) a volt SZKP Központi Bizottságának archívumából, kisebb része (15) a Szovjetunió külügyminisztériumának archívumából való. Terjedelmük összesen 299 oldal. A gyűjtemény magyar nyelvű kiadása a jövő év elején várható. Erről a kutatóintézet tájékoztatta tegnap az MTI-t.

A forradalmat megelőző időkből öt irat származik: *Andropov* három jelentése a szovjeteket nyugtalanító magyarországi helyzetről; *Vorosilov feljegyzése Rákosival* folytatott beszélgetéséről és *Szerov* beszámolója az ellenzéki írók, újságírók kijelentéseiről Rákosi menesztése után. A legtöbb irat a forradalom idejéből és a szovjet beavatkozás napjaiból származik. Különösen érdekesek azok a naponta küldött beszámolók, amelyeket 1956. október 24-től kezdve a Budapestre érkezett *Mikojan és Szuszlov*, illetve Andropov küldött Moszkvába számjeltáviratban. Közülük öt októberben, illetve három novemberben kelt táviratot tartalmaz a Jelcin által hozott anyag. Ezek beszámolnak a pártközpontban uralkodó zűrzavarról, az első szovjet beavatkozásról, az október 25-i Kossuth téri véres eseményekről. Szerov október 28-i és 29-i jelentései az első szovjet beavatkozás eredményeit ismertetik. Az SZKP PB elnökségének október 30. és november 2. közti határozatai a forradalom elleni intervenció előkészítéséről szólnak, és ezzel kapcsolatos néhány más irat is. Megtalálható a gyűjteményben a „forradalmi munkás-paraszt kormány" november 4-i felhívásának magyar nyelvű, kézírással javított, gépírásos fogalmazványa is.

A szovjet katonai intervenció első napjainak harci eseményeiről *Zsukov* helyzetjelentései számolnak be. Novemberben több irat is foglalkozik *Nagy Imrének* és csoportjának a budapesti jugoszláv követségen tartózkodásával, valamint az SZKP, illetve az MSZMP Jugoszláviával való kapcsolatáról a magyar forradalom és az intervenció kapcsán. Az ezt követő hónapokból származó iratok között főleg a Moszkvában tartózkodó Rákosi és társai által az SZKP KB-hez és *Hruscsovhoz* írt levelek orosz fordításai találhatók. 1957 júniusától több dokumentum is foglalkozik a Nagy Imre-per előkészítésével. Az először 1957. szeptember végére tervezett perben hét halálos ítéletet akartak kimondani. *Nagy Imrére, Losonczy Gézára, Donáth Ferencre, Gimes Miklósra, Maléter Pálra, Szilágyi Józsefre* és távollétében *Király Bélára*. Ezután már csak a kivégzést bejelentő közlemény hatásáról olvashatók dokumentumok 1958 nyaráról.

Oláh Sándor és az etikai bizottság

Bár a Kisgazda 36-ok etikai bizottsága azzal a javaslattal élt, hogy a frakció titkos szavazással döntsön *Oláh Sándor* sorsáról, döntés mégsem született. Ezt azonban Oláh Sándor nehezményezi, hiszen e hét végén két jelentős kisgazdaesemény is lesz, s – mint mondja – számára korántsem mindegy, milyen minőségében vesz részt az eseményen. Csak a frakcióból zárhatják ki, hiszen a képviseleti jog egyelőre *Torgyáné*, tehát a 36-ok kezében nincs testület, szervezet, amelyik kizárhatná. Torgyán pedig ma már nem tenne ilyet. Nem tagja a Történelmi Kisgazdapártnak, *Pártay Tivadarral* mostanra elmérgesedett, a viszonyuk ennek ellenére kisgazdának érzi magát. Talán pont e furcsa helyzet miatt tart ma Oláh Sándor sajtótájékoztatót.

Alábbiakban a lapunk tudomására jutott részleteket osztjuk meg olvasóinkkal.

Horváth László kérdéseit levélben küldte meg a képviselőnek: „Mit reméltél, vagy remélsz Torgyántól, *Boros Imrétől?* Mi mellett, mi ellen történtek lépéseid?"

Oláh Sándor először a koalíciót érintő kérdések kapcsán elmondta: „Személyes becsületemből elég sok ment el azon az oltáron, amit itt koalíciónak nevezünk. A koalíció, mint jogi formáció, számomra nincs." Oláh Sándor ezt követően válaszolt Horváth Lászlónak. „Ennek az országnak, még ha rosszul kormányozzák is, stabilitásra van szüksége. Ezt a stabilitást senki más nem tudja ebben az országban biztosítani, mint az a három párt, amelyek ma együttműködnek." Ezek után a *Boross Péter* lemondásra való felszólításáról beszélt. „*Antall József* kormányának és becsületének védelme érdekében ajánlottam és kértem a minisztert: egy gesztust tegyen meg, egy olyan gesztust, amelyiknek ebben a szélsőségek felé haladó Európában történelmi értéke lett volna akkor, de a történelmi pillanatot nem lehet visszahozni, az elmegy."

A Torgyánnal és Boros Imrével elköltött vacsorájukról kijelentette: „nem mások nevében, de még a magam nevében sem köteleztem el senkit és semmiben egy ilyen megbeszélés során." „En magamtól nem fogok elmenni. Nem fogok verekedni azért sem, hogy itt üljek. De én senkinek a lelkiismeretét meg nem könnyítem..." „Ha egy kritikus pillanatban, akár csak egy kézfogás idején én valakinek lefoghatom a kezét, és ezzel megakadályozhatom, hogy rossz irányban öklözzön, akkor meg fogom tenni a jövőben is."

Bejczy Sándor a következőket fűzte hozzá: „...én azt hittem, hogy ezen a meghallgatáson nem egy nagygyűlésen szokásos – az elhangzottak alapján egy baloldali ellenzéki nagygyűlés előtt nagyon szimpatikus – szöveget hallunk, amelynek véleményem szerint nem sok köze van a valósághoz. Bejczy Sándor és *Tarján Miklósné* államtitkár szavazataival Horváth László ellenében, azzal a javaslattal éltek, hogy a frakció mindenképp döntsön Oláh Sándor sorsáról.

K.

Platformok az MSZOSZ-ben

Ha az áfánál és a személyi jövedelemadónál a kormányzat figyelembe veszi a szakszervezetek igényeit, az MSZOSZ szerint lehetséges a megegyezés a 9200–9300 forintos bruttó minimálbérről, a kisebb adóterhekhez igazodó kompenzációjáról. Ezt *Sándor László* alelnök jelentette be a tegnapi szövetségi tanácsülés után.

Fontos, hogy hat alapvető termékcsoportnál, valamint a lakásépítésnél fennmaradjon a nulla kulcsos áfa, valamint a személyi jövedelemadónál az adómentes sáv emelése. A szakszervezetek arra törekednek, hogy a szociális békét minél kisebb infláció mellett lehessen megőrizni. Önmérsékletre intenek bérek ügyében. Az ÉT-tárgyalást értékelve döntenek egy esetleges figyelmeztető sztrájkról.

Bejelentették, hogy az MSZOSZ-nél *két platform* alakul: egy szocialista,-szociáldemokrata és egy kereszténydemokrata-, keresztényszociális.

A műkincsrablás nyomában

Rossz riasztó, elhagyott környék

Nagyértékű műkincseket loptak el a veszprémi Laczkó Dezső Múzeumból. Kedden reggel üresen tátongott a nagydémi leletből származó, tízmillió forint értékű Apolló- és Laar-szobor vitrine, s nincsenek meg az apostolokat ábrázoló aranylapok sem, amelyeknek értéke mintegy 40 millió forint. Eltűnt továbbá a Mercurius, Victoria és Fortuna bronzszobor, legalább száz darab érem a balácai leletből, aranygyűrű a reneszánsz korból. Az összes kár értéke megközelíti a hatvanmillió forintot.

Az esetről *Dax Margitot*, a múzeum igazgatóhelyettesét kérdeztük.

– *Milyen biztonsági berendezésekkel vannak felszerelve*

– Az ablakokon rács van, de csak két szinten, az első emeleten nincs, hisz azon nem szokás bejönni. Most ezt törték be, így jutottak a kiállítás színhelyére.

– *Riasztóberendezés nincs az épületben?*

– Van, de mivel legközelebb a temetőhöz vagyunk, hiába szól a sziréna, nemigen hallja meg senki.

– *Ebben az esetben általában bekötik a riasztót a rendőrségre. Önök ezt nem oldották meg?*

– Örülnénk, ha ez megvalósítható lenne, de sajnos ilyen drága berendezésre nincs pénzünk.

– *Éjjeliőrt nem alkalmaznak?*

– Csak a téli időszakra, *ami épp most, tizenötödikén kezdődött meg.* Tizenhatodika azonban hétfő volt, ami a múzeumban szünnap, így esett, hogy vasárnap délután két órától kedd reggelig üresen állt a kiállítóterem.

– *Miről árulkodtak a nyitáskor talált nyomok, hogyan dolgozott a tolvaj?*

– Az ablak betörve, a radiátorról pedig lógott egy zsinór, hisz valahogy ki is kellett jutni. Ettől eltekintve azonban úri módon

Korbély Barnabás (MTI) felvétele

követték el a lopást, mert a vitrineket nem törték be, hanem kinyitogatták. Az egyiket – talán a riasztó miatt – félbehagyták.

*

– Konkrét adatok és eredmények még nincsenek, de elképzeléseink már vannak – nyilatkozta lapunk érdeklődésére *Szabó Gábor* rendőr őrnagy, a Veszprém megyei Rendőr-főkapitányság bűnüldözési osztályának vagyonvédelmi alosztályvezetője.

– *Kaptak már segítséget az Interpoltól, vagy a lakosságtól?*

– Az Interpollal folyamatosan kapcsolatban vagyunk, de eddig még nem mondtak semmi konkrétumot. Lakossági telefonbejelentéseket viszont jegyzőkönyvbe vettünk többet is, ezek közül az egyik lehet, hogy segítséget jelent a nyomozásban.

– *Hagytak maguk után értékelhető nyomokat az elkövetők?*

– Több ujj- és tenyérlenyomatot találtunk, ezek azonosítása most folyik. Nem kizárt azonban, hogy csak a dolgozók ujjlenyomatairól van szó.

– *Profi munkát végeztek az tettesek?*

– Láthatóan nem alkalmi cselekedet volt. Céltudatosan dolgoztak.

– *Mi a véleménye a múzeum riasztóberendezéséről? Hogyan lehet, hogy olyan intézménynek, amelynek közelében egész éjszaka nincs senki, a riasztója nem szól a rendőrségnél?*

– Ennek anyagi oka van. Mi szorgalmaztuk, hogy kössék be hozzánk a riasztójukat, de sajnos nem volt rá pénzük. A másik probléma az volt, hogy az egyik riasztó nem szólalt meg.

– *Tudták a múzeum illetékesei, hogy a biztonsági berendezés nem teljesen jó?*

– Nem tudták. Nemrég egy győri kft. megvizsgálta a rendszerüket, akkor még nem volt semmi baja.

– *Ön szerint a múzeumnak van valami felelőssége a kár miatt? Nem kötelező rács használata, vagy éjjeliőr alkalmazása?*

– Nem kötelező, de ajánlott legalább az egyik.

Demeter Adrienn

Az Érdekegyeztető Tanács újabb fordulója

A hét végén megegyezésre juthatnak

A múlt heti találkozónál rosszabb hangulatú, kevésbé oldott megbeszélésként értékelte Horn Gábor, az Érdekegyeztető Tanács munkavállalói oldalának soros elnöke a szerda délutáni szakszervezetek–kormány tárgyalásokat. A soros elnök elmondta: amíg a múlt héten elsősorban arról tanácskoztak, miben egyezhetnének meg, most inkább az eltérő álláspontok rögzítése kapott nagyobb hangsúlyt.

Így például igen messze van a két fél nézete a költségvetési intézmények működési feltételeiről. A kormányzat továbbra sem lát lehetőséget a dologi kiadások nulla növelésénél többre, a béremelésnél is a szakszervezeteknek elfogadhatatlan mértékekről volt szó. Az áfánál ugyan új elemként jelent meg a lakásépítés nulla kulcsa. Ugyanakkor a többi alapvető cikknél a kormányzat nem tartotta lehetségesnek az áfa-mentességet, bár a korábbinál jelentősebb kompenzációt jelölt meg. Ez viszont messze van a szakszervezeti javaslattól. A személyi jövedelemadó adómentes sáv határának emelésénél jóval elzárkózóbb magatartást tapasztaltak a szakszervezetek, mint múlt héten.

A minimálbéreknél a kormányzat azt hangsúlyozta, hogy ez leginkább a munkaadók, munkavállalók ügye. Ezt az érvelést a szakszervezetek nem fogadják el, hiszen az állam ma is lényeges munkaadói szerepkört tölt be.

Néhány ponton közeledtek a nézetek. Így megegyezés lehetséges a nyugdíjkorhatárt, a nyugdíjemelést, a családi pótlékot, a foglalkoztatáspolitikát illetően. Tény az is – hangsúlyozta a soros elnök –, hogy a korábbi ÉT-ülésekhez viszonyítva a pénteken sorra kerülőt nagyobb szakmai alapossággal készítették elő. A múlt heti kormány–szakszervezetek találkozó óta több szakértői csoport dolgozott és még a pénteki plenáris ülést megelőző napon is összeül a költségvetési intézményekkel, valamint a szakszervezeti érdekképviseleti munka feltételeivel foglalkozó szakértői csoport. A jó előkészítés alapján a soros elnök szerint nem lehetetlen, hogy a hét végén megegyezésre jutnak a tárgyaló felek.

Tisztújítás az '56-osoknál

„Nemzeti egységben gondolkodunk"

A budapesti '56-os Szövetségben tisztújítást tartottak, Pongrátz Gergelyt Bük János vállalkozó követte az elnöki tisztségben. A most 53 éves Bük Jánossal – az 1956-os forradalomban a Széna téri harcok után sorstársaival azonos kegyetlen kínoztatásokból részt vállaló, az Ungváron és Kistarcsán raboskodó elnökkel – a székfoglaló elnökségi ülést megelőzően beszélgettünk.

– *Ön azt nyilatkozta, hogy Pongrátz Gergelyhez baráti szálak fűzik. Igaz ez?*

– Igen. Legjobb bizonyíték rá, hogy ő mindent elkövetett, csakhogy elvállaljam az elnökséget. Ma nem kis feladat, hisz a nemzeti egységről hangoztatott szavaknak a tettek adnak nyomatékot.

– *Ez egyben programnyilatkozat is?*

– Azzal kiegészítve, hogy elvetjük a faji megkülönböztetést, mert 56-ban zsidók, cigányok is hullatták vérüket a hazáért. Véleményem szerint nem az utcán kell politizálnunk, hanem a Parlamentben, mégpedig jó törvények meghozásával.

– *Milyen viszonyt akar kialakítani a politikai pártokkal?*

– Fenntartjuk a kapcsolatot minden olyan párttal, szervezettel, amelyik zászlajára tűzi és őrzi '56 eszmeiségét. A nemzeti egység szellemében együtt szeretnénk ünnepelni a magyar történelem nagy évfordulóit. Visszavárjuk sorainkba a sértődés vagy más okok miatt távozott bajtársainkat. Jómagam a múltban sem voltam egyetlen párt tagja, és a jövőben is megtartom pártsemlegességemet. Ellenben többször emlékeztetni fogjuk a pártokat '56 üzenetére, ha megfeledkeznek róla.

– *Valahol nyilatkozta, nem törekszik egyeduralomra.*

– Meggyőződésem, hogy a csapatmunka hoz eredményt. Igyekszem szociális alapokra helyezni az '56-os Szövetség munkáját. Gondot fordítunk a hősök sírjának ápolására, és a létminimum alatt élő bajtársaink nyugdíjának emelésére, kórházi ápolásukra, valamint a szegényebbek támogatására. Mátyásföldön lakáslehetőséget teremtünk a rászorulóknak, megoldjuk az ebéd házhoz szállítását. Közösen dolgozzuk ki az új programot – miután kiválogattam a stábomat –, de ismét hangsúlyozom: minden '56-osnak lesz helye a nemzeti megbékélés kimunkálásánál. Talán sikerül változtatni a nemzet szétdarabolásához vezető jelenlegi állapoton.

– *Mit tesznek ezért?*

– Ügyelünk arra, hogy a parlament egy demokratikus hagyományú állam törvénykezési habitusát kövesse, természetesen a magyar viszonyokhoz igazítva. Ha nemzeti egységben gondolkodunk, elképzelhetetlen, hogy politikai pártokra leosztva ünneplési menetrendet dolgozzunk ki például március 15-ére vagy máskorra. '56 történelmünk gyöngyszeme, s nem engedhetjük meg, hogy korokon átnyúló üzenete pártpolitikai csatározások zúzdájába kerüljön.

T. Békés Sándor

VESZPRÉM

Üléseztek az országgyűlési bizottságok

Tízévfolyamos általános iskola

Az Országgyűlés *Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottsága* tegnap a szakképzési törvénytervezetről, valamint a Nemzeti Alaptantervről (NAT) és a vizsgarendszerről tájékozódott.

Benedek András, a Munkaügyi Minisztérium helyettes államtitkára, elmondta: a szakképzés törvény a piacgazdaságra felkészítve, de a magyar hagyományokat is figyelembe véve kívánja szabályozni a szakképzést. A minisztérium az iskolarendszeren belül – érettségi után is – az első szakképesítéshez kíván támogatást nyújtani. A törvény újra bevezeti a tanulószerződés gyakorlatát. A gyakorlati oktatásban részt vevő cégeket adó- és egyéb kedvezményben kívánja részesíteni. A nemzeti alaptantervről és a vizsgarendszerről *Baranyi Károly*, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium főosztályvezetője adott tájékoztatót: a közoktatás alapdokumentuma hagyja érvényesülni a pedagógus szabadságát, biztosítja a gyermekek nemzetközi jogainak megvalósulását és támogatja az esélyegyenlőséget. Rámutatott: a közoktatás céljai egységesek, de az iskolarendszer választási lehetőséget is kínál a cél eléréséhez. Lehetővé teszi, hogy minden iskolának legyen külön tanterve, amelyet akár saját maga, akár a minisztérium által nyújtott „tantervétlap"-ból alakíthat ki. Az iskolaszerkezetről elmondta: terveik szerint a jövőben az általános iskola 10 évfolyamos lesz.

Az Országgyűlés *Környezetvédelmi Bizottsága* a szaktárca 1993-as költségvetési előirányzataival foglalkozott. A tárca részéről rámutattak, hogy a különösen szennyezett 20 volt szovjet objektumnál 930 millió forint felhasználásával a szennyezés terjedésének megfékezését, bizonyos mennyiségű szénhidrogén kitermelését oldják meg, jórészt idén. Jövőre a költségvetés a további kárelhárításra, sőt az objektumok környezetvédelmi figyelésére sem jelöl meg keretet.

Az Országgyűlés *Költségvetési, Adó- és Pénzügyi Bizottsága* folytatta az adótörvényekhez benyújtott módosító indítványok tárgyalását. A képviselők az indítványok többségét elutasították. Támogaták *Katona Kálmán* azon javaslata, hogy az elektromos autók fogyasztási adója ne négy, hanem nulla százalék legyen, és az ellenzéki javaslat, hogy az alapítványok saját gazdálkodásából származó bevétele adómentes legyen abban az esetben, ha az nem haladja meg összbevételük 20 százalékát, illetve 10 millió forintot. A személyi jövedelemadóval kapcsolatban támogatták *Becker Pál* javaslatát az adóalap-csökkentő gyermekkedvezmény havi 1300-ról 1700 forintra növelésére. A bizottság általános vitára alkalmasnak tartotta az elkülönített állami pénzalapokról, a világkiállítási, az útalapról, valamint a földművelési alapokról szóló javaslatokat.

Az Országgyűlés *Honvédelmi Bizottsága* tegnap egyetlen módosító indítványt sem támogatott 50 százalék plusz egy szavazatos többséggel. Összesen 22 módosító indítvány érkezett a 66,5 milliárd forintos honvédelmi költségvetéshez, s ebből 20 javaslat a kiadások lefaragására vonatkozott, kettő belső átcsoportosítást javasolt.

A Németországból remélhető alkatrészek ügyéről *Raffay Ernő*, a HM politikai államtitkára zárt ülésen tájékoztatta a képviselőket.

Az Országgyűlés *Kulturális, Tudományos, Felsőoktatási, Televízió-, Rádió- és Sajtóbizottsága* a jövő évi költségvetéshez benyújtott indítványok egy részét tárgyalta meg. A képviselők általában támogatták azokat az indítványokat, amelyek a tárca intézményei költségvetésének növelését javasolták. A bizottság elutasította *Horváth Tivadar* és *Seszták László* KDNP-s képviselők módosítványát, amelyben a Magyar Televízió központi szervezete működési költségvetésének megkurtítását javasolták.

Az Agrárpiaci rendtartás törvényjavaslatának tárgyalásakor az Országgyűlés *Mezőgazdasági Bizottsága* javasolta, hogy az érdekképviseletek a tárcaközi bizottságban előterjesztési jogot kapjanak a rendtartási kérdésekben. Vagyis: az érdekképviseleti szervezetek kibővüljeneknek az agrárkamarákkal is. Általános vitára alkalmasnak találta a bizottság azt az indítványt, amely szerint: a települési önkormányzatok kivételével az köteles a földadót fizetni, akinek május 31-én használatában van a földterület.

Az 1956. októberi forradalom és szabadságharc során elkövetett egyes bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásról az Igazságügyi Minisztérium által előterjesztett törvényjavaslatot általános vitára alkalmasnak találta az Országgyűlés *Alkotmányügyi Bizottsága*. A testület többsége nem támogatta *Szigethy Istánnak* (SZDSZ) azt az indítványát, hogy a törvényjavaslatot előzetes normakontrollra küldjék el az Alkotmánybírósághoz. Az Országgyűlés főbizottsága megkezdte a jövő évi költségvetéshez benyújtott módosító indítványok megtárgyalását.

Általános vitára ajánlja a rasszizmus, az idegengyűlölet és az antiszemitizmus ellen megfogalmazott nyilatkozattervezetet az Országgyűlés *Emberi Jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsága*. Megkezdte a jövő évi költségvetés-tervezethez benyújtott indítványok megtárgyalását. A képviselők támogatták egyebek között azt a javaslatot, mely szerint 30 millió forintot csoportosítsanak át a budapesti Szent István Bazilika rekonstrukciójára az egyházi alapintézmények beruházására szánt összegből. A képviselők javasolják az Illyés Alapítvány 221,7 millió forintos költségvetésének 300 millió forintra való emelését. Támogatták azt a koalíciós indítványt is, hogy a humánszolgáltatásokat ellátó egyházak, szervezetek, alapítványok, magánszemélyek és gazdasági társaságok kapjanak normatív állami hozzájárulást.

Új helyzetben új menetrend

Médiatanakodás

(Folytatás az 1. oldalról)

A tárgyalás szünetében sajtótájékoztatót rögtönzött a két legismertebb médiapolitikus, Kulin Ferenc az MDF-, valamint Haraszti Miklós az SZDSZ frakció képviseletében.

– Annak idején, a hatpárti tárgyalásokon mi végleges megoldásokról beszéltünk – mondotta *Kulin Ferenc*. Tény: pillanatnyilag kétlépcsős megoldásról van szó. Az első lépcsőben a köztársasági elnök úr pozitív döntése esetén megkaphatnák az ügyvezető alelnökök megbízatásukat, második részben pedig a végleges elnökök kinevezésüket. A mai megbeszélésen az utóbbiakról tárgyaltunk.

A Göncz–Antall-megállapodásról Kulin elmondta: ez a miniszterelnök úr álláspontja szerint nem is volt alkalmazható. Nagyon jól mutatott volna, ha százszázalékos, vagy hatvanhat százalékos támogatottságot kap, de nem így történt. Ettől azonban a jogi helyzet nem változott: a köztársasági elnök úr döntési kényszerben van.

Az egyidejű kinevezésekre Kulin Ferenc nem lát lehetőséget, bár ki nem zárja. A mostani ülésen mindenesetre semmi olyan megoldás nem rajzolódott ki, amelyből ő ezt látná. Elképzelése egyébként az ellenzéknek is van, és ragaszkodik is hozzá. De a kormány is a magáéhoz.

Kulin úgy véli, ma még nem lesz eredménye a tárgyalásoknak. A hét végén folytatják a döntés-előkészítő munkát azok a szakértők, akik a jövő héten külföldre utaznak, ugyanis a bizottság távollétükben is döntésképes lesz.

Kulin hangsúlyozta: az új menetrend elkészítésénél nem a múltat kell figyelni. Végül hozzátette: lehet, hogy a tárgyalást ebben a formában már nem kell folytatni, mert ma eljutnak odáig, hogy ezután elegendő lesz a törvényjavaslat vitája.

Haraszti Miklós az újságírók kérdésére elmondta: Kulin Ferenc tárgyalási felhatalmazása most igen szűk keretek között mozgott. Meglepve hallotta, ahogyan az MDF sajtópolitikusa a Göncz–Antall-megállapodásról szólt. Azt mondta, hogy a tárgyaláson csak az ötletek felsorolásáig jutottak. Valóságos politikai döntést csak magasabb szinten lehet hozni. Szerinte a médiatörvénynek és az elnökök kinevezésének egy időben kell megtörténnie.

Bizalom Oltványi Ottónak

A Magyar Távirati Iroda vezérigazgatója, valamint főszerkesztője – mint ismeretes – 1990. november 20-ai hatállyal, két év időtartamra nyert kinevezést, megbízatásuk ezért 1992. november 20-ával lejár – közölte tegnap a Miniszterelnöki Sajtóiroda.

A miniszterelnök tegnap kezdeményezte az Országgyűlés elnökénél *Oltványi Ottónak*, a Parlament illetékes bizottsága által történő meghallgatását abból a célból, hogy vezérigazgatói megbízatása 1993. november 20-ig meghosszabbításra kerüljön. Egyúttal döntés született *Kopreda Dezső*, az MTI főszerkesztője megbízatásának 1993. november 20-ig történő meghosszabbításáról.

A parlament kulturális bizottsága tegnap úgy döntött, hogy a miniszterelnök és a házelnök kérése alapján ma meghallgatja Oltványi Ottót.

Nagyobb hullám nem várható

Törvényjavaslat a Menekültügyi Alapról

Általános vitára alkalmasnak találta az önkormányzati, közigazgatási bizottság a kormány Menekültügyi Alapról szóló törvényjavaslatát. A tegnapi bizottsági ülés vendégével, Morvay István belügyminisztériumi államtitkárral beszélgettünk a javaslatról.

– Ötéves menekültfogadási gyakorlat tapasztalata alapján született a törvényjavaslat. Konkrét előzménye : a Letelepedési Alap. Az a folyamat, amely Magyarországot negyven év után „kibocsátóból" befogadóvá tette, a *Ceausescu*-rendszer bukása előtt kezdődött, a kisebbségi magyarok tízezres tömegeivel. Folytatódott a délszláv polgárháború menekültjeivel. A rendszerváltozás után az eddigi Letelepedési Alapot gond nélkül nevezhetjük – annak, ami – Menekültügyi Alapnak.

– Mire fordítható az Alap?

– Segítséget nyújt azoknak, akiknek menedékjog jár faji, vallási vagy politikai üldöztetés, veszélyeztetettség miatt... A százezer fölé duzzadt menekültlétszámnak ez csak elenyésző párezres része. A többség – erdélyi és délvidéki magyarok, horvátok, bosnyákok szerbek – az úgynevezett „humanitárius menekültek" kategóriájába tartozik. Hazatérésükig, illetve harmadik országba való távozásukig ők is támogatást kapnak az alapból. Ha törvény lesz a Menekültügyi Alap-tervezet, immár kialakulhat a menekültügy finanszírozási rendszere. Jó hír: az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága az ez évre eddig folyósított hárommillió dollárt megtoldotta további hatmillióval! Ez – a költségvetési egymilliárddal együtt már nemcsak az ellátást teszi lehetővé, hanem a Menekültügyi Hivatal szerveinek és infrastruktúrájának a bővítését is.

– Nem fenyeget migrációs „árhullám"?

– A tévképzetek elkerülése érdekében folytatunk nyílt menekültpolitikát. A közvélemény hozzájut a pontos és széles körű információkhoz. Mégis előfordul, hogy többen a menekültügyet összekeverik a jogellenesen Magyarországra érkezők, problémájával. Ennek ellenére úgy érzékelem, társadalmi konszenzus alakult ki, munkánkat valamennyi parlamenti erő megértéssel fogadja. Úgy vélem, nagy arányú menekülthullámtól nem kell tartanunk: erre az is biztosíték, hogy a genfi konvenció szerint csak az első befogadó ország köteles menekültstátust adni a rászorulóknak. A „gazdasági menekültek" ellen – munkaerőpiacunk védelmében – szintén elsősorban a nemzetközi erőfeszítések védenek minket.

Joó István

Chrudinák megsürgette

Péntekre halasztották Chrudinákék indítványának tárgyalását a bíróságon. Ebben kifogásolták Hankiss Elemérnek, a Televízió elnökének azon döntését, amellyel felmentette őket beosztásukból. A felek kérésére sürgősséggel tárgyal a beadványokról. Az ügyek sokasága miatt ugyanis erre csak hónapokkal később kerülhetne sort.

Köztársaság Párt

Szakemberek szövetsége

Tegnap tartotta bemutatkozó közgyűlését a Köztársaság Párt, az Atrium Hyatt báltermében. S ki tudja? Talán a bálteremből a parlamenti padsorok közé vezet ennek az ifjú pártnak az útja. Mindenesetre nem lesz könnyű tánc. Az elnök Palotás János személyes ügyének tekintette, hogy a meghívottak mindenben a legjobbat kapják. A politikai palettát ismerve úgy tetszik, mintha a Pozsgay–Bíró Centrumot lekörözték volna.

Morvay István, Palotás János és Veér András Sáfár Tibor felvétele

Veér András pszichiáter, az új párt egyik prominens vezetője ismertette *Göncz Árpád* levelét, amelynek fontos része, hogy az alakulás pillanatában mindig bizonytalan egy párt jövője, de mivel a köztársaságiak programja társadalmilag pozitív, így a köztársasági elnök bízik abban: a párt bebizonyítja életképességét.

Palotás János pártelnök, parlamenti képviselő programbeszédének egyik leglényegesebb pontja, hogy nem a polgárok érdekeit, hanem azok követeléseit kell képviselni. Így tehát programpártként az egész társadalmat kívánják „megszólítani", szövetségesül hívni. Leszögezte: az ideológia minden párttag magánügye. Elsősorban a magyar társadalom felemelkedését biztosító gazdaságpolitikai kérdésekre kívánják a figyelmet koncentrálni. Ehhez természetesen meg kellett szerezni a megítélésük szerint legjobb szakembereket. A párt vezetése és tagsága hisz abban, hogy valamennyi társadalmi konfliktusra meg lehet találni a pozitív megoldást, minden kihívásra van megnyugtató feloldás. A Köztársaság Párt indulni akar a következő parlamenti választásokon, bár nem kívánnak a településeken helyi szervezeteket létrehozni.

Sos Vilmos filozófiatanár részletesen fejtegette, hogy minden demokratikus társadalomban uralkodó a magántulajdon, s ahol jelentős szerepe van a magántulajdonnak, ott demokratikus a társadalom. A programnyilatkozatban szerepel: a függetlenség ma már biztos, de a demokrácia és a szabadság még törékeny. A professzor szerint éppen ennek oka, hogy a magyar társadalomban eluralkodott a bizonytalanság, de ez szorosan összefügg a tulajdonviszonyok tisztázatlanságával, s azzal, hogy nem a politika szolgálja a gazdaságot, hanem a folyamat fordított.

Az első napi sajtótájékoztatón Palotás János, a Köztársaság Párt elnöke az Új Magyarország képviselőjének két kérdésére válaszolt:

– Kétségtelen, ahogyan ön fogalmazott, parlamenti siker-kudarcaim egyenes következményeként jött létre az új párt. De hangsúlyozni kívánom, hogy nem ez volt az egyetlen ok. Munkatársaimmal, barátaimmal együtt hosszú ideje készülünk a pártalapításra, de ehhez meg kellett teremteni az adminisztratív feltételeket.

– Minden bizonnyal a legnehezebb probléma parlamentbe kerülésünk esetén, a koalíció kérdése – folytatta Palotás János. – Mi nyitottak vagyunk minden párt irányába, sőt éppen programunk alaptételeként együtt is kívánunk működni valamennyi párttal a szélsőséges irányzatokat kivéve. Most még nehéz végleges választ adnom, de a Köztársaság Párt szívesen lépne koalícióba bármelyik keresztény, liberális, centrumpárttal. Hitem szerint erre sor is kerülhet.

A hivatalosan tegnaptól működő Köztársaság Párt vezetői úgy ítélik meg, hogy mind a 176 egyéni választókörzetben jelöltet fognak 1994-ben állítani. Az indítandó képviselőik számára megfelelő alapnak ígérkezik a párt programja, amelyet 80 magyar és nemzetközileg is közismert szakember állított össze.

-kriszt-

Légy a tejben

Chartázgatunk, chartázgatunk. A nagy magyar író, a nemzetközi tekintély úgy gondolta, itt az ideje egy olyan gyakorlott chartázót, mint Václav Havelt bepalizni egy újabb chartára. Ez is nemzetközi charta lenne, hogy mit tartalmazna, nem nehéz elképzelni. Nyilván mindazt a szépet és jót, amit az említett szerző (félre ne értsék, dehogy is Havel) már annyiszor fontosnak tartott a legkülönbözőbb fórumokon – idegenben és honn – megénekelni. Hogy tudniillik ilyen meg olyan antik vagyunk, emilyen meg amolyan isták. Ezek bizonyára tények, hiszen egy nagy magyar író állítja. Mit tesz Isten, jön egy nagy cseh író. Hát ez a cseh író egyszerűen nem hagyja magát fölültetni. Még arra is képes, hogy – reggeli ide, reggeli oda – kérje a szöveget. Mert hát ő is gyakorlott aláíró, de aszongya, olyat szokott aláírni, amit olvasott is. Tetszik érteni? Biancót sose. Van valami lehangoló ebben az aggályosságban. Először is egy ilyen nagy cseh író bizonyára tudja, hogy az a bianco egyáltalán nem bianco, aligha érheti meglepetés az akár utólag beleírt szövegtől is. Magyarán vagy csehül, akár alá is írhatta volna. Nem tette, mert óvatos duhaj. Tudja, hogy rosszabb a bizonyítványt magyarázni, mint elveszíteni. Az a szegény nagy magyar író pedig egy vagyont ölt bele a reggelibe, aláírás meg sehol. Na most szervezzen az ember így nemzetközi chartát! Mindenki tudja, csak az lehet nemzetközi, amit egy nemzetközi egyed is aláírt. Ezúttal ilyen egyed nem akadt. A nagy magyar író nyilván búnak adta a fejét, és úgy döntött, újabb idegen sajtóterméket próbál becserkészni tárgyilagos interjúi számára. Itt az ideje, hogy akár chartátlanul is megtudják az eszkimók, a zuluk, a kafferok, hogy Magyarország anti meg ista. Néhány szavába kerül csak, és már el is hiszik. Még arra sem lesznek kíváncsiak, hol is található a térképen a hungarusok földje. Hiszen náluk tájékozottabbak sem voltak kíváncsiak. Köztudott, egy charta aranyat ér. Akkor is, ha senki sem acharta...

faló

Román–magyar gazdasági párbeszéd

Kétoldalú tárgyalásokat folytattak a Délmagyarországi Gazdasági Kamara, valamint az aradi, temesvári és a nagyváradi rokonintézmények jeles képviselői. A felek megállapodtak egy számítógépes hálózat kiépítésében, amely elősegítené a két ország vállalkozóinak információcseréjét.

Többek között megegyeztek, hogy közös pályázattal folyamodnak a Phare-programhoz, egy kelet-európai információs központ létrehozására. Ennek központja Szeged lenne. Az újszerű vállalkozásba bevonnák Horvátországot, Szlovéniát és Ukrajnát is, a jugoszláviai polgárháború befejezése, s az embargó feloldása után Szerbiát.

Szó esett még az üzletemberek határátléptetésének elősegítéséről. Megkísérelik megvalósítani, hogy az üzletemberek megkülönböztető jelzéssel gyorsítottan keljenek át. A kamiontorlódásokra nem találtak hathatós megoldást, ugyanakkor elkészítettek egy javaslattervezetet, amelyet a határátkelőhelyek vámparancsnokainak és a gazdasági kamaráknak nyújtanak át. **F. A.**

RIPORT

Az élet derűs iskolája

„Ez út hazámba vissza visz"

Amikor már harmadik alkalommal kellett a délutáni tanítást áramszünet miatt elhalasztani, Tóth Tibor igazgató gyanút fogott. Közölte a 8/a-val: ha még egyszer zárlatos lesz az emeleti tanterem, az egész osztálynak intőt ad. Ezt követően érdekes módon egy darabig nem kellett villanyszerelőt hívni. Azt azonban túlzás lett volna állítani, hogy megjavultunk – csupán a csínytevés más módozatait választottuk. Török Zsuzsa tanárnő éppen emiatt, nem sokkal a figyelmeztetés után, a földrajzórát félbehagyva menekült be az igazgatóhelyettes irodájába. Tóth Mihályné jó emberismeretének köszönhető, hogy a fiatal diplomás tanárnőt visszaparancsolta közénk, mondván: ha most megfutamodik, az életben nem lesz belőle jó pedagógus. Azóta Török tanárnő már iskolaigazgató.

FOTÓ: CSER ISTVÁN

Mindez nemrég jutott eszembe, amikor a 25 éves osztálytalálkozóra invitáló meghívót a kezembe vettem. Hát igen. Ez a mi negyedszázadunk is elröpült. Így utólag nagyon gyorsnak tűnt az eliramodása (bár voltak olyan esztendők, amelyek lehettek volna rövidebbek is). A mi híres-hírhedt osztályunk, mely a nyolc esztendő alatt annyira összetartó lett, hogy bennünket végül még táborba is alig mertek elvinni, valahogy elfeledte ezt a nagy fogadkozást. Voltak ugyan kísérletek egy-egy találkozó megszervezésére, de azok nem sikerültek igazán. Most, a negyedszázados évforduló végre sokunk lelkiismeretét megmozgatta.

A Kis-Duna mentében

Az Akácfa vendéglő – mely a Kis-Duna partján amolyan félig kocsma, félig étterem – különtermében aznap sokan szorongtunk. Örültünk, ha valakit azonmód felismertünk, s nagyokat nevettünk a tévedéseken. Míg a hiányzókra, meg a vacsorára vártunk, ki-ki röviden mesélt eddigi életéről.

– Amikor húsvét előtt a piacon mind a hat unokámnak megvettem az ajándékokat, bizony, nagyon kevés pénzem maradt – kezdte történetét *Mária* néni, akitől annak idején a betűvetést tanultuk. – Beláttam, ebből a pár forintból sonkára már nem telik, ezért hát odaálltam az egyik pult elé, ahol olyan gyönyörű sonkák lógtak, hogy az embernek szinte csorgott a nyála. Nagyokat szippantottam a ínycsiklandó illatból, elraktároztam magamnak, hogy legalább ennyi maradjon belőle. – Amint mondta, még a szemét is behunyta, olyan átéléssel gondolt vissza az akkor történtekre. Kis szünet után folytatta: – Éppen indultam volna haza, de az eladópult mögül rám köszönt egy fiatalember. „Csókolom, Mária néni! Nem ismer meg. Én voltam az az 1/b osztályos tanítványa, tudja, akivel annyi gondja volt az ábécé miatt. Nem is tudom, hogy köszönjem meg azt a sok törődést, amit a tanár nénitől akkor kaptam. Tudja mit?" – s fogta a kezében lévő kést, és az egyik legnagyobb sonkából egy jókora darabot lekanyarított. Papírba csomagolva a kezembe nyomta: „Ugye jó szívvel fogadja?" – nézett rám szinte esdeklően, s őszintén megmondom, nem tudtam, hogy ott, a piac kellős közepén sírjak-e, vagy nevessek. Az igaz, hogy özvegyként, a tanári nyugdíjamból soha az életben nem telt volna ilyen szép sódarra nekem – mondta befejezésül. – Nem hinném, hogy valaha is megszámlálta volna Mária néni, a négy évtized alatt hány nebulót avatott be az írástudomány rejtelmeibe, s vajon közülük hánynak nem okoz gondot akár több tucat sonka megvásárlása sem?

– Emlékeztek arra, amikor cseresznyepaprikával dörzsöltük be a szeneskályha tetejét? – A szót Marika vette át, hogy oldja kissé a szomorkás történetet. Kérdésére hangos nevetés volt a válasz, hiszen ki ne tett volna meg mindent, hogy az orosz felelést megússzuk. A valóban paprikás hangulatban potyogott a könnyünk, s ekkor nemcsak a felületes tanulás, hanem a csípős paprika egész tantermet betöltő illata miatt sem tudtuk sorolni az orosz ikes igéket. A célt azonban elértük: az óránk elmaradt.

Nyelvtant a fejekbe!

– Vajon *Jáky* tanárnővel mi lehet? – tűnődött *Ibi*, aki férjével együtt érkezett. – Biztosan nem fog eljönni, ha eddig nem ért ide.

Magyartanárnőnk nevének hallatán szinte önkéntelenül is a fejünket tapogattuk. Nem tudom, akadt-e tanítványai közül egy is, akinek a kobakja megúszta volna a hatalmas kövesgyűrűjével való találkozást. Négy év alatt mindannyian begyűjtöttünk egynéhány „kokit", ezért is mondtuk sokszor, hogy nekünk valóban a fejünkbe verték a magyar nyelvtant. Egy idő után annyira megszoktuk, hogy szinte azt furcsállottuk, ha olykor-olykor tanárnőnk engedékenyebbé vált. Szerinte ugyanis lehetünk akármilyen sikeres emberek az életben, ha az anyanyelvünket nem tanuljuk meg legalább alapszinten, csupán félemberek maradunk. Nézetével alighanem szüleink is egyetértettek, mert soha nem hallottunk arról, hogy valaha is baja származott volna híres fejeseinek. Pedig azokban az időkben már erősen fújdogáltak a reformszelek, igencsak szigorúan bántak el azokkal a tanárokkal, akik a régi rendszerből átvett kispolgári szokásokat nem tudták levetkezni.

Osztályfőnökünk már nem volt ennyire szerencsés. Egy megtépett fül miatt rövid úton kipenderítették állásából, mígnem utána, kis vargabetűvel, egy jó nevű középiskolában oktathatott tovább. Sok éven át ingázott csaknem 50 kilométert lakóhelyétől hozzánk. Tudása, felkészültsége alapján rég kinőtte az általános iskolát, de ő elhivatottságot érzett arra, hogy az ebben a munkáskörnyezetben összeverődött vásott kölyköket okítsa. Addig, amíg egy párttitkárbarát apa neveletlen fiát fülön nem ragadta.

– Amikor az iskola melletti paplakból őszibarackot loptunk, ő mentett meg bennünket a nagyobb büntetéstől – mondta *Edit*.

– És akkor is elmaradt a dorgálás, amikor a cseresznyelopás miatt hiányoztunk – vette át a szót *Emőke*. Sokunkban ma is rossz emlékeket idézett ez az epizód. Vagy tízen megrohamoztuk egyik reggel az iskola közelében lakó körzeti megbízott hatalmas cseresznyefáját. Javában lakmároztunk, amikor a rendőr – korábban ezt soha nem tette – valamiért hazajött. Mi a kutya hangos ugatása miatt félóránál is tovább mozdulatlanul lapultunk a levelek között, mire végre-valahára elment. Persze, hogy elkéstünk az iskolából. Azt hiszem, látszott az ábrázatunkon, hogy nyomós oka volt távollétünknek, ezért nem csinált belőle ügyet *Kazinczy* tanár úr.

Édességes kristályok

A fiúk most sem tagadták meg önmagukat. Az osztályfőnökről szólva inkább a biológia- és kémiaórákat idézték. Hol volt akkor még a mai írásvetítős, videomagnós oktatás! Néhány üvegcse, egy kis lakmuszpapír, s természetesen a tanár úr hihetetlen lelkesedése elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy sokan megfogadtuk: csakis vegyészmérnökök, netán híres biológusok leszünk. Hogy végül mindegyikünk más pályára vetődött, arról nem a tanár úr tehetett.

Vártuk nagyon most is, de helyette csak jókívánságai érkeztek. Őt magát súlyos betegsége szobafogságra ítélte. Évtizedeken át birkózott a hátrányos helyzetű faluban úrrá lévő tudatlansággal, a sok nevelhetetlen nebulóval, s többnyire ő került ki győztesen. Most azonban egy agyvérzés elegendő volt ahhoz, hogy legyűrje őt. Az osztályfőnökről nekem két kép él az emlékezetemben. Az egyik, mikor mint megrögzött agglegény szinte gyerekeiként irányított bennünket. Akiben némi kis értelmet is felfedezett, addig győzködte, míg a molekulák kristályszerkezetének felépítését nem fújta. Sokszor az egész osztályt meghívta a lakására, s amíg édesanyja csodálatos kaláccsal és kakaóval traktált minket, ő újból és újból átismételtette velünk a Boyle–Mariotte-törvényt. Talán így utólag nem szégyellem bevallani: a finomságok iránti vágy nagyobb volt bennem is, mint az általa példaként említett tudás almája iránt.

A másik kép, amit róla őrzök, a gyermekorvosi rendelőhöz fűződik. Beteg kisfiammal éppen a mentőre vártam, hogy kórházba vigyék a picit, amikor két óvodás korú fiúval besietett a tanár úr. A nagyobbik srác szakasztott apja, kérdeznem sem kellett, saját gyermekeiért aggódott. Miközben a lázas piciket nyugtatgatta, néhány biztató szót hozzám is szólt: – Ne félj, biztosan nem komoly a baj! Meglátod minden rendben lesz. Ha később van időd, gyere be hozzám az iskolába. Érdekel, mi van veled, hogyan éltek. – Sajnos, soha nem jutott időm arra, hogy felkeressem.

Az étterem lassan benépesült. Jókedvű nevetés töltötte be a helyiséget.

– A fiam most érettségizett, a lányom még csak másodikos. – Nekem a harmadik házasságom ment tönkre, de azért sem adom fel! – Én munkanélküli voltam, ezért egészen Németországig mentem, hogy biztosítsam a családom megélhetését. – Egy-egy mondat innen is, onnan is, amelyben rövidsége ellenére is benne foglaltatik a mi negyedszázadunk. A miénk, azé a korosztályé, amely szinte soha nem tartozott sehová. Hatvannyolcban ballagtunk, de még túl fiatalok voltunk az úgynevezett hatvanas évek korosztályához. Nem értettük, késve éreztük, hogy mi is történik körülöttünk. *Illést* és *Zorántot* hallgattuk (néha a Drága bakter urat is), titokban azért a SZER-en a Beatlest kerestük. Közben *Kreisz* tanár úr énekóráin a „Mint a mókus...-t" fújtuk.

Csitriszerelem

Apropó, Kreisz tanár úr! Az ének mellett testnevelést is tanított, s talán nem is sejtette, de a fél osztály csitrijei szerelmesek voltak belé. Most, őszülő halántékkal az egyik község dalárdájának lelkes vezetője, s szinte gyermeki boldogsággal ült le közénk.

– Nyugodtan tegezzetek – ajánlotta fel, látva zavarunkat, közben hátba veregette egyik-másik fiút. – Látom, keveset mozogtál az utóbbi húsz évben – dorgálta meg *Kecsót*. Hja, ez a negyedszázad nemcsak az éveket, a kilókat is szaporította.

Gyors számvetést tartva a volt 8/a-sokból eddig harmincan jöttek el. A hiányzók közül is többen kimentették magukat. *Sanyi* most temette feleségét, *Marika* lánya holnap megy férjhez. *Pisti* Ausztráliában él. Később *Boros Jancsi* is befutott, igaz, segítséggel. Egy meggondolatlan fiatalkori hősködése miatt örök életére tolószékhez van kötve, most mégis örül a találkozónak. Néztük a tablót: érdekes, el is felejtettük, hogy éppen huszonhárman vagyunk fiúk is, lányok is. A negyvenhat gyerekből, ha jól meggondoljuk, negyvenünk, így vagy úgy, de azért megállta a helyét az életben, s ez nem rossz arány. Több mint fele a csapatnak legalább középiskolát végzett. S ha már a számoknál tartottunk, éppen *Tóth Eszter*, a matematikatanárunk emelkedett szólásra. Hogy mégsem volt hiábavaló sokéves fáradozása, azt most lemérhette rajtunk is. Emőke sikeres üzletasszony lett, holott még a háta is lúdbőrös volt a matekórákon. *Terike* jó nevű fodrász, és egyedül készíti el az adóbevallását. Marikák (heten voltunk e név viselői) közt van, aki ügyes pénztáros, vagy üzletkötő. A fiúknál találni sikeres vállalatvezetőt, üzletkötőt, befutott mérnököt.

Az egyik asztalnál éppen a balatoni táborozást említették. „Az a balatoni nyár..." – hát még ennyi év után sem felejtették el? Éjszakákon át „söderoztunk" a tábortűz mellett, miközben a fiúk jó büdös szúnyogriasztóval kenték össze az arcukat, hogy a lányok arra adják a cuppanós puszit. A tanárok sátrának zsinórja is mindig az est leple alatt szakadt szét, legtöbbször akkor, mikor eső vagy vihar közeledett. Na és a „cseh csajok"! *Lacit* és *Zolit* miattuk küldték haza. Egy kissé eltúlozták a nagy nemzetközi testvérszeretetet, ezért még éjszaka is a lányok sátrában akartak táborozni, amiért időnap előtt táborbontásra ítéltettek.

Topless és történelem

Hát ami azt illeti, nem lehet elég korán kezdeni. Emlékszem, *Nagy Mária* a történelemtanárnőnk hogy megrökönyödött, mikor egyik alkalommal néhány perccel korábban lépett a tanterembe. Mi, koedukáltan, éppen szexfotókat tanulmányoztunk, s ezért tanárnőnkben egy világ dőlt össze. (Holott az akkori toplessképek még igazán ízlésesnek mondhatók a mai közkeletű diákfelvilágosító felvételekhez képest.) Nagy Mária ekkor egy ideig felhagyott a régmúlt eseményeivel, s jobbnak látta nagyon is gyakorlatias, a máról szóló beszélgetések közbeiktatását a tanrendünkbe. Érdekes módon őt soha nem hallottuk kiabálni. Belső nyugalma külső szépségével párosulva szelídséget, jóságot sugárzott felénk. Soha nem értettük, miért is lett tanárnő, úgy véltük, filmcsillagként, fotómodellként is helyt állhatott volna. Negyedszázad után találkozva vele ma is helyénvalónak talá lom akkori feltételezésünket.

Ha a huszonöt esztendőről mondtuk, gyorsan elmúlt, akkor ez este nem volt több egy pillanatnál. lálkoztunk, emlékeztünk. Jó volt eg lenni, jó volt a múltunkkal és jelen kel szembesülni. Örültünk, hogy a a néhány kedves pedagógusu aki fontosnak tartotta eljönni k saját sorsunkkal bizonyíthattuk sem volt hiábavaló mindaz, ami tak.

Rozgi

Értékmentés az enyészet karmaiból

Évről évre többen látogatják Veszprémben az egyházművészeti gyűjteményt (1993 óta Gizella Királyné Múzeum). A múlt évben több mint százhúszezren voltak kíváncsiak azokra az unikális egyházművészeti tárgyakra, amelyek megtekintésére a korábbi években nem volt lehetőség, hiszen egy részük magángyűjteményből került a múzeumba, más részüket viszont az enyészet karmaiból mentették ki, s táplálták vissza a múzeumi érhálózatba.

A Gizella Királyné Múzeum megálmodója, s megalapítója Márton Antal kanonok, aki idestova negyed százada végzi értékmentő misszióját a veszprémi egyházmegye területén. Szakmai segítőkkel és technikai személyzettel nyaranta járják a plébániákat, templomok poros padlásait, kápolnákat, kutatják a rejtett zugokat, tüzetesen vizsgálják a használatból kikopott tárgyakat, feledésbe süppedt értékeket.

A minap arról kérdeztük Márton Antalt, mi adta az ösztönzést számára, hogy a veszendő értékek nyomába szegődjön, s mentse a pótolhatatlan értékeket?

– A művészet szeretetét Lékai László plántálta el bennem, aki hajdan tanárom is volt itt Veszprémben. Már bíboros volt, amikor egy bécsi útja alkalmával az Interpol tudomására hozta, hogy sok egyházi kincs vándorol át a határokon. Akkor kaptam tőle a konkrét megbízatást, hogy vegyem számba templomaink, kápolnáink, parókiáink művészeti értékeit. Ez a vállalkozás a vártnál sokkal nagyobb szabású lett, s az értékfeltáró, értékmentő misszió valójában a mai napig tart, valószínű a nyáron tudjuk befejezni. A pápai esperesi kerületben mintegy 15–20 templom, kápolna van még hátra. Természetesen csak azokat a tárgyakat gyűjtjük be, amelyek már nincsenek használatban, s művészi értéket képviselnek. De mindig felhívjuk a papok figyelmét az ott maradó, oltalmat érdemlő tárgyakra is.

– Milyen értékeket sikerült eddig megmenteni?

– Minthogy négyezerre tehető a már feldolgozott, restaurált tárgyak száma, s ezer vár még feldolgozásra. Ezek értéke szinte felbecsülhetetlen. Az egyházművészeti gyűjtemény értékes része a XVIII. századból való, 17 darabból álló valódi Dürer-metszetsorozat, amely a nagyváradi Széchenyi Miklós püspöktől került Bánás püspök úrhoz, majd pedig a mi gyűjteményünkbe. Szinte minden tárgynak érdekes története van. A fonyódi templom padlásán leltünk rá az Imago Pietatis-ra, galambtrágyából ástuk elő. Múzeumunk legszebb szobra. Nagyon sok értékes anyag került elő a pápai ferencesek és bencések templomából. A nagyteveli templom padlásán találtunk rá egy 1792-ből származó oltárképre, ami olyan állapotban volt, hogy nem lehetett megállapítani, mit ábrázol. Csak a gondos restaurálás után derült ki, hogy Bernard Krause osztrák festő műve. A kompozíción Szent István felajánlja a koronát a magyarok Nagyasszonyának. A kép akkor került ki a templomból, amikor a lourdesi kápolnát létesítették. Ezt az oltárképet az idei Gizella-napokon láthatja a közönség. A bakonyszücsi toronyszobában is sok XVIII–XIX. századi festményeket találtunk. Unikumnak számít az Ugodon talált XIX. századi céhzászló, amely a pápai kékfestő műhelyben készült. Gannáról 15 miseruhát hoztunk be, ezeket is bemutatjuk kiállításon. Tüskevár on egy elmozdíthatatlannak vélt szekrény mögötti fülkében XVIII. századi értékes gyertyatartót, angyalos címert, sok régi könyvet találtunk. Echenbach Jenő özvegye nemrég mintegy hatvan, egyházi témájú alkotást adományozott a múzeumnak. Köztük egy tucatnyi portrét, amelyet a festő a gulagon készített magyar hadifoglyokról. A Gizella-napok alkalmából a piarista templomban Udvardi Erzsébet alkotásaival együtt ezeket is bemutatjuk.

– Mikorra tervezik a múzeum alatti pincében a kőtár megnyitását?

– Egyelőre ott tároljuk azokat a kőmaradványokat, egyháztörténeti, -művészeti értékeket, melyek feldolgozásra, restaurálásra várnak. Ott van egyebek között Schmidt Ferenc 1750 körül alkotott kálváriája, amelyet villámcsapás ért. Három mellékalakját most Budapesten restaurálják, szabad téren ezek már nem állíthatók fel. Ugyancsak Nagytevelen, gaztengerből került elő egy III. századi szarkofág homloklapja. Érdemes még megemlíteni, hogy a veszprémi bazilika déli kapujának nemrég előkerült timpanonja, a Gizella-kápolna barokk oltárának márvány gyertyatartó padja.

Most kaptuk éppen az értesítést, mely szerint ősszel Budapesten, a Nemzeti Galériában is bemutatják legbecsesebb egyházművészeti tárgyainkat.

Hamar Imre

Pompás Gedeon, a proletkult basája

A debreceni Csokonai Színház bemutatója

Kriptára áhítozik Gedeon, a falusi néptanács basáskodó elnöke, s hozzá is jut a hajdani báró jóvoltából. Nosza, megjön a halálhoz a kedve, hisz osztályharc ide, népi demokrácia oda, nagy dolog ám az urasági sírhelyre temetkezni, az apjuk sem gondolta volna. Bánatában – mert hát leváltották – be is fekszik a főúri kripta üres rekeszébe, mintha a megváltó elmúlásra várna. Az ugyan nem jön még, de hamarosan elbóbiskol, s álmában a környezetét a paraszti bumfordisággal berendezett mennyországban látja viszont. Földi botlásairól egy groteszk mennyei világ görbe tükrében adhat számot, mint a népmesékben. Mulatságos, hajdani falusi műkedvelők, csetlő-botló betlehemesek módjára állítja be a szatirikus álomjelenetet *Parászka Miklós*, a szatmári színházból érkezett vendégrendező, a debreceni Csokonai Színházban.

Sütő András negyedszázaddal korábban íródott vidám játékát annak idején *Harag György* vitte első ízben színre. A marosvásárhelyi eredeti bemutató itt-ott megcenzúrázott változatát a szerző később átdolgozta, hogy többszöri bukfenc után, újabb változatában most a debrecenieknek színpadán leljen otthonra. Való igaz, mérföldnyi távolságra kerültek tőlünk (hál' Istennek) az olyan kifejezések, mint a kuláklista, kultúrforradalom, káderosztály, klerikális reakció, rehabilitálás, éleződő osztályharc, hogy az Anti-Dühringről ne is beszéljünk – amelyek csakúgy hemzsegnek a szemétdombnyi hatalmához makacsul ragaszkodó Gedeon „pártos" frazeológiájában. És egyszeriben fölbukkan emlékezetünkben a primitivizmusában oly megalázó és kíméletlenségében félelmetes korszak atmoszférája. Sütőnek gondja van rá, hogy asszociációs körének teljességében idézze meg – a szatíra s a mezőségi humor irodalmi metaforáinak özönében a nem épp kellemes képzeteket keltő proletkultos világ falusi mikroklímáját. Anekdotáról anekdotára lépdelve, ízes, sommás paraszti „aforizmák" sűrűjében bukkan elénk Gedeon tragikomikus figurája, akárcsak a vígjáték többi, néhány erőteljes vonással körülrajzolt szereplője, a vallásosságát ügyefogyottan palástoló, meghunyászkodó Gedeonné, Anna *(Szilágyi Enikő)* meg a Presbiter *(Simor Ottó)*, a borissza Kántor *(Csikos Sándor)*, a régi allűrjeiből gyáván kikopott Báró *(Miske László)*, a hirtelenharagú Vizeslepedős *(Dánielfy Zsolt)* és szájas menyecskéje *(Bokor Ildikó)* vagy az alázatoskodó, agyafúrt „néptanácsi beosztott", Bakter *(Kóti Árpád)*.

A meglehetősen laza szerkezetű, a dramaturgia megannyi törvényszerűségét a jóízű replikázás mámorával feledtető színjáték mai érvényességét Parászka Miklós rendezésének köszönheti. A vendégművész merész „szökkenéssel" átbillentette az előadást a groteszk farce népiesen stilizált szférájába, s a népszínmű kísértésétől megóva a játék paraszti humorát, eleven, arányosan komponált produkciót hozott létre a múlt idők – akkor még igencsak aktuálisnak tetsző – szatírájából. A népi farce korszerű szemléletben frissül föl, s a nézőnek az idők távolából ítélkezik a színjátékon.

Az előadás természetesen Gedeon köré szerveződik, s hogy az élet lehelete éppúgy megcsapja a nézőt, mint a vérbő komédiázás lendülete – *Hunyadi László* marosvásárhelyi vendégművész csakugyan „pompás" alakításának köszönhető. A címszereplő – talán már azért is, mert Sütő földijeként „anyanyelvi szinten" beszéli a színműíró mezőségi észjárással telített, metaforikus nyelvezetét – minden mozdulatával, „ki vagyok én?" rátartiságával, az uborkafára kapaszkodottak magabiztosságával, handabandázásával, proletkultos beidegződéseivel és paraszti sunyiságával telitalálata a szereposztásnak. Az előadás másik fölfedezettje *Szilágyi Enikő*, a szintén Marosvásárhelyről (belgiumi „kanyarral") Debrecenbe szegődött színésznő, akinek szereplistáján változatos női figurák, akár főszerepek sorjáznak, ám vígjátéki adottságait – méghozzá parasztasszony képében – első ízben ezúttal kamatoztathatta. Meglepő eredetiséggel. A falusiasan lomha, sete-suta mozgástól az álájtatosságig, elnökfeleség-fontoskodásig, remekbe szabott szatíráját nyújtja Annának.

A prímet tehát, mi tagadás, az erdélyiek viszik a debreceniek Sütő-produkciójában, ám a kesernyés farce, a proletárdiktatúra-szatíra kiteljesítésének egyikeként részese a társulat valamennyi tagja.

Metz Katalin

Házimozi

Szerző! Szerző!

Al Pacino egy feltörekvő, ígéretes tehetségű színpadi szerzőt (és családapát) alakít, akinek a nagy áttörés pillanatában, úgy tetszik, kettétörik az élete. Az ok meglehetősen prózai: faképnél hagyja a felesége. Az asszonynak amúgy nagy gyakorlata van ebben, hiszen már három férjjel tette meg ugyanezt, igaz, azzal a nem elhanyagolható különbséggel, hogy egyedül Pacinót tüntette ki, hogy ráhagyta az összes, korábbi házasságaiból származó gyereket. Ott áll tehát kedvencünk, nyakán egy Broadway-bemutatóval és öt eleven kölyökkel – ki tudja, melyik a fontosabb? Az íráshoz ugyan a jelek szerint van affinitása, ám a gyereknevelésről halvány fogalma sincs. Még szerencse a szerencsétlenségben, hogy a kezdeti eredeti és különös módszerek balsikerét követően mindinkább ráérez arra, hogyan is kell kordában tartani a népséget.

Al Pacino, megannyi emlékezetes filmdráma főszereplője szokatlan, vígjátéki szerepkörben bukkan föl. Nem rajta múlt, hogy egyenetlen, epizódokra széthulló film született. A sok műélcet ugyanis csak alkalmanként feledteti mulatságos cselekmény, melyben egyébként több a lyuk, mint a sajt. Még leginkább a gyerekek mentik meg a helyzetet, akik lankadatlan intenzitással igyekeznek borsot törni az orra alá. Valójában a klasszikus hollywoodi tanmese éled újjá a szerető, ámde ügyetlen papáról, aki a megnyerő és aranyköpésekkel sziporkázó kölykökkel teli háztartását vezeti. Arthur Hiller vígjátéka, ha nem is tartozik a műfaj kiemelkedő darabjai közé, Pacino-rajongóknak feltétlenül ajánlott.

(Guild Home Video)

(gégé)

Hangfogó nélkül

A műsor: névjegy

Külföldi turnéra minden zenekar válogatott műsorral indul, kivált, ha valahol épp bemutatkozni készül. A japán *Gunma Szimfonikusok* először találkoztak a magyar közönséggel május 23-i koncertjükön, a Budapest Kongresszusi Központ Pátria termében, s erre az alkalomra mintaszerű programot állítottak össze: egy japán kortárs mű és két XX. századi európai klasszikus szólalt meg előadásukban *Ken Takaseki* vezényletével. Mindegyik darabnak megvolt a maga sajátos vonzereje és szimbolikus jelentősége. A Gyászének Toki emlékére (szerző: *Takashi Yoshimatsu*) a zenekar névjegye: egy olyan művésztestület protestálása az élővilág szisztematikus pusztítása ellen, mely 1945-ben, a második világháború tragédiájából ocsúdó országban azért alakult, hogy a kultúra erejével segítsen reményt ébreszteni a lelkekben, s berendezni egy emberségesebb jövőt. (Amiből nem hagyhatjuk kiveszni sem a folyókat, sem az erdőket, sem az utolsó Toki-madarat, mert nélkülük a Föld már nem otthona lesz utódainknak, csupán temetője...) A Bartók-hegedűverseny tisztelgő gesztus a vendéglátó országnak, de egyben Gunmáék ars poeticája is, hiszen a kezdet kezdetétől deklarált céljuk az egyetemes zeneirodalom értékeinek hazai megismertetése. A nagyszerű – és őszinte örömünkre nálunk évente megforduló – *Asako Urushihara*, a csodagyermekből igazi mesterhegedűssé mostanában vált ifjú hölgy repertoárjában Bartóknak kitüntetett helye van, különben ezt a bámulatosan gazdag, lenyűgözően közvetlen tolmácsolását a bartóki tartalmaknak aligha kaphattuk volna meg a világjáró művésznőtől. S hogy a műsor második félidejét kitöltő Sosztakovics-szimfóniáról is szó essék: az orosz mester Tizedikje igazán nem sláger nálunk mostanában, meg régebben sem tartozott az agyonjátszott művek sorába, holott érett, formátumos, összegező darabja az életműnek. És mindez a japán vendégzenekar jóvoltából ki is derült róla, megkérdőjelezhetetlenül; lehet, hogy Bécsben, Pozsonyban, Prágában – az együttes turnéjának többi állomásán – is a Gunma-koncert nyit új fejezetet e késői Sosztakovics-opusz előadás-történetében?

Műsorát tekintve legalább ugyanilyen sokoldalúságról tanúskodott az a délutáni hangverseny is, amit a Fiatal művészek pódiuma című sorozatban *Götz Nándor* klarinétművész adott a rádió márványtermében (május 28.). Igaz, megérne egy misét, hogy a magyar klarinétiskola neveltjeinek egyre népesebb elitcsapatában – nemzedéktársaival együtt – őt is bemutassam, de ezúttal fontosabbnak tetszik, hogy teljesítményével foglalkozzam és tájékozottságát méltassam inkább e rovat szerény terjedelmű keretei között. Szerencsés kézzel szerkesztett program, gondosan megválasztott kamarapartnerekkel – ez volt az első impresszióm Götz rádiókoncertjéről (közreműködők: *Szokolay Balázs* zongoraművész és a Danubius Vonósnégyes. Érdeklődésemet fokozta, hogy a debütáns nem csak klarinéton, de szaxofonon is játszik, s hogy *Weber* pompás Klarinétötösén és *Stravinsky* szellemes szólódarabjain kívül valamennyi műsorszám (*Debussy:* Boldog sziget; *Ravel:* Sonata postumus; *Rachmaninov:* Vocalise) saját átirata. Pályakezdő létére tehát a fiatal fúvós kész mindenese a szakmájának – ráadásul varázslatos hangú, személyes kisugárzású előadóművész. Zenekari státusa ugyan nincs, szereplési lehetősége is kevés, viszont egyetlen műsorral képes elérni, hogy megjegyezzük, sőt megtanuljuk a nevét.

Kerényi Mária

Maradni, talpra állni!

Megmaradni, talpra állni. Igen nehéz egy kiadó értékteremtő munkásságát „a dolgot magát nézve csak" kellő súllyal méltányolni. Mert a lényeg persze maga a könyv. De látnunk kell mindegyik mögött azt a hatalmas erőfeszítést, amelynek eredményeképpen az megszülethetett. Egy kicsiny kiadói stáb munkája manapság bizony nem a könyv szerkesztői munkálataival kezdődik és végződik. Hanem: közalapítványoktól intézményeken át áldozatkész magánszemélyek felkutatásáig terjedően a költségek előteremtésével.

Nem azt kell persze visszasírni, hogy újra mamutkiadók jöjjenek létre, mesterséges piaci feltételekkel. De látnunk kell: a kezdeti káosz után körvonalazódni látszik az egyes kiadók arculata. Mintegy tucatnyi közülük bizonyította már: nem egyalkalmi vállalkozás, s nem is – valamely indíttatású – öncélúság vezérli, hanem az értékteremtés szándékának elhivatottsága. S bizony miközben egy részük már bőven kap az áldásból, másoknak még mindig *pénzből* kell élnie, teremtenie például a *Széphalom Kiadó*, amely már az elmúlt esztendőben is, ilyentájt, könyvhét előtt a sorozódó gondjairól tudósított beszámolni – a mégis megszületett könyvek fölött. Szóljunk most ezekről, bizonyítsák ők: több *jelentős* mecénási figyelmet, nagyobb közalapítványi támogatást érdemel az a műhely, amelyből ilyen kötetek kerülnek ki.

Beke Mihály András izgalmas esszériportot készített édesapjával, *Beke Györggyel* Illúziók kora, Erdély címmel. Kisebbségi történelemkönyv; egy megélt élet minden tanulságának felmutatásával (támogatta a Magyar Könyv Alapítvány és a Táncsics Alapítvány). *Tóth-Máthé Miklós* regényeinek és drámáinak már nagyszámú olvasótábora van. Legújabb munkája – a Figuránsok – a vidék forradalmáról szól, máig időszerűen (támogatták: Magyar Aszfalt Kft., *Szabó János* vállalkozó és *Tárczy István*). *Gere István* novellái – Zúg az éji bogár címmel – jelentések a lét perifériájáról; létezéstechnikák és létautomatizmusok gyűjteménye izgalmas szépírói technikákkal közvetítve (Magyar Könyv Alapítvány). *Hima Gabriella* munkája (Szövegek párbeszéde) az intertextuális szövegvizsgálati módszeresztétika nagyszerű teljesítménye (támogatva az Alapítvány a magyar felsőoktatásért és kutatásért, valamint a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány által). *Bertha Zoltán* kritikusi munkássága is már jól ismert. Új könyve (Gond és mű) sem szól másról, mint eddigi munkái java része: az erdélyi magyar irodalom jelentős értékeiről (Magyar Könyv Alapítvány és Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata). *Tornay Mari* új verseit (Töklámpa) különös metaforákban szövi át meg át a napi politika; miközben inkább az egyetemesség hangulatait hívná a költő (Magyar Hitel Bank Művészeti Alapítványa és a Szentendrei Papírgyár Rt.). *Aczél Géza* verseiben (A térség kritikája) csakúgy tetten érhetőek az indulati elemek; egy hosszú érzelmi lázgörbe kígyózik előttünk (a Magyar Könyv Alapítvány jóvoltából is). *Markó Béla* legújabb verseit is (Érintések) e kiadó teszi az ünnepi könyvek *szép halmára* – „de sokkal nagyobb mindennek a súlya"! Annyi, amiről írásom elején is szóltam, talán segélykiáltásként is – a kiadó(k) helyett. Mert nem véletlenül soroltam fel a megannyi támogatót. Meddig tartható „szinten" egy kiadó szellemi kapacitása akkor, ha „házalásra" kényszerítjük? Természetesen ezerszeres köszönet minden *péterfillérért*. De egy szint fölött már ne több helyről csurranjon-cseppenjen egyetlen könyvnyire a segítség; a forrás legyen egy vagy kettő, de méltó nagyságrendben, támogatottjához is! Hogy ne folytonos kételyek és félelmek közt lehessen csak: maradni, talpra állni.

Tamási Orosz János

Szarajevó antológiája

Ma este fél nyolckor Budapesten, a BBS-Toldi Stúdiómoziban ünnepélyes keretek között mutatják be a *Szarajevó – egy antológia* című könyvet. A Narancs Könyvek sorozatban megjelent műben 46 kortárs magyar író és költő – köztük *Csoóri Sándor, Esterházy Péter, Garaczi László, Grendel Lajos, Kontra Ferenc* és *Nádas Péter* – írt prózát vagy verset a boszniai fővárosról. A dedikálással egybekötött bemutató után fél kilenctől *Máté Gábor* olvas fel a kötetből, majd szarajevói ostromfilmeket vetítenek, s fél 11-től *Dresch Mihály* zenekara jeleníti meg zenében a városhoz fűződő érzéseit. A mozi előterében témába vágó fotókiállítást tekinthetnek meg az érdeklődők.

(jé)

Új komolyzenei lap indul

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége és a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete tegnap a Rátkay Klubban (a lap szerkesztőségében) mutatta be a *Zenekar* című folyóirat próbaszámát. *Csontos János*, a lap költő-főszerkesztője elmondta, hogy a Zenekar negyedévenként jelenik meg, de szeretnék, ha jövőre már kéthavonta, később pedig havonta látna napvilágot. *Popa Péter*, a lap felelős kiadója a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének jelentőségét méltatta.

Szükség van erre a szervezetre, mert a szakszervezet nem vállalhatja a szakmai érdekképviseletet is: a dolgozók érdekképviseletének védelme a dolga. A folyóiratból a szimfonikus zenekarok tájékozódhatnak egymás szakmai problémáiról, gondjairól.

Gyimesi László, a szakszervezet főtitkára arról tájékoztatta a megjelent újságírókat, hogy a Rátkay Klubban székelő érdekvédelmi szervezet mindenben segíti a szerkesztőség munkáját, használhatják a helyiségeket, a munkaeszközöket. A lap terjesztését egyelőre a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségébe belépett 12 zenekar vállalja, az árusítás a hangversenytermekben folyik.

(p. z.)

Az alkotó építészet bizonyítéka

A főispáni lak régen és ma

Veszprém történelmi város. A krónikák mint a királynék városát emlegetik közel egy évezrede. A honfoglalást követően Árpád fia, Jutas és annak fia, Fajsz telepedett meg itt. István király a veszprémi dombok között verte le 988-ban Koppány lázadását.

Ilyen volt az újjáépítés előtt...

A magyar hazával egyidős város már történelmi gyökereiben kulturális központtá lett, ami megnyilvánult szellemiségében, gazdaságában és városépítészetében egyaránt.

A történelem során sok vihart megért. Legutóbb a II. világháborúban, közlekedési gócpont jellege, hadiüzemei és repülőtere miatt épületeinek több mint a fele elpusztult.

Szerencsére az építészettörténeti értékeket képviselő városrész megmaradt. Központját, a jelenlegi toronyház környékét –a régi Veszprémből a jövő városát építjük jelszó alatt –szisztematikusan az építőipar szakembereivel romboltatták le, mely pusztítás az ötvenes évektől kezdődően csaknem harminc éven át tartott.

Ennek esett áldozatul már a kezdet kezdetén a vármegye főispáni lakóházának gazdagon díszített homlokzata és hosszú időre megpecsételődött az Erzsébet királyné mellszobrával ékeskedő liget sorsa is.

Az ébredező lokálpatrióta érzület jelent meg abban a felismerésben, hogy az egyéb értékek mellett a város építészeti múltját is meg kell őrizni.

Az egykori főispáni lakóház (melynek épületében ma a munkaügyi központ működik) rekonstrukciója a már akkor is jelen lévő pénzügyi nehézségek miatt 1988 tavaszán kezdődhetett meg. A kivitelezést megelőző feltárómunkában a megyei levéltár és a még jelenleg is jó egészségben lévő utolsó vármegyei hajdú segített.

A homlokzatok kerámia- és gipszdíszeit helybéli szobrász- és keramikusművészek készítették el, míg azok felhelyezése a díszes vakolattal együtt a tizenegy pályázó közül kiválasztott építőgárdára hárult. Szakértelmüket, hozzáértésüket igazolja az eredeti épületről készült fénykép és a jelenlegi épület összehasonlítása. Bár az emberi fejben végződő falsávok látványosabbak, mégis felhívnánk a kedves olvasó és városnéző figyelmét a földszinti falazat faragott követ utánzó vakolatmintájára, melynél művesebb az országban nemigen található.

Itt kell megemlíteni, hogy az épület felújításában részt vevők neve emléktáblán lett megörökítve. A táblát a főhomlokzat tetőzete elé nyúló attikafalazat hátoldalán helyezték el. Az emléktáblának ilyen módon történő „elrejtésével", a hivalkodás nélküli dokumentálással egy sajátos építőipari hagyományhoz kívántak visszatérni.

A főispán lakóháza – XVIII. századi elődje falainak felhasználásával - 1898–1899-ben épült. A funkcionálisan összefüggő két épület, az 1887-ben elkészült vármegyeháza és a főispáni lak együttes tömeghatását ez utóbbi tervezője úgy javította, hogy egy padlástéri térdfallal a főpárkány magasságát jelentősen megemelte. A két épület közötti utca szélességének és a főpárkány magasságának értéke az aranymetszet arányát mutatja. A főispáni lak homlokzati megjelenése eklektikus, melyben főleg a barokk és a klasszicista stílusjegyek keveredése figyelhető meg.

Mai hangulatában, igényes építészetében és színei harmóniájában visszanyerte történelmi hitelét és ismét az Erzsébet liget meghatározó épülete lett, mely előtt a városát szerető múzeumi történész, a történelmi városról könyvet írt építész és a helyi kivitelezők önzetlen odaadása révén ismét ott áll a szeretett királyné mellszobra.

Építészeti kultúránk egy fontos tanúját mentették meg a jövő számára, egyúttal bizonyítva azt is, hogy vannak még olyan szakembereink, akiket felemel az alkotás vágya, az önmegvalósítás öröme, és ehhez a szakértelem magas szintje párosul.

Az építészet a tegnapban még évezredes alapokon nyugvó művészet volt, és újra azzá válhat, ha nem engedjük meg, hogy építészeti kultúránk emlékeit elpusztítsa az idő.

Debrecenyi János

...és ilyen lett a hajdani főispáni lak

redi szárazföldön vendég-látóegységként szolgáló hajómatuzsálem, a Helka visszakerül az idegenforgalmi rt. tulajdonába.

Polonyi Kornél, az rt. ügyvezető igazgatója akkoriban úgy nyilatkozott, hogy a hajót 2,5 millió forintért értékesíteni akarják. Leghasznosabb azonban az lenne, ha visszakerülne korábbi üzemeltetőjéhez, a Balatoni Hajózási Kft.-hez. A közelmúltban az eladást illetően kedvező változás történt, melyről Polonyi Kornél a következőket mondta:

– 1993. december 10-én a Balatoni Hajózási Kft. és a Balaerőből végzik. A vételár első ré-

hajót visszakaphassa. Persze ek-

A Helka ismét vízre száll, hiszen két év alatt újjávarázsolják
Fotó: Kovácsi

forgalmi rt.-nek. Ha az időjárás, elsősorban a jégviszonyok engedik, a Helkát március 31-ig átvontatjuk a siófoki kikötőbe. A motorja és a kormányszerkezete már üzemképtelen. Vontatás előtt a felépítményeket is lebontjuk.

– *Mennyibe kerül a felújítás?*

– Körülbelül 15 millióba, s két nyarat szánunk rá. Az új dízelmotort már tavaly beszereztük. Tervem, hogy 1995 végén felavatjuk az újjávarázsolt hajót. 1996-ban pedig, a balatoni hajózás 150. évfordulóján ünnepi keretek között emlékezünk meg a két egykori öreg gőzösről, a Helkáról és a Kelénről.

– kgy –

zomszédban

nagyar helyzetről

használódott", és sokat veszített népszerűségéből; vonatkozik ez az Antall vezette koalíciós kormányra is. Ám mégis pozitívuma, hogy ezekben az években megteremtette a helyzet szilárdságát, a folyamatosságot, s előmozdította a fiatal magyar demokrácia bejáratását.

A publicista Magyarország környezete szempontjából szintén nagy jelentőséget tulajdonít annak a ténynek, hogy az Antall-kormányzás idején külpolitikai stabilitást és kontinuitást alakítottak ki. Magyarországnak három és fél év után még mindig ugyanaz a férfi a külügyminisztere: a csendes, szerény és szorgalmas, Magyarország és érdekei számára rendkívül hasznos és hatékony Jeszenszky Géza – írja Cviic. A horvát lap szerint Antall megbízott miniszterében, megadta neki a kezdeményezés szabadságát, és nem aggódott örökös féltékenységgel a külpolitikai felügyeletéért. Betegsége még több lehetőséget adott Jeszenszkynek a külpolitikai önállóságra. Magyarország komoly politikai és gazdasági partnerének tekinti Horvátországot – miközben természetesen a vele folytatott kapcsolatokban elsősorban saját érdekeire van tekintettel. Magyarország Antall személyes szerepvállalásával is sok mindent tett Horvátországért; ez azt mutatja, hogy a szigorúan érvényesített nemzeti érdekeken túlmenően igazi, őszinte barát.

A horvát szerző szükségesnek tartja megállapítani: Horvátország számára katonailag és pszichológiailag perdöntő fontosságú volt, de Magyarország számára diplomáciailag és politikailag kockázatos vállalkozás volt a húszezer Kalasnyikov- és lőszereladás 1990 őszén. Emlékeztetni kell arra is, hogy a magyarok nagylelkűen befogadták a horvátországi háború nagyszámú menekültjét. Az ilyen barátokat meg kell becsülni; oda kell figyelni rájuk, s a barátságot őszintén ápolni kell – így a szerző. (MTI)

Kamazt szerelnek

Várhatóan január 10-én kezdődik meg Budapesten az Autójavító Kft. mátyásföldi telepén bérelt területen az első Kamaz teherautók összeszerelése.

A Kamaz teherautókat korábban importálta a Hungarokamaz Kft. jogelődje, a Káma Kft. A magyarországi összeszereléssel céljuk az volt, hogy csökkentsék a teherautók árát. Jelenleg 2,2–2,3 millió forint között kínálják a 220 lóerős és 10–12 tonna áru szállítására képes autókat. Az idén várhatóan 200 kocsi összeszerelését tervezik. A cég 1993-ban 160 Kamazt adott el a magyar piacon. (MTI)

A MAGYAR NEMZETI BANK ÁRFOLYAMAI

VALUTÁK

Pénznem	vételi	közép	eladási
	árfolyam 1 egységre forintban		
angol font	149,26	150,76	152,26
ausztrál dollár	68,45	69,12	69,79
belga frank (100)	278,79	281,54	284,29
dán korona	14,86	15,01	15,16
finn márka	17,41	17,58	17,75
francia frank	17,07	17,24	17,41
holland forint	51,87	52,39	52,91
ír font	142,17	143,57	144,97
japán yen (100)	90,12	91,05	91,98
kanadai dollár	76,09	76,85	77,61
kuvaiti dinár	337,54	340,87	344,20
német márka	58,02	58,62	59,22
norvég korona	13,39	13,53	13,67
olasz líra (1000)	58,88	59,49	60,10
osztrák schilling (100)	825,09	833,44	841,79
portugál escudo (100)	57,06	57,63	58,20
spanyol peseta (100)	70,58	71,31	72,04
svájci frank	68,07	68,73	69,39
svéd korona	12,12	12,24	12,36
USA-dollár	100,75	101,75	102,75
ECU (Közös Piac)	112,43	113,55	114,67
tr. és cl. rubel	–	–	–
görög drachma (100)	40,42	40,82	41,22

DEVIZÁK

Pénznem	közép árfolyam 1 egységre forintban
angol font	150,73
ausztrál dollár	68,96
belga frank (100)	281,24
finn márka	17,55
francia frank	17,23
görög drachma (100)	–
holland forint	52,39
ír font	143,58
japán yen (100)	90,93
kanadai dollár	76,79
kuvaiti dinár	340,74
német márka	58,64
norvég korona	13,53
olasz líra (1000)	59,50
osztrák schilling (100)	834,03
portugál escudo (100)	57,59
spanyol peseta (100)	71,23
svájci frank	68,79
svéd korona	12,17
tr. és cl. rubel	27,50
USA-dollár	101,71
ECU (Közös Piac)	113,59
dán korona	15,01

LUGOSSY LÁSZLÓ
szobrász

MAGYARI MÁRTON
festő

MÉSZÁROS IMRE
grafikus

MIHÁLYI GÁBOR
szobrász

NAGY GÁBOR
festő

PAGONY RITA
keramikus

PENOVÁC ENDRE
grafikus

PÉTERFY GIZELLA
festő

RAFFAY BÉLA
szobrász

R. KISS LENKE
szobrász

SOMODY PÉTER
festő

SOMOGYI GYŐZŐ
festő

SZABÓ LAURA
grafikus

SZAJKÓ ISTVÁN
festő

SZARVAS ILDIKÓ
grafikus

SZEKERES KÁROLY
keramikus

SZELÉNYI KÁROLY
fotográfus

SZILÁGYI LÁSZLÓ
festő

SZILÁGYINÉ ZOLTÁN ÉVA
grafikus

SZOTYORI LÁSZLÓ
festő

TAKÁCS ZOLTÁN
keramikus

TAMÁS ÁKOS
keramikus

TIRNOVÁN ARI VID
szobrász

TISZA-KALMÁR GYÖRGY
festő

TOPY ten HOVE
festő

UDVARDI ERZSÉBET
festő

UGHY ISTVÁN
festő

VÁGFALVI OTTÓ
festő

VÁSÁRHELYI EMESE
keramikus

VÁSÁRHELYI JÁNOS
ipari formatervező

VESZELI LAJOS
festő

VISY JÓZSEF
szobrász

VIZER JÚLIA
festő

GIZELLA NAPOK 1996 VESZPRÉM

A Művészetek Háza,
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata,
Veszprém Megye Önkormányzata
és a Veszprémi Művész CÉH
tisztelettel meghívja Önt
1996. május 7-én,
kedden 15.30 órára a

VESZPRÉMI TAVASZI TÁRLAT

ünnepélyes megnyitójára
a Csikász Galériába,
Veszprém, Vár u. 17. szám alá

Megnyitót mond:
WEHNER TIBOR
művészettörténész

A kiállítás helyszínei: Kisgaléria (Vár u. 3.),
Csikász Galéria (Vár u. 17.), Várgaléria (Vár u. 29.)

Megtekinthető: 1996. május 31-ig,
naponta 10.00–18.00, csütörtökön 20.00 óráig

Kiállító művészek:

BOGNÁR LÁSZLÓ
szobrász

BOJTOR KÁROLY
festő

BOKROS JÚLIA
keramikus

BOKROS LÁSZLÓ
festő

CSABAI TIBOR
grafikus

CSIZMADIA ZOLTÁN
festő

CSÜLLÖG JÚLIA
festő

DEBRECZENY ZOLTÁN
festő

DIENES ATTILA
szobrász

ÉZSIÁS ISTVÁN
szobrász

FARKAS ISTVÁN
festő

FELHŐSI ISTVÁN
festő

FÜLÖP LAJOS
festő

GÁRDONYI TIBOR
festő

GÉCZI JÁNOS
grafikus

GYÖRGYDEÁK GYÖRGY
grafikus

HEGYESHALMI LÁSZLÓ
festő

HEITLER LÁSZLÓ
festő

HORVÁTH LAJOS
festő

HORVÁTH LÁSZLÓ
keramikus

HUNYADY ISTVÁN
festő

JÁGER ISTVÁN
grafikus

KATONA GYÖRGY
festő

KÁDÁR TIBOR
festő

KELEMEN MARCEL
festő

KISS MIKLÓS
üvegtervező

KŐ PÁL
szobrász

KULCSÁR ÁGNES
festő

LENDVAI ISTVÁN
szobrász

LUGOSSY EDIT
textiltervező

V E S Z P R É M I

A VIGADÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT
A 70 ÉVES MŰVÉSZ MUNKÁIBÓL RENDEZETT TÁRLAT MEGNYITÓJÁRA

2003. ÁPRILIS 17-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN

VERNISSAGE COCKTAIL: 17-20 ÓRÁIG

KÖSZÖNTŐ: DR. FELEDY BALÁZS GALÉRIAVEZETŐ
KÖZREMŰKÖDIK: PÁRTOS ILONA HÁRFAMŰVÉSZ

VIGADÓ GALÉRIA, BUDAPEST, V. VIGADÓ TÉR 1.
TELEFON: 318-7070, E-MAIL: GALERIA@VIGADO.HU

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 2003. MÁJUS 4-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 10-18 ÓRA

VIGADÓ GALÉRIA

A KIÁLLÍTÁST LÉTREJÖTTÉT TÁMOGATTÁK
MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZETI KÖZALAPÍTVÁNY
MŰVÉSZETI ÉS SZABADMŰVELŐDÉSI ALAPÍTVÁNY
DEMAX MŰVEK NYOMDAIPARI KFT.
LINDNER ÁGNES TERVEZŐ GRAFIKUS

VESLPRÉMI

V E S

VESZPRÉMI ENDRE festő, grafikus Munkácsy-díjas
Székesfehérvár, 1925

1947–49 között a Képzőművészeti Főiskolán tanult. Az ötvenes évek óta kiállító művész, csoportos bemutatók mellett 1959-ben egyéni kiállitása volt Kecskeméten. 1954-ben Munkácsy-dijat kapott. – Mint festőt elsősorban a történelmi tárgyu

események érdeklik, amelyeknek megvalósitásában az akadémizmus az uralkodó. Grafikáiban gazdagabb témakörrel és változatosabb stilusmegoldásokkal dolgozik; kompozicióit a tagoltság kiegyensulyozottsága, expressziv beütésekkel tarkitott realizmus, a fekete-fehér ellentéteinek kihangsulyozása jellemzi.

Művészéletrajzok 197

Veszprémi Endre

FIGYELŐ

Veszprémi Endre festőművész kiállítása

Csepeli Galéria

Ha a kiállításon szereplő alkotások keletkezési dátumát figyeljük, alighanem egy egész életmű keresztmetszetét szándékozott felmutatni a rendező, Molnár József. A képek tartalma, művészi megoldásai ugyancsak egy sokoldalú művészet immár több évtizedes pályáját tárják elénk.

A festőművészről szóló valamennyi ismertetés felhívja a figyelmet a pálya kezdetén alkotott, 1953-ból való, s azóta többször is — bélyegen is — reprodukált képre, a Rákóczi Ferenc és Esze Tamás találkozására, amiért a Munkácsy-díjat kapta. Innen kezdődik tehát a pálya, melynek stiláris vonásait a posztnagybányai mesterek és az alföldi iskola festészetének legnemesebb hagyományaihoz sorolja Ecsery Elemér művészettörténész. Ma már úgy tűnik, Veszprémit egyre kevésbé lehet bárhová is besorolni. A témák megszabta technikai megoldások igen messzire kalandoznak egymástól. Néhány finom színekkel festett csendélet, vagy a tanyák életét felvillantó rézkarcok (Nyárfás tanya, Tanyai iskola, a Csongrádi út mentén, Petrencézés, Kazalozás) közös érzelmi vonást hordoznak, a szomorúságot, amit azonban mindig valami különös misztikum fénye világít át. Még a kisgyermekeket megjelenítő alkotásokon is nyomot hagyott: a környezetet maguk mögött hagyva álldogálnak, némábban a tárgyaknál. Vagy a tárgyak lettek beszédesebbek, s azért nem különülnek el annyira az embertől? Mintha ez az elképzelés ejtené rabul *a művészt és a látogatót:* a valóság egységét valami személyes jegyet is hordozó alapelv teremti meg. A szék is érdeklődve tekint ránk, s a gyermek is míg ránknéz, megőrzi titokkal teli, kifejezhetetlen önmagát.

(A kiállítás június 22-ig tekinthető meg.)

(Giczy)

Új Szabad

isztikai évkönyve 1969 óta nem jelap kapott ténylegesen felmentést a 39 és 1984 között 18 657 egyházmeel a szolgálatot. 1969—80 között pespap vált meg a szolgálattól.

tisztika szerint, amelyet a *Pro Mun*lyóirat tavalyi harmadik száma között összesen mintegy 45 ezer pap gálattól felmentéssel vagy anélkül. világviszonylatban 1983-ban 406 376 ok száma pedig kereken 825,5 milossága évenként 50 millióval, a kapedig kb. 10 millióval növekszik. gyre több hívő jut egy papra. Az észek és országok szerint változik. aphiány a gyorsan szaporodó katolikában.

(M. K.)

IRAT — VILÁGBAJNOKSÁGRA

oli bíboros, vatikáni államtitkár II. nevében táviratot küldött Mexikó-Ernesto Corripio Ahumada bíboroskalomból, hogy május 31-én Mexidött a labdarúgó világbajnokság. A vánja — olvasható a táviratban —, zerű és fontos eseményt, melyet az gyelemmel követnek, nemes erkölcsi tek hassák át. Legyen olyan ünnepi hozzájárul a valódi emberi értékek oz.

V. R.

S AZ IDEI GUARDINI-DÍJAS

nak ítélte a bajor Katolikus Akadémano Guardini-díjat. A 10 ezer már-

Veszprémi Imre

Veszprémi Imre Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítása a váci Madách Imre Művelődési Központban július 26-ig tekinthető meg.

Népszabadság, 1987. VII. 14

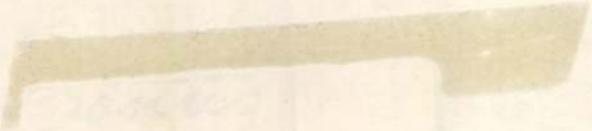

Veszprémi Imre

Veszprémi Imre szobrászművész kiállítását pénteken 18 órakor Orosz János nyitja meg a váci Madách Imre Művelődési Központban. A tárlat július 25-ig tekinthető meg, naponta 8 és 16 óra között.

Magyar Nemzet 1987. VII. 8.

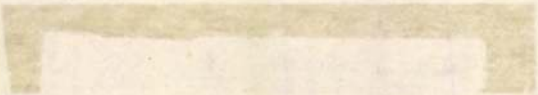

Veszprémi Endre festőművész

Rákóczi Emléknaptár.

Magyar Hírek, 1976. jan. 17.

Veszprémi Endre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

— **Vetített képes földrajzi előadást** tartottak tegnap este az ÉDOSZ Művelődési Otthonban Gibraltártól a North Cap-ig címmel.

— **Rézkarcok Latinca Sándorról.** Veszprémi Endre grafikusművész rézkarcot készített a Tanácsköztársaság 50. évfordulójára Latinca Sándorról. Rézkarcai tegnap megérkeztek Kaposvárra a Képcsarnok Vállalat Vaszary János-termébe.

Hát ezért mondtam, hogy re-
gen több volt a bárányb
mint a birka — folytatja
őszülő hajú szomszédjának.
Az megfontoltan bólogat.

— Most már nincs így, hála
az orvosi tudománynak — szö-
gezi le az öreg. — A mai gye-
rekek olyan egészségesek
mint a makk. Az én unokám

MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Az 1959. évi b... ...ge 14,7 milliárd...

A bérből és fizetésből élők reáljövedelme 4 sza... ...nelkedik, állami erőből 13 350 új lakás épül

Kiss Árpádnak, az Országos Tervhivatal elnökének sajtótájékoztatója

Kedd délután *Kiss Árpád*, az Országos Tervhivatal elnöke tájékoztatta a sajtó képviselőit az 1959. évi népgazdasági tervről.

Az 1958. évi népgazdasági terv teljesítése a legtöbb területen kielégítően halad. A tervezettnél kedvezőbb eredményeket érünk el az ipar termelési, beruházási, termelékenységi, önköltségi céljainak teljesítésében és a tervezettnél *kedvezőbb lesz az ország devizahelyzete.*

Az 1958. évi terv várható túlteljesítése megadja a lehetőséget arra, hogy *az 1959. évi tervet biztos alapokkal, megfelelő készletekkel kezdjük.* Ezek az eredmények népgazdaságunk megszilárdulását, pártunk és kormányunk helyes gazdaságpolitikáját mutatják. A tapasztalatok szerint *helyesen járt el a kormány a minisztériumok és a vállalatok operatív irányító tevékenységének kiterjesztésével.*

Az 1959. évi népgazdasági terv kidolgozásakor *az Országos Tervhivatal a hároméves terv irányelveit vette alapul.* Ennélfogva a terv azt a célt tűzi ki, hogy az életszínvonal hároméves tervben előírt mértékű növelése és *a nemzetközi fizetési mérleg egyensúlyának biztosítása mellett növelni kell a népgazdaságban a felhalmozást.*

A terv 1959. évre *a reálbéreknek 2,8, a bérből és fizetésből élők reáljövedelmének mintegy 4 százalékos növelését irányozza elő.*

Az 1959. évi terv fő előirányzatai

A szocialista ipar termelése 1959-ben a javaslat szerint 87,7 milliárd forint, ami az 1958. évi várható termelésnél 4,7 százalékkal magasabb. *A legfőbb termékek közül* 1958-hoz képest a *szén* termelése 2,3 százalékkal, a kőolajé 19,1 százalékkal, a melegen hengerelt *acélé* 0,5 százalékkal, *az alumíniumé* 7 százalékkal, *a cementé* 7 százalékkal, *a nitrogénműtrágyáé* 38,3 százalékkal, *a tehergépkocsié* 14,1 százalékkal, *a televíziós készülékeké* 121,6 százalékkal, *a mosógépé* 1,6 százalékkal, *a pamutszöveté* 3,1 százalékkal, *a bőrcipőké* 3,0 százalékkal, *a nyershúsé* 4,6 százalékkal emelkedik.

Az 1959. évi *mezőgazdasági előirányzatok* az 1958. évi várható eredményekhez képest 5,2 százalékkal magasabbak (1957. évhez képest 8,4 százalékkal). Az 5,2 százalékos emelkedésen belül a növénytermelés — annak következtében, hogy az ezévi várható termelés alacsony — 8,7 százalékkal (1957-hez 3,6 százalékkal), az állattenyésztés pedig 1 százalékkal (1957-hez képest 15,5 százalékkal) nő.

A vetésterület szerkezete az 1958. évben kialakulthoz képest csak kisebb mértékben változik.

A *termésátlagok* megfelelnek a hároméves terv 1959. évi előirányzatainak és a gyenge 1958. évi eredményekhez képest 10—25 százalékos emelkedést mutatnak, így az utolsó öt év átlagát általában 3—8 százalékkal haladják meg, kivéve a kenyérgabonaféléket, amelyeknél a növeke... ennél nagyobb.

Kétmilliárd a mezőgazdaság fejlesztésére

A mezőgazdaság fejlesztésére, a szocialista átszervezés anyagi előfeltételeinek biztosítására jelentős eszközöket biztosít a terv. Az állami erőforrásokból eredő beruházások összege a termelőszövetkezetek részére engedélyezett *hosszúlejáratú hitelekkel együtt eléri a 2 milliárd forintot.* A termelőszövetkezetek fejlesztésére állami eszközökből biztosított hosszúlejáratú hitel az 1958. évi tervben szereplő összegnek *mintegy kétszerese lesz.* A terv a hároméves tervben előirányzottnál *60 000 tonnával több — 576 700 tonna — műtrágyát biztosít.* Ezzel az 1 kh szántó, kert, szőlőterületre jutó mennyiség az 1958. évi 50,5 kilogrammal szemben *57,5 kilogrammra emelkedik,* ami eléri a hároméves tervben 1960-ra előirányzott színvonalat.

A kocsi park műszaki összetételének megjavítását tervezzük.

Az 1959. évi tervezett *külkereskedelmi áruforgalom* az 1958. évi várhatóhoz viszonyítva 13,6 százalékkal emelkedik. Ezen belül *a kivitel 10,2 százalékkal, a behozatal 17,7 százalékkal nő.* Az előirányzott külkereskedelmi áruforgalmi terv a népgazdasági terv célkitűzéseivel *összhangban áll.*

A 1959. évi terv szerint *a nemzeti jövedelem* az előző évi várható színvonalhoz képest *mintegy 6,6 milliárd forinttal — 6,3 százalékkal — emelkedik.* A nemzeti jövedelem színvonala 1,4 milliárd forinttal — 1,3 százalékkal — magasabb a hároméves tervben 1959. évre előirányzottnál. A hároméves terv a három év alatt *a nemzeti jövedelemnek mintegy 13 százalékos növekedését irányozta elő.* Az 1959. évi jelenlegi előirányzatok teljesítése alapján már 1959-ben 1957-hez képest mintegy 11 százalékos növekedés érhető el.

A hároméves tervhez képest nemcsak a nemzeti jövedelem növekedése kedvezőbb, hanem *a nemzeti jövedelem felhasználási arányaiban* is változást irányoz elő a terv. *A lakosság fogyasztási alapja 1959-ben az előző évhez képest 6,3 százalékkal, 1957-hez képest mintegy 8,7 százalékkal emelkedik.*

Több bútor, tetőcserép

A tervezett *belkereskedelmi forgalom* az ez évihez képest 6,4 százalékkal emelkedik.

A *kiskereskedelmi forgalom* terve az előző évhez képest további szerkezetjavítást irányoz elő. Nő az iparcikkek részesedési aránya, az élelmiszerforgalmon belül emelkedik a magasabb tápértékű élelmiszerek aránya, ugyanakkor nem nő a kenyér- és lisztféleségek forgalma. A ruházati cikkek forgalma az 1958. évi várható teljesítéshez képest 7,8 százalékkal nő és több kedvező javulást irányoz elő a terv a minőség és választék tekintetében is.

Az 1958. évinél 1959-ben pl. csokoládéáruból 16,6 százalékkal, tojásból 10,6 százalékkal, tejből 8,9 százalékkal, sörből 3,4 százalékkal, borból 6,5 százalékkal, almából 32,4 százalékkal, délgyümölcs- és gyarmatáruból 27 százalékkal, gazdacsizmából 17,4 százalékkal, 250 kcm-es motorkerékpárból 40,5 százalékkal, Moped-ből 52,2 százalékkal, televízióból 132 százalékkal, padlókefélő

pedig 2200 millió forinttal magasabb.

Az emelésből a többi között lehetővé válik a *Dunai Vasmű* meleghengerműve építésének meggyorsítása, gyorsabb ütemben folytatjuk a *TVK* építését, megkezdjük a *Sztálinváros—Budapest gázvezeték* építését, *mintegy 120 millió forinttal többet fordítunk a bányászat és közel 240 millió forinttal közlekedés beruházása* terv biztosítja a hárc... terv *lakás- és iskolaépí...*

DEC 10
610

Nemzet — Szerda, 1958. december 10.

„VÉDETT" MŰVÉSZEK SZÉP EREDMÉNYEI

a kecskeméti művésztelep kiállításán

A kecskeméti Katona József Múzeum dermesztő termeit is átmelegíti az a lendületes, színes és sokoldalú kiállítás, amely a nagy tradíciójú, újonnan helyreállított, gyönyörű művésztelep ifjú lakóinak egyéves munkásságát mutatja be. Ízléses rendezés és a művek stiláris gazdagsága adja az első benyomást, vagyis a telep lakói — mert kitűnő közösségi szellem uralkodik — nem egy vezéralak követésére vállalkoztak. (Ilyen szerencsére nincs is.) Munkáikat és életüket a szocializmus iránti odaadás hatja át, a nép és környezetének szeretete. Az alacsony horizontú, kevés fával rajzolt síkság sokszólamúan cseng vissza munkáikban és az emberábrázolásban a modellekkel való mély rokonság tükröződik, hiszen munkás-, vagy parasztgyerek e művészek többsége. Szorgos és termékeny esztendő eredménye a kiállítás, melyben bebizonyítják a fiatalok, hogy az előlegezett bizalmat, melyet számukra az állam kétévi gondtalan munkalehetőségben biztosított, megszolgálják. A központi fűtéses, antik bútorokkal berendezett, *gyönyörű kis műterem-lakásokban fáradhatatlan munka folyik* és baráti bírálattal segítik egymás fejlődését.

Tizennégy fiatal művész

A 9 festő, négy gobelinszövő és egy szobrász ebben a baráti légkörben érlelte művészetét. A legtöbbjük foglalkozik sokszorosító eljárásokkal is — linó, rézkarc, kőrajz —, hogy igen szép rajzaiknak tartós és sok irányba terjeszthető formát keressenek. *Antal* Ilona elragadó kőrajzai már bizonyos fokig a modern kínai iskolára utalnak. *Palicz* József főként grafikával foglalkozik és alföldi tájaiban a feketefehér szükszavúságával a Kecskemét-környéki tanyák festőiségét is érzékelteti. Érdekesek illusztrációi és konkrét megbízásnak is bizonyára jól eleget tudna tenni. Nagyon szépek az igen termékeny *Veszprémi* Endre rajzai és grafikái. Sokféle anyaggal dolgozik, rajzol, karcol, metsz és freskótervtől az apró linómetszetig igen vonzó témájában és formájában egyaránt. A történelmi téma iránti érdeklődését már egy sikeres, ismert képe, a »Rákóczi és Esze Tamás találkozása« bizonyította. Most Hunyadi alakja foglalkoztatja, de ez a képe még idegen hatás nem nagyon szerencsés nyomát viseli. Grafikáiban azonban mély líra, természetszeretet és az anyaggal való bátor kísérletezés jelentkezik.

Talán *Váci* András képeiben láthatók leginkább Kecskemét szép hagyományai, hiszen *Révész* Imre, *Iványi Grünwald* jártak előttük s nem utolsó sorban a város szülötte, *Fényes* Adolf, akinek alföldi tájain találkozunk ilyen lapuló tanyákkal, kövér boglyákkal és sovány fákkal, még ha Szolnokon festette is ezeket. Jó úton jár Váci, mikor a jeles elődöktől ismert intenzitással és művi gonddal adja át magát az Alföld varázsának. *Batári* László nagyot fejlődött ebben a védett életformában és eredményesen gyűri le a béklyózó hatásokat. Gyümölcsös és a Szikrai szőlődombok című képei érett, egyéni alkotások, az Almaszedő lány pedig rokonszenves kísérlet. *Koncz* Béla festményei és grafikái a város életének mozgalmasságát adják vissza; a Kecskeméti piac, a Falusi utca, a Tavasz, mind az élmény melegét sugározzák. *B. Séday* Mária pasztelljei telve élettel. Asszonyi érzékenységgel reagál a hétköznapok pátoszára s ezt finom eszközökkel ki is fejezi. Különös figyelmet érdemel »Zászlóbontók« c. vázlata s itt jegyezzük meg, hogy *csaknem minden itteni művész gondosan készült a Tanácsköztársaság-pályázatra.* *Szabó* Lajos, mintha kissé begubózott volna műtermébe s nagy kompozíciókat érlel. A szándék tiszteletre méltó, de az eredmények egyelőre még nem igazolják. Talán helyesebb volna, ha többet fordulna a környező valóság felé és figyelné, jegyezné a parasztság életét, mert erre ott van alkalom.

A fiatalok közt a legidősebb, a szobrásznak indult *Kemény* Zsigmond, akit meglepő módon felderített és az iskolás kötelmekből felszabadított ez az új élet. Sok szép képe közül emlékezetes a »Tavaszi kert«, violákkal és szürkékkel megfestett, még kopár, de készülődő táj, valamint a »Gőzkalapács« erős, tiszta színekben tüzelő üvegfestmény terve, ami végleges megoldásban dísze lehetne egy üzemnek. Az egyetlen szobrász, *Varga* Miklós műveiből kisplasztikái a legszebbek. Különösen finom egy Kislány-akt és egy Kisfiú-fej, melyekben már saját formanyelvére talált. Végül a négy gobelines, akik egészen elragadó munkákkal álltak elő. *Kordován* János szőnyegtervei olyan különlegesek, melyekkel megteremtheti a sajátosan magyar szőnyeg modern típusát. *Nagy Gy.* Margit tervei, a Kecskepásztor és a Szüret, az életteli dekorativitás és az anyagban való gondolkodás nemes példái. *Pintér* Éva, a Szántás és a Lovak című kisméretű terveiben már monumentálisat nyújt. *Prepelicza* Katalin nagyon szép tervei között is a legszebb a Szőlőmunkások, mert színeiben és a szőnyegen megengedhető térérzékeltetéssel valami újszerűt teremtett. Azonban a megszövött darabokba általában nem tudták átmenteni azt a sajátos szín- és formavilágot, amely hol félénkebben, hol erőteljesebben mutatkozik a terveken. A gobelinekben még benne a feleithetetlen mester, *Ferenczy* Noémi szelleme és technikája, de ezeknek a fiataloknak feltétlenül saját lábukra kell állni, mint ahogy a tervekben ezt meg is tudták valósítani.

Két boldog esztendő

A kiállítás megnyitása után meglátogattuk a telepet, bementünk a műtermekbe, nézegettük az állványokon a készülő munkákat, megbámultuk a szép bútorokat, ettünk jó ebédjükből — közös ebéd lőben közös étkezés — almelegedtünk a jól fűtött házban s a szíves vendéglátástól, és arra gondoltunk: *ezek a fiatalok itt már a megvalósult kommunizmusban élnek!* Készpénzen és ruházkodáson kívül mindenük megvan, nincs más gondjuk, mint hogy rajzoljanak, fessenek, mintázzanak, szőjjenek. Elhessegettük a gondot, hogy nincs-e itt előrefutás, hiszen nálunk mindenki más számára és munkájával még csak a szocializmus épül. De nem, nagyon szép és jó ez így és a forradalmi munkás-paraszt kormány egyik legbátrabb — s hisszük, hogy leggyümölcsözőbb — kulturális gesztusa e kis kommuna megteremtése. Lépésről lépésre sokasodni fognak s mind több alkotó embert lehet majd a napi gondoktól mentesíteni. Az idősebb korosztály tudja csak igazán felmérni ennek a nagyszerű létesítménynek a jelentőségét, akik a Horthy-fasizmus idején jajjal-bajjal elvégeztük iskoláinkat, s utána, diplomával a kézben — mehettünk havat lapátolni. De az szerencsére a messze tűnt tavalyi hó és büszke örömmel nézzük a szocialista kultúrpolitika e pompás alkotását. Azt is leszögezhetjük, hogy *a Kecskeméti Művésztelep lakói jó munkával szolgálják meg a boldog, védett két esztendőt, s reméljük*, ha elkerülnek innen, további munkásságukkal biztosítani tudják aktív részvételüket a magyar képzőművészeti életben, a szocialista művészet kialakításában. Erre máris sok biztató jel mutat.

Oelmacher Anna

Hétfő, 1968. december 23.

Kínai áru Magyar

Sikeres szerződéssel érkezett a magyar kereskedelmi dele

Több mint hat éve, hogy — magyar kezdeményezésre —, úgynevezett választékcsereforgalom kezdődött a népi demokráciák belkereskedelmi minisztériumai között. Ennek az a lényege, hogy a belkereskedelmi készletekből jobban kielégítsék a másik ország fogyasztóinak igényeit. A kapcsolatok évről évre erősödtek, a választék bővült, ilyen módon vásároltunk jelentős mennyiségű lengyel papírárut, kátránypapírt, sertéshúst, szovjet órákat, fenyőfűrészárut, kerékpárt, hűtő- és mosógépeket, csehszlovák textiliát, román háztartási faárut és így tovább.

Kína most kapcsolódik be elsőízben ebbe a forgalomba. A magyar belkereskedelmi delegáció, amely hosszabb időt töltött ebből a célból a Kínai Népköztársaságban, ezekben a napokban érkezett haza, s mint a delegáció tagjai elmondották, útjuk teljes sikerrel járt. Mindenütt nagy szeretettel és megértéssel fogadták őket, s a kínai kereskedelmi szervek részéről a lehető legnagyobb támogatást kapták. Megtekintették a legjelentékenyebb nagykereskedelmi raktárakat és kínai kollégáik minden igényüknek messzemenően igyekeztek eleget tenni. Nem érdektelen egyébként, hogy ez volt az első magyar belkereskedelmi delegáció, amely Kínában járt.

figurákról, köztük kézzel festett, művészi értékű, egyedi darabokról is — részben pedig modernvonalú étkészletekről.

Az *ajándékcikkeknek* ugyancsak egészen széles skálája szerepel a küldeményben:

nyakláncok, karkötők, csontból és más eredeti díszmű-anyagokból, csipke asztalterítők, finommüvű lakk díszdobozok, sajátos kínai zsírkő-figurák és faragások.

Bevásárlóink a *különlegességekről* sem feledkeztek meg. Ezek közül bizonyára különösen kapós lesz a »Peking« töltőtoll-tinta, amely a szakértői vélemény szerint tartósabb s jobb vegyi tulajdonságokkal rendelkezik, mint a Parker, a kínai rágógumi, s a különleges pácolású pipadohány, amely viszont, hír szerint, a legjobb angol pipadohányokat is felülmúlja.

Kapunk hűsítőitalokat, például *ananász-lét* és »Kína-

KARÁCS

Színes, hangulatos, változatos és mozgalmas volt az idei karácsony hármas ünnepe. Talán az utóbbi évek legforgalmasabb

Veszprémi Endre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Hétfő, 1958. december 29.

Tudósítónk jelenti Moszkvából:

Megnyílt a szocialista Biennálé

A szovjet főváros központi kiállítási csarnokában ünnepélyesen megnyitották Albánia, Bulgária, Magyarország, Vietnam, a Német Demokratikus Köztársaság, Kína, Korea, Mongólia, Lengyelország, Románia, a Szovjetunió és Csehszlovákia közös képzőművészeti kiállítását — az első szocialista Biennálét.

A megnyitó ünnepség első beszédét Szergej *Konyenkov* Lenin-díjas szobrászművész, a kiállítási bizottság elnöke mondotta.

— A kiállítás a szocialista országok mai művészei bonyolult és sokoldalú alkotó útkeresésének képét tárja ki előttünk — mondotta Konyenkov. — A mesterek többsége időszerű, az életből vett témákhoz fordul, igyekszik azt eredeti művészi megoldásban ábrázolni. Az ilyen gyümölcsöző irányzatoké a jövő.

Konyenkov ezután megállapította, hogy a velencei Biennálén és a brüsszeli kiállításon mindenki meggyőződhetett arról, milyen zsákutcába jutott a burzsoá művészet. A 29. Biennálén nem vettek részt a realista művészek.

— A szocialista országok mostani képzőművészeti kiállítása arra hivatott, hogy tovább egyesítse országaik művészeit, kiszélesítse alkotó szemléletünket. Országaink művészetének egyesített seregszemléje a jövőben hagyománnyá kell, hogy váljék — fejezte be beszédét Szergej Konyenkov.

Caj Zso-huna, a Kínai Képzőművész Szövetség elnökhelyettesének és Jirzi *Kotalik*-nek, a Csehszlovák művészek képviselőjének felszólalása után Nyikolaj *Mihajlov*, a Szovjetunió kulturális ügyeinek minisztere mondott beszédet.

*

A szovjet lapok már a megnyitást követő napon számos ismertetést közöltek a kiállításról. Több cikkben tesznek említést a magyar művészek alkotásairól, kiemelik *Kisfaludy Stróbl* Zsigmondnak és másoknak a kiállítás magyar termeiben látható remekeit. A Komszomolszkaja Pravda közli *Veszprémi Endre* II. Rákóczi Ferenc és Esze Tamás találkozása című történelmi festményének reprodukcióját. A Szovjetszkij Flot háromhasáb szélességben közli *Legindy* József Corvinközi kihallgatás című képének reprodukcióját.

Szombaton és vasárnap sok ezer moszkvai lakos, valamint vidéki és külföldi turista kereste fel a Központi Kiállítási Csarnokot. A húsz-huszonötfokos hideg ellenére az emberek órák hosszat türelmesen állnak sorba a bejárat előtt, a bejutásra várva. Mindkét napon népesek voltak a kiállítás magyar termei.

Kulcsár István

JEGYZETEK NŐKNEK

A TAVASZI KOSZTÜM

az új divatban nőies és — »fiús«. Nőies a rakottszoknyás kockás szövetkosztüm, amelynek szorosan testhez simuló kabátján keskeny öv

emeli ki a derék karcsúságát. Az öv kétoldalt gombolódik a kabáthoz. Nőies a kiskosztüm is: szoknyája plisszírozott, rakott, vagy szűk. Rövid kabátja is lehet többféle: kétsorosan gombolt bubigalléros, magasan gombolt kis reverrel, gallér és rever nélküli, vagy mellényszerű. A kiskosztümön csinos és fiatalos a saját anyagából készült újszerű, cakkozott gallér.

»FIÚS«

a kulikosztüm. Újvonalú, puhán, vásznazás nélkül dolgozott egyenes kabátjának vállvonala ejtett. Nyakmegoldása széles, duplán hajtott pánt, amelyet egy nagy favagy csontgomb fog össze.

Az előnytelen széles dragon az új modelleken már nem szerepel. A fiús kulikosztüm szoknyája sima, szűk. A kulikosztüm divatos tavaszi anyaga a tweed és a diagonál szövésű anyag.

Fiús a tweed, vagy kockás kiskabát is. Vonala egyenes, ujja bevarrott, vagy raglánszabású. Csukása zippzáras, de lehet három-négy gomb is. A kiskabát rövid, csípőig sem ér. A mintás szövetből készült kiskabát a düftin- és kordkabát erős versenytársa lesz a tavaszi divatban.

A TAVASZ

divatszínei: sötétkék, enciánkék, homokszín, szürke, bordó.

(f. b.)

MOZIK MŰSORA

RÁKÓCZI HADNAGYA (új, színes magyar film): VÖRÖS CSILLAG (Lenin-krt. 45.) 4, hétre prol. f5, h7, 9, v. f3, PUSKIN (Kossuth Lajos-u. 18.) 3, hétre prol. f10, f12, f2, f4, h6, 8, CORVIN (Kisfaludy-köz) 3, hétre prol. h4, 6, f9, MÁJUS 1. (Mártírok útja 55.) 4, hétre prol. 4, n7, f9, DÓZSA (Róbert Károly-krt. 59.) prol. f5, h7, 9, v. n3, MUNKÁS (Kapolna-u. 3/b.) 3, hétre prol. n6, f8, v 3, ALKOTMÁNY (Újpest) 4, hétre prol. f4, h6, 8, TÁNCSICS (Csepel) 3, hétre prol. n6, f8, v. 3, TÁTRA (P.-erzsébet) 3, hétre prol. 6, n9, v. h4, HUNYADI (Kispest) 3, hétre prol. 6, n9, v. h4.

NAPÓLEON ELLEN (szovjet film): URÁNIA (Rákóczi-út 21.) 4, n7, f9, ÁRPÁD (Soroksár) h6, 8, v. f4.

MEXIKÓI LÁNY (mexikói film): SZIKRA (Lenin-krt. 120.) f10, f12, h2, 4, n7, f9, VÖRÖSMARTY (Üllői-út 4.) prol. 10, 12, 2, 4, n7, f9, DUNA (Fürst Sándor-u. 7.) prol. f5, h7, 9, v. n3, SZABADSÁG (Bartók Béla-út 64.) prol. 10, 12, 2, 4, n7, f9.

FORRÓ SZIVEK (olasz film): (kísérőműsor: Miénk a Balaton): FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) prol. f4, h6, 8, ATTILA (B.-fok) h6, 8, v. f4.

SZERZŐJE ISMERETLEN (zenés csehszlovák filmvígjáték): ZUGLÓI (Angol-u. 26.) f4, h6, n9, BÁSTYA (Lenin-krt. 8.) prol. 11, 1, 3, 5, 7, 9.

MÁJUSI ÉJSZAKA (színes szovjet film) **és II. SZ. SZINES MAGYAR PLASZTIKUS HIRADÓ:** TOLDI, plasztikus mozi (Bajcsy-Zsilinszky-út 36.) 4, hétre prol. f6, f8, sz—v. f4.

ZÓJA (szovjet film): GORKIJ (orosz nyelvű mozi) (Akácfa-u. 4.) h6, 8, v. f4.

A MAGYAR SPORT NAGY ÉVE (kísérőműsor: Egy kiállítás képei): FÁKLYA (Lenin-krt. 88.) 3, hétre prol. 4, 6, 8, FÉNY (Újpest) 3, hétre prol. 6, 8, v. 4.

1. Magyar híradó, 2. Szovjet híradó, 3. I. sz. sport-világhíradó, 4. Egy kisfiú kalandja a Vörös-tengeren: HIRADÓ (Lenin-krt. 13.) Reggel 9-től este 11-ig folytatólag.

Kiskrajcár (színes magyar film): (kísérőműsor: Péntek 13.): TANÁCS (Szt. István-krt. 16.) 10, f1, 3, f6, 8, JÓZSEF ATTILA (Kálvária-tér 7.) f4, 6, f9, UGOCSA (Ugocsa-u. 10.) prol. n4, h6, n9, v. h2, 4, n7, f9, MARX (Landler Jenő-u. 39.) f4, h6, n9, CSILLAG (Cs.-hegy) f6, 8, v. 3.

Vidám verseny és Költözik a hivatal (két magyar film egy műsorban): KOSSUTH (Váci-út 14.) f5, h7, 9, v. n3, JÓZSEF ATTILA (R.-palota) h6, 8, v. f4, UJVILÁG (R.-keresztúr) h6, 8, v. f4, MÓRICZ ZSIGMOND KULTÚROTTHON (Jókai-u. 2.) 25-én, 27-én: h6, 8.

Rimszkij-Korszakov (színes szovjet film): ADY (Tanács-krt. 3.) f4, h6, 8.

A sorompók lezárulnak (olasz film): (kísérőműsor: Virágos Kalocsa): ÓBUDA (Selmeci-u. 14.) 4, n7, f9, KOLOSEY (Kispest) h6, 8, v. f4.

Szevillai borbély (olasz operafilm): SPORT (Thököly-út 56.) f4, h6, 8.

Nincs béke az olajfák alatt (olasz film): BETHLEN (Bethlen Gábor-tér 3.) 4, n7, f9.

Cím nélkül távozott (francia film): CSOKONAI (Népszínház-u. 13.) 10, 12, 2, 4, 6, 8.

Alruhás szultán (vidám színes szovjet operafilm): VERSENY (Szt. László-tér 14.) f6, h8, v. n4, BRIGÁD (P.-lőrinc) f6, h8, v. n4.

SAKK

A Szikra Sport Egyesület ubiláris vegyes mesterversenyének örvendetes meglepetése a fiatal Szőllősi Lászlónak, a Szikra I. osztályú versenyzőjének kitűnő szereplése. Mellette még ifj. Honfi Károly mester van az élcsoportban. Meglepetés Benkő nemzetközi mester gyenge indulása is. Az alábbi jó játszmát a verseny 8. fordulójában játszották.

SPANYOL MEGNYITÁS

IFJ. HONFI K. — Dr. NÉGYESY GY.

1.e4 e5 2.Hf3 Hc6 3.Fb5 a6 4.Fa4 Hf6 5.0—0 Fe7 6.Fc6: (A következő lépéssel kapcsolatban érdekes eltérés a szokásos 6.Be1-től.) 6. . . dc6: 7.Ve1 Hd7 8.b3 (Világos tehát átengedte ellenfelének a futópárt. A következőkben az e5 pontot veszi tűz alá.) 8. . . . 0—0 9.Fb2 Fd6 10.d3 Be8 11.Hbd2 Hf8 12.a4 Hg6 13.a5 Vf6 14.Ve3 Hf4 15.Kh1 Fg4? (Előkészíti a következő hibás cserét. Számításba jött 15. . . . Fd7.) 16.Hc4 Ff3:? (Jobb volt 16. . . . Be7 vagy 16 . . . Be6 a futópár megtartásával és bástyakettőzéssel az e vonalon.) 17.Vf3: Vg5? 18.g3 Hh3 19.Vg2 Vh6 20.He3! (Sötét helyzete most — az elkalandozott huszár és a sötét vezér rossz helyzete miatt — egyszerre kritikussá vált.) 20. . . . Hg5 (Tisztvesztés fenyegetett.) 21.f4 (Döntő lépés, mely után a sötét hadállás tarthatatlan.) (Hadállás)

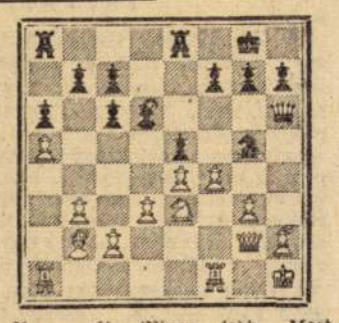

21. . . . ef4: (Nincs jobb. Most azonban a g-vonal is nyílik.) 22.gf4: He6 23.Hg4! és sötét az elkerülhetetlen minőség- vagy tisztvesztés láttára a játszmát feladta. (23. . . . Vh4 24.Hf6† vagy 23. . . . Vg6 24.f5 stb.)

Sakkhírek

A bukaresti nemzetközi verseny csütörtökön, február 25-én megkezdődött. Az erős mezőnyben 18 mester indul. Részvevők: Korcsnoj, Holmov, Furman, Nyezsmetdinov (Szovjetunió), Pachman, Filip (Csehszlovákia), Minev (Bulgária), Stahlberg (Svédország), O'Kelly (Belgium), Paoli (Olaszország), Wade (Újzéland) Balanel, Ciocaltea, Szabó I., Troianescu (Románia), Sándor és Kluger (Magyarország).

Magyar Nemzet
Főszerkesztő: Boldizsár Iván
Felelős szerkesztő: Parragi György
A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója
Szerkesztőség: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatal: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat Hirdetési Osztálya: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat csekkszámlaszáma: 91.843.001-47. — Terjeszti a Posta Központi Hírlap Iroda V., Bpest, V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850. — Budapesti egyéni előfizetők ügyelt a kerületi kézbesítő postahivatalok intézik, vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. — Előfizetési díj: 1 hóra 12.— Ft, negyedévre 36.— Ft.
Régebbi lapok V., József Attila-utca 3. sz. alatt kaphatók.
Athenaeum Nyomda. Fv.: Soproni Béla.

FÉRFI ÁLLÁS

Sürgősen felveszünk férfi segédmunkásokat. Magnezitipar Tűzállóanyaggyár, Budapest, X., Gyömrői-út 48. sz.

Házfelügyelőségem átadom lakásért. XIV., Erzsébet királyné útja 1/a, Székely.

Mérlegképes-ítésben jártas kontírozó könyvelőt azonnal felveszünk. Részletes ajánlatot „Vasipar" jeligére a kladóba kérünk.

Vidéki váll. áll. gazdaságok pesti ügyeit intézném. „Telefonos főbérleti lakás" 256—363, Centeházi, Bpest, XI., Szabolcska M.-u 13, fszt. 2.

Budapesti munkára **segédmunkásokat és kőműveseket** felveszünk. Valamennyi dolgozónknak és családtagjainak vasúti arcképes igazolványt adunk, a vidéki dolgozók részére szállást is biztosítunk. MÁV Épületszerelő és Előgyártó ÜV., X., Apafi-u. 3/D.

Elektrotechnikust, művezetőt és próbatermi szakembert felvesz 40 főnyi villamos műhelye részére a Budapesti Kénsavgyár. Bp. IX. Kén-utca 5.

A Mérleggyár **Javítótelep** felvesz **segédmunkásokat.** Cím: Bp., XIII. Róbert Károly-krt 70.

Acélöntő- és Csőgyár felvesz öntőket és öntödei segédmunkásokat. Dolgozóinknak napi egyszeri kedvezményes étkeztetést biztosítunk. Jelentkezés személyzeti osztályunkon. XIII., Váci-út 83.

Felveszünk **FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT RAKTÁRI MUNKÁRA ÉS ANYAGMOZGATÁSHOZ,** valamint **DARUVEZETŐKET.** Alkalmazunk **CSÚCSESZTERGÁLYOSOKAT, CSŐ-, NEHÉZ VASSZERKEZETI ÉS LEMEZLAKATOSOKAT, JÓL KÉPZETT, V—VI. KATEGÓRIÁJÚ TMK-LAKATOSOKAT, ACÉL- ÉS VASÖNTŐKET.** Jelentkezés a **GANZ VAGON-** és Gépgyár Munkaerőgazdálkodási irodájában, Budapest, VIII., Villám-utca 40.

A Járműfelszerelések Gyára keres lakatosokat, esztergályosokat, betanított segédmunkásokat és férfi segédmunkásokat. Cím: Járműfelszerelések Gyára, XV., Rákospalota, Kiss E.-u. 35/a. Munkaügyi osztály.

Általános adminisztrátort felveszünk. „Minőségi munka" jeligére a főkiadóba.

Férfiruhagyár FELVESZ **és előjegyez szabókat, szabónőket.** Más szakmában dolgozó szabómunkások jelentkezhetnek megbeszélésre Jelentkezés: XIX. kerület Kispest, Vörös Hadsereg útja 60.

A Budapesti Kénsavgyár vizsgázott kazánfűtőket vesz fel. Munkaruhát, lábbelit, védőételt kapnak. Üzemi étkeztetést is biztosít számukra a vállalat. Jelentkezés: Budapest, IX., Kén u. 5.

Épületelemgyár FELVESZ lehetőleg budapesti, vagy pestkörnyéki lakosokból **vizsgázott kazánfűtőket,** gépkezelő munkára **lakatos szakmunkásokat és géplakatosokat.** Háromszori étkezés napi 7.40 forintért. Vidékieknek korszerű munkásszállás biztosítva. — Jelentkezés: Budapest, XI. Budafoki-út 78.

Munkásfelvétel!

Férfi és női segédmunkásokat

Budapest, XI. kerületi töltőtelepünkre felveszünk. Jelentkezés a Gáz- és Szénsavértékesítő Vállalat személyzeti osztályán, V., Falk Miksa-u. 3.

Azonnal felveszünk elektrohegesztő szakmunkást, vizsgázott fűtőt, valamint segédfűtőt. Jelentkezés: Bp., Cementáruipari Váll., Bp., VIII., Asztalos S.-u. 12. sz.

Speciálls színházi munkához értő női szabó és cipész munkásokat felveszünk. Központi Jelmez-, Bútorköltségnző és Jelmezkészítő V., Bpest, Bécsi-u. 3.

Budapesti Szerszámgépgyár Vállalat Budapest, XIII., Váci-út 19, IV., V., VI.-os kategóriájú **esztergályost és hosszúgyalust** keres.

Kötő- és varrógép műszerészt március elsejével felvesszünk. V. ker. Tanács Vegyesipari Javító Vállalata. V. Veres Pálné-u. 16. Tel.: 385—541.

V. ker. Ingatlankezelő Vállalat Bp., V., Városház-u. 14. keres jól gépelő **bérelszámolókat,** központi fűtésű házainkhoz gyakorlott **kazánfűtőket és segédmunkásokat,** valamint az V., Magyar-u. 27. sz. alatti műhelyrészlegünkbe **tetőfedő, vízszerelő, bádogos, ács** szak. és segédmunkásokat.

Kőműves szak- és segédmunkásokat, valamint kubikosokat alkalmi munkára is felveszünk. Üzletépítési és Berendező Vállalat. Budapest, IX., Máriássy-u. 4—6.

Hálózati villanyszerelőt, karosszéria-lakatost, autószerelőt, fényezőt, esztergályost, segédmunkásokat vállalatunk azonnal felvesz. Jelentkezni lehet az V. sz. Autójavító Vállalat, XIII., Lehel-út 2. sz. Munkaügyi osztályán.

Bádogosokat, rézműveseket és univerzális lakatosokat azonnali alkalmazásra felveszünk. Élelmiszeripari Központi Gépjavító Vállalat, Bpest, XIV., Fogarasi-út 2—6.

Segédmunkásokat azonnal alkalmazunk a lakhely szerinti budapesti kerületi parkokban végzendő parkfenntartási munkára. Jelentkezés Budapesti Parkfenntartó Vállalat, Váci-utca 62—64. I. em. 15. Munkaügyi osztály.

Esztergályos, lakatos, kovács szakmunkásokat és segédmunkásokat felvesz Mélyfúró Berendezések Gyára, Budapest, X., Fertő-u. 8.

Vizsgázott kazántűtőket felveszünk, ugyanitt önálló, motorokhoz értő villanyszerelőt alkalmazunk. Gumijavító KSZ. Budapest, VI., Csengery-u. 35.

A Hárosi Faleme-zművek Budafok-Háros, keres azonnali belépésre vizsgázott fűtőt, szakképzett főrészüzemi köszörűst, vizsgázott gőzgépkezelőt és vizsgázott gépészt, Férfi munkaerőt is felvesz.

Bútor- és épületasztalos, vízszerelő szakmunkásokat, valamint **kőműves és raktári segédmunkásokat** FELVESZÜNK. Üzletépítési és Berendező Vállalat, IX., Máriássy-utca 4—6.

Férfi segédmunkásokat csőfektetési munkákra felveszünk. Vállalatunk munkaruhát, védőruhát, védőételt, kedvezményes üzemi étkeztetést biztosít. Jelentkezés Fővárosi Gázszolgáltató Vállalat, Munkaügyi osztály, VIII., Köztársaság-tér 20.

Azonnali belépésre keresünk: lakatost, alumínium, saválló hegesztéshez értő lakatost, csőszerelő lakatost, villanyszerelőt. Jelentkezés: Egyesült Gyógyszer és Tápszergyár, Bpest, X., Keresztúri-út 30/38.

Vállalatunk keres azonnali felvételre **gépipari normást** és elektromos telepkezelői vizsgával rendelkező **kapcsolótáblakezelőt.** Jelentkezni lehet a Budapesti Konzervgyár munkaügyi osztályán, Budapest, X., Maglódi-út 47. sz. alatt.

A Betonútépítő Vállalat tiszalöki építésvezetősége 4 fő kompresszorkezelőt keres azonnali belépésre. Szállás, étkezés és négyhetenkénti ingyenes hazautazás biztosítva. Jelentkezés: Budapest, VI., Sztálin-út 9. Munkaerőgazdálkodásnál.

Villanyszerelő szakmunkást és rakodó segédmunkásokat felveszünk. Növényolaj és Szappangyár, X., Maglódi-út 6. Munkaügyi Osztály.

Elektrotechnikust és segédmunkásokat állandó munkára felvesz: Hungária Vegyiművek, Bp., IX., Illatos-út 19/23. Üzemi étkezést, védőruhát, védőételt biztosítunk minden dolgozó számára.

Műtrágya- és Növényvédőszer Értékesítő V. férfi segédmunkásokat raktári munkára felvesz. Munkaruhát és 10 százalék pótlékot biztosítunk. Jelentkezés: Budapest, IX., Csont-u. 2, Közvágóhídnál.

Épületelemgyár FELVESZ lehetőleg budapesti vagy pestkörnyéki lakosokból **épületelemgyártási munkára SEGÉDMUNKÁSOKAT.** Betanításról a vállalat gondoskodik. Háromszori étkezés napi 7.40 forintért. Vidékieknek korszerű munkásszállás biztosítva. — Jelentkezés: Budapest, XI. Budafoki-út 78.

Szerelői szakmával rendelkező személygépkocsivezetőt keresünk azonnalra. Ajánlatokat 10. posta, 45. postafiók.

Az Országos Vé-ellátó Szolgálat keres felvételre egy férfi segédmunkást és 2 közegészségügyi altisztet. Jelentkezés XI., Daróczi-út 24.

Segédmunkásokat, vasszerkezeti lakatosokat, esztergályosokat, víz-, gáz- és fűtésszerelőket keres a Közúti Hídfenntartási Vállalat. Szállásról, üzemi konyháról a vállalat gondoskodik. Vidéki munka esetén vasszerkezeti, víz-, gáz- és fűtésszerelő dolgozóknak külszolgálati díjat fizetünk. Vidéki dolgozóknak munkábaállás után a felutazási költségeket megtérítjük. Vidéken lakó szállítómunkások részére napi 6.— Ft különélési pótlékot fizetünk. Jelentkezés Közúti Hídfenntartási Vállalat munkaügyi osztályán, Budapest, IX., Közraktár-u. 34.

Vas és Fémhulladék Ipari V.

FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT KERES

ócskavas rakodásra és szállításra. Dolgozóinknak esőköpenyt, vattaruhát, bakancsot biztosítunk védőöltözetként és évenként egy munkaruhát. Vidékiek részére munkásszállót és kedvezményes étkezést is biztosítunk. Cím: Budapest, VII. Madách Imre-út 7. Munkaerőgazdálkodás.

NŐI ÁLLÁS

Intelligens vidéki nő házvezetőnői állást vállal magánosnál, kifogástalan bizonyítvánnyal rendelkezem. „Szorgalmas 2122" jeligére kiadóba.

HÁZTARTÁSI ÁLLÁS

Háztartási alkalmazottat háromtagú családhoz felveszünk. Szófia-utca 15, II. 11.

Önálló főzőmindenest keres kettő személy. Kettő szoba, központi fűtés, Hosszú bizonyítvánnyal. Vasárnap 4—6-ig. Kálmán, XIII. Sallai Imre-u. 14—16, I. em. 3.

Jó gazdasszony, intelligens, középkorú, magános, házvezetést vállal. „Vidéken is" főkiadóba.

Főzőmindenest, gyakorlottat, felvesz házaspár. Központi fűtés. XIII. Szent István-park 19, III. 1. Telefon 201—112.

Bejárónő ajánlkozik Szinyei-Merse-u. 25, II, 5. sz.

Bejáró mindenest felveszek két kisgyermek mellé. Jelentkezés: 5—8, Csengery 55, III. 7. sz.

Idősebb nyugdíjas nő kis háztartásban elhelyezkedne 1-re. Semmelweis-u. 2, III. 6. sz.

Bejárónőt, gyakorlottat, kétszer hetenként keresek kettőnkhöz. Bajcsy-Zsilinszky 31, II. 4.

Idősebb, munkabíró, információképes háztartási segítséget keresek. Telefon: 225—387.

Mindenest felveszek. Jelentkezés II., Orgona-u. 7. alatt.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Keresünk azonnali készpénzfizetés ellenében irodai írógépet, számológépet, villanyhajtást is. Ajánlatok a főkiadóba „Irodagép" jeligére.

VARRÓGÉP

Bördíszműves tűzögépet, jobbkarost veszünk. Plesztik KSZ, Dohány-u. 48. 220—496.

Varrógép VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS KERAVILL

Rákóczi-út 16. Tel: 221—695.

GÉP, SZERSZÁM

Keresek egyfázisú, 220 W, háromnegyed—1 lóerős villanymotort. Hell Aquilla, Kál.

TRANSZFORMÁTOR-JAVÍTÁST, ÁTALAKÍTÁST, ÁTTEKERCSELÉST, *vállalunk*

200 voltampertől 20 kilovoltamperig

Különleges-, kis- és nagyfeszültségű transzformátorok gyártását is *vállaljuk*

TRANSZFORMÁTOR KSZ

VII., Nefelejcs-u. 39

Telefon: 428—969 228—401

Műszerész esztergapad és egyéb szerszámok, töltőtolljavításhoz alkalmasak, eladók. VI., Jókai-tér 7, fszt. 9. D. u. 4-től.

Keresek villanymotort, 3 vagy 4 lóerőset, 380 Voltra. Bicző asztalos, Sárvár.

Kútfúró, kútásó bo rendezést, darabonként is, 3000 mm esztergapadot, oszlopos fúrógépet 25 mm-ig, padra szerelhető fúrógépet, köszörűgépet, 102 mm Galvens-srivattyút, 0.5—3 tonnás csigasort keres azonnali ajánlattal Kecskeméti Vízmű Vállalat.

Faipari csiszolókorongot, hordozható kombinált gépet, vagy egyengetőt, szalagfűrészt villanymotorokkal vásárol a Simontornyai Vegyes Kisipari Szövetkezet.

MŰSZER

Kvarclámpa, Hanau, eladó. Vashegyi, Hatytyú-u. 4.

BÚTOR

Sötét kombinált szekrény, hálószoba, fizetési kedvezménnyel eladó. Ujpest, Tél-u 2/a, TUKER-udvar.

Teljesen új fotelágy eladó. Farkas, XIII., Forgách-utca 3, III. 1. D. u. 3—5.

Kombinált berendezés, 10 db, szép állapotban eladó. Délelőtt 10—1-ig, VIII., Gutenberg-tér 3, IV. 1/a. Büki. Lift.

3 ajtós előszobaszekrény tükörrel, prima állapotban eladó, Lenin 36, I. 15. Megtekinthető este 8—9 között, vasárnap 10—4-ig.

Vennék szekrényt vagy polcot, melyben gramofonlemezek tarthatók. 456—324. Szüret-u. 5—7.

Háló, elsőrendű, eladó. Megtekinthető minden délután. I., Döbrentei-utca 8. II. 1, bal lépcső. Dávid.

Jóminőségű, kétszemélyes, epedás, világítós, teleoldalas rekamié, két fotel, négy szék, bordó epinglé-huzattal, rekamié külön is, eladó. VI., Zichy Jenő-u. 40, fszt. 4. sz.

Eladó elsőrangú, kétszemélyes rekamié. Megtekinthető este 10-ig, Bp., VIII., Visi Imre-u. 4. Kiss.

Minta kétszemélyes rekamié, dimenzió eladó, Koszorú-u. 6, fszt. 1. sz.

Barokk, epedás rekamiégarnitúra eladó. VII., Rózsa Ferenc u. 38/B, I. 1.

Kombinált szobabútor, igen komoly kivitelben, ugyanolyan íróasztal, valamint villany hűtőszekrény igényesnek eladó. Telefon: 327—449. Báthory-u. 9.

Coloniál háromajtós szekrény eladó. IX., Szamuely (Lónyay)-u. 49. III. 16.

Festett, kompelett modern szobabútor eladó, Baross-tér 4—6. I. 4.

Hálószobát és kombinált szekrényt vennék priváttól. Nemes, Majakovszkij-u. 27. Telefon: 422—982.

Kitűnő állapotban levő, jóminőségű keményfa kombinált bútor darabonként is eladó. XI., Vásárhelyi Pál-u. 11. Megtekinthető minden nap d. u. 18—21.

Kétszemélyes, egy kézmozdulattal ágyazható világítós rekamié fizetési könnyítéssel, felújított egyszemélyes rekamié eladó. Jókai-tér hat, Marosán.

Alig használt kétszemélyes rekamié, két fotel, két szék, fotelágy eladó. Megtekinthető: vasárnap egész nap, hétköznap 5—8-ig. Rózsa-u. 9/a, II. 12/a.

Kombinált szobabútor (színes) eladó. Pesterzsébet, Ősz Szabó János 77, I. 3.

Haláleset miatt különleges műbútor hálószoba, löszörmatraccal, epedás rekamié, modern asztal, 4 szék, komplett konyha, mahagóni szekrény, festett szekrény, gáztűzhely, jégszekrény, csillár, függöny, nagy gobleinkép, ágynemű, fehérnemű, női ruhanemű, cipők sürgősen eladók. Megtekinthető 5-től. Kossuth Lajos-u. 13, II. 18.

SZŐNYEG

Szőnyegjavítás, tisztítás, átalakítás: Hoffmanné, Ráday-utca egy. Telefon: 189—387.

Szőnyegek javítása, tisztítása, **bútortextilliák** helyszíni tisztítása, felfrissítése, **takarók, pokrócok** tisztítása javítása. Tűz továbbterjedésének megakadályozására helyszíni **lángmentesítés** mindennemű textilfára, dekorációra, színpadra, faszerkezetre. **Szőnyegjavító és Tisztító Kisipari Szövetkezet** Budapest V., Irányi-u. 21—23. és Kecskeméti-u. 9. Telefon: 386—350, 184—466.

Szőnyegjavítás, átalakítás, rojtozás, mosás. Voszgericsián volt Kecskeméti-utcai szőnyegjavító, most: Szarka-u. 7. Telefon: 186—355.

HANGSZER

Hohner 120-as 1 váltós tangóharmonika eladó. XIII., Kiss József-u. 113, II. 32.

120-as Hohner, 12 váltós harmonika eladó. Szív-u. 35, I. 12.

„B" tenor King feliratú szakszofon eladó. Rökk Szilárd 14, I. 4.

RUHÁZAT

Szőrmebundák, bélések Szemere szűcsnél, Lenin-körút huszonhat. Szőrmét veszek!

Bundák, irhák átszabása, szőrmebélések. Használt perzsabundát veszek. Somogyi szűcs, Kossuth Lajos u. 5.

Csináltassa nadrágját speciális nadrágszabónál. Női si-, briccseszátszabás garanciával. Varga János nadrágspecialista, Majakovszkij-u. 56, III. 4.

Fekete, hosszú estélyiruha, középtermetre, középkék és fekete bársonyanyag eladó. Damjanich 7, I. 10/a.

RÁDIÓ

Orion 477 univerzális rádió eladó. Wesselényi-utca 40, III. 5.

Kisméretű szupe. rádiót veszek, defektes állapotban is. Bogdán János, XIII., Szt. István-park 3, félem. 2. sz.

Áram-takarékosság? FÉNYCSŐ VILÁGÍTÁS! Fénycső Szöv. Ráday-u. 31. Tel.: 189—317.

FOTÓ, OPTIKA

Rolleiflex — Linhof Bergheil fényképezőgépeket — nagyítógépet — objektíveket és foto felszerelési tárgyakat vennénk. Magyar Foto anyagbeszerzés, VII., Eva-utca 19. Hollós. Telefon: 423—387, vagy 229—490 (reggel 8—10-ig).

JÁRMŰ

Motor- és kerékpárzománcozó: Balogh, Vörösmarty-utca 40. Vidékre is. 310—059.

Megvételre keresünk 30-tól 50 q teherbírású csapágyon futó lapos szállítókocsit. Veszprémmegyei Fűszer- és Édességkereskedelmi Vállalat, Veszprém, Sztálin-út 2. sz.

350-es vagy 250-es modern „Jáwa"-motort keresek megvételre, mely kifogástalan állapotban van. 350-es előnyben. Cím: Patyik Sándor, Bp., Marosutca 17, II. em

Csepel 125-ös jókarban eladó. Megtekinthető XIII., Béke-u 7. Hrubos.

350-es új Jávámat elcserélném 500—600-as kifogástalan, oldalkocsis motorért. Sasvári, XX., Kossuth-tér 2.

Motorkerékpár javítóműhely, Szinyei-Merse 17. Javít szakszerűen, gyorsan bármilyen gyártmányt.

500 kcm generáljavított Ariel-motorkerékpár oldalkocsival eladó. Megtekinthető: Budapest, XIV., Május 1-út 29.

BMW hátsórúgóskhoz jobb- és baloldali teleszkóp kapható. XI., Fehérvári-út 197.

1000-es teher- és személycélra modern, patentkerekes igényesnek. VIII., Diószegi Sámuel 46.

800-as Puch motorkerékpár oldalkocsival eladó. X., Mádi-u. 118, I. 4.

Csónakoldalmotor, 220-as eladó. VI., Jókai-tér 7, fszt. 9, d. u. 4-től.

200-as vagy 250-es BMW-t keresek roncsban. Hugli Ernő, Kerecsend.

600-as KS Zündapp oldalkocsis motorkerékpár újszerű állapotban eladó, 1000-es modern esztergapadot vennék Fehér, Pécs, Puskin-u.

Puch-gyártmányú 800 kcm-es Boxer-motoros teher oldalkocsis motorkerékpár eladó. Megtekinthető: Menetfúró KSZ, Budapest, XVIII., Pestlőrinc, Baross-u. 40. Telefon: 146—465.

Eladó 250-es, 1944 es kiadású DKW motorkerékpár újonnan fúrva, Marton Gyula, Jászfényszaru, Huszár-utca.

BMW főtengelyek, motorok javítása, XI., Fehérvári-út 157.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Ikerablakok, ajtók kaphatók, építésből visszamaradtak. Méretre megrendelhetők. Asztalosnál, Almássy-utca 3.

Ajtók, ablakok, faredőnyök kaphatók, méretre megrendelhetők: Asztalosnál, Hársfa-utca 26.

Gáz vagy villany hűtőszekrényt keresek megvételre. Rózsa Jánosné, Irányi-u. 8, I. 1. sz.

Szép, modern ebüst étkészlet, tálcák eladók. I., Fortuna-u. 6, fszt. 161—201.

Az Abonyi Földműves-szövetkezet megvételre keres elektromos fagylaltgépet és egy db cukrászkemencét.

Használt üvegcsillárt, bronzcsillárt, márkás állólámpát VÁSÁROL KERAVILL VII., Lenin-körút 41 Telefon: 226—094

Zuhanyozóknak 16-os vörösréz fürdőkályha táptartány rendszerrel eladó. VII., Jobbágy-u. 7.

Prima szívású szőnyegporszívógépeket vásárolunk. Szőnyegjavító KSZ, Irányi-u. 21—23. Telefon: 386—350.

Pályázóasztal, biedermeier sublód, függönyök eladók. Telefon: 343—711. József-körút 27. sz.

Festőállványt vennék. Péczely Tibor, Gyöngyös, Deák Ferenc-u. 65. sz.

Padlófilc, papucs- és szandálkészítőknek is alkalmas, kapható Sztálin-út 95, I. 4

VEGYES HIRDETÉS

Figyelem! Szőrszálak, szemölcsök, arctisztátalanságok végleges eltávolítása 100 százalékos felelősséggel: Kovács kozmetikusnál Lenin-körút ötvenkilenc.

Rekamiék, fotelok, székek **fizetési** könnyítéssel. Szizon 930, matrac darabja 110 forint. **Bujtás** kárpitosnál, Előd-utca 41. Harmincegyes villamos végállomása.

Zippzárjavítás, ringlizés, nylonharisnyakötés, cserélés Ó-utca 40.

Nagyon kedvező fizetési kedvezménnyel készítek rekamiét, fotelt, székeket. Farkas kárpitos, Wesselényi u. 23. Bejárat Nagydiófa utcából.

Rekamiét, dupla ágyneműtartós automatikus egyszemélyeseket fotelágyakat, barokk garnitúrát készít Kárpitos, Majakovszkij-utca nyolcvan kilenc.

Kétszemélyes rekamiét 2500-ért, patent és villanyvilágítós rekamiét, fotelt, széket olcsón készít kárpitos. Bacsó Béla-u. 9. (Népszínház-utcánál.)

Kanadainyár, balzsamosnyár, Rásomorvszkynyár, rezgőnyár, jegenyenyár sorfák, suhángok kaphatók. „Inmortella", Sárkeresztúr.

Vikendházat vennék Siófok—Fonyód között. Z. Béla, XI., Villányi-út 6, III. emelet 23.

Kétszemélyes bárokk és colonial rekamié különlegességet, széket, fotelt, elsőrendű minőséget, olcsón készítek. Szent István-körút 26. Kárpitos.

Gladiolus legjobb kereskedelmi fajtákban, különböző méretekben kapható, Szentirmai, Szolnok, Ártér 2

Fajtiszta, feketehátú farkaskutyák eladók. Sütő József, Somogyvámos.

Egy- és kétszemélyes rekamiék, fotelek, székek készítése fizetési kedvezménnyel, Kürti, Nagymező-u. 28.

Kétszemélyes, egyszemélyes rekamiékat olcsón készít, fizetési könnyítéssel: Kárpitos, Wesselényi-u. hu. szonegy.

Testápolás, szépségápolás, helyi fogyasztómasszázs. Hársfa-utca 17, fszt. kettő.

Angol Linguaphon-leckelemezek, füzetekkel, teljesen új, eladó. VII., Akácfa-u. 4, ház. felügyelő.

„Grosser" vagy **„Buksi"** kézikötőgépet vennék, vagy bérelnék. Puskásné, Miskolc, Rózsa-u. 52.

Összecsukós ágyat, sodronyágybetétet, csőbútort, gyermekkocsit készít, javítást vállal Prohászka, Zichy Jenő-u. 46.

Szőlőgyümölcsös, négy hold, Ujpest mellett bérbeadó. Érdeklődés vasárnap d. e. Ujpest, Attila-utca 5, fszt. 5.

Kétszemélyes rekamié, garnitúrák készítése, elsőrendű munka, fizetési kedvezmény. Dohány-utca 5. Závodszky.

10 holdig földet bérelnék, lehet szőlő, gyümölcsös is, lakhatósággal. Szaktudással rendelkezem. Felsőtoldi Ferenc, Nagyoroszi.

SÉRVKÖTŐ

rúgóval és rúgó nélkül, **lúdtalpbetét** gipszmintára, **gyógyhaskötő, füző.** Készíti **Vámos** Béláné. **Lenin-krt. 85.**

Kisipari, jóminőségű rekamiét, fotelt, széket készít és javít Oláh kárpitos, József-körút 66. Tel.: 138—102.

Nagyon olcsón készít jóminőségű kétszemélyes rekamiét, fizetési könnyítéssel Kisiparos, Wesselényi-u. 33.

Legolcsóbbtól a legjobb minőségig készítek kétszemélyes rekamiékat, vagy egész garnitúrát

EGY BOLDOG FIATAL FESTŐ

terveiről beszél

A IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás második termében függ egy festmény, mely sok látogató figyelmét vonta magára s melyről a kritika is egybehangzó melegséggel állapította meg, hogy festője nagy ígéret. A nagyméretű festmény Rákóczi és Esze Tamás találkozását ábrázolja megkapó erővel. A kiállítás látogatói közül sokan kérdezgették: kicsoda a kép festője, Veszprémi Endre, kinél tanult, milyen segítséget kapott munkájához, hogy él s hogy lehet az, hogy eddig nem hallottak róla?

Bemutatjuk most Veszprémi Endrét, a negyedik nagy nemzeti kiállítás felfedezettjét, aki maga is csak legmagányosabb óráiban játszadozott el képzeletében azzal a gondolattal, hogy sikere lesz, észreveszik és méltányolják azt a sok igyekezetet, szorgalmat s nem utolsósorban tehetséget, ami a nagy kép megmunkálásában fekszik. Fiatalember, 29 éves, a Magyar-Szovjet Társaság dekorációs osztályának tisztviselője. Rákóczi festményén három évig dolgozott. De hogyan? Reggel 5-től fél 8-ig, s azután a napi 8 órai elfoglaltsága után. 1943-ban, mikor érettségi után jelentkezett a Képzőművészeti Főiskolára, felvételi kérelmét elutasították. Így hát szűkebb pátriájában, Fejér megyében vállalt állást és közben a Székesfehérvár melletti romantikus Borvárban, *Bory* Jenő szobrászművésznél tanult két évig — szobrászatot. A képzőművészeti adottság náluk családi. Édesapja szabad óráiban akvarelleket fest s az ő biztatására kezdett Veszprémi Endre már óvodáskorában rajzolgatni, festegetni.

— **Nagyszüleim a megélhetési** viszonyok miatt a század végén külföldön próbáltak szerencsét, kis vendéglőt nyitottak Párizsban és sokszor meséltek arról, hogy Munkácsy gyakran kereste fel több magyar művésszel együtt vendéglőjüket. Apám meg mint kisfiú sokat csatangolt a múzeumokban és ma is el tudja mondani, hogy a Louvreban melyik nevezetes kép melyik falon függ.

A szülőföldjén, a fejérmegyei Zámolyban készítette nagy képéhez a legtöbb tanulmányt, modelljei rokonai, a falu dolgozó parasztjai voltak. Mikor megtudták, hogy rajzolni akarja őket, szépen megborotválkoztak, kicsinosították magukat, úgy, hogy Veszprémi Endre bánatára Esze Tamás lázadó talpasainak modelljei bizony kissé túl vasárnapiasaknak látszottak. Mikor aztán már elkészült a nagyméretű színvázlat, egyszer az egyik nagybácsi megkockáztatta a kérdést: aztán mit ér ez a kép? — Hát mit is érhet — gondolkodott Veszprémi. — Számoljuk meg, hány ló van rajta! Szép, jóvágású lovak, mondjuk darabja ötezer. Aztán vannak a képen elfáradt, elnyűtt lovak is. Mindent összevetve a lovak megérnek 30—35.000 forintot — az embereket meg ráadásul adom — tréfálkozott a fiatal festő.

Érdekes, hogy a nagy kép éppen e tréfás számvetés összegét érte el: 35.000 forintért vette meg az egyik minisztérium.

Az ember azt gondolná, hogy egy fiatal festő, ha három évig dolgozott egy nagy művön, kiállította és el is adta — akkor már újabb témák foglalkoztatják.

— Ha hetvenhét megbízást is kapnék, úgy érzem, ezt a témát még érdemes tovább fejleszteni. Még sok év kell hozzá, sok tanulás. Sokat jártam a Lehel-piacra, ott tanulmányoztam a vásáros népet és sokszor gondoltam arra, bár valaha én is úgy meg tudnék festeni egy embert, egy jelenetet vagy akár csak egy lovat, mint Velasquez, Repin, Rembrandt. Ők a nagy példaképeim és nagyon szeretném munkásságukat minél mélyebben és lehetőleg eredetiben is megismerni.

Boldogan említi, hogy nagy festőkollégái milyen szeretettel fogadták. A kiállítás megnyitásán *Pór* Bertalan megölelte és úgy gratulált munkájához. A Kmetty-utcai műteremben — melyet egy szerencsés lakáscsere révén sikerült megszereznie és ahol fiatal feleségével él együtt — nagy az öröm s azt tervezik, amit most már a megbízatások is lehetővé tesznek: Veszprémi Endre ezentúl kizárólag a képzőművészetnek fog élni.

(d. m.)

NAPLÓ

FEBRUÁR 27

Szovjet építészeti kiállítás nyílik 6-án a Nemzeti Szalonban.

=

Glinka, a multszázadi orosz népi realista opera megteremtője 150. születési évfordulójára Moszkvában nagyszabású emlékkiállítást rendeznek. A kiállításnak lesz egy »Glinka Magyarországon« elnevezésű része is, melyet a magyarországi Glinka-dokumentumokból most állítanak össze.

✸

Kandó Kálmán, a világhírű magyar tudós és feltaláló életéről és munkásságáról népszerű tudományos életrajzfilm készítését vették tervbe.

✉

Kenessey Jenő háromfelvonásos balettet írt »Hegedűszó« címmel; a tánckompozíció szövegét Oláh Gusztáv és Bálint Lajos írta. Témája: a reformkor haladó magyarságának összeütközése a maradisággal.

✿

A Szovjet Könyv Ünnepe alkalmából sok száz helyen lesznek előadások, irodalmi estek. Szabó Pál Kossuth-díjas író szombaton Makón tart előadást a szovjet irodalomról.

✸

A Híradó Filmgyár két fiatal operatőrje: Czabarka György és Fehéri Tamás megörökítette labdarúgóink egyiptomi portyáját. A híradót már e héten láthatjuk.

#

Csiky Gergely »Buborékok« című darabjának próbáit rövidesen megkezdik a Nemzeti Színházban.

✸

Rabelais klasszikus szatirájának, a Gargantua és Pantagruel-nek szemelvényes kiadását rövidesen közreadja a Szépirodalmi Könyvkiadó. A művet Benedek Marcel fordította. Előszót Gyóry János írt.

Párizsban a mozik nagy sikerrel játsszák »A falusi orvos« című szovjet filmet és a »Patyomkin cirkáló«-t.

□

Beethoven Fidelio című zenedrámájának operaházi bemutatóját március 4-re tűzték ki.

VOLPONE

A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ ELŐADÁSA

Ben Jonson színjátéka végtelenül egyszerű, de az egyenesvonalú cselekmény a végletekig kiélezett; a halál látszatával játszó főhős komédiája néhol talán ezért olyan hátborzongató. A hamis illúziók szétszakadnak, a leleplezésből megkönnyebbülés meg bő mulatság fakad, de megrendülés is.

Volpone, az élvezeteket habzsoló levantei kereskedő haldoklónak tetteti magát, hogy az örökségéért versengők »baráti« ajándékaikkal halmozzák el. Voltore, a közjegyző, aranyserleget áldoz és minden becstelenséget szívesen vállal; a féltékeny természetű Corvino fiatal feleségét tuszkolja a haldokló ágyába; a zsugori Corbaccio értékes gyűrűt ad és fiát tagadja ki vagyonából az örökség kedvéért; Canina, a szajha, háromszor is ingyen előlegezi bájait a »nagybeteggel« kötendő közeli házasság reményében. A pénz utáni hajsza visszájára fordítja a természetellenesen megduzzadt önző szenvedélyeket; mindenki azt ajándékozza, amiből a legtöbb haszna, gyönyörűsége van, s amit ezért legjobban félt: jogász a becsületét, férj a feleségét, zsugori a pénzét, szajha a testét. Egy hirtelen fordulattal tesz aztán Ben Jonson igazságot: Volpone egy szál köpenyben kénytelen menekülni, a vagyonáért versengők póruljárnak s a könnyelmű, vidám Moscanak, a csel főmozgatójának jut a dús örökség.

Gellért Endre kiváló rendezőmunkája egy feledhetetlen élmény erejével mutat példát arra, hogyan lesz a realista törekvésből valóság, hogyan találkozhat egy régi kor és távoli ország klasszikusa mivelünk. Gellért Endre olyan közvetlenül »társaloghatott« Ben Jonsonnal, mint annakidején a *Fáklyaláng* szerzőjével; az előadás legalább is erről vall.

Az életerő, a valóság jóize az, amit azonnal megérez a néző. Hogy vált ki a rendező ilyen elemi hatást? Elsősorban úgy, hogy a komédia ábrázolásmódjának, egyszerű és kiélezett cselekményének szellemében *önálló alkotásra* inspirálja a színészeket. Komédiázásra. Amiből aztán végletességükben is igaz és találó alakítások kerekednek; felszabadult játék, igazi, halhatatlan, lélekből leledzett ripacskodás (tisztelettel említvén itt e szót). S a játék egyensúlya, darabhoz való hűsége pillanatra se bomlik fel. Milyen bátran, szabadon játssza a haldoklást mímelő Volponét *Tompa!* Milyen valódi és őszinte szenvedélyek reszkettetik őt is, a többieket is, a függönyös ágyon s a körül. És milyen őszintén és komolyan, elfehéredve riadozik az áldozatnak szánt Colomba, hogy végül a nála nem bölcsebb, de nyalka és jólelkű Leone kapitánynak nyújtsa édes személyét. Ezt a kis — tekintetek, véletlen érintések szótlan suttogásában felnövő — szerelmet, például, milyen finoman és mégis félreérthetetlen testiségében mutatja meg Gellért. Az ötletek — melyek máskor néha elborítják szövevényükkel a Nemzeti Színház darabjait — itt a színjáték szerkezetére simulnak, belőle nőnek. A rendező úgy él együtt a darabbal, mint lovával a vérbeli lovas: szinte egybenő vele.

Itt keresendő a kiemelkedő egyéni alkotások nyitja, itt a némaszereplők művészi teljesítményének magyarázata. A színészek mindannyian — s itt mindkét szereposztásról számot adunk — szinte csupa remekbeszabott jellemképet adnak. Egy-két alakítás gyöngéje elsősorban a szereposztást terheli; különösen a címszerep egyik alakítója kapott színészi egyéniségétől idegen feladatot.

Major Tamásról kell szólnunk mindenekelőtt, Corbaccio megtestesítőjéről. Erős színészegyénisége, mely néha nem tud feloldódni a vállalt feladatban, most hatalmasan szárnyal. Major érzi a komédia lelkét. Mer. Vénséges vénembert játszik, aki elaggott testéhez illetlen, groteszk fürgeséggel táncol az örökség körül. Ez az esetlen igyekezet és mozgékonyság: egy lélekkép testi kivetülése. Major játéka így találja meg a szerep jellemének viselkedés-rendszerét, s ezt aprólékosan kiművelve, vérfagyasztóan komédiázik. Corbaccio másik alakítója, *Gellért* Lajos, bár egyébként szép és gondosan kidolgozott alakítást nyújt, nem tudja megközelíteni Major játékának szinte démonikus varázserejét. Az a vén uzsorás, akit Gellért játszik, sokkal jelentéktelenebb figura annál, minthogy jelképessé növekedhessék. Talán azért sem kelt elég erőteljes benyomást, mert kapzsiságának komikuma nem sárgán lobogó indulataiból, rögeszmés gyűjtőmániájából fakad, hanem csak egy kis uzsorás igazán mértékletes, »szolíd« falánkságából. Ha komolyabban venné a szerepet, komikum dolgában nyerne.

A Volponét játszó *Tompa* Sándor a Majoréhoz hasonló bátor és találékony művészettel festi a csömörbefúló élvezethajsza színeit. Azt is ki tudja fejezni, hogy Volpone önhittségében a raffinált ravaszkodás és a gyermeteg önfeledtség megfér egymás mellett. Volpone nem tud megállni, a féktelen kéjvágy eluralkodik rajta s ezáltal elvész a hatalma saját cselei fölött — mindezt pompásan rajzolja Tompa Sándor. Megoldása mégsem kielégítő. Van egy vonása a szerepnek, mely ebben az alakításban nem eléggé jut érvényre: a *nagyvonalúsága.* Volpone nagyobb lélek, mint amilyennek Tompa mutatja. Tervei ördögibbek, indítékai forróbbak s következményei is mélyebben tragikomikusak. *Ez* a Volpone egyszerű és vaskos; mintha Döbrögi uram messzi lélekrokona volna. Tompa alkotó egyéniségének határai tűnnek fel itt; alakításának tökéletlenségéért nagyrészt a szereposztás a felelős. *Rajczy* Lajos már közelebb áll az igazi Volpone-hoz. Bár a figura arányainak belső nagyságát ő sem érzékelteti teljes mértékben, érzelmi gazdagság dolgában mégis impozánsabb. Vágyainak ereje neha színte a vadállatokéhoz hasonló s a néző azon a visszásságon nevet, hogy valaki ekkora tettvággyal küzd ilyen szimpla célokért.

Várkonyi Zoltán, mint Mosca, jókedvű, bár kissé reziginált figurát alakít s ez meg is felel a dráma adta feladatnak. A cselvetés jeleneteiben van igazán elemében: a bonyodalom szálait felismerő, hatalmában tartó, mindent legyőző *értelem* világít ebből a figurából. Várkonyi játéka egy ponton hagy kielégítetlenül: harmadik felvonásbeli monológját mintha nem bírná szusszal. *Ungváry* László Moscája erősebb, vidámabb, de kissé együgyűbb fickó a Várkonyiénál. Érzésvilága férfiasabb, gátlástalanabb; nem az értelme viszi, hanem az indulatossága. Az, hogy a csel hasznot is hajt, nála sem mellékes, de a tréfa, a mulatság mellett háttérbe szorul. Ez a vidámság néha már túlzó is: Ungváry komédiázó kedvvel teliszórja szerepe szövegét a maga színészi leleményéből fakadt mondásokkal. Ami az ilyen előadásokban bizonyos mértékig érthető, sőt helyes, de ha túlzó, megzavarhatja az alakítás arányosságát. Egy-két játékot (például a pávatoll körüli hancúrozást a Corvinóval való beszélgetésben) örömest elengednénk.

Corvinót, ezt a mohóságа és féltékenysége miatt egyaránt gondterhelt férfiút *Balázs* Samu és *Rajz* János felváltva játssza. Balázs jól hangsúlyozza, hogy a finom modorára kényes kereskedő még a feleségét is a nyájasság és férji becsület körülményesen illedelmes formái közepette löki Volpone karja közé. Képmutatóan méltóságos magatartása, mint árnyék a fény ellenében, még erősebben látszik felesége gyerekes, riadt őszintesége mellett. Rajz János, színészi egyéniségének megfelelően, másfelől indul neki a szerepnek, de éppúgy megtalálja helyét a dráma szövevényében. Ez a másik Corvino izgága emberke, aki nem tudja kibírni, hogy még mindig nem elég gazdag és emellett még az isten is kurtára szabta. Meglett férfi létére abban már nemigen reménykedhet, hogy nőni fog, de abban még igen, hogy meggazdagodik. S meg is tesz mindent ennek érdekében, de pukkancsmódra, vakon, mint akit állandóan kis, mérges indulatocskák lökdösnek.

Colomba, Corvino hitvesének figurája, mely szinte sejtelmesen halvánnyá is sápadhatna, *Szörényi* Éva jóvoltából életerős, gazdag színekhez jut. Az elnyomott ifiaszszony, ki a szobát se hagyhatja el s ezért butácska és nyíltszívű, Szörényi Éva megformálásában azért annyira megható és mulatságos, mert olyan nagyon *komolyan vesz* mindent. Hiszékenysége, kétségbeesése, szégyenkezése s szemérmes bizalma a lovagias Leone kapitány iránt: sajátosan üde érzések ezek, s a velejéig romlott társaság közepette enyhületet adnak, de különös ízű mulatságot is. *Csernus* Mariann játéka jóval egyszerűbb, egyértelműbb; Colombában elsősorban a kissé együgyű és nagyon félénk fiatal asszonyt mutatja, anélkül, hogy e jellemvonások különös báját is érzékeltetné. Alakítása a Corvinóval való jelenetben a legjobb; utóbb, kivált a bíró előtt, játéka kissé elszürkül. Mindezek ellenére ez a mostani szerep is bizonyítja a fiatal színésznő biztató tehetségét.

Kálmán György (Voltore) találékonyan és ugyancsak erőteljesen kelti életre a buzgó közjegyző alakját. Legutóbb a »Zrínyi riadója« pécsi előadásán mutatta meg sajátos egyéni komédiázó tehetségét, mely (játéka ezt bizonyítja) erősen tudatos munkában csiszolódott. A másik Voltore, *Suka* Sándor képességei ebben az előadásban ugyancsak jól érvényesülnek. Komédiázó kedve bő, mégsem túlzó s így jól beleillik az előadásba. Alakítása csak a figura életkorával kapcsolatban hagy bizonytalanságot.

Olty Magda színészegyéniségének is kedvez az előadás éghajlata. Caninát játssza, ezt a derék szajhát, kinek még viszonylag tisztességes céljai vannak az ál-haldokló körül, Olty ki tudja fejezni, hogy Canina, ki nem is akar tisztességesnek látszani, a társaság jobbik részéhez tartozik; s hogy végül is Mosca cseléből vadászból hajtóvá változván, némi érzelmesség is csordul belőle. Játéka mindamellett nem emelkedik szokásos színvonala fölé. *Vajay* Erzsi, Canina másik alakítója némileg eltúlozza a kacérságot is, az érzelgősséget is. Alakításának a Volpone körüli jelenetek a legjobb részei; itt igazán egyszerű és őszinte.

A kisebb szerepek játszói is mélyreható, kerek jellemképeket adnak. *Básti* Lajos (Leone kapitány) a becsületes, de ostoba ember torzképét rajzolja meg: e sunyi ravaszkodók között hatalmashangú, szélesmozgású alakja különösen idétlenül hat. Colombához való közeledésében néhány rezdülésnyi részletbe tudja foglalni mindazt, amit e nagyérdemű férfiú hervadhatatlan önbecsüléséről és szerény észbeli képességeiről el akar mondani. *Raksányi* Gellért (Leone másik alakítója) a szerepnek túlságosan a durva oldalát hangsúlyozza. Férfias erejéhez csak harsány kivagyiság tapad; gáláns érzéseit, lovagias bájolgását ezért sem elhinni, sem igazán megmosolyogni nem tudjuk. Raksányinak mélyebben belé kellene hatolnia a szerep lelki világába s akkor több színnel festhetné. *Somló* István és *Lendvay* Lajos felváltva alakítja Velence bíráját, a fenséges szigor és a nyájas világfiság változékony keverékemberét. *Makláry* János, illetőleg *Pásztor* János a poroszlók borissza parancsnokának kurta szerepében segíti sikerre az előadást.

Varga Mátyás díszleteinek, *Nagyajtai* Teréz jelmezeinek említése nélkül ezúttal csak ugyan csonka maradna beszámolónk; művészetük — s *Dávid* Gyula zenéje — nemcsak a kort idézi fel, hanem az előadás vérbő komédiázó kedvének is nagy hasznára van.

A Katona József Színház pompás Volpone-előadásának sikere azonban elsősorban a rendezőnek köszönhető. A komédia alapigazságát ragadta meg s a játék stílusának harsány színeiből ekkép a nagy realisták ereje, életöröme sugárzik.

Sebestyén György

— szól utána az idős mérnök s mintha rekedt volna a hangja. — Komolyan beszél? No, jöjjön vissza... Hát kicsit indulatos vagyok... nem kell azon mindjárt megsértődni. Jöjjön csak... Igazán tanulni akar? — s választ sem várva, megenyhült arccal, melegebb hangon folytatja, már el is feledve az előbbi vitát. — Új darut tervezek, gazdaságosabb fogyasztású, mozgékonyabb darut... Üljön már le. Ide az asztalhoz. Sürgős munka, éppen arra gondoltam, hogy segítséget veszek magam mellé. — Magyaráz, belefeledkezve a témába. Részletterveket terít Árkos elé, feladatokat ad. — Csak kérdezzen, ha nem ért valamit — figyelmezteti. Visszaül a maga tervrajza elé s többet nem szól, oda sem néz arra, amit Árkos csinál. A fiatal mérnök mosolyogva figyeli egy ideig ezt a különös embert, aztán jókedvűen nekilát a munkának.

Odakinn lassan sötétedik. A szürkeköpenyes emberke nyit a szobába. Csodálkozva nézi a két mérnököt, értetlenül rántja meg a vállát, feltekintve a villanyt és szó nélkül kimegy.

Éles fény vágódik a papírra s akár a hajnali nap friss sugara, arra kényszeríti Gutort, hogy kiegyenesedjék, körülnézzen. Árkosra esik tekintete. Az gyöngyöző homlokkal, meredten nézi a rajzot s látni, erősen gondolkodik. Most az öregen a sor, most ő mosolyog, de inkább csak befelé, magában, hogy lám ezt a fiút is elkapta a láz...

— Nézzék csak, azt meg nem is kérdeztem, miért jött tulajdonképpen — és nagyot nevet azon, hogy csak most jut eszébe, egy óra multán.

Árkos felriad. Nevet ő is.

— Még jókor... Azt akartam megkérdezni, hogy a főmérnök elvtársnak, mint pártonkívülinek, mi a véleménye... kik legyenek az új pártvezetőségben.

A másik elkomolyodik. Nézi a fiatalembert és csak sokára, csendesen kérdi: — Hogy mi az én véleményem?... Ki bízta meg magát azzal, hogy ezt megkérdezze?

— A párt.

— Látja én örülök annak amit mond. Cserébe én is mondok valamit. Valamit, ami régen bánt. Ne csodálkozzék, tudom, hogy elmondhatnám illetékesebbeknek is, de nem szeretek és nem is tudok beszélni. Viszont a tanítványom előtt... ennyi előleget ugye megenged... Mert a jó tanító s a jó tanítvány között olyan viszony alakulhat ki, mint a legjobb barátok között, akiket összeköt siker és kudarc. A kudarc még inkább, mert akkor erősebb az összetartozás, az egymásrautaltság érzete. Nincs igazam? Lehet. Örülök, hogy ellentmond. Szeretem, ha az embereknek önálló véleményük van. Na, de nem is ezt akartam mondani. Tudja, én vezető mérnök voltam Ulbergnél. Elég jól fizettek, mégis kinlódtam. Nem, nem anyagilag, semmi értelme sem volna azt mondani, attól még nem leszek különb ember. De szellemileg. Szinte mindannyiunkat béklyóba vert a konkurrencia... tudniillik, csak arra kellett figyelni, hogy különböző fogásokkal Ulberg maradjon felül. Akkor már nekem elég jó nevem volt a szakmában, kísérletezni akartam, új gépeket konstruálni. A tulajdonos azt mondta, ez szükségtelen, inkább felemeli a fizetésemet... Nem tudom, érti-e. Mi is a keresztneve? Sándor. Szóval igazán, tiszta szívemből vágytam valami másra... egy más rendre, ahol a szellem, az ész szabad. És boldog voltam, amikor eljött. Eleinte, megmondom őszintén, nem ismertem ki magamat... pártba nem akartam belépni, de élveztem a gondolatot, hogy tervezhetek, újat teremthetek. Minden nagyszerűen ment, amikor egyszer 50-ben arról volt szó, hogy én lennék a gyár főmérnöke. Megtudtam, hogy mégsem leszek, mert a párttitkár azt mondta rólam, hogy régivágású, burzsoa gondolkodású ember vagyok. Nagyon rosszul esett... nem az, hogy mégsem lettem főmérnök... Ugye, érti, Sándor? Elmentem a párttitkárhoz, beszélni akartam vele. Mikor meghallotta, hogy ott vagyok, azt mondta, hiába jöttem, úgysem lesz belőlem főmérnök. Mintha azért mentem volna. Sarkonfordultam, otthagytam. S azóta érzem, hogy valami nincs rendben. Az az ember már rég nem párttitkár, s minden egész másként van a gyárban, de én ezt nagyon nehezen felejtem. S aztán a maga fiatal kollégái csufolnak, hogy a szegett puha kalap mindig a fejemen van... meg hogy szeretek cenzúrát hegyezni... tudja közben nagyszerű gondolatai támadnak az embernek... No mindegy, butaság... hóbort, le lehet szokni róla. Mindenről. A beszédről is...

Elhallgatott. Árkos megindultan nézte s hirtelenében nem is tudott mit mondani, csak érezte, hogy ennek a nagyszerű öregembernek milyen nehezére esett elmondani mindezt s mégis elmondta és hogy ez igen-igen jelentős dolog a Gutor Ferenc életében.

A hosszú csendet ismét az öreg hangja törte meg.

— Késő van, menjünk. Tudja ez a daru... gondolom a kongresszusig elkészülhet. Nem jönne el hozzánk egy kicsit beszélgetni? A feleségem csinálhatna valami vacsorát. Azt mondta, hogy a pártot érdekli a véleményem... Hát akkor hadd gondolkozzam. No jöjjön, kedves tanítványom...

Hámori Ottó

Magyar Nemzet

kommunista mozgalom egysége!

Éljen a proletár internacionalizmus!

Kállai Gyula nagy tapssal fogadott beszéde után Dimitrij Sztyepanovics *Poljanszkij*, a Szovjetunió párt- és kormányküldöttségének vezetője lépett a mikrofonhoz.

J:

dája marad
i bátorságnak

mányaink között minden vonalon fejlődnek a gazdasági és kulturális kapcsolatok.

— A szovjet—magyar viszony jó példája az igazi baráti, testvéri államközi kapcsolatoknak. Ez annyit jelent, hogy *megvalósult az, amiről félévszázaddal ezelőtt Oroszország kommunistái és a Magyar Tanácsköztársaság hősei álmodtak, amire ők törekedtek.*

— Kapcsolataink erősítése jelenleg különösen fontos

IVAN POPOV:

Mindennél fontosabb a szocializmus erősítése

— Engedjék meg, hogy a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója alkalmából a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága, a Bolgár Népköztársaság nemzetgyűlése elnöksége, a Minisztertanács, valamint az egész bolgár nép nevében legszívélyesebb jókívánságainkat tolmácsoljam önöknek és a testvéri magyar népnek — mondotta.

— A magyar forradalmat a bolgár munkásosztály nagy lelkesedéssel és örömmel fogadta, s *internacionalista kötelességéhez hiven gyűléseket, megmozdulásokat és egyéb akciókat szervezett a Magyar Tanácsköztársaság védelmében,* tiltakozott a bolgár kormány azon törekvései ellen, amelyekkel segítséget akart nyújtani az ellenforradalmi erőknek és az imperialista intermagyar Vörös Hadsereg soraiban, fegyverrel a kezükben harcoltak a tanácshatalom védelmében és *vérükkel pecsételték meg a bolgár és magyar népnek a szabadságért, a nemzeti felszabadulásért és a szocialista haladásért vivott közös harcát.*

— *Ma mindennél fontosabb a szocializmus erősítése, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom sorainak tömörítése a marxizmus—leninizmus és a proletárnemzetköziség alapján* — folytatta. — Mi mélységesen meg vagyunk győződve arról, hogy *a hamarosan sorra kerülő moszkvai értekezlet nagymértékben hozzá fog járulni egységünk és összeforrottságunk erősítéséhez,* s megmutatja azokat az utakat és módokat, melyek elősegítik az összes forradalmi erők tömörítését az imperia-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 MÁR 21

/1021

Magyar Nemzet

Veszprémi Endre

Veszprémi Endre: Tanácsköztársasági emléklap

A m. kir. József Nádor Műegyetem Középkori Építészeti tanszékének közleményei.

Csányi Károly műegyetemi ny. r. tanár

Dr. Lux Géza adjunktus.

A veszprémi Gizella-kápolna.

Irta: *Jankovich István* II. é. építészhallgató.

Die Gizellakapelle zu Veszprém. Von stud. arch. *I. Jankovich.*

Magyarországon románstílusú kápolnát alig, de az átmeneti korból többet ismerünk. Ezek leginkább nagyobb templomok mellett álló temetői kápolnák. Céljuknak megfelelően csaknem minden esetben emeletesek voltak. Az alsó részük néha ossariumul szolgált, a felső részben pedig a temetési szertartásokat végezték el. A nagyobb templomok mellett álló kápolnák gyakran baptisteriumok, de ilyeneket hazánkban nem ismerünk. A kápolnáknak már az átmeneti stílus korában elterjedt faja, a királyi-, püspöki- és egyéb várkápolnák Magyarországon is meghonosodtak. Ilyen kápolna a veszprémiek büszkesége, a híres „Gizella-kápolna" is. Eredete, mivel hiteles egykorú okmányaink róla nincsenek, a mondák ködébe vész. Multjára vonatkozó kutatásainknál a hagyományokra, egészen más természetű okmányok idevágó megjegyzéseire, régi történeti adatokból levont következtetésekre, feltevésekre támaszkodhatunk csupán, amelyek nem nyujtanak biztos adatokat. A kápolna keletkezési idejét igy inkább az emléken látható formákból kell megállapitani.

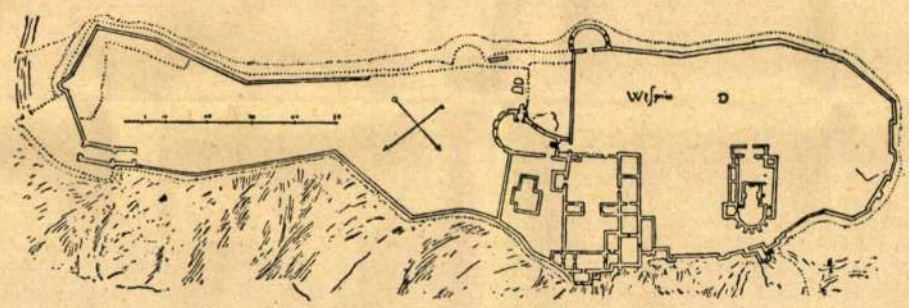

1. A veszprémi vár alaprajza 1572-ből.

A hagyomány a Gizella-kápolna épitését Szent István korába helyezi és Gizella királynénak tulajdonitja. De ez nem vonatkoztatható a ma ismert kápolnára, mert az jelenlegi alakja szerint teljes egészében a XIII. század formavilágába való. Nem lehetetlen azonban, hogy a mai kápolna helyén Gizella királyné épittetett egy kápolnát, amely palotájának volt a tartozéka. Még a XVIII. században is láthatók voltak a mai püspöki palota helyén az ősi várpalota (residentia regia) romjai. *(1. ábra.)* Ezeket a romokat az egykorú feljegyzések szerint Acsády Ádám püspök 1733-ban az új püspöki palota épitésekor lebonttatta és köveit beépittette az új palota falaiba. A Gizella-kápolna emeletes volt, mint az épitésztörténetben ismert várkápolnák nagyrésze. Az emeleten lehetett a királyné magánkápolnája, mig a várnép és cselédség az alsó részt használhatta. Több külföldi emeletes kápolnát érdekesen alakitottak ki. Gyakran csak az emeleten állitották fel az oltárt, hogy azonban a lenti kápolnában lévő hivek is résztvehessenek az istentiszteleten, az oltár előtti boltozatba nagyobb nyilást vágtak, hogy összekapcsolják az alsó részt és az emelet terét. (Éger, Hohenstauffen Várkápolna.)

968-ban a Zalavár irányából errevonuló Koppányt, aki Veszprémet szorongatta, Esztergomból a város felmentésére sietö István király a mai Jutas helyén szétverte.

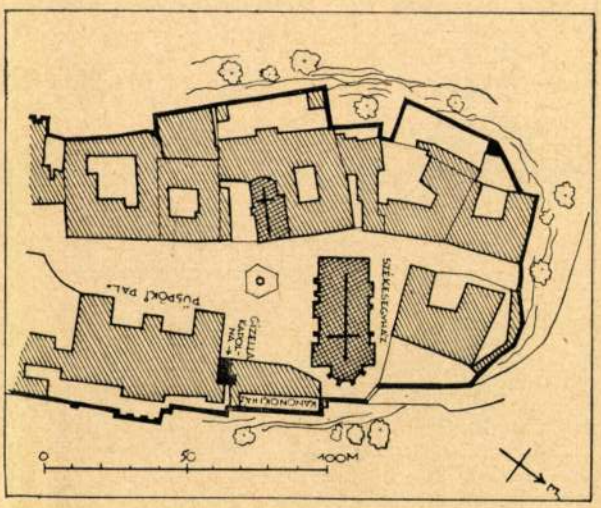

2. A Gizella kápolna környezete.

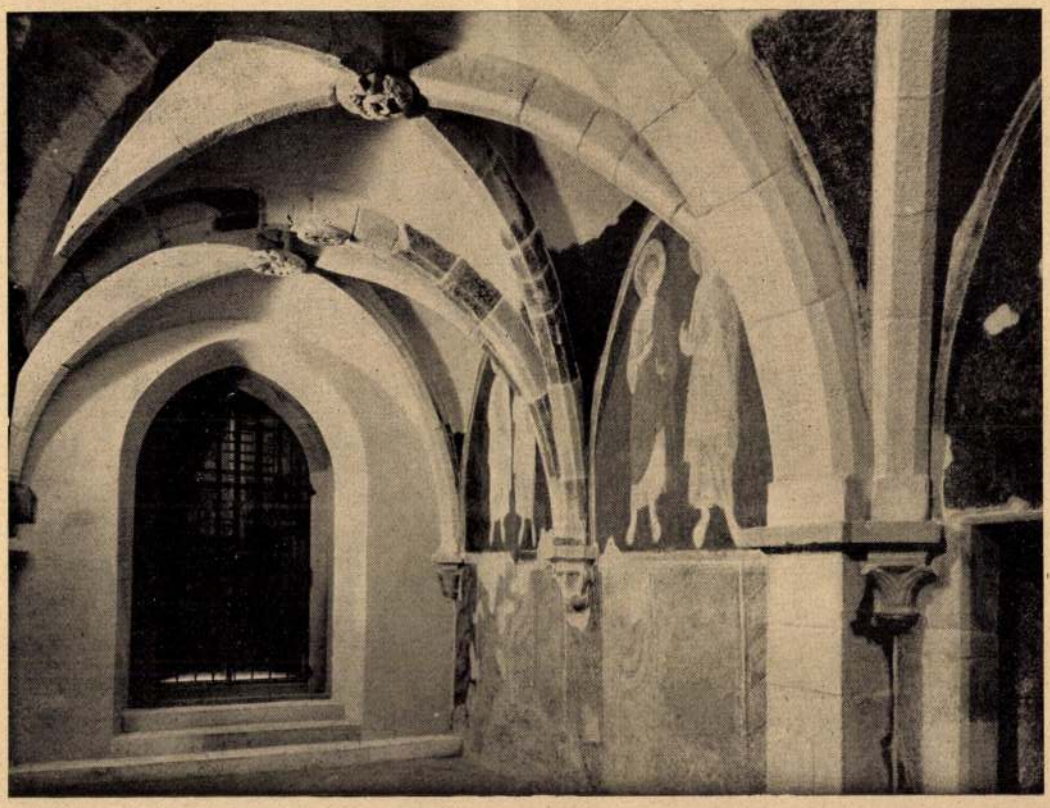

3. A Gizella-kápolna belseje Ny.-felé.

Ezt a pogányság fölött aratott döntő jelentőségű diadalt nyomon követte a kereszény hit megszilárdítása és a veszprémi egyház, valamint püspökség megállapítása 1000 táján. Ettől az időtől kezdve lett Veszprém a magyar királynék székvárosa. Ekkor építtette Gizella királyné a háromhajós altemplomos kereszthajós székesegyházat a várhegyen. Dr. Gutheil Jenő véleménye szerint Gizella temploma nem egészen a mai neoromán székesegyház helyén állott, hanem É—D-i tengellyel a mai Szent Háromság-tér helyén. Ez esetben a kápolna az ősi székesegyháznak mellékkápolnája lett volna. *(2. ábra,* lásd a székesegyház és Gizella-kápolna elhelyezkedését.) Lehetséges, hogy maga Gizella királyné saját temetkezési helyéül építtette. Egyes okiratok szerint a királyné 938. aug. 15 után özvegységében Veszprémbe vonult vissza. Némelyek úgy tudják, hogy az általa alapított ősi székesegyházban vagy a Gizella-kápolnában helyezték örök nyugalomra. Pray György „Dissertatio de S. Ladislao 1774" című munkájában azt a véleményt kockáztatja meg, hogy Gizella királyné még Szent István halála előtt, 1031-ben húnyt el és Veszprémben temették el. Bonifini, Mátyás király híres történetírója, a XV. század végén látott egy követ, amely Szent László és valószínűleg Szent István feleségének közös sírköve volt. Sajnos, ez a kő elpusz-

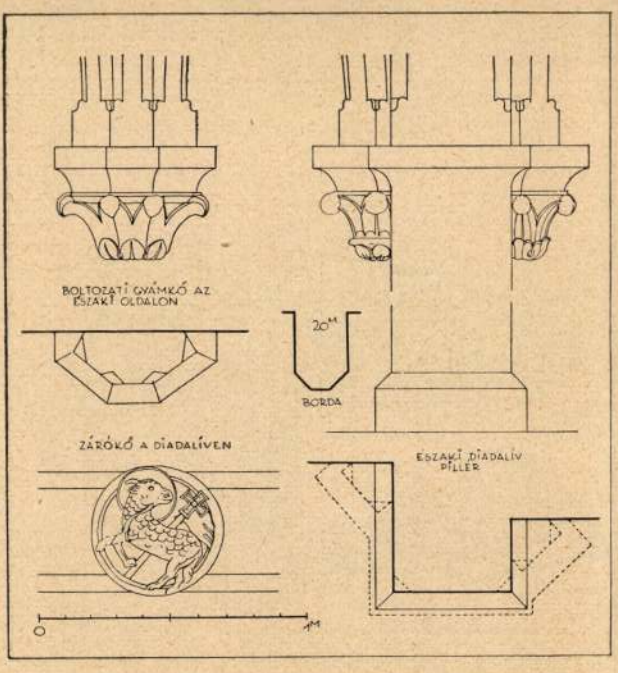

4. Részletek a Gizella-kápolnából.

5. Boltozati gyámkő az északi falon.

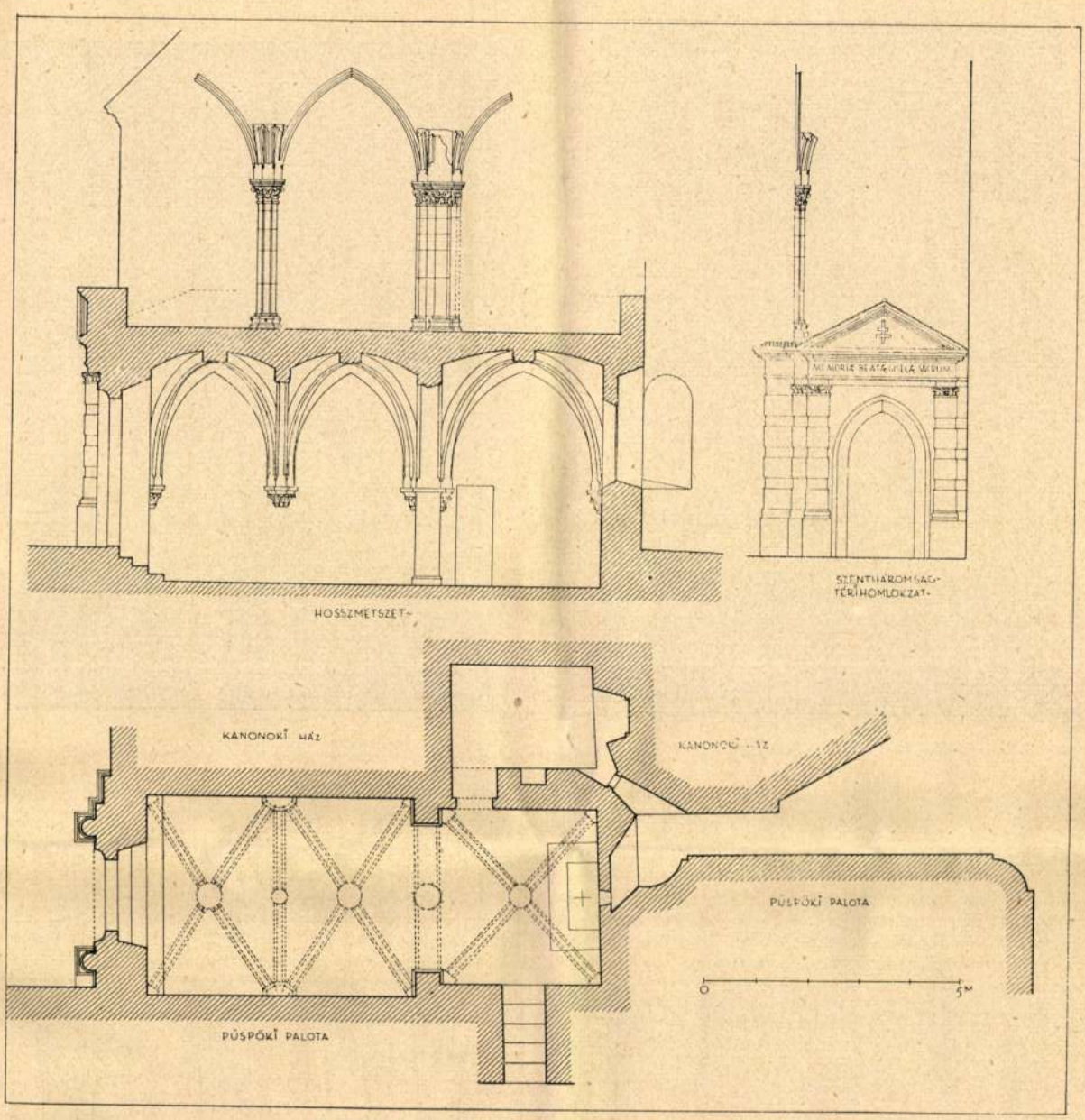

6. A veszprémi Gizella-kápolna felmérési rajza.

tult. Veszprém pedig Gizella királyné példája nyomán lett a magyar királynék székvárosa, koronázó és temetkezési helye is. XI. Gergely pápa 1377. febr. 10-i oklevele szerint az árpádkori Gizella királyné sírjánál állott a „sedes reginalis", a királynéavató trónszék is.

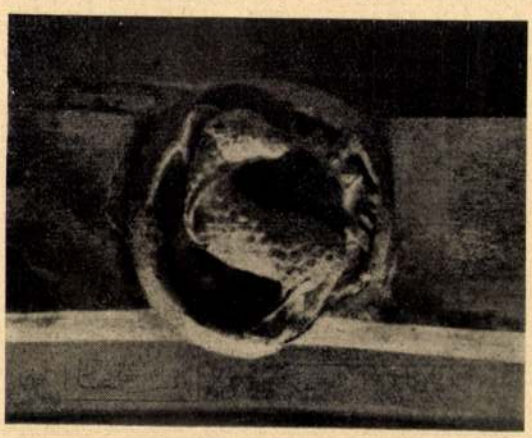

7. Zárókő a diadaliven.

Azonban a pápai oklevél nem bizonyítja, hogy Gizella királyné Veszprémben halt volna meg. Bonfini sem magát a sírkövet látta, hanem az egy emlékkő is lehetett. Gizella sírja a XVIII. században már vita tárgya volt. Több munka is jelent meg, hol bizonyítva Gizella veszprémi sírját, hol lehetetlennek bélyegezve azt és a sírt a passaui Niedenburg apácakolostorban keresték. A vita véglegesen csak akkor zárult le, mikor 1907-ben a passaui sírt felbontották és antropológiai, archeológiai vizsgálatokkal megállapították, hogy a sír tényleg az első magyar királyné hamvait őrzi. Hogy lehet ez? Hogy kerültek Gizella hamvai egy távoli kolostorba. A legrégibb történeti kútfőink segítenek ki bennünket. Szent István még életében megeskette Pétert, hogy, ha felesége özvegységre jutna, se neki, se vagyonának ne legyen semmi bántódása. Szent István 1038-ban bekövetkezett halála után azonban Péter megfeledkezett erről, Gizella vagyonát elkobozta, a királyi udvarban sem adott számára helyet, „az öreg királynénak semmit se adott . . . oly keményen tartotta, hogy a táplálkozáshoz való dolognak is nagy szükségét látta". Ilyen körülmények között az özvegy sorsüldözött Gizella, vagyonától megfosztva, Veszprémbe vonult vissza. De itt sem volt maradása. Az országot pártütések, a régi pogány és az ifjú keresztény vallás közti harcok rázták állandóan. Gizella királyné érdemeit hamar elfelejtették, a pogány magyarok a kereszt-

8. Emeleti középpillér fejezete.

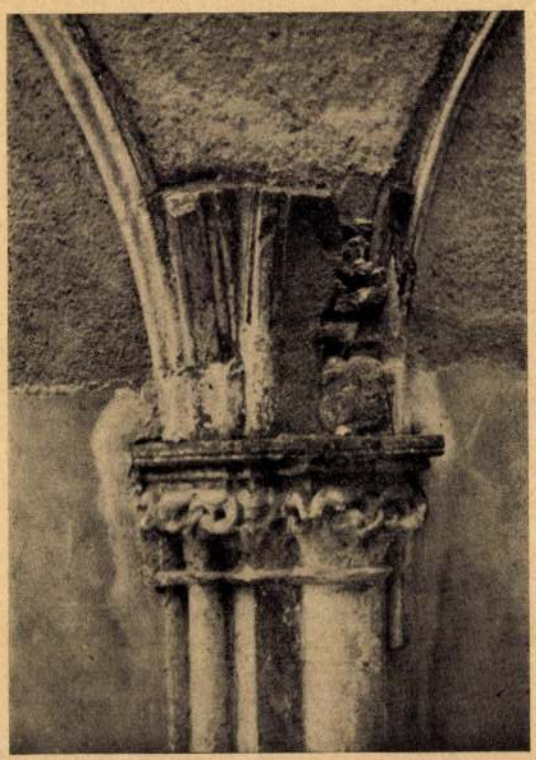

9. Emeleti diadalívpillér fejezete.

ténység elleni gyűlöletükben elvakulva bűnösnek tekintették Vazul megvakíttatásában. Érthető ezután, hogy Gizella, aki eddig minden megpróbáltatást tűrt, mikor III. Henrik 1044-ben Aba Sámuelt Ménfőnél megverte és Pétert helyezte vissza a trónra, kérte Henriket, hogy vigye őt vissza hazájába, Bajorországba. Henrik sietett is Gizella királyné kérését teljesíteni és 1045 májusában hazavitte őt Passauba, ahova júniusban érkeztek meg. Itt az özvegy és megtört királyné a Niedernburg apácakolostorba vonult. Itt is halt meg. Sírja felett van egy egykorú kőlap kereszttel és valamilyen olvashatatlan feliratral, de évszám nélkül. Később egy gótikus kőlapot helyeztek erre, melyen egy vitás évszám is olvasható. Vannak, akik 1095-nek olvassák ezeket a különös gót számokat, de ez nem valószínű, mert így Gizella 110 éves korában húnyt volna el, már pedig az antropológusok 50—60 éves életkort állapítottak meg. Valószínűbb, hogy az évszámot 1048-nak kell olvasni. A passaui sír hitelességével megdőlt az az feltevés, hogy Gizella királyné hamvait a veszprémi kápolna őrizte volna.

A Gizella-kápolnával kapcsolatos feltevések főleg abban tévednek, amikor Gizella nevével hozzák összefüggésbe. Maga a „Gizella-kápolna" név is tulajdonképen a hagyomány világába való. Ipolyi Arnold püspök,

10. Emeleti középpillér lábazata.

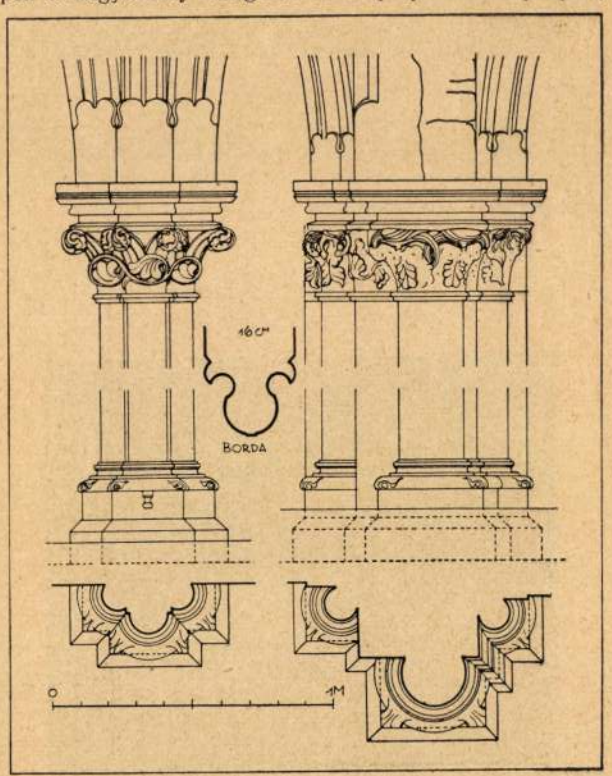

11. Emeleti pillérek rajza.

12. Apostolpárt ábrázoló falfestmények a kápolna északi falán.

a nagy műtörténetíró, például a kápolnát mint Szent György-kápolnát emlegeti. Az lehet, hogy a kápolna eredete tényleg Szent István idejére tehető, de csak úgy, hogy a régi alapokon a XIII. században a mai kápolnát építették fel. Az alsó rész koragótikus, enyhén csúcsíves és bordás keresztboltozata, az emeletes rész bimbós pillérfejezetei, az emeleti körtetagos csúcsíves boltívek, a lábazati profil erősen kiugró tórusszal *(10. ábra)*, amelyet jellemző módon kis konzolok támasztanak alá, az abakusz profilja mind-mind a XIII. század második felére utalnak.

A kápolna meglehetősen épen maradt alsó részébe a Szent Háromság-térről juthatunk be, a tulajdonképeni mai kápolnába. *(6. ábra.)* A hajó két, közel négyzetes, bordás keresztboltozatos szakaszból áll, nyomott csúcsíves homlokívekkel, a bordák íve pedig félkörű. A bordák keresztmetszete lesarkított négyszögalak. A hajót csúcsíves diadalív választja el a szintén közel négyzetalakú szentélytől, amely valamivel keskenyebb a hajónál és a hajó két boltmezejéhez hasonlóan ezt is bordás keresztboltozat fedi. A szentély déli oldalán egy kis ajtó öt lépcsőfokkal visz fel a mai püspöki palota folyosójára. Ezzel szemben a szentély másik északi oldalán, közvetlenül a diadalív pillére mellett kisméretű négyszögletes ajtónyílás egy kisebb helyiségbe vezet. Ez valószínűleg a sekrestye volt. A K—Ny-i tengelyű, dongaboltozatos sekrestye keleti falán valaha ablak nyílott, melyet a szomszédos ház építésekor befalaztak és helyette a sekrestye fényét egy ferdén vágott ablaknyíláson át nyeri. Érdekes, hogy a sekrestye déli oldalán egy fülke van a falban.

Az egész kápolna boltrendszere gyámokon nyugszik, amelyeket, sajnos, többé-kevésbbé megrongáltak, szobrászati díszük, bimbós leveles jellegük még jól érvényesül. *(4., 5. ábra.)* Nagyon szépek és finoman faragottak a zárókövek. Legszebb a szentély gótikus diadalívén lévő, ezen fejét hátraszegő bárány, az Isten Báránya van kifaragva. *(4., 7. ábra.)* Lábával kereszt szárát tartja. A zárókő azonban másodlagos helyen van. Valószínű, hogy az emeleti kápolna boltozatának egyik záróköve lehetett, mert korongjából körteprofilos sarkantyús bordák csonkja áll ki. Másik nagyon szép zárókő a szentélyben lévő. Levélfűzérrel övezett, áldásra emelt kéz díszíti. Ugyanez a motivum fordul elő Esztergomban is a kiásott várkápolna helyreállított szentélyboltozatának zárókövén. A Gizella-kápolna főbejárata felé eső zárókőre rozettás, virágdíszes, a másikon pedig farkába harapó sárkány van levélsorokkal körülvéve. Ez az utóbbi zárókő láthatólag eredeti helyén van, míg az előbbi az emeleti kápolna boltozatába volt beépítve. Ezt mutatják a vékonyabb, jellegzetesebb profilú bordacsonkok, amelyek találkozási szöge tompább, mint az alsó boltozat keresztbordaíveinek iránya. Feltűnő, hogy a zárókövek nem egyenlő nagyok. Két nagyobb mellett a többi kisebb méretű. Érdekes, hogy a két nagyobb méretű zárókő a diadalíven és a bejárati boltszakasz záradékán van elhelyezve.

A hajóba nyiló főbejárat csúcsíves, küszöbköve 0.65 m-rel magasabban van a kápolna padlószintje fölött, ennyire töltődött fel a Szent Háromság-tér szintje a pusztító évszázadok törmelékének emelkedés folytán.

A kápolna homlokzatán a kapu két oldalán, különböző átmérőjű, kődobokból rakott faloszlopok állanak. Ezek alacsony barokk fejezetet hordanak. A pillérek, valamint a kápolna homlokzata már, némi klasszicizmus felé hajló, barokk architekturában készültek, hirdetve a XVIII. század második felében végzett restaurálását. A homlokzati párkányon a legújabb (1938) restaurálás óta a „MEMORIAE BEATAE GISELAE SACRUM" felírás olvasható. A homlokzatot lezáró timpanonban stukkóból készült kettős kereszt az új felírással egyidőben készült.

Mint már említettük, a kápolna eredetileg emeletes volt. Az emeleti rész beosztásáról és gazdag koragotikus díszéről bádogtetőre lépve kapunk némi képet. A kápolna északi falához csatlakozik a Bíró Márton püspök (1745—1762) által emelt kanonoki ház déli fala. Ennek köszönhető, hogy a kanonoki ház tűzfalán az elpusztult emelet maradványai a viszonyokhoz képest elég épségben vannak. Láthatjuk (a felmérés nyomán), hogy a felső kápolnaboltozat beosztása nem egészen egyezik az alsóéval. A felső szentély diadalíve az alsó fölött volt, de a hajót osztó pillér már a Szent Háromság-tér irányában el van tolva. Ez a tény — egyenlő széles két boltszakaszt feltételezve — azt a hitet kelti, mintha az emeleti templom az alsónál hosszabb lett volna. A hajóosztó falpillér egyszerűbb tagozású, mint a diadalívpillér. Mindkettőnek koragotikus *(10. ábra)* jellegzetes lábazatáról, már az előbbiekben szólottunk. Szépek és figyelemreméltók a pillérfejezetek. A kisebbik pillér fejezete a bimbós fejezetek sorába tartozik, szép erőteljesen és finoman faragott bimbós levelekkel *(8—11. ábra)*, amelyek alatt a pillérköteg három ¾ oszlopának megfelelő kelyhet levélfonadékos koszorú veszi körül. A pillérfejezetről a bordák nem közvetlenül, hanem a románkorra jellemző lesarkított átmeneti tag közbeiktatásával indulnak ki. Még érdekesebb a diadalívpillér fejezetének kialakítása *(9—11. ábra.)* Ezen a levélmotivumok között, összefonódott nyakkal sárkányok vannak kifaragva. A sárkányábrázolás sokhelyen előfordul hazánkban, hol egymást maró, harapó, egymással küzdő alakban jelennek meg a szárnyas sárkányok, hol pedig szőlőfürtöt tépdesve. Sárkányos faragványt találunk Jákon, a toronyalja egyik vaskos féloszlopán, a Vértesszentkeresztről Tatára és Csákvárra hurcolt gazdag figurális ábrázolásokkal díszített oszlopfőkön, Zsámbékon a főhajó egyik karcsu falpillérének dúsan faragott oszlopfején fonottnyakú sárkányok vannak ábrázolva, amint szőlőfürtöt tépdesnek, hasonlóan a gyulafehérvári székesegyház egyik gazdag kiállítású pillérfejezetéhez.

Mindkét emeleti pillérfejezeten fel lehet ismerni még ma is a festés nyomait. A többszöri átmeszelés alatt évszázadokig épen maradtak meg a színek. Általában piros alapon a kék és zöld színek uralkodnak.

A kanonoki ház falán épenmaradt egy teljes és két töredék homlokív bordája egyszerű tagozású, míg a keresztboltozati bordák profilja érdekesebb. Formájuk az ú. n. sarkantyúsborda. Ilyen borda van az esztergomi feltárt várkápolna szentélyboltozatán, azonkívül Zsámbékon, Ócsán, a budapesti szentmargitszigeti egykori domonkos apáca kolostor romjaiban, Óbudán, a jáki templom toronyalja boltozatán.

A kápolna művészi értékét nagyban emelik a meglehetősen jókarban levő, újabban restaurált falfestmények. *(12. ábra.)* Az északi és déli fal 3—3 csúcsíves homlokívében 6—6, összesen 12 életnagyságú apostolkép volt. *(12 ábra.)* Ezek az apostolképek az ú. n. „al fresco"

technikával készültek. Találó leírásukat legutóbb Gerevich adta legújabban megjelent művében. Az apostolok könnyed állása jellemző. Mind egészen szemben vagy csak kissé oldalt fordulva állanak. A balkezükben irattekercset tartanak, a jobbjukkal pedig áldást osztanak. Tunika, tóga és szandál a ruházatuk. A kettős csoportok közül a baloldali mindig fiatalabb, csupaszképű, míg a mellette álló apostol öregebb, szakállas, bajuszos. Érdekes, hogy a dicsfény sikját a falsíkból kiemelték, ami némi bizánci hatásra vall, eredetileg aranyozottak voltak, de ma már csak a vörös alájestés nyoma látszik. Alakábrázoláson kívül díszítő célú felületi festést is alkalmaztak a falképek alatti felületeken, így a hajóban és szentélyben vörös, sárgás, rózsaszín és fekete, márványberakást utánzó festést, hasonlóan az esztergomi várkápolna festéséhez. A keresztboltozatok bordáit is festették, sárga, vörös és fekete alapon ornamentális disz fut rajtuk végig.

A veszprémi Gizella-kápolna több restaurálason ment keresztül a századok folyamán. Először Eszterházy Imre püspök (1723—1725) restaurálásáról tudunk. Úgylátszik erre nagy szükség lehetett, mert a török háborúk és a császáriak ostroma súlyosan megrongálták a kápolnát.

1747-ből érdekes adat maradt ránk. Bíró Márton püspök, aki a kápolna északi falához a mai kanonoki házat hozzáépítette, okt. 6-án egy tanukihallgatásról jegyzőkönyvet vétetett fel, mely szerint az addig korcsmának használt Gizella-kápolnát Tietharth József kőművesmesterrel helyreállíttatta. Addig a kispapok borát őrizték a kápolnában.

1733-ban Koller Ignác püspök (1762—1773) megújítása révén nyerte a legutóbbi (1938) restaurálás előtti alakját. Koller az 1772-iki püspöki protokollum szerint „a királyi residentia romhalmazából kiásatta és régi fényébe visszaállíttatta" a kápolnát. Ebből az időből való a barokk homlokzat. A restaurálás munkáját Fellner Jakab, a híres tatai és egri barokk mester végezte, bár nem nagy lelkesedéssel, mert az általa épített gyönyörű püspöki palotának útjában volt az ősi kápolna. Ezért meg is kezdte lebontását. Az emeletet le is bontotta és a földszintre is ez a sors várt. De a veszprémiek „fájó szívvel nézték az ősi dicsőséges keresztény kor eme emlékének áldatlan pusztulását" és nem maradtak tétlenek. Koller püspök erre Fellnernek megtiltotta az alsó rész lebontását, bármennyire is tiltakozott ez ellen. A homlokzatra ezután a következő felírást helyezték a timpanon kép székébe:

„SACELLUM HOC QUOD A BEATA GISELAE S STEPHANI PRIMI REGIS APOSTOLICI CONJUGE CONDITUM ESSE TREADITUR DIU DESOLATUM IGNATIUS KOLLER DE NAGY MÁNYA EPISCOPUS VESPREMIENSIS PRIORI FORMAE ET NITORI RESTITUIT ATQUE ALTARE CHRISTO DOMINO PRO NOBIS CRUCIFIXO DICATUM CONSECRAVIT X DIE MENSIS APRILIS ANNO MDCCLXXII."

A közelmultban 1938-ban Szent István emlékévében, a Műemlékek Országos Bizottsága felügyelete alatt Dex Ferenc vezetésével a kápolnát újból restaurálták, olyan elv szerint, hogy minden laikus azonnal láthassa mi az eredeti régi benne és mi a restaurátor munkája. A Koller-féle csúcsíves szentélyablakot befalazták és helyette egészen keskeny kis szentély ablakot nyitottak az oltár felett. A freskókat megtisztították és ahol nem volt nyoma a régi festésnek, ott bevakolták a falfelületet. A homlokzatról levették Koller nehézkes feliratos kőtábláját, mely ma a kápolna előtt a földön van elhelyezve. A tetőt is megújították és a régi helyett lapos hádogtetőt helyeztek az alsó rész boltozatára, amely a szemlélőt nem zavarja. A barokk oltárt kivették a szentélyből és helyébe egy egyszerű téglából falazott tömboltárt állítottak.

Veszprém városa joggal lehet büszke erre a kedves kis kápolnára, melyet a pusztító török idők szerencsére megkíméltek. Pedig osztozott a vár sorsával, amely nem kevesebb, mint 12-szer cserélt gazdát a török uralom alatt és öt vészes ostromot állott ki.

A veszprémi Gizella-kápolnát a középkori tanszék 1940 évi felmérési programjának keretében 1940. év tavaszán dr. Czapik Gyula püspök és dr. Pfeiffer János püspöki levéltáros támogatásával Aczél Viktor, Bánóczy Ferenc, p. Jankovich István, Hambardzsieff Malcsó II. éves építészhallgatók mérték fel.

IRODALOM.

— Die alten Wandgemälde in der Gisela Capelle zu Veszprim Mittheil. d. Central Commission 1856 I. 184—5. old. Alaprajz, képek.

Eitelberger: Bericht über einen archeologischen Ausflug nach Ungarn Jahrbuch der k. k. Centralcomission 1856.

Csete Antal Gizella királyné sírjáról. 1862.

— Vasárnapi Ujság 1863. 40. Képpel.

Römer Flóris: Régi falképek Magyarországon. XCVI. Veszprém. 149—150. old. Budapest, 1874.

Békefi: A Balaton környékének egyházai és várai a középkorban. A Gizella-kápolna 54—56. old. Budapest, 1907.

Dr. Szabó László: Az árpádkori magyar építőművészet. A veszprémi Gizella-kápolna. 340—342. old. Budapest, 1913.

Divald Kornél: Magyarország művészeti emlékei 66., 114. old. Budapest, 1927.

Dr. Dornyay Béla: Bakony Thirring—Vigyázó: Részletes magyar útikalauzok. Veszprém, 164—5. old. Budapest, 1927.

Dr. Gutheil J.: Veszprém Szent Imre városa. Veszprém, 1930.

Dr. Lukcsics—dr. Pfeiffer: A veszprémi püspöki vár a katolikus restauráció korában. A kir. palota maradványai 33—34. old. (A veszprémi egyházmegye multjából I.) Veszprém, 1933.

Szönyi Ottó: Régi magyar templomok, 33. old. Budapest, 1933.

Rankl—Schmidt—Vértes: Magyarország első királynéja. Székesfehérvár, 1933.

Gerevich Tibor: Magyarország románkori emlékei. 223—225., 229. old. CCXLV., CCXLVI. tábla. Budapest, 1938.

Felelős kiadó: *Eöri Fintor Zoltán.*

„Élet" Irodalmi és Nyomda Rt. Budapest, XI, ker., Horthy Miklós-út 15. — Igazgató: Laiszky Jenő.

Vészi Margit festő

Népszava XXXVII.1909 dec.8.
290 sz. 6 lap.
A Müvészház első kiállitása.

Vészi Margit festő

Népszava XXXVII.1909 nov.13.
269 sz. 7 lap.

A Műcsarnok téli tárlata.

V é s z i Margit rajzolo

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
120-122.
"Berlini levél"

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
94.

Péczely

V é s z i M a r g.i t :

Falusi lak

Algrafia.

B e r l i n

Vészi Margit kiállitása

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
120-122.
"Berlini levél"

Vészi Margit (Molnárné) XX. 2.

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 242. l.

A Művészház felavatása.

Plasztika.

" Anya germekével" szobor Sz.Veszelyi Ilona szobrásznötöl.

Uj Világ. 1949. 6.sz.febr.11. 7.l.

~~Festészet.~~

" ~~Anya gyermekével" festette~~

Plasztika.

"Partizán sérültet vivö asszonyok"

szobor, Sz. Veszelyi Ilona szobrásznö

Uj Világ. 1949. 6.sz. febr.11. 7.l.

Veszely Jelena özvegy
Kisalföld 1959 ápr. 8. 6 old. -

Kirimi

Rákóczi és Esze Tamás.
(Veszprémi Endre feszítménye)

Izod. Ujság, 1954. apr. 10. 8. old.

PARADISE

IN BUDAPEST

VESZELY Beáta

ANDREAS REITER RAABE

BEATA VESZELY

EXHIBITION IN TŰZOLTÓ UTCA 72., BUDAPEST FROM 6TH TO 11TH OCTOBER 1993 4-8 PM. OPENING: 6TH OCTOBER 1993 4-8 PM.

INCLUDING: ERIC BOULATOV, MATTHŸS GERBER

VESZELY BEÁTA

Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben, Szerk. Andrási Gábor, Bp. 1999

Szöveg: 73

C³ Center for Culture & Communication
Kulturális és Kommunikációs Központ
Országház utca 9, Budapest 1014
e-mail:info@c3.hu http://www.c3.hu/
tel: 214-6856 fax: 214-6872

A Derkovits Ösztöndíjasok kiállításának részeként
szeretettel meghívjuk

Veszely Beáta

új videómunkájának megtekintésére

1997. augusztus elsején
12 és 20 óra között.

Lovak párnák nélkül: Georgie egy napja - 1997 április 22.
8 órás videó

VESZELY BEÁTA

M.D.K.

Veszelovszky Béla, építész

készíti a szatmári iparos otthon terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

márc. 28 sz. 7. old.

H.D.Y

Veszely Ferenc
feszó -

„Fiú"

Nádass József: Bozótos.
Élet és Irodalom, 1966. szept 10 - 10 lap

5. A feladat irányítója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. h
levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbi

VESZELI FERENC

emlitve ld.Lacza Márta

Acsay Judit:Szociografika.Óbuda Galéria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.43.sz.3.o.

Veszely Ferenc

Kiállítás Boglárlelléin

Magyar Nemzet 1985. VIII. 5.

Veszely Ferenc

Lóska Lajos: Makó 81
Grafikai művészkelep a
foto büvöletében

Művészet, 1982. január

Veszely Ferenc

Bán András: E. A. 5/50

Nyíregyháza, 1982. december

Veszely Ferenc

A művész „Vizeslap"-ja a kémiai kísérlet illusztrációjának egy történelmi érdekességű fotó másolatnak a dokumentációja.

?

Pataki Gábor: Új grafikai szerzeminyek. Művészet, 1981. január – 57. lap.

Veszely Jelena, szobrász

L: Mokri-Mészáros Dersö-

-: O Kiállítások 8

Esti Hirlap, Bp. 1978 febr. 3.

Veszely Ferenc
grafikus

Illusztráció

Ajtony Árpád: Sápadtarcú lányok.
Nők Lapja, 1968. ápr. - 16 szám

Veszely Ferenc festőművész

A Palotai Tárlat helyiségében Ifj. Keleti Jenő kiállitása november 25.-ig,
A Studió Galériában Veszely Ferenc november 27.-ig,
a pécsi Képcsarnokban Dezső József kiállitás november 27.-ig tekinthető meg.
a Szegedi Gulácsy Lajos Teremben Zalavári Miklós november 18.-án,
a Műcsarnokban Rátonyi József november 13.-án,
Az Orvos Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének székházában Balogh Ferenc november 13.-án nyitja meg kiállitását, -köli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 13.
XX. évf. 46. sz. 6. lap.

Veszely Ferenc

A Stúdió Galériában október 20-án nyílt meg Veszely Ferenc grafikusművész kiállítása.

------:Kiállitási naptár.

Művészet, 1976. október - 48.oldal.

Veszelyi Ferenc

kiállítását (Szentendre, Ferenczy K. múzeum) ismerteti D. J., Vigilia, 1968. 9. sz. 638. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149-182. l.

17o. l.

Veszely Ferenc

A szentendrei Ferenczy Károly
Múzeumban közös tárlata
volt Farkas Ádám szobrászal

Tóth Antal: Farkas Ádámnál.
MÜVÉSZET, 1973.február ~~-é~~ 13.oldal

Veszely Ferenc

A makói alkotóközösség
újjáalakításában 1977 -
1978-ban részt vett.

Gyetvai Ágnes: Csepptől a tengerig
Művészet, 1978. november - 3. lap.

MDK

Veszely Ferenc

Olvasó lány c. rajza

Ifju kommunista 1967 márc.

MDK

Veszely Ferenc

Kiállitási hir

Zalai hirlap 1967 okt.3.

Veszely Ferenc
grafikus

M.D.K

Illusztráció

Ajtony Árpád: Sápadt arcú lányok
Nők lapja, 1968. ápr. 20 - 12 lap

Veszely Ferenc
Grafikus

N.DK

„Nagyváros" (repr.)
„A kiállításaról.

Élet és Irodalom, 1968. július 13-10 lap.

Veselyi Ferenc

Festő, a szentendrei muzeumban állitotta ki munkáit 1968 nyarán. Müvei ülő és álló figurákat ábrázolnak, "Szines kompozició".

Vigilia 1968 szept. 638.l.

MDK

Veszely Ferenc

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.48.

MDK.

Veszely Ferenc
grafikus

„Leányfej"

Élet és Irodalom, 1968. nov. 2 – 10 lap

Venelgi Ferenc
grafikus

M.D.K.

„Női portré"

Élet és Irodalomban, 1968. febr. 10 - 4 lap

Veszely Ferenc, festő

Leány
repr.

Magyar Ifjúság, 1969. VI. 20. 19. e.

Veszely Ferenc, grafikus

Láng repr.

Magyar Ifjúság, 1968. XI. 1. 16. l.

Veszely Ferenc
grafikus

M.N.

„Portré" (repro)

Élet és Irodalom, 1968. aug. 10. - 6 lap.

M.D.K.

Veszely Ferenc

"Montázs" c. müvét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. május 10.
XIII. évf. 19. sz. 3. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Veszely Ferenc festő

Szerepel az alábbi tárlaton.
Egy éve fejezte be a Kép. mův.
Főiskolát, ahol Kádár György
kanítványa volt.

Koppány Attila: Négy festő
kiállítása a Vásárhely. Klubban

Jövő héznőke 1969 VI. 7

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Neszely Ferenc

festő és Farkas Ádám szobrán
közös kiállítása nyílik
júl. 7-én Csentendrén a
Ferencsy K. Múzeumban.

Magyar Nemzet 1968. júl. 3. 4. o.

Veszely Ferenc
festő.

M.D.K.

A szentendrei Ferenczy Károly
Múzeumban tartott tartalot.

— : Kiállítások
Művészet, 1968. október - 48 lap.

Veszely Ferenc

Szerepelt a főiskolások vásárhelyi nyári tárlatán.

Csongrádmegyei Hétlap 1967. aug. 9.

MDK

Veszely Jelena

szobormüve:
Bakugrók bronz 17 cm

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll. Herman Ottó Múzeum. 1962. Nov. Kat.

Veszely Jelena

Rövid méltatás

(fedor). Mezőgazdaság a képzőművészetben

Magyar Nemzet, Jo - 1970. sept. 11

Veszely Jelena, szobrász

1967-ben a Képzőmüv. Alap táblakép-fejlesztésből 27 festményt, kisplasztikai vásárlásból 28 szobrot adott a Pécsi Modern Magyar Képtárnak. Veszely egy művel szerepel. 225.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj Szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Veszely Julcsa

Méltatás a Kulturális Kapcsolatok Intézetében rendezett kiállításáról

Magyar Nemzet 1970. jún. 9.
Budapest

Veress Jelena

Rövid Méltatás.

Baranyai Mecénás

Magyar Nemzet Bpest. 1970.
jún. 19.

VESZELY JELENA

„MANDRAGÓRA" C. MŰVE SZEREPEL A KESZTHELYI „MEZŐGAZDASÁG A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN" C. KIÁLLÍTÁSON. (EML.)

R.I. TERMÉSZETKÖZELBEN.

NAPLÓ, 1970. OKT. 24.

MDK

Veszely Jelena

Dutka M.: Képzőművésznők kiállítása a Műcsarnokban.
Magyar Nemzet 1959. márc. 11. 7.l.

SZ. VESZELY JELENA

Erkel. Réz 7oxloo cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Sz. Veszely Jelena
szobrász

M.D.K.

Mitologiai formái.

Artner Tivadar: Fiatal szobrászok a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1959. ápr. 11.

M.D.K.

Vesssely Jelena
szobrász

Művevről.

Dutka Mária: Képzőművésznők nemzetközi kiállítása
Magyar Nemzet, 1960. febr. 28.

9 l.

Veszely Jelena
szobrász

M.D.K.

Női aktja a kiállításon van.

Dutka Mária: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrairól
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4.

12 l.

Veszeli Jelena, szobrász

MDK

Mestrovics egyetlen női tanítványa. (Zagrábban tanult.) Budapesten még nem volt önálló kiállítása. Ő is, mint mestere, a monumentalitást tartja a szobrászat igazi kifejező eszközének. Művei vannak Komlón, Miskolcon, Sushalmon, a József Attila lakótelepen. Most öntik bronzba egy kuglizó figuráját. Ezt Gárdon állítják fel. A szobornak kell a fény, a nap... (nóti):

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. jún. 2.

Veszely Jelena nabtász

Mü nem emlitve

Magyar Nemzet 1966. ápr. 24

MDK

Veszely Jelena, Bp.

Cloe, bronz

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

MDK

Veszely Jelena

Szilvássy Pál festőművész kiáll. Fényes A. Terem. 1962. febr.

Sz.Veszely Ilona MDK

Tánc, fiófa

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Sz. Veszely Ilona

MDK

Tanulmányfej, márvány

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sz Veszely Ilona

l. Nobrain

Szépmüvészet
1943. 87 b

Veszely Ilona

szobrász

laid Szilvásy-

né Veszely Ilona

alatt is.

Kelebia. I för ut

Veszely Ilona

Szobrász

Cád

Szilvásyné Veszely

Ilona alatt

Ebner Erde

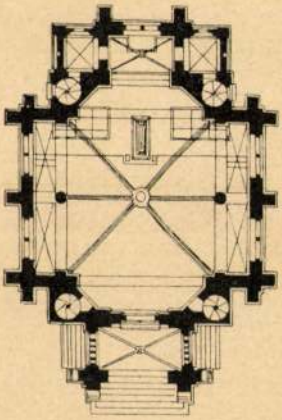

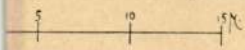

Vorder- Fa

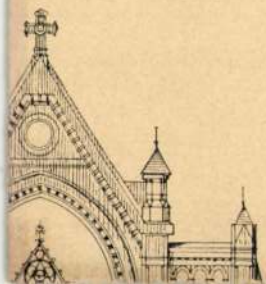

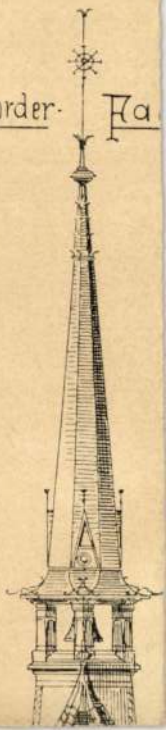

Sz. Veszely Ilona

~~s~~ obrázt

stul Brodban (Szlavonia)

l. Mübarát 40. kiáll

1943. márc.

l. Könyvtáramban

17.	Asszonyok a kutnál	(60×80)	800.— P
18.	Borivó öreg	(60×80)	800.— P
19.	Erdő széle	(60×80)	800.— P
20.	Falusi kerekes kut	(60×80)	800.— P
21.	Asszonyok a gémeskutnál	(55×68)	700.— P
22	Fekvő félakt	(55×68)	00.— P
23.	Bányarészlet	(55×68)	450.— P
24.	Öreg halász	(55×68)	500.— P
25.	Cigánytanya	(50×60)	550.— P
26.	Halászfiu	(50×60)	400.— P
27.	Halászleány	(55×68)	800.— P
28.	Városvégi részlet	(55 68)	300.— P
29.	Komp a Kisdunán	(50×60)	350.— P
30.	Városvégi kut	(50×60)	350.— P
31.	Kisdunai részlet	(50×60)	350.— P
32.	Kisdunai ingovány	(50×60)	500.— P
33.	Faluvégi hid	(50×60)	350.— P
34.	Cséplés	(50×60)	350.— P
35.	Városvégi kertek	(50×60)	500.— P
36.	Nyár a völgyben	(50×60)	500.— P
37.	Udvar	(50×60)	450.— P
38.	Tóvárosi kertek	(50×60)	300.— P
39.	Pecázók	(50×60)	400.— P

Sz. Veszely Ilona

ötvös munkáival, mint a Délvidéki Szépmíves Cech tagja, részt vett a Műbarát helységeiben rendezett alábbi kiállitáson.

Pest, 1943. márc. 20
(Délvidéki művészek kiállitása.)

Ungarnyomda Budapest.
Felelős kiadó: Fränkel József

MDK

Veszely Ilona, szobrász

268. Tánc. Fa.

258. Tanulmányfej. Kararai márvány.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért." Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.12.1.

Sz. Veszely Ilona szobrász

Ülő lány, bizguit

Leányfej, márv.

Dombormü, diófa

Bihari Sz. Bácskai művészek bemutatkozása.

Délvidéki Magyarság, Szabadka, 1943. márc. 19.

Sz.Veszely Ilona, sz. Bród, Szlavónia
Ülő lány, bizguit
Leány fej, márvány
Dombormü, diófa
Ötvösmunka, 2 drb, vörösréz

Délvidéki Szépmivas Céh I. Epesti kiáll. Mübarát
4o. kiáll. 1943. márc. 1.

Sz. Veszely Ilona

ötvösmunkák

r: Délvidéki művészek kiáll. Pest, 1943. márc.

2o. 5 l.

MDK

Sz. Veszely Ilona, szobrász

Tánc. Diófa.

Műcsarnok. IV. Képzőművk. kiáll. "A Magyar Művészetért". 1943. máj. 16-ig. Kat. 11.1.

MDK

Sz.Veszely Ilona, szobrász.

Tanulmányfej. fehér Karrarai márvány.

Művsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért". 1943 máj.16-30. Kat. 1o.l.

Veszely Ilona MDK

Tanulmányfej, márvány

Hicsarnok 1942 [redacted]
A magyar művészet[redacted] c.kiáll.

Veszely Ilona

MDK

Tánc, fa

Mücsarnok 1942 [redacted]

A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Sz. Veszely Ilona

Sebesült vovők

Anya

Budai Képzőmüv. Csop. MNM. kiáll. 1949. febr.

MDK

Veszely Géza

az MMÉE 1933-34. Wellisch Alfréd alapitványi pályázatán I. dijat nyert

MMÉEKözl. LXVIII. kötet. 27-3o. sz.

Veszely Vilmos MDK

Az 1906-os Világkiállitáson kiállitott kolozsvári gyermekszobát tervezte a benne elhelyezett összes játékokkal együtt.

38.o.

Repr. 37. o. 21. kép.

Czakó : Milanoi. 1907.

MDK

Veszely Vilmos

Mátyás király fekete serege. Repr.
Tyúk csibékkel. "
Juhnyáj gémes kúttal. "
Buritó libákkal. "

Veszely Vilmos tervei szerint készültek a hegybánya-szélaknai állami gyermekjátékkészitő tanműhelyben.

Magyar Iparművészet, 1905. 48, 49. l.

MDK

Veszely Vilmos

Gyermekjátékok és sétapálca-markolatok. Tervezte Veszely Vilmos. Készültek a hegybánya-szélaknai állami gyermekjátékkészitő tanműhelyben. Repr.

Itató. Veszely Vilmos terve után készült a hegybánya-szélaknai áll. gyermekjáték-tanműhelyben. Repr.

Magyar Iparművészet, 1905. 23, 24. lap

MDK

Veszely Vilmos

Az óraszekrény-pályázat 200 koronás II.díját Veszely Vilmos terve nyerte. Repr.

Magyar Iparművészet, 1905. 176.l.

MDK

Veszely Vilmos

"Egyszer volt Budán kutyavásár..." Repr.
Vadruca. "
Trójai faló. "

Veszely Vilmos tervei szerint készültek a hegybánya-szélaknai állami gyermekjátékkészitő tanműhelyben.

Magyar Iparművészet, 1905. 50.l.

MDK

Veszely Vilmos

A Karácsonyi iparművészeti kiáll. Magyar Iparművészet 1906. 14.l.

MDK

Veszely Vilmos

Gyermek-játékszerek, repr.

Magyar Iparmüvészet 1906. 1. sz. 8.1.

MDK

Veszely Vilmos

A Magyarország müemlékei c. mü bekötési táblájának pályázatán 2oo koronás II. dijjal jutalmazták pályamunkáját

Magyar Iparmüvészet 19o6. 87.l.

MDK

Veszely Vilmos és Murai Stefánie

iparművészek

gyermekjátékmintáiból szemelvények.

A M. Iparművészeti Társulat karácsonyi vásárja dec. 1. nyílt meg.
Karácsonyi iparművészeti vásár. Kiállítás.
Magyar Iparművészet. 1907. 45. l.

MDK

Veszely Vilmos

300 K-ás I.dijat nyert a M.Ip.Társ. pályázatán

Müvészet 1908. 271. l.

MDK

Veszely Vilmos

Lovastorna, repr.

Magyar Iparmüvészet. 1905. 68. l.

Veszely Vilmos MDK

Magyarország müemlékei II. dij

Elnélt pályázatok.
Magyar Iparmüvészet 1906. 79.o.

Veszely Jeléne, szobrán

L: Vill Tibor

Csorna B: Szobor park a Városligetben 4.

...ti Hírlap, Bp. 1979 jún. 30

Mdk

Veszely

Első lejtés szobor

(reprodukció)

IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Népművelés 1962 6. sz Hátsóborító l.

Vepsely Jelena

Szerepel a hazai kiállításokon, részt vett az I. kisplasztikai biennálén. Önálló kiállítása 1970-ben Budapesten. Műve: „Család", 1969, bronz, 30 cm.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Vepszely Jelena

Ljeskovica (Jugoszlávia) 1917. XI. 28-án született. A Zágrábi Képzőművészeti Főiskolán végzett, Ivan Meštrovićot vallja mesterének.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Ürszely Jelena

Játék bronz 38 cm

XII. Szegedi Nyári Tárlat

2) Veszely Ilona

szobrán.

te el a zágrábi akadémiát.

Képrőmű v. Almanach 3. 66.

Corvina 1972.

1) Veszely Jelena

~~[illegible]~~ szobrán.

~ kiállítását a KULT. TNT.-ben rendezték meg.

~ Meštrovic tanítványaként vésez-

Képzőmű. Almanach 3. 66.

Corvina 1972.

Veszely Jelena

Kiállított a Kulturális Kapcsolatok Intézetének termében (1970. VI.29 – VI.29. [!]). Meštrović tanítványa volt a zágrábi akadémián, később is hű maradt a mesterhez.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 66. l.

Veszely Jelena, szobrász

Művei:

Rózsavölgyi szobrát Balassagyarmaton állították fel.

– : Megemlékezés Rózsavölgyi Márkról 8.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 28.

Veszely Jelena

A városligeti szoborbemutató park-ban két műve szerepel: „A furulyázó lány" – amely Fonyód-Bélatelepre – és az „Anya gyermekkel" – amely a vásárosnaményi MSZMP székház elé kerül. (említve)

É. H.: Országos szobortalálkozó a Városligetben. Magyar Hírlap, 1972. szept. 3.

Vezely Jelena

Az 1970-ben létesített városligeti zoborbemutató szabadtéri-tárlaton látható két műve: a „Furulyázó lány" – a-amely Fonyód-Bélatelepre a Bányász üdülőbe kerül – és az „Anya gyermekkel", -amely a vásárosnaményi MSZMP székház elé kerül. (említve).

Dalgozák Lapja, 1972. szept. 9.

Veszely Jelena

A szegedi nyári tárlaton szobrai szerepelnek.

Láncz Sándor: A szegedi nyári tárlat. Magyar Hírlap, 1942. aug. 9.

Veszely Jelena, szobrászművész

Szilvássy Pál festőművész felesége.

Tarabó Zoltán: Az Usa után Öriszentpéteren.
Vas Népe, 1978. márc. 2.

VESZELY JELENA

Álló madonna bronz 24 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. - szept.

VESZELY SELENA

Család bronz 27x16 cm

Szaladó leány bronz 25 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. — sept.

Veszely Jelena

Játék bronz 38 cm

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

Veszely Jelena

Szokrásznő ólom 50 cm

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Veszely Jelena

Szobraszno, ólom, 50 cm

Dolgozó emberek között kiáll-
Ernst muzeum 1968. jan.

Veszely Jelena
szobrainval vett részt, a tárlaton.

Láncz Sándor: A szegedi nyári tárlat

Magyar Ifirlap 1972/219 bold.

Veszely Jelena

Cloe, gipsz, 170 cm
Játék, " 35 "
Lovaskom pozíció, vörösrézi,
80 cm

Képtömüvesnők nemzetközi
kiállítása. 1960. B.

Veszely Jelena MDK

Gyermekfej, festett agyag

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Sz.Veszely Jelena

Erkel, réz

III.M.Képzőművészeti Kiállitás, 1952.dec.
1953.márc. katalogusa

ster, 1506 : Kálvária.

Veszely Jelena
Lovas kompozició, réz
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 28 l.

Ν. Δ. Γ.

Δεσποινίδα Ἀγγελικὴ Ἀναστασίου

Ἀθήνας

Ἐπιστολὴ ἀφιερωμένη εἰς τὴν δεσποινίδα.

Ἀγαπητὲ φίλε, ἔλαβα τὸ ἀπὸ ... σου γράμμα.

Veszely Jelena
szobrász

M.D.K.

„Játék" c. szobra + „Játék" (repro)

Fedor: Képzőművésznők nemzetközi kiállítása.
Nők Lapja, 1960 szám 3. – 9 szám.

Veszely Jelena
szobrász

M.D.K.

„Cloe" c. szobra + repro-

Ecsery Elemér: Országos tárlat Miskolcon.
művészet, 1961. március. - 37 e.

Veszely Jelena, szobrász MDK

A Műcsarnok Boldog gyermekének c. tárlatának egyik kiállítója.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9-l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. júl. 5.

mDK

Veszely Selena
szobrász

Kisplasztikái a Kiáhitáson

(Lavas) Boldog gyermekévek. Kiáhitás a Műcsarnokban

Népszava 89 évf 154 sz 1961 jul 1 in 8 l

Veszely Jelena
nobrász

M.D.K.

Szilvassy Pál festő felesége

Frank János: Szilvassy Pál
Művészet, 1962. szeptember — 40 lap

Veszely Jelena
szobán

M.D.V.

Lépegető je van kiállítása, ez a mű az Üllői úti lakótelep-re kerül + repr

Csap Erzsébet: A Tr. kiállítás szobrászati anyagáról

Művészet, 1962 május — 14 l.

Sz. Veszely Jelena
szobrász

Magyar képzőművésznő kiállitása a mücsarnokban.

/rézdomboritások, kisplasztikák/

Esti Hirlap Esti Hirlap 58 sz. 1958. márc 9.
2 old.

MDK

Veszely Jelem, szobrász

Cloe/furulyás/ Gipsz.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.19.1.

Veszely Jelena
szobrász

M.D.K.

A komlói Csinyi Ilona Művelődési
Ház lemezdombosítását készítette.

Lehőcz Mária: Komló képzőművészetéről
Művészet, 1963. január – 31 lap

Veszely Jelena, szobrász

MDK

Kiállítása nyílik meg a kult. kapcsolatok Intézetében.

— : Kulturális hírek 7

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 27.

MDK

Veszely Jelena

Békaugrók, gipsz

Békegalambos kislány, gipsz

Boldog gyermekévek ... kiáll. Műcs. 1961.

Veszely Elena

Cloe /furulyás/, gipsz

Műcsarnok 1997 Tavaszi tárlat

Veszely Jelena

Gyermek fej c. mű jelenl.,
nekrol a X. hagy. kéz. műv. kiállítás

Kösner Éva: A X. hagy. kéz. műv.
kiáll.

Tinatáj 1965 XII. n. 925 old.

MDK

Veszely Jelena

Szobrásznő, ólom

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Veszely Jelena

kiállított noha:

Cloe (furulyás), gipsz, 40 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat, szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

19. l.

Pálóczi Missale

XV. sz.

(magyar)

Esztergom Keresztmúz

Kódexminiatúra kiáll

Katalógus. Mucsi András

45 old

VESZELY JELENA

Lovas kompozíció rz

Fiatal képzőművészek és iparművészek kiáll. 1955

MDK

Veszely Jelena

Szobrásznő, ólom

1. Orsz. kisplasztikai biennáló, Pécs 1967.

Sz. Veszely Jelena MDK

Cloe, gipsz, Anikó, gipsz

Lovas kompozició, vörösréz

Anyaság, vörösréz

Bőség, vörösréz

Veszely Jelena szobrás

Lépegető c. műve (eml.)

szerepel a IX. nagy. Kép. műv.

kiállításon a műcsarnokban

Magyar Ifjúság 1962 V. 5

M.D.K.

Veszely Jelena szobrász

Tekéző c. szobrát az Ózd-Bolyoki iskolában helyezik el.

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 6. 9.1.

M.D.K.

Veszely Jelena szobrász

Tekéző c. szobrát az Ózd-Bolyoki iskolában helyezeik el.

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 6. 9.1.

MDK

Veszely Jelena

Cloe, gipsz

Játék, "

Lovaskompozició, vörösréz

Képzőművészek Nemzetk. Kiáll. 1960. Milos.

Veszely Nándor MDK

Eszmei pályázat az Új Nemzeti Szinház elhelyezés
ről. repr.

Épitészet és Iparmüvészet 1911_12.7.o.

MDK

Veszely Jelena

Bakugrók, br.

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.

Herman O. Muz.

Sz. Veszely Jelena MDK

Erkel, réz

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Sz. Veszely Jelena MDK

Cloo, gipsz

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Művészeti Lexikon

86o. okt. 28. — Bp., 1935/: épitész.
l Bp.-en számos bérházat, üzlethá-
5. sz., Váci ut 87. sz. fővárosi
i Testvérek Illői uti üzlethása/.
ló Sebestyén Arturral és Hegedüs

MDK

Veszely Jelena

Chloé, br.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

Veszely Jelena MDK

Játék, gipsz

Lovaskompozició, vörösréz

Műcsarnok 1959 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

Veszely Jelena

MDK

Békeugrók, gipsz

Békegalmbos kislány, gipsz

Műcsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

Verzely Helena 5

„Sóbálvány"
„Tikanyi vinszkany"
„Táncosné" c. szobrai emlétve

Magyar Nemzet 1970 junius 9
M. old.

Veszely Lelena 4

„Mandragora (1969)"
„Játék"
„Galád"
„Madonnát" a művei emlitve

Magyar Nemzet 1970 junius 9.
4. old.

Verzely Jelena 3

1949-ben telepedett le
véglegesen hazánkban.

Magyar Nemzet 1970 junius 9
n. old.

Verseby Helena 2

a Zágrábi Zéprőmüvészeti Akadémián vegyeste tanulmányait. Mestrovič tanítványaként 1941-ben Zapott diplomát.

Magyar Nemzet junius 9
1970 4. old.

Verzely Selena szobrászművész 1

Kiállítása nyílt a

Kulturális Kapcsolatok Intézetének Ki-

állítótermében.

Magyar Nemzet 1970 június 9

4. old

Venely Jelena

Cloe (furufás), gipn, 40 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957.
Kat. szerk. Kisdéginé Kirimi Irén.

19

MDK

Veszely Jelena

Szobrász, ólom

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Muz.

1968. aug.

ESZI
R

MŰVÉSZETI MUZEUM

TÁRSULAT KÖZLÖNYE

MAGYAR KIR. MINISTERIUM

GYULA

Věszi Magit

úvod

Bor Magyarlex

1017, 1018h.

M. Veszi Margit

(kiáll. Nemzeti Szalonban.

1908. tavasz

Éjjeli kávéház,
vernis-mou

Párisi bál, litografia

A roué, litografia 40 k.

Nyári délután, litogr. 50 k.

~~Vesz~~

Atelier „La Palette"
mues rajz.

Párisi cabaret, mues
rajzok 120 k.

MDK

Vészi Margit

Nijinsky és Kaisavina, sz.algraphia

Párisi munkásasszonyok, vizf.

Arckép, algraphia

Falusi ház, algraphia

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Full Ö.Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Vészi Margit

festő cívó

wód

Ki-Kicsoda?

893. l.

Vészi Margit

Berlini levél -
Művészet 1914. 4. szám

lat.

lombozatú fák képeznek ligetekets
saras viz csillámlik
közöt. Az égbol~~pozatot~~ ~~szürke~~ zivata-
és azoknak széleiu a napsu-
agyognak. Jelzése alól jobbra: „L. de

63: 92 cm. (221/900).
o-án Barcsay Domokostól. Ara 1200 korona.
-45 cm alólról pedig a 4-6 cm. keresz-
elynek közelében a festék le van hozzsolva.

Vészi Margit

Műcsarnok festő Bpest

1904-5, tél kiáll. 579, 580

Arcképek III. 135, 205, 212–219, 229, 231,
III. 32–40, 111–117, V. 1–7, XVII. és XVIII. sz.-ból
a beszercsebányai múzeumban III. 219.

Vészy Margit, Molnárné

Műcsarnok festő Bpest

1909-10. téli kiáll. 264, 265

Vészi Margit Berlin

1912. márc. kiáll 272-275

Úrvacsora Rendőrk III. 85.

Vészi Margit

1910. dec. Kiall. Neuvéti halon

Karsben, olajf. 320.–

Érkezett 1905 január 4.

20/1905 sz. (Budapest. 1904. dec. 29.)

Dr. Schönherr Gyula előadó titkár bérkocsi számlája a belügyminiszterimba tett hivatalos útjáról. (Erőmyesítés végett a számvevőséghez. 1905. I. 5.)

Vészy Margit

f. 8 ló

Mücsarnok

1915–16.

sárosi

Pilátus-verés II. 69

Vészi Margit

1911. szeptember.

koll. kiállítása a Könyves Kálmán szalonban.

Az Újság 1911. dec. 31.

U. 78.

Vészi Margit

Tábori Kornél: Magyar művésznők. Pesti Napló 1912 dec. 25. (Önarcképpel.)

Kellemes hangu énekesnő, szépen zongorázik, ügyesen fest, gyilkolóan elmés karrikaturista, nemrég pedig az irodalomba vonult és nagy szabású riportokkal is föltünt. Sokat irt Berlin, Roma, Paris és Pétervár irdekességeiről.

U. 16.

Vészi Margit

1911. április.

koll. kiállítása Budapesten.

Az Újság. 1911. dec. 31.

U. 78.

1906. XI. 21.

Párosi tanácsnak. Besztercebánya. Az ktári állam-
folhasználási terve jóvá nem hagyatik sa ffség utasításai-
nak követésére folhivatik. (984/1906.)

M. Vészi Margit

1909 dec.

kollektív kiüll.

a Művészházban.

Katalogus.

[illegible] I. 170, [illegible]

Cserepek, öskori VII. 190.

Vészi Margit

Művészet 1911. 353, 395
– 1912. 94.
– 1913. 121

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Veszi Margit

lásd

Nemzeti szalon almanach

254.

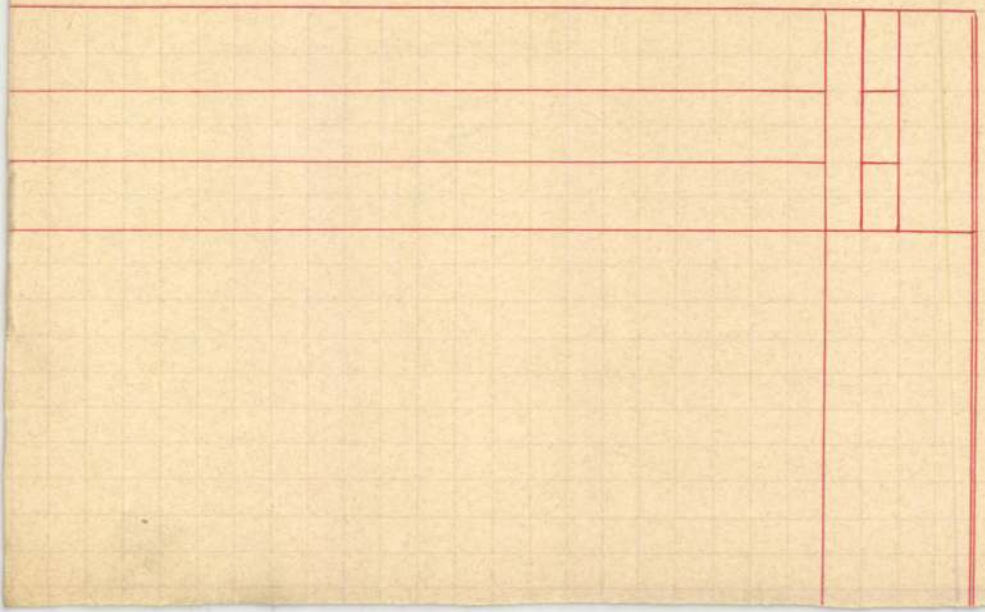

Vészi Margit

festőnő

U. 16

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..... , 191 ...

.....

tanu.

.....

tanu.

Vészi Magyt

a Könyves Kálmánban
rendezett kiállításának
katalogusát lásd
Magyt Táramban

Öskori kötárgyak V. 186.

— agyagtárgyak V. 186.

Veszi Margit

1904. Téli

ki a Nemzeti Szalonban

Női arckép, olaj.

Haberern Pál dr. egyet. magántanár

V. 173.

M. Vészi Margit

1909 téli

Arckép, olaj.

Csendélet, olaj. 200 k

Csendélet, olaj. 200 k.

Vészi Margit

festőnő.

1904/5. Budapest. Krepesi ut 25.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ... é

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..... , 191 ...

.....

tanu.

.....

tanu.

Veszi Margit

és

Kubinyi Sándor

kiállítása

a Könyves Kálmán

szalonjában.

Budapest é. n

Könyvtáramban

A művészek életrajzával egyidejűleg dolgozando jel.

kebli biráskodással volt felruházva.
z adományozott falkával vagy nyájjal juhász
ornak tizenhárom juhászt adományoz. László
yozott juhokhoz juhászokat adományoz, kik

lásai a juhászoknál vannak leggazdagabban
szetig emelkedik, a zenei hangszerek szerint
rű elkülönülés igen nevezetes.
izadban — Endre király idejéből — 1211-ben
ıy az «adaquare» latin szóval jelöli.
ben megerősíti Géza király — 1075—1077 —
essenyők» — villa Hudwordiensium Bisse-
zen a halászatot és a vizek közötti legelőket

állló helyhez képest csak az is lehetett; de
z alkalmazkodva, sikerült az ősfoglalkozások
eti vonatkozásai szerint megokolni, illetőleg
ének megítélésére felkért külföldi jury-tagok,
en odanyilatkoztak, hogy az ősfoglalkozások
ozó őskultura maradványait foglalja magában.

s pásztorélet között fennállanak, úgy azokat
lott a pásztorság szinte fürdik benne, úgy

Vészi Margit.

Thieme Becker

XXXIV. 313, 314 l.

(Lyka)

megtelepedés fejlődése szempontjából, külön
közelmultban összeszedhetők voltak. A szer
meg voltak állapíthatók a pásztorkodás helyv
a Duna-Tisza között dívott cserényköltözt
világos képét nyújtva annak a sorrendnek,
előtti korszakban is követett. A sorrend ez: e
derékhad; ez után a szekerek terheikkel =

A pásztorkodás történeti, vagyis ok
őseredetű foglalkozási ág igen nagy jelentő

A XI—XIII-dik századból fenmarad
az Alföldön. Ekkoron szerepel az «area equ
Géza király a Szt. Benedek apátságnak n
silvestres». A ménes az «equacia», a hágó
«Lovazones», csikósok, lovászok; sőt az a
sorolva. A szervezettségre a kivehető ran
equorum custos — fordul elő. A kocsis n

A szarvasmarhára vonatkozólag re
Ausztria, másfelől Velencze köztársasága
TAKÁTS SÁNDOR szerint, a XVI—XVII-ik s
arányait, ebben ősi eredetét tünteti fel, hoz
érdek ellenére állapíttattak meg. A törekvés
ben adják el s a felhajtásoknál is a főharm

Már 1550-ben egyetlen bécsi marha
felé Magyarországból külön, részben királyi t

Vészi Margit

koll. kiáll. –
Könyves Kálmán

cvod.

Az Ujság
1911. szept. 21.
(e. a.: A Könyves Kálmán kettős kiállítása.)

MDK

Vészi Margit

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 62.l.

MDK

Vészi Margit

Biró Lajos, rajz, repr.

Csergő Hugó, rajz, repr.

Róna József, rajz, repr.

Uj Idők 1909. XV. évf. 52. sz.
617.l.

MDK

Vészi Margit

Művészet 1911. 353.l.

MDK

Vészi Margit

Arcképvázlat, of.

Önarckép, of.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 54.l.

M.Vészi Margit.

Részt vett a Müvészház által rendezett első kiállitáson.1909-ben.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézi rat.

Vészi Margit.

Kiállitotta müveit a Könyves Kálmán Szalon 1909-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vészi Margit MDK

Kertrészlet, olf.

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

MDK

M. Vészi Margit

Arcképvázlat, of.

Arcképvázlat, of.

Képzőm.Társ. 1909/1o. téli kiáll.kat. 46.l.

481.

...ütt elválasztott barna hajának fonatai
...ékkövekkel kirakott fejabroncsáról a hom-
...u lóg le s szemöldöke s szeme barna. Ki-
...ánczokkal van díszítve, ingének csipkesze-
...át karjaira eresztve tartja.

...ntaltól, vászon, méretei 65: 53 c/m.

...agyatékából 1866.

leírat alapján
...atvetetett 1893. szeptber 2-án, mint 1893:
...ásul.

...imeszter 26767/93 sz. rend. 107/93 № VII.

...ept: 465

Vészi Margit

karikatúrái

lásd

Aurora

A Müvészház tegil-
letmeire

1911. 4. sz.

212 – 215 l.

193 P 60 f-t azaz: Egyszázkilenc

Budapest, 1943.évi szept

A hivatalos másolat hiteléül:

Bátonyi k.

min.s.hiv.igazgató.

Vészi Margit

1932-ben Newyork-
ban élt, onnan küld-
te cikkeit Az Est-
lapok részére.

4444.

Kifüggeptésére vonatkozó adatok:

Krasznahorkán, 1909: 2. Braith Antal: Tehenek az istatónál.

~~Budapesten. 1913: 170.~~

Jegyet. E festményre vonatkozólag l. még a Krasznahorkaváraljan felvett, 1913 április 17-iki 05 sz. közjegyzői leltár (1381-913) és az 1913 április 23-iki elismervény (2046-913) 2. tételet

41a

dovább Veszi Margit
Wagner Sándor
Zemplényi Tivadar
Ziegler Károly

l. Római nemzetk. kiáll.
kat. 1911. 213—

Vészi Margit

„Plein-airbe állitott leány portréján még nem tud megbirkózni-a fiatal müvész- a zöld és vörös szinek érdekes problémájával," vonalai még élesek, de egy férfi arcképen a meglátás és a megtalálás energiája vezette ecsetjét, s már ebben látni lehet "egy sokat igérő müvészi fejlődés kezdetét."-mondja kritikájában Marco: "Téli tárlat" cimmel a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1904. nov. 2o. XV. évf.
47. sz. 753-754. lap.

Vészi Margit

"Az elmult szinházi év történetéből" cimmel a szindarabok főszereplőiről, jeleneteiről, s szerepeikben ábrázolja a szinmüvészeket. Tizenhárom jelenetet örökitett meg a müvész, melyeket bemutat a lap.
Repr.-ók.

A HÉT, Bp. 1909. dec. 25. XX. évf. 52. sz. 864-865. lap.

MDK

Rudnay Gyula, Végh Gusztáv, Vészi Margit festőm.-k.

Koronázási album eredeti rajzainak és vízfestményeinek alkotói a többiek között. Bp.1917.

Br.Szemlér Lőrinc gyüjt.-nek aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 75.l.

MDK

Vészi Margit, festőm.-graf.

Nijinskij és Karsavina, Szines algraphia.

Párisi munkásasszonyok. Vizf.

Arckép. Algraphia.

Falusi ház. "

Mücs-OMKT Hegedüs L.és Tull Ö hagyat.kiáll.
és
Akv.és Paszt.festök Egyes. és Graf. Egyes. - nek kollekcióiból rendzett kiállitás. 1912.márc. Kat. 59.l.

Vészi Margit

festő, ujságíró

M.D.K.

Méltatás. — Kiállításairól.
„Anatol France", -ról, Madame
Reinhardtról, Sarah Bernardtról,
Max Reinhardtról, Karin Michaelisről
készült karikaturái ismertek.
Meghalt Vészi Margit 1961 júliusában

Pro Memoria.

Művészet, 1961. október — 37 l.

f. hó 22-én, áldásos és munkás életének 66.

Egyénisége szeretetet sugárzott, tudo
szerzett, fáradhatatlan munkakedv és ügyszere
pedagogus a rábízott gyermeklelkek atyai meste
világában a végtelen bölcsességű Isten titkos ujj
az őstörténet ködén át csillámló emberi szellem
a szentistváni hagyományok elvhű harcosa és
múzeumunknak és szűkebb otthonunk tudomány

Temetése f. hó 23-án d. u. 1/2 4 órak
Székesfehérvár, 1939. január hó 22.

Emléke örökké élni fog szivün

CSITÁRY KÖNYVNYOM

(Veiszi Margit)

cikke

U. 3380

( ) Magyar élet Cleveland-
landban. Pesti Napló
1933. márc. 12.

MDK

Vészi Margit, festőm.

Lapunk megjelenéséig a Könyves Kálmán r.t. szalonjában nyolc értékes kiállitás szolgálta a művészet ügyét, s ezek közül hat a magyar festészet képviselőinek volt átengedve.

V.M. és vele együttesen Kubinyi Sándor nyitotta meg a kiállitások sorát.
V.M. ötletes, geniális karrikaturái sok örömet szereztek.

A Könyves Kálmán kiállitásai.
Müvészeti Krónika. 1912. ápr.1. I.évf. 1.sz. 8.l.

MDK

Vészi Margit

Öregasszony. 34x44 cm.

A Gyüjtő 1914.3-4 sz. XVIII.aukció. 137.l.

MDK

Vészi Margit

Lyka Károly: Művészház. Uj Idők 1909. 51.sz.
580-581.l.

MDK

Vészi Margit

Arcképeivel vett részt a Műcsarnok tárlatán.

Lyka Károly: A Műcsarnokból.

Uj Idők 1904-5. XI.9.sz. 223, 224.l.

Vészi Margit

l.

Rimp. 245. l.

M.D.K.

Vészi Margit

"Önportrait"-ját kiemeli dr. Rottenbiller Ödön: Téli tárlat a Mücsarnokban c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1905. január. 41. kötet 363-366. lap

M.D.K.

Vészi Margit

"Német szinésznő tipusok" cimmel irja beszámolóját és illusztrálja német szinésznőkről készitett karikaturáival:
Bárkány Mária, Tilla Durieux, Heims Elza és Roland Ida müvészekről.

Szinház és Divat, Bp. 1916. szept. 24. I. évf. 6. sz. 6-9. lap

M.D.K.

Vészi Margit

"A sanzonett" cimmel készitett tréfás rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1916.okt. 22. I. évf. lo. sz. 45. lap.

M. Vészi Margit

grafikus

M.D.V.

1909-ben az „Szé" folyóirat

grafikusa

Szepesi Géza: Adat Egry József életrajzához

Művészet, 1964. május – 11 kep.

MDK

Vészi Margit, festöm.

Kertrészlet. Olf.

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 84.1.

Vészi Margit

"Talentumos noviczia. Karikaturáiban sok temperamentum és közvetlenség jelentkezik,-irja kritikájában Tövis: "Grafika a Nemzeti Szalonban" cimmel.

A HÉT, Bp. 1908. május 1o. XIX. évf.
19. sz. 31o. lap.

MDK

Vészi Margit festő

Lyka K: A Műcsarnokból. UI. 1904. X. 48.sz.

Vészi Margit és

Kubinyi Sándor müvészekről és müvészetükről ir Jean Preux a Müvészet c. rovatban, a két müvész nevét cimül használva fel.
Vészi Margit karikaturáiban a csufolódás vigsága alatt valamely komolyabb dolog is lappang. Naiv kis gyerek fecsegése, akit még nem rontottak meg a nagyok praktikái, s könnyelmüen megmondja az igazat.
Vészi Margit nagyon finoman rajzol. Külön kiemeli plakátjait, gyengéd humorát és eredetiségét dicséri.

A HÉT, Bp. 1911. szept. 24. XXII. évf. 39. sz. 630-631. lap.

Vészi Margit

Feiks Jenő, Mühlbeck Károly, Linek Lajos, Bér
Dezső, Kóber Leó és Józsa Károly mutatták be
rajzaikat a Könyves Kálmán Müintézet szalonja
iban rendezett, nemzetközi karikatura kiállit
son. Rm.: "Karikaturák" c. kritikájában igen
nagy elismeréssel ir a felsorolt müvészek ki-
tünő rajzairól.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 24.
XXI. évf. 17. sz. 278. lap.

Vészi Margit

Egry József, Plány Ervin, Góth Móric, Borszéky Frigyes, Boromisza Tibor, Kádár Béla, Litkei Antal, Vészi Margit, Liipola Yrjö, Kisfaludi Stróbl Zsigmond és Gaiduschek Erzsi, azok a művészek, akik részt vesznek a MŰVÉSZHÁZ kiállitásán, melyet Margitay Ernő ismertet s közli, hogy a Váci-utcai uj művészeti Egyesület első kiállitását nyitotta meg.

Vészi Margit: karikaturáit a kritika nem tarja a legjobbaknak annak ellenére, hogy szellem is, tudás is van benne, mégsem indokolja azt a nagy elismerést, amivel eddig elhalmozták.

ÉLET, Bp. 1910. jan.2.II.évf. 1.sz. 24.lap.

Vészi Margit,

Cserna Rezső, Kandó László, Littkei Antal, Kádár Béla, Ifj.Lechner Ödön, Pap Emil, Juszkó Béla, Zádor István, Plány Ervin, Kiss Rezső, Királyfalvi Károly művészeket "nagy kegyesen bebocsátották, mert "hóbortosának nem talált tagjai a legujabb nemzedéknek, /szövegközti idézet a kritikusé/ akik megérdemelnék, hogy kongeniális emberek társaságában" más környezetben kerülhessenek a tárlatlátogatók elé, -irja kritikájában Tövis: "A téli kiállitás" cimmel, a Müvészet c. rovatban, a Mücsarnok tárlatán szereplő művészekről.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

M. Vészi Margit

"Fanyar, metsző szatirával telt karikaturái, melyekben az ember és világmegvetés, -fiatal léleknél- szinte érthetetlen magaslatig, /vagy mélységig?/ keményedett." Kitünően rajzol, jellemző ereje, hogy kevés vonallal is mulatságosan beszédes tud lenni.
Tövis: "Müvészház" cimmel számol be az ujonnan létesült müvészegyesület, a Müvészház kiállitásán szereplő müvészek munkájáról. Most mutatkozik be először ezen a tárlaton a Müvészház ifju gárdájának első csoportja, közéjük tartozik a müvész is.

A HÉT, Bp. 1909. dec. 12. XX. évf.
50. sz. 831-833. lap.

Vészi Margit

Berlini levél.
Művészet 1913. 120-122. l.
fentitől.

Tizenhét kis karikatura festmeigt állitott ki Berlinben a Verein Bildender Künstler c. zsüri nélküli kiállitási helyiségben.

ugyanerek fenti

Gyertyamártó, hódmezővásárhelyi

IV. 148.

Veszi Margit

festő és írónő, szül. 1885 ápr. 27. Budapest. Budapesten és Párisban tanult, s azután Olaszországban és Németországban volt tanulmányuton. V. stellte während sieben Jahren im Pariser Salon des Humoristes, sowie in Berliner, Londoner Ausstellungen ihre Karrikaturen, Plakate und Portraits aus. 1910 veranstaltete sie in Budapest eine Kollektivausstellung ihrer Werke.

Krück II. 705. 1.

~~Árpádkori Szabolcs VI. 134.~~

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 2

TELEFON: 81-3-44, 81-3-45.

16058

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Műemlékek Orsz. Bizottsága *úr* *úrnő*

Budapest, Högyes Endre *út* *utca* *tér* 10

A mai napon szállítunk:

	Szives megtekintésül. — Folytatásul. — Megrendelésre.	*Pengő*	*fillér*
1	L Art Byzantin	7.	92
	A megtekintésül küldött, de meg nem tartott könyvet 8 napon belül visszakérjük.		

Budapest, 193 8 XI/10.

Teljes tisztelettel

GRILL-FÉLE KÖNYVKERESKEDÉS GERGELY R. r.-t.

Könyvelési szám 207/142

Vészi Margit

mielőtt Molnár Ferenc
felesége lett, de azután
is, mielőtt a firenzei
báró Mantica Paolohoz
ment nőül, sok értékes
képet festett és ebben az
irógeneráción kívül a
nagyobb kiállításokon
a legkomolyabb sikere-
ket. Zamatos karika-
turákat is bőven csinált.

Tábori Kornél:

Rajzolt és festett
kuriozumok.
Literatura VII. 1932
453. l.

MDK

Vészi Margit és
grafikus Kubinyi Sándor
grafikus festő
közös kiállításáról bírálat

Bírő. Művészet és tudomány

Grafikai Szemle 1911 évf. 10 f. 234 l.

MDK

Vészi Margit

Bassermann

Therese Behr

Frank Wedekind

Nemzetk. Humoriszt.kus kiáll. Könyv. Kálm.

Szal. 1910. 8 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Vészi Margit

A müvész a Nemzeti Szalon kiállitásán szerepel müveivel, mint a lap irja "A képtárlatokról" cimmel.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. dec. 11.
26. évf. 50. sz.

Vészi Margit,író,festő ,1885-1961

Ady szerkesztőjének Vészi Józsefnek a leánya.Adyval baráti viszonyban volt.Spanyolországban halt meg. 81.old. 1.jegyz.

Vészi Margit Adyra vonatkozó naplójegyzetei 81.old

Irodalmi Múzeum I.Emlékezések.-Szerk:Dr.Lakatos László.-Gyüjt.és összeáll.a Petőfi Irod.Múz.dokumentációs csoportja. Bpest. 1967

MDK

Vészi Margit

Tilla Durieux

Else Heims

Judith /Tilla Durieux/

Nemzetk. Humorisztikus kiáll. Könyv, Kálm. Szal. 1910. 8 l.

MDK

Vészi Margit

Szerelmi vallomás

Kisértetek

Max Reinhardt

Nemzetk. Humorisztikus kiáll. Könyv. Kálm. Szal. 191o. 8 l.

Vészi Margit

Az 1904-iki téli tárlat. 14 l.

Vészi Margit
Arcképvázlat, olaj
Önarckép, olaj

Műcsarnok 1904/5. téli kiállítás. 54 l.

MDK

Vészi Margit

Művészet 1912. 367.l.

MDK

M. Vészi Margit

Arcképvázlat, of.

Arcképvázlat, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 46.l.

Vészi Margit MDK

Arcképvázlat, olf.

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll.

M.D.K.

Vészi Margit

"Haditudósitók karrikaturái" cimmel megjelent közlemény beszámol a Prager Tagblatt c. lap egyik cikkéről, amelyben haditudósitók karrikaturái szerepelnek. Ezek között van Vészi M.-nek Herceg Gézáról készült rajza. repr.

Szinházi Élet. Bp. 1916. jan. 2.-9. V. évf.
1. sz. 13. l.

MDK

Vészi Margit

Kertben, kép

Kovács J: A N.Szal. téli tárlata. A Cél, 3.sz.
1910. 2ol 1.

Vészi József.

A Nemzeti Szalonnak volt alelnöke.

Nemzeti Ujság, 1928. jún. 10.

Veszi János, építész

L. Eltér István

– körvetségi kírek

10-12

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/4

Vészi János, építész

Az adásban Molnár Dániel Jenei Lajos építészmérnökön kereste fel, aki egyik tagja annak az ~~építőm~~ építőművész szövetségbeli munkaviszottságnak, amely az úgynevezett komplex művelődési intézmények tervezésével foglalkozik. Ezekkel az intézményekkel, amelyeket Vészi János a magyarországi kísérletek egyik irányítója és úttörője Alfáknak nevezett el, már foglalkoztak műsoraikban. Lényegük az, hogy egy épületbe helyezik el a különböző művelődési intézményeket, célozva ezzel, hogy művelődés az iskola, az óvoda és mások, közeledjenek egymáshoz.

Ötödik sebesség.

1981. V. 14. Petőfi 17.30

Vészi Éva

Ráckevei motel, - csónakház -, és Ulubháztuve I. díjat kapott a MÉSZ diplomaton - kiállításán

Magya r Nemzet 1 973 október 4. 3.old.

Veszely Vilmos

"Galambduc" és "Juhnyáj gémeskuttal" cimü gyermekjátékokat tervezett a müvész. Margitay Ernő: "Gyermekjátékok" c. irását illusztrálja a játékokról készült képekkel.
Repr.

Élet, Bp. 1915. dec. 25. VII. évf. 52. sz. 1250, 1251. lap.

MDK

Veszely Vilmos, ip.müv.

hivatásszerüen foglalkozik gyermekjátékszerek tervezésével.
Három mühely képviseli e kiállitáson a magy.já
tékszer-ipart: hegybánya-szélaknai , és még
a békéscsabai és bártfai. áll. tanmühely.

A karácsonyi iparmüvészeti kiáll. 1905.
MIP.1906.14.1.

mDK

Veszely Vilmos,ip.müv.

6.7. Gyermek játékszerek. Két rép.
Tervezte V.V. -Készültek a Hegybánya-
Szélaknai all. gyerm.játékszer -készi-
tő tanműhelyben.

Magyar Iparművészet. 1936. 1.sz. 8.1.

MDK

Veszely Vilmos, ip.müv.

hivatásszerüen foglalkozik a gyermekjátékszerek tervezésével. A kiállitáson 3 mühely képviseli: Pegybánya-szélaknai, Békéscsabai ésbártfai gyárak.

A karácsonyi iparmüvészeti kiállitás.
Magyar Iparmüvészet. 1908. 14. 1.
1906.

MDK

Veszely Vilmos

Gyermek játékszerek, repr.

Magyar Iparművészet 1906. 1.sz. 8.1.

MDK

Veszely Vilmos

óraszekrény-pályázaton II.dijat nyert

Magyar Iparművészet. 1905.

170.1.

MDK

Veszely Vilmos

Kazetta, domboritott rézből, repr.

Magyar Iparmüvészet 1911. 12.1.

Verely Vilmos

Művészet 1905. 202
— 1908. 271. 419
— 1910. 84.

DIES·LEBEN–DEIN·EWIGES·LEBEN
EX·LIBRIS
GUSTAV

Verzely Vilmos

Ujabb gyermekjátékok

repr.

Magyar Iparművészet

1907. 32. l.

6 -LIBRISEK

Veszely Vilmos

Győr 1853

l.

Janko Štúrj. apródok

14. l.

MDK

Veszely Vilmos

a Magyarország müemlékei c. mü bekötési táblájának pályázatán pályamunkája 2oo koronás II. dijat kapott. Repr.

Magyar Iparmüvészet 19o6. 87.1.

eguente il nome della materia indica il numero lelle lezioni settimanali e la seconda cifra il umero degli esercizii per settimana:

O.

2-o semestre.

Matematiche	3 — 3
Geometria proiettiva e descrittiva	4 — 4
Meccanica I.	3 — 3
Architettura antica I.	2 — 4
Disegno a mano libera	- — 6
Costruzione di edificii I.	2 — 3
Statica applicata I. (Materiali di costruzione)	2 — -
Per settimana:	16 —23
Totale:	39 lezioni.

IO.

4-o semestre.

Statica applicata III.	4 — 3
Costruzione di edificii II.	4 — 6
Architettura antica II,	2 — 4
Architettura del Medio Evo I.	4 — 3
Composizione ed equipaggiamento di edificii I.	2 — -
Ornato I.	- — 4
Disegno di figure	- — 2
Per settimana:	16 —22
Totale:	38 lezioni.

NO.

6-o semestre.

Elementi della geodesia	2 — -
Costruzioni in ferro ed in cemento armato I.	3 — 3
Costruzione degli edificii III.	4 — 4
Architettura del Medio Evo II.	2 — 4
Architettura dei tempi moderni I.	2 — 2

Veszprémi bazilika
párkánytöredéke

Repr. XI. n.

Divald Magyarmüvenel

15. l –

Oszlopfő a veszprémi bazilikából

XI. n.

Repr

n. o. 40. l –

Veszprém mincmlé-
kei és bő irodal-
ma

1.

Dornyay Béla dr.

Veszprém és kör-
nyéke részletes
kalauza.
Bp. 1927

ied

41. SCHNEIDER FEOROD: *Rom und* 1926. 170 l.
42. SCHNEIDER F.: i. h. 172. l.
43. FEDELE P.: *Sul Commercio dell'an Rom. Stor.* Patria 1909.
44. Újabban megjelent.: Praeludien, Vo
45. Metropolitan Museum Studies 4. köt. Art. 264. l.
46. CH. V. LANGLOIS: *La vie en Fra XIV. Siècle.* Paris 1928. 270 l.
47. WALSER E.: *Gesammelte Studien d*
48. ÜBERWEG—HEINZE: *Patristik* Philosophie. 305. és 312. l.
49. HEIDER—EITELBERGER: *Mitte schen Kaiserstaates.* Stuttgart 1858.
50. BONCZ ÖDÖN: *A magyar viselet IV* GERECZE PÉTER: *A pécsi székes* 5/a. és 5/b. kép.
51. GOLDSCHMIDT, A.: *Die Elfenbein und sächsischen Kaiser.* II. kötet. B
52. HILDE KRAEMER: *Die Anfänge um die Wende des XI. Jahrhunderts.*
53. GILLEN, OTTÓ: *Ikonographische S von Landsberg.* Kunstwissenschaftlich 21. kép.
54. SZŐNYI OTTÓ: *Magyar templomol*
55. BALOGH ILONA: *Adatok az olasz ro* Arch. Ért. 46. 1932—33. 105.
56. PETERSEN—v. DOMASZEWSZKY *Säule.* München 1890. I. táblakötet.
57. PETERSEN—v. DOMASZEWSZKY- Nr. 10. Szövegkötet 55. l.
58. GERECZE PÉTER: *Pécsi püspöki*
59. GERECZE PÉTER: *Római emlékk* 14. 1894. 389—390.
60. KUZSINSZKY B.: *Teutoburgium cim* 1904. II. kötet 979 l.
61. Jelenleg Zomborban a Vármegyeház

Veszprém látképe
Castiglione d'Olonában

< Horváth Henrik :>

Veszprém látképe
Castiglione d'Olonában. Adatok Masolino munkásságához.

< > Árpádházi Szent Margit síremléke és egyéb tanulmányok.
Bp. 1944.

<Vesprémi vétesegyház>

lásd

Czobor Béla. A

<> XV. Századi leltára.
Egyházm. Lap 1886. VII.
106–111, 172–175. l.

Veszprémi román-
kori emlékek

l.
GerMRE 839.l

25

..... filiért átvettünk

...sztus hó .....-én.

hivatalfőnökhelyettes

... tételszám alatt elszámolta

póstahivatal alkalmazottja

< Veszprémi Szent László

templom tört. >

Strausz A. A < >

Veszprém 1907.

Veszprémi Kt. Anna

Aemplom

Friedreich: Veszprémi Sz. Anna

... forint azaz.....
.... forin

hivatalfőnök

<Veszprémi pléb. tört.>

Strausz A. A < >

Veszprémi Hírlap

1901. 49-51,

1908 1-3, 5-6, 8-9

11-17, 19-23, 27-28. 2

forint .....

forint .....

hivatalfőnök

3194. Canzi Ágoston.
Sz. Badenben, Wien mellett 1813.

Leány ozzel.

A térdig ábrázolt leány k
áthuzatú pamlagon ül, [illegible]
[illegible] száját [illegible]
mára lefésült hajába [illegible] pel
me barna. Öltözete: zöld bárso
ga fodros szoknya. Az állat nyá
lag disziti. Jelzése jobbról f
Vászon, mér. 81.5:66,4
Gillming Hermina úrnő a

H jobb
balj

Sz. n. 233

Veszprémi székes-
egyház

Ádám Iván: A
veszprémi székesegyház
a barok korban
I.–II. k.
Veszprém, 1907.

Feinkép gyűjtemény
nyomtatott tárgy-
mutatóval

MOB Könyvtár

forint .....

forint .....

hivatalfőnök

Veszprém Gizella kápolna

Arch Ért. 1893. 56. l.
" " 1895. 369. l.
" " 1896. 374, 375. l.

Országvilág 1903. 44. sz.

.... forint azaz.....
..... forint .....

.....

hivatalfőnök

fényképgyűjteményének tanusága
ban, lakható állapotban volt. A
névleges vételárban Károly rom
lenére sem forditottak rá gond
épitészetnek e jellegzetes, sz
fosztva, az összeomlás állap
delfedele, fedélszéke, ajtói é
fel volt szedve. 1942-es állapo
képek állnak a Műemlékek Orszá

Tárgyilagosan meg ke
lékek legtöbb, mondhatnánk szer
viához csatolt muraközi részek
kulturája, vallásossága és nem
szakemberek, különösen Franz S
a muraközi XIV.-XV. századi góti
szükkel együtt elég jó karban

Midőn 1939-ben a Felv
került, a műemléki gondozást ki

Veszprémi Gizella: Zápot-
na falfestmények

l. Ipolyi Arnold: A deák-
monostori román basili-
ka. Pest 1860. 98 l.

Eitelberger: Jahrbuch
I 115. l.

Kugler: Kunstgesch.
II. 288. l.

VII

Veszprémi Gizella-Ká-
polna falképei

C.

Puskás Sajós

A magyar falfestés
árpádkori emlékei
Bp. 1932

19 SZEP 29.
Érk.
2 péld. felz. mell.

Veszprémi Gizella

Kajsoknafalkéjes

l. XIII sz.

Diwald 1927

84 l.

Izmay h. u 4.

Veszprémi Gizella-
Kápolna

Két apostol, falkép
a XIII. náradból - a
MOB falkép másolata
után repr.

Divald Magyarország.

114. l.

Veszprémi Gizella

Nápolna

l

Szabóárpép

340 — 342. l,

Népekkel.

Veszprémi Gizella-kápolna apostol-freskója

l. Péter I. 5 6-l.

$$\frac{3a^2}{a^3} = 3a^{3-2}$$

$$\frac{6a}{a^3} = 6a^3$$

$$\frac{8}{a^3} = 8a^3$$

$$\frac{3a^2}{4b^2} : \frac{a^3}{2b^3} =$$

Veszprémi ref. egyház

l.

Thury Etele: A
veszprémi ref. egyház
története. Bp. 1893.

1668-909-14
Titkári-szoba.

139. Szekrény.

Egy darab barnás-sárgára festett puhafa szekrény, három kettős szarnyu ajtóval, ezeken léczek közé fogott és emelkedett mezőnydiszszel, belül pedig polczokkal. (14).

Méretei: 244 cm. magas, 91 cm. mély, 391 cm. széles.

Becsértéke.....120 K

Régi leltári száma 49.

Esterházy

Veszprém vár

Története

Darnay Kálmán

Bujdosó gyöngysor

Bp. é. n. 187. és

Kv. U.

Smilax medicea

Sparsaparilla

Veszprém Városa

Paris: Magyar Anony-
mus 84, 85. l.

Chichekre, wepesi, vonatkozó ohmányok

VI. 159.

Veszprémi székesegyház

Jahrbuch der K. K.
Centralcommission.
(Der Dom und die
Gisela-Kapelle von
Veszprim.) Wien I.
Nr. 113. L

Veszprémi püspöki

palota

Fellner Jakab

serv.

Divald Magnuuveml

227. l.

228. l.

kerpel

volt a kiadás. Az emelkedést

1939.év

előirányzott: 83 tényleges: 114

előirányzat szerint | Zárószámadás

98.457.- P | 219.123.66 P

volt a kiadás. Az emelkedést

növekedése indokolja.

előirányzat szerint | Zárószámadás

.700.- P | 5.697.27 P

. felmerült szükségletnek meg -

t a kiadás.

<Veszprém székesegyház>

Ádám Iván: A<>.

Veszprém 1912.

Wosinszky: Tolnavármegye őstörténete

VII. 9.

Veszprémi székesegyház

Rhé Gyula:

A Veszprémi székes-
egyház régi kövei.
Arch. Ért. 1928:
231. l.

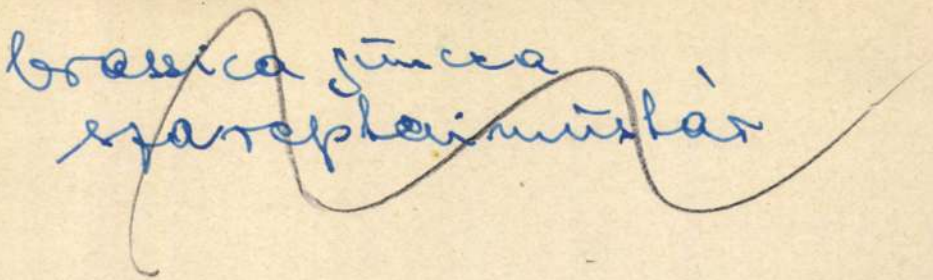

brassica juncea
szarepkaimustár

Veszprém ref. templom

képe repr

Malmagyrópunw. TV

196-l

			Pengő
1.	CÉZANNE:	Vörösmellényes ifju .	130.—
2.	"	~~Sziklás táj~~	~~130.—~~
3.	"	Falusi utca	110.—
4.	"	Fürdőző nők	120.—
5.	"	~~Páris itélete~~	~~100.—~~
6.	DEGAS:	Harlekin	60.—
7.	"	~~Jokeys~~	90.—
8.	"	Ballett	90.—
9.	"	Táncosnő	70.—
10.	GAUGUIN:	Fürdőző nők	130.—

<Veszprémi Szent Anna

Kápolna>

Épült 1724.

Friedreich Endre dr

A < > története

1724 – 1907.

Veszprém 1907.

Képekkel.

Id.

~~Krakói posztókészítők~~ Czéhháza III. 41

Versprein vára

Anonymus szerint már
a magyarok bejövetelekor
állott

Bárczay 580 f

... forint azaz.....

.... forin .....

.....

hivatalfőnök

Veszprém (Károly –
templom)

Ádám Iván. L.

Veszprémi Herlap

1907. 41. sz.

Csekkszámla neve és száma:
Közszolgálati alkalmazottak
segélyezése, Budapest, 114.000

.....

..... postahivatalnak

.....

	A beváltott szelvények egyenkinti értéke	A felvett összeg

Veszprém vára és
műemlékei
(Bérescyhász stb)

Lukcsics József dr:

Bibliographia Dioecesis Vesprimiensis. A veszprémi egyházmegye könyvészete. Veszprém
1909.

ced.

444.

Veszprémi könnyves-cék

articulusai.

1767. 2-r.

Veszprémi múzeum.

Rozsnyai

245, 246. l.

..... szám.

Kassai

Hivatalból

műemléki ügyben

portómentes.

Veszprém

Piarista - templom

271. l.

Davidiceum

272. l.

Zádor – Rados

Veszprémi Szentháromság-

nobor.

Képe repr. és
részletesen leírva

Luveszprpüspvár

104. és kv. U.

Veszprémi kentfereneverendich templorna és zárdája

l.

Luveszprüspvár

157, 158 és kv. ll.

Keppel -

Veszprémi Székesegyház

Szt Mihály szobrára

1754-ben helyreállíttatta

Bíró Márton püspök.

Pehm. 460. l.

Veszprém vármegye

Ádám Iván. A
Veszprém vármegye
Veszprém, 1912.

nek. Tegye a társadalom lehetővé, hogy minden magyar iskola megalapozhassa saját múzeumát. Minden áldozat kevés a legtökéletesebbért: a művészetért. Ne csak a fővárosi gyermek élvezzen előnyöket; minden magyar gyermek előtt nyissuk meg a műveltség kapuit. E kiállítást a művészetek iránti nagy lelkesedés hozta létre. A magyar ifjú mindíg tudott a szépért lelkesedni, így biztos a remény, hogy ezen kis műgyüjtők példáját az ország minden részében követik, hogy a magyar kultúra épületét hatalmasabbá emelhessük.

Budapesten, 1941 január hó.

Reuter Ágoston
festőművész-tanár

Veszprémi székesegyház

képe, ahogy Esterházy

püspöksége alatt

1723 ban restauráltak

Repr.

63021. — Réval

Luxusrpüspvár 27. l.

A székesegyház belseje

Repr.

u.o. 30. l

Veszprémi ref. egyház

Thury Etele: A veszprémi ref. egyház története. Brest, 1893.

Veszprém régi püspöki palota

l.

Luveszprpüspvár 37. l.

Veszprémi piaristák

társháza, temploma

és iskolája.

l.

Luveszprpüspvár

161. l. és kv. ll.

NEMZETI
SZALON
MŰVÉSZETI
EGYESÜLET

BUDAPEST V,
ERZSÉBET-TÉR

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak - úrnőnek

Veszprém kir. palota

maradványai

l.

Luveszprüspvár

33 és kv. lapok

Veszprémi káptalani

lázak.

l.

Luveszprüspvár

40 és kv. fl.

A művészetek megismerése legyen nevelési elv. Ennek alapján a művészet jelentősége a kultúrember lelkében méltó helyre emelkedhet.

A művészetek helyes szemléletének érdekében mindent el kell követnünk, hogy minél műveltebb és tökéletesebb társadalmat neveljünk. Az ifjúság fogékony lelkét kell átalakítanunk helyes művészetszemléletre. A magasabbrendű művészetek megismertetésével érhetjük el az alacsonyrendűség kiküszöbölését.

Ezen kiállítás keretén belül 13—14—15 éves polgári iskolai tanulók mint műgyüjtők mutatkoznak be. A gyüjtemények anyaga a festészet, szobrászat, építészet és iparművészet köréből vett reprodukciók. A gyermek lelkében szunnyadó gyüjtőszenvedély teremti elő minden anyagi megterhelés nélkül gyüjteményének anyagát. Napilapok mellékletei,

Veszprém művelődés

Erdélyi Gyula:
Veszprém város története a török idők alatt. Veszprém, 1913

Ádám Zoltán:
A veszprémi székesegyház. Veszprém, 1912.

1941 január 31 — február 9

MÁSODIK FEJEZET.

A kinevezett tisztviselők és az alkalmazottak.

a) Az előadó országos felügyelő.

5. §.

Az előadó országos felügyelő az egyesített hivatal főnöke. A Főfelügyelőség keretében való hivatali teendőit a Főfelügyelőség Szabályzatának 9. és 10-ik §-a és az I. alatt foglalt Szolgálati Szabályzat 4. §-a határozza meg.

Ezek szerint az előadó:

a) a Főfelügyelőség összes ügyeit nyilvántartja és elintézésük tárgyában javaslatot tesz;

b) a Főfelügyelőség levelezését vezeti;

c) a főfelügyelői értekezleteken az előadói tisztet viseli s a jegyzőkönyvet vezeti;

d) a Főfelügyelőség hivatalos kiadványait sajtó alá rendezi. Ha ezzel mások bizatnának meg, a nyomtatást irányítja s felügyel arra, hogy a kiadványok minden tekintetben a Főfelügyelőség intenciói s érdekei szerint készüljenek;

Veszprém

Thury E.

A veszprémi ref.
egyház története.

Petrik 1886-1900

ségleteket; az irodai szereket beszerzi s a megkivánt mennyiségben hivatalos használatra az iroda részére a titkár kezeihez kiadja;

l) felügyel, hogy a tisztviselők és az irodai alkalmazottak a hivatalos órák alatt a hivatalban jelen legyenek, ott a hivatal érdekében foglalkozzanak, miért is őket hivatalos teendőik végzésében ellenőrzi;

m) a szolgaszemélyzet fölött a szolgálati rend szempontjából közvetlen s rendszeres felügyeletet gyakorol;

n) átveszi s felbontja a Tanács és a Főfelügyelőség czímére érkező összes leveleket, küldeményeket s értesítéseket. A beérkezett ügyiratokat iktattatja, felszerelteti s kezelés, illetve elintézés végett kiosztja.

Az előadó a jelen §. *j)—n)* pontjai alatt felsorolt teendőket ideiglenesen a titkárra is bizhatja.

o) A Tanács vagy a Főfelügyelőség czímére érkező, «bizalmas» jelzéssel ellátott ügydarabok elintézésével összefüggő irattári teendőket kizárólag az előadó végzi

Veszprém

Veszprém városnegye
új színháza. Emlék-
lap az új megnyitás
alkalmából

Petrik 1886–1900

Kiskőrös, ev.

85

Veszprém:

Gizella-kápolna

belseje

képe

Om IV. 187. l.

SZENTE

Veszprém

Angol kisasszonyok
Zárdája

kepe Háry Gyulától

Repr.

Orn. IV. 189. l.

Grombathely, múz

80-92 l

Veszprém

Megyeház

képe

Om TV. 183. C.

Veszprém

Dr Békefi Rezsig:

Veszprém a kőzeje-korban. Veszprém multja és jelene. Veszprém, 1912.

Dr. Lukcsics József:

Veszprém város nyilvi története. (1552–1912) u.o. 53–57. l.

E cikkek megjelentek a köv. minben.

Veszprém multja és jelene. 1912.

Veszprém

1.

Dr Gutheil Jenő:
Veszprém Szent Imre
városa. Veszprém, 1930.

Veszprém

Erdélyi Gyula:
Veszprém története
a török alatt.
Veszprém, 1913.

dr Lukcsics József:
A veszprémi káptalan
a XVI. században.
Veszprém, 1908.

Veszprém

Nagyprépostilak

XVIII. sz.

Kópe repr. leírva

Pehm 85. l.

Veszprémi püspöki palota

Koller-féle, terverte Fellner Jakab

l

Luveszprpüspvár

125 és kv. ll.

képekkel.

A'. 86.

Veszprém műemlékei.

A város helyén a román Cimbriana állott. A Vár egykor erősség volt, a bástyák egy része ma is megvan. A ~~benne~~ várban lévő szt Mihály székesegyháztat román stilben Gizella királyné épitette ~~F~~ utóbb gotikus stilben ~~[illegible]~~ megújítottak. Az 1552–64 és 1594–98. tartott török megszállás ~~[illegible]~~ s a város körül lefolyt későbbi harcok alatt a templom ~~[illegible]~~ ~~elpusztult~~ ismét rombadott. A XVIII. sz. barokk stilben épitették ~~[illegible]~~ fel, 1907–10. Aigner Sándor tervei szerint ujjáépitették. A régi székesegyházból csak a csúcsives szentély és a kriptának használt altemplom van meg. 1773. a várban épült a barokk püspöki palota, benne a XII. sz. ból való Gizella-kápolna, ~~[illegible]~~ XIII. sz. fal ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Kapucinus. A szt. Benedekhegy alatt ~~[illegible]~~ szt Katalin-templom és domokos egykori apáca kolostor romjai vannak.

F (ennek emléke a várban a török ~~[illegible]~~ minaretből alakitott tűztorony)

F ez 1276. a székesegyházi szkolával egyett elpusztult

Kehely, aranyozott réz, cuppája újabb. Mag.
16·5 cm. XV. század.

Gerevich: PA, 259 l.

Verspreiu ferences

templom

Agrirciapâts

72.

Verpreini középkori kő

Krompecher László: A kő-
zépkori kőfaragóiskola
nyomában. Magyar Mű-
vészet 1936. 77 – 81. l.
Képpel.

EGER

Székesegyház romjai.

Régészeti ásatások Egerben. VI 1862,
467 l.

Veszprémi nékesegyház

Ádám Iván: A veszprémi nékesegyház.
Veszprém, 1912 8-r, 532. l.

A felkérendő

Balás Piri László

Balogh Jolán

Bogyay Tamás

Biró József

Csabdi István

Csánky Miklós

Csernyánszky Mária

Dercsényi Dezső

Domanovszky György

Dutka Mária

Ernst Mihály

Ferdinándy Mihály

Gallus Sándor

Veszprém

Vas. Ujs. 1861 -

616 l. 617, 618 l.

Keppel

A felkérendő

Balás Piri László

Balogh Jolán

Bogyay Tamás

Biró József

Csabdi István

Csánky Miklós

Csernyánszky Mária

Dercsényi Dezső

Domanovszky György

Dutka Mária

Ernst Mihály

Ferdinándy Mihály

Gallus Sándor

Gerevich László

Veszprémi

Angol Kisasszony
intézete.

Vas. Ugy.
1861. 569. 5701.
képpel

BUDAPEST
1940 FEB 13-1
LKd
4
LKd

Veszprém szekesegyház

ired

Gerevich Tibor:

Magyarországi művészet Szent István korában.

Serszt Istvánemlékk. III

84/85.

Veszprémi Gizella Zá-
polna

Másd

Vas. Ujs. 1863. 432,
434. l.

a cikk Máramaros-
szigeti ref. templom
csomagjaba

Viselet.

Női ruha.

A jobbra fordult hölgy
lineból, mig társnője fejéket
ból és kétaljú [illegible] tarlatán-
dék várral. Felirata:

DIVATKÉP
Melléklet a Pesti hölgy
MONASZTERLY ÉS KUZ
PESTEN

alól jobbra: Ny. Rohn és Grun
legalól jobbra: Pest, [illegible] Juli

Kny., mér. 16.3

Veszprém

E. G II. 589 l

Veszprém, Szent László-templom

Strausz Antal: A veszprémi Szent-László templom története.

8°, K, 29L, Veszprém, 1902.

Friedreich Endre: A veszprémi Szent Anna-kápolna története. 1724–1907

8°, 4 K, 77 L, Veszprém, 1907

Veszprémi Szent Anna-Kápolna

Ádám Iván: A veszprémi székesegyház.

Kny. Veszprémi Hirlap
8°, 0 K, 532 L, Veszprém, 1910.

Veszprémi székesegyház

Veszprémi püspöki vár

Lukcsics Pál – Pfeiffer János: A veszprémi püspöki vár a katolikus restauráció korában.

4°, 42K, 254L, Veszprém, 1933.

Dornyay Béla: A veszprémi Károly-templom

Kny. Veszprémi Hirlap
16°, 1K, 15L, Veszprém 1917

Veszprémi Károly-templom

Veszprémi Gizella
Kápolna

Jankovich István:

A veszprémi Gizella
kápolna. A m. kir
József Nádor Mű-
egyetem Közép Kori
Építészeti Tanszékének
Közleményei.
Technika 1940
XXI. évf. 129-134. l
12 kép.

Jankovich István: A m. kir. József Nádor Műegyetem középkori Építészeti tanszékének közleményei: A veszprémi Gizella-kápolna

Veszprémi Gizella-kápolna

Kny. Technika
49, 12K, 6L, Budapest, 1940.

Veszprémi székesegyház

Gerevich Tibor

Magyarországi műveszet
Szt István korában.
Serbst Istvánemlékk III.
89, 90. l.

lődési Ház (Pesti út)

.

ORVÁTH LAJOS

TÓTH KURUCZ JÁNOS

R. BOGDÁN EMIL

IAGY FERÓ

ót szeretettel várunk!

VESZPRÉM

Főispáni lakóház

DEBRECENYI János: A főispáni lak régen és ma. = Napló, 1994. jan.4. 6. ill.

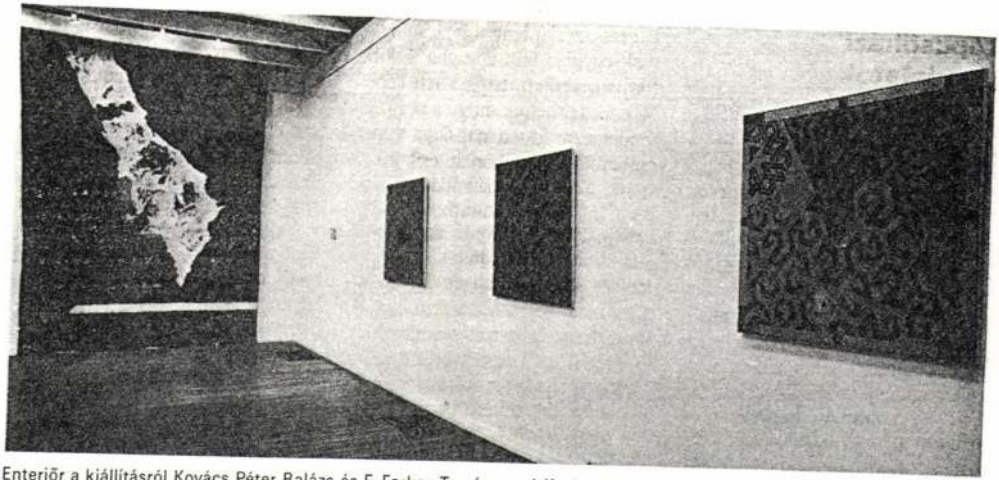

Enteriör a kiállításról Kovács Péter Balázs és F. Farkas Tamás munkáival, 1992, Fészek Galéria (Fotó Tahin Gyula)

mány ropja *Haláltáncát* egy szűk beugróban. Csak váz már, a fehérre pancsolt szerkezetről régen lefoszlott a hús, de még mozog, egészen a végső pillanatig, hogy életakarását

bilak maradjanak, mindig újrakezdhessék az életélvezés ősi szertartását. Erosz és Thanatosz duális létezésében Várnagy Ildikó, mivel alkot, részrehajlóan egyensúlyoz.

esés), death (halál), dark (sötétség), damn (átok), damp (levertség).

Kovács Péter Balázsnak két műve szerepel a kiállításon, *Privát zászló és Privát szféra*. Előbbi

Veszprém. Semle I, 1993

M. Fáium 1993

AD 13 (1993)

Somogyi Honismeret, 1993/2

Építés-Felújítás 1994/1.

Régi és új peregrinusok 1-3. füzet, 1993

Vasi Semle 1993/1-4

M. Honismeret 1993

Vasi Semle 1994/1

Veszprémi Gizella-ká-
polna falfestménye

repr. -

Restaurálás előtt -

Luveszpr püspvár

36. l.

Veszprémi Endre

„Forradalomról forradalomra – képek a Magyar Tanácsköztársaság életéből" c. kiállítás megnyílt a Csók Galériában, melyen szerepel a magyar internacionalisták harcait felelevenítő kompozíciója. (említve)

Horváth György: Forradalmi grafika

Magyar Nemzet, 1969. márc. 5.

Veszprémi Endre

"Rákóczi és Esze Tamás" c. képéért a Munkácsy dij, -négyezer forintos- II. fokozatával tüntették ki.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. ápr. 1o.
V. évf. 8. sz. 8. lap.

Veszpremi Endre
rajza

Csöfektetés

Magyar Hirlap 1972/308 7 old.

Veszprémi Endre

Kiállítás az ELTE

Művelődési Központban

Magyar Nemzet 1987. IV. 25.

M.D.K.

Veszprémi Gábor, asztalos m.

Veszprémi mester. 1885. IV. 28. 27 éves.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok. 255. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém. 1963

Veszprémi Endre Munkácsy-díjas festőművész

Szabó Lajos a Fényes Adolf Teremben és Kecskeméten, valamint Milánóban mutatta be műveit. Veszprémi Endre Bács-Kiskun megyeszékhelyén volt látható a kiállítása.

Halász Ferenc: Festők Tiszakécskén.
Petőfi Népe, 1980. szept. 14.

MDK

Veszprémi Endre festő

Sz.M. 1954. 49.l. Munkácsy-díjasaink.

Veszprémi Endre MDK

A szabadságért fogtak fegyvert.

II. Rákóczi Ferenc és Eszte Tamás találkozása a Rex

Beszkideken, olf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Endre, festő MDK

Szücs Béla, a Fogaskerékgyár dolgozója. Olf.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 17.l.

M.T.K.

Lesprémi Érsche
jestk

Munkásbárosztási
„Mark" (repr.)

Peganý G. Gáter Sonderábrázolás, szinenfép,
Münchet, 1961. november — 5 l.

M.D.K.

Veszprémi Endre
festő

Munkásábrázolásai
„Marx" (repro)

Pogány G. gálon Emberábrázolás, emlékkép
Művészet, 1961. november — 5 l.

M.D.K.

Veszprémi Endre festő

Üzem-ábrázoló képe a Műcsarnokban rend. V. magyar képzőművészeti kiállitason.

Dutka Mária: 1954 képzőművészeti tükre.

Magyar Nemzet 1955.jan.9. 7.o.

MDK

Veszprémi Endre festő

Domonkos L: 6. M.Képzm.Kiáll. Szab.Nép, 1954. jan. 15.

Veszprémi Andre.

festőműrész

Az MSzT pályázaton műrével résztvett, melyet ajándékkal díjaztak.

Független Magyarország, 1952. Márc. 24.

Veszprémi Endre
festő

M.D.K.

Rákóczi vonatkozású
karcaibol a hiallitá-
son külön kis huruc
sarhot alahítottak.

Kovács Gyula: Mai magyar képzőművészet...
Művészet, 1966. október – 41 lap

Veszprémi Endre

II. Rákóczi Ferenc és Esze Tamás találkozása 1703. -ban. 1953.

- repr.

A.Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. Képmelléklet. 126.

Veszprémi Endre

MDK

Mama, diófapác

Szántás, ceruza és diófapác

Tanya, diófapác

Boglyák, monotipia

Miccarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Veszprémi Endre MDK

Kazalozás, tollrajz

Mücsarnok 196o.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Endre

Külszin a XVIII.században - rézkarc Bp.1962.
296x395 mm. 110.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 226.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

2.

Veszprémi Endre

Vörös Diák cimü lap megjelenése -- rézkarc
Bp. 1962. 295x400 mm. 110.-Ft.

Zászló feldiszitése rézkarc Bp.1962.
200x295 mm 110.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszeé
tek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 245.l.

Veszprémi Endre

Lovasmunkásőrök - rézkarc Bp.1962.
340x293 mm. 100.-Ft.

A Proletár cimü lap. rézkarc Bp.1962.
217x310 mm 100.-Ft.

A Proletár cimü lap megjelenése - rézkarc Bp.1962.
298x390 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 245.l.

Veszprémi Endre

Táncsics Mihály - rézkarc Bp.1962.
243x195 mm. 110.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

210.1.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Veszprémi Endre

1959: Munkácsy díj nyertese. A Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében szerepelnek művei.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3340
3152.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Veszprémi Endre

Született Székesfehérvárott 1925 junius 19-én. Festő, szobrász, grafikus művész.

Tanulmányai: a Képzőművészeti Főiskolán (Bory J., 1947-49)

Fehér Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341

3141

Veszprémi Endre
festő-

A 60-as évek elején míg rendszeresen küldött műveket kiállításokra, állami vásárlásokra. Mindig mindenütt kiesűrvitek.

Ecsery Elmira: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap.

Veszprémi Endre
festő

Több grafikai lapját őrzi
a Magyar Nemzeti Galéria

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. július - 17 rep.

Veszprémi Endre
festő -

Rákóczi és Esze Tamás találkozásá-t
"államunk Munkácsy díjjal jutalmaz-
ta és a művet sokat reprodukálta

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap

Veszprémi Endre
festő.

A Rákóczi kép és a díjjal jutalmazott elismerés ösztönzőleghatott a fiatal festőre, aki 1954–57 között rendszeresen szerepel az évenkinti nagy tárlatokon.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. július – 17 lap

Veszprémi Endre

festő.

Olajjal elsősorban figuráliszt
témákat fest, még fenom in-
tenzitású tájak sölbnyire vízkarc-
ban haptak művészi megfogalmazást.

Szeszy Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius – 17 lap

Veszprémi Endre
festő

1957 és 1959 között családjával
a Kecskeméti Művésztelepre köl-
tözött. Az anyagi támogatás
mellett e változás ugább élmények
forrása is.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. július – 17 lap

Veszprémi Endre

festő

Egy helyi kiállítás Kecskeméten és a Művésztelepi közösség fővárosi bemutatkozása 1959-ben volt.

Ecsery Elmér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. július - 17 lap.

Veszprémi Endre
festő.

1958-ban Rajocsi-jat kiállították
a Moszkvai Biennalén.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. július - 17 lap.

Veszprémi Endre
festő.

1959-ben az „Alföld a festészet-ben" ciminü kiállitáson 4 grafikával szerepel.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Müvészet, 1970. julius - 17 lap.

Veszpreimi Endre
festő

Eddigi munkásságának másik
főművét 1960-ban készíti. Ezzel
a nyertesek közé kerül azon a pályá
zaton (jeligés) amelyet az Erkel Szinkai
átépítésekor írtak ki.

Ecsery Elemér: Veszpreimi Endre
Műveszet, 1970. julius - 17 lap.

Veszprémi Endre
festő

Az Erkel Színházhoz készült
freskótervei nem valósultak
meg.

Esseny Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. július - 17 lap

Veszpreimi Endre
festő -

Az Erkel Szinház hoz készült freskó
tervei két vemzeti operaciák egy-
egy jelenete. A Bánk bán és a
Hunyadi László volt a kompozíció
tartalja.

Ecsery Elemér: Veszpreimi Endre
Müvészet, 1970. julius - 17 lap

Veszprémi Endre
festő

A művész most sok rézkarcot, tájat, figurálist, üzemi témát vállalat i embléméat készít kereskedelmi megrendelésre.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. július - 17 lap

Veszprémi Endre
festő -

1947 - 1949 ig jait a Főiskolára,
valami belső kényszer alapján
megpróbál a maga lábára állni.
1949 - től a festészetből él.

Eszerzi Elmér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap

Veszprémi Endre
festő -

1954-ben alkotja meg élete
egyik fő művét „Rákóczi és
Esze Tamás találkozása"-t,
Ma a Stadtörténeti Museum
tulajdona.

Ecsoryelmér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap

Veszprémi Endre
festő

Anya. 1963
Petrenciérők. 1958 } repro.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius – 17 lap.

Veszprémi Endre
festő

A festő azok közé a művészek
közé tartozik aki fehetsé geszek
indult, biztato eredményeket ért
el, de az utolbi időben szaránya-
szegett lett.

Ecsery Ramér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap.

Vesi Endre

festő

Erkel minkán freskópályázat
serve. 1960. Erkel: Bank bán
Erkel minkán freskópályázat
serve 1960
Erkel: Hunyadi László

repro

Ecsery Ellmér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap.

Veszprémi Endre
festő-

1925-ben született Székesfehérvárott.
Középiskolai tanulmányait, érett-
ségét ott végezte el. A 2-ik világhá-
borúban a fronton volt, de mind
sebesült 3 hónap után karatért.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap.

Vaughan

...mi Endre

festő

A felszabadulást követő, évek
követhetetes nagy politikájának
alakja a festészet terén. Megvalósult
a lehetőség képességeiben miltó-felemel-
kedésre.

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap.

Lorem ipsum dolor sit amet,
consectetur adipiscing elit.
Sed do eiusmod tempor incididunt
ut labore et dolore magna aliqua.
Ut enim ad minim veniam, quis nostrud
exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip
ex ea commodo consequat. Duis aute irure
dolor in reprehenderit in voluptate velit
esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur.
Excepteur sint occaecat cupidatat non
proident, sunt in culpa qui officia
deserunt mollit anim id est laborum.

Veszprémi Endre
festő -

1946-1947-ben Bozyjenő
szobrásznövendike volt,
1947 őszétől mai a budapesti
Képző művészeti Főiskola hallgatója

Ecsery Elemér: Veszprémi Endre
Művészet, 1970. julius - 17 lap.

Vesprémi Endre

„Tanácskirtásasági emléklap"
a 3. oldalon.

Magyar Nemzet
1969 márc. 21

Verzprémi Endre

a magyar internacionalistát harcait felelevenítő kompozíciói ~~sora~~ emlitve.

– Forradalmi grafika kiállítása a Czóbel Galériában

Magyar Nemzet
1969 márc. 5.

MDK.

Veszprémi Endre

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 okt.

MDK.

Veszprémi Endre

Esze Tamás ....

Pajtás 1966 márc.lo.

arra figyelmeztet, hogy az ikonográfia
székesegyházak kapuján található ábrá
nemzeti ideát és ideált fejezi ki, mi

Veszprémi Endre
festő

l.

Szabad Művészet

1948. 232. l.

Veszprémi Endre (szül. 1925.)

Petrencérők, szén, cerusa, 270×170 mm. A művész tul.

Pali bácsi pihen, szén, cerusa, 230×160 mm. A művész tul.

Boglyás, monotypia, 160×260 mm. A művész tul.

Boglyás a virpartou, szén, cer., 160×260 mm. A művész tul.

Merőjardaság a képzőművészetben.
A kat. bev.: Matolcsi János.
Bp. 1959

Veszprémi Endre

Rendőrség a Vörös hírág
nekkentőségében /szepró/

Magyar Ifjúság 1963 X. 19

MDK

Veszprémi Endre

Proletár c.lap megjelenése Bécsben, rk.

Vörös diák, a középisk. és egyet,ist.lapja, rk.

A rendőrség feldulja a Vör.Ujs...., rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Veszprémi Endre MDK

Rózsi, olf.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Endre MDK

Hunyadi, olf.

Miecsarnok 1959. VII. Magy. Képsőn. Kiáll.

Veszprémi Endre MDK

Tehénvásár, monotypia

1919. mártirjai, diópác

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Endre

Pali bácsi pihen, Petrencenézők, szines ceruza

Iskola a Csongrádi ut mellett, Tanya ősszel, tus és pác

Boglyarakók, szén-ceruza

Műcsarnok 1959 VII. Nagy. Képsőn. Kiáll.

Veszprémi Endre MDK

II. Rákóczi Ferenc és Esze Tamás találkozása, 1953.

olf.

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Veszprémi Endre MDK

Szücs Béla a Fogaskerékgyár dolgozója, olf.

Mücsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Endre MDK

Apróságok, I-VIII. rézkarc

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Endre, festő, sz. 1925.

Apja, - aki hosszu évekig élt Franciaországban - korán megismertette a müvészettel a jól rajzoló gyermeket. Középiskolábam rajztanárai is sokat foglalkoztak vele. 1943. mégsem sikerült bejutnia a Képzm.Főiskolára. Tanulási kedvét a katonai szolgálat vette el egy időre. 1946. Székesfehérvárott Bory Jenőnél a kőfaragó szobrászatban komoly szakmai gyakorlatra tett szert. Egy év mulva felvették a Képzm.Főiskolára, itt azonban, anyagi okok miatt, csak két évet tölthetett. A Dési-Huber Kollégium tagja volt ez időben. A M.-Szovjet Társ. Orsz.Központjába került, mint belső munkatárs, ma is ott dolgozik. Három éve szerepel kiállításokon, bár rendszeres festésre, elmélyedő munkára sohasem volt lehetősége. Több esztendei előtanulmány ut án festette meg a Rákóczi-kompoziciót, amelyet a kritika a IV.M.Képzm.Kiállitáson megérdemelt elismeréssel fogadott. Ezért a képért a Munkácsy-dij második fokozatával tüntették ki. Jelenleg az Igazságügyminiszterium megbizásából a népi igazságszolgáltatás témájával foglalkozó festményen és a Felszabadulási pályamunkáján dolgozik.

Uj M.Képzm.IV.1954. 131.l.

és kép

MDK

Veszprémi Endre

A Szovjetunió Állami Népi Együttesének ukrán tánca. Olaj.

Sztálin, Moszkva ujjáépitője. Olaj.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa.1952. 5.1.

MDK

Veszprémi Endre

II.Rákoczi Ferenc és Esze Tamás találkozása 1953 olaj Rákoczi F.Tisztiiskola tul.

Képzőművészetünk tíz éve.Műcsarnok. Kiállított művek jegyzéke. 12.1.

MDK

Veszprémi Endre

Pogány Ö.G.: A IV.M.Képzőm. kiállitásról.
SzM. 1954. 33,34.l. képpel

MDK

Veszprémi Endre

Apróságok /I-VIII./ rézkarc 18x65

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 38.l.

MDK

Veszprémi Endre

Rózsi.Olajf. 60x100

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat.22.1.

MDK

Veszprémi Endre

Péter I.:
A kecskeméti müvésztelep kiáll. az Ernst Muzeumban. Népszabadság 1959. febr. 1o.

Verzprémi Endre.

„A Magyar-Szovjet Barátság", az MSZT pályázati kiállításán képei részesültek.

Szabad Nép, 1952. Márc. 28.

Veszprémi Endre

MDK

Kazalozás, tollt.

VIII. M.Képzőművész. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

Veszprémi Endre

Képzőművészetünk a felszabadulás után, MNG 196o. 9. old.

MDK

Veszprémi Endre

Boglyarakók, szén, cer.

Tehénvásár, monotypia

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

31 l.

MDK

Veszprémi Endre

Tollrajzait állitotta ki a VIII.Képzőm. kiállitáson.

Dutka Mária: Grafikus művészetünk fejlodése.

Magyar Nemzet, 1960.IV.17. 9.1.

Fényképész

Magyar Foto: FJ 5411/4 Hegedüsné

Veszprémi Endre: II. Rákóczi és Ecse Tamás találkozása

Cluj

1955. IV. 11.

Meg. van

Fénykép Ralew

Képzőművészek Szövetsége

Veszprémi Endre: A szabadságért fogtak fegyvert /IV. Magy. Képz. Kiállítás/

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. van

MDK

Veszprémi Endre

lénol.metsz.

Domonkos L: 6. M. Képzm.Kiáll. Szabad Nép, 1954. jan. 15.

Veszprémi Endre MDK

Az Ernst muzeumban a kecskeméti telep anyaga köztük fenti müvész munkái.

Esti Hirlap 22 sz 1959. jan. 27. 2 old.

MDK.

Veszprémi Endre

Arther T.: az V.M.Képzm. Kiáll. SZM. 1955. 57. l.

MDK

Veszprémi Endre

Rákóczi és Esze Tamás c. képéért.

Munkácsy dij II. fokozat

Átadták 1953. évi művészeti...dijakat. Magyar Nemzet, 1954. ápr. 4. 6.o.

MDK

Veszprémi Endre

Határőrök, of.

Magyar katona a szabadságért. Föv. Képt. 1951. szept.

4 l.

Veszprémi Endre
Grafikus

M.D.K.

Méltatás.

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Műcsarnokban.
Magyar Hírlap, 1959. ápr. 30.

MDK.

Veszprémi Endre grafikus

"Apróságok /I-VIII./"/rézkarc/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok,1955. 58.1.

SDK.

Veszprémi Endre festö

"Rózsi" /olaj/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1955. 22. l.

Veszprémi Endre

Kecskeméten dolgozó müvészek.
/történelmi tárgyu képet fest/mélt.

Esti Hirlap 277 sz. 1957. nov.26. 2 old.

Veszprémi Endre M.D.K.

festő

Rákóczi és Ene Tamás találkozása" c. képe a IV. képzőmüvészeti kiállitáson.

Redő F: IV. kapar képzőmüvészeti kiállitás. kiv. tört. ért. 1954 1 sz. 166.

Veszprémi Endre, festő ②. MDK.

A vidéken élő és dolgozó művészek körül a kiállításon szerepel művével Veszprémi Endre is.

—: Március 27-én nyílik a VII. Magyar képzőművészeti kiállítás

Népszabadság, Bp. 1959. márc. 11. 9. l

Veszprémi Endre, festő MDK

Hunyadi című festményével szerepel a tárlaton. „szinkatásában", „megrajzolásában" ellentéte a „régebben „sikert aratott műveinek."

Herczegh János: A VII. Magyar Képzőművészeti kiállítás

Népszabadság, bp. 1959. ápr. 19. 8. l

Veszprémi Endre /sz. 1925. MDK

festő

Repr.:

83. II. Rákóczi Ferenc és Esze Tamás találkozása. 1953.
o.v.170x200. Rákóczi Ferenc tisztiiskola.

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.
Bp. 1955.

Veszprémi Endre MDK

(1925)

Rakóczi és Esze Tamás találkozása c. képének /1953/ ~~xxxxxxx~~ leirása.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.68.l.

M. D. V.

VESZPRÉMI Endre festő

Tollrajza a VIII. Magyar Vejzőművé-
szeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 92. sz. 9. l.
Duska Mária: Grafikus művésze-
tünk fejlődése ...

M. D. K.

VESZPRÉMI Endre festő

Meghívták az Erkel Színház átépítése után az előcsarnokot díszítő oldal freskó pályázatára (Bánk bán, Hunyadi László)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 135. sz. 3. l.

g. i. Új szabrok Budapesten.

Veszprémi Endre „festő" MTK.

Fiatal művész.
A magyar történelem forradalmi alakjai
s' eseményei érdeklik.

Pétér Imre: A kecskeméti művésztelep kiállítása az Ernst Múzeumban
Népszabadság, Dr. 1959. febr. 10. 4. l.

MOK

Veszprémi Endre, festő

A Szovjetunió Állami Népi Együttesének
orosz táncai, of.
Sztálin, Moszkva ujjáépítője, of

Magy.-Szovj. Baráti. – 1952. Képzőm. kiáll. – Kat. s. l.

Veszprémi Endre

M.D.K.

A kiállitáson részt vesz.

Márc. 27-en nyílik a Tanácshöttársaság emlékét ..
Magyar Nemzet, 1959. márc. 22.

9 l.

M.D.K.

Veszprémi Endre
festő

„Dórsa kompozíció"-ja.

Dulta Mária: Uj korszerű törekvések a VII. Magyar...
Magyar Nemzet, 1959. márc. 29.

8 l.

MDK

Veszprémi Endre, festő

képe hamis idealizálást láttat.

Ernst Mrz. – „A M.-Szovj. Barátsi" – MSzT pályáz. kiáll.

Sz.N. 1952 III-28. Végvári L. – 6. l.

Veszprémi Endre, festő MDK

Boglyarakók c. képe a Nemzeti Galériába került.

– : Kj képzőműv. alkotásokat vásárolt a N. Galéria s'...

Népszabadság, bp. 1959. jún. 30. 8. l

MDK

Veszprémi Endre festő

„Kerlek alatt" c. rézkarca szerepelt a „Fiatalok" grafikai kiállításán.

Ortner Tivadar: A „Fiatalok" grafikai kiállítása,

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 25. sz. [4. l.]

M.D.K.

Veszprémi Endre
festő

A IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon vesz részt.

Aradi Nóra: A magyar történelmi festészet fejlődése. 12 l.

MDK

Veszprémi Endre

Bényi P: A VI.M.Képzm.Kiáll. festményeiről. MN.
1956. jún. 28.

MDK

Veszprémi Endre

Dutka M: A IV. M. Képzm. Kiáll. festményei. MN.
1954. jan. 10. 5 l.

MDK

Veszprémi Emma

Éltanulólány, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 12 l.

MDK

Veszprémi Emma

Éltanulólány, gipsz

Arcképkiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 12 l.

Veszprémi Dezső

"Női portré" c. festményét hozza a lap.
Repr.

ÉLET, Bp. 1913. aug.10. V. évf.
32. sz. 1015. lap.

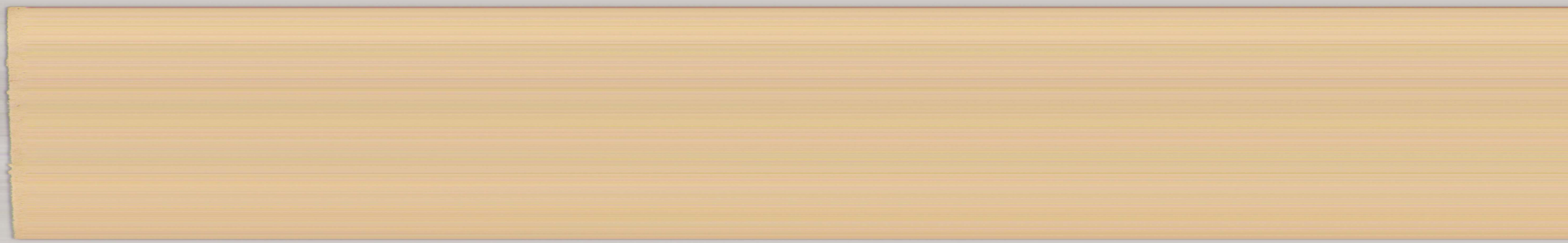

M.D.K.

Veszprémi Berken
rézmetsző

Hadi és más nevezetes történetek "szerkesztő"inek mecenási
"tevékenysége segítette Berkent.

Rózsa György: Czetter Sámmel
M.M.M. Évkönyve 1952, 100 l.

VESZPRÉMI Kolvász m.

Dutka Mária: Fiatal művészek az Ernst Muzeum-ban

Irodalmi Ujság 1955 VI ért. 25 n. jun. 18.

3 l.

Az Állami Vagyonügynökség keretszerződéses felhatalmazása alapján

a CONSORG Privatizációs Tanácsadó Kft.,

mint kiíró, másodszor is meghirdetve,

nyilvános, egyfordulós pályázat keretében

megvételre felajánlja

a BUDAPLAST Fővárosi Műanyagipari Vállalat

átalakulásával létrejött

BUDAPLAST Rt.

(Budapest XIV., Erzsébet királyné útja 104. 1142)

állami tulajdont megtestesítő tagsági jogait

(részvényeit).

A részvénytársaság tervezett saját tőkéje 306 828 E forint, amelyből az rt. jegyzett tőkéje 276 140 Ft (száz százalékos állami rész).
A cégbírósági bejegyzés folyamatban van.
A pályáztatás célja: a profil és a foglalkoztatás megőrzésével párhuzamosan az állami tulajdonrész magánkézbe adása.
A fizetéshez **E-hitel** és **kárpótlási jegy** igénybe vehető.
A privatizációs költség, a vételár 5%-a, kizárólag készpénzben teljesíthető, amely azonos a letétbe helyezendő bánatpénz összegével.
A pályázatok benyújtásának feltétele a részletes pályázati kiírás átvétele és egyidejűleg a titoktartási nyilatkozat megtétele.
A részletes pályázati feltételeket tartalmazó pályázati dokumentáció 30 000 Ft + áfa vételáron megvásárolható a CONSORG Privatizációs Tanácsadó Kft. székhelyén (Budapest, Újpesti rkp. 8. VI. emelet. 1137), 1994. január 6-ától, munkanapokon 10 és 12 óra között.
A pályázatokat 120 napos ajánlati kötöttséggel, zárt borítékban, a pályázó nevének feltüntetése nélkül, három példányban, magyar nyelven - külföldi pályázó esetén két magyar és egy angol vagy német nyelvű példányban - kell benyújtani, amelyek közül egy magyar nyelvű példányt "eredeti" megjelöléssel kell ellátni.
A borítékra írják rá: **Pályázati ajánlat, BUDAPLAST Rt.**
A pályázat benyújtásának ideje: 1994. február 28-án 11 és 12 óra között, helye: a CONSORG Privatizációs Tanácsadó Kft. titkársága, Budapest XIII., Újpesti rkp. 8. VI. emelet (telefon és fax: 169-4413).
A pályázatokat személyesen vagy meghatalmazott útján kell benyújtani.
A pályázati felhívás és a részletes pályázati kiírás a kiíró számára nem jelent szerződéskötési kötelezettséget, a kiíró fenntartja a jogát arra, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa, valamint arra, hogy a hatályos vagyonpolitikai irányelvek szerint kedvezményesen megszerezhető dolgozói részvényeket az alkalmazottak részére felajánlja.
A BUDAPLAST Rt. részéről további felviágosítást ad Balázsi György (Budapest XIV., Erzsébet királyné útja 104. 1142, telefon: 251-8888, fax: 251-8678).
A kiíró egyidejűleg közzéteszi, hogy az 1993. november 4-én kiírt pályázat (első meghirdetés) érvényes pályázat hiányában eredménytelen volt.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A KREátor Kft.,

mint az Állami Vagyonügynökség bizományosa,

nyilvános pályázatot hirdet

a cégbírósági bejegyzés alatt álló
1. AGRAM Gépipari Korlátolt Felelősségű Társaságból
(Szekszárd, Keselyűsi út 24. 7100)
szétválás útján létrejövő
AGRAM Várdomb Szolgáltató Kft.
(Várdomb, Gépállomás)
állami tulajdonban levő üzletrészének megvásárlására

Az AGRAM Gépipari Korlátolt Felelősségű Társaság - a decentralizált privatizáció érdekében, a gazdasági társaságokról szóló, 1988. évi törvényt módosító, 1992. évi LV. törvény VIII. fejezet 6. cím, 366. §-a szerint - a cégbírósági bejegyzést követően szétválik a gyönki, a szekszárdi és a várdombi gyáregységből alakuló társaságokra.
A szétválással létrejövő **várdombi korlátolt felelősségű társaság tervezett saját tőkéje 36 840 000 Ft, azaz harminchatmillió-nyolcszáznegyvenezer forint.**
A kiíró a szétválást követő vagyonarányokat megtestesítő, teljes állami tulajdonú üzletrészekre kér ajánlatot. A pályázónak el kell fogadnia azokat a szétválásra vonatkozó vagyonfelosztási elveket, amelyeket a feltételfüzet tartalmaz.

2. NEHÉZFÉMÖNTÖDE Korlátolt Felelősségű Társaság
(Székesfehérvár, Seregélyesi út 98. 8002)
állami tulajdonban levő,
64 570 000 Ft, azaz hatvannégymillió-ötszázhetvenezer forint névértékű
üzletrészének megvásárlására

A társaság saját tőkéje 322 991 000 Ft. Jegyzett tőkéje 259 210 000 Ft, amelyből 75,09% szavazati és tulajdoni arányt megtestesítő hányadot a bizományos korábban értékesített.
A 64 570 000 Ft névértékű, állami tulajdonú üzletrész teljes egészében eladó.
A bizományos az üzletrészeket a saját nevében, az ÁVÜ javára értékesíti. Az értékesítés limitára a saját tőke 80%-a. A pályázók a vételi ajánlatukat az állami tulajdonú üzletrészekre külön-külön tehetik meg.
A pályázatnak tartalmaznia kell a felajánlott vételár összegét, a kiegyenlítés módjára vonatkozó elképzeléseket és az ajánlati kötöttség időtartamát, amely nem lehet kevesebb, mint a benyújtási határidőtől számított 90 nap.
A vásárláshoz egzisztenciahitel igénybe vehető, és a privatizációs költségek kivételével, kárpótlási jegy felhasználható.
Az ajánlattevőnek, a vételi szándék bizonyítására, bánatpénzként, üzletrészenként 1 000 000 Ft-ot - a pályázat benyújtásának határidejéig - letétbe kell helyeznie a feltételfüzetében megjelölt, elkülönített számlára.
A pályázat lebonyolítása egyfordulós rend szerint történik.
A pályázat elbírálására, illetve az értékesítésre vonatkozó szabályokat a privatizációs pályázati feltételfüzet tartalmazza.
A feltételfüzet díjfizetés és adatvédelmi nyilatkozat ellenében átvehető a Kreátor Kft. központjában [Szekszárd, Mikes u. 6. 7100, tel.: (74)-311-383, (74)-316-078] vagy a budapesti igazgatóságon (Budapest XIII., Váci út 52/B, tel.: 149-6381, 270-0351).
A pályázaton való részvétel feltételei:
- a privatizációs pályázati feltételfüzet kiváltása
- a bánatpénz letétbe helyezése.

A pályázatokat személyesen vagy meghatalmazott útján, három példányban,
1994. február 28-án déli 12 óráig
lehet benyújtani a Kreátor Kft.-nél, a fenti címek bármelyikén.

Bemutatjuk az új Hyundai Lantra GLSi gépkocsit

Szériafelszerelés:
- 1600 ccm, 16 szelepes, 114 LE DOHC-motor,
- 5 sebességes váltó,
- szervókormány,
- légkondicionáló berendezés (alapárban),
- kódolt programozható rádiómagnó, négy hangszóróval,
- motoros antenna,
- quartz időóra,
- központi zár,
- elektromos ablakemelő,
- gyári alvázvédelem,
- színezett üvegek,
- metálfényezés (alapárban),
- dönthető (60:40) hátsó üléstámlák.

Fogyasztói ár: 1 781 000 Ft

Megvásárolható: *Hyundai Autócentrum, 1147 Bp., Egressy u. 17–21. Tel.: 183-6917, 251-8555/15.* ***Lízing és részletvásárlás!***

Dealer-hálózatunknál:
Szentes – Direkt Rt.
6600 Szentes, Vásárhelyi u. 116. Tel.: (06-63)-313-635.
Szekszárd – Trio Kft.
7100 Szekszárd, Augusz I. u. 1–3. Tel.: (06-74)-315-352.
Debrecen – Debreceni Autójavító Kisszövetkezet
4031 Debrecen, István u. 149. Tel.: (06-52)-328-644/39.
Kecskemét – Magyar Autóklub
6000 Kecskemét, Jász u. 26. Tel.: (06-76)-321-875.
Pápa – Pápai Autójavító Vállalat
8500 Pápa, Veszprémi u. 8. Tel.: (06-89)-313-511.
Várpalota – Prima–Car Bt.
8100 Várpalota, Veszprém u. 5–7. Tel.: 06-60-396-256.
Gyöngyös – Motoring Kft.
3200 Gyöngyös, Zalán u. 11/1. Tel.: (06-37)-313-288.
Székesfehérvár – Spur Gmk.
8000 Székesfehérvár, Berényi u. 87. Tel.: (06-22)-318-799.
Győr – Merkur Rt. Győri telep
5024 Győr, Szérűskert u. 2–10. Tel.: (06-96)-313-757.
Szeged – Magyar Autóklub Csongrád Megyei Szervezete
6724 Szeged, Kossuth L. sét. 112. Tel.: (06-62)-489-084.
Szombathely – Termal Bungalows Kft.
9700 Szombathely, Köztársaság tér 19.
Tel.: (06-97)-314-144.

Boldog Új Évet!

Veszprémi Imre avbrau

Egy szobor regénye

Beszélgetés Veszprémi Imre szobrászművésszel

– A közelmúltban avatták föl a Gulág magyar áldozatainak készített emlékművet. Az utóbbi időkben ez az egyik legjelentősebb budapesti köztéri szobor.

– A jelentőségéről nem tudok mit mondani, ezt másoknak kell megítélni. Mindenesetre méretében és tartalmában, azt hiszem az 56-os emlékmű ilyen értelmű emlékmű. Az előzményeiről lehet hosszan beszélni. A Magyarországról elhurcolt emberek történetével Sára Sándor mellett ismerkedtem meg, amikor elkezdte felderíteni ezeket a szomorú tényeket, és ebből egy csodálatos filmtrilógiát csinált. Mivel régi barátságban vagyunk, az összes munkájában, a doni sorozatában is részt vettem, mint szemlélő. Ugyanígy a Gulágon történt eseményeknek a történetét is figyelemmel kísértem. Független a történet a szobortól; amit kifejez a megkötözöttségről, az évtizedek óta foglalkoztatja a művészetemet. Kronosz, Dózsa, akiket évtizedekkel ezelőtt csináltam. Ugyanez a problémakör: tematikailag, formailag lépésről lépésre követhető ez a kifejezési forma művészetemben. Talán ott kezdett realizálódni, amikor Sára filmbemutatót tartott ezeknek az embereknek, akik hazatértek, akik megmaradtak. Apropó, hogy azt a megkötözött szobrot, amit évekkel ezelőtt megcsináltam, külföldi kiállításokon bemutattam, és Párizsban megvették, fölajánljam. A kis szobor, negyven centiméter magasságú, nincs is a tulajdonomban. Viszont a katalógusomban a fotója megvan. Adtam a katalógusból a barátaimnak, a Gulágról visszatérteknek, és felhívtam a figyelmet, hogy ez a szobor talán ki tudná fejezni azt a szörnyűséget, ami történt. Ebben is maradtunk, akkor eltelt egy-két hét, és tavaly, illetve 93 tavaszán kerestek meg. Fölajánlottam nekik a tervet, s akkor jött a kérdés, hogy is készüljön el. Évek óta márványból dolgozom, az év nagy részét Carrarában töltöm, Olaszországban, munkáim nagy része ott készült. Először arra gondoltam, hazahozom a márványt vagy itt szerzem be, s egy magyar kőfaragó segítségével készítem el. De ez elég sok nehézségbe ütközött, mert a magyar árak óriási mértékben megnőttek, s egy ekkora méretű követ behozni nem könnyű. Még megrendelni is... Nem beszélve arról, hogy én soha nem tudok úgy dolgozni, hogy megcsinálom a kis makettet vagy modellt, tervet, és akkor rendelek blokkövet és kifaragom. Mindig elmegyek a bányába, kiválasztom a nekem megfelelő, alkalmas követ, amit megformálok...

– Meghagyva a kőnek azt a lehetőséget, hogy az is hasson megmunkálójára?

– Természetesen, ez kölcsönös dolog. Mind a ketten élőlények vagyunk, ő is, meg én is, az egymásra való hatásban. Ő mondja, mit kell csinálni tulajdonképpen... Persze én mondom neki, hogy mit akarok, és ő válaszol...

– Igen, én is úgy gondolom, hogy ez egy párbeszéd a munka során.

– Pontosan így van. Ez a kőben a csodálatos! Olyan élő anyag, ami tudja segíteni az embert. Néha nagyon ellent is tud állni, és ha haragszik az emberre, akkor hagyni kell egy kicsit, majd ha megbékél, akkor kell folytatni... Na szóval, ott tartottunk, hol is készüljön a szobor? Végül is úgy döntöttem, mivel Carrarában vagyok, itthon meg se lehetne faragni, mert akkor itthon kellene legyek vele. A fotón kívül mást nem csináltam, tehát együtt kell faragnom nekem is, és állandóan instruálni, miként készüljön a szobor. Végül is úgy döntöttünk, kint kell megcsinálnom. Évek óta ismerem már a bányákat, bányatulajdonosokat, kőfaragókat... eléggé ismert és ismerős vagyok. Meg tudtam oldani a dolgot. Elég jó áron tudtam megszerezni a követ, ez nagy segítség volt. Persze a kőnek a megtalálása általában több hónapon keresztül történik. Százhatvan bánya van ott két négyzetkilométeres körzetben, ahol élek, úgyhogy van választási lehetőség. Amikor az ember egy szobrot csinál éppen, azt a követ keresi. Nekem három köbméter kellett. Nehéz volt megtalálnom. Fölmentem a bányába, hogy barátommal, a bányamesterrel beszéljek, kéne nekem majd egy hónap múlva. Azt mondja, hagyjál már, figyelj inkább oda – mert közben dolgoztak... S egy ilyen nyolc-tíz méteres tömböt éppen akkor feszítettek le, rétegek is voltak, s egy réteget óriási markoló-feszítő géppel húztak le. Úgy kell lehúzni, hogy ne lapjára essen, hanem szépen csússzon le a hegyről, hogy el ne törjön. Mondja ott a bányamester: várjál, várj egy kicsit. Abban a pillanatban a kő a meredélyen lecsúszott a lábam elé. Nyolc-tíz méter hosszú, szélessége három és fél méter körüli volt, de az a forma, amit kerestem. Tökéletesen. Na, mondom, ennél tovább nem is megyünk. Félre is húzták mindjárt. Csak hát ez történt július 15-én. Akkor telefonáltam, megvan a kő. Amíg az adminisztráció Magyarországon elintéződött, jó másfél hónap eltelt. Az olaszok bizalommal voltak, le is vágták volna. Néztem a követ, időnként fölmentem a bányába.

– Hihetetlen rövid idő, ami maradt végül is a kivitelezésre.

– Magyarországon nem valószínű, hogy csináltak ilyet. Régebben gipszből elkészítették a szobor modelljét, a kőfaragó vállalatnál volt egy brigád – három-négy hét alatt kifaragott egy szobrot. De itt semmi támpont, csak ami az én fejemben volt, csak a segítségemmel együtt tudtuk azt megcsinálni.

– Ottani emberek voltak a segítőtársak?

– Szobrászok voltak, ottaniak.

– Ezek szerint valami nemzetközi együttműködés is benne van?

– Igen. Igen. Tulajdonképpen annyiban nemzetközi, hogy mind a hárman magyarok voltunk. Az egyik angol állampolgár, aki Carrarában él, a másik egy francia állampolgár Párizsból. Carrarába jár dolgozni. Úgyhogy három magyar szobrász, de különböző állampolgárságú...

– Nem akarom misztifikálni a dolgokat, de magának a kőnek a megtalálásában is volt egy misztikus mozzanat.

– Igen. A faragásának a története megint egy ilyen mozzanat, de a hazaszállításban is volt hasonló. Negyven éve dolgozom, sok tonna követ faragtam meg, nagyon sok követ szállítottam jobbra-balra. Egyrészt a kamion is probléma volt, mert pont ilyen méret, hogy se széltében, se hosszában nem fér a kamionra. A súlya nem volt gond. Olyan kamion kellett, ami, ha rátesszem, át tudjon menni az alagutakon. Széltében pedig 2,40-nél szélesebb sem lehet. Ha nem ilyen, akkor már extra, rendőr kíséri, meg villognak. Kitaláltam, ha ezt ferdén felállítva egy faszerkezetbe berakom, éppen ráfér átlósan, Pitagorasz nem volt rossz matematikus. Még emlékeztem a tételére. Sikerült kiszámítanom, hogy pont elfér... Ezt meg is csináltattam. Jött a daru. Nem jött a kamion. Jött másnap a kamion, jött a daru. Fogja, fölemeli, azt mondja, extra kötél. Mondtam, akkor se hiszek neki. Summa summárum, a gyerek fölemelte, nekünk kellett forgatnunk, hogy a kamionra ráemelje. Abban a pillanatban szakadt el a kötél. A kamion összetört, épp csak haza tudott jönni. Pénteken Magyarországról teljesen új kamion – hóvihar, szörnyű idő volt, pánikhangulat uralkodott el. A kamion elindult, a darut megrendeltem hétfőre (vasárnap nem lehetett), szombaton telefonált a kamionos, hogy itt vagyok Velencében. Ott volt a kamion, ott volt a faszerkezet. Jött a daru, behúzta a követ. Egynapos vámolás az olasz határon, hóvihar Szlavóniában, valami nagy baleset is volt abban az időben. Kedden este bejelentkezett: itthon van.

Fotó: Talum Attila

– Mire fölállították, egy regénye kerekedett ennek a szobornak.

– Ennél a szobornál a felület nagyon is fontos. Nem véletlen, hogy az ólomapplikáció is benne van. Erről még ejtsünk is szót. Olyan szobrot akartam csinálni, amit ne lehessen szeretgetni. Tehát amit ki akarok fejezni, az a felületben is érződjék. Az, amit mond, a felületen is tükröződjék.

– Legyen erőteljes expresszió a felülete?

– Igen. Ez nem ma kezdődött. Ezt a hatvanas évek végén, hetvenes évek elején kezdtem csinálni. Akkor kézzel faragott az ember. Kikerültem Carrarába és megismertem a márványt. A márványnak nagyon nagy a veszélye, el is csábított egy rövid időre a simasága. Jó simogatni és szép formákat lehet létrehozni.

– A szobornak a legasszociatívabb felületi része, ez az ólmozott rész. Innét tud leginkább elindulni a néző, ennek a szobornak a nézője. Lát egy keresztet. Ez ugyan elég raffinált kereszt, lehetne róla beszélni, hogy mennyiben kereszt, és mennyiben maga a szerencsétlen ember, aki rá is van feszítve erre a keresztre. A szobor ezt jócskán sugallja. Itt, azt mondom, megjelenésében rögtön szakrifikálódott a tárgy. Ezen van ez a felület az ólommal. Olyan esetlegesnek hat, mint a kifröccsent vér, s ebben a pillanatban az egyik asszociációt már megneveztem.

– Ha az ember nem látja a szobrot, ez jó irodalmi megközelítés. Ezt sugallja és ezt fejezi ki. A másik pedig a drótsövény, a kerítés. Többrétegű dolgok vannak. Szavakkal szobrot nem lehet elmondani...

– Erről szó nincs a valóságban, mégiscsak egy szobor van...

– Az egymáshoz viszonyított tömegek aránya sugallja...

– De hát az óhatatlan, ha valaki odaáll a szobor elé, hogy azt elkezdje „olvasni". Ha egy szóval kellene a szoborról valamit mondani, akkor azt hiszem, valószínűleg a megrendülés szó lenne az, mert a megrendülés emlékműve ez a szobor. Számomra az első pillantásra azért volt lenyűgöző, mert hogy egy plasztikai tömeg ilyen evidenciával fejezze ki a megrendülésnek a tényét, az nagyon nagy élmény...

– Nem csinálok sok szobrot. Improvizálok. Egy szobrász akkor válik szobrásszá, ha nagyban is tud szobrot csinálni. Egymáshoz viszonyítva nagyon különbözőek a szobraim. De a lényeget tekintve, a kifejezést tekintve...

– ...egy gondolati íven helyezkednek el. Eszembe jutnak azok a Veszprémi-szobrok, ahol szépen ki vannak a felületek simogatva, és mégis lenyűgözőek.

– Vissza lehet térni, hogy a faktúra, tulajdonképpen semmi, csak egy máz a formán. A lényege a szobornak a tartalma. Nem lehet szétválasztani, de mégis nem a faktúra dönti el...

– Hanem az dönti el, azt hiszem, amellett, hogy milyen a mérete, milyen a térszervezése, egyebek, mi az a tér, amit magának hasít ki a valóságos térből. Az, hogy a szobrász hogyan tudja megjeleníteni azt az anyagot, amivel dolgozik.

– Köszönöm a beszélgetést.

Fábián László

Nem a pár évvel ezelőtti *Gothár Péter*-filmről van szó, hanem arról, hogy természetesen (?) a karácsonyi és újévi moziműsort is elárasztják az amerikai filmek. Mint ahogy az egész év műsorát is.

Ebadta, a kisangyal

Ősrégi séma: végy egy angyali, de elviselhetetlenül nyüzsi kisgyereket és végy mellé egy morgós, ideges, gyerekeket utáló felnőttet, aztán szép lassan békítsd össze őket, az érzelmes szívű nézők örömére.

Pontosan e patronokkal él a *Dennis, a komisz* című amerikai film, amelyben az angyali ebadta a hatéves *Mason Gample*, a morc felnőtt pedig *Walter Matthau*. Ennyi elég is a szórakoztatáshoz – és a sikerhez. Gyerek, kutya, szép lány – filmen tuti tippek.

Tanulságos számok

Az év első háromnegyedének filmforgalmazási adatait néhány napja tették közzé. Nem érdektelen megnézni néhány számot.

A forgalmazott filmek 66,7 százaléka volt amerikai, 22,8 százalékuk európai termék, és 8,1 százalék volt a magyar film. Tíz amerikai film áll a szórakoztató filmek

A hét filmjei

Tiszta Amerika

listájának első tíz helyén. Az első a *Több mint testőr*, 550 ezer nézővel. A legnagyobb csinnadrattával beharangozott *Jurassic Park* ötödik, 246 ezer nézővel, de ezt még országszerte vetítik.

A legnézettebb magyar film a *Sose halunk meg!* volt, 193 ezer nézővel. Ez kevesebb, mint a tízes amerikai lista tizedik filmjéé. És ha *Koltai Róbert* filmje után a következő magyar sikert keressük, döbbenetes számot találunk: a több fesztiválon igen komoly elismerésben részesült *Gyermekgyilkosságok, Szabó Ildikó* filmje, *4325 nézőt vonzott...*

A *Több mint testőr* 58 és fél millió forint bevételt hozott. A legsikeresebb európai film, *Orwell 1984* című regényének angol filmváltozata 33 ezer nézővel 3 és egynegyed milliót jövedelmezett.

Lehangoló kép. De hát már évek óta így megy, és – bár ez nem vigasztaló – így megy az egész világon. Nem véletlen, hogy az európai filmesek oly szilárdan kiálltak a kulturális GATT bevezetése ellen. Az amerikai film (és természetesen elsősorban a szórakoztató, a kaland-, a krimi- és a sci-fi filmek) világ-egyeduralkodó. Egyetlen filmre többet tud költeni, mint más országok egész évi filmtámogatása. Nem lehet vele versenyezni – vagy csak úgy, ha valami *egészen mást* csinálnak az európai (és a magyar) filmesek. Csakhogy a nagyközönség ízlését már túlságosan megfertőzte, túlságosan befolyásolja, néha egyenesen terrorizálja az amerikai film. Így aztán leginkább csak annyit tehetünk, hogy felháborodunk, morgunk, tiltakozunk.

Black Western

Mario Van Peebles rendező színes bőrű. Pár éve csinált egy izgalmas filmet, *New Jack City* címmel. Azt akkor, szereplői és a sztori meg a helyszínek miatt, *fekete krimi*nek neveztük.

Most újabb *„fekete"* filmet készített, a címe: *Jessie Lee bosszúja*. És valóban egy bosszúfilmet látunk: a valaha tényleg élt Jessie Lee apja halálát akarja megbosszulni; a békés természetű fekete prédikátort a Ku-Klux-Klan feszített keresztre. Jessie Lee (maga *Van Peebles* játssza a szófukar, gyorsan és pontosan lövő hőst), ha eltekintünk a bőre színétől, olyan, mintha a *Volt egyszer egy vadnyugat* Harmonikása támadna fel. És a körülötte lévő csapat is olyan, mintha *Peckinpah Vad bandá*jából jöttek volna át Peebles filmjébe. Egyáltalán: miközben a rendező igyekszik valamiféle feketére átírt westernt készíteni, minduntalan (és láthatólag nem is véletlenül) *alkalmazza a western összes kötelező elemét, valamint jól felismerhető idézeteket épít be a leghíresebb westernekből*. Ami igazán érdekes a filmben, az ennyi: megtudjuk, hogy a Vadnyugat meghódításában nagyon sok fekete bőrű pionír is részt vett, mert a rabszolga-felszabadítás után ők is Nyugaton keresték a boldogulásukat. De ez csak a keretjátékból és a kísérőszövegből világlik ki. Van Peeblesnek sem ez a fontos, hanem hogy csináljon egy *„black western"-t, ami lényegében ugyanolyan western, mint annyi társa. (Már a New Jack City* is egy szokvány hollywoodi akciófilmbe torkollott). No de hát a filmet el kell adni a nézőknek – fehéreknek és feketéknek egyaránt...

(takács)

József és Mária ünnepe

Azt mindannyian tudjuk már, hogy a szilveszteri óévbúcsúztatót és a vele eggyé vált újévköszöntőt a karácsonyi ünnepsorozat meghosszabbításaként kell fölfognunk. Szentestén Jézus születésnapjára, a betlehemi jászol világbölcsővé avatására emlékezünk, ez a szűk család, az anya, az apa és a gyermek bensőséges ünnepe. Karácsony első és másodnapján a földre érkezett kisdedet ünnepli együtt a nagy család, a szilveszteri-újévi buli pedig a barátok víg karácsonya. Kevésbé köztudomású, hogy e nagy ünnepek körében rejtőzködik két szelíd szent nap. A karácsonyi napokat követő első vasárnap hagyomány szerint a szent család ünnepe. Jézus nagyra becsülte és szerette azt a két embert, kik e földön a szüleinek szerepét betöltötték, akiknek volt füle az angyali szózatokhoz. Akkor is, amikor József tudta, hogy Mária szeplőtelenül fogant Istentől, akkor is, amikor elmenekültek a heródesi gyermekmészárlás elől, meghallgatván az égi figyelmeztetést. Idén a szent család napja január másodikára esik.

S magának az újévi napnak is létezik egy hagyományos, katolikus hitéleti megfelelője. Az év első napját az anyának, Máriának szenteljük, az Istennel egylényegű fiú, Jézus édesanyjának, ki fogantaték a Szentháromság harmadik tagjától, Szentlélektől. Mária napja egyben a béke világnapja is. Az édesanya és a család napja arra emlékeztessen bennünket, hogy ha megtartjuk a kis családban Isten törvényeit, akkor a nagy család, a társadalom is Jézus tetszése szerint, az emberiség javára fog működni. Amikor boldog új évet kívánunk, köszöntsük hát egyszerre isten anyján keresztül az anyákat, s kívánjunk minden családnak harmonikus, boldog éveket.

Pósa Zoltán

2000. augusztus 13. DEBRECEN-

Vannak még csillag

Arckép

„Induljunk szívünk dzsungelében az embert megkeresni..., bennünk fénylő csillag merj már megszületni". Nem mottó, csupán az emlékezet-

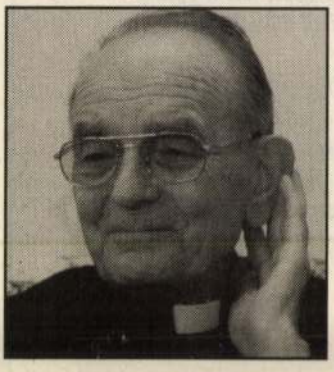

Váradi József

ből kipattant sorok, valamelyik poéta életművéből, amikor egy folyton az Úr házáért lelkesedő (lángoló!) pap szavait hallgatom. Nyíregyháza, a plébánia, a Lelkipásztori Intézet, ahol tényked nem fáradó akarással, és mindenben „Isten nyugalmas boldogságát" keresi. Így találkoztam vele két esztendeje is a Mátra erdeiben. Kerti asztalnál a Szentírás új kiadását dicsérte, az egyház megújulásáról mondott eredeti véleményt s annyi szeretettel, amennyivel egykor az egri szeminárium filozófiai óráin előadta nekünk a metafizika gyönyörű fejezeteit; akkor a kedvenc témám az idő volt, majd minden, a latin szavakkal kimondott tételekből, hogy ma is hálás vagyok *Váradi Józsefnek* a teológia doktorának egyházmegyei általános helynöknek, hiszen őróla van szó. (Hogy legutóbb rengeteg örömet szerzett nekem a lapunkban kétszer is megdicsért felnőttek katekizmusa: *Az igazság megszabadít benneteket* fordítási munkája olasz nyelvből, mondhatom, volt egri mesterem óráinak köszönhe-

viruljon, mint a liliom, virágozzék és örvendezzék a Jordán pusztasága!" (35,1-2) Nem holt és érzéketlen helyeknek szól ez az örvendező hír, hanem a beszennyezett, tiszta vízért kiáltó embernek. Dávid is erről énekelt: „Lelkem utánad szomjazik, mint a kiaszott föld". (Zsolt 142,6)

Az apostolutódok igaz tudós fői közé sorolom kedves tanáromat akkor is, ha a püspökszentelés kegyelmét nem nyerhette el. De: *Prohászka* gondolatát már nem lehet félrelökni: „A lelki élet paradox jelenségekkel van tele, és az egymáshoz kapcsolódó, egymásban élő egyéniségek lelkei között az áramindukciókhoz hasonló tünemények játszódnak le, melyekkel önmagukba és egymásba több életet árasztanak. Ezt a közösséget nem a szavak hordozzák, ez az egység más tengelyen jár, és az ismeretlen titokzatos lelki affinitások tartományából való...; ki zavarná össze a fákra mázolt színes jeleket a völgyek, az ormok, az erdők váltakozásával, a havasi lélegzetek jövés-menésével, patakzúgással, szélsuttogással?" Akik „Istenben olvadtak eggyé", nem a „szavak hídján járnak".

Konkurzus

A július 23-án megtartott konkurzuson egyházmegyénk kispapjai közé felvételt nyert: Bökő Péter (Polgár), Csordás Gábor (Ófehértó), Ferenczi Richárd (Polgár) és Szabó István (Kisvárda). Az első évet a váci szemináriumban kezdik. Imádkozzunk értük, hogy a Szentlélek megvilágosító és erőt adó kegyelme kísérje őket.

A lélek fiatalsága a lényeges

Beszélgetés Váradi Józseffel

– Elmúltam 65 esztendős, a főpásztor azt mondta: van tíz éved, menj, dolgozz...

Az Egyházmegyei Lelkipásztori Intézet?

– Csak a házigazdája vagyok; lelkesedem, mert van élet. Két kiváló papom biztosítja: az egyik a gyógyító szeminárium lelke, a másik az imádság-szemináriumé. Munkatársaim. Plébánosok, a tanítványaim voltak. Elmondhatom: apostoli odaadással és – zseniális érzékkel végzik a munkájukat. Énekelnek gitáros dalokat, de nem a liturgiában! Ott a nyári tábor, a sok közösségi program. E dalok oda valók...

Imádságra tanítás?

– Meggyőződésem: misztikus a legegyszerűbb lélek is!

Ma minden a papság, a hivatás ellen „játszik"...

– Az egyik papom vájárból lett Krisztus szolgája. Amikor döntött, a bányánál azt

Lelkipásztori Int

mondták: „Egy pap ment közülünk Egerbe". Nem sejtették, hanem tudták, kivel dolgoztak együtt.

Új Ember

Korokon átívelő plasztika

A Siófokkal szomszédos Balatonszabadi községben 1932-ben született *Veszprémi Imre* szobrászművész, akinek művészete szinte együtt lélegzik a magyar szobrászat utóbbi évtizedekben kialakult változásaival. Mesterének *Szabó Ivánnak* útmutatásával a tarsolyában lépett ki a Képzőművészeti Főiskoláról.

Veszprémi a stilizálásnak azt a módját keresi, hogy modern értelemben vett szoborjellé tömörítse mondanivalóját. Ennek a törekvésnek jellegzetes példája az ember összekulcsolt kezeiből kialakított jól ismert motívuma. A kézfej az általa egyénített első olyan jel-forrás, mellyel később gazdagon tudott élni. Az *Anyaság*, a *Szerelmesek* című szobrában jelent meg a kéz, az összekulcsolt ujjak nyomán kialakuló formarendszer, amely sokáig megjelölte Veszprémi útját, formai lehetőségeit.

Jelentősen hatottak rá olyan nagy magyar mesterek életművei, mint *Borsos Miklós* és *Amerigo Tot*... Mélyen megérintette őt a délangliai Stonehange monumentális kőépítménye, a menhirek lenyűgöző időtlensége. Ebből a rusztikus formavilágból eredeztethető Veszprémi Imre szobrászi nyelvezetének meggyőző monumentalitása.

Ezt követően egy összegező igény következett művészetében, amelyek során egyesítette a két különböző formanyelvet. A 80-as évek végén készült műveiben megjelennek az ember ősi civilizációjának primitív erői és az idő megkérdőjelezhetetlen igazságait fölállító jelkép-oszlopai. Ezzel a korszakával a mediterrán kultúrának hagyományaiba, tehát a Kréta-Mükénei művészet hagyományaiba illeszkedett bele. A 80-as évek végén egy újabb tendencia figyelhető meg Veszprémi Imre műveiben, amikor is elszakadni látszik a klasszikus hagyományoktól, helyesebben egy „megszüntetve megőrző" módon próbál szabadabb formavilágot kialakítani. A *Nagy király* és a *Szerelem* ónixból készült művek jelzik, hogy a kötetlenebb formák megfogalmazására törekszik. Látható módon feloldja azt a kötöttséget, amely a korábbi szobrait jellemzi. Feloldja a szimmetrikusságot, a rusztikusságot a felületek érzéki finomságú megmunkálásával. Újdonság nála a kőzet belső szerkezetéből adódó finom rétegződéseknek a lecsiszoltság általi föltárása. Ez is a szenzuális természetű mondanivaló részévé válik.

Veszprémi Imre művészetében olyan szobrászi kultúra jelenik meg, amely az egész európai kultúrát igyekszik összefoglalni, magába szívni és úgy kinyilvánítani, az időtlenség nyelvén megszólaltatni, amely minden ízében kötődik ahhoz a plasztikai kultúrához, amelyet mi is ismerünk, hiszen benne nevelkedtünk. *Örkény István* fogalmazta meg az 1973-ban készült katalógus előszavát: úgy tekint Veszprémi Imre szobraira, mint régi ismerőseire... Nyilván a régi ismeretség abból adódik, hogy a kultúrában avatottság és jártasság az, ami ezt a közeli rokonságot felkelti Veszprémi Imre szobraiban – amit vele kapcsolatosan *Örkény István* már több mint húsz évvel ezelőtt papírra vetett.

Veszprémi Imre Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítását június 30-án *Keserű Katalin* művészettörténész nyitotta meg a Kálmán Imre Múzeumban. A tárlat szeptember 3-ig tart nyitva.

Matyikó Sebestyén József

Tóth Sándor

Boldog sziget

surrogva lép surrogó fű
est rigója – berki gyűrű
földből fölszálló ima

csillag pattan kötéltáncot
jár a holdvilág a fán
bujkáló csend bokor-villán
ül a flótás angyala
a szép derűnek amit a
kert osztogat

harangvirág-bondulásban
buzogányfű kopja-tarját

egyetlenegy mozdulattal
akkor ő is megjelen
tiszafának sátoralján
kavicsok kék kötőjére
ráírja a névtelent

* * *

Zsirai László

Lélekrajz

Hangszerein némák, mint homlokom.
Hogy ujjai bénák? Sajnos, tudom.
Ám tekintete így is átoson
hangtalan hangolt, hűvös húrokon.

Mozdulatlan minden, de a zene
mégiscsak eljuthat füleibe,
hiszen hite hű harmóniája:
szívéből szóló, szelíd szonáta.

Veszprémi Imre

Nem adnám vissza a múltamat

Rózsás János hetven éves

***Rózsás Jánost „magyar Szolzsenyicinként" emlegetik.* Tizennyolc évesen kényszermunkatáborba deportálták, tíz évig tartó javító-nevelő munkára kényszerítették, majd annak letöltése után örökös száműzetésre ítélték. *Sztálin* halála után (1953) amnesztiában részesült, így a kiszabott életfogytiglanig szóló büntetésből kereken kilenc évet töltött *Ukrajna, Észak-Urál és Kazahsztán* munkatáboraiban. Emlékeit megírta a *Keserű ifjúság* című, ismertté vált művében. Szolzsenyicinnel egy lágerben raboskodott, s a később híressé vált író már akkor felfigyelt a magyar fiatalemberre: *„Szívélyes, barátságos, védtelenséget sugárzó világoskék szemű fiatalember – ilyen volt Rózsás János a mi szívtelenül rideg lágerünkben"* írta róla Szolzsenyicin. De milyennek látta Rózsás János a későbbi *Nobel*-díjas írót megismerkedésük idején?**

– Ahogy most visszaemlékezem, Szolzsenyicin soha sem beszélt magáról, a gyermek- és ifjúkoráról, sőt a korábbi börtön- és lágerélményeit sem emlegette. De egyébként sem volt szokás és illő a másikat múltja és főleg az elítéltetésének körülményei felől faggatni, ha az illető azt magától nem mesélte el. Szolzsenyicin ebben a tekintetben messzemenően zárkózott volt.

A rendkívül udvarias, segítőkész és mindig mosolygós Szolzsenyicinről nem gondoltam soha, hogy akkora elszántság, prófétai elhivatottság él benne, mint ami a későbbi évek során kiderült róla. Egyszer, egyetlenegyszer vettem észre, hogy milyen tűz lakozik benne, milyen szenvedély: elszavalta nekem *Alekszandr Blok* egyik versét. Az arca kipirult, a szeme villámokat szórt és szinte szívdobogást kaptam, ahogy az a sovány, törékeny ember rázta az ökleit.

– Tudomásom szerint a lágerélet után sem veszítették egymást szem elől...

– Így igaz. Amikor szabadult, barátságunk emlékére nekem ajándékozta az alig három-négy kötetes „magánkönyvtárából" *Gribojedov: Az ész bajjal jár* című drámájának kötetét. Arról szó sem lehetett, hogy dedikálja vagy búcsúszavakat írjon bele. Kölcsönösen bajba keveredhettünk volna miatta. Az állambiztonsági hatóság nem ismerte a barátságot, csak az összeesküvés, rendszerellenes szervezkedés rémét látta minden emberi kapcsolatban. Hogy valaha az életben még találkozhatnánk, hallhatnánk egymásról? Ebben nem nagyon reménykedhettünk!... 1962. decemberében aztán kezembe került *Nyikolaj Kruzskov* kritikája *„Ivan Gyenyiszovics egy napjáról"*. Elszédültem és lázasan olvastam a cikket: *"Az irodalomba új nagy író lépett."* Le és fel sétáltam a lakásban, alig tudtam megnyugodni. Helység neve nem szerepelt az írásban, de éreztem, hogy az elbeszélés eseményei csakis *Ekibasztuzban* játszódhatnak, ahol Szolzsenyicin három, én pedig közel négy évet töltöttem. Ország-világ előtt ismertté válnak azok az események, melyeket mi ott kint a kazahsztáni sivatagban, minden emberi településtől távol megéltünk! Hallatlan

A grafikát egy bajtárs készítette Rózsás Jánosról a lembergi várakozás hónapjaiban, hazatérésük előtt.

nagy esemény, és éppen Szolzsenyicin barátom írói műve!... Sokáig tűnődtem, írjak, ne írjak régi barátomnak? Emlékszik-e még rám? Tíz év nagy idő! Érdemes-e felújítani a kapcsolatot többezer kilométer távolságról, más országból? És különben is híres író lett, lesz-e ideje arra, hogy nekem válaszoljon?

– Levelezésük ma már kordokumentum, hisz Szolzsenyicin válaszolt az ön levelére, leveleire. De térjünk vissza rabtársaira. Hányan pusztultak el a munkatáborokban?

– A rabok millióinak adminisztratív nyilvántartása, a munkaterületekre történő elosztása, a kipusztultak utánpótlása hatalmas szervezet működtetését tette szükségessé. A közel negyvenezer kényszermunkatábor igazgatását a *moszkvai* belügyminisztérium épületéből, a *Lubjanka-téri* palotából intézték. E főhatóságot nevezték *GULAG*-nak, azaz a *Lágerek Állami Főhatóságának.*

A GULAG kényszermunkatáboraiban elpusztultak számát csak vélelmezni lehet. A GULAG „fénykorában" körülbelül negyvenezer munkatábor tartozott a Főhatósághoz és szinte mindegyik lágerben kallódott egy-két vagy több magyar, ezért úgy becsüljük, hogy számunk közel lehetett a százezerhez. De sajnos nem mindenki jutott el a lágerekig, mert a haditörvényszékek közel tíz százalékát golyó általi halálra ítélték és kivégezték. 1953 és 1965 között hivatalosan 3893 személy tért haza, tehát alig négy százalék! A GULAG többi áldozatainak számát 1918 és 1956 között Szolzsenyicin hatvan millióra teszi, *Roj Medvegy* „csak" körülbelül negyven-negyvenöt millióra.

– Ez év október 26-án Budapesten, a Honvéd téren a GULAG munkatáboraiba hurcolt és ott vagy még útközben elpusztult magyar áldozatok Emlékművénél találkoztak a még élő honfitársak, hozzátartozók, érdeklődők. Ennél a szobornál minden évben találkoznak egymással a túlélők?

– Igen. A szobor ötletének terve 1989 környékén született meg, amikor arra gondoltunk: létesítünk egy szimbolikus sírt, ahova elhelyezhetjük virágainkat, gyertyát gyújthatunk szeretteinkért vagy ismeretlen elhunyt bajtársainkért. A szobor felavatás hazérkezésünk negyvenedik évfordulóján (1993.) történt. A három és fél méter magas, impozáns műalkotást *carrarai* márványból készítette *Veszprémi Imre* Munkácsy-díjas szobrászművész. A megvalósításhoz a pénz kisebb hányadát a bajtársak adták össze, a jelentősebb anyagi támogatást vállalatoktól, intézményektől kaptuk. Az Emlékmű megvalósításának fővédnöke *Für Lajos*, akkori honvédelmi miniszter volt, azonkívül a Budapest, V. kerületi önkormányzat polgármestere, helyettese és a műszaki osztály munkatársai nyújtottak nagy segítséget. A hozzátartozók évközben is felkeresik a szobrot, hogy elveszett szeretteikre emlékezzenek. Mi is ezt tettük október 26-án: emlékeztünk, hogy a borzalmak, melyeket százezer magyar átélt, soha ne ismétlődhessenek meg...

Frigyesy Ágnes

Magyarok Világlapja 1996, 3.

Karácsonyi ének

A Magyarok Világlapja a világ magyarságának a lapja: vagyis 15 millió emberhez szól, s 15 millió ember tekintheti (tekinthetné) magáénak. De tekinti-e? A magyarság egészére el lehet mondani, hogy lelki válságban van. 15 millió ember csalódott. Csalódtak az anyaország lakói, mert látva a demokratikus országok jólétét, azt hitték, hogy a demokráciával a jólét is azonnal megérkezik a szocialista rombolástól szétzilált és adósságmilliárdoktól nyögő országba; a szomszédállamok Trianon óta szenvedő magyar lakói pedig abban csalódtak, hogy a demokratikus fordulat (félfordulat, látszatfordulat) után végre egyenrangú állampolgárokká válnak, vagy - rosszabb esetben - az anyaország úgy küzd értük, mint Ausztria a dél-tiroli németekért; a Nyugatra menekült magyarok meg úgy vélték, hogy az otthoniak nem pénzt (tőkét), hanem főleg tanácsokat várnak tőlük, de többségük csalódva látta, hogy még tanácsot is mindig mástól kérnek a hazaiak. S íme, ez a csalódott 15 millió magyar még egy havi lapot, illetve egy negyedéves periodikát sem képes fenntartani. Ennyire szegény ez a 15 millió magyar, vagy más baj van itt?

Ilyen gondolatok kavarognak bennem, s nem tudok szabadulni tőlük. Karácsony, Krisztus születésének napja közeledvén, eszembe jutott a zsidók messiásváró hangulata, amikor a hatalmas király, a győztes hadvezér, a római igát lerázó ügyes politikus helyett egy csendes szavú próféta, egy gyógyító rabbi képében jelent meg egy állítólagos Messiás. A zsidó elit (a gyűlölt megszállók segítségével) keresztre feszítette Jézust, a nép pedig azóta is várja az igazi Messiást. A 15 millió magyar is csalódott, de ma már talán semmit se vár. A gazdasági helyzet - a túlnyomó többség számára - romlik, a korrupció soha nem látott méreteket ölt, a bűnözés egyre általánosabbá válik (1996 első felében 78 százalékkal több vesztegetési ügyre derült fény, mint 1995. azonos időszakában), az ország lakossága egyre fogy, évről évre több iskolapad marad üresen, a kábítószer ma már versenytársa az alkoholnak a lélekrombolásban. Van hát ok pesszimizmusra.

A magyar lélek beteg. Meg kéne gyógyítani! A pesszimizmus csak optimizmussal gyógyítható, a rossz híreket csak jó hírekkel lehet elűzni. Így jutottam el - gondolatban - az evangéliumhoz, mely szó Jámbor György Glossariuma szerint: „jó hír, hogy Jézus, az ígért megváltó, megérkezett" (eu = jó, angelion = hír).

Persze a Megváltó megszületése sokaknak semmit se jelent szekularizált világunkban. Mégis erre mentem tovább.

A zsidók egy győztes uralkodót vártak, nem pedig egy ácsgyereket. De mikor az angyal a pásztoroknak elmondta a jó hírt: „... született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában", útmutatást is adott: „...találtok egy kis gyermeket bepólyálva feküdni a jászolban".

Számunkra ez a kiegészítés, hogy tudniillik a Messiás egy gyermek, felér egy második jó hírrel. Mert hiszen Jézus felnőttként is eljöhetett volna e világra, tehát annak, hogy gyermekként érkezett közénk, külön jelentősége van. A gyermek ugyanis az örömön kívül feladatot, felelősséget is jelent a felnőttek számára, így értelmet ad életüknek, ugyanakkor biztosítékot arra, hogy létük folytatódik a kis jövevényben. Hitük szerint ez Jézus esetében az örökéletet jelenti számunkra, emberi viszonylatban pedig családunk, népünk megmaradását. Bár a pesszimista ember számára nem fontos a megmaradás, mégis jó hír a karácsonyi üzenet: a Megváltó *gyermekként* jött közénk.

Buday György fametszete

A kedveszegett, apátiába süllyedt, a jövőbe reménytelen szemekkel meredő magyar számára ma már csak a gyermek jelentheti a megváltást. Madách Imre már csodálatosan megírta ezt a lelki változást „Az ember tragédiája"-ban. Mikor Ádám végigvizionálva az emberiség történetét, arra a pesszimista döntésre jut, hogy megöli magát, vagyis az emberiséget, megjelenik Éva, és „evangéliumi" szavakkal lepi meg: „Anyának érzem, oh Ádám, magam!", mire ősapánk térdre esve rebegi: „Uram, legyőztél."

Csodálatos az Evangéliumnak és Madách Tragédiájának ez az összecsengése: a megváltást és a megmaradást egyaránt gyermek hozta és hozhatja el számunkra. Ha a 15 millió magyar életének középpontjába a gyermek (de nem a majomszeretettel elrontott, elkényeztetett csemete), helyesebben a gyermekek kerülnek, akik célt, értelmet adnak minden tisztességes embernek, akkor éppen a gyermekek által értelmessé tett életet élve elfelejtünk minden kicsinyes félreértést, vélt és valós sérelmet, s egy akarattal küzdünk a megmaradásért.

Erre a felismerésre kell eljutni minden magyarnak. Ez a felismerés azonban nagy feladatok vállalásával jár. E feladatok egytől egyig a magyarság megmaradását szolgálják.

A magyar élet legfőbb parancsa éppen ezért: mindent a gyermek, tehát a jövő szolgálatába állítani. Népünk érdeke, hogy egészséges testű és tiszta lelkű utódokat neveljünk, akik vállalják a munkát (tanulást), a küzdelmet, akiknek van önbecsülésük és szilárd magyarságtudatuk. Mert a megmaradás nemcsak mennyiség (lélekszám), hanem minőség (hit, szakértelem stb.) kérdése is. El kell érnünk, hogy a magyar gyermekekből - adottságuknak megfelelő területen és szinten - európai színvonalú, nyelveket tudó szakemberek váljanak. Mindannyiunknak ezt a célt kell szolgálni. Az itthoniaknak úgy, hogy olyan képviselőket küldenek az országgyűlésbe, akik tudatában vannak az oktatás elsőrendű fontosságának; a Nyugaton élőknek pedig úgy, hogy nyelvtanulási lehetőséget biztosítanak minél több magyar gyereknek (ezzel saját gyermekeik magyar tudását is gyarapítva), ösztöndíjakat szereznek és teremtenek kárpát-medencei magyar diákoknak, s bárhol élő magyaroknak pedig úgy, hogy tudatformáló és az összetartozás érzését erősítő alkalmakat (táborokat, találkozókat, konferenciákat stb.) rendeznek, mindezzel szolgálva azt a célt, hogy a magyar gyermek valóban a magyar jövő záloga legyen.

Ez az idei magyar karácsony üzenete.

Török Bálint

Hillebrand Nyomda Kft.

Soproni Tavaszi Napok

Meghívó

A Soproni Múzeum
meghívja Önt

VESZPRÉMI IMRE

Munkácsy-díjas szobrászművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

a Lábasházba,
Sopron, Orsolya tér 5.

A kiállítást megnyitja

Szentkuti Károly

Győr-Moson-Sopron megye
közgyűlésének alelnöke,

1994. március 14-én, 17 órakor

A kiállítás nyitva:

1994. április 12-ig naponta 9–17 óráig

Kedden zárva!

Külföldi tudósítóinktól:

Az olasz és a német csapatoknál az utolsó simításokat is elvégezték

Olasz élvonalbeli, Bundesliga 2.-beli és olasz másodosztályú mérkőzések kerültek fel a heti, itthoni totószelvényre. Egy időre háttérbe szorulhat a vita, kellenek-e magyar meccsek a totóműsorba!?... Jó szokásunkhoz híven, felkértük külföldi tudósítóinkat, Itáliában LUIGI ALBRIZIÓT, Németországban KARL IVANOVICOT, hogy a legfrissebb érdekességeket, az aktuális változásokat tálalják olvasóinknak. Szerintük ugyanis a totócsapatok szakvezetői az utolsó simításokat is elvégezték a hétvégi forduló előtt!

PARMA–MILAN Rekordbevételt várnak – természetesen – Parmában. A csapat fennállása történetében először játszik olyan rangadót, amikor az A-osztály élén áll és így várja a második helyezettet. Scala keményen edzéseket vezényelt a héten, s nem szándékozik változtatni az összeállításon. Tehát Sensini játszik Grün helyén és Melli kénytelen leülni a kispadra. Egyetlen olyan játékos – Asprilla – szerepel a kezdőcsapatban, akinek nincsen m ás dolga, mint a támadások befejezése. A többieknek a mezőnymunkából is ki kell venniük a részüket.

A Milan tartalékos csapattal állt ki Belgiumban az Anderlecht ellen és amellett, hogy a kilencven perc alatt idejét főleg védekezéssel töltötte, Simone, Brian Laudrup és Papin előtt néhány gólhelyzet is kialakult. A címvédő nagyon szeret és tud is idegenben játszani! Rossz hírek akadnak bőven, van Bastennek még nyolc hónapot ki kell hagynia, Szavicsevics bejelentette, hogy elmegy. Albertinit a fegyelmi bizottság tiltotta el.

CAGLIARI–ROMA A szardíniai csapat csak csütörtökön este játszotta le a Mechelen elleni UEFA Kupa meccset. Giorgi péntektől foglalkozik a hétvégi összecsapással! Villa a bajnokitól eltiltva.

A Roma együttesében néhány játékos nincsen teljesen rendben. Lanna és Cervone különmunkát végzett, kímélő edzéseken vett részt ez a két ember. Piacentini sem állhat Mazzone edző rendelkezésére. Egyetlen örömhír, hogy Bonacina teljes értékű harcos, ő bevethető. Valószínűleg Rizzitelli kimarad, mert Balbo kezd a támadósor tengelyében.

LAZIO–GENOA Favalli, Luzardi és Gascoigne nincsenek rendben, Dino Zoff minden bizonnyal eltekint szerepeltetésüktől, mert még a kispadra is teljesen egészséges játékost akar leültetni a szakember. Negro és Casiraghi meggyógyult, a válogatott csatár kezdőember lesz vasárnap a Genoa ellen. **A fővárosiaknak van elég bajuk** – Cragnotti elnök bűnpere –, nem akarnak újabb „adalékokat" szolgáltatni önmaguk ellen.

Détári játékengedélye még mindig nem érkezett meg, csütörtökön délután sem volt biztos, hogy a magyar középpályás bemutatkozhat a Lazio ellen. Maselli várni is képes, ha megérkezik a licensz, akkor beállítja. Signorini, Skuhravy és Lorenzini is részt vettek az edzéseken, sőt Onorati is játszani szeretne. **A Genoa pontszerzése, – igenis elképzelhető.**

NAPOLI–REGGIANA Giorgio Bresciani és Taglialatela még mindig nem állhat Lippi óhajára, tehát a Napoli tartalékos lesz a Reggiana ellen. **Di Fusco a kapus!** A szerdai edzőmeccsen Caruso (2) és Pari góljaival győzött a csapat, ezek az emberek azonban nem férnek be a kezdő tizenegybe. Elképzelhető, hogy Buso bekerül a csapatba.

Futre a veronai klinikán fekszik és onnan hadakozik az Atletico Madriddal, mert az egyesület érvényesíteni szeretné feléje súlyos követelését. **Mateut és Padovano játszani akar Nápolyban,** viszont az eltiltott Scienza nem állhat Marchioro edző rendelkezésére.

PIACENZA–FOGGIA Iacobelli és Suppa nélkül kell felállítania csaspatát Cagni mesternek, ugyanis a két ember a „Fumagalli-bíróság" elmeszelte. De Vitis, Carrannante és Ferrante sérülésük miatt nem játszhatnak vasárnap. **A tartalékos csapattól már egy döntetlen eredmény is szép teljesítmény lenne,** habár?!...

Pierpaolo Bresciani nem edzett együtt társaival még csütörtökön sem, sőt Grandini sem volt teljesen rendben. Mivel Caini eltiltását tölti majd, Zemannak egyetlen örömhíre volt, mégpedig Bianchini visszatérése. A Foggia idegenben is van olyan jó (közepes), mint otthon. **Pontszerzése valószínű!...**

SAMPDORIA–CREMONESE Marco Rossinak két, esetleg három hetet ki kell hagynia, ez bizonyos, tehát a védelem bal oldalán személycserét kell végrehajtania Eriksson mesternek. Dall'Igna vagy Bucchioni lehet a megoldás. **Vierchowod viszont letöltötte eltiltását,** visszatérhet, tehát a védelem stabilabb lesz. Jugovics és Gullit könnyebb sérüléssel bajlódott, de mindkét ember játszani akar a Cremonese ellen.

Pedronit, aki Futre sérülését okozta nem tiltották el, mert nem bántotta a csatárt (megnézték a bírák videó segítségével a jelenetet). Verdelli és De Agostini nem tudott edzeni még csütörtökön sem, de nem akarják kihagyni a vasárnapi meccset.

TORINO–LECCE A Torino tartalékcsapata játszott edzőmeccset, mert Mondonico edző Giovanni Gallit, Carbonét, Venturint, Silenzit, Fusit, Annonit, Greguccit, Sergiót, Sottilt és Sordót pihentette. Jarni két hónap után szerepelt, az idegenlégiós ma már teljesértékű játékos. A tízes számú mezért Carbone, Aguilera és Paolo Poggi verseng, **egyébként már „kész" a csapat hét végére.**

Baldieri nem szerepelhet a Lecce csapatában, a játékos felépülése a vártnál hosszabb időt vesz igénybe. Rino Marchesi, a csapat új edzője a harci tüzet szeretné élesztgetni, de mintha a játékosok nem hinnék el neki, amit mond. **Az újak közül Ayew biztosan kezdőember lesz.**

UDINESE–ATALANTA A legnagyobb baj az, hogy Branca nincsen teljesen rendben, fáj a térde, pedig neki mindenképpen játszania kellene. A csütörtöki edzésen sem vett részt Kozminski és Marcuz, a többiek ott voltak. Caniato sérüléssel bajlódik, de így is leülhet talán a kispadra a Veneziától igazolt kapuvédő.

Orlandini és Minaudo semmiképpen nem játszhat Udinében, de elképzelhető, hogy Rambaudi sem képes pályára lépni. Sauzée sem teljesen fitt, ám a francia középpályás nagyon szeretne játszani. **Az egyetlen jó hír, hogy a védő Boselli játszhat vasárnap.** Eltiltott játékos viszont nincsen.

MEPPEN–SAARBRÜCKEN Ehrmanntraut úgy véli, kissé elfáradt csapata és még azért sem sértődne meg, **ha a télies időjárás miatt elhalasztanák a meccseket.** Faltin, Heuermann és Wiechers még mindig sérült, a többiekre aránytalanul nagy teher hárult, ezért elsősorban pszichikai enerválság tapasztalható a futballisták körében. Ha azonban játszani kell, akkor a Meppen emberei szokásos küzdőképességüket mindenképpen bemutatják.

Amióta Rüdiger Abramczik vezeti a Saarbrücken csapatát, újra tudják a játékosok és a szurkolók, hogy milyen érzés sikeresen szerepelni. Az orosz Szavicsev és az amerikai Wynalda ismét a korábbi jó formában szerepel és ez a két ember képes magával ragadni a többieket. A közönség Serrt szeretné látni a kapuban, ám az edző makacsul kitart Kostmann mellett, akit szerencsésebb kezű kapusnak vél.

STUTTG. KICKERS–TB BERLIN Stuttgart környékén, legalábbis a **pályák körzetében jeges szelek fújdolgálnak,** nemcsak a valóságban, hanem nemkülönben a két csapat szereplését tekintve. A Kickersnek is a kieséses ellen kell viaskodnia. A vasárnapi kieséses helyosztó végképp választ adhat arra a kérdésre, hogy van-e elegendő akarat a megkapaszkodásra. A szakvezetés Moutastól és Vrabectől várja a pozitív fordulat elősegítését.

A hét elején a berliniek kölcsönvették az 1. FC Kölntől Kobylanskjit, tehát a vereség „csekkfüzet-lobogtatása" tart tovább. Itt semmi sem drága, **de a jelek szerint csupán anyagiak segítségével nem lehet sportsikereket szerezni.** Goldbaek és a múlt héten két gólt elérő Rouszajev játszik, Levynek le kell ülnie a cserepadra.

HERTHA BSC – UERDINGEN Uwe Reindersnek idáig nem sikerült a berlini együttes hajóját nyugodtabb vízekre vezetni, tovább tart a bukdácsolás. **Az edző eddigi újításai nem váltak be,** ezt be is ismerte és kénytelen volt visszatérni a régebbi metódushoz. Sejna a kapus, Rohde sepreget, a középpályás sorban Kovac, Wolnitz és Ramelov a vezér, elől pedig Demandton és Schmölleren a sor, hogy hazai pályán gólokkal örvendeztesse meg az együttes maradék híveit.

Friedhelm Funkel véleménye szerint a múltheti, Fortuna Köln ellen elszenvedett vereség teljes joggal a kivételes balszerencse számlájára írható. Berlinben akarják ezt a balsikert a krefeldiek feledtetni. Krümpelmann és Posch még sérüléssel bajlódik, **de a többi sztár a szakvezető rendelkezésére állhat.**

CHEMNITZ–1860 MÜNCHEN Reinhard Häfner, a Chemnitz szakvezetője aránylag szűk keretből válogathat. Mivel a gárda a múltheti vereséggel ténylegesen is kieső helyre csúszott vissza, érthető, hogy mélyülnek a problémák, hiányzik a nyugalom. Tudják, a vendégek ellen csak akkor van esélyük, ha a küzdőképességük ismét a régi lesz. Hiemann a kapus, Köhler a sepregető, a középpályás sorban Mehlkorn és Wienhold, elől Torunarigha és Drulak. **Laudeley kellemetlen szemsérülést szenvedett.**

Trares kiállítása miatt Peter Zeiler kerül be a kezdőcsapatba. Neki azt, kell bizonyítania, hogy szerződését jó lesz, ha meghosszabítják, mert ő is hasznos ember. Werner Lorant edzőnek nincsenek különösebb gondjai, különben a hetek óta jól bevált összeállításban küldheti ki együttesét. Pacult és Winkler nagyon jó formában vannak, az ő góljaik szinte biztosra vehetők!

ACIREALE–FIORENTINA Solimeno és Delfino nem edzettek a héten, mert katonai szolgálatukat töltik. Ami ennél is súlyosabb, Vaccaro, a csapat kapusa sérüléssel bajlódik, csak szombaton dől el, tudja-e vállalni a fellépést. Ez azért jelentős probléma Papadopulo edzőnek, mert Amatónak nincs is másik tartalékja. Az egyik ponttal elégedett lenne a szakvezetés.

Ranieri hét közben a fiatal játékosokat szerepeltette az edzőmérkőzésen, mert állandó emberei közül többen is fáradtságról panaszkodtak. A calenzanói edzőmeccsen Tedesco és Faccenda bemutatkozott, ezek a futballisták hosszabb időt kihagytak. **A acirealei meccsen állítólag a legjobb tizenegy fut ki a pályára,** Carmascialival, Piolival, Effenberggel, Batistutóval és Massimo Orlandóval.

ANCONA–COSENZA Sogliano felépült, ő már a csütörtöki edzőmeccsen úgy játszott, mintha soha nem lett volna sérült. Viszont Vecchiola, a csapat egyik legjobb embere, a középpályás sor „esze" **kedden súlyos bokarándulást szenvedett az edzésen,** s még csütörtökön is borogatnia kellett fájós testrészét. Guerini edző támadó csapat kiállítását tervezi.

Silipónak semmi gondja, sem eltiltott, sem sérült játékosa nincsen, legfeljebb taktikai okokból változtat a múltheti csapaton, amely hazai pályán győzött. Csütörtökön két edzés volt programban, de egyik sem megerőltető. Technikai jellegű gyakorlások, szórakoztató, **idegeket pihentető játékok szerepeltek a műsorban.**

Így tippelnek Itáliában

Először is szögezzük le, kilenc összecsapás „találkozásáról" beszélhetünk. A magyar szelvényen megjelenő nyolc A-osztályú mérkőzés mellett, illetve ezeken kívül az Acireale – Fiorentina B-osztályú „csemege" is megtalálható az itáliai totósorban.

Sajnos, csak egyetlen olyan mérkőzést tudunk felfedezni, amely minden számítás szerint fix 1-esre áll Itáliában, mégpedig a Napoli – Reggiana találkozó. Itt semmilyen formában nem tudnak elképzelni a „Guida" című totószaklap szerkesztői más eredményt, mint a hazaiak sikerét. Annál szélesebb a választék a többi összecsapás tekintetében. Úgy vélik, a Parma – Milan 1-esre és X-re vehető ki, itt a 2-est kisebbfajta meglepetésnek vélik. A Cagliari – Roma összecsapáson a legerősebb tipp az X, de el tudják képzelni a 2-est is, sőt az 1-estől sem idegenkednek. A Lazio – Genoa taglalásánál legfeljebb a döntetlenig mennek el, amikor a vendégcsapat sánszairól beszélnek. A Piacenza – Foggia összecsapás háromesélyes, ám az 1-es többször is kihangsúlyozzák. **A Sampdoria – Cremonese és a Torino – Lecce meccsen** – talán kissé furcsa – **adnak esélyt a vendégek pontszerzésére.** Az Udinese – Atalanta kiesési helyosztón mindkét csapatnak egyenlő esélyt kínálnak, ezért vélik úgy, hogy a döntetlen a legvalószínűbb, csakúgy, mint az Acireale – Fiorentina mérkőzésen.

TIPPSHOW

S. F. rovata

Egy „kacsintás" erejéig már ránk figyelt Fortuna az elmúlt hét végén. Egy 5+1-es nyeremény ugyanis gazdára talált, több mint 5 millió forinttal gazdagítva a szerencsés fogadó pénztárcáját. Az igazi nyereményeső lehetősége azonban továbbra is fennáll, sőt még felsorolni is nehéz az esélyeket.

Az ötöslottón ismét előrukkolt a Szerencsejáték Rt. az immár szinte szokásos szenzációval. Egyszeriben 100 millió forintra egészítette ki a telitalálatostétet.

Aztán itt a hetente sorsolásra kerülő hatos lottó. Ezen közel 40 millió forint üti a markát annak, aki magányosan találja el a hat számot. Az egyre népszerűbb „Joker" játékon is növekszik a jutalomalap, amely most már mintegy 2 és félmillió forint.

Ismét rangos helyet foglal el ezen a szerencse-étlapon a totójáték is. Az e heti 13+1-es nyereménye megközelíti a 10 millió forintot, a szelvényen pedig a kedvelt olasz és német összecsapások szolgáltatják a műsort.

Talán ennyiből is kiderül, hogy a szokásosnál is érdemesebb játszani és akad izgulnivalónk bőven az elkövetkezendő napokban.

Akinek pedig esetleg még ennyi sem elég, vegyen részt a „Ne maradjon nyeretlen!" akción, amelyre a novemberi nyeretlen hatoslottó szelvényekkel lehet pályázni.

A részvétel feltételeit, más érdekes játékok beharangozóival egyetemben –, megtalálják a Sportfogadásban. Sok szerencsét!...

2 háromesély 5 kétesély 8 kollektív szelvényen

1X2	1X2	1X2	1X2	1X2	1X2	1X2	1X2	1X2
1X2	1	1	X	X	2	2	1	1
12	12	12	12	12	12	12	12	12
12	1	2	2	1	2	1	1	2
12	1	2	1	2	1	2	1	2
12	1	2	1	2	2	1	2	1
12	1	2	2	1	1	2	2	1

A kulcs hibátlan alaptipp esetén legalább 12 találatot biztosít.

TIPP 48. HÉT TÁJOLÓ

	%	
1. **PARMA** (1.)		**MILAN** (2.)
Inter 2-3 (i.)	**1=30**	Sampdoria 2-3 (i.)
Juventus 2-0 (o.)	**X=35**	Inter 2-1 (i.)
Atalanta 2-0 (i.)	**2=35**	Napoli 2-1 (o.)

Egymás ellen 1990/91: 2-0 és 0-0; 1991/92: 1-3 és 0-2; 1992/93: 0-2 és 1-0.

2. **CAGLIARI** (8.)		**ROMA** (11.)
Torino 2-1 (o.)	**1=35**	Reggiana 0-0 (i.)
Sampdoria 2-1 (i.)	**X=40**	Foggia 0-0 (o.)
Juventus 1-1 (i.)	2=25	Lecce 2-0 (i.)

Egymás ellen 1990/91: 0-0 és 0-0; 1991/92: 0-1 és 0-0; 1992/93: 1-0 és 1-1.

3. **LAZIO** (9.)		**GENOA** (12.)
Udinese 2-1 (o.)	**1=45**	Juventus 0-4 (i.)
Napoli 2-1 (i.)	X=30	Udinese 4-0 (i.)
Torino 1-2 (o.)	2=25	Inter 1-0 (o.)

Egymás ellen 1990/91: 1-1 és 1-3; 1991/92: 1-1 és 0-1; 1992/93: 1-1 és 3-2.

4. **NAPOLI** (10.)		**REGGIANA** (15.)
Piacenza 1-1 (i.)	**1=50**	Roma 0-0 (o.)
Lazio 1-2 (o.)	X=30	Torino 0-2 (i.)
Milan 1-2 (i.)	2=20	Cremonese 2-0 (o.)

Egymással az utóbbi három évben nem mérkőztek.

5. **PIACENZA (14.)**		**FOGGIA** (13.)
Napoli 1-1 (o.)	1=25	Cremonese 1-1 (o.)
Atalanta 0-0 (i.)	**X=40**	Roma 0-0 (i.)
Udinese 0-0 (o.)	**2=35**	Sampdoria 1-2 (o.)

Egymással az utóbbi három évben nem mérkőztek.

6. **SAMPDORIA** (3.)		**CREMONESE** (7.)
Milan 3-2 (o.)	**1=50**	Foggia 1-1 (i.)
Cagliari 1-2 (o.)	X=25	Lecce 2-1 (o.)
Foggia 2-1 (i.)	2=25	Reggiana 0-2 (i.)

Egymás ellen 1990/91: –; 1991/92: 2–2 és 1–0; 1992/93: –.

7. **TORINO** (5.)		**LECCE** (18.)
Cagliari 1-2 (i.)	**1=50**	Atalanta 5-1 (o.)
Reggiana 2-0 (o.)	X=25	Cremonese 1-2 (i.)
Lazio 2-1 (i.)	2=25	Roma 0-2 (o.)

Egymás ellen 1990/91: 2-0 és 1-1; 1991/92: –; 1992/93: –.

8. **UDINESE** (16.)	%	**ATALANTA** (17.)
Lazio 1-2 (i.)	**1=35**	Lecce 1-5 (i.)
Genoa 0-4 (o.)	**X=40**	Piacenza 0-0 (o.)
Piacenza 0-0 (i.)	2=25	Parma 0-2 (o.)

Egymás ellen 1990/91: –; 1991/92: –; 1992/93: 1-2 és 0-2.

9. **MEPPEN** (12.)		**SAARBRÜCKEN** (3.)
TB Berlin 1-1 (i.)	**1=40**	Wofsburg 2-1 (o.)
Mainz 05 1-1 (o.)	**X=40**	FC Homburg 2-2 (i.)
Hannover 1-1 (i.)	2=20	Chemnitz 1-0 (o.)

Egymás ellen 1990/91: 0-0 és 0-2; 1991/92: –; 1992/93: –.

10. **STUTTGARTER KICKERS** (19.)		**TB BERLIN** (20.)
RW Essen 0-0 (i.)	**1=50**	Meppen 1-1 (o.)
Chemnitz 2-0 (o.)	X=25	Rostock 1-2 (i.)
CZ Jena 0-2 (o.)	2=25	RW Essen 2-2 (o.)

Egymással az utóbbi három évben nem mérkőztek.

11. **HERTHA BSC** (18.)		**UERDINGEN** (4.)
Bochum 1-3 (i.)	**1=30**	CZ Jena 0-0 (o.)
Wuppertal 0-3 (o.)	**X=35**	Mainz 05 1-1 (i.)
St. Pauli 0-1 (i.)	**2=35**	Fortuna Köln 0-2 (o.)

Egymás ellen 1990/91: 0-0 és 2-1; 1991/92: 0-0 , 0-5 és 0-1, 3-2; 1992/93: –.

12. **CHEMNITZ** (16.)		**1860 MÜNCHEN** (2.)
Hannover 1-0 (o.)	1=25	Mannheim 3-1 (o.)
Stuttgarter Kickers 0-2 (i.)	**X=40**	Wolfsburg 0-0 (i.)
Saarbrücken 0-1 (i.)	**2=35**	FC Homburg 1-0 (o.)

Egymás ellen 1990/91: –; 1991/92: 4-0 és 0-0; 1992/93: –.

13. **ACIREALE** (12.)		**FIORENTINA** (1.)
Monza 0-0 (i.)	1=25	Pescara 0-0 (o.)
Cosenza 0-0 (o.)	X=30	Modena 1-0 (i.)
Andria 1-1 (i.)	**2=45**	Ravenna 2-0 (o.)

Egymással az utóbbi három évben nem mérkőztek.

14. **ANCONA** (9.)		**COSENZA** (5.)
Brescia 1-3 (i.)	1=30	Padova 1-2 (i.)
Andria 0-0 (o.)	**X=50**	Acireale 0-0 (i.)
Pisa 1-1 (i.)	2=20	Modena 0-0 (o.)

Egymás ellen 1990/91: 3-3 és 1-2; 1991/92: 0-0 és 0-0; 1992/93: –.

Bundesliga 2. osztály

H.	J.	Gy.	D.	V.	Gólok	P.	O.	I.
1. Bochum	17	11	4	2	28–10	26	17	9
2. 1860 München	17	11	3	3	26–17	25	17	8
3. Saarbrücken	17	9	2	6	30–31	20	16	4
4. Uerdingen	17	7	5	5	19–16	19	12	7
5. Essen	17	6	6	5	26–21	18	11	7
FC Homburg	17	8	2	7	26–21	18	11	7
7. Rostock	17	7	4	6	27–23	18	11	7
8. Fortuna Köln	17	8	2	7	27–24	18	7	11
9. St. Pauli	17	6	6	5	20–18	18	13	5
10. Wolfsburg	17	6	6	5	18–18	18	13	5
11. Mainz 05	17	6	5	6	20–17	17	12	5
12. Meppen	17	5	7	5	23–22	17	11	6
13. Wuppertal	17	5	6	6	16–17	16	9	7
14. Mannheim	17	5	6	6	17–20	16	11	5
15. CZ Jena	17	5	5	7	18–18	15	10	5
16. Chemnitz	17	6	3	8	13–26	15	11	4
17. Hannover	17	3	8	6	16–17	14	9	5
18. Hertha BSC	17	3	7	7	18–24	13	8	5
19. Stuttgarter Kickers	17	4	5	8	14–25	13	9	4
20. TB Berlin	17	1	4	12	9–26	6	4	2

Olasz B osztály

H.	J.	Gy.	D.	V.	Gólok	P.	O.	I.
1. Fiorentina	12	7	5	0	19–4	19	10	9
2. Cesena	12	7	4	1	20–15	18	11	7
3. Padova	12	5	6	1	14–8	16	10	6
4. Bari	12	6	3	3	23–10	15	9	6
5. Cosenza	12	4	7	1	13–9	15	9	6
6. Lucchese	12	4	6	2	13–10	14	9	5
7. Andria	12	4	6	2	11–8	14	7	7
8. Brescia	12	4	5	3	21–18	13	9	4
9. Ancona	12	4	5	3	16–14	13	9	4
10. Venezia	12	4	5	3	13–14	13	8	5
11. Ascoli	12	4	4	4	16–15	12	10	2
12. Acireale	12	2	7	3	10–11	11	6	5
13. Verona	12	4	3	5	12–16	11	7	4
14. Vicenza	12	2	6	4	7–13	10	5	5
15. Pisa	12	2	5	5	15–19	9	8	1
16. Modena	12	3	3	6	10–15	9	6	3
17. Palermo	12	3	1	8	6–15	7	7	0
18. Pescara	12	2	5	5	10–16	6	5	4
19. Ravenna	12	2	2	8	9–16	6	3	3
20. Monza	12	1	4	7	6–18	6	4	2

A bajnokságot a Pescara –3 ponttal kezdte.

Olasz A osztály

	Összesen						Otthon					Idegenben				
	J.	Gy.	D.	V.	Gólok	P.	Gy.	D.	V.	Gólok	P.	Gy.	D.	V.	Gólok	P.
1. Parma	12	8	2	2	19–7	18	6	–	–	12–1	12	2	2	2	7–6	6
2. Milan	12	7	4	1	16–7	18	4	2	–	8–2	10	3	2	1	8–5	8
3. Sampdoria	12	8	1	3	23–16	17	3	1	2	9–8	7	5	–	1	14–8	10
4. Juventus	12	6	4	2	22–12	16	6	1	–	18–5	13	–	3	2	4–7	3
5. Torino	12	6	2	4	17–13	14	4	–	1	9–4	8	2	2	3	8–9	6
6. Internazionale	12	5	4	3	12–9	14	4	1	1	10–6	9	1	3	2	2–3	5
7. Cremonese	12	5	3	4	12–11	13	4	1	1	8–4	9	1	2	3	4–7	4
8. Cagliari	12	5	3	4	18–18	13	3	–	2	9–6	6	2	3	2	9–12	7
9. Lazio	12	4	5	3	10–11	13	3	2	1	6–4	8	1	3	2	4–7	5
10. Napoli	12	4	4	4	14–14	12	2	2	2	7–6	6	2	2	2	7–8	6
11. Roma	12	4	4	4	11–12	12	2	2	2	8–8	6	2	2	2	3–4	6
12. Genoa	12	3	4	5	9–11	10	2	3	1	4–2	7	1	1	4	5–9	3
13. Foggia	12	1	8	3	8–11	10	–	4	2	5–7	4	1	4	1	3–4	6
14. Piacenza	12	2	6	4	7–12	10	1	4	1	4–6	6	1	2	3	3–6	4
15. Reggiana	12	1	6	5	6–13	8	1	5	–	4–2	7	–	1	5	2–11	1
16. Udinese	12	2	3	7	7–16	7	1	1	4	2–9	3	1	2	3	5–7	4
17. Atalanta	12	2	3	7	13–23	7	2	3	2	9–10	7	–	–	5	4–13	0
18. Lecce	12	1	2	9	11–19	4	1	2	3	6–7	4	–	–	6	5–12	0

Eredményes honvédelmi együttműködés

Jörg Schönbohmnak, a német védelmi minisztérium államtitkárának – aki Joó Rudolf államtitkár meghívására hazánkban tartózkodik – Für Lajos honvédelmi miniszter tegnap a két ország közötti baráti kapcsolat ápolásáért, az eredményes együttműködésért kifejtett tevékenysége elismeréseként a Honvédelemért kitüntető címet adományozta. Für Lajos köszöntő szavaiban hangsúlyozta, hogy a nyugat-európai államok közül elsőként – eddig egyedül – Németország nyújtott erkölcsi segítségen túl jelentős anyagi támogatást is hazánknak.

(r. m.)

❑ Szűrös Mátyásnak, az Országgyűlés alelnökének vezetésével tegnap parlamenti küldöttség utazott Hágába, ahol részt vesz a Benelux Parlament ülésén.

❑ *Nincsen szó a magyar adósságok átütemezéséről, bár mind a bal-, mind a jobboldali erők követelik ezt – idézi a Die Presse tegnapi száma Kádár Bélát. Egy korábbi interjújában a magyar külgazdasági miniszter azt is elmondta, hogy a magyar gazdaságot nem fenyegeti közvetlen veszély, amennyiben ésszerű gazdaságpolitikát folytat.*

❑ A Magyar Írószövetség Vasarely gyűjteményének kiállítását Tornai József elnök nyitja meg november 29-én délután 5 órakor.

❑ *Október végén 655 ezer munkanélkülit tartottak nyilván a munkaügyi központok, 15 ezerrel kevesebbet, mint szeptemberben. Mint az Országos Munkaügyi Központ legújabb jelentéséből kiderült, ez a februárban regisztrált 705 ezres maximumhoz képest 50 ezres csökkenést jelent.*

❑ Moldovában jövő héttől bevezetik az új nemzeti valutát, a lejt. Mircea Snegur moldovai elnök kijelentette: drasztikus lépések meghozatala várható a lej devalválásának elkerülése érdekében. A döntés értelmében 3,85 moldovai lej fog érni egy amerikai dollárt.

Jut eszembe...

...az ártatlan

Az 1954-es svájci labdarúgó-világbajnokságon, a 4-2-re végződött magyar–brazil mérkőzés – a dél-amerikaiak jóvoltából – verekedésbe fulladt. Nilton Santos, akit a második félidőben Bozsikkal együtt kiállított Ellis játékvezető, nekiment Tóth II-nek és Czibornak is. Tóth II. ennek következtében még az első félidő befejezése előtt combizomrost-szakadást szenvedett.

A mérkőzés végén megkérdezték Czibort, mit csinált, hogy Santos így bedühödött?

– Én? – kérdezte ártatlanul a csatár –, semmit, csak leköptem...

(kő)

Négynapos munkahét a VW-nél

A következő két évben négy napot dolgoznak hetente a Volkswagen alkalmazottai – erről született megállapodás tegnap virradóra a legnagyobb európai autógyár és az IG Metall ágazati szakszervezeti szövetség között.

❑ Tíz ország csaknem kétszáz egyéni és társasvállalkozása küldte el képviselőjét a Trend '94 Nemzetközi Üzletember Találkozóra, amely tegnap kezdődött meg Nyíregyházán.

A Kereszténydemokrata Néppárt holnap délután 16 órakor politikai fórumot rendez a Balatonlellei Művelődési Házban. A vitaindító beszédet Inotai Ferenc, a KDNP országgyűlési képviselője és Fábián László, az Új Magyarország főszerkesztője tartja.

❑ *Az Országos Kisvállalkozás-fejlesztési Iroda egyre nagyobb szerepet kap a gazdaságpolitikai döntés-előkészítő folyamatokban. Jövőre az Ipari és Kereskedelmi Minisztériummal közösen részt vesz a kormány középtávú, vállalkozásfejlesztési stratégiájának kidolgozásában, bekapcsolódik a parlament és a kormány vállalkozásfejlesztő tevékenységébe is.*

❑ Drámaírók és színházi szakemberek nyílt fóruma kezdődött tegnap a Zala megyei Egervár várkastélyában.

❑ *Magyarország EK társult tagságának ideje alatt két érdek befolyásolja a gazdasági folyamatokat. Egyrészt változatlanul fennáll a közösségbe integrálódás szándéka, ugyanakkor a rövid távú érdekek a hazai ipar és foglalkoztatottság védelmét helyezik előtérbe. Erről Dienes-Oeh Egon, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának főosztályvezetője beszélt a Magyar Iparszövetség tegnapi elnökségi ülésén.*

Meghalt Anthony Burgess

Anthony Burgess, a kortárs angol irodalom egyik legjelentősebb és legtermékenyebb alkotója tegnap hosszas betegség után 76 éves korában Londonban elhunyt.

Utolsó simítások a Honvéd téren az emlékmű körül. Ma avatják fel Veszprémi Imre Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását, amely a második világháború után a Szovjetunióba munkatáborokba hurcolt honfitársaink sorsára emlékeztet. Für Lajos honvédelmi miniszter mond avatóbeszédet a Gulag Alapítvány által szervezett megemlékezésen. Fotó: Talum Attila

❑ Figyelemre méltó sikert hozott a magyar konyhaművészetnek a bázeli IGEHO turisztikai és vendéglátó-ipari vásár: az itt rendezett kulináris versenyen a magyar csapat ezüstérmes lett.

Inkvizíció

Minden tűzbe mártott test a súlyából annyit veszt, amennyi elég belőle.

❑ *A kubai biztonsági szolgálatnak bizonyítékai vannak arra, hogy nem Lee Harvey Oswald volt a gyilkosa John F. Kennedy amerikai elnöknek 1963-ban, hanem két kubai emigráns tüzelt az elnökre Dallasban – legalábbis ezt ígéri az a háromrészes dokumentumfilm, amelyet szerda este kezdett vetíteni a havannai televízió.*

❑ A Magyar Turista Szövetség megalapításának 80. évfordulója tiszteletére jubileumi kiállítást szervez a szövetség jogutódja az Igazságügyi Minisztérium aulájában. A rendezvény fővédnökei: Balsai István és Jeszenszky Géza miniszterek. Az ünnepélyes megnyitó vasárnap délután fél háromkor lesz.

Ütközés a síneken

A Hatvanból Budapest felé tartó személyvonat Pécelen összeütközött, a jól működő fénysorompó tilos jelzése ellenére, a vágányokra hajtó IFA-tehergépkocsival. A teherjármű vezetője a veszélyt látva kiugrott a vezetőfülkéből, s így nem lett semmi baja. Az ütközésnél a vonat első kocsija kisiklott, de senki sem sérült meg.

❑ *Az energetika, a telekommunikáció, a papír-, gyógyszer- és a gépipar területén érdekelt magyar és lengyel szakemberek részvételével kezdődött tegnap magyar–lengyel üzletembertalálkozó Debrecenben.*

Elhunyt Albert Collins

Hatvanegy esztendős korában szerdán elhunyt az amerikai blues egyik veteránja, Albert Collins. Súlyos rákbeteg volt. Az énekes és gitárost a műfaj egyik legnagyobb egyéniségének tartották világszerte, aki gitárjátékával iskolát teremtett. Collins 1986-ban kapott Grammy-díjat.

AIDS-világnap

A december 1-jei AIDS-világnap alkalmából a fővárosban is több rendezvény lesz. Az események sorát ma egy jótékonysági koncert nyitja meg a Petőfi Csarnokban. A délután négy órakor kezdődő heavy metal koncert bevétele a hazai AIDS-megelőzést szolgálja, a koncert ideje alatt szexuális felvilágosítás és AIDS-tanácsadás lesz. Ma kezdődik a homoszexuális szervezetek találkozója is, amely egyben a homoszexuális és leszbikus filmhét nyitó rendezvénye a Toldi moziban. Az AIDS világnapján Budapest metróaluljáróiban lesz anonym, nyálteszt segítségével történő AIDS-szűrés. December 1-jén reggel 7.00 és 10.00 óra között a Deák téri, a Nyugati pályaudvari, a Blaha Lujza téri, a Ferenc körúti és a Ferenciek tere metrókijáratnál, míg délután 15.00 és 19.00 óra között a Deák térnél, a Nyugatinál és a Blaha Lujza térnél várják a fiatalokat és az idősebbeket.

Lebuktak a pénzhamisítók

Egy nemzetközi pézhamisító banda több mint 18 millió osztrák schilling értékben hamis olasz államkötvényeket próbált piacra dobni Európában és a Távol-Keleten. Ezenkívül 160 ezer schilling értékben hamis 100 dollárosokat és 100 márkásokat is forgalomba hoztak – közölték tegnap Svájcban.

❑ *Dluhopolszky László karikatúráiból rendezett kiállítás nyílik ma este hat órakor a dunakeszi iskolagalériában. A december közepéig látogatható grafikai kiállítást Kiss Róbert országgyűlési képviselő nyitja meg.*

❑ **Weninger Antal orvos-szakíró, a magyar orvostársadalom kiemelkedő alakja életének 91. évében, tegnap elhunyt. Temetéséről később intézkednek.**

❑ Az indiai rendőrség tűzharcban tegnap megölte az ország egyik leginkább körözött terroristáját, Szatnam Szingh Csinnát. A szikh szakadár terrorista a Khalisztán különválásáért évek óta fegyveres harcot viselő szervezet vezetője volt.

Svájci cigánykodás

Svájcban is veszélyben a társadalmi béke. Lázadozik a mintegy 35 ezres lélekszámú cigányság. Egyelőre csak petíciót intéztek a szövetségi hatóságokhoz: hivatalosan ismerjék el, hogy népet alkotnak. S adjanak nekik engedélyt hagyományos foglalkozásaikra, lehessenek továbbra is őszeresek, kosárfonók, üstfoltozók, köszörűsök. Közülük mintegy ötezer él vándoréletet, s jelenleg a kantonok felében sincs lakóhelyük, holott mindenütt szükségük volna olyan táborhelyre, ahol addig maradhatnak, ameddig csak akarnak. Valamiféle védelmet kérnek az őket különlegesen sújtó gazdasági válság és munkanélküliség ellen is. Vagyis Svájcban sem fenékig tejfel cigánynak lenni. A gondjaik többé-kevésbé ugyanazok, mint nálunk. Na persze más szinten. Erre szokás mondani: ha a különbséget zongorázni – illetve: stílszerűen – cimbalmozni lehetne...

(–prémi)

A gyilkos férj

A brutalitás nem iskolai végzettség kérdése! – ezt a tanulságot vonhatja le az ember abból a családi tragédiából, amely 22-én történt Újpesten, a Nyár utcában. A jó anyagi körülmények között élő orvos házaspár boldogan élhetett volna – héthónapos kislányával együtt – szépen berendezett otthonában. Hogy mégsem így történt, abban alighanem mindketten vétkesek...

Az 50 éves F. András azzal kereste fel kedden a kerületi kapitányságot: előző nap „eltűnt" a felesége, elment otthonról és nem tért haza. A rendőrök azonnal megkezdték a kutatást a 35 esztendős szülész-nőgyógyász V. Erika után. Nem akart sehogy sem összeállni a kép. Megtudták: a doktornő olyannyira komolyan vette hivatását, hogy még betegen is mindig megjelent munkahelyén. Legjobb barátnője is csodálkozott és aggódott. Mint mondta: „nem telt el egy nap sem, Erika telefonja nélkül". A nyomozók egyre kevésbé hitték a mesét a titokzatos eltűnésről. Helyszíni szemlét tartottak. A lakásban dulakodásra utaló nyomot fedeztek fel. F. András egy ideig ragaszkodott meséjéhez, majd tegnapelőtt maga jelentkezett a rendőrségen, s bevallotta: azon napon kínos jelenetre került sor közöttük, össze is verekedtek. Ő véletlenül olyan erővel ütötte meg nejét, hogy elesett, s beütötte fejét az asztal sarkában. Aztán nem mozdult többet. Szabadulni akart a hullától, betuszkolta kocsiba, az Árpád hídhoz hajtott, és a holttestet a Dunába dobta. A IV. kerületi kapitányság őrizetbe vette F. András, felesége holttestét azonban nem találták meg.

F. A.

❑ Magánszemélyek hitelminősítéséről információt nyújtó szolgáltatást vezet be a Creditreform-Interinfo Kft. Arról adnak tájékoztatást, hogy a hozzájuk hitelért folyamodó magánszemélyek a múltban milyen adósság-visszafizetők voltak – tájékoztatott tegnap Petneházy Balázs, a kft. igazgatója.

Magyar könyvesbolt Pozsony belvárosában

Több hónapig tartó felújítás után Pozsony belvárosában tegnap ismét megnyitották a magyar könyvesboltot. Az évtizedekig állami könyvesboltként működő üzlet sorsa tavaly komoly veszélybe került, mert a magisztrátus más üzletet akart nyitni a helyén. Dobos László író és a Madách Posonium kft. aláírásgyűjtő akciójának köszönhetően, tízezer aláírással sikerült kiharcolni a bolt bérleti jogát.

Mérgezés a szociális otthonban

Feltehetően fagyálló folyadék volt abban a kólás üvegben, amelyből a tabi szociális otthon hat lakója ivott november 23-án. Az üvegbe a gépkocsivezető töltötte a folyadékot, és ezt az egyik nyitott garázsban találták meg a gondozottak. Négyen a siófoki, ketten a kaposvári kórházban vannak. Egy 58 éves asszony belehalt a mérgezésbe, a többiek állapota is válságos.

❑ Sikerült megállapodni Bulgária külföldi adósságainak mintegy 50 százalékos csökkentéséről a Frankfurtban tartott tárgyalásokon – jelentette be Sztojan Alekszandrov bolgár pénzügyminiszter tegnapi hazaérkezése után.

Az oldalt szerkesztette Demény Angéla

VOLÁNTOURS METEOROLÓGIA

Párás, hideg idő

°C 0 -4

Párás, ködös, hideg idő várható. Sok lesz a felhő de havazás nem valószínű. A talajmenti szél gyenge marad. A hőmérséklet a hajnali -2, -6 fokról alig emelkedik, legmagasabb értéke 0, -4 fok körül alakul. Néhány helyen zúzmara és köd képződik, mely egész nap megmaradhat.

°C -2 -6

délután *A CSÜTÖRTÖKI ELŐREJELZÉS BEVÁLÁSA: JELES.* este

I. Észak-Dunántúl: KÖDÖS 0°	III.Duna-Tisza köze: KÖDÖS 0°	IV. Északi-hegyvidék: KÖDÖS -2°
II.Dél-Dunántúl: KÖDÖS 0°	TEXO-MAGÁNMETEOROLÓGIA	VI.Tiszántúl: KÖDÖS -1°

Budapesten		Légszennyezettség (A nagyvárosok belvárosában)		Budapesten	
Várható:	0	CO:	30	Napkelte:	7:04
Átlagos:	5 °C	NO_2:	65 %	Napnyugta:	15:58
Rekord meleg:	14	SO_2:	45	Holdkelte:	14:17
Rekord hideg:	-5			Holdnyugta:	4:09

Hómagasság: (cm)				Holdfázisok	
Kaprun:	90-110	Vitosa:	26	Első negyed	Holdtölte
Semmering:	30-40	Kékes-tető:	40		
Chopok:	12	Dobogókő:	25-30		
Lomnic:	14	Zirc:	32		
Zakopane:	3	Szabadsághegy:	30	NOV.13.	NOV.29.

A VOLÁNTOURS Szilveszteri ajánlataiból:

Kanári-szigetek, 8 nap repülőgéppel 86 400 Ft, Ausztria 5 nap, autóbusszal 17 900 Ft, továbbá szlovéniai, horvátországi és szlovákiai programok. VI., Teréz krt. 38. Tel.:132-7770, 132-9393.

A Magyar Lajos-díj kitüntetettjei

Négy újságíró – Antal Anikó (Népszabadság) Bényei József (Hajdú-Bihari Napló, Lódi György (MTV Miskolc) és Ocsovai Gábor (Magyar Rádió) vette át tegnap a Magyar Lajos-díj Alapítvány emlékérmét. A Kiss-Nagy András Kossuth-díjas szobrászművész által készített emlékplaketteket a kuratórium elnöke, Tőkei Ferenc adta át. Péchy Blanka színművésznő újságíró férje emlékére, a Magyar Újságírók Országos Szövetsége javára alapította a Magyar Lajos-díjat, amelyet szerkesztőségi kollektívák és a szövetség szakosztályainak javaslatai alapján kuratórium ítél oda a zsurnaliszta születésének évfordulója alkalmából. Az alapítványtevő akarata szellemében a díjban azok a nyomtatott és elektronikus sajtóban legalább 10 éve dolgozó újságírók részesülhetnek, „akik elérik azt a magasra helyezett mércét, amit a folyamatos szellemi és erkölcsi felelősséggel járó újságíró-hivatás méltán megkövetel".

Biotévé

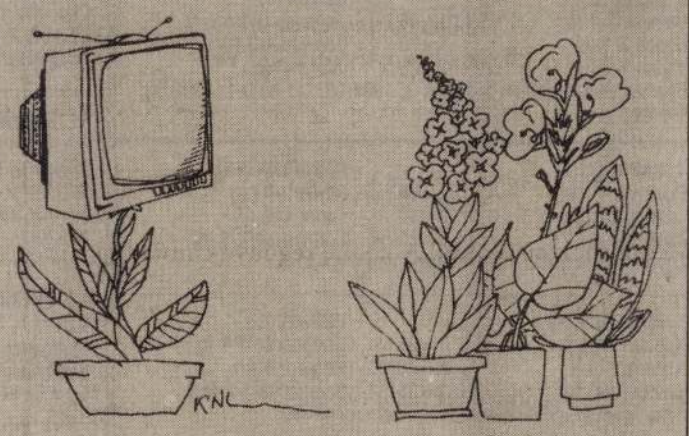

Kertész N László rajza

Már napsugárzásra sincs szükség, elég egy tévé a dél-koreai Samsung Electronics Co. cégtől, s növényeink páratlan fejlődésnek indulnak – állítja termékéről a gyártó. Az elektromágneses hullámok a napsugárzást utánzó sugarakká alakulnak át. A krizantémok „tévét nézve" például 45 napig frissek maradnak, a hagyma kétszer olyan gyorsan nő a csodatévé előtt, mint ahogy magától kedve lenne. A halak meg kétszer olyan élénkek, mint egyébként. Hogy ránk, emberekre – mondjuk a híradót lesve – hogyan hat, arról nem szól a fáma...

VESZPRÉMI Imre szobrai

Colonne Féminine, IMRE VESZPRÉMI

SALON DES ARTS AU PAYS DE MONTESQUIEU

LA BRÈDE

22, 23, 24 NOVEMBRE 91

Invitation

Avec la participation exceptionnelle de

IMRE VESZPRÉMI

Sculpteur Hongrois

Dans un site pratique et facile d'accès une offre exceptionnelle représentative de l'ensemble des activités de l'artisanat local régional et des produits du terroir.

Visite qui peut être faite durant trois jours pour mille idées de cadeaux.

Plus de quarante artistes vous accueilleront.

Tous les travaux exposés sont réalisés à la main.

Mindennapok és sorsfordulók

Kiállítás a magyarországi zsidók életéről

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezt a gondolatot hangsúlyozta megnyitójában *Benda Kálmán* akadémikus is. A zsidók magyarországi története az államalapításkor kezdődött, s helyzetüket Szent István király intelmeinek soraival jellemezhetjük: *gyönge és törékeny az egynyelvű és az egy erkölcsű ország...* Az első magyarországi zsidó közösségek a XI. században keletkeztek, a század közepén Esztergomban például már külön városrészben éltek. A megismerésre, a hibák felismerésére éppen a sok évszázados együttélés kötelez. Ebből a szempontból jelentős hiányokat kell megszüntetnünk, hiszen a tisztázó, gyógyító párbeszéd zsidók és nem zsidók között a második világháború után sem indult meg.

A TIT Bocskai úti Stúdiójában megrendezett Fejezetek a magyarországi zsidók életéből című kiállítás első ízben ad átfogó képet a magyarországi zsidóság történetéről, mégpedig úgy, hogy elfogultság nélkül szemléli a legkényesebb kérdéseket is. Ezzel pedig megindíthatja a párbeszédet a nézeteltéréseket kölcsönösen tisztázó, őszinte zsidó–magyar párbeszédet – állapította meg Benda Kálmán.

Az *Együttélésért Egyesület*, illetve a szervezők (*Deáky Zita* etnográfus, *Csoma Zsigmond* muzeológus, *Somogyváry Mihály* belsőépítész) másfél éves munkája eredményeként létrejött tárlatot az 1867. évi emancipációs törvény 125. évfordulója alkalmából rendezték meg – az elmúlt év decemberében emlékeztek meg az eseményről –, s Budapest után több magyarországi városban, majd külföldön mutatják be az anyagot. Már elkészült a magyar nyelvű tárlatvezető, néhány napon belül idegen nyelvű változataihoz is hozzájuthatnak az érdeklődők. A kiállítás történeti emlékek, műalkotások, sokból előkerült leletek tanúsága szerint kisebb-nagyobb diaszpórákban éltek itt is. Az együttélésnek a magyar államalapítástól a török hódoltság koráig ívelő első nagy szakaszában az egyre jelentősebb szerepet játszó zsidóság letelepítése királyi kiváltság volt. Hogy a középkorban – olvassuk az egyik feliratot – *előnyösebb helyzetük volt a zsidóknak itt, mint Európa más részein, az is bizonyítja, hogy rendre visszatértek, és létszámuk folyamatosan gyarapodott.* A bemutató […]

Részlet a kiállításról Sáfár Tibor felvétele

os törvényt is, amely a zsidóságnak megadta a polgári és a politikai egyenjogúságot, s megteremtette a jogi és társadalmi kereteit annak, hogy az állampolgári jogot szerző zsidóság a nemzet emelkedésének részese és tevőleges alakítója lehessen.

Elég egy pillantás Európa évszámokkal tarkított térképére, hogy lássuk: nem az utolsók közé tartozott ezzel Magyarország. Úgy tetszett, végre befejeződött a magyarországi zsidóság […]

Kőcsodák

A *Veszprémi Imrét* szinte egyértelműen a kövek embereként ismerjük az utóbbi évtizedekben. Miként a mostani, *Vigadó*beli kiállítása katalógusához a kolléga, *Kiss Sándor* írja: a *"kőcsodák"* mestereként. Évek óta járja Európa legrangosabb szobrászszimpózionjait, s próbál ki egyúttal új meg új anyagokat. Sőt, új technológiákkal is kísérletezik. Jelesül a mostani kiállításán láthatjuk azokat a köveit, amelyet homokfúvással munkált meg, s amelyek mintha évszázadok erózióját viselnék magukon: a természet erőinek, víznek, homoknak, szélnek munkáját. Kivált amiatt érdekes ez a megmunkálás, hogy kifejezetten kemény kövek esetében is alkalmazza. Carrarai fehér márványból készült így jónéhány munkája.

Úgy tetszhet, mintha nyomban a dolgok kellős közepébe kívánna ez az írás vágni, holott a megmunkálásnál mindössze amiatt időztem, hogy rámutassak: már itt, ezen a ponton tetten érhető az alkotói szándék, a művészi gondolat, a körvonalazódó eszme (bizonyos értelemben: eszmény is). *Veszprémi ugyanis úgy fogja föl a szobrászi beavatkozást, a forma teremtését, mint egyenrangú, mitőbb, egyenjogú alakítást a természetével, az istenivel.* Eredendően szakrális tevékenységnek tekinti, és talán illik is annyit megjegyeznünk, hogy ezzel a fölfogással igencsak közel áll a szobrászat eredetéhez, ahhoz az állapothoz, amikor még a világmagyarázat az emberi gesztus sajátja volt. Amikor még vallás, kultusz és művészet nem vált el egymástól és egyetlen pillanatra sem érezte senki elválaszthatónak. A *Hamvas Béla* által emlegetett aranykor kultikus művészetére gondolok, ebben az értelemben tekintem szakrálisnak Veszprémi Imre munkáját.

Ebből bizonyos értelemben következik az is, hogy alkotásai elsődlegesen jelek, amelyek értelmezése némiképpen klasszicizáló közeghez kötődik. A kapuk, nyílások részint a megnevezésben (*Antik kapu* stb.) utalnak erre a közegre, de általánosabban, ha tetszik, filozófikusabban szintúgy egy világértelmezés csomópontjai. Teljesen egyértelmű *Az Élet kapujá*nak biológikus utalása, jóllehet, a forma mégis elvontabb, miáltal jelzi is, hogy egyetlen pillanatra sem a konkretizálás a célja, sokkal inkább az élet, a világ szellemi egységének fölmutatása. Érdemes nyomban ide idézni *A szűz kapuja* című szobrát, amely lényegében az előző megfordítása, ezáltal a gesztus által azonban valami finom férfias humor szivárog be a téma fölvetésébe. Gondolatiságában ezekhez áll közel *Kore* című szobra is, ám sokkal bálványszerűbb, már-már szinte totemoszlop, amelynek fölületi megmunkálása is hihetetlenül gazdag jelentésekkel tágítja gondolatát.

Azok a Veszprémi-szobrok, amelyek valamicskét is távolabb esnek az említett kultikus fogalmazástól, nem különböznek a többiektől az általános megragadásában. Utalnék itt mindenek előtt *Együtt* című plasztikájára, amelyben a különleges szépségű carrari kövön oldás és kötés egyszerre fogalmazódik meg részint a homokfúvó esetlegessége, részint az aprócska negatív által. *Szerelem* című szobrát viszont ónixba formálta meg: egy befogadó formába behatoló forma együttesében, és ebben mindössze ennyi a konkrét utalás. Inkább nevezhetnénk az erotika alapképletének, semmint akár az érzékiség jelképének. Tény az, hogy bármilyen témához nyúl is Veszprémi Imre, a megfogalmazás nyomban elemeli azt a konkrét valóságtól és a szellem szférájában jelöli ki helyét.

Fábián László

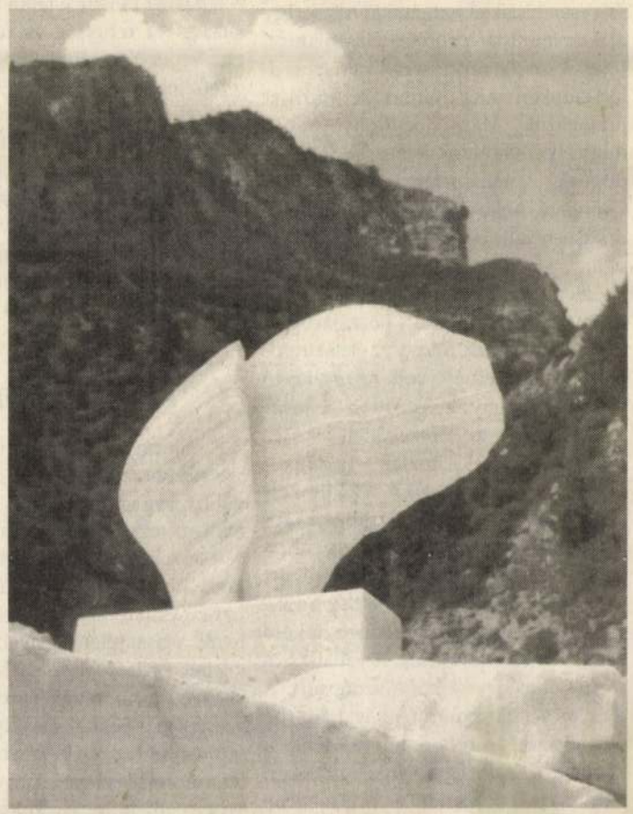

Szerelem

VESZPRÉMI tme Kovács

ÁLLÁSPONT

Középút

Eszmék, rögeszmék

„Sík mezőben hármas út, / jobbra, balra szerte fut. / A középső célra jut" – hallja a Tündérhont kereső Csongor a bölcs tanácsot. Az „égi szépet", a csodásat keresve járt be „minden országot" – hiába. Még csalásra is kész, hogy megtalálja a vágyott tündérkertet, de az útvesztőnél rájön, hogy a „Tévedésnek hármas útá" áll előtte, s a bizonytalanság csalfa közepén tanácstalanul kérdezi: „Oh, de melyik nem közép itt? / Melyik az, mely célra jut?"

A leghangosabban a nyilasok és a kommunisták ígértek tündérhont a magyar népnek, amit persze nem tudtak megvalósítani. Sokakat megszédítettek azonban, sokan ma is sült galambot és borospalackot keresve szédelegnek a világban. Az ötvenhatos forradalom után Kádár gondosan vigyázott rá, hogy ne kövesse el Rákosi hibáját, s minden lehető eszközzel segítse a lakosság anyagi igényeinek a kielégítését. Kit érdekelt, hogy erre fordították a hatalmas államadósság jelentős részét? Milliók gondolták, hogy a szabad választás lebonyolítása minden további nélkül magával hozza az Ausztriától, talán az egész Nyugattól elválasztó életszínvonal-különbségek fölszámolhatóságát. Annál is inkább, mert az emberek szívesen hiszik el azt, ami jó nekik; így a kommunista propagandaszólamot, hogy a szovjet rendszertől való eltávolodásunkért meg fognak bennünket jutalmazni. Mára bebizonyosodott, hogy oly csalfa álom volt ez, mint az ördögfiak varázsszereit eltulajdonító Csongoré. Ám a magyar közvélemény máig nem látta be, hogy csodák nincsenek.

Az ország félrevezetettségéhez jelentősen – és máig hatóan – hozzájárultak azok a módszerek, ahogy az életszínvonal nálunk emelhető volt. Az uralkodó feudális viszonyok között a teljesítmény helyett az összeköttetések (és megvesztegetések) hoztak – hoznak – hasznot. Egyfelől a sokat reklámozott „második gazdaság" azt a felfogást táplálta, hogy a „fő" munkahelyen elég a jelenlét, dolgozni csak külön fizetségért kell; másfelől pedig kialakította annak a szerkezetét, amit ma nem adózó „fekete gazdaságnak" neveznek. A vállalkozói szemlélet az *ügyeskedéssel* azonosult. A tényleges teljesítmény itt is háttérbe szorult azzal szemben, hogyan lehet a közösség *rovására* egyéni haszonra szert tenni. Százával, ha nem ezrével lehetne olyan jól fizetett és agyonjutalmazott állami vállalatvezetőket megnevezni, akik a mai napig abból él[illegible]

a változások megakadályozásában érdekelt. Őket erősítik a televízió, a rádió, a sajtó kontraszelekcióval kiválogatott és messze átlag fölött fizetett munkatársai. A rendszer persze e téren sem volt „tökéletes": a tehetség és tudás számos esetben érvényesülni tudott. A beosztottak jelentős része mégis a fennálló helyzet megőrzésében érdekelt. Ezzel magyarázható a régi vezetőkhöz való – néha szinte érthetetlen – ragaszkodás. Tőlük remélik ugyanis egyáltalán nem kielégítő, de legalább kényelmes és biztos állásuk megőrizhetőségét. Széles körök tudatába ivódott be, hogy minden ismeretlen megoldás csak rosszat hozhat.

Ki az útvesztőből!

A mindnyájunkat fenyegető jugoszláviai borzalmakat akár figyelmen kívül hagyva is, csak át kell lépni a határainkat, hogy hazai lehetőségeinket jobban lássuk. Bármelyik égtáj felé indulunk, súlyos gondokba ütközünk. Az irigyelt Németország a „keleti tartományok" válságjelenségeivel, idegengyűlölettel, szélsőjobb és szélsőbal erőszakossággal, no meg egyre komolyabb gazdasági bajokkal küszködik. Akárhova megyünk, azt a bizonyos tündérkertet, amiről egykor Csongor álmodott, sehol nem találjuk. Mert ha kívülről aranyalmákat látunk is, a helybeliek bizonyosan és nem alaptalanul a bennük szerkezeti és személyi változások fölgyorsítása segítheti elő azt a régen sürgetett, de minduntalan kisikló átalakulást, ami nélkül semmi javulás nem képzelhető el.

Félrevezető minősítések

„Iszonyatos erővel tapad a rögeszme a szavakhoz" – írja *Herder*, s tapasztaljuk naponta. Ingerült és félrevezető minősítgetések, szavak bizonytalan értelmére épített elkülönülések és kizárások teszik még áttekinthetetlenebbé ezt az útvesztőt, ahová 1989-re *Németh Miklós* és elődei bekormányozták az ország szekerét. Marxista alapozású történelmi ismeretekkel folyik a vita *a liberalizmusról, ami Kölcsey fölfogásában még egyszerűen gondolatszabadságot, a hazai valóságnak a nemzeti hagyományokra és érdekegyesítésre épített átalakítási elvét jelentette.* A kiegyezés után viszont egyaránt liberálisnak számított Deák és Eötvös, valamint a magyar lehetőségeket velük homlokegyenest ellenkezően megítélő Kossuth. A század eleji polgári radikálisok liberálisnak minősítése ugyanolyan tévedés, mint e fogalom amerikai értelmének a hazai viszonyokra alkalmazása. (A „liberális" Demokrata Párt állami beavatkozásokat követel – szemben a „konzervatív" republikánusok piaci szabadságot hirdető elveivel.) A liberálisok és radikálisok közé tett egyenlőségjel nyilván azt szolgálja, hogy föloldja a liberálisok és a szocialisták közötti jobb erői azért elégedetlenek, *mert cselekvő szándékukat érzik korlátozottnak* – értelmetlen szócsaták következtében, amelyek a személyi összefonódások leplezését szolgálják. A szócsaták mögött kemény magánérdekek rejtőznek, amelyeknek a változással szükségszerűen együttjáró zűrzavar nagy lehetőségeket ígér. *Az ellenzéki pártoknak föl kellene végre ismerniük, hogy a zűrzavar fokozása* – az MSZP kivételével – *nem nekik kedvez.* A köz érdeke rendet követel. Annak belátását, hogy jog és kötelesség elválaszthatatlanok. A magánérdek csak önkényuralmi rendszerekben érvényesíthető a köz rovására, még akkor is, ha az erkölcsi elvek sehol a világon nem valósultak meg tisztán és csorbítatlanul. S itt újabb félreértésekkel találkozunk: a céltudatos határozottság erőszaknak minősíthető, a szabadság és az anarchia összemosódik. Azok, akiknek megoldásokat kellene találniuk, lezárhatatlan, ismétlésekkel telített vitákra tékozolják az idejüket. A társadalmi élet tele van *szereptévesztésekkel.* Sokan makacsul hiszik, hogy a másik számára elfogadhatatlan érveik végtelen ismétlése eredményhez vezethet.

Régi módszerek

A marxista neveltetésűek csalhatatlanságtudata kizár minden – ésszerű – engedményt is. Pedig a kérdéseket végre az ország sürgető érdekei felől kellene megközelíteni. Onnan, amiben – is-részt ugyanazokat a módszereket alkalmazzák, mint korábban.

Számukra általában három lehetőség kínálkozik: megkeresni a fölemelő személyes kapcsolatokat, fölsorakozni azok mellett, akik a változások fölgyorsítását és elmélyítését követelik, vagy visszakívánni a korábbi rendszert. Így sorakozik föl az elégedetlenek egy jelentős része *Csurka István* mögött, még akkor is, ha nehezen tudja elképzelni, hogy – mondjuk – a tel-avivi kormányt Göncz Árpád döntései különösebben érdekelnék. S így hisznek egyre többen az MSZP – televíziós, rádiós, sajtó hangerősítőkkel jól felszerelt – érveinek arról, hogy ők képviselik a szakértelmet, ők hozhatnák vissza az elmúlt biztonságosabb és kényelmesebb időszakot, amire ma már a halványuló emlékezet vet rózsaszínű fénysugarat.

A középrétegek érdekei

Kevesen látják a dolgokat olyan világosan, mint *Görgey Gábor*, aki november 21-i írói jegyzetében a ma bőszen hangoztatott „szakértelem" mögött rejlő esztelen tékozlásra mutatott rá. Aki ennek az országpusztító „szakértelemnek" a – bármily kis mértékben – haszonélvezője volt, nehezen hiszi el, hogy félrevezették. A félrevezetettség leleplezése, az álmok helyett a tények számbavétele nélkül a visszafordulás látszhat a legjobbnak. A következő választásokat nyilván az a párt nyeri, amelyik *nem a középutat keresi, hanem a középrétegek érdekeit szolgáló változásokat képviseli.* Mert az a felfogás is félrevezetés, amelyik azt hirdeti, hogy a békés átmenet összeegyeztethetetlen a változásokkal és a felelősségrevonásokkal. Azok, akiknek romlik a helyzete, joggal akarják látni ezért a felelősségrevonást, amit nem szabad összetéveszteni a pufajkások időszakának véres megtorlásával. Ennek hiányában hibáztatják a kormányt, azonosulnak féligazságokkal, s néha elképesztő hazugságokkal is.

Mindenki örülhet, hogy az értelmet-

1981. július 21., kedd

Rájuk figyel az ország

Az ország déli részein sok mezőgazdasági nagyüzem már befejezte az aratást, sőt a napfényben gazdagabb déli országrész megyéi is a nagy nyári munka befejezéséhez közelednek. Az északi országrészben is egyre több gazdaságban került biztonságba a kalászosok idei termése. Nincs ebben semmi különös — mondhatná valaki —, hiszen hazánkban, s így Borsodban is évtizedek, sőt évszázadok óta ez az időszak az aratás ideje. Még csak a termés betakarításának a módja sem tekinthető rendkívülinek, mivel mezőgazdasági üzemeinkben immár hosszú esztendők óta kombájnokkal, gépekkel, korszerű technológiával takarítják be a kenyér- és takarmánygabonát.

Valóban így van, de az aratás ennek ellenére mégsem egyszerű, hétköznapi esemény a mezőgazdasági üzemek életében. Sőt, az ország életében sem. Az aratás az egész társadalom ügyévé vált. Az aratás idején az aratókra figyel az ország, azokra, akik kinn a földeken aratják a gabonát, gépeket kezelnek, szállítják és szárítják a magot, gyűjtik a szalmát, forgatják a tarlót.

E megkülönböztetett figyelem magától értetődő, sőt törvényszerű, hiszen az aratók kenyerünket, az „életet" takarítják be mindannyiunknak. Egyáltalán nem mellékes, hogy az aranyat érő gabonából mennyi megy kárba, más szóval, mennyire sikerül csökkenteni a veszteségeket.

A minőség mellett a gyorsaság is elengedhetetlen követelmény. Úgy is mondhatnyek nagymértékű csökkenéséhez vezethet. Ezért ebben az időszakban jelentékenyen megnyúlik a munkaidő, elmaradnak a heti pihenőnapok, s ez próbára teszi a gépet és embert egyaránt.

— Aratáskor csak egy törvény van — mondta a napokban az egyik tsz elnöke —, az, hogy reggel a lehető legkorábban kezdjünk, és este a lehető legkésőbben fejezzük be a munkát. Vagyis az aratásra minden alkalmas percet kihasználjunk. Nem az a lényeg, hogy hány óra van, hanem az, hogy lehet-e aratni. És ha igen, akkor aratni kell. Mégpedig gyorsan és minőségileg kifogástalanul.

E kettős követelmény által az aratás még jelenleg is a nyári csúcsmunkák ideje. Azokra pedig, akik részt vesznek benne, még a mezőgazdaság szocialista átalakulása, gépesítése után is sokkalta nagyobb teher hárul, mint azelőtt bármikor. Különösen, ha e munkát időnként és helyenként zavarja az időjárás, az esőzés, s az, hogy a helyi viharok megdöntötték a termést.

De ne taglaljuk tovább, hogy milyen gondok is adódtak és adódnak még a hátralevő napokban az idei aratásnál. Örüljünk annak, hogy Borsodban a búza mintegy 60 százaléka magtárba került már, s jó ütemben, szervezetten dolgozik az aratás egész „gépezete". S amikor örülünk az aratás eddigi sikerének, jó ütemének, hadd köszöntsük azokat, akik e munkát végzik: a kombájnosokat, a szállítómunkásokat, a magtárak dolgozóit, a szerelőket

VESZPRÉMI IMRE

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1981. július 21., kedd

1071

Veszprémi Imre

Veszprémi Imre Munkácsy-díjas szobrászművész nagyméretű köszobrait több helyen kiállították már az országban. Most Boglárlellére, a szabadtéri tárlatra szállítják a szobrokat.

Munka közben

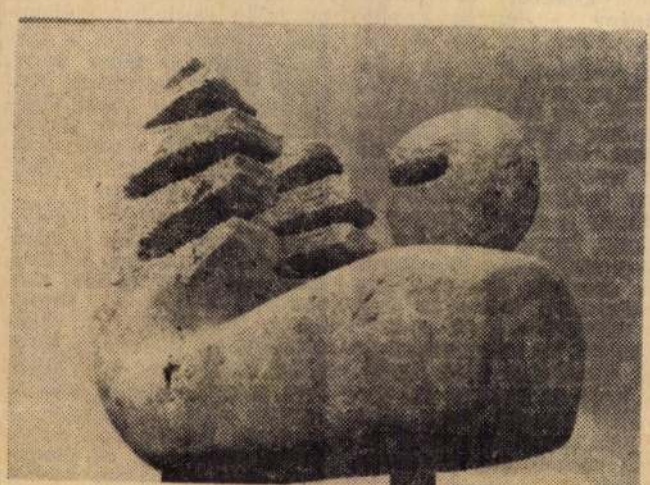

A művész alkotása – lehet találgatni

Veszprémi Imre

köztársaság útja
Nutcracker (balle
11 a.m.
Háry János (Hu
opera), 7 p.m.

ERKEL THEATRE (V
társaság tér 30)
I Pagliacci, 11 a.m
Porgy and Bess, 7

OPERETTA THEATR
Nagymező utca 22
West Side Story, 2
A Night in Venice,

the Netherlands and Houston, Texas.

pest V. Váci utca 1. and
pest V. Dorottya utca 2.
186-805

Hotel ROYAL
Budapest VII. Lenin körút 4
Tel.: 425-716

Hotel DUNA-Intercontinental
Budapest V., Apáczai Csere J. u. 4
Tel.: 128-000

to	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.	Sat.	Sun.
PARIS	08.40	–	10.05	–	12.30	–	–
PRAGUE	14.25	–	07.50	–	–	–	07.50
ROME	–	–	–	–	12.00	–	–
SOFIA	18.00	–	–	–	17.00	–	18.20
STOCKHOLM	–	–	08.50	–	10.40	–	–
TIRANA	–	–	–	09.30	–	–	–
TUNIS	–	–	–	–	–	–	–
VIENNA	09.50	–	–	09.50	–	09.20	–
WARSAW	12.30	–	–	–	–	–	–
ZÜRICH	09.15	10.05	–	–	–	10.30	–

Veszprémi Imre
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 FEB 15
DAILY NEWS-NEUSTE NACHRICHTEN
Budapest

1021

Two young artists' works on show

Budapest, Feb. 14 (DN) — Two young Hungarian artists, sculptor Imre Veszprémi and painter György Urbán, have opened a joint exhibition of their works in Budapest's Műcsarnok (arts gallery, facing Heroes' Square).

Urbán makes a lyrical approach to his subject matter, as shown in the paintings "Mountains," "Self-potrait," "Blue Portrait," "Still Life".

For Veszprémi, this is the first major opportunity to introduce his work to the general public. This show is a telling première for his dramatic representational art, including the statues "Mother Earth," "Young Peasant Girl," and the important portraits "Tivadar Puskás" (inventor of the wired radio) and "Lenin".

"Seated Boy," by Imre Veszprémi

A s

A szakmunkáste
kedvezményei, jut

A jövő munkásnemzedékének szellemi, testi fejlődését a kétkezi munka fokozott megbecsülését szolgálják a szakmunkásképzésről született jogszabályok azon előírásai, amelyek a tanulókat megillető kedvezményekről és juttatásokról intézkednek.

Tanulói szabadság helyett oktatási szünet

Közvélemény-kutatás nélkül is biztosan megállapítható, hogy a fiatalokat két dolog érdekli mindennél jobban: az oktatási szünetek és a készpénzben kapható juttatások. Az új törvény tanulói szabadság helyett — a középiskolákra érvényes szabályokhoz hasonlóan — a tanulóknak oktatási szünetet biztosít. A szakmunkástanulóknak minden évben legalább 30 nap jár, továbbá télen legalább két hét és tavasszal egy hét oktatási szünetet kell kiadni.

A nyári oktatási szünetet, az elméleti oktatás szorgalmi idejének befejezése után, de legkésőbb szeptember 1-ig egybefüggően kaphatják meg a tanulók. Egyes szakmákban (szolgáltatóipar, kereskedelem, vendéglátóipar) a téli és tavaszi szünet időpontját az általánostól eltérően is megállapíthatják.

Havonta két vasárnap

évében, szakmunkás bért kaphatnak. Az ösztöndíj mértéke függ a tanult szakmától, az évfolyamtól és a tanulmányi eredménytől: minimális összege 40, maximális összege pedig 700 forint lehet havonta. Az elméleti és gyakorlati oktatás idején kívül a tanulókat megilleti az ösztöndíj az oktatási szünetekre és a szünnapokra, a fizetett munkaszüneti napokra, a gyógyüdültetés időtartamára, továbbá betegség idejére egy évig, tbc-s megbetegedés esetén két évig. A vállalat a tanulóval a korábban megjelent rendelkezés szerint társadalmi ösztöndíj szerződést is köthet. Erre főként azokban a szakmákban van szükség és lehetőség, amelyek iránt a kívánatosnál lanyhább a fiatalok érdeklődése.

A szakmunkástanulók képzésük utolsó félévében, az iskola és a vállalat igazgatójának közös megállapodása

Veszprémi Imre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 FEB - 6

NÉPÚJSÁG
Eger

1021

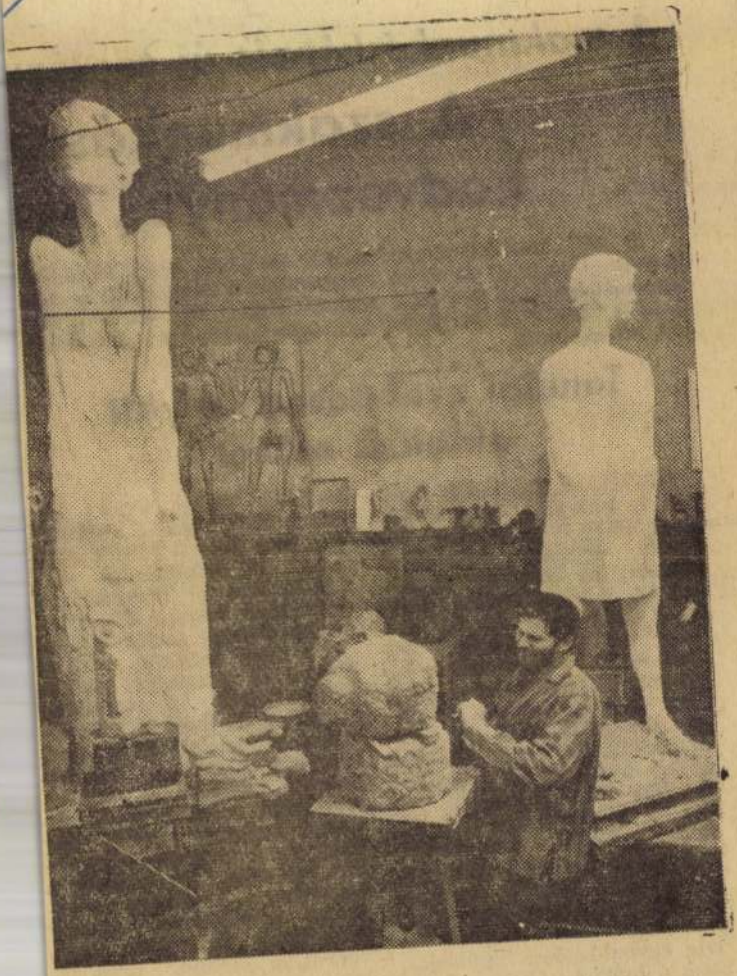

Veszprémi Imre szobrászművész a fiatal művészgeneráció tagjának számít. 1958-ban végezte el a főiskolát, azóta önálló művészként dolgozik. Tízéves alkotómunkájának eredményét önálló kiállításon mutatja be a Szépművészeti Múzeumban. (MTI foto Kovács Sándor felv.)

Osztrák t

18.25: Sportmozaik. ... sorozat. (1. rész.) 19.16: Az ORF ma este. 19.30: Tv-híradó. 20.06: Sporthírek. 20.15: Mesterlövés. Vígjáték. 21.40: Tv-híradó.

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30: Hírek. 4.33: Hajnaltól reggelig... 8.00: Hírek. 8.05: Műsorismertetés. 8.20: Tornyos György: Rondo. 8.27: Puccini: Manon Lescaut. 10.51: Rádióegyetem. 11.21: Két szimfónia. 12.00: Déli Krónika. 12.20: Ki nyer ma? 12.30: Melódiakoktél. 13.40: A fogadóórán. 14.00: Zenés képeskönyv. 14.25: Szokolay Sándor: Duhajkodó. 14.34: Ember a vízben. 15.00: Hírek. 15.10: Kóruspódium. 15.20: Beethoven: Hármasverseny. 16.00: A világgazdaság hírei. 16.05: Dalol az ifjúság. 16.20: Filmklub. 16.40: A KISZ Központi Művészegyüttes műsorából. 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 17.00: Hírek. 17.05: Időszerű nemzetközi kérdések. 17.15: Papp Lajos: Meditációk Füst Milán emlékére. 17.29: Közben volt egy háború... 18.24: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. 19.00: Esti Krónika. 19.25: Kritikusok fóruma. 19.35: Krimikedvelőknek. 21.00: Hírek. 21.03: Egy rádiós naplójából. 21.49: Sárai Tibor: Októberi magyar hangok. 22.00: Hírek. Kb. 22.15: Sporthírek. 22.20: Népdalok. 22.35: A paróka. 22.48: Brahms: Német requiem. 24.00: Hírek. 0.10—0.25: Filmzene Szolovjov-Szedoj műveiből.

PETŐFI RÁDIÓ

6.20: Torna. 6.30—8.05: Azonos a Kossuth-műsorral. 8.05: Nóták. 8.45: Külpolitikai figyelő. 9.00: Könnyűzenei híradó. 9.30: Belvízvédelem — árvízvédelem. 10.00: A zene hullámhosszán. 11.50: Magánvélemény — közügyekben. 12.00: Barokk kamarazene. 13.00: Hírek. 13.03: Pécsi stúdiónk jelentkezik. 13.20: Thomas operáiból. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00—18.00: Kettőtől hatig... 18.00: Hírek. 18.10: Rádióhangversenyekről. 18.40: Rádióegyetem. 19.10: Andor Éva és Baksay Árpád népdalokat énekel. 19.33: Hanglemezgyűjtők húszperce. 19.53: Jó estét, gyerekek! 20.00: Esti Krónika II. 20.25: Új könyvek. 20.28: Tardos Béla: Keserű esztendők. 20.53: Ritmusturmix. 21.40: Ady Endre élete és költészete. 22.00: Rossini: A sevillai borbély. 22.20: Nagy magyar orvosok. 22.30: Hangversenynaptár. 22.45: A diákherceg. 23.00: Hírek. 23.15: Lakatos Vince népi zenekara játszik. 24.00—0.10: Hírek.

URH

18.00: Hírek. 18.10: Hanglemezparádé. 18.55: Orosz nyelvtanfolyam felnőtteknek. 19.10: Zenei panoráma. 19.54: Otelló. 20.46: Hírek. 20.49: Kilátó. 21.45: Hangfelvételek felsőfokon. 22.42: Zongoraművek. 23.00—23.15: Hírek.

A KŐOLAJVEZET

Siófok, Tanács u. 7.

fölvételi

AUTÓ-MOTORSZE
KAT, TRAKTORSZ
TEHERGÉPKOCSI-
változó munkahely
mint a Barátság I
hez
GÉPÉSZMÉRNÖKÖ
KET, VILLAMOSM
TECHNIKUST, MŰ
HÁZÁSI ELŐADÓI
csővezeték építésé
hez — SZAK- ÉS

Fizetés megállapodás szeri
vagy írásban a munkaügyi

A KAPOSVÁRI C

azonnali föl

autó-motorsz
hegesztők me
férfi segédmu

Jelentkezés a gy

A VBKM

Villamos

FÖL

gyakorlott

szerszám

jó alapfizetéssel.

Minden második héten sz

Veszprémi Imre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1970 FEB 5.

...OGY MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Csütörtök, 1970. február 5.

Jubileumi kiállításra készül Veszprémi Imre szobrászművész

1021

Veszprémi Imre szobrászművész a fiatal művészgeneráció egyik legtehetségesebb tagjának számít. 1958-ban végezte el a főiskolát, azóta önálló művészként dolgozik. Most tíz éves alkotómunkájának eredményét önálló kiállításon fogja bemutatni a Szépművészeti Múzeumban. Képünkön: A művész egy portrén dolgozik.

1970. J

G E

A t
valóság
nulása
gépgyár

A legújabbak is beillenek ebbe a sorba, s ebből adód-ak a gondok is. Nem a árban—márciusban pró-elni kezdő ládagyár-ól háromszáz ember ik majd. Ez még nem olyan korszerű — nyolcmillióért létesítették — hogy az a gond is előkerüljön, amiről itt szólni akarunk. Inkább az épülő második gömbfafeldolgozó sornál lehet erről szó, ahol a méretre osztályozó finn, a kérgező szovjet, a felhordórész pedig cseh.

Már ez is jelzi, hogy igen korszerű berendezéseket állítanak üzembe Tuzséron. A korszerű berendezésekhez pedig jól képzett, rossz elne-

m-
ér-
Egy
int
a gépek műszaki szinvonala és az emberek felkészültsége között különbség van és ez a különbség mindig nő! A gépek egyre bonyolultabbak, több az automatika — több elméleti tudást kívánnak.

A faipari tanulás lehetősége viszont csekély megyénkben. A távoli egyetemről nem szívesen jönnek az országnak ebbe a végébe, a technikum nem túl sokat ad... Illetékeseknek érdemes lenne ezzel a témával foglalkozni különösképpen azért, mert megyénkben különösen a faipar néz a következő években igen nagy fejlődés elé.

Jobb kiszolgálás

Három rakodómunkást nem bocsátottak el a mátészalkai söripari kirendeltségen. Ugy volt, hogy január elején ezeket elküldik. Gazdaságilag és több szempontból indokolt lett volna, — a hosszú viták eredménye mégis más lett.

ként látogatnak meg egyetegyet a több mint száz községből Télen rosszak az utak és a kirendeltség messze híres latyakos udvarán is sokkal nehezebb a munka.

Igy tehát nem a túlzottan szűk gazdasági szemlélet döntött Mátészalkán, amikor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1970

Veszprémi Imre

1021

1970. január 6.

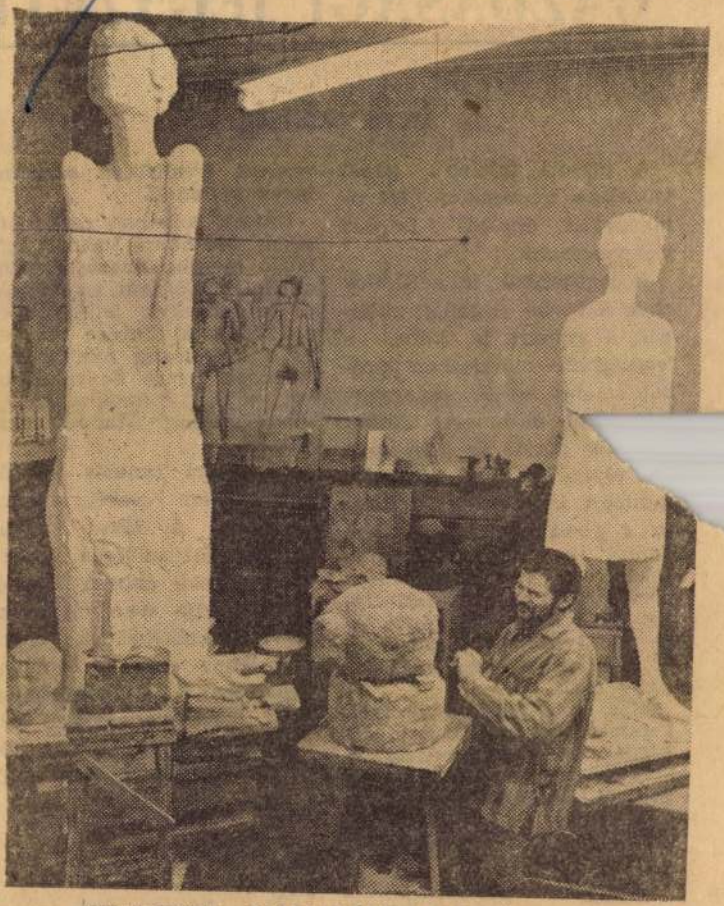

JUBILEUMI KIÁLLITÁSRA KÉSZÜL VESZPRÉMI IMRE SZOBRÁSZMŰVÉSZ. Veszprémi Imre szobrászművész, a fiatal művészgeneráció egyik legtehetségesebb tagjának számít. 1958-ban végezte el a főiskolát, azóta önálló művészként dolgozik. Most tízéves alkotómunkájának eredményét önálló kiállításon fogja bemutatni a Szépművészeti Múzeumban. Képünkön: A művész műtermében egy portrén dolgozik. (MTI foto)

Veszprémi Imre rajzai

Béke és barátság (VI.) 40. sz.
1955 okt. 15 16. l.

Ve szprémi Napló

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

— **Szombaton délelőtt** avatták fel az Állatorvostudományi Egyetemen a most 100 éve született néhai nagyhírű tudós, dr. Aujeszky Aladár professzor bronz mellszobrát, Veszprémi Imre szobrászművész alkotását. A szobrot az egyetem tanácsának javaslatára a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium állít-
tatta

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Veszprémi Imre

NÉPSZABADSÁG
1969 JUN - 8

— DR. 'AUJESZKY ALADÁR PROFESSZOR, a száz éve született német nagy hírű tudós bronz mellszobrát, Veszprémi Imre szobrászművész alkotását, szombat délelőtt avatták fel az Állatorvostudományi Egyetemen.

mert
vény
san
AAR
zése.
Körr
Bel
és a
álló

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Veszprémi Imre

MAGYAR NEMZET

1969 JUN - 8

— **A 100 éves született** nagyhírű tudós, dr. Aujeszky Aladár professzor bronz mellszobrát, Veszprémi Imre szobrászművész alkotását szombaton délelőtt avatták fel az Állatorvostudományi Egyetemen. Dr. Aujeszky Aladár kiemelkedő alakja volt a magyar tudománynak. Ő tökéletesítette a többi között a veszettség elleni oltást, s neki köszönhető, hogy a világon először hazánkban rendelték el a kutyák kötelező védőoltását. Ezzel közvetve emberek százainak megmentőjévé vált.

korrupt elemekből áll".

Tran Hoai Nam, a DNFF Párizsban tárgyaló küldöttsé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Napló (Veszprém)
1968 NOV 22

A világpolit

Közlem... a konzult
Kuba: jegyzék
Alakul a Nix

Miniszterjelöltek

Richard Nixon, az újonnan megválasztott amerikai elnök a hét elejét Floridában töltötte. Az elnök munkatársaival és republikánus vezetőkkel tárgyalásokat folytat új kormányának összetételéről, azonban egyelőre nem nyilatkozott arról, kik jöhetnek számításba.

Sajtóértesülések szerint legújabban az elsőszámú esélyes a külügyminiszteri tisztségre Dillon New York-i bankár, aki az Eisehower-kormányban külügyminiszterhelyettes, Kennedy idején pedig pénzügyminiszter volt.

A republikánus párt többi prominens figurája közül változatlanul szerepel a kombinációkban George Romney michigani kormányzó, akinek szintén tárcát szánnak a Nixon-kormányban.

A legújabb hírek szerint a
selete már szállást keres a tárg
dó delegáció számára. Úgy tűn
jövendölték, hogy a saigoni sz
Ugyanakkor diplomáciai körök
hogy a Thieu-rezsim szabotázs
lel is folytatódik, csak éppen
Saigon magatartása azonban s
amelyet a Hanoiban megjelenő
lal össze: „Az Egyesült Államo
útjára térni hazánk északi rész
ni kormány alapjában véve elis
pozícióját Vietnam két részéber
zetárulók klikkje vissza próbálj
Egész népünk harca, amely rák
kat az Észak-Vietnam elleni háb
ríti Washingtont arra is, hogy k
— hangzik a hanoi lap helyzetel

„Fokozódik a kalandorkod
fontosabb megállapítása annak
Központi Bizottságának elnöksé
elnöksége és a szakszervezetek
KB minapi plénuma reális lépés
tív munkához, más lépések visz
ményekhez vezethetnek, amely
nyekkel járhatnának — hangsúl
diákszövetség vezetői

Veszprémi Imre

1021

Új szobrot kap Keszthely

Keszthelyen, a múzeummal szemben épülő lakótelep előtti parkrészt fogja díszíteni Veszprémi Imre fiatal szobrászművész most készülő alkotása. A körülbelül 2 és fél méter magas kőfigurát a jövő év tavaszán a Helikon ünnepségek alatt fogják felavatni.

(MTI foto — Kovács Sándor felv.)

...rok a lakásban

y ré-
rátsá-
éldául
tózva,
juk a
ık ki

helyre
zőnye-
ár be
n ala-
talkát
ide.
ciga-
etünk.
véscsé-
retjük
is te-
átszót,

magnetofont, rádiót, tegyük kézközelségbe, az erre a célra épített kisasztalra. Aki ügyes, sajátkezűleg elkészítheti: Tulajdonképpen három, lecsiszolt és lakkozott ládából áll. A ládák oldalnagysága 30—40 cm. A ládákat egyenként négy lábra építjük. Egyikbe a magnetofont, másikba a lemezjátszót, süllyesztve szerelhetjük be. A harmadikból bárszekrény készülhet. A ládák fedélmegoldása lehet egyéni. Két-két belső zsanérral készíthetünk fedőlapot, vagy csúszó fedelet is. Mellette állólámpát helyezzünk el.

...csepp szalmiákszesz

cseppet
mégis a
tisztító-

lehet
nélkül.
iákszesz
lva ki-
ablakot.
üve...

títás.
né...
is te-
k el szó-

ót ilyen-
Gondosan
orszívóval

portalanítsuk. Nyomkodjuk olyan tiszta, langyos vízbe, amelybe néhány csepp szalmiákszeszt tettünk. Utána bő vízben többször is öblítjük: vigyázzunk arra, hogy a mosó és öblítő víz azonos hőfokú legyen, mert különben a takaró filcesedik!

A szalmiákszesz kitűnően tisztítja a szarvasbőrkesztyűt is: tegyünk pár cseppet a vízbe amibe a kesztyűt tisztító vattadarabot mártogatjuk.

A sárga- és vörösréztárgyakat, de az ezüstöt is szalmiákszeszbe mártott gyapjúronggyal dörzsöljük át. Visszanyeri eredeti fényét.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Veszprémi Imre

Dél-Magyarország

1966 OKT

1021

Papp

VESZPRÉMI IMRE:
~~LÁNY~~

JÓZSA BÁLINT:
TANULÓ

Bányai József

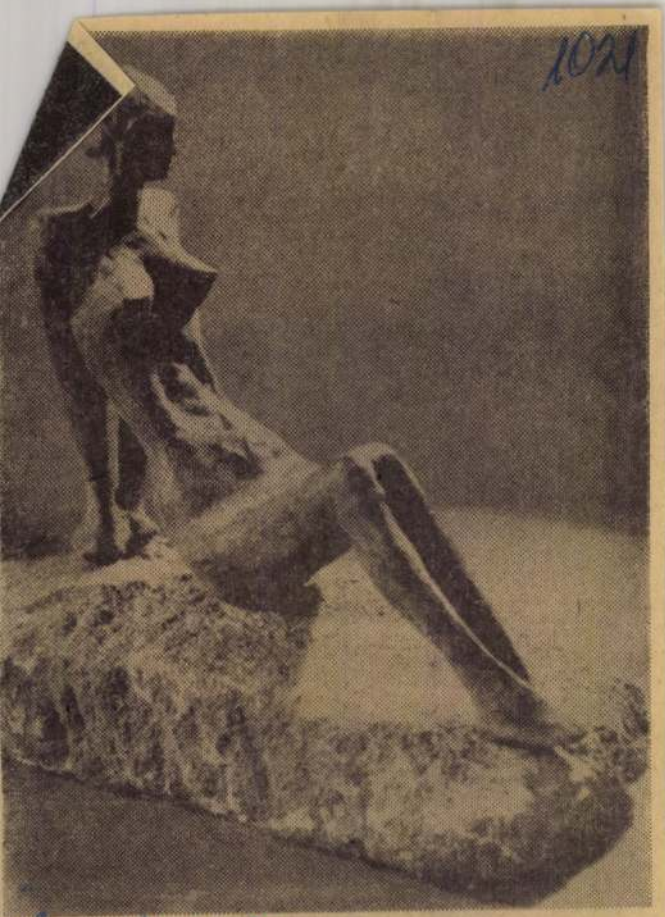

1021

Veszprémi Imre

Veszprémi Imre

Délmagyarország, Szeged
1943. dec. 16.

peldat
írott f
tokra
megin
ran e
összeeg
lalkozi
személ
Osgood
tás elv
dolatm
tárgyalja a hétköznapi gondolkodás pszichologikájának „együgyű diktátumait", amelyek ismeretében magunkat is könnyen rajtakaphatjuk, hogy olykor milyen meggondolatlan szempontok alapján hajlunk felszínes általánosításokra, következtetésekre olyan tényekre vonatkozólag, amelyeket alig-alig ismerünk, és tudatlanságunkat leplezendő, milyen makacsul vagyunk hajlamosak tévhiteinket védelmezni.

A másik két rész számos frappáns tanulmányt, érdekes gondolati eszmefuttatást tartalmaz. A hasznos és korszerű ismeretanyagból adódó következtetéseken túl a szociálpszichológia módszereiben mind határozottabban érvényesülő kísérleti alapállás jelentős értékét állapíthatjuk meg. A kötet írásai közül jó néhány kísérletekre épül, és a probléma megfogalmazása, a hipotézisalkotás, a kísérleti eljárás ismeretében az eredmények bizonyító ereje szembetűnőbb. Egy eredmény bizonyító erejét természetesen nem az határozza meg, hogy kísérlet által született vagy sem, de a kísérlet mint a valóság visszatükrözésének egyik formája, egzaktsága, függő és független változóinak pontos mérése révén, egyre előnyösebb helyzetbe kerül a „karosszék-vizsgálódásokkal" szemben.

19[illegible] — 7 -

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 — 7 -

VALÓSÁG
Budapest

1021

Varga Imre

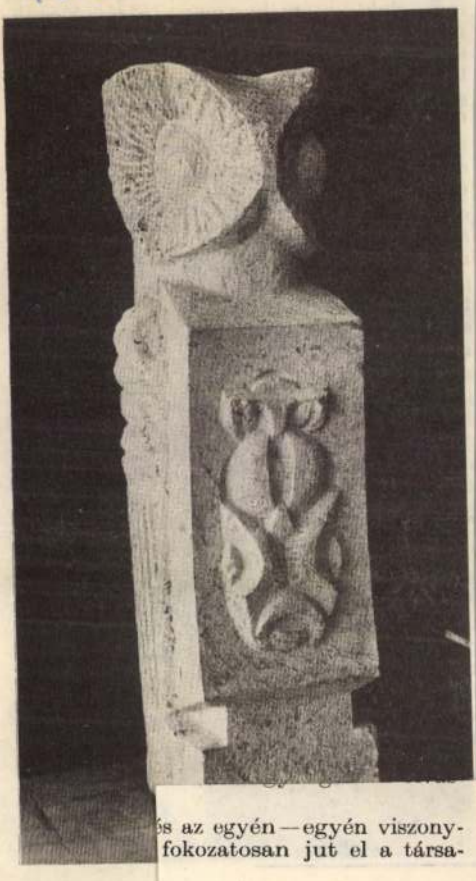

és az egyén—egyén viszony-
fokozatosan jut el a társa-

Veszprémi Imre

VESZPRÉMI IMRE szobrászművész tárlata tegnap nyílt meg a Műcsarnokban. A süttői mészkő és vas kombinációjából készített nagyméretű szobrok emberi kapcsolatokról, érzésekről vallanak.

Magyar Hirlap 1977/18/1o

Veszprémi Imre 2

— mintha variációk lennének ugyanarra a témára. stilizált emberkezek és kézemberek, az anya ölelésének két kézszerű összefonódása, a bezártság útkeresése és az üvöltés védtelen nyitottsága döbbenetes hangulatokat idéz. Veszprémi nagyon jól érzi a mészkő lehetőségeit, és nagyon tud bánni az anyaggal. Még legfigyelemreméltóbb alkotása a félméternyi bronzcsoportozat, amelyben bonyolult ember-gép-kéz kapcsolatokat formál elgondolkoztató művé.

Magyar Hirlap 1977 13 8/6

Ajánlott műsorok (augusztus)

I. ISMERETTERJESZTŐ MŰSOROK ÉS DOKUMENTUMFILMEK

A Televízió szabadegyeteme	VIII. 3.	(2. műsor)
Szépen, jól magyarul	VIII. 3., 10., 18., 24., 31.	(1. műsor)
A nyelv világa	VIII. 2.	(1. műsor)
Felfedező úton Észak-Amerikában (angol filmsorozat)	VIII. 3., 10., 17., 24., 31.	(1. műsor)
Megújulás (a Chinoin dorogi és budapesti gyáregysége)	VIII. 12.	(1. műsor)

A világviszonylatban is jelentős magyar gyógyszergyártás a hazai termelésben a harmadik, kivitelben a második helyen áll. A kutatásra fordított összeg – más iparágakkal összehasonlítva – itt a legnagyobb. Erre a célra jelentős összeget kapott a Chinoin a Magyar Nemzeti Bank exportnövelő hiteléből.

Amerika (dokumentumfilm-sorozat)	VIII. 6., 13.	(1. műsor)
Fejezetek az állatlexikonból (francia ismeretterjesztő filmsorozat)	VIII. 6., 13., 20., 27.	(1. műsor)
A mocsarak élővilága (ausztráliai ismeretterjesztő film)	VIII. 23.	(1. műsor)
A víz és az ember	VIII. 27.	(1. műsor)
Mai telepesek, mai települések (dokumentumfilm)	IX. 1.	(1. műsor)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 7

NÉPMŰVELÉS

Veszprémi Imre,
szobrászművész

1021

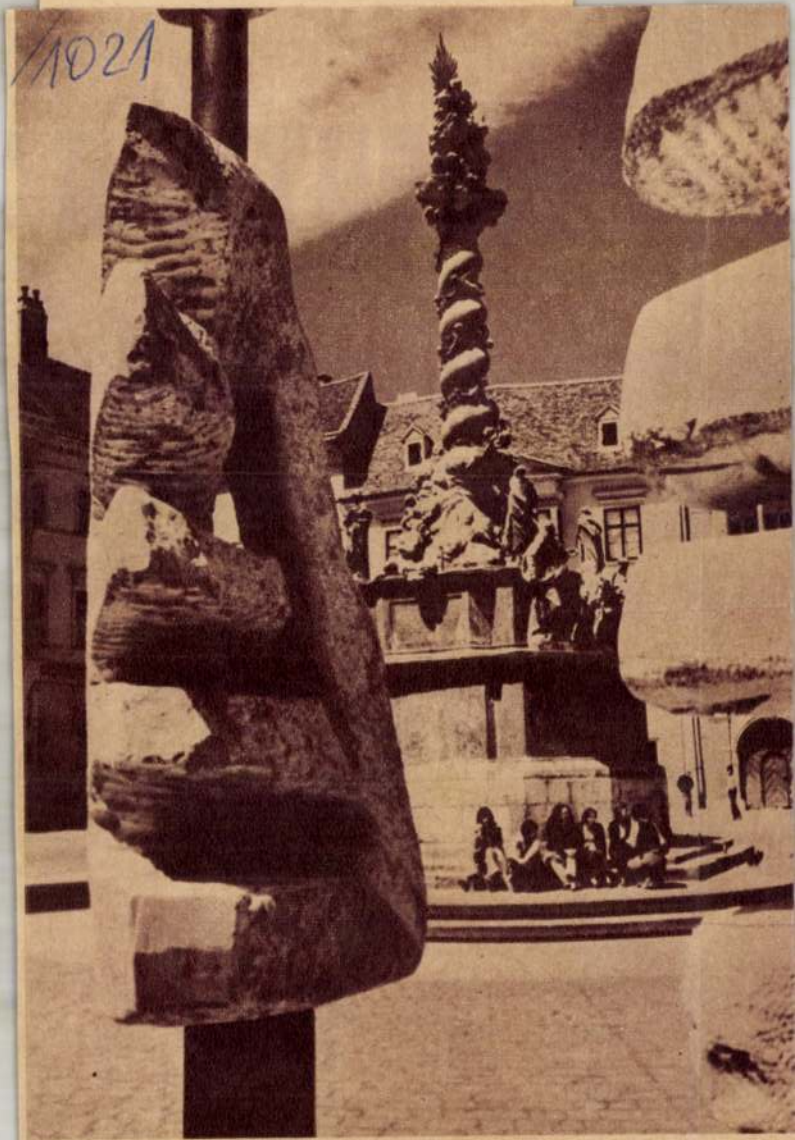

Veszprémi Imre modern szobraiból szabadtéri kiállítást rendeztek Sopron történelmi hangulatú főterén. A különös szobrok egész nyáron itt láthatók. (Eifert J. felv.)

Veszprémi Imre 1

Veszprémi Imre

Hasonlóképpen a Műcsarnokban állította ki szobrait, s tizenegy grafikáját. Ő képzőművészeink derékhadához tartozik. Több mint tucatnyi *köztéri szob-*

ra áll a fővárosban és vidéki városokban. A művész nem sorolható iskolához vagy izmusokhoz talán éppen ezért ismerhetők fe azonnal egyéni stílusjegyei. Hihetetlen feszültség jellemzi ha nagyméretű mészkőszobrát: a magányosság, a társkeresés, az összezártság vállalt vagy kényszerített súlya, a szeretet bezártsága

Magyar Hirlap 1977/38/6

KA. Tárlatok

Művészet, Budapest, 1972. aug.

Veszprémi Imre

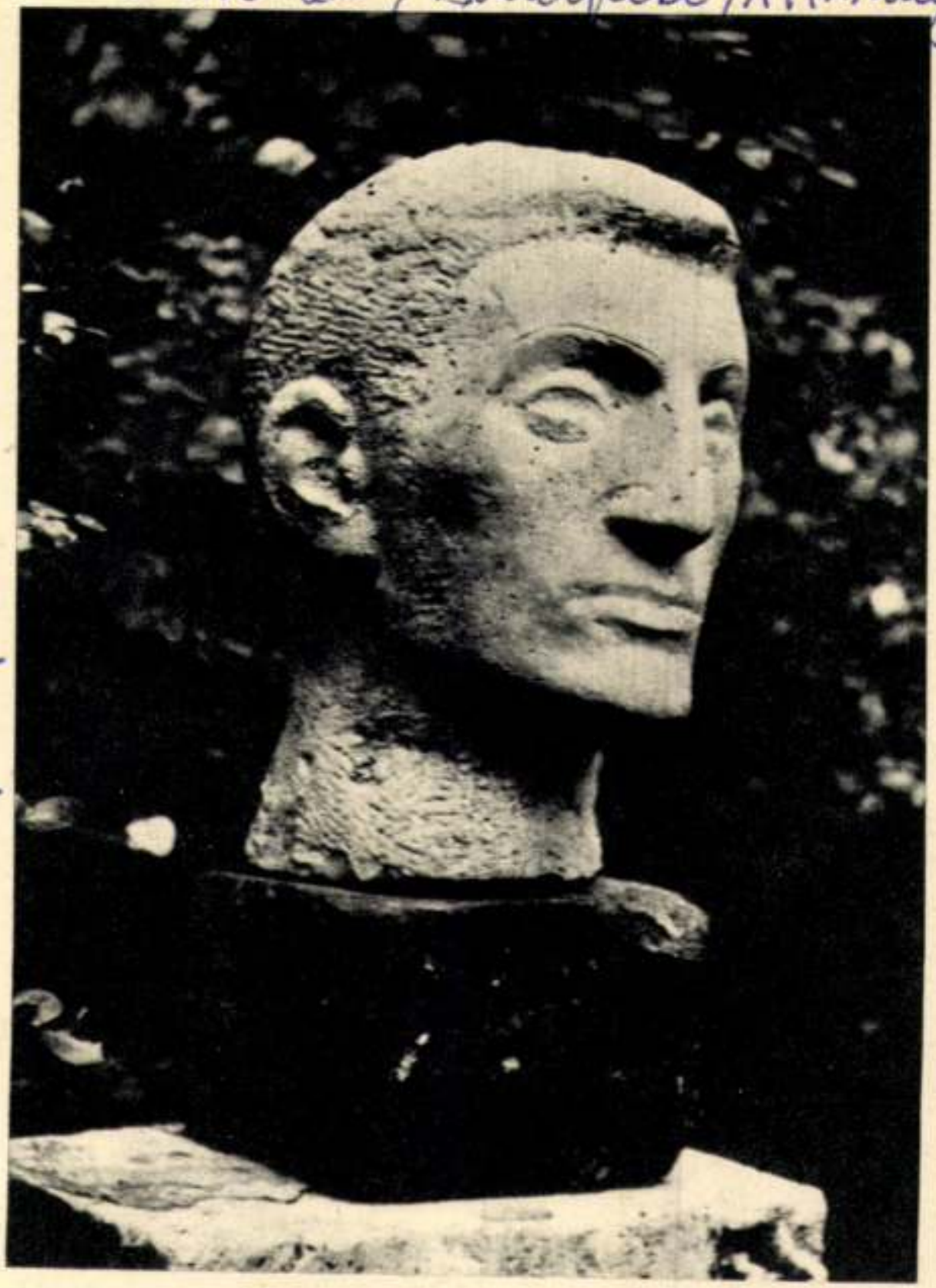

Veszprémi Imre: Portré

Portrait — Портрет

hoz mérten bizonyos értelemben a provizoritás érzetét kelti. Mégis ezek között az alkotások között fedezhetők fel az olyan törekvések, amelyek – ismételten hangsúlyozzuk – bár kísérletek, de művészeti eredmények szülői lehetnek. Az anyag számos új megoldásban realizálódik, mint R. Fürtös Irén *Piros medaillon*, Szücs József *Fuga* c. textilje. Szellemes kompozíciók, bizonyítói annak, hogy az igényesség és mértéktartás, az anyagszerűség is lehet meghatározó, megőrzik a tervezőt a túlzásoktól, a meghökkentő produkcióktól. A befejezettséget kevésbé mutató és nehezen meghatározható pl. Nemes Mária *Duna*, Kozó Erzsébet *Varázsló*, Tóth Sándor *Transzparens 9*-e és még néhány hasonló munka. Említésüket nemcsak szereplésük indokolja, de az a tény is, hogy – mint már megjegyeztük, nagyszámú kísérlet van jelen a biennálén, a fentieket azok közé soroljuk. A laza kötésű két oldalas szövetek, térválasztó textilek valós igény kielégítői is lehetnének, azonban jelen formájukban a reális keretek között használati és dekoratív értékük egyaránt csekély.

A helyes célkitűzés megvalósításához kevéssel járultak hozzá azok, akik nem a szövés, kötés, hurkolás, applikálás, sodrás vagy más technikák, hanem a textilfestés külön-

The new Finnish Ambassador (right) seen presenting his credentials to the Hungarian President

Finnish envoy presents creden

Budapest, April 20 (MTI) — Paul Georg Jyrkaenkallio, the new Ambassador of Finland to Hungary, Friday presented his

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 ÁPR 21

Daily News

Imre Veszprémi

1021

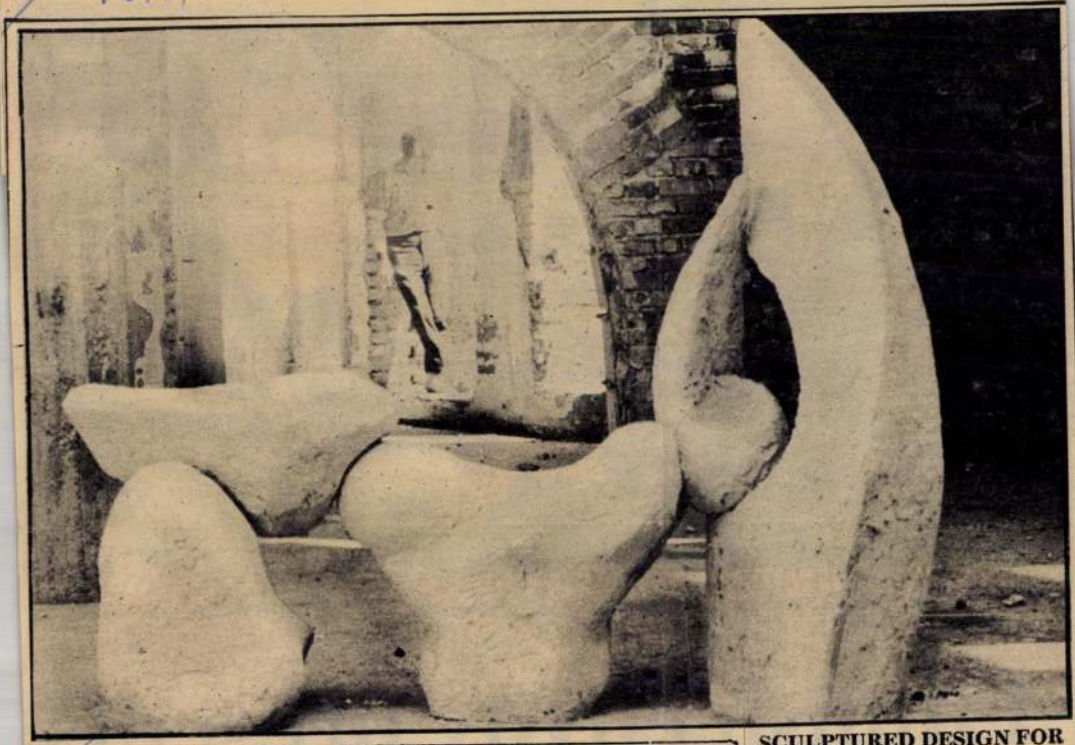

SCULPTURED DESIGN FOR A WELL: An exhibition of sculptor Imre Veszprémi opened in Szombathely, west Hungary, April 20. The exhibition, housed in the Savaria Museum, contains 18 statues and statuettes, respectively, and some 50 drawings. Our photo shows a design for a well, one of the artist's latest works

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 ÁPR 18

Vas Népe

Veszprémi Imre szobrászművész

meg.

— **Veszprémi Imre** szobrászművész tárlatát április 20-án délután fél hatkor Kardos G. György író nyitja meg Szombathelyen, a Savaria Múzeumban. A megnyitón közreműködik Kecskés András lantművész is. A kiállítást május 8-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

1024

E gondolatkör jegyében fogantak
sikert aratott „majomkönyvei" is. A n
Crazy Ape to Man King (Az őrült m
eddig két kötet jelent meg: *The Crazy*
What next?! (Kiút; New York, 1971.)
a harmadik kötet is, melynek a *The S*
a szerző.

Szent-Györgyi Albert szeptember
ját. Ebből az alkalomból adunk közre
Éva fordításában.

A történelem három korszaka és a végső biológiai abszurditás

Ha életben akarunk maradni, és nem akarunk a dinoszaurusz sorsára jutni, át kell alakítanunk valamennyi intézményünket éppúgy, mint politikai, társadalmi és ökológiai gondolkodásmódunkat. Hogy megértsük a problémákat, szélesebb történelmi perspektívából kell szemlélnünk azokat.

Mivel az ember parányi és a természet hatalmas, az ember élete a természethez való viszonyától függ. Attól, milyen mértékben érti meg a természetet és mennyire tudja felhasználni annak erőit a saját hasznára. Ebből a szempontból az emberiség történetét három nagyobb korszakra oszthatjuk. Az első korszakban az ember primitív munkaeszközöket és fegyvereket gyártott mindennapi használatra. Lewis Mumford kifejezésével élve, ezt a kort a „paleotechnika korának" nevezzük.

A XVI. században, a reneszánsz idején az ember új úton közeledett a természethez: méréseket, számításokat végzett, kérdéseket tett fel — egyszóval kísérletezett. Galileit, aki először alkalmazta ezt a módszert, rövidesen sokan követték, a „tudósok". Ez az új módszer a XIX. században az emberi munkát megkönnyítő bonyolultabb munkaeszközök, gépek gyártásához vezetett. A gépek vezettek el azután az ipari forradalomhoz, amely lényegesen megkönnyítette az ember életét. Ezt a korszakot (ismét csak Lewis Mumforddal szólva) a „*neotechnika*" korának nevezzük. Ez a kor olyan kiválóságokkal gazdagította a tudományt, mint Newton, Darwin, Mendel és Pasteur; tudománytörténetileg bizonyos problémák belső összefüggéseinek tisztázása jellemzi, mintsem új felfedezések. Az alma Newton előtt is leesett a földre, csak azt nem tudták, hogy bolygónk nap körüli keringése és az alma földre esése egyazon törvényszerűségre vezethető vissza. Darwin előtt is tudták, hogy az élőlényeknek sok faja létezik, csak azt nem tudták, hogy ezek egymással kapcsolatban állnak, és hogy egyik a másikból fejlődött.

A harmadik és egyben utolsó nagyobb korszak huszonöt évvel ezelőtt kezdődött. Az ezt megelőző korszakoknak évszázadokra volt szükségük ahhoz, hogy kialakuljanak. Ez az utolsó 1945. augusztus 6-án reggel 8 óra 15 perckor kezdődött egy robbanással, a Hirosimára dobott, tömegpusztulást okozó bomba robbanásával. Ez volt az első atombomba, amelyet emberi élet és emberi alkotások elpusztítására

1973 11
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Valóság

1021

Veszprémi Imre

Veszprémi Imre:
Dózsa

Bloch személyisége és egész filozófiai
„Én addig elfogult voltam korom újkanti
interjúban —, és Blochnál azt láttam, hog
nem létezne. Hogy úgy filozofálni, ahogy
Ritoók Emma filozófus és írónő — a
1913. január 17-én Lukácshoz írott levelé
lyet Bloch hatásának tulajdonít Lukácsn
filozófiájára gyakorolt hatásáról beszél, a
Bloch szisztémáját". „...amikor utoljára
végén ezt mondta (nem tudom szó szerint):
(a kettő egységéről is beszélt coincidentia
ezt a theológiai formákkal való felruházás
nem a maga gondolkodásnívójának megf
dolatmenetből. Ez az, amit én philosophia

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV

VALÓSÁG

Veszprémi Imre

1021

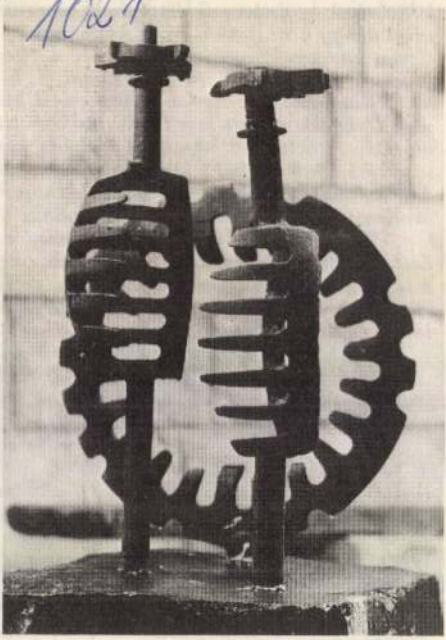

Veszprémi Imre szobra

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 ÁPR 19

Magyar Nemzet

Veszprémi Imre szobrász-művész.

Veszprémi Imre szobrászművész munkáinak bemutatója április 20-án, pénteken délután fél hatkor nyílik meg Szombathelyen, a Savaria Múzeumban.

1021

és Pécs, valamint két N
Komló és Budakalász
részt. A csapatokat c
osztották, ahol kiesési r
ben döntötték el, hogy
két együttes kerül a négy
tőbe. Az 1971-es év kiv
a Pécsi Bányász nyerte
három éven keresztül,
hogy a bányászok minc
a tavalyi győztes Kohász
ját" szerették volna övük
ni. Az ózdi csapatban se
repelt Marosi, aki Tatán
gatott kerettel készül az ol

zás

hátúszásban 3:39.3 perccel egyaránt a harmadik helyen végzett. A 4x100 m-es gyorsváltó 6:32.3 perces idővel második lett.

A fiúk versenyében Komoróczky Gábor 100 m háton 1:19 perccel második helyezést ért el. Ugyanezen a távon Papp Sándor 1:19.2 perccel harmadik, majd a 200 m-es vegyesúszásban 2:45.2 perccel második lett. Veres Róbert 200 m pillangóban 4:08 és 100 m-es pillangón 1:44.3 perccel lett a harmadik. Haris Tamás 200 m mellúszásban szerzett harmadik helyezést.

L. J.

...nyújtott jó teljesítményéért dicséretet érdemel Noviczki, Benkő, Fehér és az ifjúsági Köntös.

A lányok mezőnyében hét csapat körmérkőzést játszott. Az elmúlt évhez hasonlóan ezúttal is a Bp. Vasas győzött. A döntő egyik résztvevője a Kohász volt, amely derekasan küzdött a fővárosi csapat ellen. A találkozó 5:5-re állt, amikor az Ózd büntetőhöz jutott. Sajnos ezt Hegyi nem tudta értékesíteni — öt perccel a befejezés előtt! — helyette a Vasas szerzett gólt büntetőből. Végeredményben csapatunk 8:6-os vereséget szenvedett. Azért nincs szégyenkezni valójuk a lányoknak, hiszen második helyük nagyon szép teljesítmény, amihez csak gratulálni tudunk, akárcsak Bányi Margitnak, mint a mezőny legjobb kapusának.

LIDAK JÁNOS

Északi csoport
solása

bátony, Kisterenye — S.-újhely, Kossuth KFSE — Törekvés, Rudabánya — Ózd, Nyíregyháza — BVSC.

IX. forduló, október 15: Esztergom—Nyíregyháza, Leninváros — KELTEX, Nagybátony—Kazincbarcika, Vác —Rudabánya, Gyöngyös—Izzó, Ózd — Kossuth KFSE, Törekvés — Kisterenye, S.-újhely — BVSC.

X. forduló, október 22: Izzó — Nagybátony, KELTEX — Gyöngyös, Kazincbarcika — Esztergom, BVSC — Törekvés, Kisterenye — Ózd, Kossuth KFSE — Vác, Rudabánya—Leninváros, Nyíregyháza — S.-újhely.

XI. forduló, október 29: Kazincbarcika — Nyíregyháza, Esztergom — Izzó, Nagybátony — KELTEX, Gyöngyös — Rudabánya, Leninváros — Kossuth KFSE, Vác — Kisterenye, Ózd — BVSC, Törekvés—S.-újhely.

XII. forduló, november 5: KELTEX — Esztergom, Izzó — Kazincbarcika, S.-újhely —Ózd, BVSC — Vác, Kisterenye — Leninváros, Kossuth KFSE — Gyöngyös, Rudabánya—Nagybátony, Nyíregyháza—Törekvés.

XIII. forduló, november 12: Izzó — Nyíregyháza, Kazincbarcika — KELTEX, Esztergom — Rudabánya, Nagybátony — Kossuth KFSE, Leninváros — BVSC, Gyöngyös Kisterenye, Vác — S.-újhely, Ózd—Törekvés.

XIV. forduló, november 19: KELTEX — Izzó, Törekvés—Vác, S.-újhely — Leninváros, BVSC—Gyöngyös, Kisterenye — Nagybátony, Kossuth KFSE — Esztergom, Rudabánya—Kazincbarcika, Nyíregyháza—Ózd.

XV. forduló, november 26: KELTEX — Nyíregyháza, Izzó — Rudabánya, Kazincbarcika—Kossuth KFSE, Esztergom — Kisterenye, Nagybátony — BVSC, Gyöngyös — S.-újhely, Leninváros — Törekvés, Vác — Ózd.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Veszprémi Imre szobrászművész
ÓZDI VASAS
1972 AUG 4

1021

ISMERJE MEG ÓZDOT

Olvasóinkat szobornéző útra kalauzoljuk, hogy pontosabban fogalmazzak, inkább térplasztika nézőbe. Veszprémi Imre szobrászművész alkotásával ismertetjük meg az érdeklődőket, ezúttal olyan műfajjal, ami eddig nem szerepelt cikksorozatunkban.

Mi tulajdonképpen a térplasztika? Egyértelműen nem is nagyon lehet megfogalmazni, mert minden alkotás, amely magán viseli az ember kéznyomát, legyen az egy épület, vagy bármi más, amelyet művi úton hoz létre, elhelyezi környezetében — térplasztika. Ez a tágabb megfogalmazása. Szobrászi térplasztikának azt a formai megjelenését nevezzük a szobornak, amely nem élőlényt ábrázol, idegen kifejezése — nonfiguratív ábrázolás. Veszprémi Imre térplasztikája egyike azoknak, amelyek formavilágával asszociációt, értékrendjével a legszimpatikusabbak. Dekoratívek, maximálisan kihasznált az anyag adta lehetőség.

Ősi totemoszlopok rituális hangulatát idézi ez a szép térplasztika. Érzékletesen faragott népi motívumai azonban valami mást is érzékeltetnek. A nép — ez esetben a magyarság — népi kultúráját jelképezi. Így válik ez az alkotás dekoratív funkcióján túl mégiscsak szoborrá. Modern formavilága bennünk élő ősi ritmusokat, ki nem mondott érzéseket, egy elfelejtett, de idegsejtjeinkben élő távoli világ ismeretlen, s mégis ismerős hangulatát idézi

KISS SUNYI ISTVÁN

Imre Veszprémi

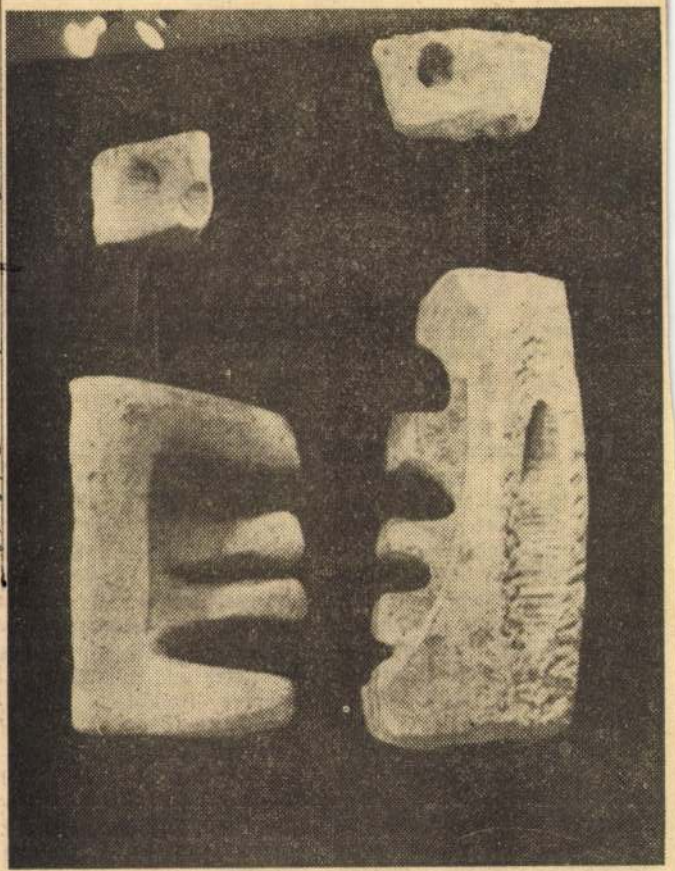

Imre Veszprémi: Statuengruppe

Budapester Rundschau, 1944. Febr. 4.

Frau Margit empfiehlt

Gespickte Pute

Zutaten für 4 Personen: 1 Pute von 2,8 kg; 120 g geräucherter Speck, 100 g Fett, Salz, Majoran

Eine junge gemästete Pute putzen, ausnehmen, gut waschen. Den geräucherten Speck in Streifen schneiden, damit die Pute, besonders die Brust, spicken. Salzen, mit Majoran würzen. In die Bratpfanne legen, mit ausgelassenem Fett übergießen, in der Röhre bei mäßiger Hitze braten. Häufig mit eigenem Fett übergießen, wenden. Die Pute darf nicht zu lange gebraten werden, weil sie sonst austrocknet und zäh wird. 15—25 Minuten vor dem Servieren soll sie fertig sein, da sie dann leichter zerteilt werden kann. Auf eine vorgewärmte Schüssel legen: in die Mitte die Brust. Mit gedünstetem Reis garniert, mit eigener Brühe übergossen servieren.

Kossuth-Hörnchen

ZUTATEN:
200 g Butter, 200 g Puderzucker, 180 g Mehl, 100 g Mandeln, 1 Messerspitze Backpulver, 4 Eier

Butter, Zucker und Eidotter schaumig rühren, den steifgeschlagenen Schnee hinzugeben, mit Mehl und Backpulver vermengen. In ein gefettetes und mit Mehl bestreutes Backblech gießen, der Teig soll nur 1 cm hoch sein. Mit geschälten, gehackten Mandeln bestreuen, bei gleichmäßiger Hitze 30 Minuten lang backen. In der Pfanne auskühlen lassen, mit Ausstechformen Halbmonde ausstechen.

Gyulai István sikere

Hazaérkezett a Riminiből a Nemzetközi Sportújságíró Szövetség (AIPS) kongresszusáról a magyar küldöttség. A több napos tanácskozáson jelentős magyar siker született: **Gyulai Istvánt, a televízió munkatársát főtitkárhelyettesnek választották.** A 45 szavazásra jogosult közül 41 mellette tette le voksát, négyen tartózkodtak.

Az egykori sokszoros válogatott és bajnok síkfutó, a 34 éves Gyulai István megválasztása a magyar sportsajtó, az újságírói, tudósítói gárda elismerése is. Az új főtitkárhelyettes, aki hét éve került a televízióhoz, s azt megelőzően német—angol-szakos tanár volt, a következőket mondta:

— Úgy érzem, megválasztásom nem a személyemnek, hanem az egész magyar sportsajtónak szól. Természetesen nagy örömmel fogadtam, s szorosan együttműködve az olasz Enrico Crespi elnökkel és Massimo Della Pergola főtitkárral, szeretnénk többek között a sportsajtóban, a rádiónál és televíziónál dolgozók tevékenységét még jobban elősegíteni.

Gyulai a továbbiakban még elmondta, hogy a szervezet 10 pontból álló programot fogadott el, s ez igen sokirányú. Így például szorosabbá akarják tenni a kapcsolatot a kontinentális és a nemzeti sportújságíró szövetségekkel, s a nemzetközi sportszövetségekkel. Javítani akarják a AIPS-en belül működő sportági szakbizottságok munkáját. Fontos feladat, hogy a nagy világversenyeken, s egyéb sportrendezvényeken a legjobb munkakörülményeket biztosítsák kollegáiknak.

VÍVÁS

z országos ifjúsági férfi versenyen a pontesélyes ácsi István az első fordun kiesett. A szakembe- döntőbe várták a tehetes fiút, aki ezúttal nem a idegileg a nagy tétet.

★

agykanizsán II. osztályú d versenyen 6 egyesület 34 vívója indult. A Haladás versenyzői közül Prisztavok harmadik, Balogh hatodik lett. Prisztavok és Gáspár ifjúsági aranyjelvényes szintet teljesített, Balogh viszont megvédte II. osztályú minősítését.

★

Székesfehérvár IV. osztályú női tőr-versenynek volt a házigazdája. A 7 egyesület 40 indulója közül Ekler Judit ifi ezüstjelvényes szintet tel-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 MÁJ 24
KISALFÖLD

Veszprémi Imre, szobrászművész

1021

Szabadtéri szoborkiállítás

Sok érdeklődőt vonz Sopronba a Beloiannisz téren, Veszprémi Imre szobrászművész „Kezek — vonzások — kövek" című kiállítása.

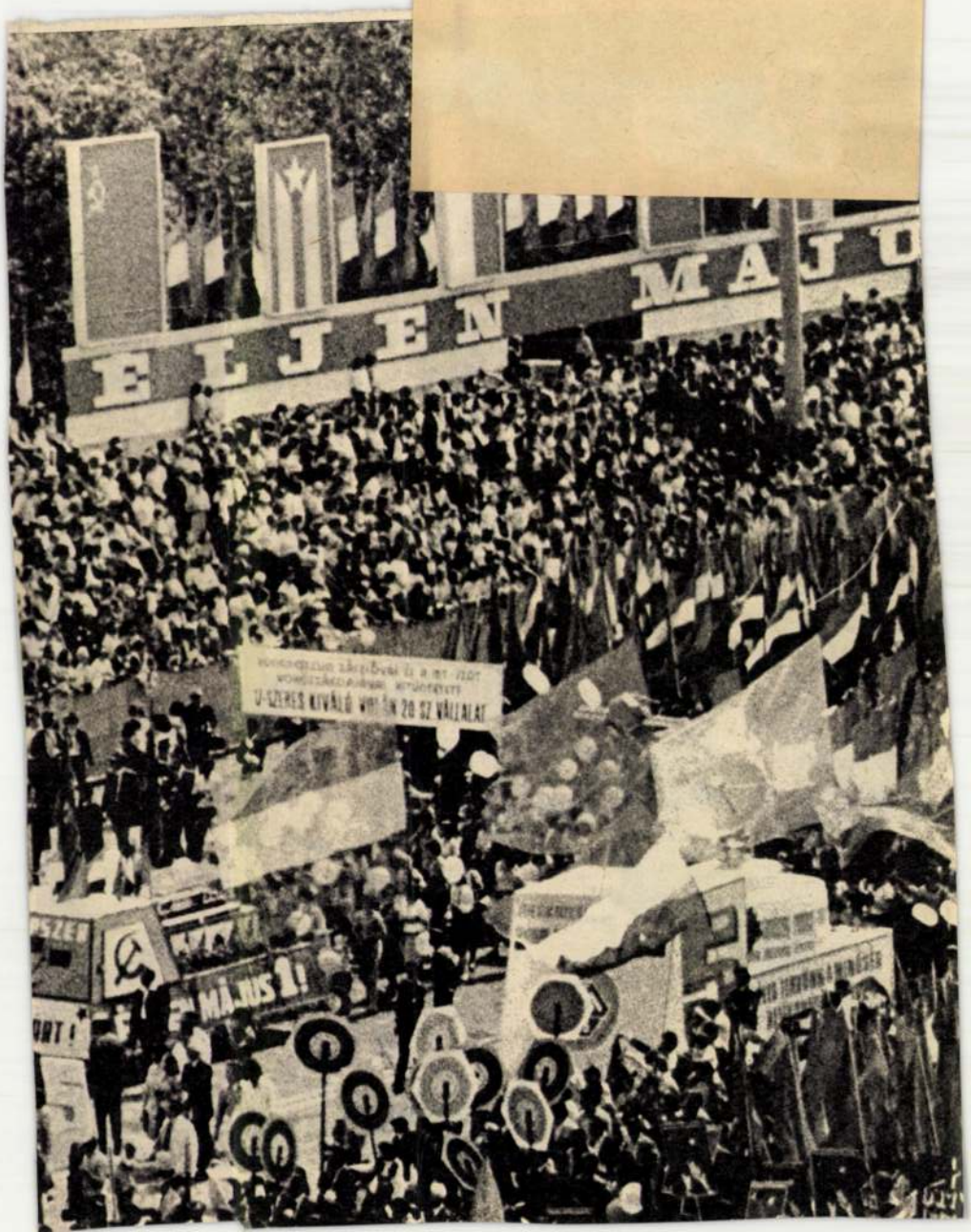
ELJEN MAJU
U-SZERES KIVÁLÓ VOLÁN 20 SZ VÁLLALAT
MÁJUS 1!

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 346-726

1977 MÁJ 7

MAGYAR HÍREK

Veszprémi Imre,
szobrászművész

1021

Sok érdeklődőt vonz Sopronban Veszprémi Imre szoborkiállítása. Képünkön: a művész „Férfi és nő" című kompozíciója

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

VESZPRÉMI IMRE

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BERECZKY LORÁND

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1977. JANUÁR 21-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 1/2 5 ÓRAKOR

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

VESZPRÉMI IMRE

fnyv 1.

MEGHÍVÓ

Hírlap csütörtöki számában is ...

NAGY TÖRÖK KÖRÚT

Útvonal: **Budapest — Isztambul — Ankara — Kappadokia — Konya — Alanya-Antalja — Efeszosz — Miletosz — Izmir — Pergamon — Trója — Canakkele-Dardanellák — Rodosto — Isztambul — Budapest.**

Az utazás időpontja: **szeptember 3—17.** Utazással együtt **15 nap** (14 éjszaka). Közlekedési eszköz: Budapest — Isztambul — Budapest között repülő, Törökország területén autóbusz. Irányár: **9 980,— forint** (az útlevél költségét nem tartalmazza!).

Költőpénz: 937 forint. A programból: **1. nap:** indulás Ferihegyről 13 óra 05-kor a menetrend szerinti 202 járattal. Érkezés Isztambulba helyi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 MÁJ 1

TÜKÖR

Budapest

Veszprémi Imre, szobrász-művész

SZABADTÉRI TÁRLAT 1021

Sopronban nagy érdeklődés kíséri Veszprémi Imre szobrászművész szabadtéri kiállítását. A Beloiannisz téren megrendezett Kezek – vonzások – kövek című bemutatót naponta ezrek és ezrek keresték fel. A művész újszerű alkotásai különösen a fiatalok körében népszerűek. Képünkön: a Férfi és nő című kompozíció.

1021

1977.I.21. 19,30 N.

Tv-híradó

szobor

- Kezek, vonzások, kövek - mondja a Műcsarnok ma megnyílt kiállításának címe. A művész Veszprémi Imre nevét elsősorban, mint köztéri szobrászét ismerik a Lubló melletti kis szlovák falutól Siófokon át Kisujszállásig. Ezek a szobrok valóban nem ilyen kicsit terembe, hanem hatalmas térre kívánkoznak. Mi volt az az élmény, amely arra inditotta Veszprémi Imrét, hogy hatalmas terekben gondolkodjon?

- Én a Balaton mellett születtem, tehát valami nagy vizfelület, valami nagy látóhatár mellett. Viszont ennél sokkal maradandóbb és talán a végtelenség érzetét jobban érzékeltető világban éltem gyermekkoromban nagyon sokat az Alföldön, ahol a puszta még ma is puszta valóban. Az ember kiment és semmi mást nem látott, csak valahol nagyon messze egy házat, egy gémeskutat és ezek a tárgyak ember vagy növények, mindegy ezt a teret, a távlatokat emberivé érzékelhetővé váltztatták. Nos én ezeket a szobrokat is ilyennek képzelem el valahol, valami nagy térben, akár pusztaságban, akár dombtetőn.

- És hogy mi e szobrok embersége? Arról idézzük a nemrégiben elhunyt műtörténész Solymár István gondolatát, akinek alighanem utolsó papirravetett sorai voltak ezek: A közösséget kifejező erő Veszprémi Imre szobrászatának legnagyobb ereje. Ez biztositja jövendő értékét, véle lépi át a muló pillanatot.

- A kőnek, a vasnak a gépekkel való megmunkásának, ugyanakkor a kézi munkának is egy olyan ötvözetét akartam létrehozni, ami minden póruslával embernek emberhez való kapcsolatát fejezze ki.

- Időjárásjelentés!

DAILY NE

he News Agency MTI

Neueste Nachrichten

Saturda

Vol. II. No. 16

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 JAN 2 3
Daily News

'Thank you' receptions in the White House

Washington, Jan. 21 (Reuter) — President Jimmy Carter spent his first full day in the White House Friday at "thank you" receptions for his supporters, temporarily setting aside home and international problems.

The visitors included many of the 800 people with whom he stayed on the campaign trail, state governors, Democratic Party leaders, union officials and businessmen, and some of thousands of fellow Georgians who attended his inauguration.

Pressing world problems on his agenda next week include the nuclear arms race and the Middle East situation. The attack on un-

Earl Carter congratulating him on his inauguration as the President of the United States of America.

Moscow — Soviet President Nikolai Podgorny congratulated President Carter on his inauguration and said he was confident the Soviet Union would work well together with the new United States administration.

The message said cooperation between the Soviet and American peoples could consolidate peace and contribute to the ending of the arms race.

"We take this opportunity to express the confidence that it will be possible to achieve further considerable progress in the relations be-

Troops in control of Cairo

PRESIDENT SADAT MEETS WITH TOP AIDES

Cairo, Jan. 21 (AP/UPI/MTI) — President Anwar Sadat cancelled the government ordered price increases and scheduled a meeting Saturday with top aides, including military, security, foreign affairs and economy ministers, to review the situation from "all its aspects."

Meantime, the army remained in full control of Cairo and its suburbs Friday, 24 hours after the worst bloody riots ended with the death of 65 persons and 800 injured. Near 1,000 were arrested, mostly communists and leftists.

The figures reported by the police and press were believed to be the highest in any disturbances during the past 25 years.

The army was called in Thursday to restore order after demonstrations over government-increased prices of food and other commodities turned into violent clashes with riot police.

The Ministry of Interior said police aborted a plot to "burn Cairo" and said investigations with the arrested unveiled the presence of a clandestine "Egyptian communist workers organization" which they claimed, had instigated the riots.

With the return of normal life, Egyptian authorities decreased the strictly enforced curfew to eight hours instead of 13. It remained imposed in Cairo, its suburbs, several northern delta and southern Egyptian cities. But paratroopers were deployed in central squares of this eight-million populated city with orders to shoot

munists who are responsible for disrupting order and creating trouble." It can be seen from the name lists that the detainees include university students and noted journalists, such as Hussein Abdul Razek, editor of Al Akhbar, Philip Balab and Jussef Abdo Sabri, two noted staff members of the Roz El Jussef weekly newspaper, Mohamed Salmavi, staff member of Al Ahram, and so on.

The Egyptian security forces have arrested several leaders of the left-wing party, mainly those of local party bodies. Official propaganda organs attack the communists, and simultaneously are raising feelings against the left-wing party, holding them responsible for taking the lead of mass demonstrations last Tuesday and Wednesday, with the aim of "stemming the development of the nation," and "trying to turn to their own account the feelings of the masses."

Leftist circles in Egypt foresee the adoption of further retaliatory measures, with the mass demonstrations being used as pretext for such steps.

BAADER GANG STRANGLE BANK PRESIDENT, FAMILY

Brunswick West Germany (UPI) — In the first murder of its kind in West Germany, a group of persons blackmailed a bank president Thursday for 165,000 marks ($68,750) and then strangled him and four members of his family, police said.

Police found the bodies of Wolfgang Kraemer, the 46-year-old president of the Volksbank, his wife, Brigitte, 40, and three of their children, Thursday morning at their home with belts around their necks.

Police sources said the killers left a note in the home reading: „For the liberation of Baader. This is only the first blow." But

persons were holding him hostage for a ransom of between 800,000 and 1 million marks (between $333,000 and $416,000).

Two bank employees delivered all the money available in the bank, 165,000 marks ($68,750) to Kraemer who met them at his front door and warned them against telling the police. But Kraemer failed to contact them again and the bank informed police.

Police rushed to Kraemer's home and found it closed as if the family had left on holiday. They forced their way in and found Kraemer in his cellar bar, his wife in the living room and the three children in

1021

TENSION AND STRUGGLE IN STONE

Imre Veszprémi's sculptures at the Palace of Exhibitions

One's place of birth, the environment, in which one grows up and spends his formative years, has a decisive influence in shaping his outlook and his thoughts.

That may be true in most cases; sometimes it seems to be only partially true. This, apparently, is the case with sculptor Imre Veszprémi.

Born 45 years ago in the undulating Lake Balaton countryside, he went to school in Debrecen, on the northeastern borderland of the Great Hungarian Plain. Now he has his home and studio, wedged in between the remains of a onetime Franciscan monastery and some late 19th century buildings, in the hills of Buda. Yet he confesses to a lifelong yearning for the plain, for the great open spaces.

That longing may explain the specifical, eloquent sort of monumentalness that is a feature common to all of his work. That articulate monumental quality is apparent in the statuary that is the exhibit of his one-man show which was opened Friday at the Palace of Exhibitions (Műcsarnok) on Hősök tere. Entitled "Hands, Forces, Stones," the show brings into evidence another quality his works display: tension and struggle—the struggle which attended upon the birth of these sculptures and the struggle between Matter and Space.

This, too, may have been inspired by the sculptor's early life; for in his boyhood years Veszprémi lived in a world of lonely farmsteads and hamlets, watching farming folk grappling with the earth and weather —a never-ending cycle of tension and struggle.

PHOTO MTI — BISZTRAY

Imre Veszprémi

In his own struggle with matter, the object of his search for expression has been the Human Being. He has explored many ways in his urge to draw forth from matter the human being as he sees it. This unceasing quest, author István Örkény once said of Veszprémi, is inevitable, since it is directed at a being "of which we do not know where it began and where it is going to end, and which one is this most realistical expression." For, Örkény went on, its corporal condition, circumscribed as it appears in space, "is an expression of that being just as much as his thought boldly soaring in an expanding spiral towards Space is."

Veszprémi's figural world is found upon realism, but it goes beyond it. His style he defines as being "Realism sublimated".

Veszprémi's works—most of them in limestone and some in marble, others in bronze, iron, brass and terracotta—are found in public places and open spaces across the country, and he has exhibited at and contributed works to about a score of shows, in Hungary and in Moscow (International Biennale of Fine Arts, 1963), and Ravenna, Italy (2nd International Biennale of Contemporary Dantesque Sculpture), where his contribution was the bronze model of the monumental stone-and-iron composition "Paolo and Francesca or the Rimini Lovers" which appears in the present show.

I. F.

Attraction (Mother and Child)

Paolo and Francesca or the Rimini Lovers

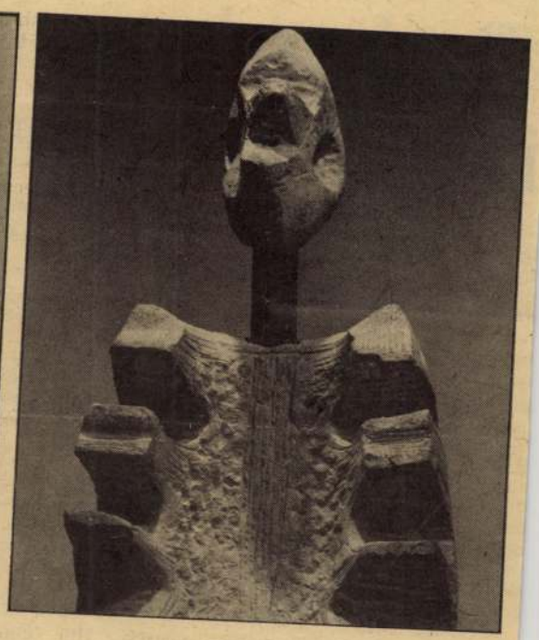

Composition

PHOTOS ANDRÁS LÉVAI

ado. Erzsébet út szám alatt.

[redacted]

A Nagyd
ÁFÉSZ felvesz **belső ellenőrt.** Mérlegképes könyvelői képesítés szükséges. Felvesz továbbá gyakorlattal rendelkező épületasztalost.

Jelentkezni lehet személyesen vagy levélben az ÁFÉSZ irodáján.

zó Imre u. 4. (2

Figyelem! Téglaszükségle tüket most biztosítsák!

A Kölesdi Téglagyár elő fizetési sorrendben kismére tű téglát rendelésre szállí Telefon: Kölesd 16. (316

A Dalmandi Állami Gazdaság sütvényi csikótelepére

PATKOLÓ KOVÁCSOT KERES FELVÉTELRE.

Jelentkezés: Hencz Ferenc telepvezetőnél.

(474)

Traubisoda

A LEGFINOMABB SZŐLŐFAJTÁKBÓL KÉSZÜL.

H
Új

háztar

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG
Veszprémi Imre,
1977. ÁPR 24
szobrászművész

Szabadtéri szoborkiállítás

1021

Sok érdeklődőt vonz Sopronba a Beloiannisz téren, Veszprémi Imre szobrászművész „Kezek — vonzások — kövek" című kiállítása.
(MTI foto, Branstetter Sándor felv. — KS)

Veszprémi Imre

VESZPRÉMI IMRE szobrászművész kiállítása tegnap nyílt meg az óbudai Zichy-kastély udvarán, s a klubház pincegalériájában. Bereczky Loránd művészettörténész nyitotta meg az augusztus 20-ig látható tárlatot.

Magyar Hirlap 1979/169/1o

VESZPRÉMI IMRE szobrász
Balatonszabadi, 1932

A Képzőművészeti Főiskolát Szabó Iván növendékeként végezte el 1952-58-ban. Tanulmányuton Olasz- és Görögországban, Csehszlovákiában és az NDK-ban járt. Csoportos bemutatók mellett 1970-ben jelentkezett gyüjteményes kiállitással a Mücsarnok kamaratermében. - Meditativ jellegü művészetének központjában a különböző érzelmi állapotok és magatartásformák megragadása áll, melyeket kőszobraiban a formálás ritmusa, kisbronzaiban pedig a jól átgondolt és következetesen végigvitt kompozició révén jelenit meg. Néhány munkája köztéri felállitásra került.

Művészéletrajzok 1975

nen jedoch die gl
Gelegenheiten, zu
sich selbst zu zeigen
Veteranen gegeben
Sie werden zum Stu
gelassen oder auch
man kommt heutzut
schrittweise voran,
werden kaum noch
sten an Menschen
Werkbank vergeben.

Die Jugendlichen
chen harte Worte. D
rer Meinung nach glückliche
Generation hält wiederum
uns, die Veteranen, für die
Auserwählten des Schicksals,
weil wir in unseren jungen Jahren auf die Barrikaden gehen konnten, ein romantischen jungen Menschen würdiges Leben hatten. Ihre Worte haben sogar den Unterton eines Vorwurfs, als hätten wir ihnen alles vorweggenommen, die Schönheit der großen Taten und den Kampfesruhm, ihnen jedoch nur Ausflüge mit der Pioniergruppe, Demonstrationen zu den Feiertagen, den vermehrten Lehrstoff und im Gegensatz zu den Kämpfen von einst graue, eintönige, alltägliche Arbeit gelassen.

Obgleich wir ungezählte Male schon beteuert haben, daß die alten Kämpfer nicht

nachfolgende Generation treten zu können. Sie wußten, daß es dringend tapferer Kämpfe bedarf, denn ohne sie hätte die Masse der Unterdrückten weder eine Gegenwart noch eine Zukunft. So wie in demjenigen, der einen Obstbaum pflanzt, der Gedanke aufkommt, daß er ihn für seine Nachkommen setzt, so gab den revolutionären Vorfahren die heilige Überzeugung Kraft und Standhaftigkeit, daß ihre Söhne und Enkel einst besser, reicher leben werden.

Auch die Einschätzung der Romantik ändert sich mit der Zeit mit den Lebensbedingungen. In der Welt der Computer und Kybernetik gewinnt eine eintönige, farblose Nüchternheit die Oberhand. Das Bestreben nach Sinnvollem und Präzisität duldet keine Begeister-

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 APR 25

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Imre Veszprémi

1021

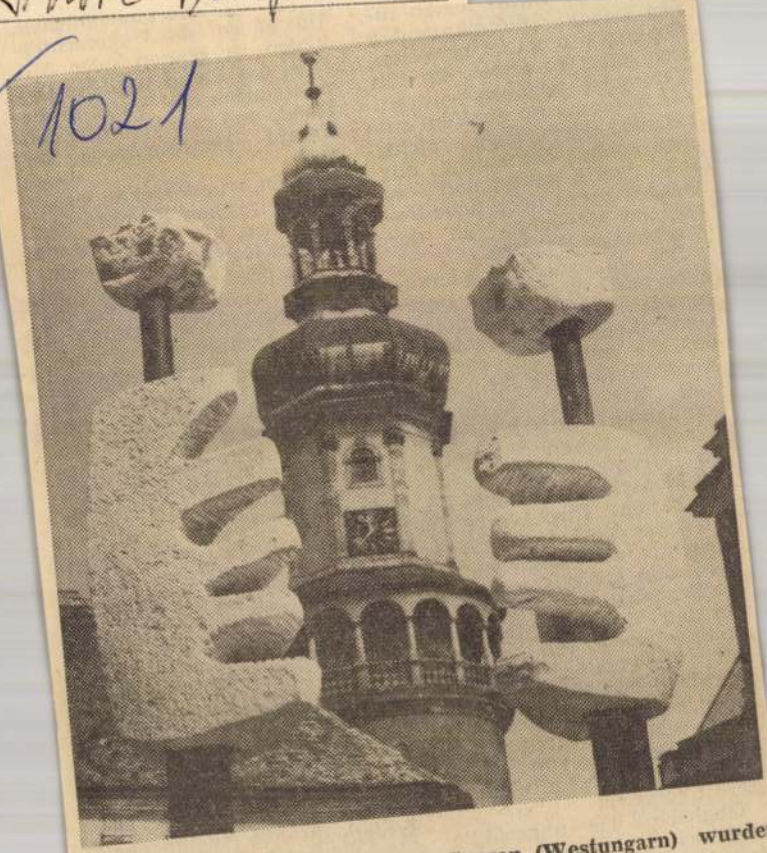

Auf dem Beloiannis Platz in Sopron (Westungarn) wurden Werke des Bildhauers Imre Veszprémi ausgestellt

INTERFOTO MTI/AP

Nach Beendigung ihrer zweitägigen Beratung stellten sie sich dem Fotografen: (v. l. n. r.) Jigal Allon (Israel), Anker Jörgensen (Dänemark), Joop den Uyl, (Holland), Willy Brandt, Helmut Schmidt (BRD) und Bruno Kreisky (Österreich).

Sozialistische Parteiführer:

Entspannung hat keine reale Alternative

Amsterdam, 18. April (MTI) — Ein gemeinsames Resumee erarbeiteten die Führer 24 sozialistischer und sozialdemokratischer Parteien

Rüstung laufenden sowjetisch-amerikanischen Verhandlungen so außerordentlich bedeutsam, und ein zweites SALT-Abkommen

Obwohl die Erklärung auch Details enthält, die eine Verleumdung der europäischen sozialistischen Länder darstellen, kennzeichnet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 ÁPR 19
Daily News

Imre Veszprémi

1021

FOTO MTI — S. BRANSTETTER

Eine Freilichtausstellung des ungarischen Bildhauers Imre Veszprémi unter dem Motto „Hände — Affinitäten — Steine" zieht zur Zeit auf dem Soproner Beloiannisz tér viele Interessenten an.

TV-n

KEDD

8.05 és 13.05 Iskola-tv.

16.43 Hírek

16.50 Jerzy Polomski énekel

Lengyel zenés film ⊙

17.05 A Test folyó mentén

Angol dokumentumfilm (ism.) ⊙

17.55 „Egészségünkért"

18.00 Csapajev emlékműsor

18.10 Mindenki iskolája

19.20 Tévétorna ⊙

19.30 Tv-híradó

20.00 NYIKOLAJ POGOGYIN: ARISZTOKRATÁK

Vígjáték három felvonásban

A Thália Színház előadása, felv. (14 éven felülieknek)

1972-ben mutatta be a Thália Színház — Kazimir Károly rendezésében — „A puskás ember" és „A Kremi toronyórája" írójának. Pogogyinnak

„Ariszt
szerepl
ötnevel
építése
munká
tartják
nék fo
ták ala
figyelt
gyin
amikor
perem
hajdan
alakok
mény,
iránti
pás
párosu
titka.

Közbe
Gy

22.40

2. MŰ

20.00

Dokur

20.45

21.00

21.20

is szinte kizárólag kőszobrait sorakoztatta közönsége elé —, ám a két tárlat közti különbség mégis óriási. Szinte így kell mondanunk: több, mint hat esztendő. Veszprémi Imrén ugyanis mára nyoma sincs a régebben még tettenérhető elfogódottságnak. Bátran vág bele mindenbe. Ebbe a kiállításba is. Pedig nem kis kurázsi kellett hozzá, hogy egy ilyen kicsi terembe négy nagy kőmunkát helyezzen, két kisbronz társaságában.

Egy ilyen típusú, ennyire szűkszavú bemutató — nyilvánvaló — nem informálhatja látogatóit Veszprémi megtett útjáról. Igaz, helyette egy sokkal lényegesebb és sokkal karakteresebb dologról beszél: hogy mit akar ez a negyvennégy esztendős szobrász, tizenhárom köztérre állított művel a háta megett. Nem új utakra térni — az ilyen hirtelen váltásoknak nincsen sok értelme —, hanem megerősödni s folytatni azt, amit hat-hét évvel ezelőtt a *Madárkővel* s a *Bagolykővel* elkezdett. Nem újabb „madarakkal", hanem most már emberekkel; emberi kezekkel és fejekkel, melyekből — nagyításuk s összeszerkesztésük révén — Veszprémi új s igen plasztikus testeket kap. Nemcsak egyes munkáinak, de egész munkásságának is.

Horváth György

yl Ulenspiegel
játék két részben
noki Szigligeti Színház
sa. felv.

n

Tv-híradó 2.

K

SOR:

Zene és kép
rk filmsorozata ⊙
lratlan költészet
::
Tv-híradó 2.
Elindult
ptemberben
József szerzői estje

József születésének
ötödik évfordulójára
smét műsorára a televí-
már 1970-ben sugárzott.
íróval készült. portré-
Munkásságát — mely-
mélyesen is vall — drá-
filmrészletek illusztrál-
Zrínyi, a Hainali tűz. A
n nem található, a Ré-
ső című színdarabjaiból
zakadék című filmjéből.

lzésű műsorok

számolom
Találkozás Mándy I
barátaival
13.23 Van egy ötl
Játsszunk matemati
13.45 Papák hapt
Mb. angol tévéfilms
15.00 Vasas — Fe
Női kézilabda MNK
Közv. a budapesti
Körcsarnokból
Közben Reklámm
16.05 Bemutatjuk
Hourvari Egyi
16.55 A Magyar
Szabadegyeten
17.50 Fő a feje
Nyilvános vetélkedő
közvetítése
a Budapest Szállób
18.35 Esti mese
18.50 Tévétorna ⊙

Február 15. kedd:
tévéjáték I. 2. mű
műsorokból.
Február 16. szerda
tévéjáték II. 2. mű
Február 17. csütör
filmsorozat. 2. mű
Február 18. pénte
őrült melódia — N
Február 19. szom
elrablása. 2. műso
tér — a Thália Szí
Február 20. vasár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 FEB 6

TÜKÖR
Budapest

Veszprémi Imre
szobrász

F 1021

VESZPRÉMI IMRE SZOBRAI

Műcsarnok

Hat esztendeje ugyanitt, a Műcsarnok kamaratermében volt kiállítása Veszprémi Imrének. Akkor is, most

Veszprémi Imre, szobrai

— :(kövek —

Esti Hírlap,

Kezek, vonzások, kövek címmel kiállítás nyílt a Műcsarnokban, Veszprémi Imre szobrászművész alkotásaiból. Képünkön: a tárlat egy darabja.

Veszprémi Imre, szobrász

□ VESZPRÉMI IMRE szobrászművész munkáiból nyílik kiállítás január 21-én, pénteken délután, fél ötkor a Műcsarnokban. Megnyitja: Bereczky Loránd művészettörténész.

— :□ Veszprémi - - - - 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. jan. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Veszprémi Imre szobrászművész

EGYETEMI ÉLET

OKT 26

1021

Képzőművészeti kiállítás az ATE-n

November 10-től képzőművészeti kiállítást rendez az ATE kulturális bizottsága. Az első ilyen nagyszabású rendezvény kiállítói Veszprémi Imre szobrászművész, Kónya Katalin festőművész, Fekete Tamás szobrászművész és Szentirmay László grafikus. A kiállításon szerepel még a fiatal képzőművészeket tömörítő Stúdió néhány alkotója is. A tárlat rendezője Krasznai Zoltán negyedéves hallgató.

Az ATE kulturális bizottsága úgy tervezi, hogy ezt a kiállítást ebben a tanévben még három követ.

azt mondod rá: ősz. Azt mondod, láttad az őszt, mert színes fák alatt jöttél, azt mondod, itt az ősz, mert megáztál azt hiszed, láttad azt, amit senki sem látott még.

Nincs ősz. Sohasem ősz. Nem igaz, hogy ősz. Így add tovább.

(nj)

TIT – PRO

A JÓZSEF ATTILA SZABADEGYETEM ELOADASAI

Pénteken, 12-én, du. 6-kor: A FEJLETT SZOCIALIZMUS ÉPITÉSENEK ÚTJÁN (Budapesti Müszaki Egyetem, Bp. XI., Müegyetem rkp. 3. mfszt. 65.). A szocializmus eszméje a köztudatban. Előadó: dr. Kovács Ferenc, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézet fómunkatársa. — BEVEZETÉS PSZICHOLÓGIÁBA (Egyetemi Színpad, Bp. V., Pesti B. u. 1.). A figyelem pszichológiája. Előadó: dr. Tunkli László főiskolai docens. — A MAGYAR RÉGÉSZEK KÜLFÖLDÖN (TTK B-épület, Bp. VIII., Múzeum krt. 4.). Heuneburg — erődített fejedelmi központ a Felső-Duna menten. Előadó: Jerem Erzsébet tudományos munkatárs. — IDŐSZERŰ GAZDASÁGPOLITIKAI PROBLÉMÁK (Közgazdaságtud. Egyetem, Bp. IX., Dimitrov tér 8.). Fogyasztásnövekedés és infrastrukturális fejlesztés. — JOGI FÓRUM (Budapesti Müszaki Egyetem, Bp. XI., Müegyetem rkp. 3. I. 33.). A szövetkezetek fejlődése Magyarországon, helyük és szerepük a népgazdaságban. Előadó: dr. Hársfalvy Rezső egyetemi adjunktus. — NAGY PILLANATOK A MATEMATIKA TÖRTÉNETÉBEN (Budapesti Müszaki Egyetem, Bp. XI., Müegyetem rkp. 3., mfszt. 44.). „Semmiből egy új, más világot teremtettem." Előadó: Bizám György adjunktus. — FIZIKA A FELADATOK TÜKRÉBEN (Természettudományi Stúdió, XI., Bocskai út 37.). A dinamika legfontosabb fogalmai és törvényei II. A nagy axióma. Előadó: Hollós László gyakorlóiskolai vezető tanár. — SZAPORODÁSBIOLÓGIA (Természettudományi Stúdió, Bp. XI., Bocskai út 37.). A növények szaporítása laboratóriumban. Előadó: Maróti Mihály egyetemi tanár.

Szombaton, 13-án, du. 1/4-kor: IRODALOM ÉS ZENE (Kossuth Klub, Bp. VIII., Múzeum u. 7.). A francia regény. Balzac, Stendhal, Wagner és a Siegfried-probléma 1848 előtt és után. A Niebelung gyűrűje. Előadók: Poszler György dr., egyetemi docens és dr. Káldor János zenetörténész. — du. 4-kor: A XX. SZÁZADI MAGYAR IRODALOM (Petőfi Irodalmi Múzeum, Bp. V., Károlyi M. u. 16.). Magyarország felfedezése, a népi írók. Előadó: Bata Imre irodalomtörténész.

Vasárnap, 14-én, de. 11-kor: A FRANCIA ROMANTIKÁTÓL A PÁRIZSI ISKOLÁIG (Fővárosi Művelődési Ház, Bp. XI., Fehérvári út 47. fszt. 13.). Posztimpresszionizmus I. Pointillisták. Cézanne. Előadó: Czifka Péterné művészettörténész. — SZÍNHÁZ ÉS SZÍNJÁTSZÁS (Kossuth Klub, Bp. VIII., Múzeum u. 7.). 6. foglalkozás. Előadó: dr. Hont Ferenc Kossuth-díjas.

Hétfőn, 15-én, du. 6-kor: FEJEZETEK AZ ESZTÉTIKA TÖRTÉNETÉBŐL (Budapesti Müszaki Egyetem, Bp. XI., Müegyetem rkp. 3., mfszt. 44.). Az esztétika fejlődése a felvilágosodásban (Diderot és Lessing). Előadó: Balassa Péter egyetemi tanársegéd. — A KÖZMŰVELŐDÉS KORSZERŰSÍTÉSE (ELTE Jogi Kar, Bp. V., Egyetem tér 1—3., III. terem). Múzeumok és a közönség kapcsolata. Előadók: Fülep Ferenc, a Nemzeti Múzeum főigazgatója és Éri István a Múzeumok Rest. és Módszertani Központjának igazgatója. — FEJLŐDÉSLÉLEKTAN (TTK Ságvári-terem, Bp. VIII., Múzeum krt. 4.). Az érzelmek fejlődésének problémái a korai években. Előadó: Kabainé dr. Huszka Antónia tudományos munkatárs. — AKTUÁLIS NEMZETKÖZI GAZDASÁGI KÉRDÉSEK (Közgazdaságtudományi Egyetem, Bp. IX., Dimitrov tér 8.). Gazdasági integrációk és nemzetközi kapcsolatok. Előadó: dr. Palánkai Tibor egyetemi docens. — BRUEGHEL ÉS TIZIANO MŰVÉSZETE (HNF V. ker. Bizottságának Klubja, Bp. V., József nádor tér 13.). Brueghel szellemi világa műveinek szimbolikája tükrében. Előadó: dr. Urbach Zsuzsa művészettörténész. — A KORTÁRS ÉPITÉSZET FŐ IRÁNYAI (Budapesti Müszaki Egyetem, Bp. XI., Müegyetem rkp. 3. I. 48.). A Bauhaus és követői. Előadó: dr. Vámossy Ferenc egyetemi docens. — A NÉPRAJZTUDOMÁNY NAGY FELFEDEZÉSEI (TTK B-épület, Bp. VIII., Múzeum krt. 4.). Az afrikai gyarmatosítás és szabadságharc (újkori történet). Előadó: dr. Balogh András — HÍRES KÍSÉRLETEK A FIZIKÁBAN (ELTE TTK D-épület, Bp. VIII., Múzeum krt. 5—7.). Optikai kísérletek. Előadó: Boschán Péter kandidátus, c. egyetemi tanár. — A SZERVES KÉMIA LEGÚJABB EREDMÉNYEI (Természettud. Stúdió, Bp. XI., Bocskai út 37.). Molekulák elektronszerkezete. Előadó: dr. Kajtár Márton egyetemi docens. — SPORT ÉS BIOLÓGIA (Budapesti Müszaki Egyetem, Bp. XI., Müegyetem rkp. 3., I. 39.). Az erőkifejtés mozgásbiológiai alapjai. Előadó: dr. Nemessuri Mihály tudományos fómunkatárs. — A MAGAS HEGYSÉGEK CSODÁLATOS VILÁGA (Természettudományi Stúdió, Bp. XI., Bocskai út 37.). Alpok III. A Bernina-hegycsoport. Előadó: Halmos Péter hegymászó. — AMI AZ AUTÓSISKOLÁBÓL KIMARADT (Budapesti Müszaki Egyetem, Bp. XI., Müegyetem rkp. 3., II. 40.). Rendkívüli események vezetés közben. A közlekedési szabálysértések és bűncselekmények elbírálása. Előadó: dr. Gábor László, a Pesti Kerületi Bíróság Közl. csop. vez. bírája.

Kedden, 16-án, du. 6-kor: A FILOZÓFIA TÖRTÉNETÉBŐL (ELTE Jogi Kar, Bp. V., Egyetem tér 1—3., II. terem). Arisztotelész — az ókori filozófia csúcspontja. Előadó: Steiger Kornél egyetemi tanársegéd. — PEDAGÓGIAI TOVÁBBKÉPZŐ (ELTE Bölcsésztud. Kar, Bp. V., Pesti B. u. 1. félemelet XIV.). Az óvodáskorúak érzelmi, akarati életének jellemzői. — FORDULÓPONTOK AZ ÓKOR TÖRTÉNETÉBEN (ELTE Bölcsészettudományi Kar, Bp. V., Pesti B. u. 1., félemelet I.). A pénz kialakulásának története. Előadó: dr. Hegyi Dolores egyetemi docens. — A XX. SZÁZADI VILÁGIRODALOM (ELTE Jogi Kar, Bp. V., Egyetem tér 1—3., I. terem). Martin du Gard, Proust és Gide. Előadó: dr. Mé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-728

PESTI MŰSOR

Veszprémi Imre szobrász

1021

MŰTEREMBEN

Veszprémi Imrénél

Míg ügyes kézzel felszítja a tüzet a kandallóban, elmagyarázza, mitől ad ilyen gyorsan és megbízhatóan meleget. Hosszan magyarázza, szakszerűen — feltehetően — kályhás műkifejezésekkel. Maga építette. Mint ahogy ezt a hatalmas terméskő-műtermet is, itt a Hűvösvölgyben, ősfák, egy volt franciskánus templom és néhány századvégi épület között. Az újságíró bólogat, csodálkozik, tisztelettel vár. Szobrásszal készült beszélgetni: szobrot jött nézni, középen az egyetlen — robusztus nőalak — megadóan ül, rongyokkal befödött fejével.

— Látni sem birom. Menet közben „elklasszicizálódott" valahogy. Át kell faragnom. — Odakint a rusztikus erőt, nyugalmat árasztó Dózsa, meg Gaia a Föld istenasszonya, hatalmas, kissé hátradőlő testével, végtelenbe tekintő fejtartásával. A többiek: benn a városban és szerte az országban.

Az utolsó meg Szlovákiában.

— Tíz éve rendeznek szimpóziumot a ruzsbach-fürdői kőbányában. Az idén hárman kaptunk meghívót: egy helybéli, egy lett fiú meg én. Amikor kimentem, fogalmam sem volt, mit fogok csinálni. Egy hétig mászkáltam, néztem a követ. Travertin: nem a legjobb, de tűrhető... Kialakult bennem öt-hat elképzelés, dönteni azonban nem tudtam. Egyik nap az orrom előtt hasítottak le egy hosszúkás, háromszögletű követ: de hisz ez egy kéz! Megvan a témám...

Nézzük a róla készített Veszprémi-fotót. 50 centis talapzaton, 3 és fél méter magas kéz. Az egyik legszebb forma az emberi testen, így tartja. Már évekkel ezelőtt volt egy kézvázlata, bronzból, a Kulturális Minisztérium megvette, most azt sem tudja, hol van.

— Jelt akarok hagyni. Van elképzelésem a világról, a kő megörökíti... — Ez minden. Szoborról, szobrászatról egyaránt.

A szokásos kezdet: egészen kiskorában felfigyelnek kézügyességére. Jól rajzol, ötletes játékokat eszkábál, később feltűnően ügyesen bánik a fával. Egyszerű a dolog: majd faszobrász lesz belőle. A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban azonban csak műbútor-asztalos szak indult abban az évben. Legfeljebb műbútor-asztalos is lesz, közli a család. A második évben bejár a festőkhöz (miért ne lehetne, mondjuk: díszlettervező?), s mivel két barátja szobrász, s a nyári szünidőt éppen együtt töltötték, amikor Percz Jenő József igazgatóhelyettes úr az első tanítási napon megállítja őket a folyosón, s órá bök az ujjával: „Te milyen szakra iratkoztál? Nem vagy beírva" — a másik kettő épp belép osztályába: csöngetnek — ezt válaszolja: „Szobrászatra." És utánuk indul.

Egyedül ő jut el a főiskolára.

— Én még olyan oktatást kaptam, amilyen a renaissance-ban lehetett. Mesterünk jött-ment közöttünk, beszélgetett. Emberileg-világnézetileg sokat köszönhetek neki. A másik ilyen jelentős ember az életemben: Gál mester. Szakoktatónk volt, ő rendeztetett be egy kőfaragó műhelyt a főiskolán, ahol nagy utálattal betűket faragtunk. Neki „csak" azt köszönhetem, hogy egyáltalán kővel kezdtem foglalkozni.

Stílusát szellemesen így jellemzi: nemes realizmus. Formavilága a realizmuson alapszik, de túllép azon. A festészet megmaradt számára — nosztalgiának: — „A festészet? Nincs kizárva. Csak még a kövek nem fogytak el."

Bódis Sylvia

Veszprémi Imre, szobrászművész

A fentieken kívül még két kiállításra hívjuk fel olvasóink figyelmét. *Veszprémi Imre szobrászművész* alkotásait *az Obudai Klubház* (III., Fő tér 1.) pincegalériájában és az udvaron, szabad téren lehet megtekinteni minden nap 10—18 óráig. A tárlat augusztus 20-ig lesz nyitva.

-mm: Szocialista brigádok figyelmébe!
Építőmunka, 1949. aug. 2.

Óbuda Galéria

A *Zichy Kastély* kertjében és pincekiállítóhelységében, a Fővárosi Tanács Óbuda Galériájában *Veszprémi Imre* szobrászművész alkotásai láthatók augusztus végéig.

A művész 1932. július 29-én született Balatonszabadiban. A Képzőművészeti Főiskolát 1958-ban végezte el, a mestere Szabó Iván volt. 1952-től, főiskolai tanulmányai megkezdésétől rendszeresen szerepel fővárosi és vidéki, csoportos és egyéni kiállításokon — főként karakteres portrékkal. Siófokon *Vak-Bottyán* mellszobrát, Gyulán és Székesfehérváron *fiúszobrát* állították fel.

A kastély kertje nagyon ideális környezet a kiállított nyolc, nagyméretű kő- illetve bronzszobornak, a pincehelységben fotók és kisplasztikák láthatók.

Veszprémi Imre, szobrászművész.

46 PM

Pesti Műsor, 1979. aug. 22. 46. old.

nozza — világhírés alkotóvá, s akinek legutóbb 12 éve volt tárlata fővárosunkban, ami annál is jelentősebb, hiszen ez volt az első absztrakt bemutató nálunk a Dorottya utcában.

Budapesten tanult. *Ferenczy Béni, Borsos Miklós* tanítványaként szerzett diplomát, hogy aztán 1949-ben francia férjjel távozzon Párizsba. *Gimond* növendékeként folytatta találkozását a szobrászattal, hogy később Argentínába sodorja a sors. De minduntalan visszavágyott Párizsba. Ma *Picasso, Modigliani* egykori műtermének helyén lakik, kicsit képletesen is birtokba véve a hajdani múzsák otthonát, pedig Dél-Amerikában mindent elért, amit ott művész egyáltalán elérhet. Címet, rangot, kitüntetést. Furcsa, de így igaz, kajat majd körülveszik és már utazik is a kőbányába, kiválasztani a megfelelő anyagot. Itt kezd a faragáshoz, ami hónapokig, olykor egyenesen évekig tart. Ez az egyetlen boldogsága. Az alkotás.

„Én meséket mondok a szobraimmal. Kitalálok formákat és velük játszom. Meséket mondok szavak nélkül — általuk."

— *Ez meghatározza közönségét is...*

— A gyermekeknek dolgozom, nekik szeretnék elmondani valamit, illetve azoknak a felnőtteknek, akik megőriztek valamit hajdani önmagukból, gyermekkorukból.

— *És mi a mese vége?*

— A meséknek soha sincs végük. A szobraim lélegzenek, élnek, és tulajdonképpen sohasem fejeiskolám a primitív, a középkori szobrászat és természetesen az erdélyi népművészet. Sokszor fogják rám, hogy műveimen Dél-Amerika hatása érződik, de ez nem igaz. A szülőföld emléke köszön vissza, mint ezeken az óriásbébiknek nevezett faragott faoszlopokon. Ezek az én gyökereim.

Dr. Hárs Éva hívta meg Frank Magdát, hogy Siklóson a szoborkert részére dolgozzon. S tulajdonképpen ennek köszönhető mostani kiállítása is.

Pierre Joly szerint minél mélyebbek a gyökerek, annál erősebb a fa. Frank Magda művei szinte azért születtek, hogy ez az évezredes igazságot újfent bizonyítsák. Pierre Jolynak kétségkívül igaza van.

Nemlaha György

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MAR 21

DAILY NEWS

Imre Veszprémi

1021

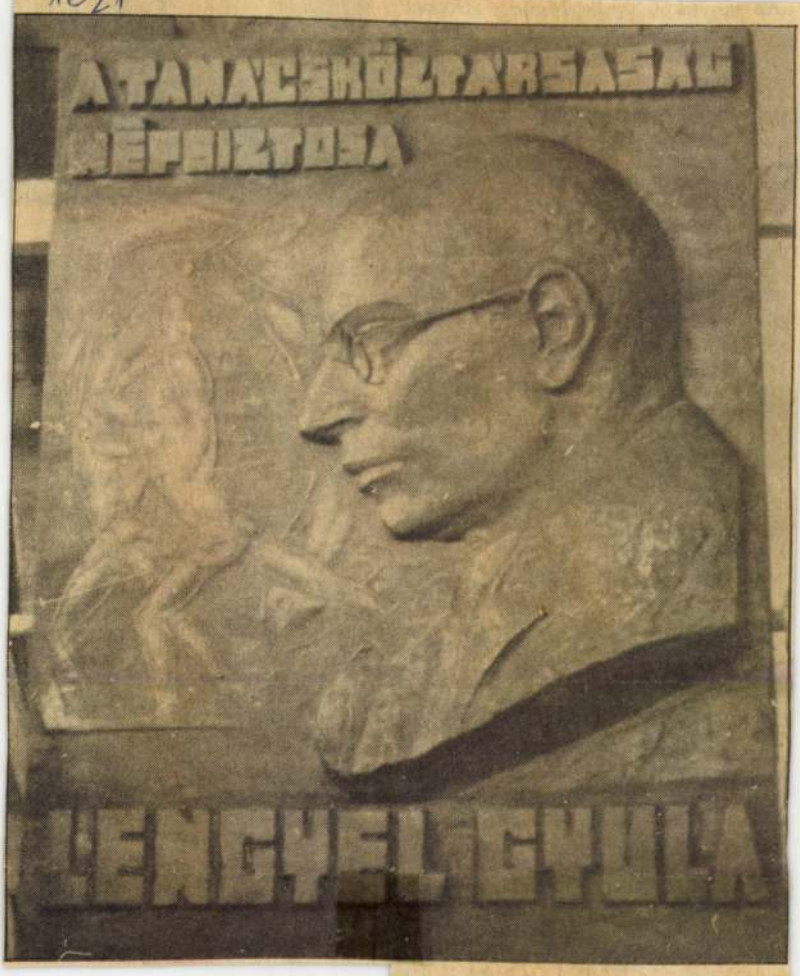

PHOTO SÁNDOR KOVÁCS

TO BE UNVEILED: Memorial plaque devoted to a commissar of the 1919 Republic of Councils in Hungary is being unveiled formally Friday at a secondary school for economics in Győr. The 70 by 90 centimetres plaque, the work of sculptor Imre Veszprémi, has been donated to the school by the Ministry of Finance. It commemorates Gyula Lengyel, commissar for finances under the Republic, who sought to work out an independent Hungarian economic policy through a string of measures, in financial, social welfare and agricultural policy matters, and by organizing exchanges of goods between town and country in the war-ravaged country, following the appalling losses in both lives and material goods incurred during the First World War

an unusual, eye-c
over a "token" c
ance the orchestr
ceive now. The pe
recorded by the
sion for Eurovis
next Friday.

The opera com
its players to w
every performance to, as a man-
agement official put it, "conform to the tradition of impeccability and smartness of the theatre". Carlo Capriata, a contrabass player said the tails do not last more than two years for many players because of constant rubbing of instruments.

"Our monthly salary is the same as that of city garbage collectors, which means we are worse off because the sanitation workers don't have to wear tails," Capriata said.

STAMP GUARD: Security guard stands watch over the world's rarest and most famous stamp, the British Guinea one cent black on magenta of 1856, at Stanley Gibbons' London premises Wednesday. The stamp is scheduled to be auctioned in New York on April 5th

THE JAYNE MANSFIELD LOO
to look like Jayne Mansfield
Symbol of the 50s", a new m
help transform Loni into Jayne

SAIL BOAT SI

New Delhi/India (UPI) — sail boat, carrying an estimat 200 people, sank in a sea cre in the southern Kerala sta Wednesday, drowning at least people, the Press Trust of Ind reported. 20 persons swam ash

Choked t

Dar es Salaam/Tanzania (A — A six-year-old boy was ki ed by a small fish that jump down his throat and chok him, Tanzania's governmen owned newspaper, The Dai News reported Thursday.

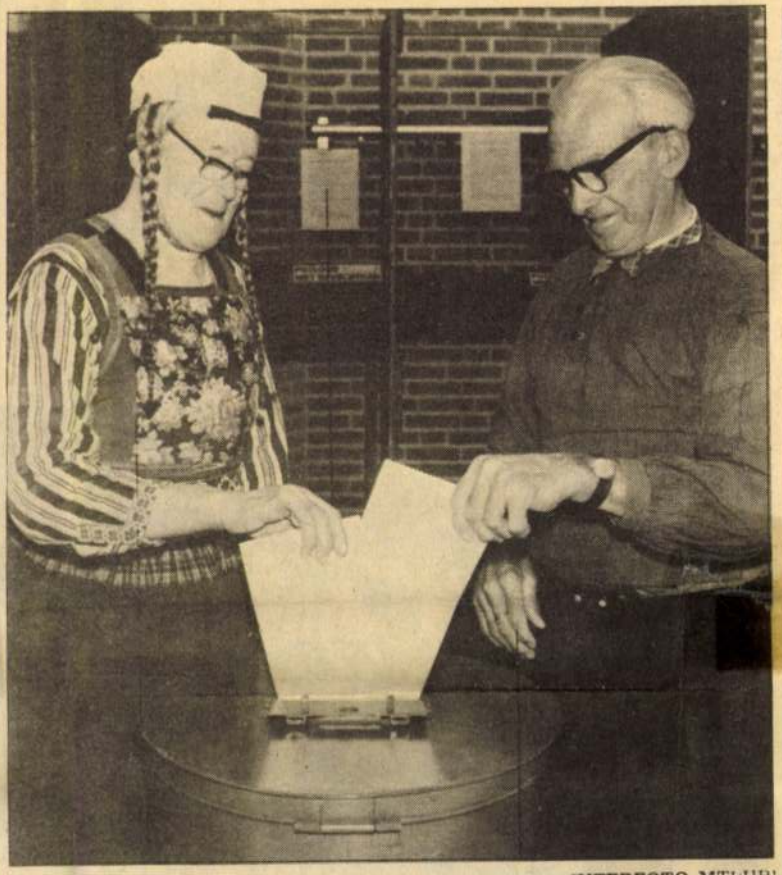

INTERFOTO MTI/UPI

DUTCH ELECTIONS: An elderly couple dressed in traditional costume cast their votes at a polling station on the Marken peninsula Tuesday morning

Dutch voters elect

Tseder
Mongo
party congress

Ulan Bator, May 26 (TASS/MTI) — Mongolia "will continue to make efforts for the development of friendly relations with the newly-independent countries, and to support the national liberation and revolutionary movements of the peoples of Asia, Africa and Latin America," Yumjagiyn Tsedenbal, Mongolian Party leader, said at the 18th congress of the Mongolian People's Revolutionary Party, which opened here Tuesday.

The 831 delegates of the congress represent 76,200 party members and candidates for mem-

"The present Chinese leadership is also lined up with the forces of imperialist reaction. Economic and political pressure, gross interference in the internal affairs of other countries, military threats and armed intervention against neighbouring states, encouragement of neocolonialism and support for fascist and racist regimes—all these have become integral parts of the Chinese leaders' policy", Tsedenbal stated.

Mongolia "will continue t contribute to the upholding o the principles of peaceful coe istence, and the renunciatio

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Imre Veszprémi

DAILY NEWS
1984 MÁJ 27

1021

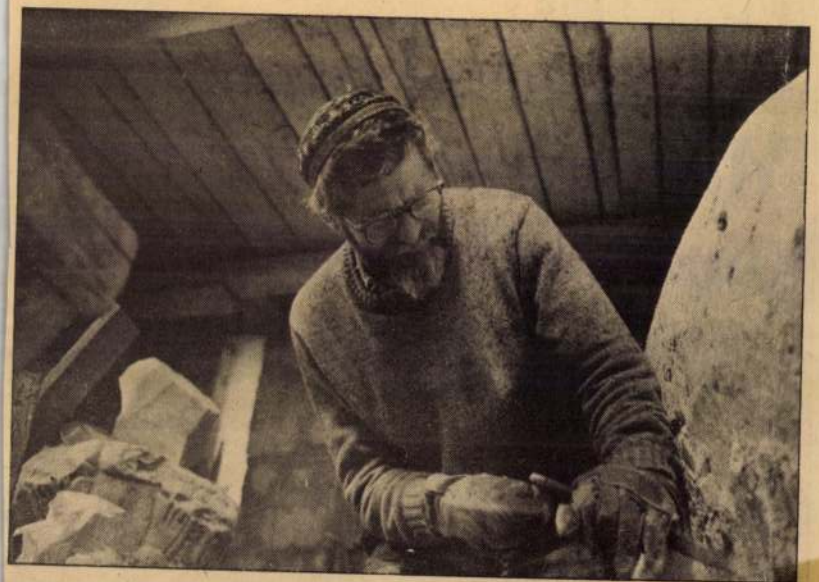

PHOTO MTI — ÉVA HORVAT

SCULPTOR Imre Veszprémi, Munkácsy Prize laureate, seen working on one of his sculptures in his Budapest studio. The other picture shows several of his works, now on display at an open-air show at Siárlelle on the south shore of Lake Balaton

ÁFOR ÉSZAK-I

ÁT

a bic

2 db

FÖL

Bővebb felvilágos

Farkasvermi út

Telefon: 12-632/1

140 961

A Magyar Hűtőipari Vállalat
Székesfehérvári Gyára

FELVÉTELRE KERES:

lakatos, villanyszerelő, víz-gázszerelő, gépjárműszerelő szakmunkásokat, konyhai mosodai, mirelite üzemi dolgozókat, gyümölcs-zöldség feldolgozáshoz nyári szünidős tanulókat.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Veszprémi Imre, Munkácsy

1021 JÚN 2

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

díjas szobrászművész

1021

A Munkácsy-díjas Veszprémi Imre szobrászművész nagyméretű köszobrait több helyen kiállították már az országban. Most a Halasi Kötöttárugyárban megrendezett tárlatról Boglárlellére, a szabadtéri tárlatra szállítják a szobrokat

(MTI Fotó: Horváth Éva felvétele — KS)

INTERFOTO MTI/AP

DEMONSTRATOR REMOVED As police prepare to load her into a police van, a young woman demonstrator flashes the "V" sign with both hands. About 1,000 persons demonstrated outside the Electric Boat Division General Dynamics shipyard in Groton to protest the launching of the nation's second Trident submarine, the USS Michigan. Nearly 200 demonstrators were arrested when they attempted to block the entrances to the yard

DAILY NEWS
1980 APR 29
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-148, 340-726
MH SAJTÓFIGYELŐ

of
hor
her
bers
ann's
Mrs.
ay of
e held
buried
in a
, near
aughter
or, was
born on July 24, 1883 in Munich. Educated by private tutors, she became the first woman in Munich to pass the stiff "abitur" examination that completes a German grammar school education. She studied mathematics and physics in Munich, and married Thomas Mann in February 1905, just after he had won fame in literary circles for his novel "Buddenbrooks" a lengthy saga of the social changes experienced by a German family at the end of the nineteenth century. The couple lived in Munich until the rise of Adolf Hitler forced them to flee to Switzerland in 1933. Thomas Mann's works were

Indiana state prison uprising

Michigan City/Indiana (UPI) — Rioting inmates at the Indiana state prison seized an isolation unit and a cell block Sunday, taking seven hostages, and issued a series of demands.

Three hostages were later released.

Authorities said two guards were slightly injured but they denied a report that one person apparently was killed.

Officials said 30 prisoners began the uprising in the isolation unit by seizing seven hostages. At about the same time, another 150 prisoners seized control of a cell block C, but took no hostages.

William Watt, administrative assistant to governor Otis R. Bowen, said the rest of the prison was under control.

Inmates sent state corrections commissioner Gordon H. Faulkner a list of grievances including a demand for review of all their arrests and amnesty in the riot, said state Senator John Larson, Republican-Valparaiso.

Larson, who spent 4 hours in the prison, said the uprising appeared to be spontaneous and the stabbing of a guard over the weekend may have triggered the takeover. He said negotiations were conducted by telephone.

Laporte county sheriff Jan Rose said he expected the siege to last "a long time."

He said eight people, including two reporters, were involved in the talks.

For years, prisoners at the facility, which was built in 1861, have complained of poor food, bad heating, inadequate medical services, recreational opportunities, fire safety and a lack of hot water.

The prison was built to house 1,200 maximum-security inmates and usually holds more than 1,500.

)rleans 'glary case

tained by police on March 3 in the apartment of a former Tarbes local councillor. Police allege that Bonnaud was trying to steel paintings with the help of a known criminal, Henri Riffert, 38.

Both men have been in detention in a Tarbes prison since then.

Prince Thibault, youngest of the 11 children of the Count and Countess of Paris, is being held on remand at Pau, near here, the sources said.

He is known as a businessman but also as an adventurer who hitchhiked with his Scottish wife Marion around South America in search of headhunting savages.

In 1973, he achieved some success with a cloak-and-dagger novel "The Princes of Blood".

Wedding guests die in bus fire

New Delhi/India (UPI) — Forty-two wedding guests died when their bus caught fire near Habugarh, 45 miles (72 km) east of New Delhi, the Times of India reported Monday.

The bus went up in flames when fireworks caught fire on its roof, the newspaper said.

Forty of the 87 passengers died at the scene and two succumbed from burns on their way to hospital, the Times said.

We w
into y

The new Lufthansa flight sche

Days	Dep	Arr	Flight No
From	**Budapest**		
To	**Dusseldorf**		
12345—	13.10–	16.15	LH 359
To	**Frankfurt**		
1234567	18.35–	20.20	LH 355
To	**Munich**		
12345—	13.10–	14.25	LH 359

Lufthansa o

1021

MONUMENTALITY TO EXPRESS PERSONAL FEELING

Sculptor Imre Veszprémi speaks about his art

Imre Veszprémi's career as a sculptor has continually spiralled upward since the time in his early youth when he set his mind to become an artist. He studied in the College of Fine Arts in Budapest, which he left in 1958, and since then he has been represented at all major collective exhibitions and has had a number of important one-man shows throughout the country.

Over ten cities in Hungary are enhanced by the impressive presence of his stone sculptures which intrigue and capture the viewer with their originality and rustic whiteness. The official appreciation of Imre Veszprémi's work came this April when the prestigious Munkácsy Prize was awarded to him for his outstanding works.

Looking back on his personal development as a sculptor Veszprémi says: "One has to learn one's own profession and acquire the skill of sculpture. Once one is able to do all what other sculptors have achieved in technique, then the time comes to start thinking about the individual expression of one's ideas. I have arrived at abstraction through working with stone in various styles, progressing from the naturalistic to the abstract". In fact, the only recognizable influence of other styles can be detected in one or two of his early works, made when, as he admitted, his tutor and mentor, Ferenc Medgyessy, influenced him. After that, though, he embarked on an entirely individual path, which he has not come even near the end of.

For a couple of years Imre Veszprémi worked in an abandoned quarry at Villány, south Hungary where the Pécs Museum had established a permanent open-air sculpture exhibition. Sculptors come from all over the world and pick their stones in situ which, when finished, are left there. The picture shows Imre Veszprémi's composition at Villány

Veszprémi has clearly been progressing along a consistent personal trend, characterized by its kinship with the paganistic Hungarian Romanesque sculpture, not so much in its outward but rather its inward qualities. In this context he says "looking back on the history of visual arts and architecture in Hungary, one can see certain traits, such as the density of expression, the absence of flourish and excessive ornamentation, a certain simplification which lent sculpture, the decorative arts, and architecture a distinct national quality. These stylistic solutions, whether the product of poverty or provincialism, created a marked impression as being 'Hungarian', and this is the effect that I would like to evoke in my work."

The effect of what he is trying to express in his sculpture can occasionally be observed by travellers to the "puszta", he said. Against the backdrop of the distant horizon, where the sky meets the horizontal line of the faraway edge of the flatland, solidary figures of cattle, horses and an occasional dog create a fascinating sight, the light intensifies their silhouettes of long, thin legs and of the great bulk of their bodies, a perception which has clearly left a mark on his sculptures mounted on exaggeratedly long metal "legs".

Veszprémi says that he felt Hungarian sculpture as a whole has joined the mainstream of universal trends, and one could no longer speak of independent "Hungarian" developments. He asserts that this is a loss rather than a gain and that is why he is searching for modes of expression that would carry with them the umistakable trait of having originated in Hungary.

In his studio, hidden in a wooded valley of the Buda Hills, one is confronted with the realization of the impossible struggle of the sculptor with his medium—stone. In the centre of the studio, now sits a sizeable chunk of limestone, of which Veszprémi will carve out his next sculpture for the town of Tata. The absence of small statuettes and small-scale sculptures is rather conspicious, but he explains that it was only recently that he began thinking about them.

One example of Imre Veszprémi's ingenuity of creating an impressive effect of suspending a composition on metal legs. This sculpture was part of his exhibition in Budapest

The effect of what his monumental sculptures create in the viewer can be best summed up by a qoutation from writer-playwright István Örkény's foreword to the catalogue of Veszprémi's one-man show in Szombathely, where he said: "Like the way pioneers take possession of virgin land, these sculptures take possession of our shapeless, fleeting dreams. They do not reveal that which exists, nor do they create life out of nothingness, but a human form out of shapelessness; and thus render the unknown an acquaintance".

Erika László

Veszprémi Imre szobrász

□ *Veszprémi Imre Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítását Hofer Miklós építész, egyetemi tanár nyitja meg október 4-én a Thermal Galériában.*

Nyíregyháza, 1985. X. 1.

VESZPRÉMI IMRE

...monumentális szobrai <u>két</u> évig láthatók majd a parkban. A müvész harmincévi munkásságából az utóbbi tiz esztendőt reprezentálja ez a tárlat.

is egyedi módon alkot. Nagyméretű szobrai nem merülnek a részletekbe, sűrítve tárják elénk világunk néhány jellemző mozzanatát.

„Élünk a világban, és különböző ... minket" Ebből a

FELHÍVÁS KERINGŐRE

Fellegi Ádám lemeze

Szellemes műsorával azonnal felébreszti a vásárló érdeklődését, és megnyeri a hallgató figyelmét Fellegi Ádám keringőlemeze. Koncepciózus és letagadhatatlanul egyéni az összeállítás nemcsak azért, mert mintegy keresztmetszetét adja a háromnegyedes ütemű tánczene történetének, a

Sz... .Balatonboglár
UJ... .o.

miközben alkata egy
val, túl is terjed raj
szükségeltetnék a ki
végre a magyar lírá
(mondjuk, egy reform
ba fog. Nem is csak
sérti az esztelen vilá
problémává tevő elm
tegyen valamit a lét é
nagyobb, mélyebb-n
Galileit a Jupiter h
konctól, az emberte
értékrendjét, a *maga*
jellegzetessége, hogy
kérdések *egyik fajta*
num fenyegetése rán
földrésszel gyarapíts

Szerencsére, hiá
lis politikai mondani
sával. Az önarckép
a bibliai történet egz
költő idős-kori szubj
körvonala, különöse
– ez ölt testet, ez csat
az én-lírán át az én-t

VESZPRÉMI Imre szobrász

VESZPRÉMI IMRE szobrászművész kiállítása nyílt meg szombaton Tapolcán. A Munkácsy-díjas művész a tapolcai tó partján állította fel monumentális alkotásait.

Népszabadság 1983. V. 1.

Veszprémi Imre szobrai

• *Veszprémi Imre Munkácsy-díjas szobrászművész alkotásait avatják fel július 5-én délelőtt a Kővágó-örs és Köveskál közötti természetvédelmi területen, a Kornyi tónál.*

Népszabadság, 1986. VII. 1

A Vigadó Galéria
tisztelettel meghívja Önt

1992. december 17-én csütörtökön 17 órára

Veszprémi Imre

Munkácsy-díjas szobrászművész

kiállításának megnyitására.

A kiállítás megtekinthető:

1992. december 17-től 1993. január 3-ig.
hétfő kivételével 10–18 óráig

Budapest V.
Vigadó tér 2.

VESZPRÉMI Imre szobrai

VIGADÓ GALÉRIA
MT
REKLÁMIRODA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Veszprémi Imre,

PESTI MŰSOR

Munkácsy-díjas szobrász-művész

1981 JUL 19

egyet en az itt kiállított szobrok között, amelyet alkotója nem vasemelvényre komponált, s amely valamiképp magán viseli még a művész korábbi munkáinak stílusjegyeit. Veszprémi újabb alkotásainak java részében egyszerűbb, nagyvonalúságában is naturálisabb kifejezési formákhoz nyúlt, kidomborítva eközben legkedvesebb alapanyaga, a mészkő anyagszerűségét. A Balatonbogláron felállított szobrok nagyrészt ezt az alkotó korszakot reprezentálják. Az említett Dózsa-szobor kivételével kifejezik a művész újabb törekvését: *a vas és a kő, mint két ős-földanyag egybekomponálásának kísérletét, egymást kiegészítő, szervesen összeilleszkedő tulajdonságainak felmutatását.* Stilizált kő-karok emelkednek itt az égbolt vagy egymás felé, nyitottan, vágyakozón, valamiféle naiv hittel a szeretetben, amely felkínálja a kő-test keménységét megtagadó puha, meleg szeretetet. Ilyen lágy ölelésben fonódik egybe az emberpár a *Szerelem* című szoborban, és így emeli fejét az égnek és tárja karjait a látogató felé a magányosan, ábrándozva daloló *Orfeusz*. Távolról nyújtja egymásnak ölelésre kész karjait a *Férfi és nő*, mint két különálló alak a vasváz távolságtartó bilincsébe verve. A magányosságra ítélt vagy kifejezője az alak-

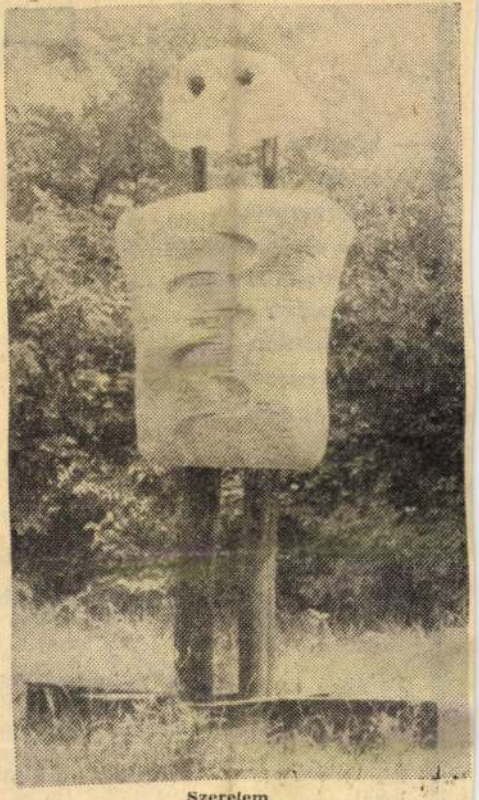

Szerelem

talanná formálódott, fejét az ölében tartó *Kentaur*, monumentalitásában és röghözkötöttségében is felröppenni készülő mozdulattal a vaslábak magasságában...

Önálló élmény az öt Veszprémi-szobor megtekintése a régi temetőkert közelében, a kápolnák szomszédságában, amelyekben augusztus derekáig *Szabó Vladimir* festőművész kiállítása, majd ezt követően — szeptember 20-ig — *Pölöskei József* ötvösművész és *Kumposzt Éva* keramikus munkái láthatók; hogy azután egész télen át e magányosságszobrok fogadják a balatonboglári szoborpark látogatóit...

Szomory György

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK FIGYELEM!

- **— kőműves,**
- **— ács-állványozó,**
- **— hidegburkoló,**
- **— fapadlózó-műanyagburkoló,**
- **— szobafestő-mázoló,**
- **— víz-gázszerelő,**
- **— központifűtés-szerelő,**
- **— villanyszerelő,**
- **— vas- és fémszerkezeti lakatos,**
- **— épületasztalos**

szakmunkás tanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17. életévüket 1981-ben betöltik és a 8. é osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre térítés ben teljes ellátást, tanulmányaikban s segítséget biztositunk.

Továbbá rendszeresen kedvezményes egyes szakmákban ösztöndíj-kiegészíté **ipari tanulónak 500,— Ft,** a többi szak adunk.
Különböző sportolási és kulturálódási lokat.

Személyes és levélbeli érdeklődésre ré

FŐVÁROSI

3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Pontos címünk:

Főv. 3. sz. Építőipar
Szakoktatási csopor
Bp. XIII., Lehel út
Telefon: 494—300/1

1974. aug. 15. Televízió 20.55 11.
Művészeti Magazin

- Ez az egyik, hogy megértsék azt amit az ember akar csinálni, a másik pedig azhogy lássák, ami még jobban megfogja a látogatókat, hogy a szobrászat az nem is olyan könnyü mesterség.

A Képző- és Iparművészek Szövetsége gazdag programot hirdetett meg ezidén a nyári nemzetközi alkotótelepekre. A kisérletezés lehetőségét a meghivó Tanács biztositja otthont, ellátást, ösztöndijat anyagot, szerszámot és gépi felszerelést ad a művésznek. A müvek felhasználása, társadalmi hasznositása a hazai érdeklődés fokozása, foglalkoztatja most a szervezőket. Villányban Veszprémi Imre szobrásszal beszélgettünk.

Veszprémi Imre Szobrászművész

- Már eléggé régi kivánság volt, hogy itt a magyarországi köveket kipróbáljam, miután külföldön már voltam müvész-telepen. Szerettem volna itt is egy alkotást létrehozni és megpróbálni, hogy milyen lehetőségek vannak az itt található kövekben. Nagyon érdekes és eléggé nehéz feladat ebbe a kőbe dolgozni, mert tulajdonképpen ez egy belső térbe való kő. De ennek ellenére itt akik idejöttünk megpróbáltuk azt, hogy külső térben milyen felületmegmunkálással lehet a legjobban a kőnek a karakterét érvényrehozni. A kövekről annyit, hogy itt többféle bányából kapjuk a követ, nem a helybéli, a már abbahagyott, nem müvelt bányából amibe a müvész-telep létrejött, hanem a siklósi és a beremendi kőbányákból kapjuk a követ. Kapunk rózsaszin, fehér, zöldes-szürke, illetve teljesen szürke un. félmárványt. Itt úgy van általában, hogy amikor a szobrász megérkezik, akkor elmegy a kőbányába és megnézi, hogy milyen kövek vannak és a tervéhez választ követ.

- Kikkel dolgozott idén nyáron együtt?

- Idén nyáron már volt egy német kollégánk Drezdából, Ő már befejezte a munkáját, egy férfi portrét csinált, már haza is ment, azonkivül volt egy prágai csehszlovák kolléga, most Ő csinálta Az anya gyermekkel cimü szobrot ami félig készen áll. Ezen kivül tavaly már együtt dolgoztam egy norvég, illetve egy Svédországban élő norvég kollégával, aki szintén most jött vissza, hogy itt befejezze a szobrát és egy nagyon kedves találkozásom volt itt; három évvel ezelőtt szlovákiában egy müvész-telepen dolgoztam egy rigai fiúval és egyik nap megjelent itt, nem is tudtunk egymásról hogy itt fogunk találkozni és nagy örömünkre szolgált mind a kettőnknek.

- Folyik-e eszmecsere itt a művészek között, egyáltalán van-e egyáltalán un. müvész-telep szellem?

- Határozottan mondhatom, hogy igen és nagyon jó. Már igy kollégális viszonylatban a kollégák egymás között ilyen kapcsolat azt hiszen nem nagyon tud kialakulni hogyha egyéni látogatáson van más országban az ember, itt viszont több országból, többféle náció nagyon hasznosan tud beszélgetni.

- Az első meghökkentő élmény után, ami a látogatót éri a szobrászok abban is tudnak segiteni, hogy közelebb kerüljenek a szobrok jelentéséhez és ez jó dolog.

Milos Minicset

ás a Hősök terén

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1977 FEB 1

ESTI HÍRLAP

Veszprémi Imre szobrász munkája

1021

Kezek, vonzások, kövek címmel kiállítás nyílt a Műcsarnokban, Veszprémi Imre szobrászművész alkotásaiból. Képünkön: a tárlat egy darabja.

(MTI Fotó — Petrovits László felvétele)

—TÁJÉKO

kékszeműek

teményeket. Huszonhárom éves korában kellett visszatelepülnie imádott Angliájából Kaliforniába, telve előítélettel az ottani életmód és az emberek iránt.

Az első világháború után könyvelő lett, később olajtársaságok igazgatója, aztán az utcára került. Létfenntartási kényszerből kezdett olcsó magazinokba írni, tizennyolc évvel idősebb felesége odaadó biztatása mellett, akit harmadvirágzó dámaként, negyvennyolc éves korában ismert meg. Az idősödő asszony — amikor férje már ismert hollywoodi forgatókönyvíró volt — féltékenységével pokollá tette az életét. Az ilyenkor mértéktelen italozásba és kétes kalandokba menekülő író azonban mindig visszatért az „anyai" szárnyak alá, hogy hosszú és unalmas esteken ezerszám irogassa borongós leveleit, újabb megpróbáltatások felé küldje a leggyönyörűbb lányok csábításainak hanyag férfiassággal ellenálló Philip Marlowe-t.

Mikor felesége nyolcvannégy éves korában meghalt, elkezdődött Chandler „hosszú búcsúja" a világtól. Öngyilkossági kísérleteit változatta az elvonókúrákkal és rejtelmes betegségekkel, gyakori kudarcokkal végződő szerelmi kapcsolatait angliai kóborlásokkal. Itt *igazi* íróként és nem jól fizetett regénygyárosként fogadta a londoni irodalmi felvilág. Kétségbeesésében a házassággal is megpróbálkozott, de — amint ez az érzékeny és alapvetően szentimentális szerzőknél már lenni szokott — nem találkozhatott kék szemű, szőke regényálmával.

MÍTÓGÉPEK

évi negyven-, számítógéppel becslések szerint évi háromszázmillió dollár cserél gazdát az Egyesült Államokban. Az USA jelenlegi számítógépparkja 150 ezer darabot számlál, de 1980-ra eléri az ötszázezres tömeget.

Nehéz lefülelni a kibernetika, elektronika jól felkészült szakértőit. Egy másik banki programozó másfél millió dollárt sikkasztott szerencsejátékokra, mely összeg lassacskán bukmékeréhez vándorolt. Nem a bank könyvvizsgálói fedezték fel a turpisságot: bukmékerénél tartott házkutatást más ügyben a rendőrség, így derült fény a sikkasztásra.

Négyféle úton-módon lehet számítógépeket bűnözésre felhasználni. Fiktív kifizetések leplezésére (mert a lyukkártya még mindig a csalhatatlanság látszatát kelti), hamis adatok betáplálásával, a benne feldolgozott titkos adatok „lecsapolásával", és végül hagyományos bűncselekmények lehetséges célpontjának kiválasztására.

KINOTÉK

Beszélgetés Molnár Istvánnal, a Filmarc

A hatvanas évek elején az amerikai Columbia Egyetem egyik diákját megrótta professzora, amiért történelemdolgozatában forrásként filmekre hivatkozott. Jobbindulatú oktatója azt tanácsolta, hogy szerezzen magának némi szakmai reputációt, mielőtt ilyen kétes vizekre merészkedik. A történész idegenkedik a filmtől, amúgy is elárasztják az írott és nyomtatott források, minek szaporítsa gondjait egy újabb forráscsoport bevonásával.

Népstadion út 97. A Magyar Filmtudományi Intézetben 467 játékfilmet, 6701 rövidfilmet és 5275 híradófilmet őriznek. Persze nemcsak a celluloid szalagot, hanem a filmnovellát, az irodalmi és a technikai forgatókönyvet, a díszlet- és ruhaterveket, a dramaturgiai tanács vitáinak — bizalmas — jegyzőkönyveit, a dialóglistákat, a kísérőzenék partitúráit, a filmekről készített plakátokat, ismertetőket, a filmdíjak másolatait is. Molnár Istvánt az archívum vezetőjét kérdezem: nemzeti közgyűjtemény-e az intézet filmtára?

— Országos vagy éppen nemzetközi filmgyűjteményt egyetlen ország sem mondhat magáénak. A szervezett filmgyűjtés legnagyobb akadálya az átfogó jogi szabályozás hiánya — s nemcsak Magyarországon. A szabályozás minden eddiginél bonyolultabb jogi kérdéseket érint, ezért például nálunk is csupán főhatósági utasítás szabályozza a gyűjtést.

— Mi a hazai utasítás lényege?

— Kötelezi a filmgyártó vállalatokat és a MOKÉP-et, hogy az összes bemutatott film egy-egy kópiáját és tartozékait díjmentesen adja át az archívumnak. De egyik stúdió sem következetes, s minthogy a Filmfőigazgatóság rendelkezése — sajnos — szankció nélküli, a mulasztásoknak gyakorlatilag nincs következményük. Egyedül az utókor károsodik — jóvátehetetlenül.

— A teljességre törekvő gyűjtés feltehetően anyagi terheket is ró gyártóra-gyűjtőre egyaránt.

— A Széchényi Könyvtárba beküldendő 16 úgynevezett „kötelespéldány" ára összesen legfeljebb egy-kétezer forint. Nemcsak a nagy hazai könyvtárakba, hanem — csere útján — a nemzetközi gyűjteményekbe is kerül — egy-egy példány. A 16 fekete-fehér játékfilm kópiája — a szalag ára és a másolási költség — százhatvanezer forintba kerülne, ugyanennyi színesfilm-kópia ötszáz-hatszázezer forintba!

— A „köteles kópiák" mellett melyek az archívum állományának fő forrásai?

— Vásárolunk is filmeket, magánosoktól. 1949-ben — szigorú büntetés terhe mellett — miniszteri rendelet kötelezett minden filmtulajdonost a kópiák díjmentes beszolgáltatására; sokan elrejtették vagy megsemmisítették filmjeiket. A rendelkezést 1960-ban hatályon kívül helyezték és az archívumot feljogosították, hogy megvásárolja a még föllelhető régi kópiákat — nyersanyagáron. Ettől kezdve, főként régi mozisok hagyatékából, számos érdekes filmemléket sikerült megszereznünk, bár valószínűleg még ma is sok kópia lappang magángyűjteményekben.

— A gyűjtemény magyar anyagából mit tart igazán értékesnek? Hol vannak „fehér foltok?"

— Az állomány legrégibb egysége az 1896-ban, a Lumière-cég által készített riportfelvételek sorozata, köztük a millenniumi ünnepségekről készült felvételek. Értékes az 1912. május 23-i budapesti munkássztrájkról megmaradt eredeti riportfilm is. A maga nemében egyedülállóan teljes a őszirózsás forradalomról és a Tanácsköztársaság idejéről készült húsz—húsz hetihíradó. Az 1924-1944. között készített mintegy 1080 MFI híradóból több mint ezer van birtokunkban, jóllehet közülük sokat megcsonkította a dokumentumfilm-készítők 1949—1957 között. Rosszabb a helyzet a korai játékfilmekkel: a 1911—1930 között készült ötszáznyolcvan alkotásból mindösze tizenkettőt őrzünk, az 1930—1944 közti időszak négyszáz terméke közül már több mint háromszázat. Hiányos az 1945—48 közötti híradó- és rövidfilmgyűjteményünk, s a kezdeti tévéfilmekből is sok hiányzik.

— Külföldi filmekre hogyan tesznek szert?

— A gyarapodás legfőbb forrása a Hungarofilm, illetve a MOKÉP, föltéve, ha a külföldi jogtulajdonos hozzájárul, hogy az ötéves „forgalmazási jog" lejárta után egy kópia az archívumba kerüljön, szigorúan nem-kereskedelmi, muzeális-tudományos célra. Sajnos, a kapitalista produce-

költők, régi versek

nyolcadik kötet a közelmúltban látott napvilágot, benne Bethlen Gábor korának költészetével. Ez a könyv közli egészében először Prágai András *Sebes agynak késő sisak* című művét, amely az

Apafi Mihályért, mi minden történt az úton. Ugyancsak a tizedik kötet hozza az 1660-as években megindult török támadás kiváltotta költészet termékeit: a Zrínyi Miklós harcairól szóló énekeket, a

Badacsonyi Sá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTO BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1976 OKT 9

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Vetrpémy Imre szobrai

1021

RAB ZSUZSA:

Egymás áramával

Aki csak egyszer is járt Grúzia fővárosában, Tbilisziben, annak bizonyosan emlékezetébe fényképeződött legalább két szobor a város sok-sok műemléke közül: a jobbjában kivont kardot tartó, baljában kupát emelő, Grúziát jelképező húszméteres nőalak a város fölötti magaslaton; meg a Kura folyó meredek sziklapartjáról a városra tekintő lovasszobor: *Vahtang Gorgaszáli* grúz király szobra. A két szoboralak már szinte városembléma, ízléses és silány emléktárgyak visszatérő témája, turistafényképezés nem eshet, levelezőlap nem készülhet nélküle.

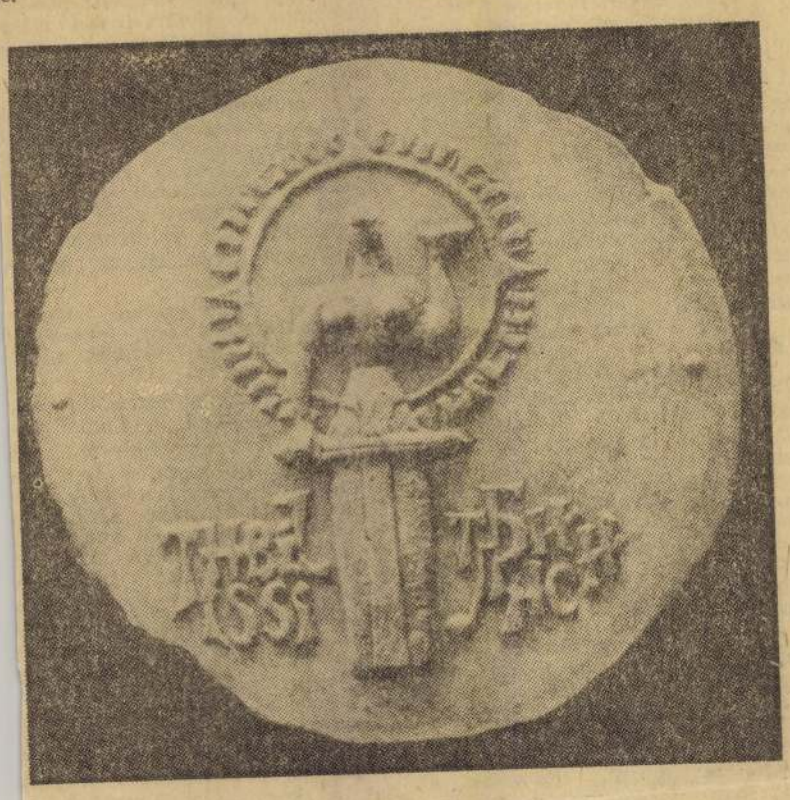

A szobrok „apjával", *Elgudzsa Amasukeli* szobrásszal, Grúzia érdemes művészével és feleségével, *Liana Szturua* költővel ülünk, beszélgetünk baráti asztalnál. Hogyan kerültek emellé az asztal mellé, a lombok közé bújt művészvölgyi házba? Nem hivatalos úton-módon, hanem szíves baráti szó hívására. *Veszprémy Imre* fiatal szobrászunk az elmúlt évben néhány rövid napra Tbiliszibe utazott. Egyetlen estét töltött Amasukeliék házában. Vendégül hívta őket, s most itt vannak, járnak-kelnek, ismerkednek Magyarországgal.

Első benyomásaimat félek leírni, annyira sémaszerűen simul várakozásomhoz a házaspár: a szép szál, csupaizom szobrász — szinte modellnek kívánkozik tulajdon vésője alá — és a légiestörékeny, fehér arcú, vörös hajú, fekete szemű poétanő. Meglátjuk, minden ilyen előírásszerű-e.

Liana Szturua keményen kimunkált szabadversei mást sejtetnek. A kő, a bronz minduntalan tetten érhető ellágyulásai is. Irigylésre méltó kölcsönhatások érik mindkettőjüket — egymástól. Két ember tölti fel egymást szakadatlanul művészetének élő áramával. Közös szigetre is lelnek, alighanem akkor a leginkább, amikor Amasukeli néha leteszi a vésőt és ecsethez nyúl.

Megakad a szemem Liana *Asszonyok, 1942* című versében ezeken a sorokon:

Az özvegyek, akár nehéz
koporsót,
lila levegőt vittek vállukon...

Liana Szturua filológiai disszertációjának témájául érdekes kérdést választott: a színek funkcióját elemzi a nagy grúz szimbolista, *Galaktion Tabidze* költészetében.

Félrehúzod a függöny-lombokat,
a fatörzseket lemeztelenited.
a városba, mint igazságodat,
az erdő ősi lelkét visszavitted:
a fák húsát-vérét és bánatát,
napégette himlőhelyét a
törzsnek... —

így látja Liana Szturua férjének egyik vásznát, amelyen különösen csavarodó, mezítelen fatörzsek fonódnak össze egymással — egymással, mégis szívszorító magányosságban, nekünk Csontváry magányos cédrusát idézve.

Egy másik versét, amely férje lírai életrajza lehetne, így kezdi:

Lovakat rajzolt már
gyerekkorában.
Férfi-mítoszok és legendák
szelleme járta képzeletét...

Igen, így kezdődött Amasukeli pályája. Tizennégy éves gyerekként arról ábrándozott, hogy egyszer majd lovasszobrot állít távoli ősének, Amasukeli grúz hercegnek, aki Grúzia trónjára került — tíz kurta napra. Ez csak kamasz-álom volt, de megvalósult, igaz, jóval később és egészen más tartalommal. A forgandó szerencséjű herceg helyett a grúz történelem igazi nagy alakja, Grúzia egyesítője, Tbiliszi alapítója, az V. században élt Vahtang király figurája foglalkoztatta évekig művészképzeletét, Vahtang Gorgaszálié, a Farkasfejű Vahtangé, ahogy ellenségei nevezték. Az ő szobra lett aspiránsi munkája, amikor elvégezte a tbiliszi Képzőművészeti Akadémiát.

Nem sokkal ezután pályázatot hirdettek Vahtang-emlékműre, s a szobrász gyerekálma már reális formát ölthetett. Huszonnégy pályamű közül a harmincéves Amasukelié nyerte a pályázatot. 1967 óta ott áll a Kura meredek partja szélén, a Metechi-templom platóján.

Nehéz volna felsorolni Elgudzsa Amasukeli munkáinak még legjelentősebbjeit is. Szobrai, reliefjei, emlékművei nemcsak a fővárost, Grúzia más városait is díszítik, sőt Moszkvát, Szófiát is. Egyik legújabb szobráról szeretnék még csak szólni, amelyet még nem láttam, csak fényképen: 1974-ben állították fel Tbilisziben, a leendő Piroszmanasvili-múzeum közelében. Azért is említem, hogy ürügyén visszatérhessek a költészethez.

Mert Amasukeli szobrait nem nehéz poézissé átfogalmazni. Még műfaji meghatározásokat is kínálnak. Grúzia allegórikus anyaszobrát ódának látjuk. A Vahtang-szobrot hősi eposznak. Az elesett hősök röptében földhöz szögezett figuráját balladának. Ez a legújabban felállított szobor pedig gyengéd hangú elégia.

A csodálatos grúz naiv festőt, *Niko Piroszmanasvilit* ábrázolja. Nem is ábrázolja, inkább elmondja, ki volt, elpanaszolja hányatott életét, siratót mond felette és kárpótló szeretettel simogatja körül. Az ínséges művészt, aki egy-egy tányér ételért, tülök borért festette ma már felbecsülhetetlen értékű kocsma- és hentescégéreit, aki a maga kedvére emberszemű vadállatokat és dús testű nőket festett kocsmai asztalok viaszosvásznára, s aki végül, 1918-ban, valami árokparton halt meg, ki tudja hol, a magányosság, a tüdőbaj s az éhség teperte le.

Az öt méter magas szobor-Piroszmanasvili térdel. A földön, a fűben, mert szerencsére nem állították talapzatra. Inas-szijas válla felvonva, köntöse redői szinte gótikusak. Hosszú ujjú, hatalmas két keze között kisbárányt tart, lehajtott fejjel úgy nézi, mintha magát nézné, magát mutatná fel. A tisztaságot, az egyszerűséget, a számítás nélkülit. Az áldozatot.

...a többiek, a mások,
nem értettek. Hogyan kelhetsz
birokra
hitetlenségükkel? Hisz
házaikban
gubbasztanak, mint héjukban a
kagylók —

idézem most megint Liana Szturuát.

A szobrászról készült monográfiában képeinek jegyzékét böngészem, s ráakadok egy képcímre: *Bartók-harmóniák.* A mélykék és pasztellszürke árnyalatú kép zenei formák, ritmusok festői átfogalmazása. Bartók zenéje ihlette, de még inkább életrajza, amelyet a művész megrendülten olvasott végig.

A magyar szobrászatot nagyra becsülő Amasukelit érdekes terv foglalkoztatja: kultúrcsere keretében szívesen készítene szobrot Budapest valamelyik parkjába, cserében egy magyar szobrász művét állítanák fel a grúz fővárosban. Hogy a terv megvalósítható-e, nem tudom. Kezdeményezésnek mindenesetre nagyszerű.

gonddal és műgondda
lírai életművet, amel
érvénytelen a móriczi
jóllehet talán körültel
galmazva — : bűlni
kései újrajelentkezés
nyebbek lennénk nélki

Hiszen, ha Vörösm
Arany tartalmi jegy
jött zaklatottságát,
nagy poézisét hiába
Puszta Sándorban, megleljük annál inkább a kristályos, tiszta hangot: zengést és áhítatot. Érzékeny, noha könnyen belátható lírai világa egyértelmű erkölcsi racionalizmussal szemléli kora — ésszerűnek nem mindig nevezhető — valóságát. Részint a szűkebb személyeset: életéhez és az idő múlásához széljegyzeteket készít, pontos, alanyi lírát; de — amennyire visszavonultságából kitekintés és felülemelkedés adatik — az általánostágabbat is: ír meditációt a hazai fűszálakról, hommage-t a szépség örömeinek — tájak, művek, mesterek igézetében —, mítikus-biblikus parabolákat ültet át a ma nyelvére és arányaira. Végigéli a második világháború „apokalypsis"-ét: *„az égi akol* ihlet legigazibb pillanatain túl (*„Oh mindent feloldó varázs lebegés, / S formát kizengő tündér révület"*) már nem ellenőrzi a verset egy Április-igényű aszkéta fegyelem; vagy, hogy — más oldalról — a világ megérzett, az érzelmek bevallott, vagy a forma expresszivitásába visszafojtott dialektikáját (*„topogok angyaltalan"*) végső soron lekerekíti egyfajta papos szelídség, összebékíti a panteista ámulat.

Könyve ezzel együtt líránk hiteles árnyalata, egészében figyelemre méltó, részleteiben izgalmas, érdemes olvasmány.

Kis Pintér Imre

HEGEDÜS GÉZA:

Nen

Dehogy is akarok szabványos könyvkritikát írni *Vajthó László* önéletrajzáról, a Kazinczyt idéző című *Tanári pályám emlékezetéről*. Nagyon stílustalan lenne erről a semmiképpen sem szabványos, nagyszerű emberről, erről a nemzedékeket formáló varázsos rendetlenről annak rendje és módja szerint való szakszerű recenziót fogalmazni. Ő sem recenziószerűen véste tudatunkba az irodalom tudnivalóit, hanem a maga ismételhetetlen csevegő-lelkes-gúnyos csapongásával lelkesedést keltett az irodalom iránt. Ő volt a bölcs és csillogószellemű *Laci bácsi*, akivel titokban már hetedikes korunkban tegeződtünk, akivel órán kívül megbeszéltük esztétikai és szerelmi problémáinkat, megmutattuk neki verseinket és segítségét kértük, ha valamelyik óráról „lógni" akartunk. Legalábbis ötven évjáratnak volt szó szerint *apai barátja*. Azt hiszem, ő az egyetlen ember, akinek helye agyseitjeimben közvetlenül a szüleim emléke mellett van. Legalább annyit formált tudatomon, szellemi arculatomon, mint a szüleim, pedig pontosan tudom, hogy ami lettem, abból milyen sok volt szüleim, elsősorban anyám szándékos és sikeres munkája. Már irodalomszerető alapállással lettem Vajthó tanítványa. De hogy az irodalom szenvedélyem, mulatságom, hivatásom és foglalkozásom lett — ezt mindenekelőtt neki köszönöm. És nem egyedül én köszönhetem neki az íróváformálást. Vannak azután ezres nagyságrendben olyanok, akik neki köszönhetik, hogy jó olvasók lettek. És ami talán még ennél is több — kaptunk tőle egy életeszményt: a szépség, a kultúra, az emberség értékmeghatározó hitét.

És most együttömben elolvasván ezt a nagyon vonzó önéletrajzot, azt a tényt, hogy Laci bácsi

Vesprémi.
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

PERNECZKY GÉZA:

1021

A madárkő

A Madárkő körülbelül két méter hosszú, kovács üllőhöz hasonló, egyik oldalán elvékonyodó, csőrszerű szikla. Felületének nagyobb része kidolgozatlan, de a csőr-részen különös, fogakhoz hasonló formák domborodnak. Némileg egy madár fejéhez is hasonlít, de inkább nevezhetnénk kultikus kőnek, amelyre madarak — talán szent madarak? — szoktak leszállni. És mindezek mellett a Madárkő egy szobor is, a *Műcsarnok* egyik termében, *Veszprémi Imre* szobrászművész és *Urbán György* festőművész közös kiállításán.

Ma már az átlagos műveltségű kiállítás-látogató is tudja, mit kezdjen egy madárkővel. Mert tudja, hogy a folklór és a régi hiedelem-világ ihlette Bartók zenéjét, vagy József Attila számos versét, és e barbár jelképvilág, az ilyen ősi szimbólumok a »tiszta források« szépségét, romlatlanságát mutatják meg a mai társadalomnak. Bizonyos rutinunk van tehát abban, hogy a madárkőre a mai kor totemállatját lássuk méltóságteljesen aláereszkedni: a művészi lelkiismeret madarát. És ezzel máris költői világba érkeztünk, hiszen ez a kép csak mint költői hasonlat képzelhető el. Az a szikla ott a Műcsarnokban jelképes fogódzó a művészet megidézése számára. Valóban kultikus kő.

Valami azonban nincs rendben magával a kultusszal. Mert ha Veszprémi Imre többi szobrát nézzük, akkor kiderül, hogy ez a kő nem tudta a maga képére és hasonlatosságára formálni a többit. Leginkább még *Gea*, a Földistennő több variációban elkészült szobra tartozik rokonságába, de a *Női portré* már inkább Borsos művészetét idézi, a *Kő-kéz* Le Corbusier egy monumentumát, az *Ülő nő* pedig Medgyessy plasztikai stílusát. Lehetséges lenne, hogy a *Madárkő* is csak stílusgyakorlat?

Urbán György képei egységesebb hatással vannak a nézőre. Bár számos festménye az alföldi iskola és a szárazabb, fanyarabb mai törekvések körében helyezhető el, az olyanokon, mint a *Dombok*, vagy a legújabbakon, amelyeknek még címük sincs kiírva, a formák és a színek határozottabb, tisztább, ritmust fejeznek ki. Gótikus oszlopsorok és modern épületek architektonikus vázára, karcsú lüktetésére emlékeztetnek. Urbán képein mintha megjelenne valami a mai világ eleven és színes életéből. E vásznak előtt nem gondolunk sem a folklórra, sem más kultikus örökségre, hanem egy pillanatra a jelen ritmusát érezzük.

Néztem a kiállítás látogatóit. Megváltották jegyüket, körülsétáltak a teremben, két-három szó váltottak, kimentek, elfelejtették. Lehet, hogy a kiállítás egyik-másik darabját valamilyen szerv megvásárolja, de a közönség részvétele ebben a művészetben mégis csak percnyi, múlandó. Önkéntelenül is azok a műfajok jutnak eszünkbe, amelyeknek feladatait kézenfekvővé teszi a mindennapi élet, mint a plakátok a karikatúrák, stb. Mennyivel nehezebb helyzetben van ma a szobrász, vagy a festő! Bár kitűnően érti, hogyan kell anyagát megformálni, hogyan kell a követ faragni, hogyan kell a színeket egymás mellé tenni, de ebben a tevékenységben egy nemes póz is munkál: az az igényes eltökéltség, hogy művészetet csinálunk.

E nemes szándékot és a szándék kissé gazdátlan, a közönségtől is gyakran magárahagyott sorsát szimbolizálja a Madárkő és talán azt, hogy a folklór felidézése ma már ugyanúgy magán viselheti az akadémizmus jegyeit, mint minden olyan produktum, ami a művészettörténet nagyjainak árnyékában születik.

Hogy a hagyományok se menjenek veszendőbe. Márta és Marika a hímzéssel próbálkoznak

*

Tavasz érkeztével megindult a kastély parkjában a kézilabda-bajnokság. Hajrá, ötödik! Gól!

A lányok tornaórája

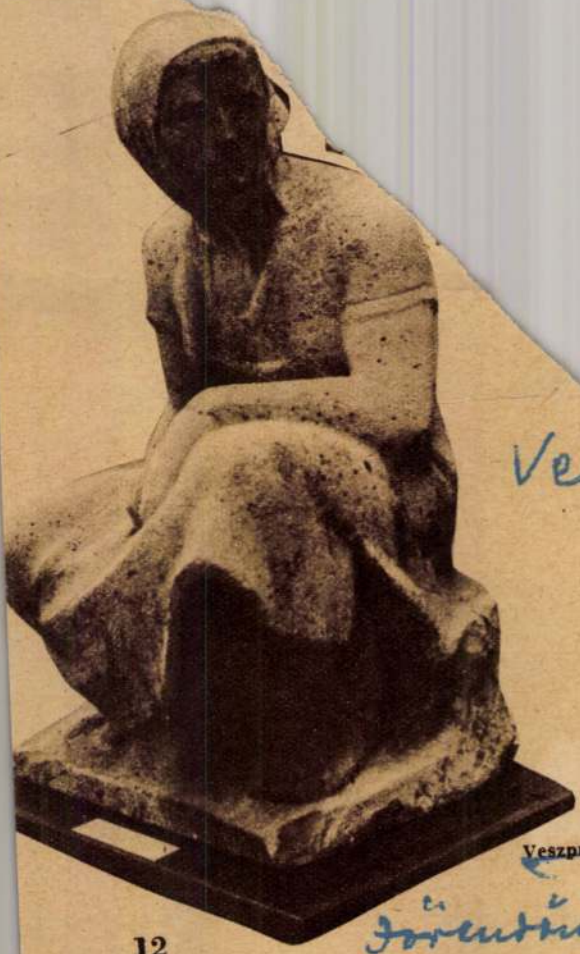

Veszprémi Imre: Parasztasszony
(Karff István felvételei)

Veszprémi
Imre

Szentendre 1960.
május 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Veszprémi Imre

NÉPSZABADSÁG
1964 JUL 23.

1021

Puskás Tivadarnak, a telefonhírmondó — a rádió őse — világhírű feltalálójának mellszobrát Budapesten, a XI. kerületi Beloiannisz-gyárban helyezik el. A bronzmű Veszprémi Imre szobrászművész alkotása.

*

...válogatottját. | gos bajnoki gyorsasági mo- | francia, jugoszláv, ...

A teljes magyar élgárda ...

hat ország atl... a Népst...

ESTI HÍRLAP
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

A Budapesten augusztus 30—szeptember 4. között sorra kerülő 8. atlétikai Európa-bajnokság első nagyobb szabású előjátékának igérkezik a Népstadionban szombaton és vasárnap sorra kerülő kétnapos viadal. A MASZ *angol, jugoszláv, svájci, osztrák és csehszlovák sportolókat hívott meg az erőpróbára. Magyar részről ott lesz a mezőnyben ... kivéve az ... dégszereplő ... lát és a Bulgáriában rajthoz álló tíz főnyi ügyességi csapatot.* Szófiában szombaton és vasárnap kerül sor a Narodna Mladezs című lap nemzetközi versenyére, amelyen tíz főnyi — ügyességi versenyzőkből álló — ma... ...szt: *Me... ...a, Ivanov, ...jér, Faragó, Eckschmidt, Lovász, Noszályné és Radnai.*

A szövetségben már elkészült a Népstadion műsora. Eszerint szombaton 17 órától 14 számban, vasárnap 14.30 órától 15 számban lesznek érdekes találkozók.

Ú. Dózsa vagy BVSC?

MA REGGEL MEGKEZDŐDÖTT A FÉRFI TŐR CSAPATBAJNOKSÁG

Pacséry, Kamuti Jenő és Gyarmati a két bajnokaspiráns csapat tagjai ma délelőtt a Sportcsarnokban.

(Wormser felvétele.)

A tavalyi évvel szemben megváltozott a *„Kamuti-testvérharc"* kimenetele az országos vívó bajnokság férfi tőr egyéni számában: idén *Kamuti Jenő* szerezte meg a bajnoki címet, amelyet legutóbb öccse, *László* vívott ki magának:

— *Nem vagyok különösen jó formában, eléggé fáradtnak érzem magam* — mondta ma délelőtt az új bajnok. — Annak viszont nagyon örültem, hogy testvérem — akit az újravívásnál 5:1 arányban győztem le — *végig nagyon jól vívott,* s ez a tény biztató jel számunkra a most folyó tőr csapatbajnokságon.

Ma reggel a Sportcsarnokban egy emeleti teremben és a nagyteremben *megkezdődtek a csapatbajnoki küzdelmek is,* amelynek első fordulójában

a BVSC a Csepellel, a Bp. Honvéd az OSC-vel, az Újpesti Dózsa a Vasassal és az Elektromos a Bp. Vörös Meteorral ...

pesti Dózsa és a BVSC a legnagyobb esélyes ezen a csapatbajnokságon

— folytatta. — A lila-fehérek tavaly megszerezték a bajnoki címet, *mi azóta a Magyar Népköztársasági Kupa birtokosai lettünk.* Az újpestiek kiváló erőkből állnak, hiszen kapitányuk: *Szabó Sándor* például ebben az évben már több szép sikert ért el a *Martiny Kupa* megnyerésével és az értékes *wroclawi* győzelemmel. Nagyon sokat fejlődött tavaly óta *különösen küzdő- és koncentrálóképességben.* Ellenem az egyéni küzdelmek során is győzött 5:3 arányban. *Gyarmati Béla* az első három mérkőzését megnyerte, s már-már úgy látszott, hogy kiharcolja a bajnoki címet is, amikor testvéremmel legyőztük. *May Attila* és *Marton István* is válogatott kerettag, akik okoztak már váratlan meglepetéseket. Beszélgettünk *Pacséry Kázmérral,* az Újpesti Dózsa

RÖPLABDA-GYŐZELEM

Befalaznak egy szobrászt?

Kőmíves Kelemenné példájára
Raktárkataszterbe nem vehető
Erkölcsi támogatás
Talán még nem késő

Annak idején befalazták egy bizonyos *Kőmíves Kelemennét*, hogy Déva-vára felépüljön. Jelenleg *egy szobrászt készülnek befalazni*, hogy a TECHNOIMPEX-nek nagyobb raktárhelyisége legyen.

Téglával elválasztva

Egy félkész állapotban maradt hűvösvölgyi templomépületről van szó, amelyben a modern magyar építészet nagy mesterének, *Molnár Farkasnak* munkáját tiszteljük. Az épületnek sohasem volt állandó gazdája: *egy részét 1954 óta szobrászok lakják, 1959 óta Veszprémi Imre szobrászművész dolgozik itt.* Igaz, jogcím nélkül, A II. kerületi Tanácstól többször is kérte: *utalják ki neki végérvényesen ezt az ideális műtermet — hiába. Viszont ki sem utasították.* Amikor az épületet a légoltalmi parancsnokság kapta meg, az sem emelt kifogást Veszprémi ottléte ellen, sőt, *külön téglafallal választották el az udvaron azt a keskeny sávot, amelyen át a műterem megközelíthető.*

Nemrég a TECHNOIMPEX-nek utalták ki a templomot *ideiglenes raktárnak*, 1970-ig. Egyúttal azonban *megtiltották, hogy az épületet bárki is felvegye raktárkataszterébe, hiszen raktár céljára alkalmatlan.* A TECHNOIMPEX berendezte raktárát, s felszólította a szobrászt: hagyja el az épületet. „Ez igen fontos exportérdek, ezenkívül a társadalmi tulajdon védelme szempontjából is kívánatos." (Vagyis, az udvar két részét elválasztó téglafalon idegen személyek — talán éppen a művész? — átmászhatnak, s megdézsmálhatják a készletet.)

Egy „szívélyes" értesítés

Veszprémi nem ment el, nem is volt hová mennie. Arra hivatkozott, hogy alkotó munkáját nem tudja folytatni a műterem nélkül, amely *raktárnak úgysem használható.* Emeljenek inkább vasrácsot. Támogatta Veszprémi kérelmét a *Művelődésügyi Minisztérium, a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Képzőművészeti Alap, a Művészeti Dolgozók Szakszervezete, a KISZ KB kulturális osztálya* — vagyis jóformán mindenki, aki felismerheti és elismerheti a művész munkáját, de jogi értelemben nem segíthet.

Május 20-án újra írt a TECHNOIMPEX Veszpréminek: *meghagyják műtermében, csak egy kis helyiséget és az udvari részt veszik el tőle, de a műterem és az egyéb helyiségek ajtajait, ablakait befalazzák, illetve vasráccsal látják el.* A levél vége különösen „szívélyes":

„Vállalatunk a legmesszebbmenőkig figyelembe veszi és méltányolja *az Ön művészi tevékenységét, valamint az Ön művészi munkájához fűződő más társadalmi szervek érdekeit. Fenti döntésünk ennek szellemében történt,* így Ön ezután is *zavartalanul* folytathatja majd tevékenységét a műteremben."

Mindössze arról feledkeztek meg, Veszprémi jóakarói, a TECHNOIMPEX-nél, hogy *a műterem túlsó oldalán csak egy szűk ajtó nyílik. Ezen semmi esetre sem férnek kibe a kőszobrok és kőtömbök,* s így Veszprémit, ha nem is mint magánszemélyt, de mint szobrászt, nagylelkűen *befalazzák.* Itt meg kell jegyezni, hogy Kőmíves Kelemennét a ballada kőmívesei a hitvesi erény teljes elismerésével és minden nagyrabecsülésük ellenére falazták be.

Mit mond a TECHNOIMPEX?

Természetesen a probléma nem ilyen egyszerű. Ezért felkerestük a TECHNOIMPEX-nél a levél aláíróit, *Csernok Sándor* főosztályvezetőt és *Szentiványi Tibor* osztályvezetőt.

— A kérdéses épület zöldövezetben van, tanácsi rendelkezés szerint csak ideiglenes raktárról lehet szó, amely amúgy is messze van a várostól, s így tetemes fuvarköltséget jelent — kezdtük.

— Ez az ideiglenes raktár olyan számunkra, mint a vízbe fulladónak a szalmaszál.

— Önök „igen fontos exportérdekre" hivatkoztak: nem túlzás ez a 45 négyzetméternyi terület esetében?

— Olyan nagy a raktárhiány — hangzott a válasz —, hogy minden talpalatnyi helyre szükségünk van.

— A biztonságot illetően: úgy hallottuk, jelentős leltárhiányuk van. Ez is indokolná intézkedésüket?

— Kötelességünk gondoskodni a raktár biztonságáról. Konkrétan azonban, ha van is hiány, az a szállítás, költözködés során adódott, és semmi esetre sem hozható kapcsolatba Veszprémi szomszédságával.

Befejezésül: a Magyar Építőművészek Szövetségénél *Hofer Miklós* elmondotta, hogy *a templomot építészeti emlékké kívánják nyilvánítatni, és ennek érdekében már megtették a kezdő lépéseket.* Elképzelhető, hogy az épületben művészkolóniát telepítenek.

Erre a célra valóban alkalmasabb lenne. S ha már megtörtént volna, ma kevesebb lenne egy különös esettel és egy papírból csinált tengerikígyóval. *De talán még most sem késő.*

Darvas László

VÁROSBA INDUL A TANYA

A tanya féllábbal már bent áll a városban, de csak féllábbal, mert a másik valahogy még tétovázik, lassan mozdul... De mozdulnia kell, mert a Kötelestanya körül néhány esztendeje már tengerré ölelkeztek a keskeny parcellák és a Kossuth Tsz gépparkja is itt talált otthonra, s a tanya arculata is szinte szemlátomást átalakul. A városi élet többé nem vágyálom.

A hétszáz családból már csak harminc család tétovázik. Ennyi maradt vissza a Köteles-tanyán. S amikor találgatjuk, vajon ki ragadja meg utoljára a vándorbotot, a kötelesiek azonnal a tanyai iskola tanítóját, Jónás Lajos Kossuth-díjas pedagógust említik.

A TANYA „LÁMPÁSA"

Ismerkedjünk hát meg vele. A tanítót éppen a tanyai iskola bejáratánál, a tsz fejőgulyásával elmélyült beszélgetésben találjuk. A Kossuth Termelőszövetkezet vezetői és tagjai Jónás Lajos mindennapos vendégei. Egyszerű ennek a magyarázata. A tanyai iskola és tanítója még most is a »lámpás« szerepét tölti be a Köteles-tanyán.

Esténként, ha hazamennek az iskolából a gyerekek, a termet felnőttek töltik meg. A falra mozivászon kerül, vagy a televíziót állítják a katedrára. A Köteles-tanyaiak igénye, hogy nap mint nap bepillantást nyerjenek a nagyvilág dolgaiba.

És az iskola? Négy osztály, tizennégy gyerekkel. Egy kis rejtett szomorúság is lapul a tanító lelkében: a felsőosztályosok már a városban és a közeli hajdúszováti osztott iskolában tanulnak. De hát a folyamat törvényszerű! A fiatalok nem ragadhatnak meg itt, az egyhangú magányban.

A GAZDA ÉLJEN A GAZDASÁGBAN

Valami mégis bántja a tanító lelkét. Miért kell a tanyai épületeket a szövetkezetnek olcsó pénzért elkótyavetyélni? Hiszen az épületekre most még nagyobb szükség lenne, mint régen! Ki gondol arra, hogy az elhagyott épületek a szövetkezet raktárai lehetnének? A termelés, a munka ugyanis itt folyik kint, a tanyán. A régi mondás is azt tartja: a gazda éljen a gazdaságban. Talán a tsz-iroda is, de még inkább a közös istálló jobban illik ide a tanyára, mint egy fürdőváros központjába.

Aztán itt a háztáji! Arra is nagyobb gondot kellene fordítani! A városban ugyanis nehéz az állattartás. A tanyai ember pedig nehezen válik meg a jószágtól. Itt van Kiss Mihály esete, aki tavaly is 20 hízót vitt eladásra az államnak. Azok mondják, akik beköltöztek a városba, hogy nehéz ott a baromfitartás.

A magasabb életszínvonal vonzalma azonban erősebb a tanyaiaknál. Helyes, hogy így van. Jó érzés látni, hogy már régtől a tanyához kötődött emberek, olyanok, mint Fekete József, Tóth Pál Ferenc és Elek Sándor, szép új otthont építettek maguknak bent Hajdúszoboszlón. A tanyán azonban ma is kell az ember, a gép mellé is.

— Maguk mellé is — szól közbe a tanító felesége.

A Kossuth Termelőszövetkezet tagjai megértik a célzást és meg is jegyzik: elnökük többször szeretnék látni kint a tanyán... A személyes kapcsolat, az emberség és a bizalom a tagság között — fokozott igénye ma a Köteles-tanyának is.

A közös nagyobb földterület, a nagyobb termés sürgető igénye új ismeretek bebocsátását kéri az emberek tudatába és a termelés napi gyakorlatába. Az iskolapadok sem üresek a Köteles-tanyán. Oldódik a tanyai ember szűkszavúsága és befelé fordulása. Az egyéni érdek rideg korlátait egyre inkább háttérbe szorítja az együvétartozás érzése.

A LELKIISMERET PARANCSA

Jónás Lajos pedagógus a megyei tanács tagja, ezért érzi jól magát még ma is a tanya őrhelyén.

— De vannak, akik mégis kinéznének már innen bennünket — jegyzi meg a tanító felesége. — Kúltúrház, ebédlő lesz majd az iskolából és a Jónások lakásából! Vigyék a gyerekeket Hajdúszovátra, mint a többieket!

Ilyen meggondolatlan megjegyzések borzolják fel időnként a tanító-házaspár nyugalmát. Ők azonban a maguk megszokott szerénységében és önzetlenségében élik a tanyai tanító sorsát. Egy egész életpálya van már a hátuk mögött, de nap mint nap újból próbára teszik magukat. Bátor, szókimondó, becsületes jellemű és széleslátókörű gyermekeket nevelnek és készítenek fel a városi életre.

Az őrhelyet még nem lehet elhagyni. Lelkiismeretüknek ez a a parancsa.

Él még a tanya — de a szekerek rúdja már a városnak fordult! A város vonzóköre rövidesen szétfeszíti a tanya vasmarkát. Kint, a tornácon léptek közelednek. A gulyás érkezett a szokásos esti csésze feketére. Ez is már új szokás a tanyán. Fekete mellett vitatják meg újból: meddig marad még fent a Köteles-tanya?

Perlai Rezső

A tanyavilág téli arculata még a régi. A fák mellett a köves út azonban már a városba visz

Néhány éve még zsúfolt volt az egyetlen tanterem. Középen: Jónás Lajos Kossuth-díjas pedagógus

Tágas lett és lassan elnéptelenedik a Köteles-tanyai iskola

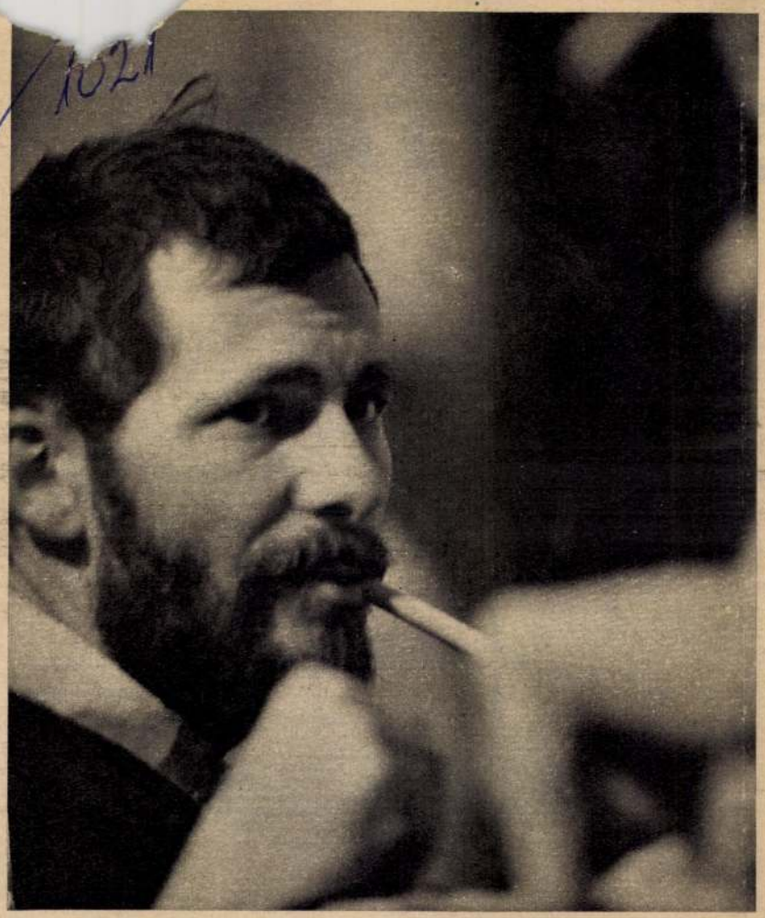

Gondolkodás, elképzelés

Nézzük a szép szobrot a múzeumban, a köztéren vagy a kiállításon; gyönyörködünk benne, élvezzük a vonalak harmóniáját. A művész, aki készíti, egészen mást érez munka közben. Számára az alkotás gyönyör és szenvedés, öröm és fáradság, kirobbanó lelkesedés és lehangoló elkeseredés szinte egyszerre. Mégis, ebben az egészben együtt az emberi munka, az alkotás, a célratörés értelme és nagyszerűsége testesül meg. A riporter Veszprémi Imre fiatal művésznél járt, aki a gyulai tanács felkérésére márvány kútfigurát készít a városnak. Megörökítette a munka néhány pillanatát a műteremben, ahol a

SZOBOR SZÜLETIK

Engedelmeskedik a márvány

AZ AUSCHWITZI PILÁTUS TÖRTÉNETE

Háborús bűnösök, emberirtás, tömeggyilkosság... nap nap után találkozunk ezekkel a kifejezésekkel. Néha — kivált a fiatalok számára, akik nem élték át a fasizmust — kissé talán idegenül csengő fogalmaknak tűnnek. Hadd mondjunk hát el röviden egy történetet, amely közelebb hozza ezeket a fogalmakat.

A történet főszereplője Hans Stark. 1921-ben született, Darmstadtban. Apja rendőrként szolgált, fiának tipikus »porosz nevelést« akart nyújtani. Hans szorgalmas is volt. Belépett a Hitler Jugendbe és elemi iskoláit elvégezvén, átlépte a darmstadti reálgimnázium kapuját. Boldog perc volt ez apja életében.

De Hans valahol megakadt. Néhány évi szorgalmas tanulás után — megbukott. Ekkor apja — hogy mégis »embert neveljen belőle« — a brandenburgi 2. számú halálfejes SS-dandárba adta be fiát. 1937. december elsejét írtunk. A 16 éves Hans ekkor még túl fiatal volt ahhoz, hogy katona lehessen. Az SS-nek azonban megfelelt.

Első beosztása: felügyelő Oranienburg koncentrációs táborában. Innen Buchenwaldba vezényelték, s közben előléptették. 18 éves korában már — újabb előléptetéssel — Dachauban szolgált. 19 éves volt, amikor Auschwitzba került .

Az Auschwitzot túlélő foglyok még jól emlékeznek Hans Starkra. Mindig vastag bottal a kezében várta az auschwitzi rampához érkező, újabb és újabb emberszállítmányokat. Gyakran vett részt személyesen a kínzásokban és a kivégzésekben is. Valahányszor kivégzésről tért vissza, gondosan kezet mosott. A foglyok ezért Pilátusnak nevezték.

Közben addig kérvényezte továbbtanulási lehetőségét feletteseitől, amíg szabadságot kapott és otthon, rövidített tanfolyam után, leérettségizett. A háború utolsó napja Berlinben érte. Levetette egyenruháját és ci-

ÉVEZREDEK TÁVLATÁBÓL

Ulug bég obszervatóriuma kívülről és belülről

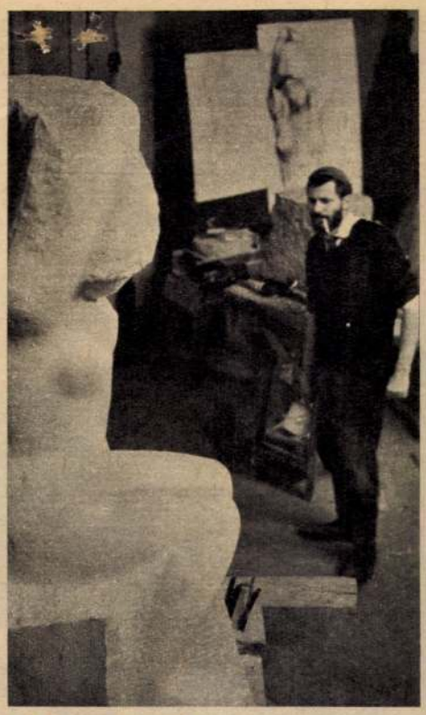

Jó lesz ez vajon?

Fáradtság, lehangoltság . . . ▶

Váratlan látogató: a művész kislánya, Katika

(MTI – fotó: Kovács Sándor riportja)

„Tényleg tetszik neked?! De jó, hogy bejöttél!"

négyszobás, tágas családi házakat építenek. A Tiszai Vegyikombinát, a Tiszai Erőmű Vállalat dolgozói jól keresnek. Sok a magasan képzett szakember, a mérnök, a technikus. A legtöbben szakmunkások, alig van képesítés nélküli segéd-, vagy betanított munkás.

A 11 ezer lakosú Tiszaszederkény most Leninváros lesz.

Hogyan, miért, mitől? — erre kérem, keresem a választ, a feleletet.

A tiszaszederkényi városi tanács vb ülésének jegyzőkönyvéből: *„Tiszaszederkény ifjú szocialista város hazánk felszabadulása óta létesült és vált virágzó ipari bázissá. Mint a szocializmus szülötte méltó reprezentánsa hazánknak, a Szovjetunióhoz fűződő mély és megbonthatatlan barátságának. Vegyiparunk létesítményei nagyrészt a Szovjetunió baráti segítségével és szovjet berendezésekkel épültek fel".*

És az Elnöki Tanács Lenin születésének 100. évfordulójára, a szovjet és a magyar nép örök barátsága jeléül a felszabadulás óta épült új, szocialista város

Veszprémi Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Szolnok

1970 ÁPR 22

2021

Lenin képet lepleztek le a megyei tanács vb-termében

Tegnap délelőtt a megyei tanács vb-termében a megyei tanács végrehajtó bizottságának tagjai, osztályvezetői és meghívottak részvételével Lenin képet lepleztek le. Veszprémi Endre alkotásának ünnepélyes leleplezésén Bárdi Imre, a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese méltatta a száz évvel ezelőtt született nagy forradalmár tevékenységét. Ünnepi beszédében többek között ezeket mondta:

— Lenin bennünk él, bennünk, világnézetünkben, politikai meggyőződésünkben és törekvésünkben. Népünk sorsában, szocialista felemelkedésében negyedszázados felszabadult alkotó munkájának eredményeiben is ott él.

— Lenin egyéni sorsunkban is itt él, a munkásosztály egyik nagy tanítójaként bennünket is tanított, tanít, nevelt és nevel. Segített bennünket azzá lenni, akikké lettünk, gondolkodásunkban, érzelmeinkben, cselekedeteinkben. Legyen ez a ma felavatott festmény jelképe annak, hogy ebben az ülésteremben dolgozó testület a lenini utat járja.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Veszprémi János

ESTI HIRLAP

1965 MÁJ 10.

VESZPRÉMI JÁNOS fiatal szobrászművész első önálló gyűjteményes kiállítását tegnap nyitották meg a pesterzsébeti múzeumban. A művész az idén fejezi be főiskolai tanulmányait.

Veszprémi Rózsi
Piroskendős lány, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. február, 13 l.

Dr. Szabó József, a kassai Nemzeti Színház bonvivánja játszotta sikerrel a Víg özvegy Danilóját
(Vizi és Takács felvétele)

Marsovszky Lívia sikerrel szerepelt a rádióban

Oláh Bandi, a magyarnóta-énekesek utánpótlásának első számú sztárjelöltje
(Rozgonyi felv.)

senyt Ács Klára írónő. Legutoljára a margitszigeti honvédkórházban szórakoztatta a sebesült honvédeket kitűnően rendezett művészdélutánon, amelyen a következők léptek fel: Muráti Lili, Vaszary Piri, Turay Ida, Barabás Sári, Dullien Klára, Kálmán Etelka, Bilicsi Tivadar, Cselényi József, Brada Rezső, Dankó Aladár és Balogh István.

8.

Két napig Budapesten volt Mihályfi Béla, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója a Hunniában filmezik, ahol az Iris egyik új darabjának karakterszerepét játssza.

9.

A gyorsaság rekordja: ifj. Oláh Gusztáv, az Operaház főrendezője, este az Operaház egyik műsordarabjának előadását ellenőrizte, utána vonatra ült, reggel Kolozsvárra érkezett és egyenesen a színházhoz hajtatott. Itt beállította a »Bolygó hollandi« előadását Müller Máriával, ellenőrizte az esti előadást, utána vonatra ült és reggel már az Operaházban vezette a »Bagdadi borbély«

Starosolszky Arankának most jelent meg »Sztambuli lélekvásár« címen érdekes és értékes regénye
(Anna felvétel)

utolsó próbáját. Szép teljesítmény!

10.

Helyreigazítás. A fiatal író és ujságíró nem válik szőke, újdonsült filmsztár feleségétől. Sőt! A férj éppen most költözött vissza a közös budai otthonba.

SZINHÁZI MAGAZIN JEGYIRODA
IV., Váci-u. 35.
Eskü-út sarok,
Telefon: 1848-67.
Vasárnap 2-ig nyitva.
A jegyeket kívánságra házhoz szállítjuk.

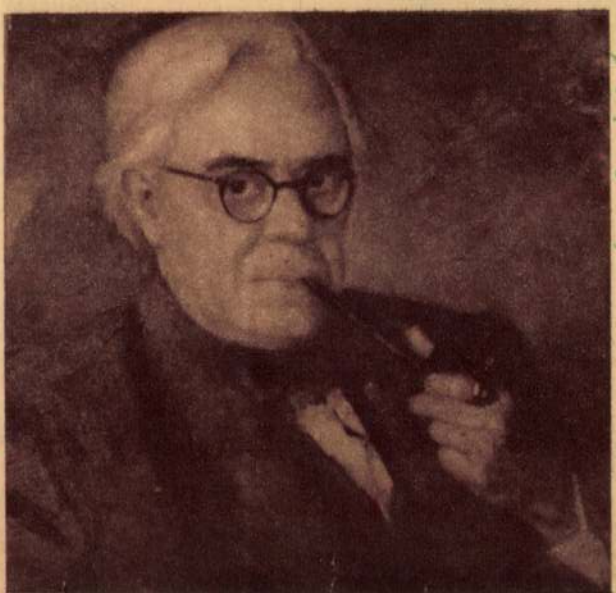

Rózsahegyi Kálmán portréja a Nemzeti Szalon kiállításán. A kép Veszprémi Rózsi festőművésznő kitűnő munkája

Színházi Magazin 1944. 8. sz.

Turf Cecilia és Handicap Daisy

Ma, amikor a lóverseny már általánosan elterjedt szórakozás, talán érdekelni fogja a fiatal generációt, hogy milyen volt a turf hajdani élete, amikor még a régivágású, vérbeli sportemberek úri passziója volt és a közönség ama »*könnyelmű emberekből*« állt, akikről szolidabb polgári körökben leplezetlen nehezteléssel és szörnyűködve mondogatták, hogy »*képzeld, ez az alak a lóversenyre jár*«. A kedves, meghitt és romantikus hangulatú városligeti lóversenytéren élte aranykorát a turf! Konflisok, fiákerek, gumirádlerek és pompás magánekvipázsok százai várták gazdáikat a pályakörüli »standokon«, de feltűnt néhány vadregényes emlékeket idéző négyesfogat is! Hol volt még akkor az autó?

A verseny végefelé megindult a fogatok hömpölygő áradata a »*Stefániára*«. Szünet nélkül özönlöttek a járművek, de sosem volt baj, kavarodás, vagy fennakadás a forgalom sűrített és felfokozott áradatában. Pedig akkor még nem volt villanyrendőr, sőt a közlekedési rendőr is ismeretlen fogalom volt. Egyetlen rendőrtiszt irányította a forgalmat, de ő amúgy kezében tartotta az egész kocsitábort. *Bockelberg* Ede volt ez a kitűnő rendőrtiszt, mindenki ismerte és tisztelte a turfon, egyébként maga is neves sportember, az MTK tornászbajnoka volt. Hatalmas szál, derék úriember volt, ha feltartotta fehérkesztyűs kezét, mindenki meglátta már a Kerepesi út végéről és az emberek figyelmeztették egymást, hogy »*álljunk meg, intett a Bockl!*«

A Stefánia-úti kocsikorzó tündéri látványa szorosan hozzátartozott a turfélet »*chic*«-jéhez. Pompás kocsikon, némelyek hátaslovon, *Freystädtler* pasa és más nagyurak pedig négyesfogaton hajtattak fel-alá a Stefánián a Víztoronyig és vissza.

Carola Cecilia, a régi turf szépségkirálynője
(Kallós Oszkár felvétele)

Mindez visszavonhatatlanul a multé. Megszűnt a kocsikorzó, Freystädtler pasa is régóta leszállt a négyesfogatról és egyre nagyobb tömegeket vonz a turfra a nyerészkedési vágy és spekuláció, mint a teli vérek igaz szeretete.

Micsoda érdekes emberek és különleges figurák jártak akkoriban a versenyre! *Carola*, a híres orfeumdíva, volt a turf ünnepelt szépségkirálynője. Úgy is hívták, hogy »*Turf-Carola*«. Az előkelő udvariók egész serege nyüzsgött az akkori idők ízlésének megfelelően *molett* figurája körül. Nevezetes dolog volt a *Turf Carola* privilégiuma, ami abból állt, hogy a nagyobb díjak győzteseinek ő akasztotta nyakába a babérkoszorút, tejkrémmel ápolt puha és gömbölyű kacsóival.

De az ünnepelt divának már akkor is sok gondot okoztak a vetélytársnők. *Turf Carola*, legerősebb riválisa, a varieté egyik tündöklő csillaga, a *Szép Daisy*, vagy ahogy a pályán nevezték: a *Handicap Daisy* volt.

Akkoriban *Williamson*, angol akadályzsoké volt a pálya kedvence. Joggal, mert *zseniális lovas volt, amellett becsületes és rendkívül bátor fiú*. Talán azóta se volt hozzá fogható tudású akadálylovas. Ebben az időben, az akadályversenyeket a régi pálya vad, hepe hupás, emelkedésekkel és váratlan lejtőkkel tarkított, ijesztő kőgátakkal és hátborzongató vízesárkokkal telizsúfolt, belső területén rendezték és sokkal veszélyesebbek voltak, mint ma. A lovasok, valósággal az életükkel játszottak. *Williamson szuverén úr volt ezen a rendkívül veszélyes és nehéz pályán*. Kitűnő beosztással lovagolt, nem ismert félelmet és a legmakacsabb lovakat is átvitte az akadályokon. Szinte legendás alakja volt a turfnak. Egy ízben megtörtént például, hogy lovával felbukott egy nehéz akadályon.

Williamson azonban nem veszette el a lélekjelenlétét. *Bukás közben is markában szorongatta a gyeplőszárat, nehogy a ló elszáguldhasson, újra nyeregbe pattant, önfeledtező lovaglással behozta a hátrányt és megnyerte a versenyt!* Ilyen zsokék és sportemberek szerepeltek a turfon.

Nos, ez a nagyszerű lovas mégsem volt boldog ember. Pedig valósággal dédelgették és sok pénzt keresett. Élete tele volt ünneplésssel és sikerekkel, de balvégzete úgy hozta, hogy *halálosan beleszeretett Handicap Daisybe*, a varieté csillagába. Egy ideig a boldog szerelem tündérfényében sütkérezett a derék zsoké, de azután a Szép-Daisy hűtlen lett hozzá és elhagyta egy történelmi hangzású nevet viselő, előkelő úr kedvéért. Szegény Williamson, bánatában itthagyta példátlan sikerei színterét, külföldre vándorolt és eltűnt a pesti élet elől. *Sohase hallottunk róla többé*.

Bizony, akkoriban a hölgyek kiszámíthatatlanok és kegyetlenek voltak, a zsokékban pedig még volt romantika.

Lehet, hogy a zsokék azóta megváltoztak, de egy bizonyos. A hölgyek nem...

Vén turfróka

553.

553. Jan Brueghel I.

Sz. Bruxellesben 1568-ban. † Antwerpenben 1625-ben.

Aeneas az alvilágban.

Balról közeledik Aeneas, ki rózsaszinű palástba burkolózott és jobb kezében kardot tart. Jobbján Sybilla halad, ki bal kezét a tollas sisakot és kék köntöst viselő Aeneas vállára teszi és a ki hátra mutat, hol a piros sátor előtt az Uranos vércsöppjeiből származott Eumenidák egyike: Tisiphone látható, a mint balját fejéhez emelve nézi a cumaei Sybillát, ki az alvilág utait mutatja, míg Alekto és Megaera alakjai hátrább bontakoznak ki. A háttérben út kanyarog és az előtérben szörnyek kinozzák a lelkeket. Középütt trónuson a sátán ül palástban, turbánnal s jogarral. Körülötte boszorkányok térdelnek. Hiveinek egyike szép aszszonyt czipel feléje, a sárga ruhás nő pedig menekszik. Jobbról a szikla tetején többen fekszenek a földön, mások pedig összekötözve várják sorsukat. Kissé idább a létra tetején szörny tünik föl késsel a szájában. Alól jobbra a mester jelzése olvasható. GHEL 16

Réz, méretei 26·5 : 35·5 cm. — Mündler: VII. 47.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

I

261.

Veszprémi Rózsi festő

Szentkirályi u. 2. Műcsarnok

1930. tav. kiáll. 99.

1930/31. pub. kiáll. 475

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század

Diptichon. *Sz Mária.* — *Keresztelő Sz János Krisztussal.* (Közös keretben.)

Fa, tempera, egyenkint 48×38 cm.

—ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Maszlaghy II., 37. szám.

KÉPEK

A kölni Ramboux és az Ipolyi gyüjteményből. Ramboux 287—288. szám. (Ismeretlen.)

BASAITI MARCO (velencei festő, műk. 1460—1520) ISKOLÁJA

Pieta

Fa, tempera, 43×34·5 cm.

A Bertinelli gyüjteményből.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 674. l. — Maszlaghy II. 54. szám. (Ismeretlen.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 238. l. (Basaiti köre.) — Berti Toesca 956—957. l. (Gyenge Liberale da Verona.)

BASSANO, GIACOMO (velencei festő, 1516 körül—1592) KÖVETŐI

Circumcisio

Vászon, olaj, 366×269 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 847. l. — Lepold Homor 97. l. — Gerevich PA, 238 l.

VESZPRÉMI RÓZSI

165. Pogány Kató, olaj mgt.
166. A Mester arcképe, olaj mgt.

Nemzeti Szalon

1944 jan.–febr.

Aeti tárl.

VESZPRÉMI RÓZSI

131. Wolf Endre arcképe, olajf., mgt.

Nemzeti Szalon

Téli tárl. 1938 jan.-febr.-

SCHIFFER ÁRMIN

KÉPKERETGYÁRÁBAN KAPHATÓK

Budapest, Király-utca 79

Telefon : 144-485

Ábrahám és Sugár, Bagó M. és Fia Utóda. Kiadó : Lehel Béla

VESZPRÉMI RÓZSI
98 c Piroskendős lány, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar nép
1940 febr – márc.

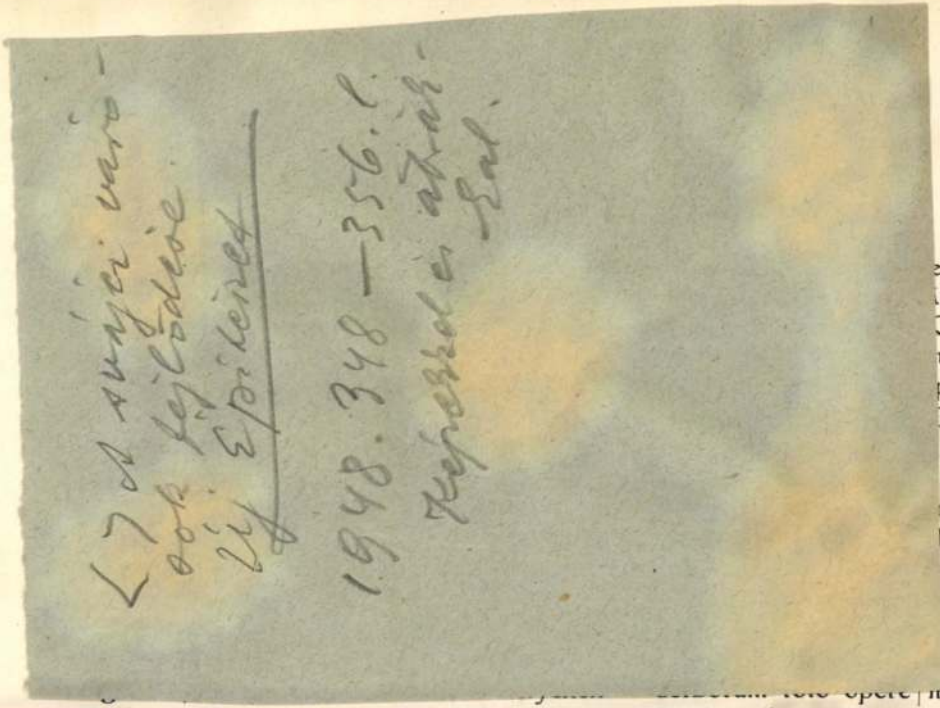

|| Keretes címlap. 4r. A—G
lan levél.
undter vnd | gewisser beschlus,
diger zu Schwa | ben vber die
bentmals Christi | Jesu (Das ist
an Johan | nem Ecolampadion
von newem durch Johannem |
verdeutstht. | Aigentlicher bericht
Luthers, den yr- | thumb des
betreffend. | Hagenaw, durch Johan
nno XXVI. || 4r. A—K ív =
vél.
weissa- | gunge Johannis Lich |
deudsch, | zugericht mit vleys. |
er nutzli- | chen vorrede vnd
Martini Luthers Wie | man

ken szintén u. o. (A–B_9). Ez az A H és B betűből (Abhandlungen?), meg egy arabs számból álló jelzet Lutherre nézve nyilván könyvtári czélt szolgált, a beköttetés előtt is. E jelzések minden kétségen felül Luthertől valók.

A kolligátum elején és végén Luthernek Carlstadt Andráshoz, a Carlstadt «De sacra coena» cz. művére 1524-ben feleletül irott levelének szövege olvasható másolatban. A 9 egész lapra terjedő latin nyelvű levél az előtábla belső lapján kezdődik a következő czímmel: D. Marti: Lus. Dn. Doct. Andreæ Carolostadio an. 1524 | de Sacra Cœna lib. 2 eplar. l. fol. 196 ct. || A levél kezdő szavai: Gratiam et pacem in Christo Spera-

505 **Förk Ernő.** Majolika-kút. Építészeti rajz. Magántulajdon.

506 **Wágner Géza.** Egy keretben: I. Kanizsai kunyhó. II. Müncheni viskó. Rézkarcok. Eladó.

507 **Benczúr Béla.** Istálló-részlet. Aquarell. Eladó.

508 **Székely Árpád.** Tanulmányok. 6 drb eredeti rézkarc. Eladó.

509 **Nagy Sándor.** Ki a végtelenbe! Motto Komjáthy I-től. Tusrajz. Eladó.

510 **Wágner Géza.** Régi kastély-kunyhó. Színezett rézkarc. Eladó.

511 **Koszkol Jenő.** Kilátás egy ablakból a Városligetre. Vízfestmény. Eladó.

512 **Raáb Ervin.** Besztercebányai részlet. Rézkarc. Eladó.

513 **Bruck Hermin.** Elhagyott lak. Olajf. Eladó.

514 **Reinhard Károly.** Jákob halála. Az első, 10 levonatból. Megrendelhető a többi 9 példány. Eredeti színes kőrajz. Eladó.

515 **Horvai János.** Ádám. Érc-dombormű. Eladó.

516 **Szirmai Tony.** Plakettek és érmek. Bronz. Magántulajdon.

517 **Horvai János.** Éva. Érc-dombormű. Eladó.

518 **Raáb Ervin.** Tükrözés. Rézkarc. Eladó.

519 **Ungár Arthúr.** Tóparti részlet. Eredeti fametszet. Eladó.

520 **Bakos Tibor.** Gyümölcsfák alatt. Vízf. Eladó.

521 **Both Menyhért.** Dr. Székely Ferenc arcképe. Szénrajz. Eladó.

522 **Glatz Oszkár.** Arcképvázlat. Szénrajz. Magántul.

523 **Glatz Oszkár.** Téli táj. Szénrajz. Eladó.

524 **Glatz Oszkár.** Arcképvázlat. Szénrajz. Magántul.

525 **Szenes Fülöp.** Leánykám. Szénrajz. Magántul.

526 **Glatz Oszkár.** Arcképvázlat. Szénrajz. Magántul.

527 **Glatz Oszkár.** Etetés. Szénrajz. Eladó.

Vesztróczy Manó K

528 **Glatz Oszkár.** Istállóban. Szénrajz. Eladó.
529 **Glatz Oszkár.** Öreg ember. Szénrajz. Eladó.
530 **Glatz Oszkár.** Arcképvázlat. Szénrajz. Magántul.
531 **Heidlberg Sándor.** Családi sírbolt. Vízfestmény. Magántulajdon.
532 **Ray Rezső.** Hall-részlet. Vízfestmény. Magántul.

XV. TEREM.

533 **Krutsay Ferenc.** Megnyugvás. Olajfestm. Eladó.
534 **Raáb Ervin.** Látogatás a jósnőnél. Olajfestmény. Eladó.
535 **Madarász Victor.** Dózsa népe. Olajf. Eladó.
536 **Ferenczy József.** Visszaemlékezés. Olajfestmény. Eladó.
537 **Vesztróczy Manó.** Házi nyúl. Olajfestmény. Eladó.
538 **Vesztróczy Manó.** Vajákos asszony. Olajfestm. Eladó.
539 **Vesztróczy Manó.** Vén csavargó. Olajf. Magántulajdon.
540 **Vesztróczy Manó.** Est a tarlón. Olajfestm. Eladó.
541 **Vesztróczy Manó.** Földmívesek. Olajf. Eladó.
542 **Margitay Tihamér.** Hazafelé. Olajfestm. Eladó.
543 **Bácskai Imre.** Tanulmányfej. Olajfestm. Magántulajdon.
544 **Both Menyhért.** Vázlat a „Családi idill" című képhez. Olajfestmény. Eladó.
545 **Both Menyhért.** Dr. Rozgonyi Sándor arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
546 **Both Menyhért.** Családi idill. Olajfestm. Eladó.
547 **Frecskay Endre.** Fűzfák. Pasztell. Eladó.
548 **Bruck Hermina.** Nyár. Olajfestmény. Eladó.

Műcsarnok 1904/5 tél K.

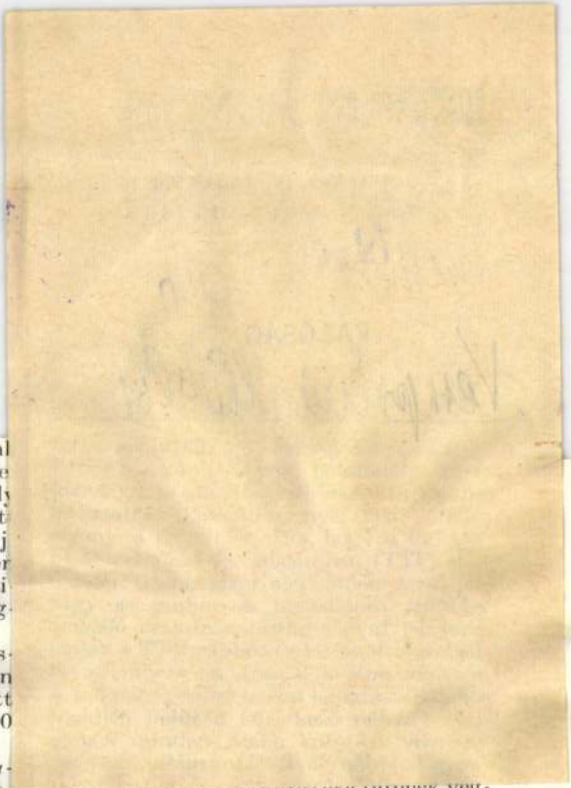

gyözni bennünket, elég, ha „eleget teszünk emberi létünknek". Nem vesszük figyelembe most azt a propagandát sem, amely eleve reménytelennek ítéli az elmaradott területek fejlődését, rámutatva a már fejlett országok nehézségeire. Jelen esetben a mai civilizáció világméretű problémáival kapcsolatos reális aggodalmakkal foglalkozunk.

A Forrester professzor vagy a Meadows-csoport által végzett számítások nemigen tekinthetők tudományosan megalapozott előrebecsléseknek a legközelebbi 50—100 évre.

Kifejezetten elvonatkoztatnak *a társadalmi rendszert* érintő változásoktól, következésképpen elvonatkoztatnak a tudományra és a technikára kiható változásoktól is. Nem vitás azonban, hogy bizonyos jogosultsága van következtetésüknek, ti. hogy a kapitalizmusban az anyagi bázis fejlődésének egyszerű extrapolálása szükségszerűen megoldhatatlan problémákra vezet a legközelebbi 50—100 esztendő során.

A civilizáció „világméretű" problémái vizsgálatának közvetlen ösztönzője azoknak a minőségi változásoknak a jelenléte, amelyek kihatnak a termelőerők struktúrájára és dinamizmusára (vagyis a tudományos-technikai forradalom). Marxista terminológiával, az emberre jellemző funkciók jelentéktelenre csökkentek, összehasonlítva a technika új funkcióival. Az ember (társadalom) önmaga és a természet közé már nem iktat be egy puszta

[illegible] szükségszerűen öltenek végzetes arányokat. Döntő fontosságú itt a kérdés *társadalmi aspektusa*, az a tény, hogy napjainkban a TTF egy két ellentétes társadalmi rendszerre oszlott világban zajlik le.

Már Leibniz fölhívta a figyelmet arra, hogy paradox módon minél nagyobb arányokat öltenek tudományos ismereteink, annál gyakrabban találjuk szemben magunkat az ismeretlennel. Minél több és nagyobb tudományos vívmány áll rendelkezésünkre, annál több újabb ismeretet tudunk szerezni, annál több természeti folyamatot ellenőrizhetünk. A korábbi századokkal ellentétben ma az a helyzet, hogy minél inkább fölhasználja a társadalom a tudományt, annál inkább tudja, sőt *kell* fölhasználnia a jövőben. A fejlődés bizonyos fokán hasonló az emberiség helyzete az űrrepülőéhez, aki egyre inkább függ

MK SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974
10
VALÓSÁG
Veszprémi Miklós

1021

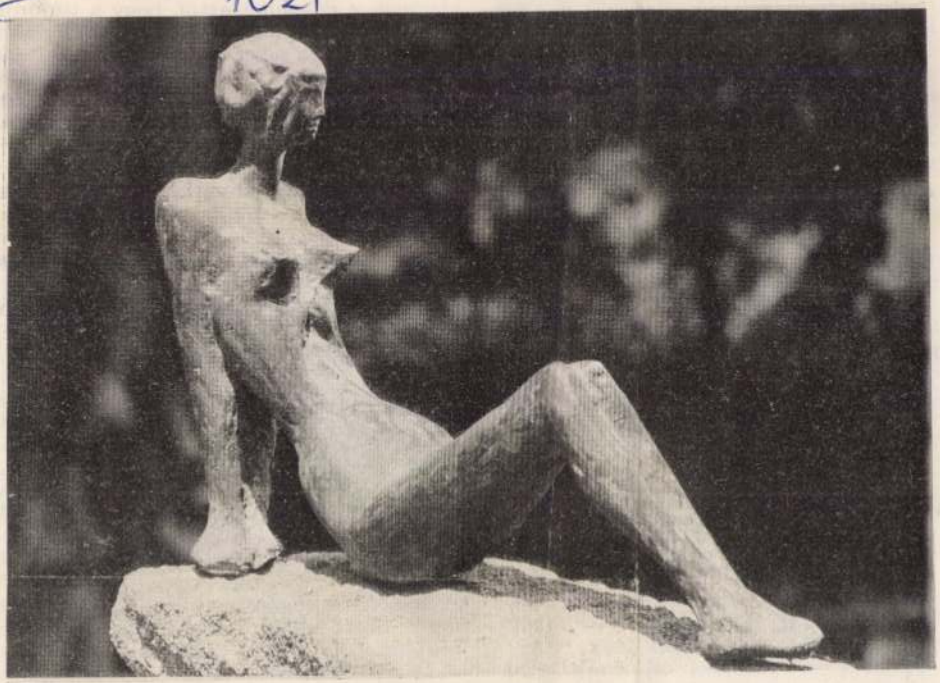

Veszprémi Miklós szobra

kiindulva — Calabriát is, majd visszaterében
január 27-től február 27-ig Calabrián, s egy k
kísérte el a Rómába tartó Anjou Károlyt. Az ol
meg is ihlette az írót, hogy szokása szerint etimo
del később ezt be is tűzze művébe: itt „születe
persze nem itt, hanem Tusculumban született)
jelentőséget is tulajdoníthatunk. Nem mintha v
kodna ez a furcsa asszociáció. Cato neve főként
szentenciagyűjteményből volt ismert e korban,
grammatika tankönyvéül szolgált. De ennél val
az érdeklődésről, amely közvetett módon, a róm
észak-itáliai egyetemeken a római múlt iránt, s
sai" már csak azért is belekerültek, mert a leginkább forgatott tankönyv, Accursius *Glossa ordinariá*ja több helyen is felhívta rájuk a figyelmet *(ut dixtit Cato...)*. Rokon jelenség ez a feltámadó érdeklődéssel az antik romok iránt, ami — mint tudjuk — valóságos ötletbányát jelentett az író számára a hun történet figurái és epizódjai megteremtésében. E történeti pillanatban tehát, valamikor 1270—71 fordulója körül, amikor Calabria csücskében a dicső hun múlt megteremtésén fáradozó magyar klerikusnak egyszersmind arra is kedve támad, hogy gondolatait akár egy röpke ötlet erejéig az antikvitásig kalandoztassa el, sok minden sűrűsödik: a történetírás módszeréről vallott újfajta felfogás és az újjászülető római joggal összefüggő ismeretek, az ókor iránt feltámadó érdeklődés és a dicső nemzeti múlt iránti igény. Ugyanaz a sajátságos „római-hun" egyveleg ez, a korabeli feudális „Európa" atmoszférájában, amely általában a *Gesta Hungarorum* epikai és teoretikus alapanyagát adta. Mert ne feledjük, hogy az író szeme előtt, miközben ez az ötlet megfogalmazódott fejében, a francia, spanyol, dél-itáliai lovagság színe-java ott nyüzsgött az átkelőhajókon, visszatérőben az utolsó keresztes hadjáratról.

Két magyar klerikus van a színtéren, ismételjük. Mindkettő egy-egy művet hagyott hátra. Mindkettőnek műve az élményszerű kapcsolat emlékét őrzi az egykorú Európával. De útjaik elváltak. *Andreas Hungarus* nem tért haza, tollát a kor egyik legérdekesebb és legdinamikusabb uralkodója, Anjou Károly ügyének szolgálatában forgatta tovább, egy birodalmi eszme szolgálatában, amelyben érdekesen elegyedett a középkor univerzalizmusa és a születő új államgondolat. Kézai Simon hazatért, s megírta nemzete történeti tudatát évszázadokig befolyásoló művét. Nemcsak útjaik, műveik szelleme is elvált. Egyfelől: Kézai fantasztikus történeti konstrukciója, amelyben még a dél-itáliai emlékek is a hun-magyar dicsőség színezését szolgálják, s amelynek teoretikus alaptónusában is minden külföldön felszedett ismeretanyag a *hic et nunc* magyarországi társadalmi és politikai valóságra vetül ki. Másfelől: András mester *Descriptió*ja, a maga kétségtelenül mind szerkezetileg, mind

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 8

VALÓSÁG

Veszprémi Miklós

1021

Veszprémi Miklós: Anyaság (Vázlat)

Vesztróczy Mario

illustraciósja

Ráth György 1896

halászokról egy életen át lehetne beszélni, vagy festeni. És *én csak akkor hiszem és érzem, hogy élek, ha festek.* Egyébként úgy érzem, hogy mindig csak színházból-színházba megyek, rosszból-jóba, jóból-rosszba!... Néha elmegyek kiállításokra is. A *Daumier* és *Degas* kiállítások gyönyörűek voltak. És egy pár *Van Gogh* kép! Csakhogy most a szűrrealisták vannak divatban. Én viszont valami betegeset éreztem ezekben a festőkben. És én bizony már *csak az egészséges dolgokat szeretem...*"

Semmiféle esztétikai analízis nem világítana be jobban *Simon* György János művészetébe, mint ez az önkénytelen és nem a nyilvánosság számára szánt gyónás. Valóban így van; minden egyes képe bizonyítja, hogy a művész csak az egészséges dolgokat szereti. És mi egészségesebb, mint a természet? *Simon* tehát a természethez menekül az élet „színházából". Egyéniségén kívül művészi nevelése is erre utalja: *Nagybánya, Ferenczy* és főleg *Réti István,* „akit nagyon szerettem és becsültem, mint művészt, tanárt és embert s akitől rengeteget tanultam." Aztán *Castori Milanóban,* ez az elsőrangú rajzoló, aki beleoltotta a rajz mindenekfelett való fontosságának tudatát s akinek így bizonyára része van

Vesztróczy Manó

Napos sarok

1932 főv új szerzem.kiáll Mücsarnok

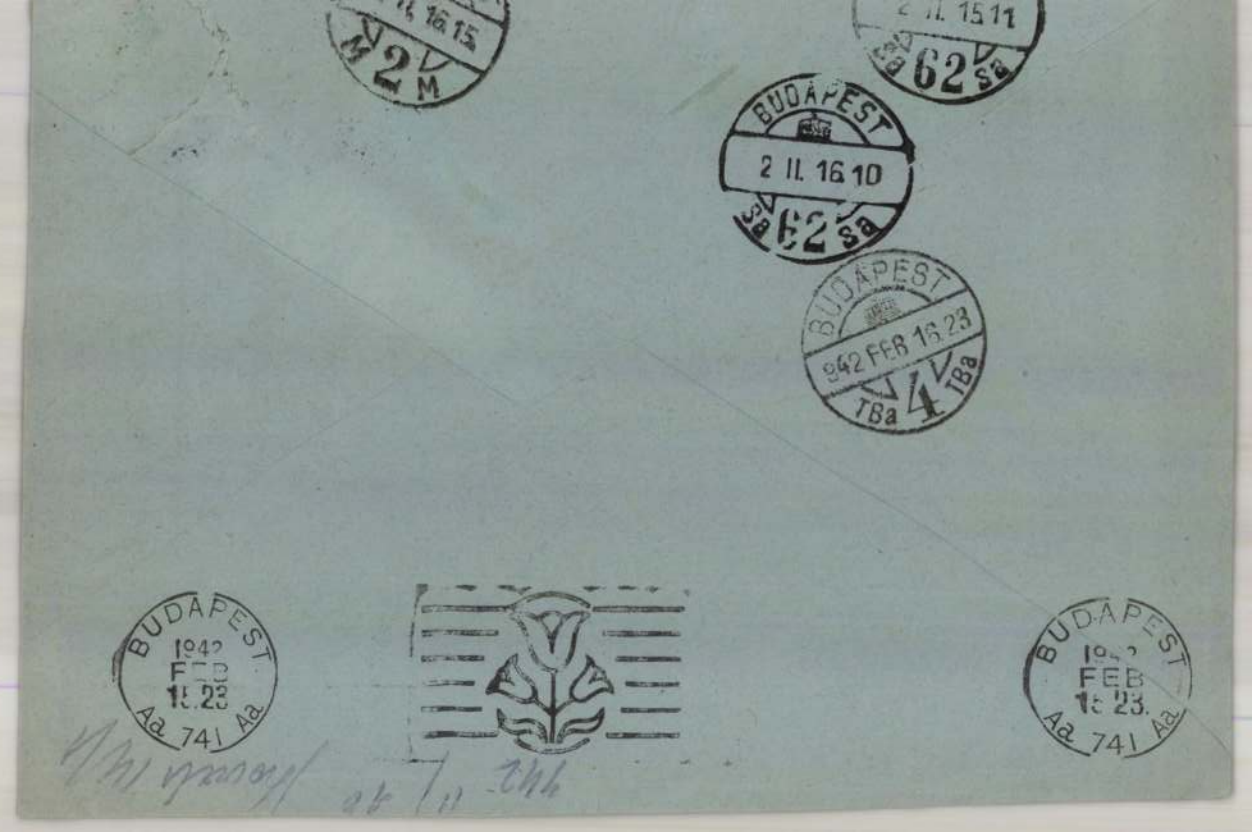
BUDAPEST
2 II. 16 10
62 Sa
BUDAPEST
942 FEB 16.23
TBa 4 TBa
BUDAPEST
FEB
16.23
Aa 741 Aa
BUDAPEST
FEB
16.23.
Aa 741 Aa

Vesztróczy Manó, festő

VESZTRÓCZY MANÓ
(1875—1955)

festőművész — elsősorban plein-air táj- és életképeivel aratott sikert — 20 éve halt meg.

— : Köpordulók

4.

Népszava, Bp. 1975. szept. 24.

Vesztróczy Manó

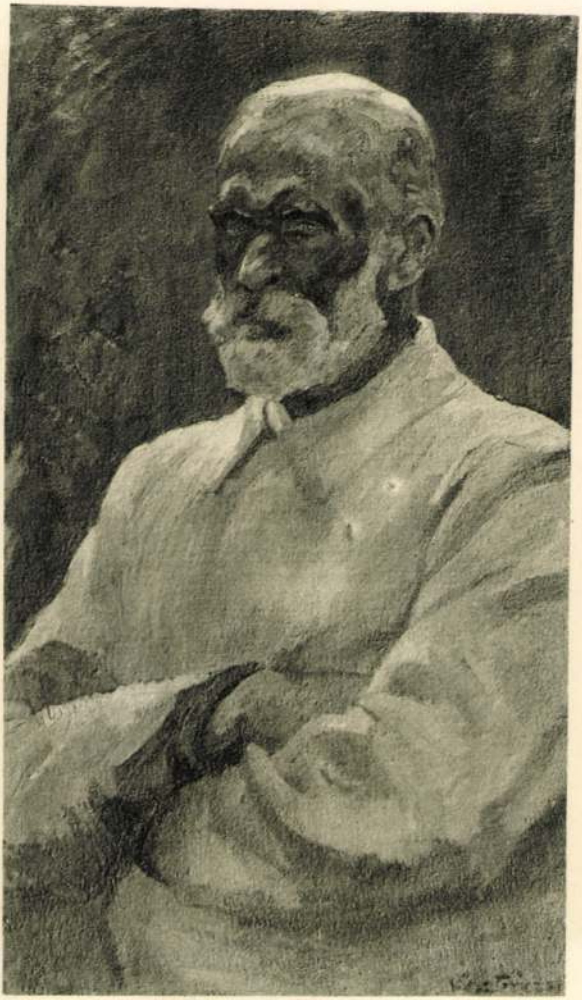

Művészsorok 1928. tav. K.

VESZTRÓCZY MANÓ: ÖREGEMBER

BALLÓ EDE : PETROVICS ELEK

Vesztróczy Mamó

Sétán, of

Szeged, 1917

a csatolt meghivók elhelyezése

módon a kebelébe tartozó tagok

ni s ezáltal nagy munkánk propag

veskedjék.

Nagyértékü támogatásuka

ma

Budapest 1929 január hó 15.

BUDAPEST SZ
IV.
KER
TEST
VEZETŐ

IV.

Vesztróczy Manó

231. Assisi Szt. Ferenc színváltozása. Tempera. 5000.

232. Assisi Szt. Ferenc színváltozása. Olajf. 10.000.

Nemzeti Szalon
Egyhárm. kiáll.
1926.

2929

42. E. Delfosse:

Családi jelenet.

A mintázott kö
úrnő öltözködik, mib
köti körül piros szala
fiatal úr foglalt hely
nával kaczérkodik.
csót s egyéb tárgyaka
piros selyemszalagot
hölgy mellképét szemle
jobbra fordulva ábrá
kal s álarczczal van
Kötője fehér gyöngyfü
hér brokátszoknya al
kézelővel, piros mell
gott czipő vörös sarka
fel s vissza néz" szin
tott tunica, meg ké
Jelvése alóc jobbra: „

F kinek vállán át
sieles sij van vetve

Vászon, m
Erny M. K
Pl. Képt.
IV: 42

IV: 216.

Megérzik azonban a háborús világ a könyvtár *gyarapodásán*, amennyiben állameg
nem ér
tetlen g
A
annyiba
díjaikat
Egylet
N
fejlődhe
végre,
év végé
Kiss La
szeti lel
Dr
gatója s
den oly
Ki
vonult
ezred
betegen s így hivatalos működését nem folytathatta. Márczius 24-én ismét

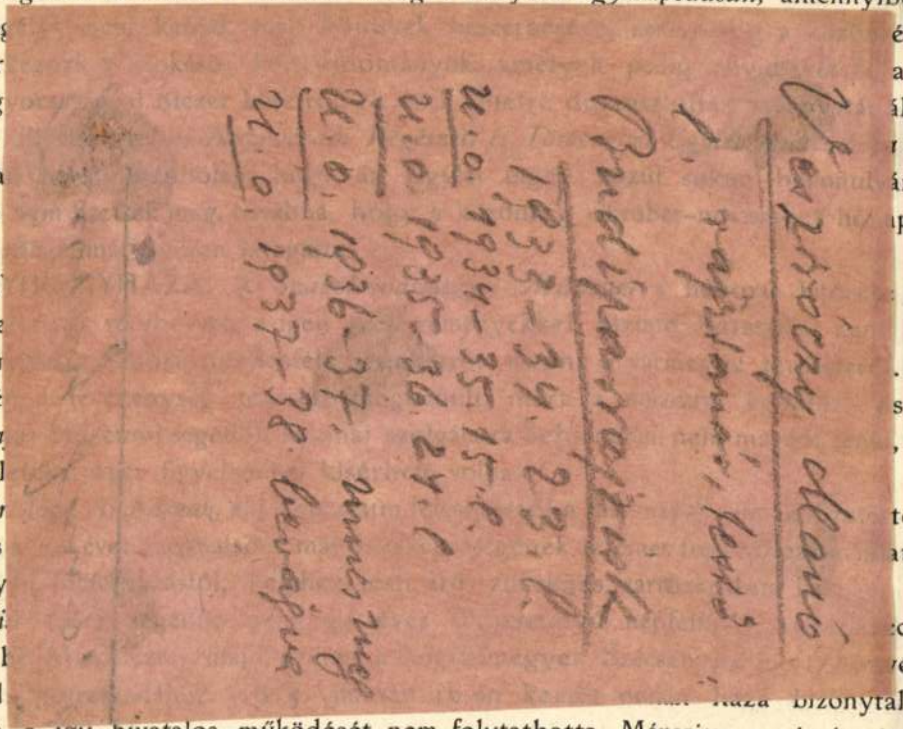

s *dr. Kovács János*, kollégiumi orvos.

soroztattak, de még nem vonultak be, mert fölöttes hatóságuk fölmentésüket
György Ferencz, fög. tanár, B) osztályú népfelkelő; *Jávay István*, fög. tanár, B)
népfelkelő; *Rapp Károly*, a tanítóképző tornatanára, B) osztályú népfölkelő
artha Károly, fög. h. tanár, szintén B) osztályú népfelkelő.

szolgák közül katonai szolgálatot teljesít *Bedő Ferencz*, A) oszt. népfelkelő.

háború bénító hatása mindjárt jelentkezett, amennyiben a Bethlen-kollégium
már a mozgósítás után lefoglalták kaszárnyának és később katonai kórháznak
er vége feléig. A múzeum működése úgyszólván teljesen megállott, a tanítás
sak 1914. deczember 7-én kezdődhetett meg.

hiányzó tanerőket a következők pótolják: *Bartha Zsigmond*, *Fogarasi Albert* és
rencz ny. tanárok, *Szücs Elemér*, kollég. főerdőmérnök, *Horváth Pál* bankigazgató,
Gyula városi főerdőmérnök, *Kolozsi Albert* városi mérnök, *Dóczi Ferenczné* és
Juliánna.

AGYSZOMBAT. A *Városi Közkönyvtár és Emléktár* működésére nem hatott
bénítólag a háború, a könyvanyag gyarapodása mégis megakadt, mert az intézet
nem kapott államsegélyt.

polgármester és *Borovánszky Ede* ügyész jóakarata még várakozáson felül
bútorzati gyarapodást. Egyetlen zavaró mozzanat, hogy a gimnázium építke-
evonulásokkal megakadt és így 4—5 hónapig nem tudták, hogy a közös fallal
történni; ennek következtében az emléktár szekrényeit kénytelenek voltak

Az ifjú művésznemzedékben az önbecsérzet és a kritikai szellem sokkal hamarább fejlik és erősebb gyökeret hajt, mint a kiérdemelt babér iránti kegyelet s a szaktekintélyekbe vetett bizalom.

Keleti Gusztáv

•

A régi Pinakothéka már nem érdekli a mai fiatalságot és sokak szemében letárgyalt álláspont. Ha tanítványaimnak oly tanácscsal szolgálok, amely a régiek festésében gyökerezik, úgy többnyire fölényes mosollyal találkozom. Ugyanez történik, ha a véletlen esetlegességei helyett az alapos átgondolásra utalok.

Franz von Defregger

•

Egy vasárnap délelőtt a müncheni Pinakothékában Böcklinnel találkoztam. „Nagyon szívesen jövök ide, — szólt szokott szarkazmusával — ez az egyetlen hely Münchenben, ahol az ember nem találkozik festőkkel."

Hans Thoma

EX-LIBRIS
VESZTRÓCZY MANÓ RAJZA

Kisértsék csak meg ezeknek az ifjaknak valamelyikét a régi Pinakothékába vezetni, — egyikük multkor azt mondta nekem, hogy valahányszor odamegy, nem bírja nevetés nélkül állani.

Ferdinand Keller

Művészet 1907

Böcklin egyszer arra a kérdésre, vajjon megnézte-e már a Glaspalast kiállítását, így válaszolt: „Nem, — még nem végeztem a régi Pinakothékával".

*

Ősrégi igazság, hogy az ember szívesebben nézegeti a szépet, mint a rútat és közönségest. Ha a modernek meg is akarják dönteni ezt a tételt, én hű maradok hozzá. Franz von Defregger

EX-LIBRIS
BELÁNYI VIKTOR RAJZA

Ha még művészeink is, a szépnek e hivatott apostolai, oly sziklaszilárdan meg vannak győződve az egész modern élet rútságáról, hogy habozás nélkül mindig rút tárgyat választanak, mihelyst arról van szó, hogy előadási ügyességükkel parádézzanak, csodálkozhatunk-e, ha a nagy tömeg végre a szép fogalmának értelmét végleg elfeledi?

Walter Crane

*

A különböző pártoknak a nevetségesig felfújt harcától nem azért tartom magamat távol, mintha nem érdekelne, hanem, mert azt túlságosan nyugtalanítónak érzem és mert — utálom. Alapjában mégis csak a személyes érdekre való törekvés itt a főok s a művészet, a szegény, csak ürügy gyanánt szolgál.

Eduard Grützner

*

Én pedig így vélekedem: az ember élete eltart egy bizonyos ideig; vajjon mi az, amivel a legjob-

és lóportraikat, lila tájakat természetesen legelésző szarvasokkal stb. stb. összehalmozott.

Őszinte élvezetet okoz ellenben néhány kitünő Pascin metszet a Neue Galerie-ben. Itt nem is jut a szemlélő eszébe a fenti gondolatmenet a nem elég messze vitt akarásról: ezek az ideges, bámulatosan kifejezésteljes, újszerüen, de feltétlenül megkomponált lemezek többet adnak a szóval kifejezhető érzéseknél; az öntudat küszöbe alatt búrjánzó ösztönök, illatok, hangok zürzavara, még ki nem fejezett, szóba alig is önthető hangulat-nuance-ok beszélnek világosan és érthetően e végtelenül érdekes művekből, melyeknek vonalbeli és térelosztási qualitásai, egyszerüsége, kifejezésmódjának újszerüsége nemcsak hogy egy szinten állanak, de elválaszthatatlanul összeforrnak, egybeolvadnak az említett belső értékekkel; ez az összhang, összenőttség, szerves együttkeletkezés és megnyilvánulás teszi — ellentétben az előbb említett munkákkal — feltétlenül becsesekké és figyelemreméltókká Pascin új karcait.

Uj képei — keresések; még nem állanak a karcok szinvonalán, zavarosak részben, de szineik egy tökéletes színérzék kifejezései, kompoziciójuk érdekes. Egy út, új út kezdetéről valóak.

*

Március voltaképen nem igen hozott művészi szenzációt. A hetvenéves Thoma műveinek egy részét, köztük néhány újabbat láttunk, de nem voltunk képesek osztani a német átlagközönség túlzott lelkesedését. Ezeken a vásznakon a derűs zöldet és az ég megszokott kékjét kevesebb meggyőződéssel és szeretettel mint inkább megszokással, rutinnal, sokszor szolgai másolással tálalja fel. Kontúrjainak keménysége és nem mindig megnyerő stilizáltsága ma bántóbban hat, mint régen, részletessége széttépi az egységet, nem rendelődik alá az egésznek, noha a kivitel nivóssága rokon az egészen nagy mesterekével. Lesser-Ury mások szótárából veszi a kész kifejezésmódokat, színeket és tárgyakat. A Künstlerhausbeli Henryk Glicenstein szobrász-festőről alig érdemes említést tennünk: közepes tehetségű, felületes és alighanem korlátolt eszű egyéniség, akinek római munkáin megérződik, hogy szelid nagyzási hóbortjában, ahelyett, hogy tudatosan és lelkiismeretesen igyekeznék rajzolni s mérlegelné a színek összehangoltságának finomságait,

A MŰCSARNOK TAVASZI TÁRLATÁBÓL
FELESÉGEM ARCZKÉPE VESZTRÓCZY MANÓ FESTMÉNYE

titánkodó dilettánssággal nagy vásznakat fed be jelentéktelenségekkel, bronzba öntet körülbelül megnézett érdektelen dolgokat s márványba farag édeskés ügyetlenségeket.

August Gaul apró bronzai annál értékesebbek, megfigyeltebbek s finomabbak. A reneszánsz legkitünőbb bronzaira emlékeztet az a szeretet s az a teljes felolvadás tárgyában, amelylyel kis figuráit megmintázza. Egy talpig művész tiszta és becsületes nagy tehetségét élvezni minden munkájában.

Berneis öt évi munkásságából válogatta össze kiállítását. Ő megérezte az említett nagy erőfeszítések hiányát és szükséges voltát és nagyot akar alkotni. Az út, melyen kompozicziói haladnak, nem mindig a saját útja, könnyen fárad el és túlkorán áll meg legtöbbnyire, de — szán-

Művészet 1914 -

déka nagy és talán-talán — szent is. Egyelőre e nagy vásznaknál sokkal közelebb jutnak hozzánk zseniálisan odavetett arczképei, melyeken nem zavar (mint pl. Munch-nál) a festékkel való szertelen tobzódás, mert a koncentrált megfigyelés nyomán sebesen lecsapó lázas munka reszketése megmagyarázza, indokolja a festésmódot. Hermann Bang, azóta elporladt szerencsétlen, perverz és ideges lénye vagy Pallenberg szomorú kómikuma ijesztő intenzitással érződik a színben is igen finom képeken.

S végül — egy kis tiszta gyönyörűség: Camille Pissarro, a tizenegyéves halott francia impresszionista felejthetetlenül mélyen átérzett és átgondolt, minden ecsetvonásában mélyenszántó, végső konzekvenciáig végigvezetett művei. Néhány puhább és felületesebb figurális vászna mellett akad pár, amely még Sisley-hez tart rokonságot, akad, amelyben már Cézanne útja kezd körvonalazódni s van néhány nagyobb tájképe, melyek örökbecsű, koron és irányon felülálló remekművek. VÉSZI MARGIT

A MŰCSARNOK TAVASZI TÁRLATÁBÓL

PORCELLÁNOK ROMEK ÁRPÁD FESTMÉNYE

VESZTRÓCZY MANÓ

HARMONIKÁZÓ UJONC

Vesztróczy Maró

1/.

Művészet 1916. 69. l.

BERKES ANTAL

STEFÁNIA-UTI RÉSZLET

A Műcsarnok téli tárlata A Könyves Kálmán jogosításával

Vesztróczy Manó: Bab-pirgálók

(Talán még jobb annak, aki mint agglegény kerül oda, legalább nem esik neki rosszul a sírontúli örökös agglegénység, az örökidőkig tartó nyugalmas, hideg, egy öl széles, két öl hosszu, különbejáratu földalatti legénységszállás, ahová azonban ő utána nem jár be külön

valami következik, még pedig a fontosabbjából. Ahol az asszonyi érzésvilág gomolygó, aranyos felhőin már ilyen erős, nyílegyenes irányu sugarai törnek át a gondolkozásnak, ott a magyar asszony evolúciójában csakugyan következik valami a kettőspont után. S végre felkiáltó-jel is volt abban a feleletben; a gúnyolódóknak szóló rövid válasz után: „Csitt!"

És én üdvözölni szeretném őket valamennyi válaszért, de még azokat is, akik az Uj Idők azon számának összeállításával tért nyitottak ennek a csattanós feleletnek. Csodálni csak azt csodáltam eddig is, hogy még van, aki a sokat emlegetett feminizmus átmeneti állapotának idejében aggódik a végeredmény felől a magyar nőre nézve. Mert hogy az ennél nagyobb világforradalmakban is meg tudott állni, a küzdelmet csüggedés, a győzelmet elbizakodás nélkül viselve, arra bizonyságunk a legszentebb könyvek egyike: az ezredéves magyar történet.

És ugyan mi az, amit a női élet fokozatos nagy átalakulásában féltenünk kell? Semmi. Mondjuk, hogy két élesen különválasztható tipus van: a régi asszony és az új. Ami az egyikben jó, igazán a korok változásai fölött állóan jó, az meg fog maradni; ami pedig ebben is, abban is hiba, ferde, torz, az elveszett eddig is, el fog veszni ezután is. A természet diadalútján haladó evolúció sokkal magasztosabb, semhogy a visszásat, a torzot soká tűrné. Vagy nem elpusztul-e emberben, állatban, növényben az abnormitás, a torz, a természetellenes? Valljuk csak be, volt ilyen torz elem a régi asszonyban is! Aki nem dolgozott, hogy a keze el ne szélesedjék, nem járt gyalog, mert a csipősarka nem engedte, selypített, hogy a szája kisebbet mutasson, komolyat, szomorút nem olvasott, nehogy ez a homlokára redőt, a szemébe könyet csaljon. Torz dolog volt, ki kellett vesznie. Ami pedig az emancipált nő torz-vonásait illeti, a férfiaskodást, a feltünő viselkedést, a leg-

Veszprémy Manó

Családi élet a fővárosban

Mühlbeck Károly rajza

ezen a vidéken. Ezen a kedves, lankás, hegy-völgyes, dombos, szelid tájon, amelyet mint valami óriási kék képkeret úgy vesz körül egy hatalmas hegylánc.

A vasút mentén mindenfelé folyik a munka. Itt őszit vetnek, ott odébb tavaszi alá szántanak; emitt a burgonyát szedik, amott tengerit törnek. A tiszta, friss levegőben élesen kiválnak az alakok. Épp úgy, mint akkor, mikor a két kis leánynyal néztük együtt ugyanezt a képet.

Változik a táj; a hegyek alá érünk és oldalt megcsillan a Duna ragyogó tükre. Már távolról látszik, amint ezüstös szalagja Visegrád alól előbukkan s a keskeny szalag egyre szélesebb és ragyogóbb lesz, míg végre ott hömpölyög előttünk a széles folyam, a maga teljes szépségében, teljes nagyságában.

Hogy szaladtunk akkor mind a hárman a kocsi ablakához! Mind a három gyerek! Én ugyan próbáltam adni a komoly bácsit, de nem sikerült. Különösen Ilonka nem igen respektált. A nagybátyai tekintélyt teljesen lekicsinylő modorban, hol a hajamat, hol pelyhedző szakállamat húzogatta, hozzátevén, hogy:

— A bajuszod is meghúznám, ha volna!

S amikor erélyes próbáltam lenni, a szemembe kacagott:

A magas, mohos kőfalak mentén most is olyan volt a kert, mint akkor, mikor utóljára jártam benne. Még talán a virágágyakban is ugyanazok az őszi virágok nyíltak, hervadoztak. Őszi rózsák, kis kékszemü begoniák, piros és rózsaszínü pelargóriumok. Az utak akkor is sárga homokkal voltak behintve s a homok akkor is tele volt apró cipők formás nyomával.

S a hintán akkor is ült egy kékszemü leányka, mint most. Föl-fölröbbenő kék intézeti ruháját szemérmesen lefogja, hogy kivágott cipője fölött alig egy vonalnyi látszik ki kivánatos karcsu lábából.

Akárcsak az a másik, a húsz év előtti! Ott odébb apró leánykák cicáznak a pázsiton; a lugasban pedig a sűrű vadszőlő-indák közül két szőke fejecske kandikál ki. Összebújnak, kacagnak s amikor engem meglátnak feléjük közeledni, elszaladnak.

Akkor is elszaladtak, csakhogy akkor utánok szaladtam. S micsoda háborut rendeztünk. A vadszőlő kék bogyóinak nyomát sokáig ott viseltem világos ruhámon.

S most? Leülök a padra, ahonnan a leányok elszaladtak. Fáradtan, szomorúan.

Isten tudja, meddig ültem volna ott, ha a főnöknő le nem küld értem.

volna önre! Persze,

BÁLVÁNYOS Huba - KISS István - OROSZ Sándor - SUPKA Magdolna: Búcsú Stettner Bélától. = Kisgrafika, 23, 1984, 3. 1-1o., ill.

KISS István: Küszködők. = A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének Tájékoztatója, 1984, 3-4. 5-6.

STETTNER Béla kisgrafikáinak jegyzéke. = Kisgrafika, 23, 1984, 3. 34-36.

2282. **Stojanovic-Mauric, Mirjana**

BOROS Judit: Szubjektív jegyzetek Mirjana Stojanovic-Mauric rajzaihoz. = Művészet, 25, 1984, 11. 50., ill.

2283. **Stuiber Zsuzsa**

STUIBER Zsuzsa és Swierkiewicz Róbert kiállítása, Vác, Görög templom, 1984. Bev. Bakonyvári M. Ágnes Vác : Tragor Ignác Múzeum, 1984 [16]p., ill. **ism.** B.M.Á. [BAKONYVÁRI M. Ágnes] = Művészet, 25, 1984, 11. 57-58., ill.

2284. **Stumpf Ferenc**

kiáll. Nagykőrös, Arany János Múzeum, 1984 **ism.** LOSONCI Miklós: Stumf Ferenc nagykőrösi kiállítása. = Rajztanítás, 26, 1984, 3. 33.

2285. **Sváby Lajos**

KENESSEI András: A táblakép dolga a világon [interjú]. = Új Tükör, 1984. augusztus 5. 27., ill.

SVÁBY, Bp., Ernst Múzeum., 1984. július 13. - augusztus 12. A kiállítást rend., bev. Egri Mária. Bp. : Műcsarnok, 1984 [24]p., ill. E G **ism.** ATTALAI Gábor: Frissen (?) festve avagy a magyar festészet új hulláma és Sváby Lajos kiállítása. = Művészet, 25, 1984, 12. 40-45., ill.; (bán) [BÁN András]: Pesti panoptikum. = Magyar Nemzet, 1984. augusztus 10. 7.; HARANGOZÓ Márta: Önismétlő látomás. = Esti Hírlap, 1984. július 24. 2.; P. SZŰCS Julianna: Sok(k). = Népszabadság, 1984. augusztus 1. 7.; VADAS József: A vigyor apoteózisa. = Élet és Irodalom, 1984. augusztus 10. 13.; WAGNER István: A Sváby-jelenség. = Magyar Hírlap, 1984. szeptember 2. 4.

VESZPRÉMI Imre szobrász

FÁBIÁN László: Kőcsodák. = Uj Magyarország, 1993. január 12. 10. ill.

VARGA Vera: Róth Miksa művészete.
Bp. Helikon, 1993

Veszprémi tune

Fábián László: Egy szobor regénye
. Beszélgetés Veszprémi tune szobrászművesszel.
= Új Mo. 1993. dec. 31. 11. ll

[Gulag magyar áldozatai emlékmű]

Vesprémi hume

„Illő nő"

Három Miállídás

Somogyi Néplap, Kaposvár

1970. már. 22.

7. l.

Veszprémi Imre
szobrász

„Kő lány" c. műve szerepelt a XV.
őszi tárlaton

Szabó Endre: Igazolt reménysége k
Tiszatáji Szeged 1968. XII. 1113.

Veszprémi Imre szobrászmüvész

Urbán György festőmüvésszel együtt rendezett közös kiállitást a Mücsarnokban.
Perneczky Géza: "Madárkő" cimmel ir a kiállitásról s megemliti a müvésznek Gea, a Földistennő több variációban készült szobrát, valamint Női portré, Kőkéz, Ülő nő c. müveit.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 21.
XIV. évf. 8. sz. 12. lap

MDK

Veszprémi Imre, szobrai

Kiállítása nyílik meg febr. 14-én
a Műcsarnokban.

– : Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 12.

Veszprémi Imre, szobrász

L: Péter Zsuzsa

-: Hir 8.

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 2.

Veszprémi Imre

A müvész alkotásaival részt vett
Salgótarjánban a Tanácsköztársaság
téren megnyilt nyári szabadtéri
szoborkiállitáson.

NÉPSZAVA, 1977. augusztus 7.
8. oldal.

A közleményt lásd
Vigh Tamás cimszó alatt

szerepelt a kiállitáson.

Szelesi Zoltán: Szegedi Országos Képzőművészeti Kiállitás.

Tiszatáj. 1964. szept.

Veszprémi Imre, művész

kerepel a Nemzeti Galériában.

Rózsa Gyula: Emlékképek Dózsáról

M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 13.

Veszprémi Imre

Bemutatott műve:

„Gaia," bronz, 50 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

151

Veszprémi Imre szobrász

Kiállítását Jászberényben, a Déryné műv. központjában rendezték meg.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetért, 1972. jún. 5.

Veszprémi Imre, szobrász

Kiállítása nyílt meg a Déryné Művelődési Központ Lehel Klubjában.

— : □ Veszprémi Imre

2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 18.

Veszprémi Imre

a Magyar Nemzeti Galériában Dózsa György emlékére nyílt kiállításon elnagyolt kövekből épített monumentuma szerepelt.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra. Magyar Nemzet, 1942. aug. 29.

Vesprémi Imre

Bagely — XX. br. 45 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Miállítás, 1964-73.

Vezprémi Imre szobrász

Szombathelyen, a Savaria Múzeumban nyílt kiállítása április 20-án.

Magyar Nemzet 1973 április 19 kold

Veszprémi Imre

Gaia. 1966. Bronz. 48 cm

Műgyűjtő, 1972/2. sz. 53. l.

Veszprémi Imre
szobrán

~ és Kobán György festőnek közös kiállítása volt a Műszarnokban.

/1970/

Képzőmű v. Almanach 3. 63.
Corvina 1972.

Veszprémi Imre szobrász

Urbán Györggyel közös kiállítása volt a Műcsarnok kamaratermében (1970. II. 14 – III. 8.). Művészi milóynk még kiforratlan.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 63. l.

Veszprémi Imre

a Fészek Klubban 1974. VI. 11-30-ig.
Kunst Forum Rottweil 1973.
f. Ungarische Künstler 73.
c. mappák bemutatását rendezik,
melyen műve szerepel.

Meglívó

1974. VI. 11.

Veszprémi Imre

A debreceni „In Memoriam Bartók" kiállításon részt vett.

Kovács Gyula: Nyári tárlatok.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 34.oldal

Veszprémi Imre

szobrász

Veszprémi Imre szobormüvét a Savaria Múzeumban, szombathelyen állítják ki.

-.-: Kiállitási naptár:
Müvészet, 1973. március - 46.oldal

Veszprémi Imre

résztette Anjeszky Aladár bronz mellszobrát.
Az Állatorvostudományi Egyetem parkjában
szombaton avattál fel.

Krónika

Magyar Hírlap, 1969 június 8. 9. l.

Veszprémi Imre, szobrász

Pályamunkája – egy támaszkodó
női akt – díjat nyert. [Szeged-Tarján]

Tandi Lajos: Lakótelepi esztétika

90–93.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. március XXVIII/3.

Veszprém Imre.

„Dózsa" (repr.)

Irodalmi Szemle, 1972. ... 9.

Vesznémi Imre

Bagaly, br. 45 cm

20. Vásárhely, Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Veszprémi Imre

Nyújtózó bronz 35 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. - szept.

Veszprémi Imre, nobrán

Kiállítása lesz Szombathelyen.

—: Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. ápr. 20.

Verspréni Imre

Tűlő asszony ólom 18 cm

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Veszprémi Imre

Ülő asszony

ólom, 18 cm

Dolgozó emberek között kiáll.

Ernst múzeum 1968. jan.

Veszprémi Imre

Közel hatszáz festményt és szobrot készitettek a Képzőművészeti Főiskola hallgatói, akik hat hetet töltöttek különböző művésztelepeken. A müveket kiállitották a Főiskolán, utána következett a Hidépitők Kulturtemében rendezett bemutató, majd a Főv. Operettszinház előcsarnokában.
A legjobb szobrászok nevét felsorolja a lap, s közöttük szerepel a művész is.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. nov. 6.
V. évf. 34. sz. 7. lap.

Veszprémi Imre

a Magyar Nemzeti Galériában Dózsa születésének 500 évfordulója alkalmából rendezett kiállításon alkotásai szerepelnek.

Láttuk, hallottuk.

1972. aug. 25. Kossuth 20.40/11/KGyne.

Vezprémi Imre

Aug. 11.-án a Nemzeti Galériában a Dózsa-jubileum alkalmával rendezendő kiállításon műve szerepelni fog.

Társalkalanz.
1972. júl. 30. Petőfi 15.36/11/K Gué.

Veszprémi Imre
szobrai

Legutóbb Veszprémi Imre szobrai
művei vendégeskedtek a jászberé-
nyi Dergán Művelődési Házban.

Erdős György: Lépések Jászberényben.
?ÜVÉSZET, 1972.augusztus 41.oldal

Veszprémi Imre
szobrász

Portré (repro)

Erdős György: Lépések Jászberényben.
Művészet, 1972. augusztus – 41 oldal.

Veszprémi huze

Vörösmárvány Lenin-fejé
emlétve - szerepelt az „Aj művel" Ziálli-
táson a Műcsarnokban

Kritika 1971 május
30. old.

Vesprémi Imre
szobrász

„Dózsa"
„Madáchó"
„Gaia" (szobortervo)

} rysso

Erdős György: Vesprémi Imre szobrászata.
Művészet, 1972 október-november, 28 oldal.

Veszprémi Imre
szobrász

Veszprémi egyik legjelentősebb
műve lassan már három éve
készül. Ou a hontemplálio mily-
ség jelenik meg benne Hedgyessy
örökség.

Erdős György: Veszprémi Imre szobrászata.
Müvészet, 1972.október-november - 28.oldal

Veszprémi Imre
szobrai

Veszprémi szobrai megfogalmarásában vonzódik architektonikus szerkezeti kialakításhoz. Vinatéró-témája a Gaia alakja, a Föld istennőjéé.

Erdős György: Veszprémi Imre szobrászata.
Művészet, 1972.október-november - 28.oldal

Veszprémi Imre
szobrai

A régi korok egymásba kapcsolódó
láncolatát jelenítik meg Dózsa kom-
pozíciója. Ez az emlékmű emléket
állít Dózsa György parasztjainak.

Erdős György: Veszprémi Imre szobrászata.
Művészet, 1972.október-november - 28.oldal

Veszprémi Imre
szobrai

Veszprémi Imre részt vett
a tárlaton.

Rideg Gábor: Dózsa György emlékezetére.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 54.oldal.

Veszprémi Imre

1932. julius 29-én Balatonszabadiban született a Képzőművészeti Főiskolát végezte. Tanulmányuton járt Csehszlovákiában, az Ndk -ban és Itáliában

Bemutatott müve: GAIA, bronz 37. cm.

Romváry Ferenc: II. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1969.

Veszprémi Imre

Műve emlitve, szerepel az „Emlékezés Dózsa Gyöngyre" c. Kiállitáson a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1972 augusztus 20
9. old.

Veszprémi Imre
jelentkezett talán csak teljes értékű megoldás-
sal a szobrászok közül: elnagyolt kövekből épi-
tett monumentumával. Részt vett a Mai ma-
gyar grafika és kisplasztika Dózsa György em-
lékére kiállításon (Nemzeti Galéria).

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/239 6 old.

Veszprémi Imre

Megbízást kapott Veszprémi Imre, hogy a sopron Jerevánt lakótelepi óvoda hertjében mészkő szobrát, az „Anya gyermekkel" c. művet helyezze el.

— : Köztéri munkák.
Művészet, 1979. április – 47. lap.

Veszprémi Imre, szobrászművész

„Férfi és nő" (1976)

(repr.)

A Műcsarnok szabadtéri kiállítása.
Népművelés, 1978. júl.

Veszprémi Imre szobrász

Kiállítása a Múcsarnokban

Bp. 1977. január

– katalógus a lényegtáskban –

Veszprémi Imre

„Tihany" bronz 40x20 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

Veszprémi Imre, szobrászművész

Ma nyílik meg a 7. salgótarjáni szobrkiállítás, melyen Veszprémi Imre Vigh Tamás alkotásai is szerepelnek.

Reggeli krónika, III.

1977. aug. 1. Kossuth, 7.00 | 11 | M.

Versprémi Imre

„Dózsa" 1972. Kő, 160 cm

69. lap.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

/1/

Veszprémi Imre

Megnyilt a Mücsarnokban rendezett Magyar szobrászati kiállitás "Szobrászat 77" cimmel. "Változatok a változatlanságra" c. kritikájában Vadas József alcimek szerint csoportositja a különböző müvészeti felfogásmódot képviselő müvészeket.
"Naturalizmus" alcim alatt szerepelnek: Beck Ö. Fülöp, Borbás Tibor, Ferenczy Béni, Marton László, Melocco Miklós, Ø Pátzay Pál, Schaár Erzsébet, ifj. Szabó István, Varga Imre.
"Racionalizmus" c. alatt:
Bohus Zoltán, Farkas Ádám, Grantner Jenő,
folytatás a /2/-cs sz. cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 2o.
XXII. évf. 2o. sz. 13. lap.

Veszprémi Imre

folytatás az /1/-es sz. céduláról:
/Kalló Viktor/, Paizs László, Segesdi György, /Tóth Valéria, Veszprémi Imre.
"A többiek" cim alatt szerepelnek:
Berczeller Rezső, Boda Gábor, Borsos Miklós Csikszentmihályi Róbert, Fekete Tamás, Kéri Ádám, /Kiss K. István/, Kiss Nagy András, Kő Pál, Olcsai Kiss Zoltán, Samu Géza, /Somogyi József/ Szervátiusz Tibor, Vigh Tamás, Vilt Tibor.
"Lovak" cim alatt:/Lovasszobrok/
Győrfi Sándor, Martsa István.

Vadas József kritikáját lásd: Beck Ö. Fülöp nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 2o.
XXII. évf. 2o. sz. 13. lap.

Veszprémi Imre szobrászművész

A Műcsarnok Kamaratermében kiállítása nyílt.

Magyar Hírlap 1970. II. 17. 11. p.

M.D.K.

Veszprémi Imre szobrász

kiállitása az IPARZERV kulturtermében

kisplasztikák, portrék

S.M.: Négy fiatal művész kiállitása

Magyar Nemzet 1965. nov. 20. 4.l.

Veszprémi Imre, szobrász M Dk

Szobrot rendelt nála Dorsod meg, e.

— : Hír 18

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. nov. 29.

Veszprémi Imre

Dobrán

l.

Szabad Művészet

1955. 8. f. 357. l.

Veszprémi Imre, szobrász

MIDK

A Beloiannisz Híradástechnikai Gyár előtt állítják fel új művét: Puskás Tivadar szobrát.

— : Hk

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 8.

Veszprémi Imre, szobrász MDK

Puskás Tivadar szobrát készíti.

– : Új képzőművészeti alkotások kérnünk a főváros díszítésére 10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. aug. 20

Veszprémi Szuva
szobrász

M.D.K.

Postreinod jelentkezett a
tárlaton.

Tibély Gábor: A X. kiállítás szobrai.
Művészet, 1966. február - 18 lap.

Veszprémi Imre szobrász M.D.K.

Gyulára az Eszperantó térre fa r g kőszobrot,

Ózd-B ojok község lakótelepére kődombormüvet

Magyar Nemzet 1965. október 21. 4.1.

Veszprémi Imre, szobrász MDk

Purkás Tivadarról készült bronz mellszobrát a Belvárosban helyezik el.

— : Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG Bu. 1964. júl. 23.

Veszprémi Imre

műveivel szerepelt a kiállításon.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat.
„Művészet" folyóirat, 1968. febr.

2. sz.

47 l.

Vexprémi Imre

4

Futó 1968 bronz plakett, 22 cm
Lány 1968-69 gipsz 2,20 m
Ülő anonyg 1968-69. harasztiménkő 2,40 m. Kerthely
Városi Tanács tul. Kerthely, lakótelep
Földanya 1968-69. gipsz 3,20 m.

Urbán György festőm. és Vexprémi Imre ~~gr~~ szobrászművés
kiállítása. Műcsarnok Kamaratesem. 1969. Bev.: Frank
János, Csoóri Sándor.

Verprémi Imre

3

Puskás Tivadar 1965 siittői mérkő 65 cm Belsicanzin Híradástechn. Gyár Bp. tul. (repr.)

Gaia I. 1965. bronz ~~60 cm~~ 35 cm (repr.)

Gaia II. 1965. bronz 60 cm

Kavicson ülő lány 1965. bronz 45 cm SzOT tul. (repr.)

Kő (Kéz) 1966 siittői mérkő 30 cm (repr.)

Firenzei férfi 1966-67. —"— 45 cm

Madárkő 1967-68 budakalári mérkő 3 m Ózd, Városi Tanács tul., Ózd-Bolyok-i lakótelep

Urbán György festőm. és Verprémi Imre szobrásm. kiállítása Műcsarnok Kamaraterem 1969. Bev.: Frank A.-Csoóri S.

Veszprémi Imre

1

Ez az első kiállítása. „Fiatal parasztlány" c. korai szobra és a Gyulán felállított női kútfigurája hagományos vonásokat mutat. Példaképei: Medgyessy Ferenc és az esztergomi kir vár bajúszos férfifejű oszlopfőjének mestere. – Sokáig inkább ábrázol, mint teremt. Ettől elszakadás: „Puskás Tivadar" és „Lenin" portréja. Drámai szemléletének jelképes műve: „Földanya". „Madárkő" c. szobra játékos

Kiállított művei:

Parasztasszony 1955-65 sütői mérkő 1,10 m

Urbán György festőművész és Veszprémi Imre szobrászművész kiállítása. Műcsarnok Kamaraterem. 1969. Bev.: Frank János, Csoóri Sándor.

Veszprémi Imre

antal Imre 1959 bronz 30cm Művel. Minist. tul. (repr.)

álló lány 1960-66 bronz

Ülő fiú 1961-63 haraszti mészkő 2,20m Székesfehérvári Városi Tanács tul. Sfehérvár, óvoda. (repr.)

Ülő nő 1962 bronz 45cm

Ülő nő 1963-65 ruskicai márvány 2,10m Gyulai Városi Tanács tul. Gyula, Esperantó tér. (repr.)

Női portré 1964 terrakotta

Lenin 1965. vörös márvány 60cm (repr.

Urbán György festőm. és Veszprémi I. szobrászm. kiállítása Műcsarnok Kamaraterem 1969. Bev.: Frank F. - Csoóri Sándor

Veszprémi Imre

További műve: „Lenin" portré, vörös márvány. Ismert a Székesfehérvár-i ovoda kertjében felállított, „Ülő fiú" című szobra

-bozóky: Bilder von György Urbán, Skulpturen von Imre Veszprém. Neueste Nachrichten, Bpest, 1970. febr. 26 2 f.

Veszprémi Imre

A Műcsarnok kamaratermében bemutatott művei: „A kéz"; „Állólány"; „Anyaföld"; „Gaia I és Gaia II"; „Puskás Tivadar", sütői fehér mészkő.

-Cozóky-: Bilder von György Urbán, Skulpturen von Imre Veszprémi, Bpest, 1970. febr. 26 21.

Veszprémi Imre

Kiállít

II. Debreceni Országos Ifjúsági Tárlat
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. aug. 18.

Veszprémi Ilmee
szobrász

M.D.V

Kút várlatát mutatta be a
szegedi tárlaton.

Kovács Gyula: A negyedik Szegedi Nyári Tárlat
Alűvészet, 1963. november - 43 lap

MDK

Veszprémi Imre, szobrász

Leányfej. Kő.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 32.1.

Veszprémi Imre, szobrász MDK

Medencével kombinált körplasztikát
készít az Esperantó-tér díszítésére

Vidó István: Sok új szobrot kap Gyula

9.l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. aug. 9. [Vidéki]

Veszprémi Imre, szobrász MDK

Székesfehérvárott, az óvoda parkjában állítják fel ülő fiút ábrázoló szobrát.

V. A.: Új képzőművészeti alkotások kerülnek az idén a vidéki városok lakótelepeire

10.-l

NÉPSZABADSÁG
NÉPSZABADSÁG

Bn. 1962. júl. 15. [Vidéki]

mdk

Veszprémi Imre szobrász m.

műve a fárlatou

Szabó Endre: A IX. vásárhelyi őszi fárlat

Tiszatáj 1962 11. sz 4. l.

MDK

Veszprémi Imre, festö

{A szabadságért fogtak fegyvert,
{II.Rákóczi Ferenc és Esze Tamás találkozása a Beszkideken. Olf.

Mücs.-M.Képz.Kiáll. 1954.jan.-febr. Ka/t. lo.1.

Veszprémi Imre MDK

H.G. portréja, bronz

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Imre MDK

Ágnes, bronz

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Imre

MDK

Leányfej, kő

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Imre MDK

Parasztasszony, kő

Mücsarnok 1960. VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Venprémi Imre (nül. 1932.)

Asszony sarlóval.
Kő, 65 cm. A művész tul.

Merőjardasaj a Répromüvénetben.
A Kat. bev. Matolai János.
Bp. 1959

34.

MDK

Veszprémi Imre

"Gaia", br.

Demeter, ólom

Studió 67. Fiatal képszőm. kiáll. Ernst Mus. 1967.

Veszprémi Imre
nohán

M.D.Y.

„Gaïa" - ját mutatta be.

Fóthy János: Studió 67
Művészet, 1967. október - 42. lap

MNK

Veszprémi Imre

Álló lány, ólom

Fej, vör.márv.

Gyulai kutfigura, márv.

Leány, br.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz

MDK

Veszprémi Imre

Akt, szén

Kompozició,III., vegyes techn.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Veszprémi Imre

Gyulai kutfigura, márv.

Leány, br.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

lett az elsőáldozás /8-
amig divatos volt a zub
határ.

Legegyszerűbb változat:

z

a

Jellemző darabok:

Felső- és alsótestre: i

b

h

Fejre: /ebben az együtt
te csak kiegészitő/
Az "ubbonos" életko

Veszprémi Imre

Álló lány, ólom

Fej, vör.márv.

Fiatalok stúdiója 1966. Ernst Múz.

Vetzprém. kurze

Gyulai kütfigura / szepró c. nobra

Szerepel a Fiatal Művének

Studiója VI. diákhitelsége

Négyművelés 1966 VI n. 35 old.

MDK

Veszprémi Imre

Kutfigura, részlet

Studio 66. fiatal müvészek 6. kiáll. Ernst Muz.
1966. máj.

Veszprémi Imre szobrász

Kútfigura c. nobra (emlitve)

szerepel a „Studió 1966"
c. kiállitáson az Ernst
Muzeumban

Kortárs 1966 VIII. n. 1337 old.

MDK

Veszprémi Imre

Kiállitási kritka

Müvészet 1968 febr.p.47.

Veszprémi Imre szobrász

Női aktja (emli)

szerepel a Studió 66

kiállításon az Ernst Múzeumban

Kéki Erzsébet: Studió 66

Magyar Ifjúság 1966 IV. 30

MDK

Veszprémi Imre

Akt, szén

Kompozició III. vegy.techn

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Veszprémi Imre

repr.:

Kutfigura részlet

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Veszprémi Imre szobrász

Szerepel a Fiatal Kép. mint.
Studiója kiállítasán az Ernst
Muzeumban

Magyar Ifjúság 1963 VI. 15

MDK

Veszprémi Imre

Lapátoló, br.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

Nesprémi Imre

nobán
Lenin portréval neregelt a kiállításon.

Tárlat. Stúdió 66.
Pestmegyei Hirlap 1966. máj. 8-8-o.

Neszprémi Imre

kő-dombomünéten Ózd-bolyoki lakó-
telepen lugerik el.

Magyar Nemzet 1968. jún. 23. 11.o.

Veszprémi Imre szobrász

Mlő lány (i. szobra fenn.)

szerepel a XV. őszi Tárlaton

Vásárhelyen

Szabó Endre: Igazolt reménységek

Tiszatáj 1968 XII. ~. 1111 old.

MDK

Veszprémi Imre

Gaia, br.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Veszprémi Imre szobrász

Szerepel a Ü. képzőm. kiállitáson

Nonlogi: A Ü. m. képzőm. kiáll. szobrai

Nagyszava 1956. jan. 7. 84 évf. 6 n. 6 l.

Veszprémi Imre szobrász

Lapótolé mastinász
szobor, (repr.)

N. Gy: A fiatal Kőrösmüvészek kiáll.
Nepszava 1955 jun. 23. 83 évf. 146 [illegible]
2 l

Veszprémi Imre Szobrász

hozzászólás

G. Berend I: Kézzőm. néhány kérdése a XX. kongr. után.

Szodalmi Szigaj 1956 VI ért. 23. n. jun. 9, 8 l.

Veszprémi Imre

BJ: A képzőm. Fönik. évvégi kiáll.

Irodalmi Újság 1955 11. ért. 27 sz. jul. 2, 8 l

VESZPRÉMI Imre

„Lapátoló kohász" szobor

Péter J: Fiatal művészek tárlata (Ernst M)

Művelt Nép 1955 11 erf. 25. n. junius 19 2 l

506 : *Feltámadás.*

Veszprémi Imre
Lapátoló martinász, bronz, repr.
B.G. portréja, bronz
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 13, 28 l.

Veszprémi Imre, szobrai

M 04

Parasztasszony című szobra.

Repr.

—: A VIII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagából
[Vidéki : 4 l.]

Népszabadság Bp. 1960. ápr. 4. 18.1

Veszprémi Imre
szobrász

M.D.K.

„Ágnes" c. szobra

Artner Tivadar: Fiatal szobrászok a Műcsarnokban II.
Magyar Ifjúság, 1959. ápr. 18.

MDK.

Veszprémi Imre szobrász

"B.G.portréja" /bronz/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitas
Műcsarnok,1955. 48.l.

MDK

Veszprémi Imre szobrász

Lapátoló

Artner T: Fiatal képzőm. és iparművészek kiáll.
Szabad Nép, 1955. jun. 29. 4 l.

Veszprémi Imre, szobrai

DDk.

A fiatal művész Ágnes című szobrával tűnt ki.

Herczegh Tamás: A VII. Magyar képzőművészeti Kiállítás

Népszabadság, Bp. 1959. ápr. 19. 7. l.

Veszprémi Imre szobrász

Mürek nem emlitve

Tibély Gábor: A X. Kiál
lítás szobrai

1966. feb. Művészet

mdk.

Veszprémi Imre

műve: „Ablakban" c.

| reprodukció |

Tiszatáj 1963. 6. sz. 6. l.

Veszprémi Imre

szerepelt a tárlaton.

Szabó Endre: A IX. vásárhelyi őszi tárlat.
Tiszatáj 196[illegible]. nov. 3.

MDK

Veszprémi Imre

1963-ra várható az Eszperanto teret diszitő mendencével kombinált körplasztikája.

Vidó István: Gyula szobrai.
Tanácsok lapja 1962 aug. 9.

MDK

Veszprémi Imre

B.G.portréja bronz 40 cm

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 48.1.

Verspréni Imre 3

„Antal Imre"

„Gaia"

„Álló lány" c. művei említve

Magyar Nemzet 1970 február 24

4. old

Verzpřední (mne

2

„Puskás Tivadar".
„Firenzei fürfi"
„ülö nö"
„Madárkö"
„Kö (kéz)" c. Rozpozicíci emlitoc.

Magyar Nemzet 1970 február 24.
4. old

Veszprémi Imre vsobrász

1

Ziállítása nyílt a Mü-
csarnokban

Meggyes Nemzet 1970 február 24
Ecold.

Veszprémi Imre MIK

részt vett a tárlaton.

"Antal Imre portréja"

Dömötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Csongrádmegyei Hírlap. 1962. okt. 21.

Veszprémi Imre, nalvóm

L: Gábor Marianu

— : Kötészet képekben és kében

24-2

Új Tükör, B p. 1986 febr. 16.

XXIII/7

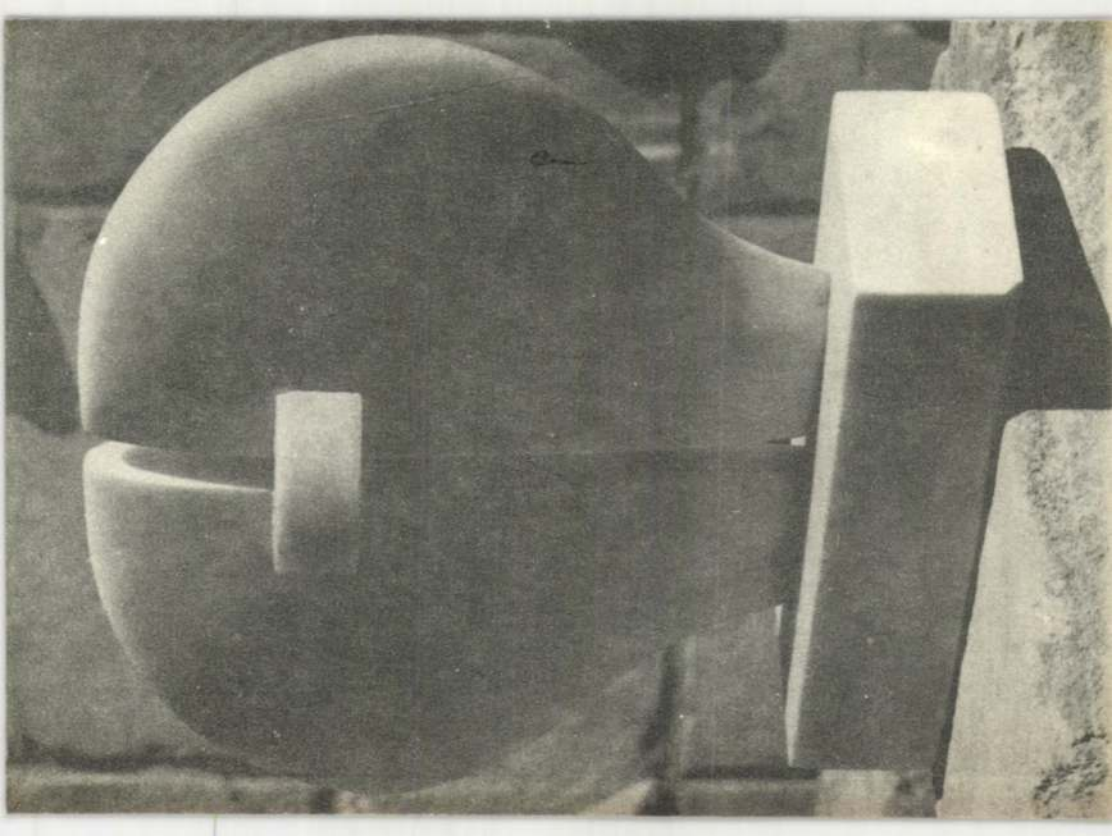

Veszprémi Imre

A váci Madách Imre Művelődési Központ
MEGHÍVJA ÖNT és Barátait
VESZPRÉMI IMRE
Munkácsy-díjas szobrászművész
Kiállításának megnyitójára
1987. július 10 (péntek) 18 óra
Megnyitja: Orosz János
Munkácsy-díjas, Érdemes művész

A kiállítás júl. 10-től 26-ig látható
naponta 8 - 16 óráig

Veszprémi Imre 1021 Budapest II. Heinrik I.u.3.

VESZPRÉMI Imre szobrász

Hírek: Veszprémi Imre Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítását április 30-án, szombaton nyitják meg Tapolcán a Balatonyi János Művelődési Központi Központi ifjúsági klubban.

Népszabadság 1983. IV. 28.

M.D.K.

Veszprémi István, gjöngjösi ácsmester

1845-ben Darn Sánmellel együtt szerepel a ref. templom haranglabanak készítésénél.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

319. old.
+ 415

Veszprémi Imre, Munkácsy-díjas szobrászművész

A Műcsarnokban ezúttal másodszor kerül sor az elmúlt esztendők legjelentősebb alkotásai közül kiválogatott művek gyűjteményes bemutatására.

Veszprémi Imre műve ruskicai márványból készült „Torzó"-ja. /említve/.

-bányai-: Több esztendő munkáiból.
Magyar Papíripar, 1984. máj. 5. 6.-old.

Veszprémi Imre Szm

távolmaradási
emlékei

→ Czinder Antal Sz

MŰVÉSZET 1985/11-12/49

Veszprémi Imre

Szoborszatás Nagyházsonyban

Magyar Nemzet 1985. VIII. 8

Veszprémi Imre
Kiállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1985. IV. 13.

Veszprémi Imre szobrász

Nagy Zoltán: Helyben járás
Pécsi Országos Kisplasztikai
Biennalé

Művészet, 1983. november

Veszprémi Imre

Munkácsy Mihály díjat kapott

Magyar Hirlap 1980.4.3.1o

Veszprémi Laura

1973 októberében részt vett a müvész az
'Ungarische Künstler '73 kiállitáson a
Kunstverein, Frechen-ben.

Bereczky László: Évtizedes léptekkel.....
Müvészet, 1980. október - 2. lap.

Imre Veszprémi

In the country:

Balatonboglár, Culture Centre: Paintings by János Szabados, small sculptures by Clara Weeber, sculptures by Imre Veszprémi.

What's on on Wednesday
Daily News, 1981. máj. 20.

Veszprémi Imre, nobrász

L: Borbás Tibor

– Munkácsy Mihály-díjas 4.

Esti Hírlap 1 Br. 1980. ápr. 2

Veszprémi Imre, zománc

L.: Borbás Tibor.

–: Az 1980-évi Munkácsy Mihály-díjasok

Népszabadság, Bp., 1980. dec. 3.

Veszprémi Imre

Megbízást kapott a mű-
vész, hogy Görben a Lengyel
Gyula Szakközép iskolák az
Lengyel Gyula portré do mbot-
művét állítsa föl.

—: Köztéri munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. február – 58. lap.

Veszprémi Imre

Megbizátk a müvészt, hogy a MTA Kisérleti Orvostudományi Kutató Intézet részére Rusznyák István bronzszobrát készitse el.

-----Köztéri munkák.
MÜVÉSZET, 1980. május - 47. lap.

Veszprémi Imre

Megbizást kapott a müvész, hogy a jászberényi Pelyhes-parti lakótelep részére Női figura bronz, művét készitse el.

------:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET, 1980. május - 47. lap.

Veszprémi Endre, festő

L. Mátis K.

Goór T. Művéntelep ... 75-89.

Forrás, Kecskemét, 1980. márc. XII/3.

Veszprémi Imre

Maurer Dóra a Pécsi Galéria Szinház-téri Termében augusztus 2.-től,
Bényi Árpád a Fényes Adolf Teremben augusztus 2.-től,
Tóth Valéria és Kligl Sándor a hódmezővásárhelyi Tornyai Muzeumban augusztus 5.-től,
Madarassy Walter az Óbudai Galériában aug. 6.-tól
Muzsnai Ákos a Studió Galériában aug. 18.-ig,
Veszprémi Imre az óbudai Pincegalériában aug.20.-i szerepel müveivel fenti kiállitótermekben.
Nagy László rajzainak kiállitása a székesfehérvári Ifjuságí Házban augusztus 31.-ig tekinthető meg,-közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug. 4. XXIII. évf. 31. sz. 8. lap.

Veszprémi Imre / szobrásznüvész

Részt vett a siklósi alkotóte lepek ez évi XI. nemzetközi szobrász szimpozionán. (cikk Lőrincz Győző keramikus cimszó alatt.)

"Uj értékes alkotások" c. cikk B.K szignóval
Dunántuli Napló 1978. X. 18

Veszprémi Imre, szobrászművész a Műcsarnakban holnap zárul a művész kiállítása.

TV-híradó

1977. II. 12. 19. 30 Sné

Veszprémi Imre, szobrász

L.: Kmetty J.

9.

— : A hétvégi - - - -

Népszabadság, Bp. 1977 jan. 29,

Veszprémi Imre

Stat eszkendővel azelőtt ugyanitt, a Műcsarnok hanunatumében volt kiállítása Veszprémi Imrének

Horváth György: Veszprémi Imre szobrai.
Tulior, 1977. február 6 – 41. oldal.

Veszprémi Imre

Méltatás.

Horváth György: Veszprémi Imre versei
Tulipán, 1977. február 6-41. oldal.

Veszprémi Imre

Veszprémi Imre 44 éves és a szobászművésznek 13 köztérre állított műve van már.

Horváth György: Veszprémi Imre szobai
Tükör, 1977. február 6-41. oldal.

Veszprém Imre

„Kéz" (repro)

Horváth György: Veszprém Imre szobrai
Tükör, 1977. február 6 – 41. oldal.

Veszprémi Imre

Solymár István a hatalékos elő-
adásában írja sajátos, expressziv és
monumentális felfogása minden
plasztikáját egyetlen nagy család
tagjává teszi.

-------: Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. január - 48.oldal

Veszprémi Ynre

A művész az utóbbi 5 esztendő munkásságából válogatta kiállításainak anyagát.

Kiállitási naptár.

-------: [redacted].

Művészet, 1977. január - 48.oldal

Veszprémi Imre

Veszprémi Imre szobrászművész
kiállítása a Műcsarnokban
nyílt meg.

-----:Kiállitási naptár.
Művészet,1977.február - 48.oldal.

Veszprémi Imre

1977. január 21-én a Múcsarnokban nyílt meg Veszprémi Imre szobászművész kiállítása.

Kiállitási naptár.

------: ~~Kmetty János festőművész emlékki~~

Művészet, 1977. január 48. oldal.

Veszprémi Imre, szobrászművész

Szept. Közepén képzőművészeti világhetet tartanak hazánkban is, második alkalommal, a Műcsarnokban központi rendezvények pld. Varga Imre, Veszprémi Imre, Perczy János kiállítása.

Kulturális magazin

1976. IX. 5. 8.55 Kossuth

Vesprémi Imre, ~~[illegible]~~ nobrún

L.: Kmetty J.

– A hétvégi ... 9.

Nipszabadság, Bp. 1977 jan. 22.

Veszprémi Imre, szobrász

L.: Kmetty 2

— : A hét végi . . . 9.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 5.

Vesprémi Mure, nobrán

L.: Kmetty J.

— : A Létvégi — — — 9.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 12.

Veszprémi Imre szobrászművész

A Műcsarnokban szept.-ben rendezik meg Varga Imre és Veszprémi Imre szobrászművészek kiállítását

(deregán): Az ember és művészeti környezete,

Magyar Hírlap, 1976. aug. 26.

MEG

fnyv 1.

Veszprémi Imre, szobrászművész

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

VESZPRÉMI IMRE

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BERECZKY LORÁND

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1977. JANUÁR 21-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 1/2 5 ÓRAKOR

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

Veszprémi Ymre, szobrász

L.: Kiss István

–: Képzőművészeti . . . . . 6.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 7.

Veszprémi Nuze, szobrász

L.: Kiss István

—: Képzőművészeti világhét 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976 aug. 6.

VESZPRÉMI IMRE, szobrász

Veszprémi Imre: Bagolykő, fekete repr. 108.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973.7.sz. Bp.

VESZPRÉMI IMRE, szobrasz

Veszprémi Imre: Dózsa, Fekete repr. 5.old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 11.sz. Bp.

Veszprémi Imre

A Magyar Nemzeti Galériában Móritz Sándor festőművész kiállitása január 17.-ig,
A József Attila Művelődési Központban Varjasi Tamás kiállitása január 31.-ig tart nyitva.
A Magyar Nemzeti Galériában Cservenka Ferenc fotókiállitását január 18.-án,
A Műcsarnokban Nolipa István Pál festőművész kiállitását január 21.-én, Veszprémi Imre szobrászmüvész kiállitását január 21.-én,
A Fényes Adolf Teremben Győrffy Péter festőművész kiállitását január 21.-én nyitják meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 15.
XXI. évf. 3. sz. 8. lap.

Veszprémi Imre

„Férfi és nő" kompozíció
(repro)

—: Szabadtéri tárlat.

Tükör, 1977. május 1 - 43 lap.

Veszprémi Imre

Sopronban szabadtéri kiállítást rendezett Veszprémi Imre. Kerek — vonzások — hövek c. tárlat újszerű alkotásokat mutat be.

— : Szabadtéri tárlat.
Tükör, 1977. május 1 - 43 lap.

Veszprémi Imre

A Siklósi Nemzetközi Művésztelepen dolgozik a nyári folyamán a művész.

-----:Hírek.

Művészet, 1977. július - 48.oldal.

MDK

Veszprémi Imre, szobrán

Tárlata a Műcsarnokban tekintlető meg.

– : A vasárnapi Kulturális programból

8.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 15.

Veszprémi Imre, szobrász

MDK

A Műcsarnokban van – Molán György táblatával közös kiállítása.

Rósa Gyula: Kinek szabad? 7

Népszabadság, Bp. 1970 febr. 27.

Veszprémi Imre, szobrász MDh

A hűvösvölgyi félkész állapotban maradt templomépületet használja műteremnek. Most a Technoimpex raktárat akar csinálni az épülettől.

Darvas László: Befalaznak egy szobrászt

3

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. jún. 1.

Veszprémi Imre MDK

Portré, kő

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Veszprémi Imre, nobrák

MDK

Szerepel. (Budapest.)

Szabadtéri szobor kiállítás 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. aug. 13.

M.D.K.

Veszprémi Imre, szobrász

„Álló női figura"

„Hunyadi domborműi"

A Szentendrei Parkmuzeumban lévő gipszmásolatok felsorolása közben említik:

Monumentális művészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr. 77. old.

Esztergomi missale
XV. 12. második felében
(magyar munka)

Esztergom / Keresztény Múz.
Kódexminiatúra kiállítás
katalógus: Mucsi Andrásné

VESZPRÉMI IMRE

Lapátoló martinász bronz (illusztráció
B. G. portréja "

Fiatal képzőművészek és iparművészek
kiáll 1955

RMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
V., EGYETEM TÉR 5.
EFON: 385-179

Tárgy: _____

_____

_____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

MDK

Veszprémi Imre

Kiállitási hir

Esti hirlap 1968 aug.13.

Veszprémi

fiúfejét megvette az állam.

Dutka Mária: Szobrok, Kisplasz-
tikák az állami vásárlás kiál-
lításán.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 20. 4. o.

NDK

Veszprémi Imre

Ülő asszony, ólom

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

MDK

Veszprémi Imre

neve az előszóban emlitve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Muz.
1967. okt.

Veszprémi Imre

Szobraival szerepel a szegedi Orsz. Képzőműv.
Kiállításon.

említve.

Tiszatáj, 1964 9. sz. 4. l.

Veszprémi Imre

Gaia I. bronz 36 cm

V. Balatoni Vigári Tárlat

1970 Keszthely

Veszprémi Imre

Gaia, 1968. bron, 37 cm

II. Országos Kisplasztikai Bienniále
Pécs 1969.

Veszprémi Imre

Gaia I. c. szobra (emlé)

Szerepel az alábbi tárlatón

Keszthelyen

Tóth Sándor: Balatoni Nyári Tárlat

Dehnapyarország 1976 VII. 23

Veszprémi Imre

Álló lány br.

Antal Imre br. 26 cm

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat

Déri Múzeum 1970. júl. 19-aug. 9.

Verpréni Imre

Pusztai Tivadarról rémülő szobrát a Beloiannisz Fűrdalástechnikai Gyár előtt helyezik el.

Képszabadság 1965. aug. 20.

Veszprémi Imre és Urbán György
szobrász festő

Viállítások nyílt a
Műcsarnok Kamara termében

Nápszava 1970 február 27
2. old.

Veszprémi Imre
grafikái

Veszprémi Imre közel 15 éves művészi
munkásságát bemutató kiállításon
jól felkészült és harmonikusan fejlődő
művészként mutatkozott be

Ujvári Béla: Urbán György és Veszprémi Imre....
Művészet,1971.január - 37.lap

Veszprémi Imre
munkáin

Urbán György és Veszprémi Imre
közös kiállításon mutatták be
műveiket a Műcsarnokban.

Ujvári Béla: Urbán György és Veszprémi Imre....
Művészet, 1971. január - 37. lap

Veszprémi Imre
szobrász.

Az 1960-as évek elején mint'arha
az „Ülő fiú"-t és az „Ülő nő"-t,
mindhettő forma és-tömegritmusa
vab sikeresen megformalt

Ujvári Béla: Urbán György és Veszprémi Imre....
Müvészet,1971.január - 37.lap

Veszprémi Imre
szobrász

Ontal Imre (1959) szemmását kési-
tette el, 1965-ben Pusháš Tivadar
portréja készült és 1966-1967-ben
a „Fiszeres férfi"-é.

Ujvári Béla: Urbán György és Veszprémi Imre....
Müvészet, 1971. január - 37. lap

Veszprémi Imre
szobrász

Lenin portréjáról hiányoznak
Lenin szemüljet meghatározó
jegyek. A mű vörös márvány-
ból való.

Ujvári Béla: Urbán György és Veszprémi Imre....
Müvészet, 1971. január - 37. lap

Veszprémi Imre
szobász

Bronz kisplasztikáinak hatása elvei.
Az „Ülő nő" című kisméretű szobra
1962-ből való. 1965-os munkája a
„Kavicson ülő lány".

Ujvári Béla: Urbán György és Veszprémi Imre....
Müvészet, 1971. január - 37. lap

Veszprémi Imre
szobrász

Az „Álló lány", a „Gaia" és a „Gaia II." nagyméretű munkáinak előtanulmánya. A „Lány" c. műve 1968-69 ből való, ugyancsak akkor készült a „Földanya" c. műve is.

Ujvári Béla: Urbán György és Veszprémi Imre....
Müvészet, 1971. január - 37. lap

BYHAN, A. 1923: Nord-, Mitt
kerkunde. II/1. Hrg. v.
CHANTRE, E. 1887: Recherche
IV. Paris-Lyon.
COMENIUS, J. A. Janva lingv
gariam Linguam translata
Leutschoviae.
COMENIUS, J. A.

MDK

Veszprémi Imre

Vásárhelyi parasztasszony, gipsz

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz. Hmvhely, 196o. okt.

Verspréni Imre

Csoportkiállításon szerepelt szobrai az IPARTERV
művelődési otthonában.

Magyar Nemzet 1961. nov. 9.

MDK

Veszprémi Imre

Ágnes, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.
41 l.

Veszprémi Imre

Gyulára készít kőszobrot és Ózd-Bajok lakótelepére ködombormüvet.

Magyar Nemzet 1965. okt. 21.

Neszprémi Imre

Csoporthiállításon szerepeltek művei az IPARTERV rendezésében.

Magyar Ifjúság 1965. nov. 13.

Veszprémi Imre

Portrékkal és kisplasztikákkal szerepelt az SPARTERV-nél rendezett csoportkiállításon.

Magyar Nemzet 1965. nov. 20.

MDK

Veszprémi Imre

Parasztasszony, kő

VIII. M. Képzőművészeti Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

Veszprémi Imre

Antal Imre portré terrakotta 30 cm
Székesfehérvári Óvoda kő 185 cm

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiallitása
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 41.1.

MDK

Veszprémi Imre

Antal Imre portré c. szobormüve repr.

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása
Ernst Múzeum 1963. Június.Kat. 33.1.

Veszprémi Imre MDK

~~Idéz~~/ Bencze László-, Szabó Iván- , és Veszprémi Imrével folytatott beszélgetések közlése.

G Berend Ilona: Képzőművészetünk néhány kérdése a XX. kongresszus után.
Irodalmi Ujság.

/A sajtófigyelő szolgálat cédulján nincs megjelölve , melyik számban. Valószinüleg 1956 máj. vagy Junius./

MDK

Veszprémi Imre

Antal Imre portréja, gp.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Muz. Hmvhely

MDK

Veszprémi Imre

Antal Imre portré, terr. repr.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Mus.
1963. jun.

MDK

Veszprémi Imre

Antal Imre portré, terr.

Székesfehérvári Óvoda, kő

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Múz.
1963. jun.

MDK

Veszprémi Imre

Antal Imre portréja, gipsz, repr.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J.Muz. Hmvhely.

Vesztróczy Manó MDK

Öreg mandulafák

Balatoni táj

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Interieur, repr.

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Interieur

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

Interieur. c. műve. Repr.

Nemzeti képzőm.kiáll.tárgym.1937.

MDK

Vesztróczy Manó

Hegyoldal

Krmmplikapálók

/gy./: A Paál László Társaság kiállitása. Képzőművészet 1929. 48.l.

Vesztróczy Manó, festőm. MDK

Krumpli kapálók. Repr.

Csókássy.

Vesztráczy Manó MDK

Képek

Műcsarnok 1925 Iparművészeti Társ.Jubiláris kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi tárlat

MDK

Vesztráczy Manó MDK

Tengerpart, olf.

Őszi táj, olf.

Zimony Belgrád felől, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Zimony Belgrád felől, repr.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Vesztróczy Manó, festöm.

323. Gimes táj.

KMTárs. 1927. táj- és életkép kiáll.
Kat.10.1.

Vesztróczy Manó MDK

Gimesi táj, olf.

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Nyári táj, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Szent-Tamás télen, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Vesztróczy Manó

Néhány kisebb tájképpel szerepel a Műcsarnok tav.tárlatán.

/Kézdi./ :Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.ápr.1. 4.l.

Vesztroczy Manó

MDK

Öreg diófa, olf.

Őszi táj, olf.

Miscarnok 1926 őszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Parkrészlet, olf.

Mücsarnok 1926 őszi kiállitás

Уважаемый Иван

Благодарю вторично, ещё.

Мартынов, ещё.

Многоуважаемый Илья Ильич

Vesztróczy Manó MDK

Fiatalember arcképe, olf.

Matrózok, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

M.D.K.

Vesztróczy Manó

Festmény repr.-ja a Paál László Társaság kiállitásán "Kész Rózsi arcképe" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1926. május 9-15.
XVI. évf. 19. sz. 28. lap

MDK

Vesztróczy [illegible]

Szegedy Róza háza, cer.
Cseresznyefa, szén

Pesti L. Társ. 2. kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Szent György hegy télen, kr.

Pesti L. Társ. 2. kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Tájkép kazallal, vf.

Gyümölcsfák, kr.

Paál L. Társ. 2. kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Tehenek a vizparton, vf.

Szénagyüjtés, vf.

Paál L. Társ. 2. kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Virágvasárnap, vf.

Örsi hegy, vf.

Paál L. Társ. 2. kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Cigány nő, cer.

Habsburg csatahajó, paszt.

Pasl L. Társ. 2.kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Utolsó napsugár

Cigány lányok, cer.

Paál L. Társ. 2.kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Badacsonytomaj, of.

Sütkérező nő, of.

Paál L. Társ. 2.kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

Vesztróczy Manó

Feleségem arcképe, of.

Utolsó napsugár,

Paál L. Társ. 2.kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Napos sarok, of.

Berek, of.

Paál L. Társ. 2.kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczy Manó

Compositio, szén

Kenesei ucca részlet, kr.

Paál L.Társ. 2.kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

VESZTERGOM JÁNOS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora, 1851-1950
VESZTERGOM JÁNOS, korongos; 6931-1944
Függelék, 298. old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Mdk

Veszter Erzsébet iparművész

„Szőlőmunkásokat" ábrázoló falja a Kiállításon

Lajos Sándor: A Bányász Képzőművészek Országos Kiállítása.
Népművelés, 1955. 2. évf. 8. sz. 534. l.

Veszter Erzsébet

Réz falitálakkal szerepel a Képcsarnok gyűri bemutatótermében

(M): Karácsonyi ajándék - bemutató

Kisalföld 1970 XI:6

MDK

Veszteg Jánosné

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

MDK

A veszprémvölgyi görög apácák.

Miseruhákat, egyházi textiliákat készitettek, valószinü itt készült a miseruhából átalakitott koronázási palást.

A magyarországi művészet története. I.
Bpest, 1961. 32.o.

MDK

Veszprémy Rózsi

A Magyar Arcképfestők kiáll. Magyarország 1939. nov. 4. 7. l.

A m. kir. vallás- és közokta
ügyszám alatt I. a keb. szám
István müegyetemi ny.r.tanár

I.

1930/31. évi kezelés. Művé
Bélyegilleték: nincs.-

Utalja
ról készült rajzok vételár
terhére, M ö l l e r I s
hez /:Budapest, I. Kriszti
elszámolás kötelezettsége

Veszprémy Rózsa
szobrász

1917-18.

Éinnisk 1930
90.l.

573 30

<Veszprémy Lóránd>
cikke

<) A svájci városok
fejlődése.
Új Építészet
1948-348-356 l.

MNK

Veszprémy Lajos
nyomdász

1845-ben fotográfiával dolgozik
Debrecenben

Faragó: A munka ünnepe
Grafikai Szemle 1895. évf. 12. szám 2016.

Veszprémi Tibor

Művei szerepelnek a Hanoiban

rendezett magyar grafikai kiállításon

Népszava 1972 december 14

4. old

10.

Veszprémi Sándor

pannonhalmi benczés

1664-ben emlitik

mint calligraphust

Reicsy Viktor dr.

Győri Pannonhalma

nevezetességei

Bp. 1897 41 l.

VESZPRÉMI Rózsi fertő

OMIKE 1909-1944 563

Veszprémi Rózsi

K. E-né arcképe, olajf.

Kalmár Béla arck. olajf.

T. P. arcképe, olajf.

Nemzeti Szalon
Őszi tárl. 1942. okt.

Veszprémi R.

Tanulmány, olaj.

Nemzeti Szalon
Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

Kelta urna VIII. 61.

Veszprémi Rózsi

Mülsarnok
1927. őszi kiáll. 502

UDAPESTI KÖZLÖNY
HIVATALOS LAP
KIADÓHIVATALA
UDAPEST, 1. POSTAFIÓK 2.
VÁR, KAPISZTRÁN-TÉR 1. SZ.

TELEFON: 60-4-64.

BUDAPEST 1

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest.

II., Ráth u. 10.

Veszprémi Rózsi

Dr Strém István arckepe-
olajp.

Nemzeti kalon

Munkácsy Cch VIII. repr-
Kiáll. Kat. 1935. márc-
30 – ápr. 14 –

HAR

Az üveg edények. Jakabffy Ferencztől ... ...
Irodalom :
Könyvismertetés. La *Collection Spitzer*. Tome premier. Antiquité—Moyen—Age—Renaissance. Paris. Maison Quantin et Li-

NEGYEDIK

Az elefántcsont faragványok. I. Diner Józseftől
Arab díszítmények. VI. Herz Miksától ... ...
Adalékok a holicsi majolika-gyár történetéhez. Radisics Jenőtől ... ...
Anabaptista eredetű régi alakos hímzések. Dr. Szendrei Jánostól ... ...
Növények tárlata ... ...

HAT

Az elefántcsont faragványok. II. Diner Józseftől
Mikor alapíttatott a tatai majolika-gyár. Petrik Lajostól ... ...
Az 1890-ik évben felállított emlékszobrok. Jakabffy Ferencztől ... ...
Irodalom :

Veszprémi Rózsi

festő

mul. Tatatóváros

lásd

Boz Magyarlex

1015 h.

EGYZÉK.

ÓJA BETŰRENDBEN.

ZE LUCIEN. *Növények tárlata* 174
Z MIKSA. *Arab díszítmények VI.* 156
ABFFY FERENCZ. *Az üveg edények* 98
Az 1890-ik évben felállított emlékszobrok ... 215
SKOVSZKY VIKTOR. *Régi könyvkötések Bártfán* 76
RIK LAJOS. *A keramika az 1889. évi párisi rlaton* 15
Mikor alapíttatott a tatai majolika-gyár ... 216
ISICS JENŐ. *L. Delamarre-Didot ajándéka* 63
Adalékok a holicsi majolika-gyár történetéhez .. 164
DREI JÁNOS. *Anabaptista eredetű régi alakos nzések* 169

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula úrnak.

Budapest.

Veszprémi Rózsi

„Pesti"

Műcs. kiáll. 1924 tól
Piros 122. l.

MDK

Veszprémi Rózsi, festőm.

Dr. Strém István arcképe. Olf.

Nemz. Szal.- A Munkácsy Céh VIII. repr. kiáll.-a.
1935. márc. 30.-ápr. 14. Katl.

MDK

Veszprémi Rózsi, festőm.

Palóc menyecske. Olf.

Fehér-kendös leány. "

Nemz. Szal. - Tavaszi Tárl. 1941.jun.15-20. Kat.

MDK

Veszprémi Rózsi, graf.

grafikáival szerepelt.

a Nemz. Szal. rendes évi tagkiáll.-a.

/b.m./: Tavaszi Kiállitás.
Esti Kurir. 1941. jun.14. 2.1.

MDK

Veszprémi Rózsi, festöm.

Nöi arckép. Pasztell.

Budai Izr. Nöegyl.-OMIKE képzm.csop. téli kiáll.
1944.febr.21.-márc.19. Kat.

MDK

Veszprémi Rózsi, festöm.

Fésülködö leány. Olf.

OMZsMuz.-OMIKE.Képzömüv.csop.V.kiáll.

Veszéprémi Rózsi

dr. Orbán Józsefné

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Rock Chapel

Agreement Board

Veszprémi Rózsi

MDK

Feck Csöppi

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Ukszpréni Rózsi

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

NM 1930. VI. 15.

Kerpréni Rózi

festőművésznő

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Két finom női arcképe.

Pesti Hirlap
1920.VI.16.

Keszprémi Rózsi

festőnővisz

Vigaszverseny - Nemzeti Szalonban - képével szere-
pel.

A s H s t .
1929.VI.16.

Verspréni Rózsi

festőművész

Tavaszi tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nagy Varia
1929.VI.18.

MDK

Veszprémi Rózsi

Virágszál, of.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

MDK

Veszprémi Rózsi, festö

Basilides Mária arcképe. Of.

Nemz.Szalon Repr.Kiáll. Balló Ede emlékezetére.
Magy. Arcképfestök Társ. 1937.okt.9-24. Kat.

Veszprémi Rózsa

65 éves

festőművésznő

(tüdőtágulás)

† 1954. III. 17.

Rákoskeresztúri izr. temető

MDK

Veszprémi Rózsi festő

e.a: Arcképkiáll. a N.Szalonban. Ujság, 1939. nov. 4. 5.l.

MDK

Veszprémi Rózsi

Leánykafej, of.

Férfi portrait, of.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 9 l.

MDK

Veszprémi Rózsi, festő.

Parasztlány, cf.
Akt, "

Neuv. Szalon. 1947 jul. - Ezsüriementes kiáll. - Kat.

MDK

Fesspremi Rózsi, festő

49. Menyecske

Omike. - III. Képzőm. kiáll. - 1942 jan. - Tm.

MDK

Veszprémi Rézsi

Akt, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 6 l.

MDK

Veszprémi Rózsi, festő.

Arckép of.-

Nemz. Szal.Müv. Egyes.- Magy. Arck.fest.Társ. repr.
Arck.Kiáll.katal.- Bp.1935 okt. 5-2o-ig.

MDK

Veszprémi Rózsi

dr.Halmos Istvánné, of.

Magy.Arcképfestők Társ.kiáll. N.Szal.1939.nov.

8. 1.

MDK

Veszprémi Rózsi

Fehérkendős leány, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.

18. 1. 17. 1.

MDK

Veszprémi Rózsi

Basilidesz Mária arcképe, of.

Sárközy Zoltán arcképe

M. Képzőm.nők Egy. jub. kiáll. 1938.jun.
20.l.

MDK

Veszprémi Rózsi

Basilidesz Mária arcképe, of.

Sárközy Zoltán arcképe

Magyar Képzőm.nők Egyesülete jub. kiáll. katalógusa
1938 jun. 3-18. 16.1.

MDK

Veszprémi Rózsi

Portrait, of.

" "

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 27. 1.

MDK

Veszprémi Rózsi,

Wolf Endre arcképe. Olf.

Nemz. Szalog. - Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

Veszprémi Rózsi, festö

Fock Csöpi.

KMTárs.Téli tárlat. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 18.l.

MDK

Veszprémi Rózsi

dr. L.T. főorvos arcképe, olaj
K.M.-né urnő arcképe, olaj
Radnainé urnő portraitja, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

1/ 1.

Veszprémi Rózsi

Basilidesz Mária arcképe, olaj
Sárközy Zoltán arcképe,

Magy. Kgpzőművésznők Egyesülete jub. kiáll. N.Szal.
1938. jun. 16 l.

Veszprémi Rózsi
Paloc menyecske, olaj
Fehér-kendős leány, olaj

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, 13 l.

Uexpresszív Rónai

festőművész

Tavaszi tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.- Figyelemreméltó arcképek

Budapesti Hirlap
1929.VI.lo.

Veszprémi Rózsi

Szerepel a magyar Szerepfestők
kiállítása a Nemzeti
Szalonban

Magyarság 1937 X. 10

Veszprémi Rózs.:

Szerepel a Magyar Szinéjfestők
Társasága kiállításán a
Nemzeti Szalonban

Pesti Hirlap 1937 X. 10

Veszprém. Rózs.

Szerepel a magyar Andrés festők
kiállítása a Nemzeti Szalonban

Lyszág 1937 X. 9

Veszprémi Rózsi

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán képeivel szerepelt.

NÜ.930.III.15.

Veszprémi Rózsi

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel./Egy tanulmánya/

Esti Kurir
1930.VII.20.

Veszprémi Rózsi MDK

Soóki Anna

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

M.D.K.

Veszprémi Rózsi festőművésznő

Rózsahegyi Kálmán szinművészről készült portréját hozza a lap.
Repr.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. febr. 28.-márc. 4. VI. évf. 9. sz.

Veszprémy Rózsi

Szerepel a magas Képzőművészmű
Egyesülete 30 éves jubiláris
Kiállításán a Nemzeti
Szalonban

Nemzeti hiszág 1938 VI. 5

Kiadás után

Pallas nyomda, Budapest.

Veszprémi Rózsi

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban finom női fejet szerepelt.

PH. 929. X. 20.

Veszprémi Rózsi

Munkácsy-éh II. kiállításán az Ernst Múzeumban tanulmányaival szerepelt

EK. 929. X. 20

Veszprémy Rózsi

festőművész

Nemzeti Kultur Egyesület kiállitása - Pátria Club helyiségeiben - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XI.12.

Verspréni Rózsi

szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

EK. 1933. IV. 16.

Benpémi Rózsi

szerepelt az Arcképfestés kiállításán.

PFC 1935-ös évi.

Veszprémi Rózsi
festő
József körút 66.

MKSz 1947

MDK

Veszprémi Rózsi festő

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tárlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Veszprémi Rózsi festőm.

Basilidesz Mária arcképe.

B .A.: Képzőművészeink a Szalonban.
M.Képzőm.-műv. Egyes. 1908.-Jub. retrosp. kiáll.
Magyarság. 1938. jun. 4. 10. l.

MDK

Veszprémi Rózsi, festö

Nöi portrait.	Olajf.
Gyermek tanulmány.	"
Földváryné urnö arck.	"

Nemz. Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Veszprémi Rózsi MDK

festő

Kiállitások
Uj Magyarság 1941. jun. 15.

MDK

Veszprémi Rózsi festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mics. 39 l.

Veszprémi Rózsi festőművész MDK.
A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlat.

Képzőművészet, 1929. 21. sz. 144. l.

MDK

Veszprémi Rózsi

Résztvett a Nemzeti Szalon "Magyar Nép" cimmel rend.III.kiállitasan.

/-sly./:"Magyarország a képzőművészetben".

Esti Kurir,1940.febr.20.

MDK

Veszprémi Rózsi

Tanulmány. Mgt.

Műcsarnok, 1930/31. jub. kiáll. 27.lap

Veszprémi Rózsi

MDK

Kalmár Béla

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Veszprémi Rózsi MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Veszprémi Rózsi MDK

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Veszprémi Rózsa MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

MDK

Veszprémi Rózsi

Tanulmány.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 18.1.

VESZPRÉMI RÓZSI

Kalmár Béla.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok. 1937.

MDK

Veszprémi Rózsi

K. E.-né arcképe, of.

Kalmár Béla arcképe, of.

T. P. arcképe, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

Veszprémi Rózsi MDK

Bodnár Imre arcképe, olf.
Szőke kisleány, olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

MDK

Vezsprémi Rózsi

Dr.Strém István arcképe, of.

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1955. márc.

Veszprémi Rózsa MDK

K.E.-né arcképe, olf.
Kalmár Béla arcképe, olf.
T.P. arcképe, olf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat

MDK

Veszprémi Rózsi: Női arckép pasztell

OMIKE Téli kiáll.A Budai Izr.Nőegylet helyisé-
geiben 1944. febr. 21 - márc. 19.

Veszprémi Rózsi

Alkotásával szerepel a Munkácsy-céh kiáll.-án.

Ujság, 935. III. 30.

Veszprémy Rózsi

Szerepelt a Magy. Arcképfestők kiállításán.

MO 1939. XI. 4.

Veszprémi Rózsi

Zest művész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Tanulmány.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Veszprémi Rózsi

szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

B H 1930. III. 15.

Nesprémi Rózsit

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

E K 1930. III. 15.

Nemprémi Rózsi

Szerepelt a Múcsamok Tavani tárlatán.

PH 1930. III. 19.

MDK

Veszprémi R.

Tanulmany, olajf.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

Veszprémi R. MDK

N.N. ur portréja,olf.
Tanulmány, olf.

Műterem XVI. Csoportkiáll. 1938.

veszprémi Rosos Klementina

Festészakadémiai növendék II-od foku oklevelet nyert, -közli a Müvészet c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1855. szept. 1o.
5o. sz. 1ooo. lap

Veszprémi Pál

ötvös.

(Paulus Bezpruni). Mes-
terré lett Kolozsvár 1574-
ben. obit 1586., dum
pestis durabat.

Zakab Elek. Kolozsvár
története. Bpest. 1888.

II K

313.1.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Veszprémi Neboysza
István

ötvös apród Győr
1668.

lánd
=
Neboysza István
alatt.

VESZPRÉMI MIKLÓS, szobrasz

Veszprémi Miklós szobra. Fekete repr. 111.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 10.sz. Bp.

VESZPRÉMI MIKLÓS, szobrasz

Veszprémi Miklós: "Anyaság" c.szobra, vázlat.-24.old
fekete repr.

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 8.sz. Bp.

SZÁM	ÁR	SZÁM	ÁR	SZÁM	ÁR
569	15000.—	576	8000.—	583	5800.—
570	30000.—	577	5000.—	584	6700.—
571	10000.—	578	12500.—	585	3800.—
572	5000.—	579	1000.—	586	12800.—
573	3500.—	580	1000.—	587	5000.—
574	12500.—	581	250.—	588	50000.—
575	15000.—	582	5800.—	589	75000.—

AUKCIÓ-S

Szerdán	Csütö

Veszprémi Mihály
erdélyi könyvkötő
lárd XVIII. sz.
2

Magyar Könyvszemle
1941. 363. l.

könyvtáramban

Veszprém Megye

Kolozsvári Könyvkötő

† 1777.

Lásd

=

Erdélyi Múzeum

1942. 257. l.

Veszprémi Antal

Könyvkötő

1768–1785

l,

Hunyadi könyvkötés

59. l.

Veszprémi Mihály

könyvtáto

Kolozsvár

XVIII. 22

l.

Jakab Kolozsvár

III. 318 l.

Veszprémi László

grafikus

A frecheni kiállításon a fény és árnyék összefüggéseivel foglalkozó fotó-grafikákat mutatott be.

Szabó Júlia: Ki fél a pisztól, sárgától és kéksől
Művészet, 1974. junius - 40 oldal

Veszprémi László szobász

1945 Bp.

Az NSZK-ban él

„Fénymodell" - fényeszőleg alumínium

45 x 24,5 x 12 cm

Kortárs műszeret magánpyűjtőnényelben Ziállitás Katalogusa

Szekesfehérvár, István Király Múzeum 1975. VIII. 24 - X. 5.

MDK

A veszprémi fresko-készitő mester.

Apostolképek a Gizella-képolnában.XIII.sz.közepe.
/Fénykép/

A magyarországi müvészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 67.1.

Mdk.

A veszprémi kaptalan

1247 ben kiállított oklevele a keszthelyi Szt Márton és Szt Lőrinc egyházakat is felemliti, szegénységük miatt felmenti az adózás alól. Ez keszthely első megbízható okleveles emlitése.

Magyar Műemlékek:

Koppány Tibor, Péczely Piroska, Sági Károly: Keszthely

Képzm. A. kiadv. 1962 Budapest. 21. l

itási tervét és költségvetését
egőszintébb köszönetünket.-
apján a helyreállitáshoz szükséges
atthyányi Vilmos nyitrai megyés püs-
Méltósága a püspök ur a templom alap-
nlott összeg azonban az előirányzott
irányzott 1100 korona, összesen: 6500
lévén, azon tiszteletteljes kérelem-
ghoz, kegyeskedjék a még hiányzó költ-
zni, mert városunk a jelenlegi sulyos
helyzetben, hogy a még hiányzó össze-
om kerités költségei is járulnak, -már
mléket a biztos pusztulástól megmen-
én.

polgármester

VÁROS
S. Zsolna

Veszprém Károly-templom

Dornyay Béla:
A veszprémi Károly-templom. Kny. Veszprémi Hírlap. Veszprém, 1917.

Gent (545)

Veszprémi Városvédő népi iparművész a Mezőkövesdi Művelődési Központban rendezték meg már a 14-ik alkalommal az országos hímző pályázatra beérkezett munkák kiállítását. Kiss Jankó Boris-nívó díjjal jutalmazták Tatai Jánosné és Veszprémi Városvédő népi iparművész munkáit.

TV-Híradó 2. műsor.

1980. VIII. 9. TV. 20.55 /Kiné/

Veszprémi Józsefné, népi iparművész

a Borsod megyei Tanács művelődési osztálya az idén hirdette meg a 14. országos Kisjankó Bori emlékpályázatot. Az eredményhirdetés Mezőkövesden zajlott le. – Veszprémi Józsefné népi iparművész Sárvárról, rábaközi fehér falifutójáért – valamint Pataki Jánosné matyó garnitúrájáért kapott Kisjankó Bori-díjat.
Patakiné a Mezőkövesdi Népművészeti Szövetkezet dolgozója.

1980. VIII. 9. 12,00 |N|.

Veszprémy József, népművek

L. Gaszi Ferenc

-: Megnyílt az országos népművészeti kiállítás. 9.

Nincszabadság Br. 1979 júl 1.

1) a pusztaszeri régi ten

2) " " "

Hivatalból

műemléki ügyben

portómentes.

Veszprémi József

Arckép. olaj.

Nemzeti Szalon

M. Arcképfestők Társaságarepr. kiáll. kat.
1935. okt. 5-20.

Veszprémi János, szobrász MDK

4 fiatal szobrászművész első önálló kiállítása Pesterzsébeten nyílt meg.

— : Hír 4

ESTI HIRLAP, bp. 1965. máj. 10.

Veszprémi János

1953-ban a diósgyőri vasas művészek kiállitásán mint uj tag szerepelt.

Hajdu Béla: A diósgyőri vasas képzőművészek kiál. Északmagyarország 1953. jan. 11.

VESZPRÉMI ISTVÁN, szobrász

Veszprémi István szobra, Fekete repr. 27.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 11.sz. Bp.

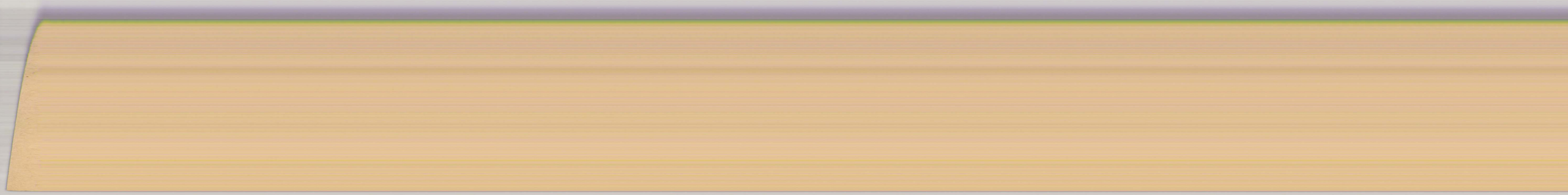

VESZPRÉMI István gyöngyösi ácsmester. Gyöngyösön 1845-ben szerepel --+ Daru Sámuellel, mint a református templom haranglábjának készitője.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vesztróczy Manó

MDK

Sütkérező leányok

Mücsarnok 1924 február-március

M.D.K.

Vesztróczy Manó

A Paál László-Társaság kiállitásán a Nemzeti Szalonban szereplenek müvei.
Egyik képének repr.-ját a "Quarnerói halászok" c.-t bemutatja a lap.

Képzőművészet rovat
Szinházi Élet. Bp. 1923. május 27.- juni. 2. XII. évf. 22. sz. 36. l.

M.D.K.

Vesztróczy Manó

A Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitott 443 kép
és szobor között szerepel müve.
A 17. oldalon 9-es számozással a müvész fényképét
közli a lap.

Képek, szobrok--festők, szobrászok. c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26-juli.2.
X. évf. 26. sz. 19. l.

20/1943 om.biz.

Nm.

Vallás-és Közokt

~~Vanxszerencsém~~

Buda

ban a MOB ~~xixa~~

a felvételeinek ~~el~~ vidéken val

Tisztelettel b

a Bizottság Es

Buda

K.

1,

Vesztróczy Manó

Krumplikapálók
(Paál L. Társaság
kiállítása)

repr.

Pesti Napló képes
mell. 1929. jan. 27

MDK

Vesztróczy Emánuel

Tánc/falkép/, repr.

Rózsa M.dr.: Kalauz a Müvészház palotafelavató kiállitására. Bpest 1913.

Buda-Pest: Látra

Buda-látképe.

Olyképen ~~A~~ „Il Castello"
Città Superiore" egyik tem
tes lobogók lengnek, mig
de Turchi" mellett, az u
halad. Balról, a Gellérthe
kán zászló lobog kereszt
di"-val, jobbról pedig a „
és a „Borgo Maggiore" kör
Caldi" van kiemelve, mig
deserta" lathatók. Az „
nek tornyain keresztes
hid veret át. Felirata
„BVDA";
legalól: „In Bologna
Superiori".
végre a kép alatt „NVOVA
METROPOLI, E CAP
sábos olasz szöveg
Scrittori annonc
dettel és: „con le

tovább Vesztróczy Mano

Vidovszky Béla

~~57/94 No 37~~

l. Velencei

Biennale

1930

165. l.

~~malkertnek 37.7: 100.5 Jm.~~

Vesztroczy Manó

Vesztróczy Manó

MTK

Balaton mentén, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Vesztróczy Manó MDK

Szeptember elején, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Imets J. VII. 170

Veszbróczy Manó

irod

Skexlib

Vesztróczy Manó
festő

Vesztróczy Manó

"A fiatal müvésznek az ember a testvére"-irja Lázár Béla: "A téli tárlatról" szóló kritikájában a három világtalant ábrázoló festményével kapcsolatban, s felkiált: "micsoda szociális együttérzés sir le a képről!"

"Tanulmány a„Vakok"-hoz /Három alak, két férfi és egy fiatal világtalan nő/
Repr.

Otthon, Bp. 1903. december hó
33-41. lap
55. "

Vesztróczy Manó

Művei szerepeltek a Nemzeti Szalonban
rendezett Grafikai kiállitáson /1906/

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.1974 Magvető 179.old.

Veszprémi Imre, szobrász

Kisplasztikai alkotásai jelennek
a Stúdió 66. számában.

Rózsa Gyula: Vélemények és távlatok

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 7.

Vesztróczy Mari

művendéke volt Pál Ferenc keramikus.

D. Gy.: Népzenművészek.

Vigília 1971/11 786old

Veszprémy Manó

Szabadiskolájában tanult

Kondor György.

Magyar Nemzet 1972 április 2
11. old.

Vesztróczy Manó

wód

Benczúr kiáll

27.P.

KŐBÁNYAI POLGÁRI SERFŐZŐ
ÉS SZENT ISTVÁN TÁPSZERMŰVEK
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST-KŐBÁNYA

Vesztróczi Manó

Festő

Múcs. kiáll. 1891 tól

Pipics 122. (

BUDAPEST

V.

Lipótvárosi bazilika

Vt lipótvárosi templom épí-
tését ... VV 1841, 418 l.

Vesztróczy Manó

~~Műcs. Miál, tól~~
Pipics 53. l.

GÁRDOS JÓZSEF IRODALMI ÉS NYOMDAI VÁLLALATA.

Telefon: 28-57. **DEBRECEN,** Ref. püspöki palota.

ZENENEMŰ ÉS KÖNYVESBOLT, PAPIRKERESKEDÉS,
KÖNYVKIADÓHIVATAL, MAGYAR NÉMET KÖLCSÖNKÖNYVTÁR
ORSZÁGOS NYOMTATVÁNY RAKTÁR

KÉPESLAPOK, AMATEUR ALBUMOK,
EMLÉKKÖNYVEK, MINDENNEMŰ IRÓSZER
ÉS PAPIRÁRUK.
SZÉPIRODALMI, SZAKKÖNYVEK,
SZINDARABOK, KOTTÁK NAGYRAKTÁRA.

Vesztróczy Manó

Interieur c. képe
repr.

Neuvzeti képzőm. kiáll.
tárgym. 1937

Vesztróczy Manó

festő Paál László Társ. tagja

Mülsarnok

1932. febr. – márc. kiáll.

313.

Samassa Adolf dr. min. tanácsos

IX. 144.

Vesztróczy Manó festő

Keleti Károly n. 8. Műcsarnok
1930. tav. Eráll 20, 21, 27.

RSz, LK

$$\frac{1}{2}\cdot 9 = 1$$

$$\frac{1}{2}\cdot 2 = 1$$

$$\frac{1}{2}\cdot 2 = 1$$

$$\frac{1}{2}\cdot 2

Vestrócij Mario

924. Csendélet, gouache,
18 × 23
30.—

A Gyűjtő 1914. 3-4. sz.
XVIII. aukció

XXII. aukció
u. o. 1915. 11-4. l.
Quarnero 100.—

tisztelettel kérjük,
elismerést szerezni k
váltásával támogatni
egy ily kőrajz soroza
haladja a jelen, álta

Vesztróczy Manó

l.

Szent György Céh

XXXV. ankc. (1917)

230–234. sz.

MDK

Vesztróczi Manó

Csendélet, gouache

Szt. György Céh XVII. auk. 1914. márc.

7o **1.**

Vesztróczy Manó, festö.

Öreg mandulafák.
Balatoni táj.
Interieur.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 18.1.

MDK

Vesztróczy Manó, festö.

A kiállitás jury-jének póttagja.

MMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937. ápr.29.-jun.20. Kat. 3.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Quarnerói halászok, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 64 l.

Veszróczy Manó
Wollemann Stefan fregatthadnagy arcképe, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.H.K.T.
14 l.

Vesztróczy Manó
Hadihajók a pólai kikötőben, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
2o 1.

Vesztróczy Manó
Stenta Hugó sorhajóhadnagy arcképe, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.H.K.T.

15 l.

Vesztróczy Manó

Gulács és Hármas hegy, olaj
Napernyős nő Kenesén, "
Kis oroszi leány, "
Szilfák, "
Szigliget, "
A vörösberényi ref. templom, olaj

I. Balatoni kiáll. K.Szal. 1922. jan. 29 1.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

1.

Veszt**r**óczy Manó

Gulács és Hármas hegy, olaj
Napernyős nő Kenesén, olaj
Kis oroszi leány, olaj
Szilfák, olaj
Szigliget, olaj
A vörösberényi református templom, olaj

Balatoni Társaság I. kiáll. Nemz. Szal. 1922.
jan. 25 l.

Vesztróczy Manó

Badacsonytető a fák mögött, olaj
Sütkérező nő, olaj
Kenesei utcarészlet, olaj

Balatoni [illegible]mi Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.

22 l.

Vesztróczy Manó

Táncoló lányok

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov. 27 l.

Vesztróczy Manó
Hegyoldal

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.
23 1.

Vesztróczy Manó

Táncoló lányok, repr.

Vesztróczy Manó
Lugasban, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc. 13 l.

Vesztróczy Manó
Horgászó nő, olaj

Szegedi Képzőmív. Egyesület kiáll. 1907. márc.
14 l.

MDK

Vesztróczy Manó

A Balaton partján, olaj

Felvinczi Takács Zs: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.

63 l.

MDK

Vesztróczy Manó

Hullámzó tenger, olaj
Interieure, olaj
Erdő, olaj
Tengerpart, olaj

Paál László Társ. jub.kiáll. N.Szal. 1934. nov.
12 l.

MDK

Veszbróczy Manó

Hegyi tanya, olaj
Boglár a Fülöp-hegyről, olaj
Alkony, olaj
Hársfa alatt, olaj
Fekvő akt I, paszt.

Paál László Társaság VI.kiáll. N.Szal. 1941. okt.

9 1.

MDK

Vesztróczy Manó

Fekvő akt II. paszt.
Ülő akt, paszt.
Erdei lak, olaj
Odysseus a kutyájával, olaj
Öreg mandulafák, olaj

Pásl László Társaság VI.kiáll. N.Szal. 1941. okt.
9 1.

MDK

Veszbróczy Manó

Önarckép, olaj
Szeperdi villa, olaj
Mandulafák, olaj
Kukoricavirág, olaj

Pesti Művész Társaság VI.kiáll. N.Szal. 1941. okt.
9 l.

Vesztróczy Manó
Kártyázók, olaj

Szegedi Képzőmiv. Egyesület kiáll. 1907. márc. 11.1.

Vesztróczy Manó
Kuruzsló asszony, olaj

Szegedi Képcsarnv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
16 l.

Vesztróczy Manó

Hegyoldal

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928.katalogusa 23 lap

Vesztróczy Manó

Táncoló lányok

Munkácsy céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1928.katalogusa 27 lap

Vesztróczy Manó
Dock és torpedóhajók a kikötőben, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
21 l.

MDK

Vesztróczy Manó, **dicséret**

Egyházmüv. kiáll. Csernoch-dij. N.Szal, 1926.

MDK

Vesztróczy Manó

egy művét dicsérettel illette a bíráló bizottság.

Nemzeti Ujság 1926. szept. 28. A Csernoch-dij pályázat.

MDK

Vesztróczy Manó

/Csernoch-dij pályázat/ Dicséretben részesült a bpesti egyházm. kiáll. keretében rendezett Szt. Ferenc-oltárkép tervpályázatán 1926.

Magy. Katolikus Almanach. I. évf. Bp. 1927. 536 l.

MDK

Vesztróczy Manó

Pogány Kálmán: Séta a téli tárlaton. A Lakás, III. évf. 11.sz. 174 l.

M. D. K.

VESZTRÓCZY Manó festő

Aradi Förtfest. 322. l

Veszteóczy Manó, sz. 1875.
Érett szőlő, olaj
Almaszüret, olaj

N.Szal. III. aukc. 1924. 14 l.

Vesztróczy

5 kép

Az 1904-iki téli tárlat. 14 l.

MDK

Vesztróczy Manó

Meztelen nő, olaj, Lipótvárosi Kaszinó-díj, 1000 Kr.

SzmKT 5o - 131-132 l.

vásárolta.

KRISZTUS,
ül és áldást oszt.
Német munka, XV. század.
Trébelt aranyozott réz, mag. 15 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

EREKLYETARTÓ,
Úrmutató alakú, reneszánsz díszű talppal
tikus fiálés felső résszel.
Magyar, XVI. század eleje.
Aranyozott ezüst, mag. 12 cm.
Egyházmüv. kiáll., 1930., 332. szám.

DÍSZPOHÁR,
címerrel, 1626-os évszámmal és későbbi feli
KOLYI ECCLESIAE EZ A POHÁR.
Magyar munka, 1520 körül.
Részben aranyozott ezüst, mag. 12·8 cm.

ÚRMUTATÓ,
felső része hengeres üveg, zománcos d
vésett talpán két zománcos püspöki címer. T
hiányzik.
Olasz munka, XVI. század.
Aranyozott réz, mag. 26·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Egyházi műrégiségeink az 1885. évi
pesti országos kiállításon. Egyházmüv
Lap, VI., 1885., 291—292. l.

KÖRMENETI KERESZT,
előlapján középütt niellóban Szent András
képe, szárvégeken négy kámeó, hátlapján

Vesztróczy Manó festőművész
A pólai kikötőből 04.
Wiwa Művészeti Szalon csoportkiállitása
1922. december 17.

MISERUHA,

vörös bársonyból. Középsávja fehér brokát, barna nagyindás bársonyrátét arannyal zsinórozva. Fehér hímzett széllel.
Mag. 110 cm.
Magyar munka, XVII. század.
A budapesti műkereskedelemből, 1937.

KORONÁZÁSI MISERUHA,

újabb szöveten három függélyes sávban domború gyöngyhímzésű korabarok virágos díszítés. A hátoldalon öt, elől négy nagy ametiszt.
Mag. 98 cm.
Magyar munka, 1670 körül.
Szelepcsényi prímásé lehetett.
Megújíttatta 1790-ben Batthyány, 1867-ben Simor prímás.
II. L. pót koronázása óta használják.

Árvízkárosultak, 1876., 44. l., 1484. szám. — Tört. Főcsoport, 2151. szám. — Czobor—Szalay, II. kötet. 331. l. (Képe 328. l.) — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 287. l. — D. K.: A koronázás egyházi műtárgyai. MIP, XX., 1919., 24. l. (Képe 37. l.) — Gerevich: A koronázási kincsek. Vasárnapi Újság, 1917., 29. l. — G.: A koronázási emlékkiállítás. Vasárnapi Újság, 1917., 126. l.— Lepold —Homor 71. és 74. l. — Gerevich PA, 200. l. — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüjtő, II., 1928. 245. l. — Csernyánszky 86—87. l. — Lepold—

Vesztroszy Mano festőművész

Dekorativan predeo
Zima

Kat.Beograd, 1931.

MDK

Vesztróczy Manó

Thorma bácsi, olaj
Vitorlásverseny, temp.

M. Képzőmüv. Szab. Szerv. tav. tárlat,
1947. máj. 8 l.

Vesztróczy Manó
Vitorlásverseny, vizf.

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

MDK

Vesztróczy Manó
Kisörsi leány, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946.
márc. lo 1.

MDK

Vesztróczy Manó
Tengerparti barlang, paszt.

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc.
6 l.

Három téli kiállítás az Ernst
múzeumban. – Művészi Élet. 1933.
2. sz. 4. l.

Verstróczy Kanó

festőművész

Paál László Társaság kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Mista, derűs színeivel, környed levegősségével hat.

Nemzeti Ujság
19[illegible]9.I.27.

Vesztróczy Ikarú

festőnuvész

Paál László [illegible] kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel, [illegible] tájképekkel.

Magyar Hirlap
1929.1.27.

Vertrórcsy kanó

festőmüvész

Paál László Társaság kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel, régebbi lapjaivak

Magyarság
1929.I.27.

Verztrócsy Mauró

festőmüvész

Paál László Társaság kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel, tájképpel.

Magyarország
1929.I.27.

Verstróczy Manó

festőművész

Paál László Társaság kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Régi kvalitásaival pelentkezik

Az Est.
1929.I.27.

Veratróczy Mavó

Festőnuvász

Pádi László Bárg ság kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Igen érdekesek táj- szimpoblémái, és a fényben felolvadó szinek alkalmazása fiszurá-lon.

Esti Kurir
1929.X.27.

Vesztróczy Manó MDK

Hegyoldal, olf.
Krumplikapálók, olf.
Fák, krétarajz
Gyümölcsös, vizf.

Paál László Társ. Kiáll.
Nemzeti Szalon 1929. január

Vesztróczy Manó MDK

Fenyők, krétarajz
Gyümölcsfák, olf.

Paál László Társ. Kiáll.
Nemzeti Szalon 1929. január

Vesztróczy Manó

MDK

Fiatalember arcképe, olf.
Matrózok, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Vesztróczy Manó

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

Wu 1926. X. 24.

Vesztróczy Emanuel

Herbstlandschaft
Winterlandschaft

Wien, Kunstlerhaus 1924. Mai-Juni

MDK

Vesztróczy Manó

Badacsonytető a fák mögött, olajf.
Sütkérező nő, "
Kenesei utcarész, "

A Balatoni Tarsasag II. Kiall.Kat. 1924.
Nov.29.-Dec.8. 22.l.

Vesztróczy Manó MDK

Balaton mentén, olf.

Mücsarnok 1924. febr-márc.

Vesztróczy Manó MDK

Sütkérező leányok, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Vesztróczy Manó MDK

Szeptember elején, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Vesztróczy Manó

Templom belseje, of.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. kat. 41.l.

V. sztróczy Manó

MDK

Szt. László vizet fakaszt, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Meztelen nő, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó

MDK

Domboldal, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

Vesztróczy Manó MDK

Szent László vizet fakaszt, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vésztróczy Manó

MDK

Harmonikázó ujonc, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Meztelen férfi, olf.

Mücsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

MDK

Vesztróczy Manó

Keresztelő János, of.

KMT. 1911. tav. kiáll. kat. 38.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Tájkép, of.

KMT. 1911. tav. kiáll. kat. 43.1.

MDK

Vesztróczy Manó

A vörösberényi ref.templom. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiall. 58.1.

MDK

Vesztróczy Manó

A magyar iparművészek törzskönyve. Magyar Iparművészet. 1903. 46-47 l.

MDK

Vesztóczy Manó

Sütkérező parasztlányok, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952

Vesztóczy Manó (1875-)

Sütkérező parasztlányok.
Oljf. Sign.1911.

A Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Vesztróczy Manó

Babfejtő asszonyok, o.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDK

Vesztróczy Manó

Vakok

GerLonModFest 91.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Vakok, of.

Arcképtanulmány, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 56.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Bab-pirgálók, repr.

Műcsarnok 1906/7. téli kiáll. kat. /nemzetk./

MDK

Vesztróczy Manó

Babfejtő asszonyok
o.,v. 149.5x80 cm. MNG.Ltsz.: F.K. 448

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat.46.1.

Vesztróczy Manó MDK

Babpirgálók, repr.

Miesarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Vesztráczy Manó MOK

Csolnakon, olf.

Alkony a vizparton, olf.

Babpirgálók, olf.

Kártyázók, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

neve eml.

Gráber Margit kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Vesztróczy Manó

Feleségem arcképe. Olajf. Mgt.

Képzőm.Tars. 1908. tav.kiáll.kat. 4o.l.

Vesztróczy Manó MDK

A Szajna Boulogne mellett, olf.

Délutáni napsütés, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Vesztr-czy Manó MDK

A szent család pihenője menekülése közben, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

Arckép, of.

Arckép, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 56.l.

M.D.K.

Vesztróczy

"Tengeri képét kell kiemelnünk"-irja "A hét tükre" c. rovat kritikájában, melyet a Műcsarnok kiállitásáról ir.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. dec. 29.
17. évf. 53. sz. 847. lap

Vesztróczy Manó MDK

olajfestmények
Kőkapu
Önarckép
Szent Tamás télen
Az Ojtoz völgye

Ébál László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

Vesztróczy Manó MDK

olajfestmények
Chersoi öböl
Badacsonytető a fák mögött
Kertrészlet
Parti hajó

Ďaál László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

Vesztróczy Manó MDK

olajfestmények
Tanyai lányok
Polai kikötőrészlet
Gulács-hegy télen
Quarneroi halászok

Ifjú László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

MDK

Vesztróczy Manó

Krumplikapálók, festm. repr.

Képzőművészet, 3.évf. 17.sz. 52. o.

Vesztróczy Manó MDK

olajfestmények
Gimesi táj
Nő fehér ruhában
Szeptember elején
Badacsony ősszel

Paál László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

Vesztróczy Manó

MDK

olajfestmények
Kisörsi hegy
Elhagyott falu az Ojtoz völgyében
Őszi táj az ojtozi szorosban
Major a tóthi heggyel

Pál László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

Vesztróczy Manó

MDK

Téli táj, rajz
Akácos, rajz

Pasl László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

Vesztróczy Manó MDK

Gulács és Hármas-hegy. olf.
Ojtoz-patak, pasztell
Szeles nap, pasztell
Tengerparti barlang, pasztell

Paál László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

Vesztróczy Manó

MDK

Habsburg csatahajó Plában, vizf.
Öreg mandulafák, szines rajz
Balatoni táj, rajz
I. Kikötőrészlet Óbudán, rajz

Paál László Társ. I. kiáll.
Nemzeti Szalon 1923. május

Vesztróczy.

Műve szerepel a Munkáczy-
Céh első kiállításán.

Sárai Ujság, 1928. Nov. 11.

mDK

Ves/tróczy szobrászm.

müve emeli a kiállitás nivóját.

Rónay Kázmér: A Szécksfv. Képt. 1937/38.évi uj szeményei.
Nemzeti Szalon.
Képes Krónik.1939. 24.sz. 63-64.l.

Veszprémy festő

Szerepel a „Magyar táj és életkép"
kiállításon a Műcsarnokban

Esti Kurir, 1927 I. 14

Vesztróczy Manó MDK

Pusztai fehérnép, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

WKSP 1993

Veszt róczy Manó

festő

II. Keleti Károly

u. 8.

MKSz 1947

NDK

Vesztróczy Manó festő

Nagy T: Az I. M. Képzőm.kiáll.portréképe.
Kis Ujság 1950. aug. 25. 4.l.

A VAKOK FESTETTE VESZTRÓCZY MANÓ

képét is. Saját arcképe végig szuverén festés, fény- és árnyékhatásoknak mesteri elosztása, tónusok remek harmonizálása, a nagyvonalúságnak, a nagyszabású rajznak remeklése. És ez a csakis „festés"-kép mégis megrendítő líra. Olyan, amilyen csak nagy költők, vagy nagy gondolkozók magábamélyedéséből fakad. Olyan, amilyen festőmesterek megfestett vallomástételében is meg-megnyilvánul néha: az életről való fölfogásnak vallomása. A szépséges, mámoros, szenvedelmes művészi életfölfogás tanuságtétele. Annak az ülő, a palettát energikusan fogó alaknak, ott a vásznon, a művészet életet jelentő ideál, amelyért érdemes és kötelesség is küzdeni. Küzdeni, dolgozni és sokat tudni: mindent, amitől nagyművészetté lesz a mesterség. Ez az arckép elemi erejű lelkesedésnek, az erő ünneplő megbecsülésének, a tudás büszke érzetének hirdetése. Annak a nagy stílnek alkotása, amely csakis akkor támad, amikor a nagy tudás a nagy becsületességgel találkozik. Pedig csak nagyritkán találkozhatnak ott, ahol nemcsak a művész, hanem még a hétköznapok embere is színész s ahol az élet nemcsak lassú elégés, hanem — folytonos szerepjátszás is.

És modern festőink legtöbbje az emberben való elmélyedésre, a lelkület megértésére és festői megszólaltatására törekszik az arcképeiben. Az ő arcképfestésüket ott jellemeztem, ahol művészetük jellemét megállapitani igyekeztem.

Kifejezetten arcképfestőink közt, az újabbak közt, hirességdolgában legelől áll László Fülöp. Valamikor résztvett a történelmi festést fölújitani igyekvő mozgalomban és genre-képei közt is sok olyan volt, amelylyel nagy sikert aratott. De a mindent-festők közül kivált s az ember meghóditására indult. Egyelőre még nem hóditotta meg, mert felsőségesen megalkuszik vele, de meghóditotta a világot. A leghiresebb arcképfestők közé tartozik és a hatalmasok és előkelők, a gazdag emberek és a rangra igényt tartók szinte vetekednek érte, hogy vele lefestessék magukat. Nemcsak idehaza, hanem Európa-szerte. És éppen a modelljei köre a magyarázata annak, hogy László mért is alkuszik meg a festette emberrel és mért nem hóditja meg. Azok a modellek a konvenienciák rabjai. Még azok is, akiknek uralkodói rang adatott. Az ő világukban az őszinteségre idegenül néznek s az ő világukban az individualitások nem megértetést, hanem hódolatot kivánnak. A művész lelkülete ne értse meg, ne dolgozza föl, ne szólaltassa meg az ő lelkületüket, hanem értse meg és ábrázolja azt a sajátságukat, amely a sokaságtól megkülönbözteti őket: megjelenésük előkelőségét. S a festő, aki a lelkületek találkozásából akarta a művészi arcképet megalkotni, kénytelen volt más találkozást keresni: az előkelő megjelenés találkozását. A modellét és a magáét. Az előkelő világ nevelte a maga festőjét, ez pedig az új megértés alapján lefestette a maga nevelőjét. Nincs igazuk azoknak, akik László képeiben csak külsőségek megszólalását látják. Az emberek megértése az ő festésének is az alapja, csakhogy a megértése nem az egész emberre, hanem annak csak egyik, még pedig jellemzetes részére terjed ki. Az előkelő vagy az előkelőségbe vágyakozó emberek — előkelősége: ez az ő ember-jellemzésének tartalma. S ez a jellemzése beszédes, a beszédességnek remeklése. A művészi erőnek olyan megalkuvása,

Gerlon Modest

A nagyművészet pedig nem hagyja abba a kutatást. Kedveskedve hízelkedik az embernek egy kis megismerésért. Kerülgeti, hogy a közelébe férkőzhessék. Ott jár a megadásos konstatálók és a dacos stilizálók között, akik ellökték maguktól az emberi problémát, mert beleuntak, vagy belefáradtak a vizsgálgatásába, és nem hagyja abba emberhódító törekvését. Már nem is törekvése neki, hanem szerelmetes rajongása. Mindene lett az ember és lemond mindenről az emberért. Az a probléma betölti a lelkét, leköti a hangulatát, élesíti a tudását. Az ember neki a valóság és a fantázia. Az ember az ő tükre, amelyben maga is, az egész világ is tükröződik.

Ezt írtam Lenbachról szóló tanulmányom bevezetésében. És talán úgy jellemeztem vele az arcképfestést, mint a festőművészet csúcsát. Mint azt a festést, amelyben a festőiség, a tartalmiság, a technika és a témában való elmélyedés legtökéletesebb harmoniában és mégis mindegyik külön-külön a maga legteljesebb szuverénitásával érvényesülhet. Az arcképfestés diadal: nagyszerű hóditás, a komplex embernek meghódítása a tulajdonképpen simplex festés által. S az arcképfestésre nem a műalkotást magyarázó Zola-féle híres definiciót alkalmazom, hanem Shelleynek, a nagy angol költőnek, azt a mondását, hogy: „a magam szíve tükrében megláttam a mások szívét". Az arcképfestő a maga lelkületén keresztül meglátja, megérzi, fölfogja, megérti, megszólaltatja a mások lelkületét. Két lelkületnek találkozása a művészi arckép. S akármennyire demonstrál is például Whistler az ő arcképei elnevezésében (amikor például anyja arcképét „fehér és feketében való kompoziciónak", vagy Duret arcképét „hússzín és fekete szín elrendezésének" mondja) amellett, hogy ő csakis festett: éppen az arcképei tanuskodnak róla, hogy ő az embereit első sorban megértette.

A mi újabb arcképfestőink jórésze az arcképfestésről azt a Shelley-féle tételt vallja. Ferenczy Károly arcképei egytől-egyig annak a nagy, nemes pátosznak megszólalásai, amely a festőiség szuverénitásának és a lelkületnek megnyilatkoztatásából alakul. Megfestette egyebek közt a saját maga és a kis lánya arc-

MORS EQUES — FESTETTE KACZIÁNY ÖDÖN

165. VESZTRÓCZY MANÓ: Krumplikapálók

Nemzeti Szalon 1929. jan.
Pacal László Társ. III. kiáll.

Vesztróczy Manó
festő

VESZPRÉMI IMRE szobrászművész a Ifjú Művészek Klubja támogatásával járta be Olaszország egy részét.

— Legdöntőbb élményemet az olasz tájak jelentették. Az ember és a kultúra mindenütt jelen van bennük. És bár szobrász vagyok, művészileg a festőktől kaptam többet: Cimabue, Simone Martini, Botticelli képeiben. Ezek a mesterek nem stílust akartak teremteni, hanem beszélni akartak arról, amiben hittek. Hallatlan anyag- és tárgyszeretet jellemzi őket, és bátorság, amit a kifejezés és szépség érdekében vállaltak.

— Belecsöppentem egy karneválszerű utcai kiállítás kellős közepébe is. Háromévenként rendezik meg Rómában, a Via Margután. Az utca két oldalán elhelyezett paravánok között óriási nemzetközi tömeg hullámzik. A kiállítás inkább érdekes, mint színvonalas. Egyik szobrász hat dugattyúkarokból és hajlítgatott drótokból készült munkáját el is adta. A vásárlók között szerepel a chicagói múzeum is.

És most itthon vagyok újra. Mert hazajönni is jó. Ami kimaradt a beszélgetésből, arról majd vallanak a hétköznapok.

SZABÓ ÉVA

Szoc. Művé
szet 1964 Jan

feladatok ellátása feltétlen jó szervezettséget, kitartó munkát és szaktudást kíván. A műszaki osztály szervezeti felépítése: a tervezést, pénzügyi keretek lebontását és az osztály irányítását a műszaki vezető végzi, helyettese ellátja az összes építkezés műszaki felügyeletét és ellenőrzését. A megye három **körzetre** tagozódik (Kecskemét, Baja, Kalocsa), élén egy-egy körzetvezetővel. A körzetekhez általában 40—40 mozi tartozik, amelyek üzemeltetése a körzetvezető feladata. A körzetek rendelkeznek egy-egy service műhellyel, ahol a gépi, elektroakusztikai és erősáramú berendezéseket javítják. A legjobban felszerelt service műhely a kecskeméti, ahol a vetítőgépek generálozásától kezdve az erősítő berendezések átalakításáig minden kinotechnikai munkát elvégeznek. A két körzeti műhely kisjavításokat végez, egy műszerész és egy mechanikus létszámmal. A körzetvezetők végzik a mozik tmk-ját és kisebb szerelési munkákat is. Egy-egy mozi tmk-jára általában kéthavonként kerül sor. A körzetvezetők a megyei központba eligazítás és beszámolás végett kéthetenként jönnek be, amikoris beszámolnak az elvégzett munkákról, és megkapják az elkövetkező két hét feladatait. A

Vesztróczy Manó
festō.

1.) Ex libris.
2.) Ex libris.
Müvészet, 126. l. 1903.
3. Fejléc. u. o. 1903. 46 l.

ro Sanchez.

XV. században.

‹ 15. r. 46).

ıst, kinek bal karját a könnyeit
nagahoz, míg Mária Magdolna
az előtérbeli faragott diszítésű
ɔdemus fekteti be. Kissé hát-
ıleai asszonyok helyezkedtek
ɔeznek és fájdalmukat eláruló
ɔváltónak dicsfenytől körülvett
ékát gyolcscsal kötötték körül
ɔlenlevők közűl János és az
kezeit összekulcsolta, hajdon-
ıtevők pedig olyképen végzik
az egyik a tetemet vállánál
‹ sarkait tartja. A lépcsőn, a
tartalmazó edényektől jobbra,
sz signaturájával. A háttért
ɔke foglalja el.

m. — Lelt. sz. 3712. — Vétetett
sz. engedély értelmében Alban
8). — Elszámoltatott 1908 április
ɔlást jóváhagyta az 1911 márczius
ɔozat (911–911).
adatok a Szépművészeti Múzeum-
nchez: La Mise au Tombeau.

III

503 (3712).
648 (457).

503

Vesztróczy Manó

Napos sarok.

olajf.

Tm. Bp. 1932.

Vesztróczy Manó

Árverési Csarnok aukció kat.

34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
39. sz. 1927. okt.

t és a német császár.
találkozás emlékére készült
lapján, egy globus fölött, a
ő és harsonát fúvó Hír fut
kelő nap sugarai törnek föl,
jobbrafordult és arczélben
bérgalyak karolnak át s a
helyezést, hogy II. Vilmos
sef balján. A hátlapon, a
n emelkedett mezőnynyel.
en: »FRANC–IOS. I . . . WIL-
»SCHÖNBRUNN 6–7 JUNI.

– Lelt. sz. 1215. — Vétetett az
szerint a művésztől 10 K-án
07 deczember 12-én. — Elszá-
25–907). — Az elszámolást jóvá-
i 9458–909 szvsz. határozat

VESZTRÓCZY MANÓ :

282. Cseresznyeszedő nő. - Olajf., v. 34 x 45.5. cm. Jelz.l.b.: "Vesztróczy 1906".

Székesfov. képt, jub. kiall 1944.

Vesztróczy Manó

STRÓBL ALAJOS / 1856 - 1926 / :

240. A müvész felesége. - Szobor, fehér márvány. Mag.: 54 cm. Jelz.nélkül.

SZABADOS BÉLA :

241. Női fej. - Szobor, terr. Mag.: 32 cm. Jelzés nélkül.

SZABADOS JENŐ / 1912 - 1942 / :

242. Otthon. - Olajf., v. 145 x 120.5 cm. Jelz.l.b.: "Szabados Jenő 1939.nov."

243. Apám. - Olajf., v. 65 x 60 cm. Jelz. l.j.: "Szabados Jenő 1939".

SZABÓ IVÁN :

Vesztróczy Mani

1891. Budapest.

(482) Csendélet. Vorf. 60 fr

Téli Eiállítás 1891/92

VASÁRNAP

25

Kath. F. 14. Lajos kir.
Prot. F. 13. Lajos

HÉTFŐ

26

Kath. Zefirin p. vt.
Prot. Izsó

KEDD

27

Kath. Kalaz. József
Prot. Gebhárd

SZERDA

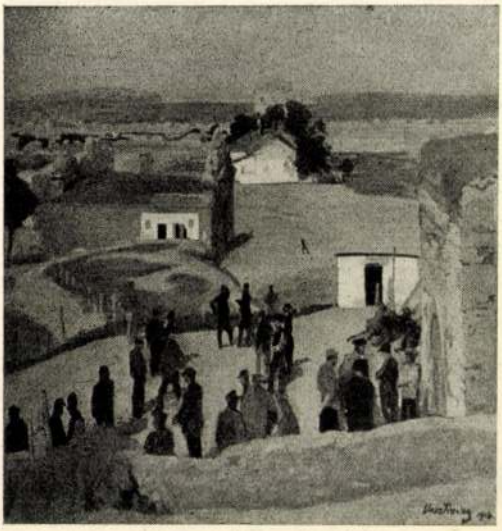

VESZTRÓCZI MANÓ: *Zimony Belgrád felől*

A Műcsarnok T

Az egyéniség utja tehát a távol Kelet művészetében szükebbre szabott, mint a Nyugaton. Viszont bizonyos irányban tovább vezet, amennyiben a valószerüség határát a testiség, azaz térbeliség szempontjából tullépi. A nyugati művészet a testiség azaz térbeliség fokozott és

Riport a r

A festő- és szobrászművészek több mint feléne
Mit mondanak

Alábbi kalandomat szives megszivlelés céljából ajánlom épitészeink és az épitetők figyelmébe. A napokban történt, hogy kellemes megbizással fel kellett keresnem néhány művészt, megannyi jóhangzásu, ismert név viselőjét. Vidéki barátom lepett meg azzal a kéréssel, hogy szerezzek neki jó képeket. Nosza, felpakoltam a kiváló férfiut és elindultunk felfedező körutra a pesti műtermek irányába, a jó kép után. A jó képeket meg is találtuk, — de a műtermekre sehogysem tudtunk ráakadni.

Képzőművészet

I. évf. 1. f.

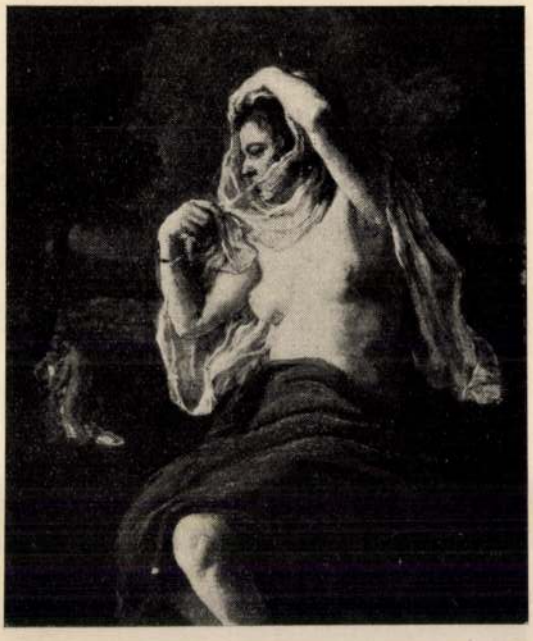

KNOPP IMRE: *Fátyol*

vaszi Tárlatáról

hagyomány tisztelete irányadó nemcsak a művészi alkotás tárgyának és formájának, hanem az anyagának megválasztásánál is. A jadeitnek, a kinaiak által legjobban értékelt kőnek nagyrabecsülése nemcsak annak nagy szépségéből magyarázható, hanem abból a körülményből is, hogy a fejlettebb kőkorszak legtökéletesebb kőanyagát szolgáltatta.

A kozmikus világnézetü Keletázsiában lehetetlen elképzelnünk olyan anarchisztikus művészetet, amilyennek napjainkban vagyunk tanui a Nyugaton. A kozmikus felfogásu ember sohasem juthatott arra a gondolatra, hogy függetlennek nyilvánitsa magát a természettől, mint a homocentrikus expresszionista. A kozmikus felfogás ugyanis állandó visszatekintésre késztet az eszményinek feltételezett ősállapotok felé, melyben az ember az elképzelhető legtermészetesebb életet élte és a kozmikus erők a maguk teljes tisztaságában érvényesültek.

A Nyugat művészete, mint a nyugati szellem egyáltalában, az egyéniség korlátlan érvényesülése felé haladva jutott legujabban az anarchizmus állapotába, melyben egyesek már oly elméleti alapra is helyezkednek, amelyek másoknak hozzáférhetetlenek. A kozmikus alapon álló művészetben ez a helyzet elképzelhetetlen. Ott az egyén nem kerülhet oly helyzetbe, hogy a hagyománnyal szakitva uj rendszert teremtsen, mert a meglevő csak spontán fejlődés eredménye lehet.

A Műcsarnok téli tárlatából
VESZTRÓCZY MANÓ: VAKOK

Eliz egy levelet huzott ki a zsebéből; — itt hagyom a Tilda levelét, talán jobb kedvüvé tesz.

sóhajtozott, én pedig erősítettem magam arra az időre, amikor a vihar kitör.

Tegnapelőtt reggel a papa sült krumpliját hidegen hozták be, a tea pedig méregerős volt. Gazsi ki akart venni egy kést a fiókból és az egész csomót leejtette iszonyu zörgés között; én nyugodtan kentem a vajas kenyeremet, a papa hangja pedig abban a pillanatban elkezdett dörögni: — Téged pedig nevelőintézetbe adlak, ha az a kamasz még sokat jár ide! — A „téged" én voltam, a „kamasz" pedig Guszti.

A mama szeme tele lett könnyel és legfájdalmasabb hangján mondta: — De Gáspár! — Erre papa elkezdett kiabálni, „hogy ő ilyen familiát sohase látott, hogy itt mindenki sír, vagy el akar menni, — ez gyöngéd célzás volt reád, — hogy ő nem akar bolondok házában lakni, — hogy aki sóhajtozni akar, menjen ahová akar!" — Ilyen logikátlanok a férfiak!

Én megerősítettem magam, fölvettem a legszemtelenebb képemet és egy kis szívdobogás között a papa elé álltam. — Ugyan papa, adj egy spiclis cigarettát abból a te kitünő keverékedből — és egyuttal benyúltam a kabátja belső zsebébe a szivartárcájáért; legalább, ha nyakon akar ütni, — gondoltam, — egy kicsit akadályozva lesz benne. Papa a meglepetéstől szótalan maradt, én pedig természetesen fölhasználtam ezt az időt, és beszéltem. Közbe rágyújtottam a papa kegyetlen rossz keverékére, de hát mit meg nem tesz az ember a szerelméért.

Öt perc mulva papa kijelentette, hogy „szamarak vagytok“ és az ügy meg volt nyerve.

Persze, Gazsi azt állítja, hogy mindent neki köszönhetek és hogy ő csak az én érdekemben ejtette le azt a csomó kést és tíz forintot kért kölcsön holnapig. Én olyan boldog voltam, hogy mindjárt adtam is neki három koronát.

Még sokat írhatnék, de már éjfélre jár és a mama már kétszer kiáltott be, hogy menjek aludni, pedig azt hiszi, Gusztinak írok.

Így hát pá, csókol Tilda.

Mikor Eliz Ágnestől hazafelé ment, egy utcasarkon hirtelen Magdát látta befordulni. Magda is észrevette Elizt és ki akart térni az utjából. Volt egynéhány kellemetlensége a szomszédasszonyokkal és a háziasszonynyal, míg el nem költözködtek a Lénárd régi lakásából és bár végtelenül megvetette őket miatta, belátta, hogy az emberektől, — főleg az asszonyoktól, — nem várhat megértést, az elnézésük pedig neki nem kellett. — Ezért akarta kikerülni Elizt. De ő utánament és megszólította:

— Magda, várj meg!

Magda dacosan kérdezte:

— Beszélni akarsz velem?

— Hát persze, hogy beszélni akarok veled! Elkisérlek.

— Hogy van Ágnes? — kérdezte Magda.

Zavarban volt, nem tudta minek tekintse Eliz közeledését.

XII.

Magda csakugyan nagyon boldog volt.

Mióta elköltöztek abból a házból, ahol Magdára minden lakó gúnyos vagy vágyó szemmel nézett, aszerint, amint nő vagy férfi volt, igazán zavartalanul éltek.

Két szobát rendeztek be Lénárd régi butoraival, egynéhány üres faládával és szőnyegekkel. A ládákon ugyan kényelmetlen volt az ülés, a régi butorok kopottak voltak, de ragyogóvá változtatta a lakást a szép szerelmes asszony jelenléte.

Lénárd csakugyan végtelen gyöngéd volt. Nemcsak szerelmes, de hálás is volt azért az áldozatért, aminek a nagyságát ő sokkal jobban ismerte, mint Magda, és saját lelkiismeretét is azzal nyugtatta meg, hogy kifogyhatatlan szerelemmel és gyöngédséggel vette körül szép asszonyát. Azonkivül a viszony titokzatosságának is megvolt a maga csábító bája, megvolt benne a tiltott érdekesség, de megvolt a nő becsületében a tisztességes házasság tisztaságának biztosítéka.

Nem igen beszéltek a jövőről, de mindegyik hitte, hogy ennek az ideiglenes állapotnak törvényes folytatása lesz. Lénárd remélte, hogy ha gyermekük lesz, szülei is kibékülnek a változhatatlannal és ha nem, fölhasználja nagykoruságát és törvényesíti azt a viszonyt, amely élete boldogságát megadta.

Magda nem látta még eddig benne a zsörtölődő, türelmetlen férjet, mindig csak az imádó kedvest. Ilyen lehetetlen boldogságban telt el két hónap és akkor vette észre először Magda, hogy Lénárd ideges. Gyön[illegible]

Vesztróczy Manó

110. Vesztróczy Manó: Bab-pirgálók.

Műcsarnok 1906/7. téli
nemzetk. kiáll.

140. Herrer Cézár: Bikaviadalra készen.

Vesztróczy Manó

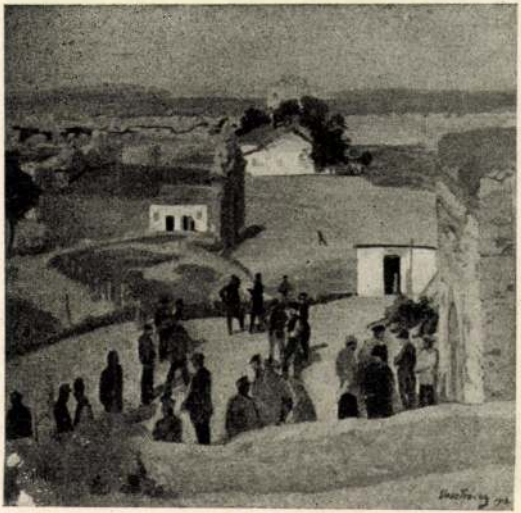

VESZTRÓCZI MANÓ: *Zimony Belgrád felől*

A Műcsarnok Tava

Az egyéniség utja tehát a távol Kelet művé- ak
szetében szükebbre szabott, mint a Nyugaton. tü

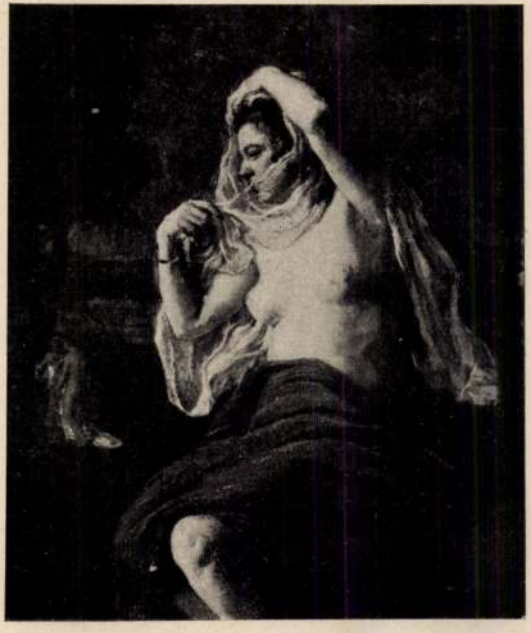

KNOPP IMRE: *Fátyol*

Tavaszi Tárlatáról

hagyomány tisztelete irányadó nemcsak a művészi alkotás tárgyának és formájának, hanem az anyagának megválasztásánál is. A jadeitnek, a kinaiak által legjobban értékelt kőnek nagyra-

165. VESZTRÓCZY MANÓ: Krumplikapálók

Paál László Társ. III. Kiáll.
Nemzeti Szalon 1929. jan.

Vesztróczy Manó

Vesztróczy Manó

Művészet 1903 126. l.

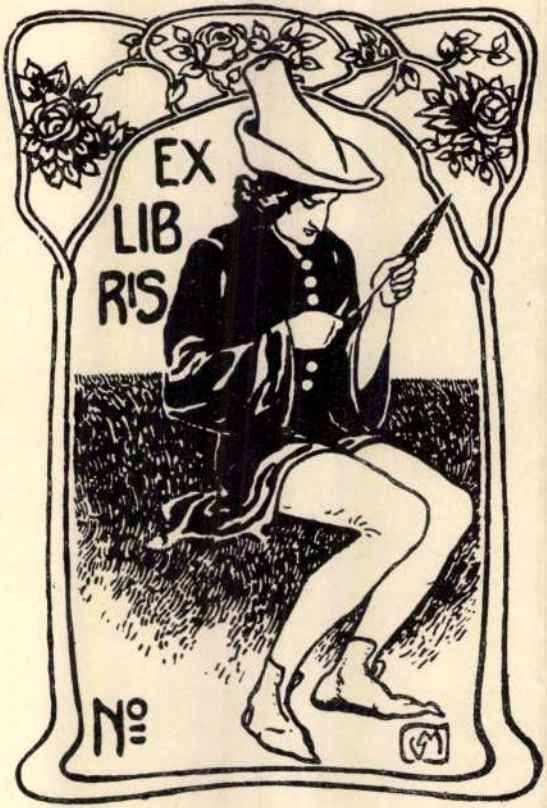

EX-LIBRISEK
VESZTRÓCZY MANÓ RAJZAI

Vesztróczy Manó

VESZTRÓCZY MANÓ

tanár, szül. Újpesten, 1875. Bpesten, Nagybányán és Münchenben végezte tanulmányait. A világháborúban, mint a sajtóhadiszállásra beosztott festő vett részt. Műveivel 1906-ban elnyerte a Rökk Szilárd díjat, a milanói aranyérmet, 1909-ben a Lipótvárosi Kaszinó díját, 1929-ben pedig Genovában ezüstéremmel tüntették ki. A Paál László Társaság elnöke.

VESZTRÓCZY EMANUELE

nato ad Ujpest, nel 1875. Studiò a Budapest, Nagybánya e Monaco. Durante la guerra, ha prestato servizio come pittore all'Ufficio Stampa del Comando supremo. Con le sue opere, ha ottenuto nel 1906 il premio Rökk, a Milano una medaglia d'oro, nel 1909 il premio del casino Lipótváros, nel 1929 a Genova una medaglia d'argento. E' presidente della Società Ladislao Paál.

Csókány

NAPLÓ

SZEPTEMBER 28

1955

A Katona József Színházban megkezdődtek a próbák Vészi Endre »A titkárnő« című színművéből. A mai tárgyú darabot Várkonyi Zoltán rendezi, a főbb szerepeket Ferrari Violetta, Somogyi Erzsi, Ladányi Ferenc, Makay Margit, Tompa Sándor, Somló István, Máté Erzsi, Fónay Márta és Juhász József játssza. A darabot október 21-én mutatják be.

⊙

Száz magyar író műve jelent meg a Szovjetunióban 1951-től 1954-ig több millió példányban.

∅

A József Attila Színház — a Néphadsereg Színházának Kamaraszínháza — október 1-én kezdi meg vendégjátéksorozatát a fővárosi kultúrotthonokban. A színház első bemutatóját a Dallos Ida Kultúrotthonban október 28-án tartja, ahol Vizinczey István »Az utolsó szó« című — Felszabadulási DISZ-pályadíjat nyert — színművét adják elő.

□

A magyar népi építőművészetről tart vetítettképes előadást dr. Varga László egyetemi docens szeptember 29-én este 7 órakor a TTIT budapesti Eötvös-klubjában.

~

A Radnai-vonósnégyes hollandiai vendégszereplésre utazott. Részt vesz a hollandiai Bartók-ünnepségeken, hangversenyt ad Amsterdamban, Rotterdamban és Hágában. Párizsban a Magyar Intézetben francia szakmai körök részére tart hangversenyt.

»A felszabadult magyar színház« címmel kiállítás nyílik a Sztálinvárosi Bartók Béla Népművelési Otthonban, szeptember 28-án este 7 órakor.

∅

A Filmarchivumok Nemzetközi Szövetségének Varsóban szeptember 26-án megnyílt kongresszusán az illetékes magyar filmszervek képviseletében Tardos András és Lajta Andor vesz részt.

⊕

Magyar küldöttség utazott a Vöröskereszt Társaságok Ligájának végrehajtó bizottsági ülésére Genfbe. A küldöttség tagjai Simonovits István egészségügyi miniszterhelyettes és Koltai Ferencné, a Magyar Vöröskereszt főtitkárhelyettese.

×

Fodor András és Képes Géza beszél életéről és költői munkásságáról az Állami Könyvterjesztő Vállalat és a Magyar Írók Szövetségének klubestjén, szeptember 30-án este fél 6-kor az Írók Könyvesboltja előadótermében (Sztálin út 45). Közreműködik: Palotai Erzsi.

⊙

Összémet filmhetet tartanak Lipcsében. Nyugat-németországi filmvállalatok 30, az NDK állami filmvállalatai 28 kultúr- és dokumentumfilmet mutatnak be.

— **Elhunyt** Vesztróczy Manó Munkaérdemrenddel kitüntetett festőművész szeptember 24-én 80 éves korában. Temetése október 1-én fél 3 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából.

homokot találtak Diósdon. Az új bánya feltárását megkezdték s még az idén be is fejezik.

ipar dolgozóinak újításai alap-ján a múlt hónapban a kimu-tatott várható gazdasági meg-takarítás *18 419 000* *forint*

Magyar Nemzet

A Hazafias Népfront lapja

Szerkesztőbizottság: Parragi György főszerkesztő, Komor Imre felelős szerkesztő, Losonczy Géza főmunkatárs, Nánási László

A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója.
Szerkesztőség: VII., Lenin körút 9—11. Tel.: 221—285.
Kiadóhivatal VII., Lenin körút 9—11.

Athenaeum nyomda. Fv.: Soproni Béla

Tebrisz ebédlőszőnyeg 3×4, kifogástalan állapotban és kis fürdőszobai gázkandalló eladó. — Lenin krt. huszonhat. II. 8.

Magyar perzsaszőnyeg 2×3 m, eladó. Szentes. VII. Ma.-dách út 8. II. em. 5.

Szőnyegét különlegesen megjavítom, kitisztítom, vagy szakadtan, hibásan megveszem. Bútorkárpitját helyszínen kitisztítom. Domány kisiparos VI., Majakovszkij u. 56. Tel.: 224—292.

Perzsaszőnyegét, hibásat, javíttassa, különben elértéktelenedik. Ungár. Akácfa 18. 427—634.

Perzsaszőnyeg, nagyméretű, kitűnő állapotban eladó, ugyanott nagyméretű fafűtéses vaskályha. — 364—050.

HANGSZER

Tangóharmonika vétel, csere, eladás, hangolás javítás, Cser hangszerkészítőnél. Rákóczi út 61. Tel.: 331—306.

Zongora, pianínó eladó! Használt zongorát vagy pianínót veszek! Lipovniczky zongorakészítő mester. Rákóczi út 34. I. Tel.: 420—636.

Pianínó eladó! IX.,

Alfa, tükörreflex, svájci, távmérős, kisfilmes gép, 3 optikával, 1 normál, 1 tele, 1 nagylátószögű eladó. Tel.: 384—061. Hétköznap 8—4-ig.

Kvadrátikus angol kamra stb. eladó. Korelle vázat veszek, roncsot is. Bendli. Zalaegerszeg.

RUHÁZAT

Szőrmebundák, szőrmebélések szőrmekucsmák, átszabások Halpern szűcsmesternél. Rákóczi út 4. Szőrmét veszek!

Motoros bőrnadrágot vagy egész bőrruhát vennék. — Anka György. Anker köz 2. 426—608.

Perzsa, felújított panofixbundák, használt szőrméből készítve, kaphatók. — Szemere szűcsnél. Lenin krt. 26.

Most hozza el szőrmebundáját átszabásra, javításra **Gasztonyi** szűcsmesterhez. Régiposta u. 17. Tel.: 185—459.

Használt bundájából divatos kulikabátot, szőrmebélést készítek, vagy készpénzért magas áron megveszem. **Müller** szűcsmester. Petőfi Sándor utca 6. második emelet Lift.

Indiai breitschwanz bunda közép termetre, sürgősen eladó. XV., Pestújhely, Ady E. u. 7.

125 kcm-es Csepel eladó. XIII., Váci út 6. Du. 4—6-ig. Udvarban.

500-as oldalkocsis, OHV, minden elfogadható árért sürgősen eladó. XIII., Fáy 76.

350-es BSA oldalkocsival eladó. Dob u. 101. Rétfalvinál. — Megtek. bármikor.

Export Csepel 125-ös motorkerékpár eladó. Mindennap 9—7-ig. Dob u. 59. Marácz kalapos.

350-es DKW oldalkocsival eladó. Este 6 h-tól. II., Radna u. 3.

750-es BMW oldalkocsis eladó 9800, sürgősen. Budaörs, Marx K. u. 107.

250-es Jawa sürgősen eladó. IX., Ernő u. 28.

Kitűnő állapotban levő 100-as NSU, 3 seb.-váltós, berúgós motorkerékpár sürgősen eladó. VII., Hernád u. 24. fszt. 3.

350 kcm-es IZS motorkerékpár kifogástalan állapotban eladó. Megtek. szombaton délután és vasárnap. Mátravölgyi. Vác, Köztársaság u. 5.

200-as DKW, asztali kvarclámpa eladó. — Bp., VII., Damjanich u. 51. III. 22. Horváth.

Steyr 55 kuplungbetétet, féltengelyt, R. 12. BMW motort keresünk megvételre. Ballagi és Csabányi.

Vesztróczy Manó
festőművész

A Paál László Társaságnak a művészei közül mindenekelőtt Vesztróczy Manóról illik megemlékezni, aki a társaság elnöke és szellemi vezére. *Vesztróczy* Manó néhány képe igy a Hegyoldal, komoly festői kvalitásokról ad számot és csak növelheti azt a megbecsülést, amely eddig is osztályrésze volt Vesztróczy Manónak Nagybányától mai napig. A többiek: *Barta* Ernő, *Bátky* József, *Belányi* Viktor, *Bertalan* Albert, *Biai Főglein* István, *Biró* József, *Csabai Ékes* Lajos, *Csizik* Gyula, *Feszty* Masa, *Gara* Arnold, *Lakatos* Arthur, *Rózsaffy* Dezső, *Szigeti* Jenő, *Vadász* Endre, mind nagy tudásról adnak számot és a magyar művészet erős kulturáltságáról vihetnek hirt. Megérdemelnék, hogy részletesebben foglalkozzanak művészetükkel.

Egészben véve: jó benyomásokkal távozhat a közönség a kiállitásról, amely furcsa véletlen folytán egészen sajátos megvilágitást kap. A Paál László Társaság előtt a KUT állitott ki a Nemzeti Szalonban. A magyar művészet baloldala után jött a magyar művészet jobboldala.

A baloldal kissé vásári képet mutatott, a jobboldal egy muzeumot, ahol nincsenek muzeális értékek.

(—ós)

Ujság
1929 I. 27

147

Kiadás előtt		

A csatolt ügyiratok számai: .....

.....

.....

.....

Vesztróczy Mamó

nyilv. rajz-és munt.
tanf.

Iparrajziskola

1890/91.

44. l.

Vesztróczy Manó festő

Nemzeti Szalon Egyházi kiál 1926

A Csernoch-díj pályázatra e műveivel dicséretet kapott.

VESZTRÓCZY MANÓ:
SZENT FERENC.

Vesztróczy Manó (Ujpest, 1875. jan. 17. -- Bp., 1955. szept. 24.): festő. Bp.-en Székely Bertalan, Münchenben Herterichnél és Nagybányán folytatta tanulmányait. 1891-től szerepelt kiállitásokon plein-air táj- és életképeivel, portréival. 1902--től a Fővárosi Iparrajzisk. tanára volt. 1906-ban Rökk-dijat nyert, 1909-ben megkapta a Lipótvárosi Kaszinó díját, Milánóban arany-, Genovában 1929-ben ezüstérmet nyert. A Paál László Társ. müvészeti elnöke volt. 1923-ban a Nemzeti Szalonban volt kollektiv kiállitása. 1950-ben a természetfestők között állitott ki az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

Vesztróczy Manó festő

Magyar Életrajzi Lexikon

érezhetővé vált szembaja, de a művész lankadatlanul dolgozott e művén, melyet 1902-ben a 2000 K-s Lotz-díjjal tüntetett ki a Képzőművészeti Társulat. A Művészet ebből a ciklusból reprodukált egy sor képet. Szembaja egyre rosszabbra fordult, de élete egyik legutolsó nagyobb műveként még megkezdhette a budai vártemplom számára azt az oltárképet, amely szt. Istvánt ábrázolja, midőn Asztrik püspöktől átveszi a koronát. Közben egész sor illusztrációt is rajzolt képes lapok számára, arcképei közül ismertebbek a Kossuthé (Pestmegye székházában), Madách Imréé (Nógrádmegye székházában) stb.

Roskovics festői előadása sok tekintetben a 70-es, 80-as évek müncheni festési módjához simult, kompozicióin legalább is akkora szerep jutott az ötletes, adomás tárgynak, mint az előadásnak. Tipikusan jellemezték képei a budapesti izlést, amely a népszinmű virágzása idejében uralkodott. S kevésbbé egyházi művei jellemzők a felfogására, temperamentumára, mint inkább a vidám librettót rejtő életképei.

Temetésén, amelyet a Képzőművészeti Társulat rendezett, jelenvolt a Budapesten időző művészek szine-java, akik meghatottan búcsúztak örökre egyik legszeretetreméltóbb pályatársuktól. L.

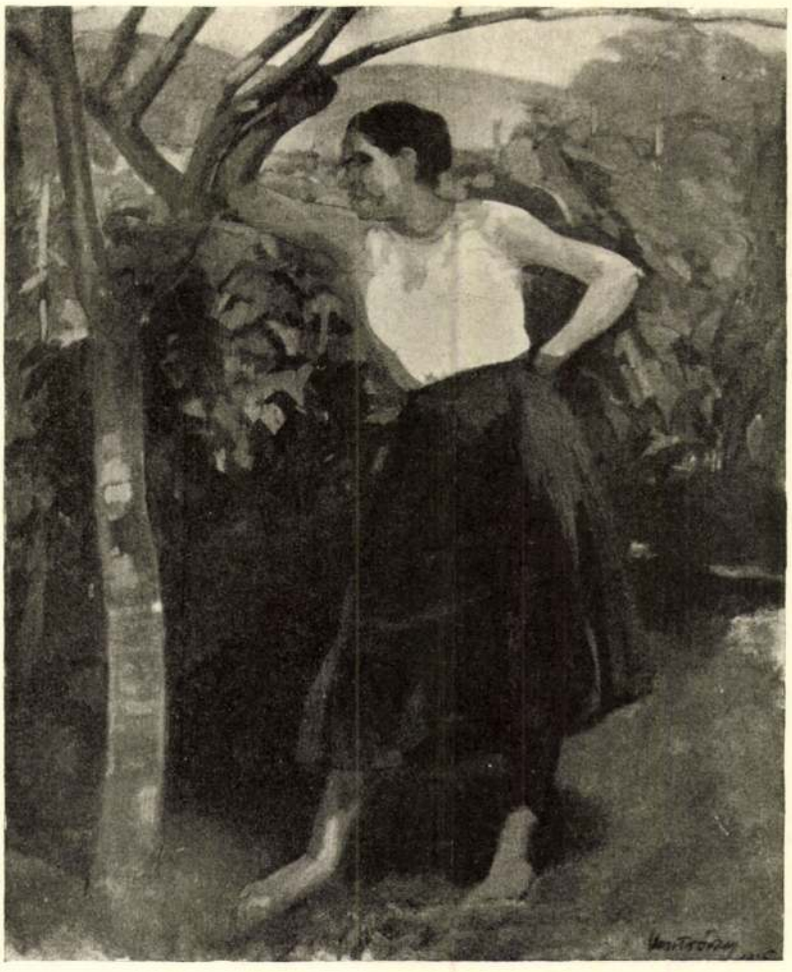

ÖRSI LEÁNY
VESZTRÓCZY MANÓ FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Művészet 1915.

SZÉKELYFÖLDI HÁZAK

Sokáig csak hírét hallottuk, hogy Wigand Ede valamin fúr-farag, kopácsol, tervezget odalenn messzi Székelyföldön, s ha néha fel-felugrott Pestre, úgy kivánkozott el innen olyan sietve, vágyva, mint aki kedves és sürgős munkát kelletlen tennivalókért félbenhagyott. Most itthon van megint, itt Pesten itthon, ami nem egészen igaz, mert ő még mindig nincs egészen itthon, itt, ezen a Pesten és hogy mégis valahogy megtudjon itt telepedni, a Székelyföld és a Kalotaszeg kincseiből épített itt magának egy kis világot. Jó, hogy Wigand megint Pesten van, mert kell, hogy most ott folytassa, ahol távoztakor abbanhagyta, az ő csendes, szívós forradalmársága kell, kedves erőszakossága és csüggedetlen, fiatal energiája kell és egyűvé kell verődni ökörülötte a magyarság akaróinak ebben a városban, ahol a magyar lélek égig lángolása napjaiban panaszkodott nekem egy kitűnő asztalosunk, hogy nem használhatja egy különben roppant talentumos tervezőművész rajzait, mert nagyon magyarosak és a publikum, ha nem XIV. Lajoshoz, de legalább Schmidt Miksához óhajt ízlésében hasonlítani. Jó, hogy megint itt van Wigand, szívós és lelkes zsörtölődéssel fölébreszteni az elaludt dolgokat és a sok beérkezett és gyüjtött tőkéjéből élő között fiatalnak és elégedetlennek lenni; jó, hogy itt van és megnézi és megkocogtatja a bezárt ajtókat, amelyek mögött korrekt hivatalnokok és veszekedő tanárok ölik az időt és jó, hogy megint itt van, mert a magyar gondolat házát építők közül ő nagyon hiányzott. De mégis jobb volna, ha nem kellett volna visszajönnie, ha őrá itt nem volna olyan nagy szükség és még inkább, ha őrá odalenn igazán érzett szükség volna, mert tanítani

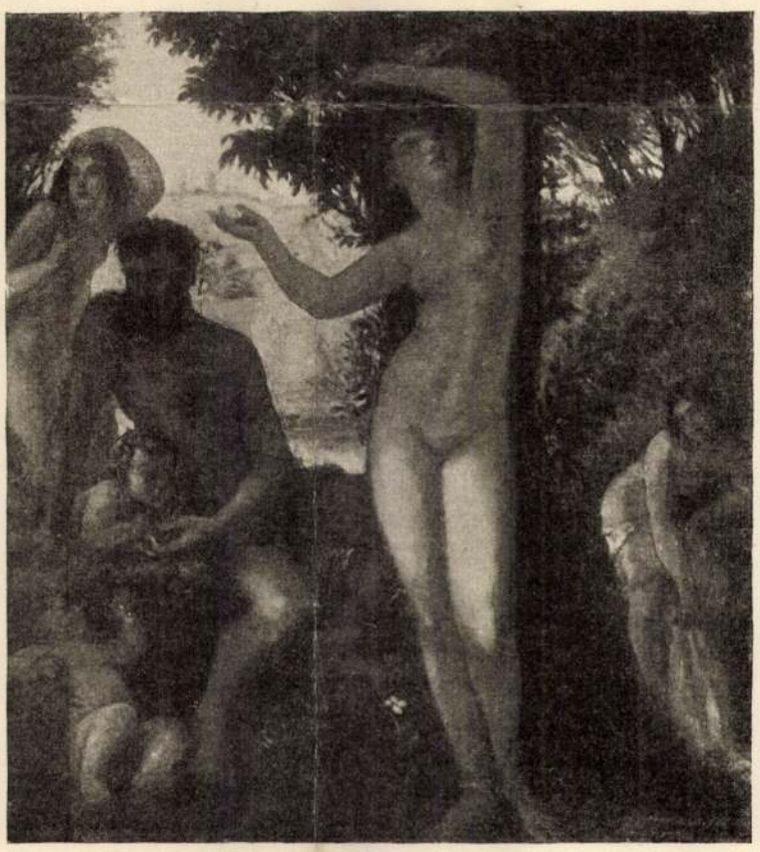

IDILL
HERMANN LIPÓT FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLITÁSÁBÓL

Erre a bánatosságra és sejtelmességre hangolja a képeit a fiatal festő. Minden képe egy-egy mélyrehangolt nocturne. A színezése, a tónusai s a hangulatai révén. „Chopin" című sorozatos képe is az, de az a könyvünkben közölt, világos színezésű képe is. Világos színezésétől sem lett derűs, inkább meghatón elegikus. De a festőiség határain belül hangolja meleggé, mélylyé, meghatókká a képeit ez a mi fiatal lirikus festőművészünk.

Vesztróczy Mané nem a hangulatait, hanem az impresszióit festi. Nem azt, amit sejtve érez, hanem azt, amit tisztán lát. Még akkor is, amikor érzelgős mesét mond, mint a „Vakok"-ban, a színfoltok játékához fűzi a mesét, amely neki csak alkalom a festésre: a foltfelületek összerakására. Ő nem az analizáló festők közé tartozik. Nem is lehetne az, hiszen az impressziók rabja Ettől a szépséges rabságtól a festés szintezissé lesz. S hogy Vesztróczy a foltokat egymáshoz rójva, nem igen téved meg: a biztosan megérzett vonal nyomán biztosan festhet. A festése olyan őszinte, hogy az inspiráltság forrásának bevallását sem rösteli. Mintha arról a hatásról tenne tanúságot, amelyet az ugyancsak fiatal Kernstock Károly gyakorolt reája.

Ugyancsak erős hatás alatt áll Nagy Vilmos. Ferenczy Károly nyomdokában jár. A foltharmonizálásban jeleskedik, a dekoráció szépségeit szólaltatja meg. Fiatalos hévvel az abszolut festésnek még a félreértettségeért is lelkesedik. A felületeket összehangolja, de még nem igen törődik vele, hogy a felületről azt is éreztesse, hogy a testet nem csak födi, hanem ki kell fejeznie a mivoltát is. Csak éppen a húsnak a meleg, buzogó vérrel átitatott emberhúsnak elevenségét tudja éreztetni. És érezteti benne a vágyak, az indulatok izzó nyugtalanságát.

„Végszóm" című képe, amelyet másolatban közlünk, ennek az érdekesen, izgalmasan tartalmas dekorativ festésnek jeles alkotása. Csupa összehangolt folt, csupa széttagolt felület, és mégis a fiatal női testek elevensége árad belőle. A fiatal színésznőké, akik a színfalak mögött izgatottan lesik a végszót, amely kiszólítja őket a színpadra, a bámulók és mohón éhesek nagy sokasága elé.

NŐI FEJ FESTETTE WELLMANN RÓBERT

A MAROKSZEDŐK — FESTETTE NAGY SÁNDOR

LEGUTÓLJÁRA lőn az ember. Csakis akkor, amikor már készen volt a nagy természet; nemcsak a föld, hanem az égbolt is nappali verőfényével, éjszakai tündöklésével. Csak éppen a gond nem volt még meg. A gond és a kötelesség. Ők se késtek sokáig. Megszülettek ők is, amikor veritéket kellett izzadnia az ember orcájának, hogy megteremjen a kenyér. A gonddal együtt pedig megszületett a — művész. Aki feleletet keresett arra a kérdésre, hogy hol van a gyönyörűség? Hogy keresi már ősidők óta s hogy fogja keresni mindig!

A nagy keresésben megpróbálkozott azzal is, hogy új természetet teremtsen. Annak a helyébe, amely van, azt, amelyet érez. Annak a helyébe, amelyet lát, azt, amelyért epedezik. Téved a Genezis könyve: nem az ember lőn utoljára, hanem a művész. Aki folytatja a teremtést. Ő is a mindent betöltő nagy borongásból váltja ki a világot. Újjáteremt mindent. Hogy megformálja magának a maga természetét! Az erdőt és a virágos mezőt, a némaságot és a harmoniát, a felhők borulatát és a verőfény mosolygását! Abból az izgató, borongó titokzatosságból, amely a valóság között és mögött incselkedik a kézzelfoghatósággal. Csak éppen az emberrel nem bír újjáteremtő ereje. Csak a simplex matériát tudja formába gyúrni, de a komplikált emberrel úgy van, mint ahogy a szobrász a gyémánttal volna, ha szobrot kellene belőle faragnia.

Mindent hatalmába kerített az újjáteremtő művészet, mindent modelláló anyagává tett már, de az embert csak kutatja, csak izgatott kíváncsisággal ókumlálja, csak igyekszik a megismerésére, csak hízeleg neki a titkaiért, vagy gyűlöli a megoldhatatlanságáért. Van olyan is, aki meghódol előtte és megelégszik vele, hogy csak konstatálja, más meg furfangosan ki akarja játszani és — stilizálja. A konstatálók vannak többségben, az ember egyszerű lefestői, akik megállapodtak a simplex emberi indulatok ábrázoló sémájában és csak a használati utasítás alkalmazásában térnek el valamelyest egymástól.

A stilizálók már kevesebben vannak. Valami haragos elkeseredés bírta őket az emberi titokzatosság kijátszására. Ha az ember nem akar az ő új világuk számára újjáteremtődni, hát teremtenek maguknak új embert. Olyant, aki nincs, aki nem is volt, akit az ő fantáziájuk a semmiből formál. Dehogy a semmiből. Nincs az a képzelet, amely a semmiből tudna alkotni. A legmerészebb, a legszertelenebb fantázia is csak a meglevő elemekből tudja a maga alakjait formálni. Csak összeteszi, csak stilizálja őket. És csak stilizálták ők is az embert, akiről azt hirdetik, vagy azt hiszik, hogy megteremtették.

Vesztróczy Emánuel

Tánc (falkép)

A MŰVÉSZHÁZ FELAVATÓ KIÁLLITÁSÁBÓL.

Rózsa Miklós dr. Kalauz a Művészház palotafelavató kiállitására. Bpest, 1913.

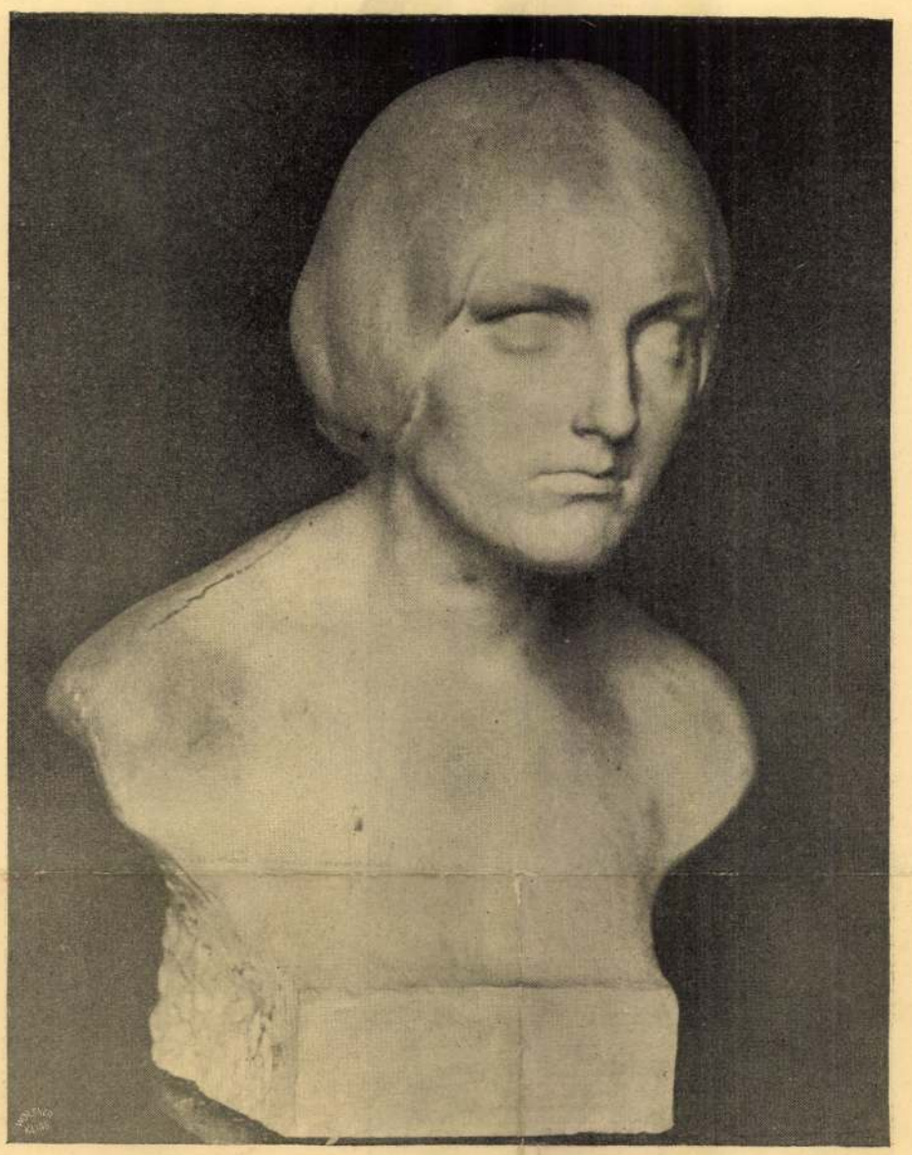

Pásztor János — Tanulmány (szobormű)

MEZTELEN NŐ
VESZTRÓCZY MANÓ FESTMÉNYE
A LIPÓTVÁROSI KASZINÓ DÍJÁNAK NYERTESE

Művészet. 1910. 12. l.

mára festett oltárképe úgy kolosszális méreteivel, mint erőteljes meleg színezésével nagy hírre jutott. Igen érdekes oltárkép-pályázatról — épp az ötvenes évek vége felé — tartott fenn egyet-mást a szájhagyomány.

Valamelyik kegyes grófnő két oltárképet rendelt, az egyiket egy vidéki, a másikat egy fővárosi templom számára. Giergl Alajos s az olasz származású Rostagni Alajos voltak a megrendelés teljesitői. Mindkét oltárképet kiállították a szerviták templomában s a művészeknek és műbarátoknak afelett kellett dönteni, melyik küldessék a vidékre s melyik maradjon a fővárosban. Giergl részén voltak a művészek s néhány komoly, értelmes, jóizlésű műbarát. Rostagni, ki főúri házaknál rajzórákat adott s olasz dalokat énekelt, szintén számíthatott pártfogókra. Nagy lótás-futás s hosszas korteskedés után végre is Giergl győzött.

A hazai történeti festészet ismertebb képviselőjeként Kiss Bálint múzeumi képtárőr s orlai Petrich Soma, Petőfi fiatalkori barátja szerepeltek. Mellettük Molnár József tünt fel egy Münchenben festett történeti képével, „Dezső önfeláldozása"-val, mely itthon mint a technikai kezelés világcsodája, nagy elismerésben részesült.

Kiss Bálint békésen csibukkozott a Nemzeti Múzeumban s őrizte a képeket.

Két történeti képe maradt az utókorra. Az egyik Dobó Eger vár védelménél, amint ágyúval célozgat valami kegyetlen török basára. Műlapnak is kiadták kőnyomatban. A másik történeti festmény, mely a Diana-fürdő emeletén levő kiállítási helyiségekben került bemutatásra, Nagy Lajos királyt ábrázolta, amint Velence köztársaság békét kérő követeit fogadja.

E kép arról volt nevezetes, hogy mindenik velencei követ egy és ugyanazon arc volt, más és más fordulatban: a festő maga. A bölcs Kiss Bálint ugyanis két-három tükröt felállítva szép csendesen a saját arcképét csempészte a történeti képre.

— No, nem tudom, — jegyezte meg Barabás a képet nézve — vajjon Kiss Bálint, ha a saját arcképét festette volna, ilyen jól adja-e a hasonlatosságot, mint ezen a képen?

Orlai Petrich Soma mint par excellence történeti festő ura volt a helyzetnek.

„Kún László és udvara" című történeti képe egyike volt a legelsőknek, melyeket itthon festett. Némileg Rahl modorában a színezést illetőleg, rajzban s kompozicióban a müncheni mesterek nyomain haladva, az akkori időnek számottevő alkotása volt. Nagyban emelte a kép érdekességét, hogy Kún László király alakjához Szerdahelyi Kálmán, a Nemzeti Színház kitünő bonvivant színésze ült modellt. A kép egy másik alakján pedig, Pákh Albert, a „Vasárnapi Ujság" akkori szerkesztője, jellegzetes fejét örökítette meg a művész.

Than és Lotz ez időtájt Bécsben dolgoztak Rahl mester iskolájában.

Than két igen meleg színezetű történeti képet állított ki a Diana-teremben rövid egymásutánban. Pekri Lőrinc és Nyáry Dénes elfogatása Szolnok várában a törökök által volt az egyik kép. A másik Imre királyt ábrázolta, amint pártütő öccsét, Endrét elfogja táborában. Mindkettő látható a Szépművészeti Múzeumban.

Lotz, ki szintén Rahl tanítványa volt, egy a huszáréletből vett jelenetet állított ki; úgy e kép, mint az előbbiek méltó feltünést keltettek. Pejacsevich János gróf, a széles körben ismert műbarát s Rahl mester pártfogója vásárolta meg.

Ugyancsak a nemes gróf felszólítására, Rahl lejött a fővárosba arcképeket festeni. Néhány főurat s magasabb rangú katonát festett le, rövid itteni tartózkodása alatt. A Barabás képeihez szokott fővárosi műbarátok véleménye Rahl képeiről nem volt túlságosan hízelgő. Színezéséről azt az élcet kolportálták, hogy oly sötétek és vörösek az arcok, mint a husvéti sonkák.

Ugyancsak ez időtájt az akkoron fiatal és nagy reményekre jogositó Madarász Viktor is lehozta Bécsből „Thököly álma" című festményét. A kép tárgya kissé aggasztotta a Diana-béli kiállítás rendezőségét. Thököly forradalmár volt, mondogatták, bajos a dolog, meg kell kérdezni Prottmannt, mit szól hozzá.

A fiatal művész maga ment Prottmannhoz s jó órában találván fogadtatásra, a rettegett férfiú kegyesen megengedte a mű kiállítását.

A SZERKESZTŐ POSTÁJÁBÓL

Békési előfizető. Termelőszövetkezetben felállíthatnak szabórészleget. A tsz szabója azonban csak a termelőszövetkezeti tagok részére vállalhat munkát.

Sz. I.-né, M. K.-né. A Széchenyi-forrás vizét ma már 85 százalékban hasznosítják. Fogyasztói között szerepel többek között a MÁV-kórház, a Szabolcs utcai kórház Állatkert, Műjégpálya, Széchenyi-fürdő, Lokomotiv-uszoda. A tervek szerint a még elfolyó vizet is fel fogják használni.

Több komoly újító. Az 53/1955. MT. sz. rendelet a gyakorlati tapasztalatok alapján rendezi a vitás kérdéseket és biztosítékot nyújt arra, hogy újítómozgalmunk megfelelő módon szolgálja műszaki fejlődésünket. A renuelet 21. §. 1. bek. a következőképpen hangzik: »Az újítási javaslatot annál a szervnél kell benyújtani, amely annak megvalósítására az újítás tárgyánál fogva hivatott. A bejelentésben lehetőség szerint meg kell jelölni a várható népgazdasági eredményt és az esetleg szükséges ráfordítások összegeit. A megvalósításra nem hivatott szervnél történő bejelentés esetén az újítási előadó három napon belül köteles a javaslatot a megvalósításra illetékes szervhez továbbítani.« Véleményünk szerint ez a megoldás helyes, mert a felmerülő problémát a megvalósító szervnél ismerik legjobban. Megjegyezzük, hogy a 40/1953. MT. sz. rendelet megjelenése óta az újítások elbírálttatása az egyszemélyi felelősség alapján a vállalatvezető esetleg a főmérnök feladata.

Solt István, Budapest. Örökbefogadásnál az illetékmentes kérelmet a tanács oktatási osztályához kell benyújtani, a gyám hozzájáruló nyilatkozatával együtt.

B. K., Budapest. Bányavállalatnál az éjjeli őrök munkaideje heti 48 óra. Ha vasárnap teljesít szolgálatot, a vállalat ehelyett szabadnapot biztosít, vagy ha ez nem lehetséges, a vasárnapi műszakokra előírt pótlékkal együtt elszámolja. Az őrök bundát, esőköpenyt, szőrmesapkát és szőrmecsizmát kapnak.

E. L.-né, Szarvasgede. Ha munkaképtelen férjének sem keresete, sem vagyona nincs, jogosult Ön után orvosi ellátásra. Erre szóló igényét az SZTK salgótarjáni alközpontjánál kell benyújtani. Önnek férje után családi pótlék nem jár.

Erdőmérnök, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4. szám alatt van az főiskola. A tanulmányi idő 4½ év; matematikából, fizikából, biológiából felvételi vizsgát kell tenni.

Az Új Idő legújabb számáról

A vezércikk a moszkvai szovjet—nyugatnémet tárgyalások jelentőségét méltatja. »Figyelő« a leszerelés problémájának több új vonatkozását ismerteti. Primakov cikke az arab népek gazdasági önállósági törekvéseiről számol be. Szivolobov a közelgő brazíliai elnökválasztások kapcsán részletesen ismerteti az ország belpolitikai helyzetét. Georges Sadoul, neves francia filmkritikus nagy cikkben számol be a francia filmművészet helyzetéről. Volkov mérnök lengyelországi úti élményeiről, Kiszlova és Andrejev építészek pedig burmai tapasztalatalkról írnak. Menysikov közgazdasági jegyzete az Egyesült Államok gépkocsipiacának helyzetével foglalkozik. Jablocskov Basil Davidson angol írónak a belga-kongói és a portugál-angolai rabszolga-rendszerről szóló új könyvét ismerteti.

RÁDIÓMŰSOR

SZERDA, SZEPTEMBER 28.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 8.10: Operarészletek. — 9.20: Gyermekrádió. — 10.10: Bartók Béla leveleiből. — 10.30: Óvodások műsora. — 11.00: Liszt Ferenc kórusművei. — 11.30: Szülőknek — nevelésről. — 11.50: Barraud: Szvit egy Musset-vígjátékhoz. — 12.20: Tánczene. — 13.00: Az Irodalmi Újság szegedi matinéja. — 13.24: Magyar muzsika. — 14.15: Úttörő-híradó. — 14.40: Zongoraszóló. — 15.10: Maximka, Ifjúsági rádiójáték. — 16.00: Válaszolunk hallgatóinknak. — 16.20: César Franck: D-moll szimfónia. — — 17.15: Népi zenekar. — 17.45: Nemzetközi kérdések. — 18.00: Ljadov: Nyolc orosz népdal. — 18.15: Szív küldi. — 18.45: Előadás. — 19.07: Zenés műsor. — 20.00: Esti Híradó. — 20.15: Ünnepi hangverseny Bartók Béla emlékére. — 22.40: Tánczene. — 23.30: Keringőest. — 0.10: Népi zenekar.

PETŐFI-RÁDIÓ: 14.05: Művészlemezek. — 14.40: Mesélő muzsika. — 15.20: A Rádió operettjeiből. — 16.20: Kortársak Rjepinról. — 16.40: Orosz népdalok. — 17.20: A pártoktatás tananyagának ismertetése. — 17.40: Kamarazene. — 18.30: Orosz nyelvtanfolyam. — 18.50: Operettmuzsika. — 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában. — 20.00: Kórusok. — 20.20: Sporthíradó. — 20.40: Tudósítóink jelentik . . . — 20.45: Operarészletek. — 21.20: Orvosi tanácsok. — 21.30: A Sárga Föld énekel. — 22.00: Magyar nóták. — 22.30: Szórakoztató zene.

— **Finomszemcsés öntödei homokot** találtak Diósdon. Az új bánya feltárását megkezdték s még az idén be is fejezik.

Öt év alatt kétszáz millió forint a nógrádi szénmedence fejlesztésére

A nógrádi szénmedence fejlesztésére az ötéves tervben több mint 200 millió forintot fordított államunk. Az összeg egyharmadából *16 új aknát* létesítettek, a bányaművelés korszerűsítésére 21 és félmillió forintot költöttek. A szénmedencében *400 bányász családi-ház* épült, egyéb lakásépítkezésre pedig 6 millió forintot fordítottak. Jövőre Kányáson *fürdőt, orvosi rendelőt,* Kazáron és Szorospatakon *legénységállót,* Nagybátonyban korszerű *központi műhelyt és lakóházakat* terveznek.

A kohó- és gépipar újítóinak augusztusban 1 521 840 forint újítási díjat fizettek ki

A kohó- és gépipari újítók a párt útmutatása nyomán jelentős mértékben fokozták augusztusban újítási tevékenységüket. A kohó- és gépipari újítók a múlt hónapban júliushoz viszonyítva 3420 újítási javaslattal többet nyújtottak be. Augusztusban a benyújtott *11 737 újítási javaslatból* az újítási bizottságok 5038-at elfogadtak és az üzemek 4401 újítást már meg is valósítottak. A kohó- és gépipar dolgozóinak újításai alapján a múlt hónapban a kimutatott várható gazdasági megtakarítás *18 419 000 forint.* Augusztusban a kohó- és gépipar újítóinak *1 521 840 forint újítási díjat* fizettek ki.

Nyilvános tervpályázat lakóházépítésre

Az Építésügyi Minisztérium nyilvános tervpályázatot hirdet, a többszintes lakóépületek teljesen előregyártott szerkezeti megoldására, könnyűbeton felhasználásával.

A pályázat részletes kiírása beszerezhető a Lakóépülettervező Vállalat műszaki osztályán (Budapest, VII., Madách Imre tér 4. szám alatt). A tervek benyújtási határideje 1955. december 12. Pályadíjak a következők: I. díj 22 000 forint, II. díj 16 000 forint, két III. díj 12 000—12 000 forint. Három pályaművet megvételre javasolnak összesen 24 000 forint értékben.

Színházak műsora

Operaház: Bohémélet; op. négyes sorozat II. és komb. II. és IX. bérl. 1. (7) — **Erkel Színház:** A kérők; 12/1. (7) — **Nemzeti Színház:** Az anya; Hevesi—Ujvári-bérlet; 1. (7) — **Katona József Színház:** Képzelt beteg (7) — **József Attila Színház:** Nem élhetek muzsikaszó nélkül (7) — **Madách Színház:** Duszka asszony erkölcse (7) — **Madách Színház Kamaraszínháza:** Egy pohár víz (7) — **Fővárosi Operettszínház:** Szabadság, szerelem (7) — **Blaha Lujza Színház:** Balkezes bajnok (fél 8) — **Petőfi Színház:** Szépek, szépe (7) — **Jókai Színház:** Fenn az ernyő, nincsen kas (7) — **Jászai Mari Színház:** Dankó Pista (7) — **Vidám Színpad:** Könnyű pesti sértés (7) — **Állami Bábszínház:** Tündér Ibrinkó (3), Szerelmes istenek (fél 8) — **Zeneakadémia:** Ünnepi hangverseny Bartók Béla emlékére, vez. Ferencsik; bérlet 1. (8) — **Bartók-terem:** Verdi operarészletek hangl. 1. bérlet (fél 6), Verdi: Requiem oratórium-bérlet, 3. (8) — **Kamara Varieté:** Humor a naptrenden (6, fél 9) — **Budapest Varieté:** Tótágas (8) — **Fővárosi Nagy Cirkusz:** Szeptemberi műsor (4, 8).

— **Nádaratót gépeket** készít magyar mérnökök tervei alapján a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Gépgyár. Az első példányt a Fertő tó nádasaiban próbálják ki, ahol eddig megközelíthetetlensége miatt évről évre betakarítatlanul maradt hárommillió forint értékű nád. A gépeket féllánctalpas traktor vontatja, s 30—40 centiméterre merülhetnek a mocsárba.

HÁZTARTÁSI ALK.

Gyermekszerető főzőmindenest közp. fűtéses villába felveszek. Ékes, (Tel.: 297—146.) Bp., XIV., Semsey Andor u. 8.

Gyermekszerető bejárónőt hetenként többszörre keresek. Fazekas, Kresz Géza 37/a. 402—047.

Megbízható nő bejáró takarítónőnek heti háromszorra ajánlkozik. Pujner Piroska. Bp., XIII., Lehel u. 7/B. II. 20.

Orvoscsalád keres főnitudó, gyermekszerető, leinformálható, középkorú nőt bentlakással. Tel.: 8—12 között 130—732.

Idősebb intell. házv.-nő magános értelmiséghez ajánlkozik »Vidékre 41227« jeligére kladóba.

Dolgozók háztartását vállalja gyermekszerető, bejárással. »Szerény 41089« jel. kladóba.

Gyermekszerető főzőnő bentlakással állást vállal. IX., Telepi u. 6—8. I. em. 10.

Jólfőző mindenest hosszabb bizonyítvánnyal felveszek, 2 szoba, 3 felnőtt. Lenin krt. 20. f. 7.

Középkorú, intell. nő, jólfőző, gyermekszerető, bejárással keres kisebb háztartásban elhelyezkedést. »Budai 41230« jel. kladóba.

Bejáró takarítást 1-re vállalok. Szondy 50. I. 50.

Önálló főzőmindenes, leinformálható, október 1-re állást keres. Tárogató út 22. sz. Török.

Németül tudó magánoshoz házv.-nőnek ajánlkozik. »Mindenhez értő 41242« jel. kladóba.

Főzőmindenest keresek azonnal is 2 szoba hallhoz. Tel.: 401—873.

Mosást, takarítást vállalok. Házhoz is megyek. III., Csillaghegy, Damjanich út 17. Fövenyessy Kálmánné.

Önálló főzőmindenes 3 éves bizonyítvánnyal állást keres. P. M., Szent István krt. 13. III. 1.

Bejárónő hetenként kétszerre, állást keres. Csertőyné, Jablonka út 50.

ÍRÓ- SZÁMOLÓGÉP

Hermes Baby (jubileumi) táskaírógép eladó 2000, 380—505. 3—3-ig.

Hermes Baby jó állapotban eladó. Baross u. 75. V. 4. 330—823.

VARRÓGÉP

Singer varrógép, dús, uszályos menyasszonyi ruha magas alakra. I., Attila u. negyvenhárom. III. 1.

Endlizö Singer gép, kitűnő állapotban, egyenesen is varr, motorral felszerelve eladó. Megtek.: Weselényi u. 21. félem. 4. De. 8—10-ig, du. 7—9-ig.

Vasalógép (kalander) kitűnő állapotban, mosógéppel eladó. Bajza 20. első 3.

Endlizőgépet keres megvételre Krizsán, Tanács krt. 5. Tel.: reggel ½8—½9-ig 227—647.

MŰSZER

47 db-os új raporter készlet eladó. 144—199.

GÉP, SZERSZÁM

Eladó 1 m csűrs, vezérorsós, simaágyas esztergapad. III., Korvin Ottó u. 50.

500-as új szalagfűrészgép eladó vagy 125-ös Csepel-motorkerékpárért elcserélhető. Cseke géplakatos, XI. ker., Bercsényi u. 50.

Faipari gépek, szalagfűrész, magánjáró gyalugépek, gömbölyítők rendelhetők, alkatrészek külön készülnek. Selylyel gépjavítóműhely. VII., Elemér u. 16.

Mosodai, ill. keimefestőipari centrifuga, villanymotorral, transzmisszióval eladó. Megtek.: Bp., XI., Tétényi u. 4/a. Udvarban.

500—1000 kg teherbírású építési felvonó csörlőt elektro- vagy robbanómotorral, vagy motor nélkül vennék, esetleg béreinék. Kulhay. — Eger, Maklári u. 91.

Gyalugépet, 500 mm-es lökethosszig és hidraulikus fűrészgépet veszünk Bizományi Áruházon keresztül. Háztartási és Fémtömegcikk Készítő KTSZ, XIII., Pozsonyi út 52. 200 —250. 204—627.

Szikvízgép, bécsi gyártmány, kettős töltőfej, nagy teljesítéssel eladó. Rósner. XIV., Ilka u. 50.

Bádogdoboz körfalcológép, komoly teljesítményű és 500 kg aktívfaszén edzéshez sürgősen eladó. Hajdu, Bp., XIII. ker., Petneházy u. 75. félem. 4. sz.

Dinamós villanyhegesztőgépet órabérre kiadok, villanyhegesztést vállalok. — Bp., IX., Tagló u. 10. fszt. 1. Tel.: 143—408.

Festékszóró felszerelés, motor, pisztolyok, asztal eladó. Tel.: 359—893.

BÚTOR

Kombinált szekrény, kifogástalan kivitelben, sürgősen eladó. Este 6—8, vas. egész nap. VI., Székely Bertalan 12/a. I. 8.

Komplett topolyaháló privátnak eladó. Dembinski u. 20. II. 2.

2 személyes barokk és Coloniál garnitúra olcsón. **SCHIFF** Szt. István krt. 26

Gardrob szekrény, emeletes, háromajtós, lakkozaiszolt, eladó. Érdekl. Cseh asztalosnál. Verpeléti út 10.

Egyszemélyes rekamié, garnitúra, háromfiókos kis komód, antik tükör eladó. Néphadsereg u. 6. IV. 6. 4—8-ig

Kombinált szoba, masszív, nyolc darabból, zenegép eladó, Tel. de.: százötven — százhatvanig.

Kétszemélyes rekamié, fizetési könnyítéssel, kárpitosnál eladó. — Visegrádi u. 4.

Kétszemélyes ebedás rekamié, 3000-ért eladó. Nagymező 68. Kárpitos.

Cseresznye barokk garnitúra, 2 személyes rekamié, 2 fotel, 4 szék, 1 asztal eladó. VI., Ó u. 38. III. 14.

Gyönyörű franciaágy, műbútor, gyapjúvelúrral, esetleg fotelokkal, székekkel, jutányosan eladó, fizetési könnyítéssel. Fürst Sándor u. 38/B. Sátori.

Kétrészes kombinált szekrény eladó. Ujpest, Korvin u. 7. Varga asztalos.

Vennék hálószoba bútort és kombinált szekrényt. Tel.: 222—963.

Gyönyörű, új, kétrészes kombinált szekrény eladó. Ujpest, Komját Aladár u. 43. fszt. 2.

Flamand fotel, 2 db, 2 székkel, külön is eladó. Pozsonyi út 38. V. 3.

Kétszemélyes REKAMIÉT elsőrendű kivitelben, nagyon **kedvező feltétellel DOHÁNY U. 5.**

Csodaszép barokk ülőgarnitúra asztallal, külföldi velúrral, olcsón eladó. — XIII., Balzac u. 50/a. I. 1. (401—817.)

Hálószoba világos, haboskőris, jókarban eladó. XI. ker., Bartók Béla út 54. I. em. 1.

Komplett háló, kétrészes ágybetéttel eladó. IX., Kinizsi 13. fszt. 1. 17—19-ig naponta.

Koloniál szekrény, nagyméretű, ólombetétes üveggel, különlegesen finom kivitelben eladó. Árpád u. 9. fszt. 1. Megtek. reggel 8-tól du. 4-ig, este 8 és 9 között.

Dióháló, új, eladó. Ujpest, Kossuth u. 6. Özv. Kelemen Sámuelné.

Rekamié, kétszemélyes, fotel, székek, asztal, kevés előleggel, fizetési kedvezménnyel. Horn Ede 12. Nagymező utcánál.

Háromrészes tükrös, festett előszobaszekrény eladó. Kálvin tér 5. Ház.

Foteltisztítás specialistája **20 ÉVE NEO—COLOR Tel.: 185-205**

Kombinált szekrény, 180 cm hosszú, 3300 Ft-ért készítőnél eladó. Rákospalota, Bocskai u. 18.

Kombinált szekrény, dióháló és kétszemélyes rekamié eladó. Ujpest, IV. ker., Baross u. 57—59. fszt. 4.

Modern, barna, masszív, teljes ebédlőbútor eladó. XIII., Visegrádi 29. IV. 4. Szerda kivételével 5—7-ig.

Modern, kifogástalan, nagyméretű kétrészes dió kombinált szekrény eladó. Kizárólag 5—8-ig. V., Nádor u. 6. II. 8.

Lakásfelosztásból: stilgarnitúra, különféle szekrények, modern konyhaszekrény stb. Orlay u. 2/b. IV. 3.

Kombinált szekrény, kétrészes, gyönyörű, szép, eladó. Cselőteyné, IV., Ujpest, Blaha Lujza u. 22. 90-es villamossal. — SZTK mögött.

Dió háló és szelon eladó. Gyarmat u. 30. Lehner.

Dió hármasszekrény eladó. II., Gyorskocsi u. 17. III. 1. Szathmári.

Dióháló, modern, kétrészes **kombinált** szekrény eladó. — Szondy u. 44/a. Kertész. Nyugatinál.

Szép sötét dióháló, 3 szárnyas tükörrel és 2 részes kombinált szekrény eladó. XV. ker., Petőfi u. 16. Készítőnél. 55-ös villamos, a Nyugatitól.

Egy szép hálószobabútor eladó, József krt. 23. II. 9.

Eladó jókarban levő 1 rekamié, 4 db kárpitozott szék, 1 fali könyvespolc, 1 vitrin, 1 asztal, 1 hangulatlámpa. Érdekl. lehet 469—139.

Hálószoba (dió), kitűnő minőségben, Ia kivitelben kapható. Fizetési kedvezmény. — Mester u. 34. Asztalosnál.

Amerikai íróasztal és egy redőnyös irattszekrény és egy regiszter eladó. Tel.: 162—507. délelőtt.

Kombinált szekrény diófából eladó. VII., Hernád 38. (Utcai bejárat.)

Flamand és barokk kétszemélyes garnitúra. Modern egyszemélyes szoba. Páros fotelok, Kendinél, Semmelweis u. hét.

Jó állapotban levő használt gyermekágyat vennék. Tel.: 220—849, az esti órákban.

Egy diófa kombinált szekrény olcsón eladó, XII., Városmajor u. 21. I. 24.

Antik szekrény eladó. XII., Maros u. 32. Du. 4—8.

Használt kárpitozott bútorok átdolgozása, egyszemélyes rekamiék alakítása kétszemélyesre kisiparosnál fizetési kedvezménnyel. Wesselényi u. 33. 423—511.

Dióháló, különleges, finom műbútor kivitelben, gyönyörű furnírozással eladó. József utca 48. Gláser.

Furnéros íróasztal, nagy kugli, keményfa, sürgősen eladó. XV., Károlyi Sándor 58. Morvay.

Világítós hálóbútor eladó, Akácfa u. 30. fszt. 1.

Biedermeier íróasztal, keleti perzsa összekötő eladó. — Reggel ½8—½9. T.: 339—726.

Szalongarnitúra, komplett, kifogástalan, neobarokk, igényesnek eladó, Tel.: 268—365.

Egy kétrészes szép kombinált szekrény eladó privátnak, megtek. vas. 10—2-ig vagy hétköznap de. 9—10-ig vagy este ½8—9-ig. Rákóczi út 53. III. 27.

Barokk dió szekrény, I. osztályú műbútor, igényesnek eladó. — Klauzál tér 5. f. 3.

Elegáns berzserszerű fotelágy és kép eladó. Pannónia u. 25. I. 3.

Hosszú István aranykoszorús asztalosmester régi minőségben készít, javít, alakít. VIII., Práter u. 50. 138—611.

Fehér leányszoba, nagy hármasszekrény, tükör, asztal, ágy eladó. Janszky. Népszínház u. 38. II. 2.

Műbútor: biedermeier komb. szoba, magyar stílusú hálószoba, igényes eladó. Megtekinthető: V., Belgrád rakpart 26. I. em. 1. Nyeviczkey-lakás. Naponta 16—18 óra között.

Biedermeier háromajtós — cseresznye — szekrény eladó! Aggteleki u. 5. I. 18.

SZŐNYEG

Keleti szőnyeg 5×3,5 méter, hivataloknak, egyházaknak, negyon alkalmas. T.: 155—513.

Magyarperzsa 2×3 m, jókarban eladó. Dob u. 71. III. 2.

Tebrisz ebédlőszőnyeg 3×4, kifogástalan állapotban és kis fürdőszobai gázkandalló eladó. — Lenin krt. huszonhat. II. 8.

Magyar perzsaszőnyeg 2×3 m, eladó, Szentes, VII. Ma.-dách út 8. II. em. 5.

Szőnyegét különlegesen megjavítom, kitisztítom, vagy szakadtan, hibásan megvesem. Bútorkárpitját helyszínen kitisztítom. Domány kisiparos VI., Majakovszkij u. 56. Tel.: 224—292.

Perzsaszőnyegét, hibásat, javíttassa, különben elértéktelene. dik. Ungár. Akácfa 18. 427—634.

Perzsaszőnyeg, nagyméretű, kitűnő állapotban eladó, ugyanott nagyméretű fafűtéses vaskályha. — 364—050.

HANGSZER

Tangóharmonika vétel, csere, eladás, hangolás javítás, Cser hangszerkészítőnél. Rákóczi út 61. Tel.: 331—306.

Zongora, pianínó eladó! Használt zongorát vagy pianínót veszek! Lipovniczky zongorakészítő mester, Rákóczi út 34. I. Tel.: 420—636.

Pianínó eladó! IX., Szamuely u. 37/c. III. 1. Érdekl. 4 után. Tel.: 182—392.

120-as, 12 váltós, teljesen új Hohner tangóharmonika tokkal eladó, vagy elcserélhető. Machovich, — Hegedüs Gy. (Csáky) u. 32.

Pianínót bérelnék. Megkeresés 223—899, de. 10—12, du. 3—½5 között. Spinnerné.

Zongorák, pianínók, tangóharmonikák megjavítva, garanciával, Radványinál. Szövetség utca 18 Divatcsarnoknál. Tel.: 420—290.

Vennék magánostól zongorát, esetleg pianínót készpénzért. Tel.: 223—576 vagy 221—396.

Bösendorfer rövid zongora eladó 7000 Ft-ért, du. 5—8-ig. Visegrádi u. 43. I. 4.

Zongorát vagy pianínót vennék bérbe. Horváth József. Bp., I., Attila krt. 8. I. 1.

Angol páncéltökés zongora eladó. Felvilágosítás: II., Mártírok útja 1. V. 34.

RÁDIÓ

Orion 355 dobozt vennék. 166—440 — Ujvári. Hétköznap 9—21.

Rádiójavítás kizárólag helyszínen, olcsón, garanciával. Dózsa, Bartók Béla út 71. T.: 115—942.

FOTÓ, OPTIKA

Praktika Biotár 2, új 4000. Tel. vas. vagy 21 órától: 426—056.

Voigtländer Bessa, kétképméretű beépített távmérős, Scopár vagy Heliár 3,5 zsebstativ bőrtokkal, Kodak tekercsfilmes gép eladó! 341—984. (Egész nap.)

Alfa, tükörreflex, svájci, távmérős, kisfilmes gép, 3 optikával, 1 normál, 1 tele, 1 nagylátószögű eladó. Tel.: 384—061. Hétköznap 8—4-ig.

Kvadrátikus angol kamra stb. eladó. Korelle vázat veszek, roncsot is. Bendli. Zalaegerszeg.

RUHÁZAT

Szörmebundák, szörmebélések szörmekucsmák, átszabások Halpern szűcsmesternél. Rákóczi út 4. Szőrmét veszek!

Motoros bőrnadrágot vagy egész bőrruhát vennék. — Anka György. Anker köz 2. 426—608.

Perzsa, felújított panofixbundák, használt szőrmébél készítve, kaphatók. Szemere szűcsnél. Lenin krt. 26.

Most hozza el szőrmebundáját átszabásra, javításra **Gasztonyi** szűcsmesterhez. Régiposta u. 17. Tel.: 185—459.

Használt bundájából divatos kulikabátot, szőrmebélést készítek, vagy készpénzért magas áron megveszem. **Müller** szűcsmester, Petőfi Sándor utca 6. második emelet Lift.

Indiai breitschwanz bunda közép termetre, sürgősen eladó. XV., Pestújhely, Ady E. u. 7.

Börruháját a készítőnél javíttassa, festesse. Baross tér 9. Bánzi.

Hosszú bőrkabátot megvételre keresek. Tel.: 139—765.

Külföldi férfiruha, télikabát, szmoking-öltöny közép termetre, női ruha, piros női rövid bőrkabát kis alakra, cipő, stb. eladó, Hegedüs Gyula (Csáky) u. 35/a. I. em. 6. ajtó.

JÁRMŰ

Wanderer, Horch autók szakszerű javítását vállalom. — Parti. Bp., IX., Ráday u. 42. Tel.: 383—036.

Veszek legújabb kiadású BMW, AJS vagy Zündapp gyártmányú 500-as szóló, vagy oldalkocsis motorkerékpárt. Ujpest, Nyár u. 31. sz. ajtó 1. sz.

Pannonia export luxus bejáratva, igényesnek. II., Tárogató út 14. I. 1.

350 kcm-es Zündapp, négyütemű láncos, kifogástalan állapotban, személy oldalkocsival eladó. XI., Albertfalva, Szabadság út 1. Engel.

Ardie 250 kcm, 4 sebességes, sürgősen eladó, Pesterzsébet, Hatvani u. 14. Nagy.

750-es személy BMW-met elcserélném teherre, vizsgáztatottért, esetleg ráfizetéssel. Faragó Imre. Bp., VII., Péterfy S. u. 17.

Most generálozott 250-es Csepel eladó. Koltay. VII., Jobbágy u. 9. Vas. kivételével, du. 6-ig.

600-as Zündapp oldalkocsival, jó állapotban eladó. Ujpest, Irányi Dániel u. 26.

500-as Zündapp eladó. XI., Budaőrsi út 87.

125 kcm-es Csepel eladó. XIII., Váci út 6. Du. 4—6-ig. Udvarban.

500-as oldalkocsis, OHV, minden elfogadható árért sürgősen eladó. XIII., Fáy 76.

350-es BSA oldalkocsival eladó. Dob u. 101. Rétfalvinál. — Megtek. bármikor.

Export Csepel 125-ös motorkerékpár eladó. Mindennap 9—7-ig. Dob u. 59. Marácz kalapos.

350-es DKW oldalkocsival eladó. Este 6 h-tól. II., Radna u. 3.

750-es BMW oldalkocsis eladó 9800, sürgősen. Budaőrs, Marx K. u. 107.

250-es Jawa sürgősen eladó. IX., Ernő u. 28.

Kitűnő állapotban levő 100-as NSU, 3 seb.-váltós, berúgós motorkerékpár sürgősen eladó. VII., Hernád u. 24. fszt. 3.

350 kcm-es IZS motorkerékpár kifogástalan állapotban eladó. Megtek. szombaton délután és vasárnap. Mátravölgyi. Vác, Köztársaság u. 5.

200-as DKW, asztali kvarclámpa eladó. Bp., VII., Damjanich u. 51. III. 22. Horváth.

Steyr 55 kuplungbetét, féltengelyt, R. 12. BMW motort keresünk megvételre. Ballagi és Csabányi. II., Forint u. 4. 150—919.

RÉGI KÖNYVEK

Könyvtár, díszes kötésben, teljesen új állapotban eladó. Borbélyné, Solt.

ADÁS, VÉTEL

Ajtók, ikerablakok kaphatók: méretre megrendelhetők — Miskolci u. 112. — 67-es villamossal.

ALBÉRLETI SZOBA

Középkorú gyermektelen házaspár üres albérleti szobát keres. Fazekas Béláné. IX., Mátyás u. 5/a. I. 1.

Házaspár keres különbejáratú, bútorozatlan albérleti szobát, konyha használattal, azonnalra. — Szives. Villányi út 48/a. III. 3.

Üres v. bútorozott albérleti szobát keres ápolónő, ki öccsével van. Róbert Károly krt. 58. fszt. 1. Domány Margit.

Dolgozó házaspár különbejáratú bútorozott albérleti szobát keres Nagy-Budapesten. Választ zárt borítékban kérek. Dr. Balla Ignácné. VI., Nagymező u. 36.

Nyugdíjas házaspár vidéken lakást keres bérlethen. Bencze József. Kertészsziget.

Üres szobát keresek házaspár részére Nagy-Budapest területén, jól fizetek. — 354—798.

Albérleti szoba kiadó Érden, Fehérvári út 27½ kilométeres könél. Szép farkaskutya eladó. Tárnoktól közelíthető. Némethné.

Nyugdíjas tanítónő szobát keres külön bejárattal, fürdőszoba használattal. T.: 8—10-ig, este 7-től: 389—081.

Borbélyüzlet berendezése betegség miatt eladó. Szente Balázs, Nagykőrös.

1 db 2 szárnyas, 1 db 4 szárnyas fehér zománcozott ajtó, komplett, 280 centiméteres eladó, Bacsó Béla utca 40. asztalos.

Használt ikerablakok, ajtók, sürgősen eladók. Asztalos. — Hungária krt. 86.

Mindenféle vegyszeres, paradicsomos, befőttes üvegek, 55—60 literes ballon és 0,5—1 literes szódásüvegek kaphatók. Göngyöleg Felújító Váll., XIII., Dagály u. 3. Tel.: 200—705, 200—380.

Export Csepel 125-ös motorkerékpár eladó. Mindennap 9—7-ig. Dob u. 59. Marácz kalapos.

Ostyasütő, olcsó, villanyüzemű. 220—380 voltra eladó. XV., Rákos út 229. Tel.: 292—137.

Nagyméretű könyvtárszekrény, régi mesterek képei, metszetek, antik ezüsttárgyak, óntálak, karóra, látcső eladók. XII., Vas Gereben u. 28.

Használt ikerablakok, ajtók, sürgősen eladók. Németh asztalos, Columbus u. 60.

Boroshordók 2, 3, 25, 45 hl-es eladók. Bp., II., Pasaréti út 98. Sider.

Eladó gázradiator. Bartók Béla út 64. VI. em. 1.

Szekrényböröndj, hajóbörönd eladó. IX., Viola u. 8. Asztalos.

Mozgó babajáték felkészállapotban olcsón eladó. Pénzes könyvkötészet, Bp., V., Királyi Pál u. 10.

Eladók: női perzsa, férfi panofix városi bundák. Royal Signet írógép, Termolux új kétkarikás rezső, AEG porszívó, kétszázhuszasok, próbababa. XII., Királyhágó tér 6. I. 16.

Használt ajtók, ablakok kaphatók, méretre megrendelhető. **Vásárolok** használt ajtókat, ablakot, faanyagokat. Gál. — XIII., Visegrádi u. 54/B.

SZOBA ELLÁTÁS

Intell. nyugdíjas idősebb nő, lakótársnak menne hasonlóhoz. I. emeletig Budára is, az I. kerületbe. Fűtéshez segítek. — VI., Aradi u. 40. II. 11. Kárpáthyné.

GYERM. GONDOZÁS

Dolg. szülők gyermekeinek gondozását lakásomon vállalom, hároméves kortól. Megbeszélés este 6—9-ig. Cím: Wildburgné. V. ker., Bajcsy-Zs. út 10. I. em. 6.

VEGYES HIRDETÉS

Elveszett kínai csont mellül, 27-én, Lenin körút és Barcsay u. sarok körül. Megtaláló 100 forint jutalmat kap. Tel. 422—178. hétköznap 9—5. Ráczné.

Szobafestést garanciával 3 havi részletre is. 160—911. esti órákban.

Elcserélném kertes házban levő egy szoba, komfortos, szép, napos, félemeleti házfelügyelőségem, ahol baromfit, disznót lehet tartani, — Kérek hasonló, vagy garzon főbérleti lakást, Budán vagy belterületen. Érdekl. bármikor. XI., Szabadság út 10. Házfelügyelőnél.

Rekamiét, modern franciaágyat, barokkgarnitúrát, fotelágyat széket, fotelt készít Porjesz kárpitos Majakovszkij u. 89.

Harisnya szemfelszedőgép, Vitos típusú, sürgősen eladó. Berzsé. Bajcsy-Zs. út 19/b. T.: 123—033.

Csillár, hangulatlámpa, zongoralámpa javítás, eladás, vétel. Deményi. V., Irányi utca 18. 188—593.

Fulladásmentes, zajtalan liba-kacsatömő készülékkel kényelmesen, egy perc alatt tömhet. Kezelési utasítással 42.— forintért utánvéttel szállítja készítője: Urbán István kisiparos Ipolyvece.

Kisipari kárpitozott és konyhabútorok, minőségi kivitelben kaphatók. Rendelésre is, fizetési könnyítéssel. Baross u. 79.

Keresztorsózók, palackorsózók, kötőgépek, sálszövők készítése és javítása. Nádas műszerész, — Kőfarago u. 10.

Fejkendő fújásához komplett berendezés, sablonokkal és külön férfi és női nyomó sablonok eladók. Tel.: 143—469. Esti órákban lehet tudakozódni.

Kifogástalan Buksi kötőgép olcsón eladó. Bp., III., Korvin Ottó u. 63. I. 1. Richterné.

Rekamié, fotel, szelon, fotelágy, matrac, kárpitozott vaságy jó kisipari munka, olcsón kapható a készítőnél. Vidékre is szállítok. VI. Zichy Jenő u. 33.

Sík és Buksi tűágyak marását, síkgépek átalakítását legprecízebben végzi Lintz Gusztáv. XV., Kolozsvári u. 21. 25-ös autóbusz és 67-es villamossal.

Fulladásmentes, zajtalan liba-kacsatömő készülékkel kényelmesen, egy perc alatt tömhet. Kezelési utasítással 42.— forintért utánvéttel szállítja készítője: Urbán István kisiparos Ipolyvece.

Egy szoba összkomfortos lakásért házfelügyelőséget adunk 5 emeletes, liftes házban, nagy jövedelemmel. Segédházfelügyelő van. Érdekl. lehet: VII., Rákóczi út 50. II. em. 50. Szakszervezetben.

Sodronyágybetét, összecsuknató vaságyak, csőbútor, kertibútor, készítése, javítása. — Vincze, »Népszínház u. 26. 143—710.

Cipészek, figyelem! Bőrvasalást gépi erővel, vidékről is. Csikós könyvkötő. — Bp., Fürst Sándor u. kilenc. 111—628.

Balatonnál, beiterületen, kertészetre 3 kat. hold, lakhatósággal bérbeadó. — Szilágyiné, Csajág.

Gyönyörű, kétszemélyes rekamié, epedával. Különleges, önműködőleg ágyazható, világítós rekamié, lószőrrel. Fotelt, széket, fotelágyat minőségben, hihetetlen olcsón. Készítőnél, Vörösmarty u. 73.

Új 200 tűs Buksi kötőgép sürgősen eladó. II. ker., Pusztaszeri 37.

Vaskapuk, kerítések, oszlopok, készítése. 498—371. Thököly 35.

Csillárt részletfizetésre vásárolhat Vogel csillárkészítőnél. Vállal: javítást feltújítást, üvegpótlást. Baross u. 48. 139—853. Csillárt veszek.

Megúnt ágyából is készítek egy kézmozdulattal ágyazható, kétszemélyes világítós rekamiét, különféle felújított rekamiék, fotelágy, szelonok, gyönyörű sarokrekamié. Marosánnál, Jókai tér hat.

Fémöntvényeit azonnal elkészítem. — Rendkívüli esetben megvárható. Veskán öntőmesternél. Bp., XV., Rákospalota, Dózsa György út 85. Tel.: 493—663.

**Teljesen új rendszerű világítós vitrines REKAMIÉK fotelek — székek, spedával, fix, kedvezménnyel

A Concerto és a Fából faragott királyfi az Operaházban

Milyen sokkal vagyunk adósai *Bartók* Bélának, mennyi jóvátenni valója van a hazának, amelyet ő forrón szeretett, s amely őt — éltében — nem tudta megbecsülni. *Kodály* Zoltán írta le az országos lelkiismeret kérdését: hogyan sáfárkodunk Bartók hagyatékával? Felhasználjuk-e a nép kultúrájának emelésére, táplálására, merítünk-e belőle annyit, amennyit meríthetnénk? Nem. Még nem.

De ez az előadás, az élő Bartók-zenének adózó tetszésnyilvánítások arról tanúskodnak, hogy Bartók — költőtársa, Ady szavával — valóban ifjú szívekben él. Évtizede, hogy elment *»arra a hosszú útra, honnan nem tér senki vissza«*. S most, ha lassan is, de épül *»a magyar zene zengő tornya«*, ahogy Kodály jövendölte.

Az emlékünnepségen Bartók két, egymástól távoli időpontban keletkezett műve hangzott el, mégis — még a bartóki életmű egységességén, töretlenségén belül is — rokon alkotások: a *Concerto*, majd a *Fából faragott királyfi*. A táncjátékot 1916-ban fejezte be Bartók, a bemutató előadás 1917-ben volt az Operaházban *Tangó Egisto* vezényletével. A *Concerto* az utolsó, az önkéntes száműzetésbeli alkotókorszak szülötte: 1943-ban keletkezett és 1944. december 1-én mutatták be a Bostoni Szimfónikusok Serge Koussewitzky vezényletével. A két alkotás születése között lepergett majd három évtized a nagy zeneköltő mondanivalóinak, kifejezőeszközeinek, stílusának számos forradalmi megújhodását, változását hozta — melyek mindegyike magába ötvözte az előzők sok lényeges vonását —, mégis a táncjáték-zenében (melyet a harmincöt esztendős Bartók komponált) és a hatvankét esztendős költő csodálatos búcsúdalában mintha a természettel és a hazával örök kapcsolatban élő Bartóknak ugyanaz a hangja szólna.

„Talán furcsán hangzik, *de megvallom, hogy e balett megírására »A kékszakállú herceg« című egyfelvonásos opera mellőzése adott impulzust«* — nyilatkozza Bartók 1917-ben, a *Magyar Színpad* hasábjain, a *Fából faragott királyfi* bemutatója után. — *»Első operámat annyira szeretem, hogy mikor Balázs Bélától a táncjáték szövegét megkaptam, rögtön arra gondoltam, hogy a balett látványosságával, színes, gazdag, változatos történéseivel lehetővé fogja tenni, hogy két művem egy este kerüljön színre.«* A táncjáték zenéjéről Bartók mindössze, szinte elutasítóan, annyit mondott, hogy a zene *»szimfónikusan kidolgozott muzsikafélé..., amelyre táncolnak. Világosan megkülönböztethető benne három rész, amelyeken belül azonban kisebb tagozódások is vannak.«*

Keserűség a táncjáték bemutatása körüli huzavonák s az első világháború fekete horizontja előtt, keserűség a második világháborúba zuhant haza sorsa felett, gyógyíthatatlan betegsége miatt, önkéntes száműzetésben: mindkét alkotás születésekor felhős ég borult Bartókra. S mindkettőben mégis a világosságnak, napsütésnek, belső derűnek győzelme! A *Fából faragott királyfi* drámai történésének íve a világos, derűs kezdés után lemerül az elemekkel és a boldogtalansággal vívott párviadal baljóslatú sötétségeibe, hogy végül ismét kisüssön a mese napja és a természet, az ifjúság és szerelem szivárványa ragyogjon fel. A *Concerto* is a sötétségből, a legmélyebb fájdalom pokoljárásából halad egy szabad felvilág, vagy — ha úgy tetszik — egy szabad jövő látomása felé. Mindkét alkotásban — s még mennyi sokban Bartók művei között — megküzd egymással a sötétség és a világosság, a gonosz és a jó, az embertelen és az emberséges. Az *Allegro barbaro* szilajsága támad fel a fabáb groteszk, mégis szinte félelmes táncának ritmusaiban, mely a dallam átalakításával szinte megmutatja, hogy lám: ilyen a szép királyfi — torz alakban. S az Ideális és Torz (mint az ifjúkori *Két portré*-ban) vív meg a *Concerto* IV. tételében is, midőn a távoli haza felé szálló lélek húrjain átszellemült szépséggel kezd dalolni az ismert, olcsó dallam: *»Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország«*, hogy kisvártatva letiporja egy durva, pufogó, osztrák—német csinnadratta, majd pedig lelketlen jazz-paródia fojtsa meg a gyengéd érzés hangját.

De a fabáb összerogy, az erdő kivilágosodik. A *Concerto* Finale-jában szinte beethoveni örömhangok zendülnek: kisüt a nap, az ember győz.

A *Concerto*-nak *Somogyi* László vezényletével történt előadása után felgördült a függöny, a felújított *Fából faragott királyfi* bemutatóján.

Az eredeti bemutatót követően 1935-ben újították fel először a táncjátékot *Cieplinsky* koreográfiájával, *Oláh* Gusztáv és *Fülöp* Zoltán díszleteivel és jelmezeivel. A második felújítás — *Harangozó* Gyula koreográfiájával — 1939-ben volt. A felszabadulás utáni Bartók-fesztivál idején is megújhodott Bartók táncjátéka, majd legutóbb, tavaly előtt. A mostani felújítás koreográfiáját *Vashegyi* Ernő és részben Harangozó Gyula tervezte és tanította be. A díszleteket és jelmezeket Oláh Gusztáv alkotta.

A közönségsiker is arról tanúskodik, hogy Bartók költői mondanivalói e felújítás segítségével még közvetlenebbül találták meg az utat a nézők-hallgatók szívéhez. *A rendezés világosabbá tette a mese dramaturgiáját.* A négy főszereplő — a királyfi, a királykisasszony, a fából faragott királyfi és a tündér — jelleme és helye a cselekményben megfoghatóbb, körvonalazottabb. Különösen a tündér szerepe kapott az előbbiekhez képest szerencsésebb megfogalmazást: a magyar népmese ismert alakjaitól viszonylag távolabb álló, mitológiai természetszellem jellege a figura mozgásának, akcióinak emberibbé változtatása révén eltűnőben van, s kevésbé misztikus. A fabáb viszont a gépszerű koreográfiai jellemzéssel elvesztette azt az erőszakos és mohó, vagyis inkább ördögi vonást, ami a múlt változatokban jellemezte, s az lett, ami: lélek nélküli, közönséges fabáb, amelynek »emberi« érdekességet csupán a királylány kíváncsisága ajándékoz. A rendezés és koreográfia szerencsés kézzel nyúlt a természeti erők reális, mégis meseszerű ábrázolásához, amikor az eleven erdő és patak tánccsoportjainál félretette a hagyományos balett-csoportozatokat, s zártabb tömbökben mozgatta őket. *Kifejező — és, különösen a királyfinál szilajul magyaros — a főhősök mozdulat-beszéde.*

A székely mesevilág színeit, hangulatát sűrítő színpadkép a királyleány tulipános várával — *kiemelkedő műalkotása Oláh Gusztávnak.* Az erdő-kép furcsa flóráját, páfrányszerű, bujа lombozatát azonban — úgy érezzük — alkalmasabb lett volna valami fenyő-szerűbb, magyarabb, sőt közelebbről: székelyebb növényzettel helyettesíteni.

A királyfit táncoló *Fülöp* Viktor, s a királykisasszonyt alakító *Pásztor* Vera, egyikük erőt sugárzó szilajságával, másikuk kedves kacérságával és finomságával — elismerést érdemel, nem különben *Fületi* Gyula és *Müller* Margit, a fabáb s a tündér szerepében. Szép balett-produkciót nyújtott a két sellő: *Rácz* Boriska és *Ugray* Klotild. A sellők tánca a királyfival egyébként a táncjáték egyik igen sikeres részlete.

A színpadon láthatók minden értékessége és sikeressége mellett is — *a zenei anyag végtelen kifejező ereje uralkodik a hallgató lelkén.* A királyleány szellő-könnyedségű táncánál is légibb a klarinéton felhangzó királyleány-téma. S hogy ez mindvégig így volt — nem hiba. Csak Bartók zenéjének láttató erejét jelzi, s azt, hogy a zenekar — *Ferencsik* János vezényletével — méltó módon látta el feladatát.

Csobádi Péter

NAPLÓ

SZEPTEMBER 28

A Katona József Színházban megkezdődtek a próbák Vészi Endre »A titkárnő« című színművéből. A mai tárgyú darabot Várkonyi Zoltán rendezi, a főbb szerepeket Ferrari Violetta, Somogyi Erzsi, Ladányi Ferenc, Makay Margit, Tompa Sándor, Somló István, Máté Erzsi, Fónay Márta és Juhász József játssza. A darabot október 21-én mutatják be.

⊙

Száz magyar író műve jelent meg a Szovjetunióban 1951-től 1954-ig több millió példányban.

∅

A József Attila Színház — a Néphadsereg Színházának Kamaraszínháza — október 1-én kezdi meg vendégjáték-sorozatát a fővárosi kultúrotthonokban. A színház első bemutatóját a Dallos Ida Kultúrotthonban október 28-án tartja, ahol Vizinczey István »Az utolsó szó« című — Felszabadulási DISZ-pályadíjat nyert — színművét adják elő.

□

A magyar népi építőművészetről tart vetítettképes előadást dr. Varga László egyetemi docens szeptember 29-én este 7 órakor a TTIT budapesti Eötvös-klubjában.

~

A Radnai-vonósnégyes hollandiai vendégszereplésre utazott. Részt vesz a hollandiai Bartók-ünnepségeken, hangversenyt ad Amsterdamban, Rotterdamban és Hágában. Párizsban a Magyar Intézetben francia szakmai körök részére tart hangversenyt.

»A felszabadult magyar színház« címmel kiállítás nyílik a Sztálinvárosi Bartók Béla Népművelési Otthonban, szeptember 28-án este 7 órakor.

∅

A Filmarchívumok Nemzetközi Szövetségének Varsóban szeptember 26-án megnyílt kongresszusán az illetékes magyar filmszervek képviseletében Tardos András és Lajta Andor vesz részt.

⊕

Magyar küldöttség utazott a Vöröskereszt Társaságok Ligájának végrehajtó bizottsági ülésére Genfbe. A küldöttség tagjai Simonovits István egészségügyi miniszterhelyettes és Koltai Ferencné, a Magyar Vöröskereszt főtitkárhelyettese.

×

Fodor András és Képes Géza beszél életéről és költői munkásságáról az Állami Könyvterjesztő Vállalat és a Magyar Írók Szövetségének klubestjén, szeptember 30-án este fél 6-kor az Írók Könyvesboltja előadótermében (Sztálin út 45). Közreműködik: Palotai Erzsi.

⊙

Összénmet filmhetet tartanak Lipcsében. Nyugat-németországi filmvállalatok 30, az NDK állami filmvállalatai 28 kultúr- és dokumentumfilmet mutatnak be.

— **Elhunyt** Vesztróczy Manó Munkaérdemrenddel kitüntetett festőművész szeptember 24-én 80 éves korában. Temetése október 1-én fél 3 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából.

Finnugor nyelvészeti konferencia Budapesten

Szeptember 28-án és 29-én a Magyar Tudományos Akadémia finnugor nyelvészeti konferenciát rendez Budapesten. A konferencián részt vesz *Papp* István, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem nyelvészprofesszora is, aki ebben az évben kétszer járt Finnországban, s a Jyvaskyläben rendezett nyári egyetemen *magyar nyelvészeti előadásokat* tartott. Papp István a közelgő konferenciával kapcsolatban a magyar—finn tudományos kapcsolatokról nyilatkozott és elmondotta, hogy Jyvaskyläben az idén jelentősen bővült a magyar nyelvi előadások száma. Nemcsak a leíró magyar nyelvtant kellett előadni heti öt órában, mint régebben, hanem a tanrendben heti három órában magyar nyelvtörténeti előadások is szerepeltek. Tapasztalatai szerint a jyvaskyläi nyári egyetem magyar nyelvészeti előadásai jó alkalmat adnak a két ország tudományos kapcsolatának ápolására és továbbfejlesztésére. A finnugor nyelvészeti kutatásban az eddigi eredmények mellett további feladatok is vannak. A hazai egyetemi oktatásban szélesebb teret kellene biztosítanunk a finn nyelvnek és többet kellene foglalkozni a finn nyelvészet kérdéseivel. El kell készítenünk a finn nyelv nyelvtanáról szóló munkát és a modern finn—magyar szótárat.

— Feladatunk az is, hogy a most megrendezésre kerülő finnugor konferencián kívül lépéseket tegyünk a Budapesten megrendezendő finnugor kongresszus összehívására — fejezte be nyilatkozatát *Papp* István egyetemi tanár.

A kultúra vámszedői

Fővárosi és vidéki újságok már hónapokkal ezelőtt felhívták a figyelmet arra, hogy kalózkodó üzletemberek szabad vadászterületüknek tekintik vidám, szórakoztató előadások szervezését, műsorok összeállítását, ahogy ők mondták: »kész műsorok szállítását.« Kialakítottak egy valóságos alvilágot, amely formailag olykor tekintetbe vette az előírásokat és szabályokat, de mindent elkövetett annak érdekében, hogy *lényegileg kijátssza azokat.* Hétről hétre érkeztek hírek botrányos rendezvényekről.

A főváros VI. kerületi bíróságának hármas tanácsa *Tircsi* Gyula elnök vezetésével hétnapi tárgyalás és huszonnyolc tanú kihallgatása után befejezte *Lóránt* György és *Fischer* György ügyének tárgyalását. A kulturális alvilág e két hírhedt szereplőjének ügyében alapos mérlegelés után példás ítéletet hozott a bíróság. A tárgyaláson lelepleződtek azok a kalózkodó üzleti módszerek, amelyeknek bűnösségéhez kétség nem fér. *Stepán* Pál ügyész vádbeszéde rávilágított arra, hogy a vádlottak cselekményei milyen társadalmi és kultúrpolitikai veszélyt jelentettek és megállapította, hogy azoknak, akik a bíróság előtt állnak, semmi közük a kultúrához, mert — ahogy ez a tanúvallomásokból világosan kiderült — közönséges bűnözők, *csalók, sikkasztók.* Megállapította, hogy az ilyen kalózkodó módszerek tűrhetetlenek a kulturális forradalom légkörében és példás büntetés kiszabását kérte, már csak azért is, hogy *ezt a pert a tisztogatás kezdetének tekinthessük* és hasonló cselekményektől a jövőben mindenki viszszariadjon.

A bíróság ítélete Lóránt György elsőrendű vádlottat *három év, nyolchónapi börtönbüntetésre,* mellékbüntetésül pedig jogainak gyakorlásától ötévi eltiltásra, Budapest és Pest megye területéről ötévi kiutasításra, valamint 4000 forint részleges vagyonelkobzásra ítélte. A másodrendű vádlottat, Fischer Györgyöt a bíróság *négy év és kéthónapi börtönre ítélte.*

Az ítélet részletes indokolása megállapítja, hogy bár a rendezvényeket legtöbbször fedőszerv mögé bújtatták, az adott esetek többségében törvénytelen magánrendezésnek minősülnek. Hangsúlyozza az indokolás az ilyen cselekmények veszélyességét és megállapítja, hogy az okiratokkal és tanúvallomásokkal bizonyított súlyos tények csak töredékét leplezik le a korrupciós csalási hálózatnak. Az indokolás megállapítja az állami szervek súlyos felelősségét is, közelebbről pedig azt, hogy a *Népművelési Minisztérium* és az *Országos Filharmónia* illetékes vezetői e büntettekkel kapcsolatban nem állottak hivatásuk magaslatán. A sajtó és a közönség tiltakozását figyelembe nem véve, tűrték a dolgok elfajulását és azt, hogy a dolgozók munkájával épített kultúrotthonok és szabadtéri színpadok számos esetben üzérek jogtalan hasznát szolgálják.

Az ítélet és az ítélet indokolása, amely népi igazságszolgáltatásunk szellemét sugározza, nagy szolgálatot tett kulturális életünknek, mert fokozza nemcsak illetékes hatóságaink éberségét, hanem a széles közönség figyelmét is. Megerősíti a művészvilágot is abban, hogy ha hasonló cselekményekről értesül, *ezekkel szemben szigorú magatartást tanúsítson.*

(u. i.)

BESZÉLGESSÜNK AZ ATOMRÓL

12. Út az atomok világába — az ionokon át

Már sok példáját láttuk az atomok parányi és láthatatlan voltának. *Hogyan tudja a tudomány mégis megfigyelni ennek a láthatatlan világnak jelenségeit?* — Egy módját már említettük: a sok ezer kilométer sebességgel szálló héliummagok és elektronok felvillanást okoznak, ha megfelelő anyagnak ütköznek. — De ez a módszer nem mutatja meg a részecskék pályáját.

Ha egy repülése közben láthatatlan puskagolyónak csak a becsapódási helyét látjuk, ez csak a golyó jelenlétét árulja el. De ha valamiképpen láthatóvá tennénk az útját és a pályája mentén okozott változásokat, ebből sok mindenre tudnánk következtetni.

Az atomok világában ezt is lehetővé teszi számunkra *az ionizáció* egyszerű jelensége.

Könnyű kísérlet

Szakítsuk meg egy pillanatra az olvasást és termeljünk néhány ezermillió iont és figyeljük meg hatásukat. Dörzsöljük ruhánkhoz műanyagból készült fésűnket. A fésű elektromos lesz. Erről úgy győződünk meg, hogy a fésű apró papírszeletkét magához vonz. A fésű a dörzsölés után percek múlva is megtartja elektromosságát.

Gyújtsunk egy szál gyufát és tartsuk a megdörzsölt fésűtől 5—10 centiméter messzire, amíg el nem ég a gyufa. Ezután a fésű nem vonzza a papírszeletkéket, elvesztette elektromosságát.

Hogyan lehetséges ez? Hiszen a láng és a fésű között levő levegő jó szigetelő? — A magyarázat egyszerű: a láng felizzítja a levegőt. Az izzó gázokban nagy sebességgel repülő atomok egymásnak ütköznek és *elektronokat tépnek le egymásról.* De ha a semleges atom elveszít egy elektront, akkor a hátramaradó rész pozitív töltésű lesz: pozitív i o n keletkezik.

Ezeket a pozitív töltésű gázionokat vonzza a megdörzsölt fésű negatív elektromos töltése. A pozitív ionok a fésűre repülnek és a fésűn feleslegben levő elektronok közül magukhoz vesznek annyit, hogy pótolják elektronhiányukat. Végül a fésű elveszíti töltését.

Mi tehát az ion? Elektromos töltést mutató atom (vagy molekula). *Hogyan lesz ion az atomból?* Úgy, hogy valamilyen erő leszakít róla egy, vagy több elektront. Ilyenkor p o z i t í v ion keletkezik. — Ha pedig a semleges atomhoz elektron csatlakozik, akkor n e g a t í v ion lesz az atomból.

Az ionoknak *két igen fontos tulajdonságuk* van az atomfizikusok szempontjából. *Az első az, hogy elektromos erőtérben mozogni, repülni kezdenek* (pl. a megdörzsölt fésű elektromos terében). Innét ered a nevük, mert »ion« görög szó és annyit jelent, mint: menő, vándorló. Kísérletünkben láttuk, hogy az ionok mozgása miatt az elektromosságot nem vezető gáz vezetővé lesz, ha ionizáljuk.

Két gyönyörű alkalmazás

A repülő atommagrészek, elektronok, energiakvantumok is szakítanak le az atomokról elektronokat, ionizálják a gázt. Például a repülő alfarészecske a levegőben 1 cm úton 20—30 ezer iont termel. Minél erősebb a sugárzás, annál nagyobb mértékben lesz vezetővé a levegő.

a) *Az atomüzemekben egy töltőtoll alakú eszközt hordanak zsebükben a dolgozók.* Ennek lényege az, hogy a közepén egy igen jól elszigetelt drót húzódik végig. A fémdrótot a munkaidő kezdetén elektromossággal töltik meg (hasonlóan megdörzsölt fésűnkhöz). Ha a dolgozó veszélyesen sugárzó helyiségbe kerül, itt a levegő erősen ionizált, a drót elveszíti töltését (mint a fésű is elveszítette). — A munkaidő után megvizsgálják a töltésveszteséget és ebből következtetnek arra, hogy a sugárzás nem lépte-e túl a megengedett mértéket.

b) *A számlálócső.* Egy fémcső közepén (tengelye mentén) feszítsünk ki fémhuzalt. A huzal legyen a csőtől elszigetelve. Töltsük meg a huzalt és a csövet ellenkező elektromossággal, kb. 2000 volt feszültségkülönbségre. — Ha például egy alfarészecske repül be a csőbe, pályája mentén sok tízezer iont termel — vezetővé teszi a csőt és huzal közötti gázt — *pillanatnyi áram folyik a huzal és a csőfal között.* Ezzel az árammal számláló készüléket működtethetünk.

Így a számlálócső automatikusan, egyenként megszámlálja és feljegyzi az atommagrészecskék, az elektronok, sőt a sugárzásban repülő energiakvantumok számát is.

A legszebb: a ködkamra

A távolság miatt szabad szemmel láthatatlan repülőgép pályáját néha elárulja a nyomában húzódó, felhőszerű ködnyom. — Hogyan keletkezik ez? A repülőgép nedvességgel telített légkörbe kerül, ahol a párák kicsapódása, a felhőképződés még éppen nem kezdődött meg. A repülőgép motorja nagymennyiségű koromrészecskét szór ki a levegőbe. A nedvesség ezekre, mint lecsapódási magvakra rakódik pára, köd alakjában.

A koromszemekhez hasonlóan, lecsapódási magvak lehetnek az ionok is. Ez az atomfizika szempontjából *második fontos tulajdonságuk.* Ha nedvességgel telített térben repül egy alfarészecske, akkor a pályája mentén termelt ionokra 100—200 000 vízcseppecske válik ki és a pálya, mint ködfonal, láthatóvá lesz.

A ködfonal irányt változtat ott, ahol a repülő részecske egy másik atomnak ütközik, több ágra oszlik ott, ahol esetleg egy másik atommagot szétszakít.

Öveges József

Plakát

Újságját hangos szóval kináló rikkancs

Vesztróczy Samu

Magyar Sparmüvészet, 1901

1/2. sz. 36. o.

Külön félék.

Plakát

a „Friss Újság" pl.-je

Vesztróczy Lenn

Magyar Sparnűvészet, 1981

Y.sz. 164.0.
különfélék (Plakátművészet Magyarországon.)

Vesztróczy Samu festő

Magyar Iparművészet, 1901

Y.sz. 164.o.
különfélék. / Plakátművészet Magyarországon. /

Vesztróczy Samu festő

Magyar Iparművészet, 1901

1/2. sz. 36.0.
különféle.

Vesztróczy Manó festö.

Műbarát.1923.III.52.l.

Vektróczy Manó festőművén.

Műviret.
VI. évf., 1907.
132.

Veszprémy Manó festő

Pesti Hirlap. 1932. ápr. 3. 6

Fóthy János: Két kiállítás

Vesztróczy Manó festő

Pesti Hirlap. 1932. ápr. 3. 6

Fóthy János: Két kiállítás

Vesztróczy M. festö.

Katol. Szemle. 1944. 218-220. l.

Verhóczy Lutó"

8 órai Nyszé

1924 nov. 30. 6. l.

Vesztróczy Manó festő

Pesti Hirlap. 1923. máj. 13. 8

A Pesti László Pártaság képei

Vesztróczy Manó festőművész.

Népszava XXXV.évf.1907nov.17.
273 sz. 3 lap.

Téli tárlat a Műcsarnokban.

V e s z t r o v z y Manó festő:

Feleségem arcképe

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
175.

Önálló táblakép - Arckép

Vesztroczy Mano:

Feleségem arcképe

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
175.

Péczely Béla

Vesztróczy Manó:

Két ex-libris./Iró diák
és Kuruc könyvvel/

Tusrajzok

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
126.old.

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
12.l.

Péczely

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Meztelen nő

Olajfestmény

A Lipótvárosi Kaszinó dijának nyertese.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
132.1.

Péczely
Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Bab-pirgálók.

Festmény.

A téli tárlat Rökk-dijának nyertese

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
64.l.

Péczely
Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Bányászok.

Rajz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
175.

Péczely

V e s z t r o c z y M a n ó :

Feleségem arckepe

Festmény

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
261.l.

Péczely
Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Ex-libris/Sólyom Gyula/

Tusrajz.

M Ű V É S Z E T
III. évf. 1904.
388. l.

Péczely
Béla

V e s z t r ó c z y Manó:

Csolnakon.

Tollrajz, sokszorositva.

Egész oldalas kétszinü nyomat.

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
316.l.

Péczely
Béla

V e s z t r ó c z y Manó:

Fejléc./In memoriam/

Szines tusrajz.

Péczely Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Fejléc / In Memoriam/

Tusrajz.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
46.old.

M. O. B. alkalmazottak.

Hivatali

1923.

ágos Bizottsága.

beadvány | száma: 150.513. 1923.
kelte: XI/27 1923.

Péczely Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Fejléc.

Tussrajz.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
5.sz. 350.old.

MCB Könyvtár

19 No.

zágos Bizottsága

Péczely Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Fejléc/Kurucok/

Tusrajz.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
6.sz. 425.old.

91 /.

zágos bizottsága.

	száma:		191
A. beadvány	kelte:	v. 22.	191
	beérkezése:	v. 23.	191

/.

Péczely Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Fejléc. Tollrajz.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
5.sz. 297.old.

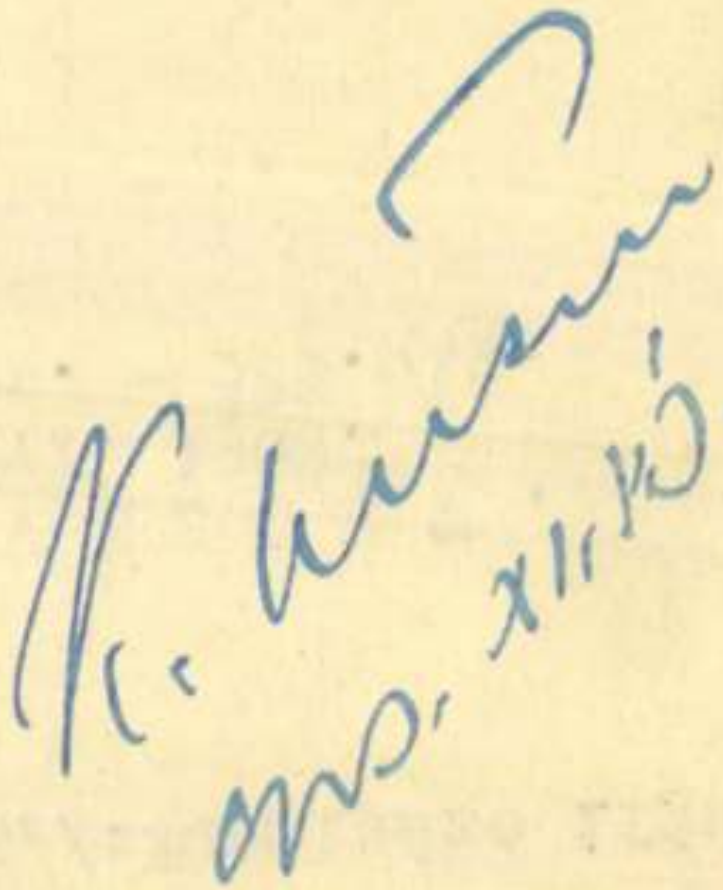

Péczely Béla

V e s z t r ó c z y M a n ó :

Záródisz/Ceruzarajz//:Furulyázó ifju:/

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
5.sz. - 323.old.

Budapest, 1942. évi jul. 23.

Kedves Barátom !

Előlépésem alkalmából kifejezett, jóleső baráti jókivánságaidért fogadd őszinte hálás köszönetem kifejezését.

Sokszor szivélyesen köszönt

Ventróczy Mario

l. -

Tragor vácmuvelei

145 l.

MDK

Vesztróczy Manó

az alábbi kiállitás birálá bizottságának tagjává választották

A varsói kiáll. előkészületei. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1927. márc. 15. 44.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Ex-librisek, repr.

Művészet 1903. · 126.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Tájkép napernyős nővel, repr.

Képzőm. Társ. jub. kiáll. 1911/12.

MDK

Vesztróczy Manó

"Örsi leány" c.festm.repr.
/A Mücsarnok téli kiállitásából/

Müvészet,1915. 451.l.

körülmény, hogy egy
rendelt tisztviselő,
tölő korábbi, jogtalan
meghallgatást talál
hasonló elemeknek,
telenül bele konta
és képtelen követelés
ujabb kellemetlense

A járásbiróságnak az mint mult
jelentésemben kifejte
ta szerint semmi
bizonyit az a körül
tárgyát képező kém
ban levő kályha
biróság vezetője, -
kifogásokat tenni
kifogást nem emel

Veszteróczy Manó

festő

Ujpesten született.

Ugró 462. l.

Vesztróczy Manó, festőm.

685. Gyümölcsösben.

697. Tamássy Béla ny. altábornagy arcképe.

Egyik rendezője a kiállitás Paál László Társ. részlegének.

694. Tájkép.

Paál László Társaság. Rend.: Vesztróczy Manó és Belányi Viktor.
MMT. 1928. tav. kiáll. Kat. 34.l.

MDK

Vesztróczy Manó, festöm.
1875

is szerepel vásznaival.

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll.-a.
Müvészet.1939.IV.évf. 27.sz. 69-70.l.

MDK

Vesztróczy Manó, festö

Önarckép. Pasztell.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954 jan.-febr. Kat 11.1.

MDK

Vesztróczy Manó, festö

Önarckép. Olf.v. Jelz.l.b."Vesztróczy 99."

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzeményei 1937/38. L939 máj.-jun. Kat.

MDK

Vesztróczy Manó, festö

Önarckép. Olf.

Mücsarnok. -I.M.Képzöm.Kiáll. 1956. Kat. 7.l.

MDK

Vesztróczy Manó, festö

Cseresznyszedö nö.	Olajf.
Hegyoldal.	"
Molnárné háza.	"

Mücsarnok. IV.Képzömüv. kiáll. "A Magyar Küvészetért".
1943. máj.16-3o. Kat. 7.1.

Vesztróczy Manó MDK

festő

Képzőművészet 1928. 83-84.o.

MDK

Vesztróczy Manó, festöm.

Zimony Belgrád felöl. Repr.

A Mücsarnok Tavaszi tárlatáról. ?
Képzömüvészet. 1927. I.évf. 1.sz. 16.1.

MDK

b: A legfiatalabb művészet... Nemzeti Ujság. 1933.
dec. 17. 28. l.

MDK

Vesztróczy Manó iparmüvész

Főv. Iparrajzisk. karácsonyi kiáll. Nemzeti Ujság, 1933. dec. 17. 27. l.

HDK

Veszt róczy Manó, festöm.

Tájkép. Olf.

KMT.1911. Tavaszi kiállitás. Kat.43.1.

MDK

Vesztróczy Manó, festöm.

62. Templom belseje. Olf.

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 41.l.

Vesztróczy Manó MDK

festő

Paál László Társaság I. kiáll.
Magyarország 1923. máj. 13.

Vesztróczy Manó festőművész: MDK.

/:A Műcsarnok tavaszi tárlatán vett részt:/

"Domboldal"

Ország-Világ 1912. 527. l.

MDK

Vesztróczy Manó, festöm.

181. Somogyi part. Olf.

Müvészet. 1908/9. téli nemzetk. kiáll. Kat. 41.l.

mdk

Vesztróczy Mario grafikus

munkája a 239. lapon a fejlec

1. Művészi munkatársaink

Nejsmivelés 1906. 1 évf 349 l

Vesztróczy Manó MDK

Vázlat Velencéből, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó, festöm.

Vasárnap.	Olf.	Repr.
Szent Család pihenöje.	Olf.	

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 84.1.

Vesztróczy Manó, graf. MDK

rajzolta a 316-ik oldal fejlécét.

Művészet.1904. 34c.1.

MDK

Vesztróczy Manó, festőm.

Pusztai fehérnép. Olf.

Műcsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat. 89.l.

bizonyitására felhozza
got mutató tipusok ugy
landban ...., s megjele
ábrázolásokon is."73
sár hazai eredetének k
és ha vannak is bizony
kell fogadnunk, hogy a
sok feltétlen nyugati
vagy azonosság kérdésé
rán. Folytassuk vizsgá
ken kivül hol találjuk

A szomszédos Au
csak láttuk, hogy Jugo
gyes vidékein szintén

Vesztróczy Samu

A plakátművészet Magyarországon. M.Iparművészet 19ol. 164 l.

Verstróczy Manó
Istőmüver

„Magyar Lét" művészeti kiállítás – Nürnbergben a Ulris-Halle-ben – a kiállítási anyag kiválasztásában résztvett.

Pati Hirlap
1929 I 24.

Vesztróczy Manó

MDK

Seenger Béla, olf.

Műcsarnok 1931 őszi kiállítás

MDK

Vesztróczy M.

az anyag modern részében szerepel

Nemzetk.velencei kiáll. Képzőművészet, 1930.
31. sz. 145 l.

Vesztróczy Manó MDK

Tengerésztiszt arcképe, olf.

Mücsarnok 1931 őszi kiállitás

Verstóczy Manó

festőművész

Műterem kiállitási csarnokban - kiállitás - képével szerepel.

U j s á g.
1935.II.5.

Vesz Dróczy Manó

Szerepel a Műcsarnok tél.
tárlatán „Balatoni táj" és „Nőiakt" c. műve (emlitve)
A Paál László Társaság elnöke

Est. 1938 II. 6

Vesztróczy Mané,
képmásait sok finomság jellemzi.
M. Arcképf. Társ.-nak kiáll.-a.

Kézdi Kovács L.: A Műcs. őszi tárlata.
P. H. 931. X. 18.

Vesztróczy Manó

élőmodell osztályán tanul Nemes Lampérth, az Oroszlán utcai Iparművészeti Iskolában

Pestorini Rezső - Szij Béla: Adatok Nemes Lampérth József patográfiájához
Pivich. Tanulmányok IX. 1966. 383. l.

Ventróczy Manó

Szerepelt a Múcsamos Tavasi tárlatán.

8 órai lijság 19 30. II. 15.

Bentrózsy Manó

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

MO. 1930. III. 15.

Nentróczy Manó

Szerepelt a Múcsamok Tavasi tárlatán –

M H 1930. III. 15.

Ventróczy Manó

Réntven i Paál lánló társaság jubiláris tárlatán. Kiemelik „Hullámzó Tenger" és Tengerpart" c. művél.

ujság. 934. XI. 11
m. 934. XI. 11. Est. 934. XI. 11.

VESZTRÓCZY MANÓ

Férfi arckép. Olajf.

Műcsarnok 1905/6 téli kiáll.kat. 44.oldal

MDK

Vesztróczy Manó

Vasárnap, of.

Partfő Kenesén, of.

Délután, of.

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Tere-fere, of.

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 46.l.

Vesztróczy Manó

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán, az Ernst-Múzeumban.

P.H.932.IV.3.

Vesztróczy Manó

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán, az Ernst-Múzeumban.

P.H.932.IV.3.

Agostafogo Ramo

Vesztróczy Manó

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án.

E.K.932.IV.3.

MDK

Vesztróczy Manó

a Céh művészetcja, festő

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1939. márc.

4. l.

VESZTRÓCZY MANÓ

586. A vörösberényi református templom. Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11.téli kiáll.kat. 58.oldal

Vesztróczy Manó

MDK

Molnárné házak elf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Cseresznyeszedő nő, olf.

Hegyoldal, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Vesztróchy Manó MDK

Thorma bácsi, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

Vén csavargó

Lyka K: A Műcsarnokból. Uj idők, 1904. 2
X. 40. sz.

Vesztróczy Manó MDK

Bab-pirgálók. repr.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Örsi leány. repr.

Müvészet 1915. 451-452.o.

Vesztróczy Manó MDK

Öreg diófa,olf.
Őszi táj, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Parkrészlet, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

A Kalemegdan egy részlete, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Grenadine, olf.

Nemzeti Szalon 1939
II. Nyiregyházi kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Kilátás a Fülöp-hegyről, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Ventróczy Manó

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 15.

Vesztróczy Manó

grafikus

M.D.4

Pakiattervei többé-kevésbé szöveg illusztrációnak tetszenek.

Bauer Jenő: Biró Mihály

Műveszet, 1967. junius - 8 lap

Vesztróczy Kamil

festőművész

Magyar-olasz kiállítás - Művész-Otthonban működési ut.72 sz.a. - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.5.

Vesztróczy Mauó

festőművész

Nemzetközi Képzőművészeti Kiállitás - Rákóczi ut 72. a földmüvelés volt muzeumának helyiségében - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.5.

Vesztróczy Manó

Képmással szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

Vesztróczy Manó

MDK

Lányok a réten, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyíregyházi kiáll.

VESZTRÓCZY MANÓ

198. Szent László vizet fakaszt. Olajf. Eladó

KMT 1912. tav. kiáll. kat. 47.oldal

VESZTRÓCZY MANÓ

589 Arckép. Olajf. Magántulajdon.
590 Arckép. Olajfestmény. Magánt.
591 Vakok. Olajf. Eladó.
592 Arcképtanulmány. Olajf. Eladó

Képzőm.Társ.1903/4.téli kiáll.kat. 56.oldal

Vesztróczy Manó

Szőnyegterve a főv. Iparrajziskola kiállitásán.

N.U.933.XII.17.

Vesztróczy Manó

A Mücsarnokban rendzett tárlatról számol be M.: "A téli kiállitás" cimmel, s felsorolja az ott szereplő legifjabb müvésznemzedék tagjait,közöttük megemlitve a müvész nevét.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap

Vesztrázy Manó

Szerepel a Műszaznak tél. tárlo-tán

Esti Kurier 1938 II. 9

Veszdróczy

Szerepel a műszarnok tél.
Távlatán

Magyarság 1938 II. 6.

Vesztróczy M.

nevével találkozunk az Arcképfestők sorában.

— io: A Mücs. őszi tárlata.
P. N. 931. X. 18.

Veszprémy Manó

műve a legjobb arcképek közé sorolandó.

(M. Arcképf: T. - már kiáll. - a.)

(e. a.): A Műcs. őszi tárlata.

Ujság, 931. X. 18.

Vesztróczy Manó

Tájképei, a "Palette d'Or" társaság Fészek-klubban rend.tárlatán.

M.H.932.V.10.

Ventrály Manó

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi Tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Nesztróczy Manó

Szerepelt a Műcsarnok Őni tárlatán.

Újság 1926. X. 24.

M.D.L.

Vesztróczy Manó, festőművész

1906-ban Műcsarnok kiállitáson szerepelt Egerben, Miskolcon, Kassán, Eperjesen, Sátoraljaújhelyen, Debrecenben és Gyöngyösön

Zsadányi Guidó: A felvidéki vándorkiállitások története, 187.o.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. IV. Miskolc, 1964

Vesztróczy Manó MDK

Önarckép, pasztell

Miccarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Cseresznyeszedő nő, olf.

Mücsarnok 1944.Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Vesztróczy Manő MDK

Önarckép, olf.

Mücsarnok 195o. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

A Duna partja Vác alatt, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 38.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Keresztelő János, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 38.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Feleségem, repr.

Mücsarnok 1914. tav. kiáll. kat.

MDK

Vesztróczy Manó

Akt a tükör előtt, of.

Árverési Csarnok aukcio kat. 1934. szept. 61.l.

Vesztróczy Manó MDK

A Duna partja Vác alatt, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

Házi nyul, of.

Vajákos asszony, of.

Vén csavargó, of.

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Zimony Belgrád felől, repr.

KMTárs. 1927. tav. kiáll. kat.

MDK

Vesztróczy Manó

Vakok, repr.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat.

MDK

Vesztróczy Manó

Tájkép napernyős nővel, repr.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll. kat.

MDK

Vesztróczy Manó

Öregember, repr.

Műcsarnok 1928. tav. kiáll. kat.

MDK

Vesztróczy Manó

Est a tarlón, of.

Földmivesek, of.

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Női fej,olajf.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.47.l.

Vesztróczy Manó

MDK

"Lányok a réten", olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Vesztróczy Manó

MDK

Somogyi part, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Feleségem arcképe, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

Thorma bacsi. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 18.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Győzött a Reformpárt a M. Képzőm. Egyesületében.
Képzőművészet 1930. IV. évf. 29. sz. 104.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Kilátás a Fülöp-hegyről. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jún.1-18-ig. 10.l.

Vesztróczy Manó MDK

Stena Hugó sorshajóhadnagy arcképe, olf.

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás

Vesztróczy Manó MDK

Hadihajók a pólai kikötőben, olf.

Mücsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

Vesztróczy Manó MDK

Dock és torpedóhajók a kikötőben, olf.

Mücsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

MDK

Vesztróczy Manó

Ádám és Éva, repr.

KMT. 1911. tav. kiáll. kat.

V$_e$sztróczy Manó MDK

Tájkép napernyős nővel, olf.

Tájkép alakkal, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Vesztróczy Manó

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930. 34. sz.
204.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Quarneroi halászok, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 8.1.

MDK

Vesztróczy Manó

A Balaton partján, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 7.1.

Vesztróczy Manó MDK

Cigányleányok, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Vesztróczy Manó MDK

Harmonikázó ujonc, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Vesztróczy Manó MDK

Szt.László vizet fakaszt, olf.

Szőlőkapások, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Vesztróczy Manó

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38. évi uj szerzeményei. Képes Krónika 1939. jun. 11.

Vesztróczy Manó MDK

A vörösberényi református templom, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Vetróczy Manó festőművész

Szeptember elején

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa. 1934.

Vesztróczy Manó MDK

Fürdés után, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Vesztr-czy Manó MDK

Tájkép napernyős nővel, repr.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Vesztróczy Manó

Ádám és Éva /Gobelin-terv./, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 33.l.

EDK

Vesztróczy Manó

Vakok, repr.

Vasárnapi Ujság 1903. 48. sz. 792.1.

Vesztróczy Manó MDK

A Kalemegdan egy részlete, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Vesztróczy Manó

Ex-libris, rajz

Művészet 1907. 261.l.

MDK

Vesztróczy Mańó

Örsi leány, repr.

Művészet 1915. 451.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Faludi Gábor szinigazgató arcképe, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Feleségem, repr.

Müvészet 1914. 175.l.

MDK

Vesztróczy Manó

A vakok, repr.

GerLonModFest. 94.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Zimony Belgrád felől, repr.

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 16.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Somogyi part, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Magyar Iparmüvészet 1908. 371.l.

Vesztróczy Manó

MDK

Vasárnap, olf.

Szent Család pihenője, olf.

Műcsarnok 1910. Vándorkiállítás

Vesztróczy Manó.

A Munkácsy-Céh elő kiállításán tájképei szerepeltek.
(említve.)

Nemzeti Ujság, 1927. Nov. 11.

Verztróczy Manó.

A Munkáczy Céh bemutató kiállításán művei szerepelnek.

Budapesti Hirlap, 1928. Nov. 11.

Vesztróczi Manó

MDK

Balatoni táj

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Vesztróczy Manó.

A Nemzeti Szalonban levő lengyel kiállítás díjkiosztó bizottságának tagja volt.

Nemzeti Ujság, 1928. jún. 2.

Veszelóczky Manó festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt.

EK. 932.II.21.

Vesztróczy Manó

A Műcsarnok 1927-es tavaszi tárlatán a Paál László Társaság tagjaként szerepelt.

? 1927. IV. 1.

MDK

Vesztróczy Manó

Thorma bácsi, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Műcs.

paradicsom 99

paprika 60

káposzta 150

zöldborsó 90

dinnye 90

Buzából 13 w hiány,

krumplit és egyéb ker

alacsony.

A gyümölcsnél kiesés:

k

szőlő elérte a tervet

Okok: kedvezőtlen idő

gyenge talajelő

öntözés kevésbb

ammunkaerő elos

MDK

Vesztróczy Manó

Kilátás a Fülöp-hegyről, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Műcs.

MDK

MDK

Vesztróczy Manó

Gimesi táj, 17

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

Az összes rendszerü uj
és használt irodai és
h o r d o z h a t ó

irógépek

~~e l a d á s a~~

~~j a v i t á s a~~

~~jókarbantartása~~

Körlevelek, árjegyzékek,
k ö l t s é g v e t é s e k,
beadványok stb.

sokszorositása

~~diktálás, másolás.~~

KEL

BUDAPEST,

T

Sokszoro
ditson gondot anna
Közlöm u
fogja, hogy nemcsa
olcsóbb árakat is
Amennyib

Vesztróczy Manó

wod

Dalmübarátok

139. l.

Szüry Dénes hagyatéka V. 198

Vesztróczy Manó

sk. zül 1875. Ujpest.

1905/6 – 1908/9 a

Benczúr mesterischola

A alja

Szabó Károly V. 309.

Vesztróczy Mané

irod
Benczur kiáll. 27 l.

1921. Benczur kiáll -

A Balaton partjan, kajf;
Budapest főváros tulajd-
Quarnerói halászok,
olajf -

M.D.K.

Vesztróczy Manó grafikus

Segédek és tanoncok kitüntető oklevél rajzát készitette.

Cikk: Eldőlt pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1903. 147.l.

yednek an nyomóforma felületébe. A
ték hagy nyomot a lenyomat

MDK

Vesztróczy Manó festő

A Képzőm. Társ. téli kiáll. Vas. Ujs. 19o3. 797 l.

Ministerium für Staatssicherheit Berlin

Abteilung Nachrichten

Leutnant Kolpien, Olaf

MDK

Vesztróczy Manő MDK

Laczhegyi Zoltán, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Hegyoldalon, olf.

Női fej napsütésben, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Gyümölcsösben, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Vesztróczy Manó

Arany "Toldi"-ja illusztrálásának terve.
Dalsüberátok 139.l.

Vaztróczy Mario

l.

Rimp. 286-l.

M.D.K.

Vesztóczy Manó /1875-

836. Sütkérező parasztlányok. Olajf. 121x101 vászo

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 59. l.

Vesztróczy, festö

bizonyára nem mer jövöre Örsre menni, annyira csuffá tett valamely jól kifejlett leányzót a képén.
"Balatoni táj" vele is olyan mostohán bánt el a müvész.

b. Nyárj Albert: A képzömüvészek a háboruban.
A Cél. 1915. 12. sz. 781-784.l.
Kiállitás a Nemz. Szalonban.

Vesztróczy Manó

wód
2

Kézdi. Iparmúnéndünk
fejlődése. Pesti Hirlap
1931 dec. 18.

U. 3037

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Vesztróczy Manó

Gerő Ödön, London Elek

Modern magyar festőmű-
vészet. Budapest. é. n.
89. l, 91, l,

A vakok c. képe repr.
94. l.

Fr. forradalom után császárság, polgároztály küzdelme, kommunizmus, köztársaság.

Angl. Napoleon idejében meg konzervatív, de aztán demokratikus. Fejlődik a polgároztály, Eltörölték a Test Act-ot, mindenki egyforma lett. Parlamentet is megreformálták a választótörvénnyel. Smith kifejlesztette a liberalizmust. Munkásszervezetek itt a

Vesztročzi Manó

cvod

Orel Géza dr. Az áru-
sítás technikája és tělek-
tana. Bpest 1929. 101. l.

Vácz.

A középtért a bástyákk
és vár foglalja el, az előté
képezi, a háttérbeli hegyekt
zik ki. Felirata
fölül középütt: VACIA
jobbra, de oldalt: 72.
magyarázó szövegének kez
Sepolture de Turchi

Rm., mér. a vk.

99-92-4

Govoni: L'origine

Vesztróczy Manó

életrajz

irod.

Csókássy 141. l.

Veszprémy Manó

Est c. rajza repr.
Művészet 1914. 375. l.

~~Balatoni madárvilág gyűjtése~~

~~VII. 149.~~

Vesztróczy Manó

olajf. a

Szépmuvészeti

Muzeumban

Vesztróczy Manó, festő; szül. 1875 január 17-én Ujpeste

Debreczeni ref. Kollégium nagykönyvtára

X. 3.

Vesztróczy Mamó

a Pál László Társaság
elnöke, emer 1929.
jan. kiáll. tobb nivé

Perényi Zsigmond:

Mellig, kissé balr
hegyes szakála ősz, szem
gallérja lehajtott, aranyro
mes mentejének láncik

Olajfestés, vászon
Az 1848-diki

Veszt róczy Manó

l Művészi Ipar

1892. Zig. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Vestrócky Mauó

l.

Dery 1927

9, 12, 99. l.

Veszprémi Manó, festő IV. 123.

Műv. és Műk. Ért.

Veszprémy M.

VIII. osz. gimn. tanuló

A nyilvános rajz- és mintázási tanfolyamot jeles eredménnyel látogatta 9 hónapig.

Iparrajziskola 1892.

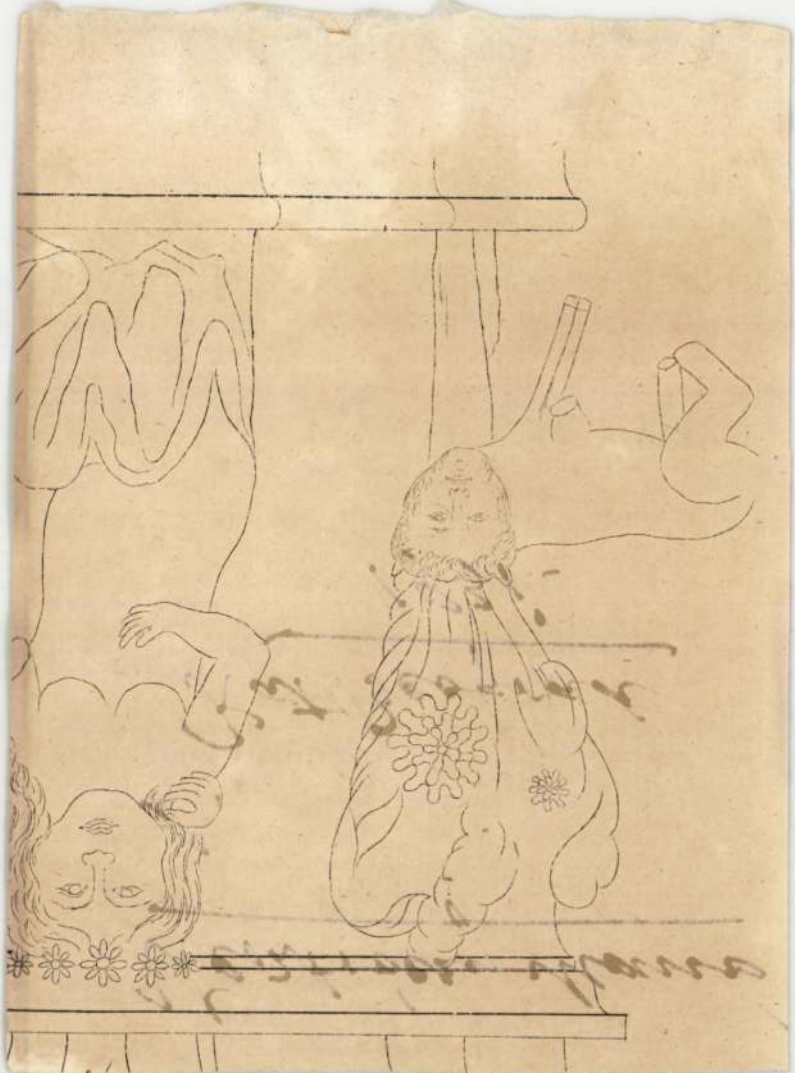

Vesztróczy Manó

l.

Kat Beograd

1931.-

MDK

Vesztróczy Manó

Szent-Tamás télen, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Vesztróczy Manó

Nyári táj, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-20. sz.
Műcs. 1927. jan.

M.D.K.

Veszkrőczy Manó, festő

volt Nemes Lampérth első tanára az Iparrajziskolában, akinek helyes útmutatásaiért mindig hálás volt.

Horváth Béla: Nemes Lampérth József

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp. 1966. XXI. évf. szept. 23. sz.

1802. old.

Vesztróczy Manó

Nő fehér ruhában, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c. kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Vincellér

Fiu

Akt

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Vesztróczy Manó MDK

Balatoni táj

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Vesztróczy Manó

MDK

Tanulmány Magdolnához, pasztell

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Vesztróczy Manó

Est, c. rajza. Repr.

Művészet, 1914. 375.lap

Vestróczy Manó.

A Paál László Társaság tagja.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vesztróczy Manó.

Kezdeményezésére alakult a "Paál László "
Társaság " 1923 év elején.
V.M.a társaság elnöke is volt.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat.

Vesztróczy Manó MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Vakok, repr.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

V$_e$sztróczy Manó MDK

Arckép I-II. olf.

Vakok, olf.

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Vesztróczy Manó

Hazai krónika. Művészet 1903. 64.l.
fejléc: 46.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Művei a téli tárlaton.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904.jan.sz. 131-136.l.

Vesztróczy Manó

Csikós. Torpedóromboló, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Vesztróczy Manó

Tengerész arcképe, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

MDK

Vesztróczy Manó

Kitünő művekkel szerepelt a Nemzeti Szalon tav.kiállitásan.

Zeno: A Nemzeti Szalon tav.kiallitasa.

Vasárnapi Ujság, 1909. 56.évf. 485.l.

Vesztróczy Manó MDK

Quarnerói halászok, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDR

Vesztróczy Manó

MDK

Feleségem, repr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Chersói halászok, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó

MDK

Feleségem arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó

MDK

Riva Colano Drasio, olf.

Délután, olf.

Tengerparti ház, olf.

Riva, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Vesztróczy Manó

MDK

Balatoni táj, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Vesztróczy Manó MDK

Férfiarcképe, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Vesztróczy Manó MDK

Zalai táj, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Vesztróczy Manó

Vasárnap, of.

Partfő Kenesén, of.

Délután, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Tere-fere, of.

Mücsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 46.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Női fej, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 47.l.

MDK

Vesztróczy Manó

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930. 34. sz. 204.l.

Vesztróczy Manó MDK

Földmivesek, olf.

Mücsarnok 19o4/5. téli kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Házi nyul, olf.

Vajákos asszony, olf.

Vén csavargó, olf.

Est a tarlón, olf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Faludi Gábor szinigazgató arcképe, olf.

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll.

Vesztróczy Manó MDK

Napos sarok, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Vesztróczy Pavó

Kiáhít

PH. 1932. IV.3.

Vesztróczy Manó MDK

Szeptember elején

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

MDK

Vesztróczy Manó

Ger Lon Mod feat. 89 l.

MDK

Vesztróczy Manó

Krumplikapálók, repr.

Képzőművészet 1929. 17. sz. 52 l.

Vesztróczy Manó MDK

Örsi leány, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Vesztróczy Manó MDK

Öregember, repr.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállítás

Vesztróczy Manó MDK

Tájkép, olf.

Tamássy Béla ny.altábornagy arcképe, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Vesztróczy Emánuel

Vincellér, of.

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

15. 1.

MDK

Vesztróczy Manó, festö

a Pàál László Társaság kiállitását rendezte.

febr.-márc.

KMTárs. Téli tárl. 1938. Gyüjt.kiáll. Műcsarnok.
Mat. Cimlap.

MDK

Vesztróczy Manó, festö

/A Paál László Társaság tagja/.

Tanulmány Magdolnához.		Pasztel..
Balatoni táj.	21.1.	
Fiu.	22.1.	
Vincellér.	22.1.	
Akt.	22.1.	

MTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 20.1. és 22.1.

NDK

Vesztróczy Manó, festő

64. Nő fehér ruhában. Olf.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért." Képzőműv.Kiáll.1942. jun.6.-22. Kat.6.l.

MDK

Vesztróczy Emanuel

Tengerpart

Magy. Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940. febr.

15. 1.

MDK

Vesztróczy Manó

Tájkép, of.

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

41. 1.

MDK

Vesztróczy Manó

Harmonikázó ujonc, of.

KMT 1912. tav.kiáll. 41 l.

MDK

Vesztróczy Manó

Önarckép, of.

I.M.Képzőm. Kiáll. Műcs. 1950. aug. 7 l.

MDK

Vesztróczy Manó, festö

Meztelen nö, pasztell.

Az Alkotás Müvészház XXXII.kiállitásának katalogusa
"A Müvész Két Arca." 1947. III. 9-25.

MDK

Vesztróczy Manó, festő.

„Hezitelen nő." 1909. A Lipótv. Kasz. 1000 koronás dija.

Bab-pirgálók. 1906. 2000 kor. Röck Sz.-jutal.

OMKT-Vánd. kiáll. 1910 szept. 8-dec. 27 ig.

Kitünt. műv. lajstr.-Hornyánszky V. kny. 71. l.

MDK

Fesztráczy Manó, festő.

Vasárnap. Of.-
Szt. Család pihenője "

OMKT- Vándorkiáll. 1910 szept. 8- dec. 27-
Tm.- Hornyánszky V. kny. 84. l.

MOK

Vesztróczy Mauó, festő

101. Kártyázók. Of.
158. Lugasban. "
216. (Vesztróczy M.)
Thorgánó nő "
301. Kuruzsoló asszony. "

A Szegedi Képző mús. Egy. mű kiáll. - Szeged. 1907. III.

Kat. 11, 13. l. 14, 16

Vesztróczy Manó

Babpirgálok c. olapf.
mely a Mincsarnok téli
tárlatának Rökk-díját
nyerte, repr.

Műveriet 1907. 132. l.

Bronzkori mészbetétes edény V. 188.

Vesztróczy Manó

Sütkerező leányok
olaszt
Balaton mentén olaszt
Szeptember elején, olaszt

Budapest szekerfőv.
tulajd -

Caracci, festo' II. 210. 7.

Vesztróczy Manó

1923. maj: Paál László Tanusság

kiáll Nemzeti Szalonban

Kollektív, életrajz nélkül.

Vesztróczy

Donáth Gyula archi-
pe. rajz.

Ernst

Vesztróczy Manó, Jertő, stb. marad,

l. 814. old. — Folytatólag: A Paál László Társaság művészeti elnöke. A magyar posztimpresszionizmus egyik legkiválóbb képviselője.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Veszkoczy Manó

Gród

BPP II. 240 l

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Vesztróczy Mamó

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 8
1928. 399
1929 57.

9. HÉT

25 *Reminisc., Géza*

VASÁRNAP

Az elmult karácso
könyvvásárának leg
sikerei: a *Könyvb*
Könyveinek új és r

26 *Margit, Sándor*

HÉTFŐ

Az államháztartás bo
déseiben vezet biztos
Károly professzor ala
Pénzügytan. .....

27 *Báthory L., Ákos*

KEDD

Világjáró művészek
világa, színpadi csillago
és bukása elevenedik
Norbert nagyon érde
ben, címe: *A világ ur*

SZERDA

Vesztróczy Manó

Szent Ferenc c. Eepé
1926-ban a Csernoch
díj pályázaton dicsé-
retet Eapott.

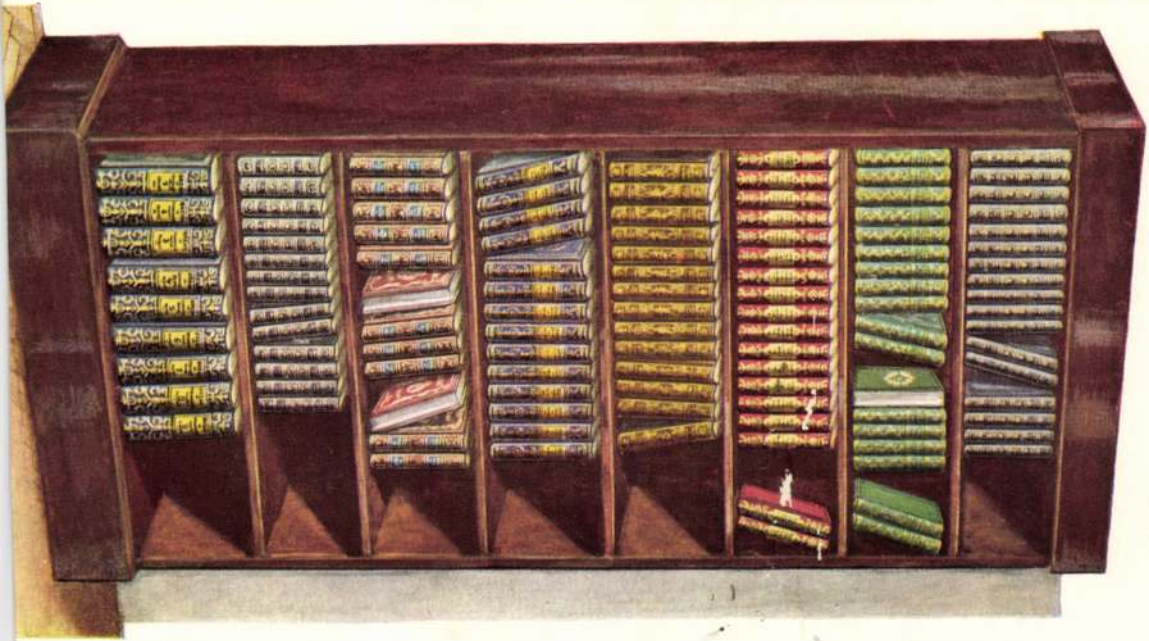

Veszterczy Manó

Csolnakon c. tollrajza
repr.

Művészet 1904. 388. l.

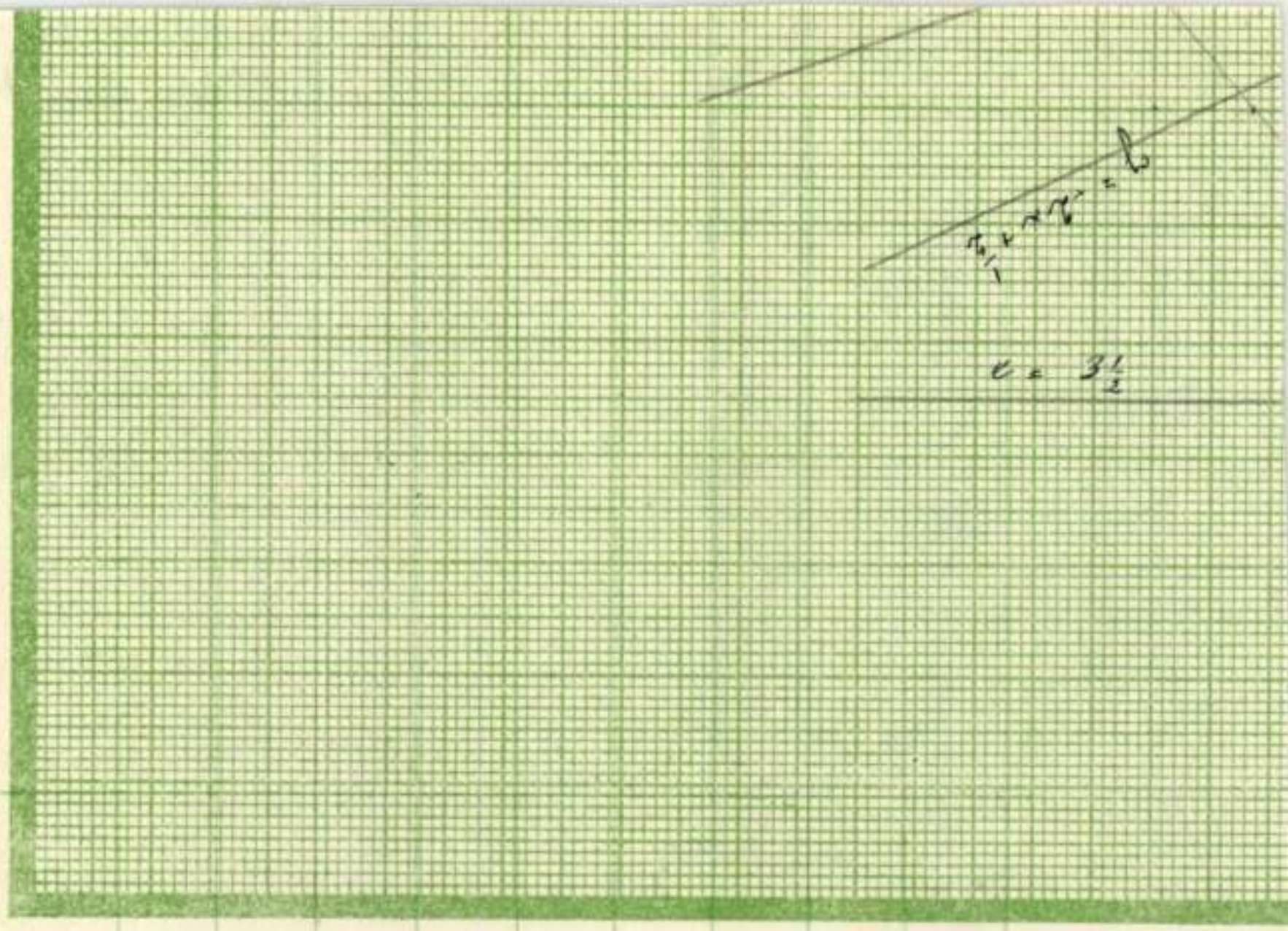

Vesztróczy Manó

Bányászok c. rajza repr.

Művészet 1908. 64 l.

Budapesti Kir. magy. tudományegyetem
Könyvtára V. 310.

Vesztróczy Manó

Harmonikázó ujonc c.
festmenye repr. –
Művészet 1916. 70. l.

Miért ujonc?
A Egyszerem tudni.

Veszprémi Napló

1892/93 – 1895/96
és 1905/6 – 1908/9

B. 7.

Ferképzőintézeti könyvtár

145.8.

MDK

Vesztróczy Manó

Meztelen nő, repr. A Lipótvárosi Kaszinó dijának nyertese.

Művészet 1910. 12.1.

SZEPTEMBER

9

Vesztróczy Manó;

Revai lex. 19 k. 203. l.
Müveszeti lex. 814. l.

festő, szül. 1875 I. 17. Nyperlen. Budapesten, München és Nagybánya tanult, 1894 óta Budapesten él. A bpesti iparrajzakola tanára. Müvei: Bab-virgálók (Rökk Szilárd díj) Mertelen nő (Lipotvárosi Kaszinó díja), Sütkérező leányok, Balaton mentén stb.

KÉPZŐMŰVÉSZEK
UJ TÁRSASÁGÁNAK
KIÁLLITÁSA

Vesztróczy Mario

Lyka München

63. l.

Horváth Henrik

Horváth Tibor

Höllrigl A. József

Hunyadi József

Huszár Lajos

Jajczay János

Jajczay Jánosné

Kalmár János

Kampis Antal

Kapossy János

Kelemenné Berkovits Ilona

Kopp Jenő

László Gyula

Mihalik Sándor

Nagy Zoltán

Vesztróczy Mario
festő

l.

Szépmüvészet
1941. 28 l.

(10 drb).

Gyertyatartó, oltári, 1846-ból / Herritz

Alajos beszterczebányai ötvöstől,
beszterczebányai r. kath. plébánia
templom tulajd. VIII. 41.

Vesztróczy Manó

5 reál-
rajz- és mintázási
tanf.

Iparrajziskola

1889/90.
55. l.

V e s z t r ó c z y M a n ó
festő

Magyarország.1923.máj.13./"Eskü a Vérmezőn"./

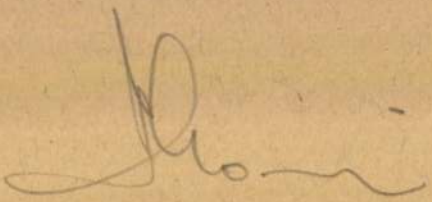

MDK

Vesztróczy Manó

Művészet 1939. IV. évf. 27. sz. 7o.l.

MDK

Vesztróczy Manó

A Csernoch-dijra beérkezett palyaművét dicsérettel illette a bizottság.

Cikk: Az Egyházművészeti Kiállitás Csernoch-dija.

Nemzeti Szalon, Egyházmüv.Kiáll. 1926.

MDK

Vesztróczy Manó

a Társaság tagja

Reál L. Társ. kiáll. N.Szal. 1926. ápr.

MDK

Vesztróczi Manó

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest,1916. 21.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Lyka K.: Müvészeti krónika. Magyar Müvészet 1929.
51.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 84.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Képzőművészet 1934. 79. sz. 245.l.

Vesztrócay Mária
festő

M.D.K

Az Iparrajziskolában volt a tanára
Nemes Lampérth-nek

Patakyné Molnár Lenke: Nemes Lampérth József
Művészet, 1963. február — 11 lap

Vesztróczy Manó MDK

Magyar népfölkelő, pasztell

Micsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

Vesztróczy

Tájképeit állitotta ki a Fészek Klubban.

8.O.U.932.V.11.

MDK

Varsányi Pál, sz. Bp. 1902.III.15.

Akt, rk.

Budai utca. rk.

Miskolci részlet, rk.

Millenniumi emlékmü, rk.

Varsányi Pál grafikusmüv.kiáll. 1958. ápr.

Ernst Muz. 7 old.

MDK

Vesztróczy

Magyar Iparművészet, 1934, 4 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

MDK

Vesztróczy Mañó

részt vett az alábbi mű illusztrálásában.

Szendrei János dr: Magyar hadtörténelmi emlékek az ezredéves orsz. kiállításon. Bp. 1896.

Vesztróczy.

Alkotása szerepel a Munkácsy Áh első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

Vesztróczy Manó

A Paál László Társaság tagja. 1923-ban alakult és májusba n volt a csoport első kiállitása a Nemzeti Szalonba n.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965.Bp 310.l.

Ventroczy

Pólya, Herman, Lechner, Kandó, Falus, Jávor, Ventroczy és Pór Bertalan egy pesti kávéházban.
(Fotó.)

Herman Lipót: Emlékezés régi mesterekre.

Budapest VII. évf. 1. sz. 1969. jan., 36. l.

Vesztróczy tanár

A székesfővárosi iparrajziskola Török Pál utcai székházában rendezett iparművészeti kiállitáson nagy anyagal szerepel a textil-osztály,vezetése alatt.Itt gobelinek /köztük Vesztróczy tanár néhány művészi kompozíciója/ régi és ujabb izlésü szőnyegek,himzések,batikmunkák kollekciója látható.

Pesti Hirlap 1931.XII.18.

Vesztróczy Manó

Szönyegterve a Szfőv.Községi Iparrajziskola kiállitásán.

P.H.933.XII.17.

Absender: Name

Straße

Ort

Vesztróczy Manó.

Mürz zerepelni fog az ápr. 2-án megnyíló varsói magyar kiállítása.

Magyarság, 1927. márc. 19.

Varatrócsy Manó

festőművész

Paál László Pársszám kiállítása – Nemzeti Szalonban – képével szerepel. Kellemes hatásnak fiúrs szimfoltjai

Pesti Hirlap
1929.I.29.

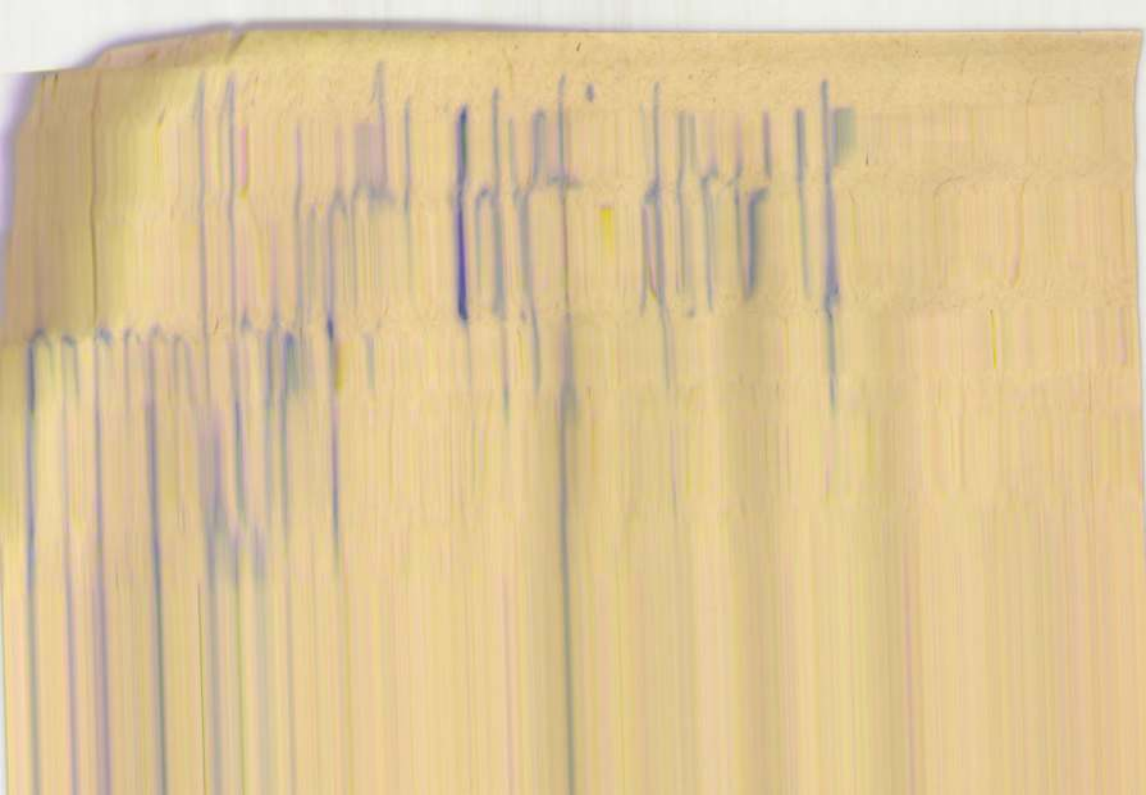

Vesztróczy Manó.

Festő

A varsói magyar képző- és iparművészeti kiállítássa kerülő művészi anyag bírálóbizottsági-taggá választottak.

Varsó, 1927. febr. 17

Vesztróczy Manó MDK

Csendélet, vizf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Ventróczy Károly festő M. D-k.

A Fővárosi Iparrajziskolán tanította Fáy Aladárt a 900-as évek elején.

Elek H: Fáy Aladár a festő és illusztrátor. Bp 1929 8

MDK

Vesztróczy Manó

Gogolák L: Három kiáll. Magy. Nemz. 1941, okt. 24. 4 l.

MDK

Vesztróczy Manó

Ybl Ervin: A Pesti László Társaság jub.kiáll.
B.H. 1934. nov.11. 18 l.

MDK

Vesztróczy Manó

dr. B. Balogy Margit: Kiállítások. Nemzeti Újság. 1941. okt. 19. 17 l.

Vesztróczy Mario

l.

Lex Magy Tars

604. b. l.

VESZTRÓCZY MANÓ

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

548

Vesztróczy Manó

Kubinyi Sándor, Horthy Béla, Zádor István, Halász H. Elemér, Márton Ferenc, Makoldy József, Lénárd Róbert, Basch Andor, Vesztróczy Manó művészek, a Sajtóhadiszállás művészcsoportjának a tagjai rendeztek most kiállitást "Képek a harctérről" cimmel.
A Művészet c. rovatban közölt kritika igen nagyra értékeli a harctérről készitett festmények et és rajzokat.

A HÉT, Bp. 1918. junius 2.
XXIX. évf. 22. sz. 346. lap.

Vesztróczy Manó

Vesztróczy elnöklete alatt müködött a Paál László Társaság.

Dévényi Iván:Ilosvai Varga István
Látóhatár 1970/7-8 72o.old.

Vesztróczy Manó

"A Paál László Társaság" cimmel Mátrai Vilmos ir a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásról. "Ugylátszik -mondja- hogy most egymásután alakulnak meg a müvésztársaságok." /Célzás a Benczur Társaságra, melynek tagjai elkülönülve rendeztek kiállitást a Mücsarnokban szereplőkkel egyidőben. Az errevonatkozó kritikát lásd: Barabás Miklós nevénél./ Ugyanezért birálja a Paál László Társaságot is, de elismeri tehetségüket:
Belányi Viktor, Biró József, Szigeti Jenő, Feszty Masa, Gara Arnold, Lakatos Artur, Révész-Ferryman Ferenc és Vesztróczy Manó.

Élet, Bp. 1923. juni. 3. XIV. évf. 11. sz. 261. lap.

Vesztróczy Manó

Révész Ferryman Ferenc: "Képein látszik a kezdő tapogatódzása." "Stencil"-nek nevezett dekoratív kompozicióí érettebbek, minthogy"ő maga kézzel festett grafikai lapoknak"nevezi munkáit, igy a stencil elnevezés hamis. "Kár a közönséget félrevezetni, vagy az alkalmazott idegen szót meg nem tanulni."
Vesztróczy Manó:"A Társaság vezére, sokáig a Nyolcak hatása alatt állt. Nagyon tehetséges művész, de nincs elég energiája és önbizalma,hogy egyenesen haladjon a kitüzött cél felé. Remélhető, hogy legközelebb teljes kifejlődésében lehet majd látni",-mondja Mátrai Vilmos a Paál László Társasághoz tartozó müvészekről.A Nemzeti Szalonban és a kritikában szereplő müvészek névsorát,valamint a Társaságra vonatkozó véleményt lásd: Vesztróczy Manó nevénél.
ÉLET, Bp. 1923, juni. 3. XIV.évf. 11. sz. 261. lap.

Ventróczy Manó festő M.D.K.

A Fészek klub válantmányi tagja.

A „Fészek"... tagnévjegyzéle. Bp. 1929

n "kés nélkül való körülmetélés"-nek

teológia ó- és ujszövetségi fel-

keresztséget vallja. /Ahogyan a

os korban kérdett a gyermekeket

sen megengedi a felnőttkeresztséget

or egyházában is gyakori volt a felnőttek

Csel. 16:33/ megkeresztelése.

glalása nem egységes a keresztség

lletően. Luther változatlanul meg-

akorlatot, Zwingli egyszerüsitette a

egszigorubb puritán elveket vallotta

katolikus szertartás külsőségeit

gyertya, fehér ing, stb. használatát/,

baptisteriumot meghagyta a templomban

VESZTRÓCZY Manó festő

pályázott a fővárosi festőszeti díjára 1906-ban

ld. Ender 1991 78.

Vesztróczy Manó

iparrajziskolai tanár

Lampérth két polgári iskolai osztály után az iparrajziskolában töltött két esztendőt Vesztróczy Manónál, akinek hálás volt, hogy első próbálkozásait helyes irányba terelte.

HORVÁTH BÉLA: Nemes Lampérth József leveleiből.

Művészettörténeti tanulmányok Bp.1960.169-183.l.

170.l.

Vesztróczy Manó festő M.D.K.

Bp. II. Lehety-Károly u 8. 1918-tól
a Fiszek club tagja.

A „Fiszek" .... tagnévjegyzéke. Bp. 1929
62

MDK

Vesztróczy Manó

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 11.1.

Vesztróczy Manó MDK

1875-1955

Résztvett az 1950.évi Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson/a természetfestők között emlitve/

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.67.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Iparrajziskola 1911.

MDK

Vesztróczy Manó

az 1927 évi Egyházművészeti kiállitáson dicsérő elismerést kapott

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza.

Simor János, hercegprimás V. 162.

Vesztróczy Manó

Münsarnok
1918. sajtóhadiszállas kiáll.
Wollemann Stefan fregatt-
hadnagy archeje, olayf.
Stena Hugó sorhajóhadnagy
archeje, olayf.
Hadihajók a pólai kikö-
tőben, olayf.
Dock és torpedóhajók a kikö-
tőben, olayf
Magyar népfölkelő, pasztell.

~~Árpádkori templom maradványai~~
a ~~hortobágyi Papegyházán~~

~~V. 171.~~

Veszteróczy Manó

festő, zül. 1875 jan. 17.

Krück II. 705. l.

Torontálvármegyei Magy. Közműv. Egyesület

V. 300.

Vesztróczy Manó

Szül. Ujpesten 1875. Rk.
Reál. gettn.

1892/93 I. I. osztály

1892/93 II " "

1893/94 I. II " "

1893/94 II " "

1894/95 I-II III. osztály

1895/96 IV "

Veszprémy Manó

l.

Szabad Művészet

1950. 71. l.

m

rom,

sebb

Pes-

s

e

Ender,

ő

tte

r

asz-

el,

sike-

sain.

e ké-

képek.

~~jaro, [illegible]~~
~~bentazván Thewrewok~~
~~kel az egén országot.~~
~~Az arc~~, amelyek az
~~pors~~ 1825-36-ig tar-
tott porsonyi országgyü-
lések követeit ábrázol-
ják. A képek mellett,
~~szöveg is~~ külön lapon
életrajzi adatokat
tartalmazó szöveg
volt. Az 1825-től
kezdve egyenként
kiadott lapokat
Thewrek 1837-ben
6 füntben gyüjte-
ményesen is megje-
lentette. A képek
értékét ~~jellemzi~~ találóan
Karinczy 1829-ben
Guzmics Izidorhoz
írt egyik levelében:
„A' ki ezen Gyüjtemény'

Vesztróczy Manó

Szefeblex 237, 238. l.

Élctr.

n. o. 1114. l

20 ~~(1011)~~, Vesztróczy Manó

Művészet 1902 297, 323
350, 354, 425, 430
– 1903. 46, 126, 139
– 1904. 316, 387
– 1907. 70, 132, 261.
– 1908. 64
– 1910. 12, 45
– 1911. 129, 132
– 1914. 175, 375
– 1915. 244, 451

Magyar Művészet
1927. 8.
1928. 399

Ad aquas Herculi sacras (Herkules-
fürdő) h. n. [redacted] IV. 154.

Vesztróczy Manó

Mucsarnok Budapest.

1894/95. téli Kiáll.

1903–4. téli Kiáll. 589–592

1904–5. téli Kiáll. 537–541

1905–6. téli Kiáll 24, 288

1906–7. téli Kiáll. 108–111.

brázolt és balka fordulva arcélben lát-
orgona mellett ül, a melyen ~~olyan~~ ját-
en felemelte és a jobbot a billentyűkön tart-
lik vállaira, hajfonatát koszorú alakban
eztelenek és bő redős ruhájának alja ufzá-
jobbról szövétnek lobog.

vetei 259: 160 (37·5) cm.
könyvtár nyugati falán lévő fresco erede-

IV-diki előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt
ján vétetett (384/98), a vételár elszámol-
. (18/99), az elszámolást 1900. III. 4-én a 2075.
900).
ltatott 1900. XI. 5-én (5511/900)
03 b/900.

Vesztróczy Manó

Mucsarnok

1907–8. téli kiáll. – 94, 95, 188, 568

1908. tav. kiáll. 181, 252

1908–9. téli kiáll. 81, 220

1909–10. téli kiáll. 6, 276, 278 – 280, 303

1910–11. téli kiáll. – 586

1911. tav. kiáll. 158, 278, 412

1911–12. jub. kiáll. – 133, 134, 884, 894

1912. tav. kiáll. 23, 107, 198, 289, 291.

1912–13. téli kiáll. – 62, 777, 779

1913–14. téli kiáll. 113, 554.

~~Agyagkanál, öskori V. 185.~~

— ~~töredék, öskori V. 185~~

Vesztróczy Mamó

Munkamód

1914. tav. kiáll. 313, 380 - 383, 400

1915-16. téli kiáll. 42, 90

1916-17 téli kiáll. 227, 389

1917 tav. kiáll. 255, 256.

1921. tav. kiáll 54

1922. pub. kiáll. 259, 267

1926. őszi kiáll. 209, 210, 216

1927. tav ~~217, 220~~ kiáll 353, 355, 257 361.

Pál László tavsaság elnöke.

1927. magyar táj 323, 744, 749

1928. tav. kiáll. 685, 694, 697.

Keletyi Károly u. 8.

Vasztróczy Manó

A megalakult Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének elnöki tanácstagja.

PH. 932. V. 24.

Vesztróczy

Igen nagy sikere van a müvésznek a Mücsarnok tárlatán, mint a kritika megjegyzi azért, mivel "a meztelen nő mindig tetszik."
Tövis: "A téli kiállitás" cimmel, a Müvészet c. rovatban ismerteti a tárlaton bemutatott müveket, helyesebben a müvekről alkotott véleményét. Elitéli a fennálló müvészeti politikát, mivel utját állja mindannak, ami haladó, ujszerü, fejlődésképes. Ezért egyhangu, unalmas és megszokott mert kirekeszti, hajléktalanná teszi a szabad müvészeti világban az igazságot, az uj világot kereső müvészeket.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Vesztróczy Manó, festő M.D.K.

is résztvett az 1918 szeptember közepén a belgárdi királyi konak termeiben rendezett reprezentativ magyar képzőmüvészeti kiállitáson.

Bálint Zoltán: Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás
Belgrádban 1918 őszén

Müvészèttörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 2.sz.

120. old.

M.D.K.

Vesztróczy Manó

A müvészek részére megállapitott dijazási keretből a müvész ötvenezer pengős dijat kapott "Müvészek ujjáépitési kölcsöne" cimen.

"50.000.- P.-ős dijat kapott ötven képzőmüvész"c.
Szinház, Bp. 1945. szept. 12-18. I. évf. 5. sz. 22. lap.

M.D.K.

Vesztróczy Manó

A Rippl-Rónai Társaság alakuló üléséről hoz fényképfelvételt a lap a művészről más művésztársaival együtt.

Képpel... c. rovat

Szinház, Bp. 1945. dec. 5-11. I. évf. 17. sz. 9. lap

Veratróczy Anna

festőművész

"Műterem" első kiállitása - Kossuth utcai helyiségében - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.II.2.

M.D.K.

Vesztróczy Manó

Müveiből vásárolt a kultuszminisztérium a "Fé
szek"-ben a "Rippl-Rónai Társaság" által ren-
dezett, grafikai és kisplasztikai kiállitás-
ról.

"A Szinház Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1946. dec. 4-lo. II. évf. 47. sz
22. lap

Vesztróczy Manó, festöm.

1906. 2000 koronás Röck Szilárd-jutalom:
Bab-pirgálók.

1909. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja:
Meztelen nö.

OMKT-Vándorkiállitások. 1910. szept.8.- dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyö
Kat.71.

Vesztróczy Manó

festo

l.

Lykafest 1896-1914

105. l.

Életrajzi adatok

nénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
fénykép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Vesztróczy Manó

Pestő

a Képzőés Iparművészeti gimnázium tanára

Munka Érdemrend

Szabad Művészet

1955. 149. l.

Vesztróczy Manó

festő Brest

Nagybányai Hollósy
– iskola kiállítása.
(Nemzeti Szalon)
1899. téli tárl
94, 95, szám

Könyvtáramban

Vesztróczy Mario

Festi

szul. 1875 jan. 17
Ujpesten. Képzőmfőiskola, majd münchenii akadémia.
Tanulmányut Párisi és Felsőolaszország.
1896-tól a főv. iparrajziskola tanára.
Hölgy zöld hattér előtt, of. 1910
Téli tájkép, of. 1920
Koratavasz, of. 1921.

Kat Nürnb 1929

37 l.

mak

Vesztróczy Manó festő

naturalista plein-air képek majd kötött stílus.
Képzm. Fönk. Tanára is volt.
Plakát: A Magy. Iparm. Társulat karácsonyi
kiállítása az O. Ipm. M-ban. Bp. 1902. Atlanum ny.
98 x 62 cm. Ősmagyar vitéz. kezében
iparművészek ősi emere.

Az. O. Sz. K. Grafikai Plakátjai
Bp. 1961.

82. l

MDK

Vesztróczy Manó

neve eml.

Alkotás Művészház kiáll. 1943. szept.

Vesztróczy Manó MDK

festő

Személyi változások az 1937/38. tanévben.
Bud. Iparrajzisk. 1937/38.

MDK

Vesztróczy Manó

1817-18.Hága. Az osztrák-magyar sajtóhadiszállás képzőm.kiáll.kat.

M.D.K.

Vesztróczy Manó

Gyüjteményes kiállitásra készül az ősszel. "Szeles nap" c, képének repr.-ját, és a művész fényképét közli a lap. A kritika művét nem nevezi meg, csupán különböző tárgyu képeiről s művészetéről beszél.

Szinházi Élet. Bp. 1923. febr. 18-24.
XII. évf. 8. sz. 44. lap.

Vesztróczy Manó

A tavalyi müveire emlékezve a kritika megállapitja, hogy azok az idén sem változtak, s "baj lenne, ha jövőre is ezt kellene mondania róluk".
Marco: "Téli tárlat" c. beszámolója a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1904. nov. 20. XV. évf.
47. sz. 753-754. lap.

Vesztróczy Manó

Balázs Vera, Undi Mariska, Nagy Sándor és Márk Lajos müvészeket sorolja fel /db./: "Grafika" c. kritikájában, könyvillusztrációkat készitő müvészekként, akik a Nemzeti Szalonban rendezett, tavaszi, grafikai kiállitáson szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1906. május 6. XVII. évf. 18. sz. 297-298. lap.

Vesztróczy Manó

Faragó Jenő szerkesztésével a közelmultban jelent meg a Szikra c. szépirodalmi képeslap. A HÉT tudósitása közli, hogy több neves müvész illusztrálja, közöttük szerepel a müvész is.

A HÉT, Bp. 1903. dec. 27. XIV. évf.
52. sz. 861. lap.

Vesztróczy E.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1896.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Main z, 1970 10 1 149 1

Vesztróczy Manó

Marton Ferenc, Stetka Gyula, Rottmann Mozart, ifj. Kampis János, Glatter Gyula, Pentelei Molnár János, Berkes Antal, Nádler Róbert, Vastagh Géza, Zádor István, Baróthy Major Jenő, Vidovszky Béla, Karlovszky Bertalan, Kléh János, Szmrecsányi Pajtás Ödön, Katona Nándor, Ferenczy Károly, Bosznay István, Benczur Gyula, Germány Elemér, Gulyás János, Hende Vince, Leidefrost Sándor, Körmendi-Frim Jenő, Kandó László, Szlányi Lajos, Gulácsy Lajos, Barta Ernő, Mednyánszky László, Zombory Lajos, Kimm Frigyes, Moldován Béla, Barkász Lajos, Vesztróczy Manó, Várady Gyula, Jakab Zoltán, Burghardt Rezső, Páldy István, Dobrovic Péter, Bánsághy Vince, Klammer Mariska, Lechner Ödön, Kozma Lajos, Reményi József, Beszédes J. László, Ligeti Miklós.
A felsorolt művészek szerepeltek műveikkel a Téli tárlaton a Műcsarnokban.
ÉLET, Bp. 1914. ápr. 12. VI. évf. 15. sz. 469, 474, 475. lap.

Vesztróczy Manó

A tájfestők közül kiemelkednek az itt következő művészek alkotásai:

Barkász Lajos

Vesztróczy Manó

Várady Gyula

Jakab Zoltán

A "Cyrano" sign.-val jelölt kritika külön nem értékeli fenti művészek munkáit, akik a "Tavaszi tárlat"-on vettek részt.
A kiállitáson résztvevő többi művésznév felsorolását lásd: Bosznay István nevénél, az itt következő jelzet mellett:

ÉLET, Bp. 1914. ápr. 12. VI. évf. 15. sz. 469, 474, 475. lap

Vesztróczy Manó

Szabadíszolájába járt

Kondor György

Magyar Nemzet 1972 január 5

4. old.

MDK

Vészy Viktor, festöm.

Táncoló pár. olf. 85x75. J.l.j.

Árv.Közl. 1930. 4.rk. sz.55.szám. 37.l.

Veszbróczy Emánuel

lásd

Ropalotafela. 30. l.

ROMEK ÁRPÁD: Csendélet.

Vesztróczy Manó: Feleségem.

361. László Fülöp: Br. Gerliczy Ferencné arcképe.

Vesztróczy Manó K

591. Vesztróczy Manó: Vakok.

KMT 1903/4. Feliratú

Poll Hugó: Fehér alsószoknya.

Vesztróczy Manó

Vesztróczy Manó: Tájkép napernyős nővel.

Művészet 1911/12. téli kiáll

UDVARY PÁL: APÁM

Vesztróczy drama

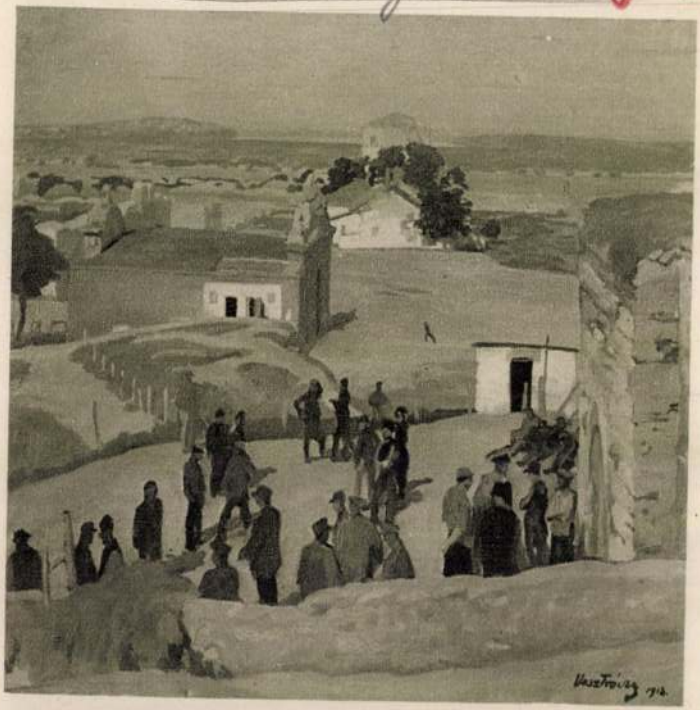

VESZTRÓCZY MANÓ: ZIMONY BELGRÁD FELŐL

KMTársi 1927. tav. Szám.

25 Basch Andor: Fésülködés.

Vesztróczy Manó

198 Vesztróczy Manó: Szent László vizet fakaszt.

KMT 1912. dar. Szab.

MDK

Vesztróczy Manó

Vakok

A Képzőművészeti Társulat téli kiáll. Vasárnapi Ujság 1903. 48. sz. 797.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Szent László vizet fakaszt, repr.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat.

Herrer Cézár

140. HERRER CÉZÁR: Bikaviadalra készen.

Műcsarnok 1906/7. téli
nemzetk. kiáll.

Vesztróczy Manó

110. Vesztróczy Manó: Bab-pirgálók.

MDK

Vesztróczy Manó, festöm.

Zalai táj. olf.

Mücs.:OMKT. Tavaszi kiáll.1921. Kat.5.1.

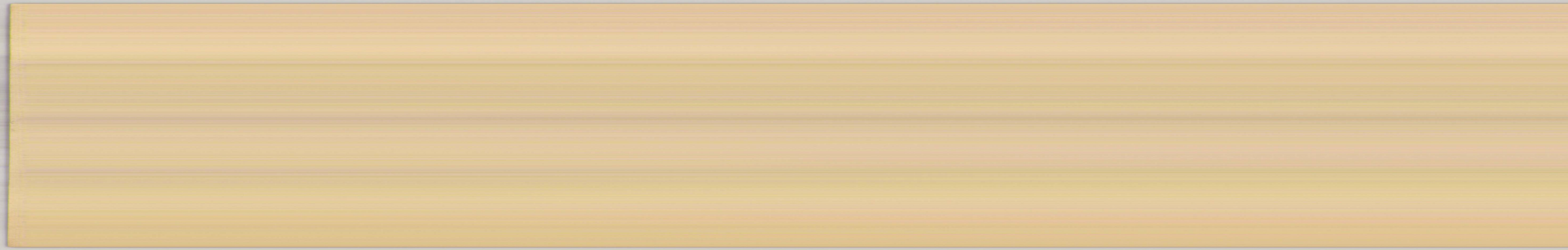

MDK

Vesztróczy Manó

Szőllőkapások, c. életképe.

Művészet, 1917. 6.1.

MDK

Vesztróczi Manó

Csendélet.Gouache.18x23 cm.

A Gyüjtő 1914.3-4 sz. XVIII.aukció. 137.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Szilfák a Balaton mellett.Olajf.
Szerzetes.Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.89.1.

MDK

Vesztróczy Manó

A Duma partja Vác alatt, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. 38.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Férfi arckép. Olajfm. Mgt.

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiáll.kat.44.l.

MDK

Vesztroczy Manó

"Vén csavargó" c. képével szerepel a Műcsarnok tárlatán.

Lyka Károly: A Műcsarnokból.

Uj Idők 1904-5 XI. 9.sz. 223, 224.l.

551 **Sebestyén Arthur és Messinger Alajos.** Székács J. Tivadar úr nyaralója. Vízfestm. Magántulajdon.

552 **Sebestyén Arthur.** Beszterczebányai keresk. és iparkamara székháza. Vízfestmény. Magántulajdon.

553 **Vágó József.** Jankovich Gyula szobrász műterme és lakóháza. Vízfestmény. Magántulajdon.

554 **Vágó József.** Nagyvárosi pályaudvar. Vízfestmény. Magántulajdon.

555 **Vágó József.** Nagyvárosi pályaudvar. Vízfestmény. Magántulajdon.

556 **Olgyai Viktor.** Kertek alatt. Vízfestmény. Eladó.

557 **Olgyai Viktor.** A mező télen. Vízfestmény. Eladó.

558 **Olgyai Viktor.** A novella. Kőrajz. Eladó.

559 **Olgyai Viktor.** Patak mentén. Vízfestmény. Eladó.

560 **Olgyai Viktor.** Garamparti fűzek. Vízfestm. Eladó.

561 **Olgyai Viktor.** Kertek alatt. Kőrajz. Eladó.

562 **Conrad Gyula.** Napnyugta. Szénrajz. Eladó.

563 **Loew György Lipót.** Rajna kincse (Rajna leányai és Alberich). Eredeti rézkarc (aquatintával). Eladó.

XIV. TEREM.

564 **Klein Lipót.** Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

565 **Grosz Béla.** Az anya. Olajfestmény. Eladó.

566 **Grosz Béla.** Öreg asszony. Olajfestmény. Eladó.

567 **Greguss Imre.** Kártyázó kuruc őrség. Olajf. Eladó.

568 **Bőhm Pál.** Shylock. Olajfestmény. Eladó.

569 **Bőhm Pál.** Kévék a mezőn. Olajfestmény. Eladó.

570 **Bőhm Pál.** Koldús leves. Olajfestmény. Eladó.

571 **Juszkó Béla.** Szüretelőkocsi. Olajfestmény. Eladó.

572 **Juszkó Béla.** Pejló. Olajfestmény. Eladó.

573 **Papp Sándor.** Esős hangulat. Olajf. Eladó.

Vesztróczy Manó

574 **Gáll Emma.** Szilvásban. Olajfestmény. Eladó.
575 **Papp Sándor.** „Magány". Olajfestmény. Eladó.
576 **Reinfuss Ede.** Rákóczy-kor: Zászlóbontás a Beszkideken. 1703. évi május 3. Olajf. Gr. Zichy Jenő tulajdona.
577 **Papp Sándor.** Est. Olajfestmény. Eladó.
578 **Markó Ernő.** Őszszel. Olajfestmény. Eladó.
579 **Nagy Vilmos.** Szőllőcsősz. Olajfestmény. Eladó.
580 **Juszkó Béla.** Nyaraló gyerekek. Olajf. Eladó.
581 **Szablya (Frischauf) Ferenc.** Tanulmány. Olajfestmény. Eladó.
582 **Török Jenő.** Tanulmányfej. Olajf. Magántulajdon.
583 **Papp Gábor.** B. J. úrnő arcképe. Pastel. Magántulajdon.
584 **Madarász Victor.** A karácsonyfa. Olajf. Eladó.
585 **Papp Gábor.** J. B. úrnő képmása. Pastel. Magántulajdon.
586 **Ifj. Berkes Antal.** Részlet Rákosról. Olajf. Eladó.
587 **Ifj. Berkes Antal.** Őszi reggel. Olajf. Eladó.
588 **Markó Ernő.** Holdas táj. Olajf. Eladó.
589 **Vesztróczy Manó.** Arckép. Olajf. Magántulajdon.
590 **Vesztróczy Manó.** Arckép. Olajf. Magántulajdon.
*591 **Vesztróczy Manó.** Vakok. Olajf. Eladó.
592 **Vesztróczy Manó.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
593 **Telkessy Valér.** Kirándulók. Olajf. Eladó.
594 **Szablya (Frischauf) Ferenc.** Kukoricaföld. Olajfestmény. Eladó.
595 **Kúnfy Lajos.** Normand táj. Olajfestmény. Eladó.
596 **Ifj. Juhász Jenő.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
597 **Jakobovits Arthur.** Tanulmány. Olajf. Eladó.

KMT 1903/4. Gáll Emma

MDK

Vesztróczy Manó

Vakok, c. művének repr.

Képzőm.Társ. 1903/4. téli kiáll.kat.

MDK

Vesztróczy Manó

"A vakok" c. festménye. Repr.

Ger Lon Mod fest. 94.lap

M.D.K.

Vesztróczy Manó

A müvésznek "..három vak szivettépő keserüsé-
get okozott. Odavitte a vászonra egész bána-
tát..problémája az volt, hogy szivhez szól-
jon. Azt megoldotta.." -irja Lázár Béla Téli
tárlat c. cikkének "Az ember" c. fejezetében

"Tanulmány a "Vakok"-hoz" cimmel hozza a lap
a repr.-ót.

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. hó. 4o. kötet
273-281. 295. lap

MDK

Vesztróczy Manó

Vakok

Kyka K.: A Mücsarnok téli tárlata. Uj Idők 1903. II. 532-533.l.

MDK

Vesztróczy Manó

Domboldal, of.

Meztelen nő, of.

KMT 1912. tav. kiáll. 53.l.

MDK

Vesztróczy Manó, festőm.

133. Tájkép napernyös nővel. Olf.
134. Tájkép alakkal. "

Műcsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat.

MDK

Vesztróci Manó, festőm.
sz.1875.

Körtánc. Jel.l.j.: Vesztróci 1912. Lem.p.
44x119.

Ernst Múzeum aukciói.XXXVII. Kat. 50.l.

Vesztróczy Manó, festöm.

Fürdés után. Olf.

Mücs. - 1911-12.évi téli kiáll. Kat. 88.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Ádám és Éva/Gobelin terv/, of.

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 33.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Meztelen férfi.Olajf.

KMT.1912.tav.kiáll. 36.1.

MDK

Vesztróczy Manó

Szilfák a Balaton mellett.Olajf.
Szerzetes.Olajf.

KNT 1912/13.téli kiáll. 89.1.

Divatos pullóverek

Kézzel kötött, finom, egészen halványkék gyapju bluz fiatal leányoknak, elől eredeti gombokkal

Kézzel kötött vörös gyapju pullover, nyakkendő formájában megköthető gallérral

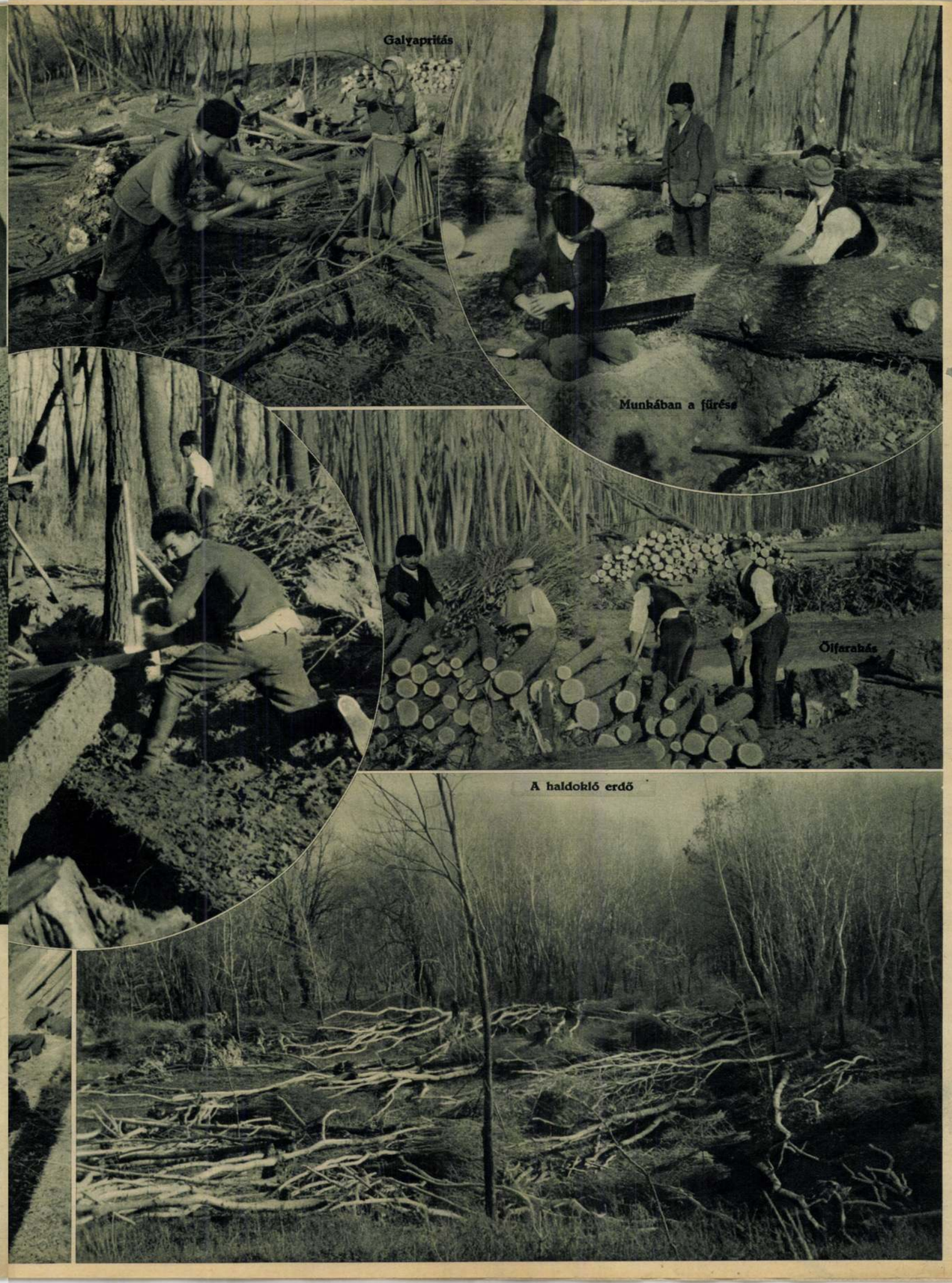

Galyapritás

Munkában a fűrész

Ölfarakás

A haldokló erdő

Veszprém

Vennek lipság
pepés mell.
1939. jan. 29.

A MAGYAR KIRÁLYNÉK VÁROSA

Esti fényben . . .

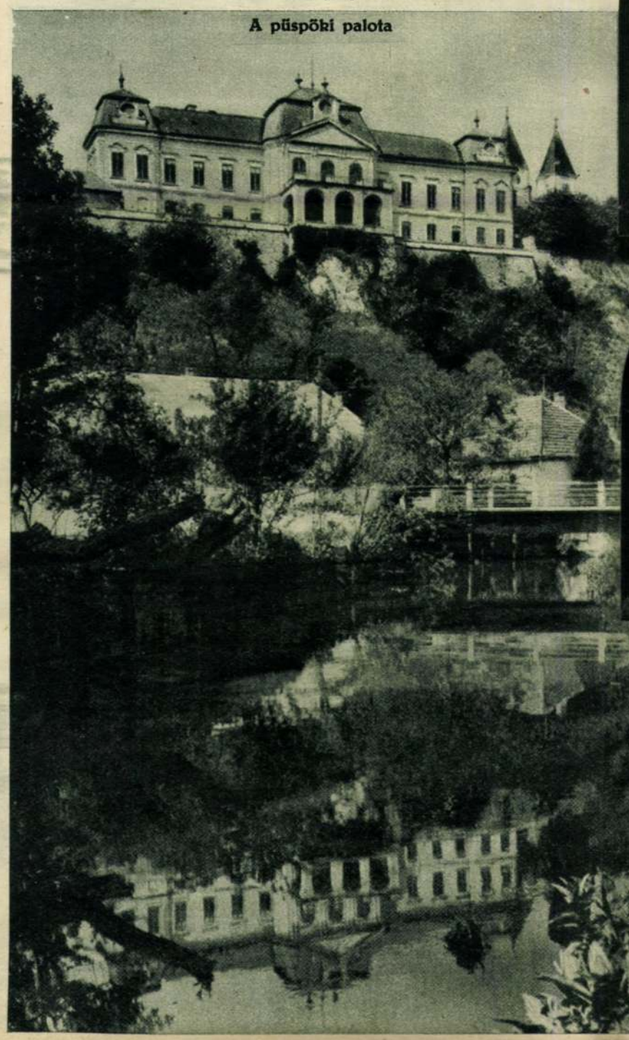

A püspöki palota

Dr. Mesterházy Ferenc főispán

Dr. Berky Miklós alispán

Rosos Károly polgármester

A vár láthépe

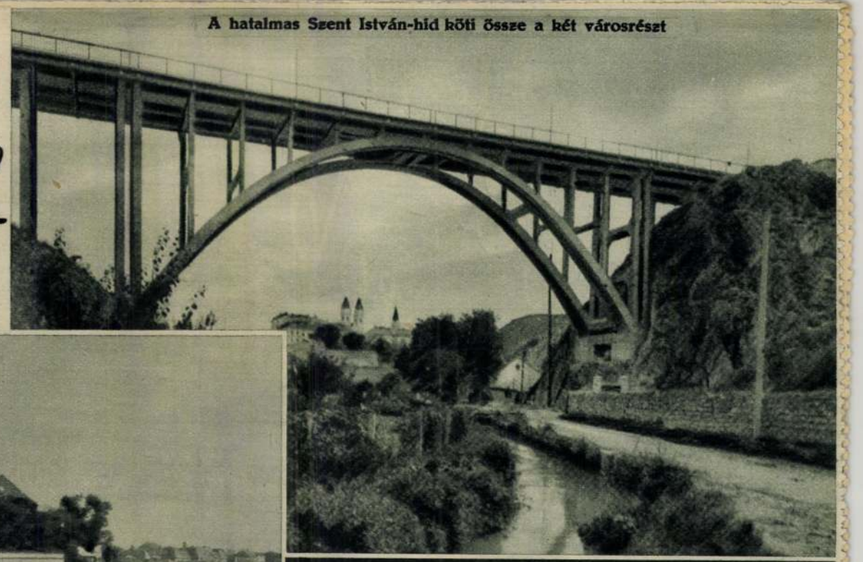

A hatalmas Szent István-híd köti össze a két városrészt

Az árpádkori Szent Katalin-zárdattemplom maradványai

A Hősök-kapuja

Templomromok a Veszprémvölgyben

Ferences-templom a Szentháromság-szoborral